శ్రీరస్తు

శ్రీ శుద్ధాద్వైత ప్రబోధ

గురుశిష్య సంవాదము.

ఇది

శ్రీమదన్నంరాజు రామయోగి యతీంద్రులవారిచే

రచియింపఁబడిన

శ్రీ శుద్ధాద్వైతప్రబోధ గురుశిష్యసంవాద కందార్థములను

నీ గ్రంథమునకు

శ్రీ ధూళిపాళ్ళ గోపాలకృష్ణయోగి యతీంద్రులవారిచేత

తాత్పర్యము వ్రాయబడి

తచ్ఛిష్యులును బుధజనవిధేయులును అగు

బొబ్బా సుబ్బారెడ్డి, ఆ కోటిరెడ్డి, ఆ కాశిరెడ్డి

అను వారల ద్రవ్యసహాయంబున నీ గ్రంథరాజమును

అచ్చు వేయించబడి

ప్రకటింపబడియె.

రామా ముద్రాక్షరశాల, ఏలూరు.

1924.

సీ. బాబ్యాకలాబ్ధిని బొడమిన సోములై
యలరారు నట్టి పెద్దంకిరెడ్డి
కొడుకు సుబ్బారెడ్డి కొమరొప్పవోబుళ
రెడ్డిపుత్రుడు కోటిరెడ్డిమరియు
ఘనకీర్తిగుడు వెంకటరెడ్డి కొమరుండు
కాశిరెడ్డి యనంగ గలరు ముగురు
భవ్యమూర్తులుఘూళి పాళ్లికృష్ణాభిద
యోగికి శిష్యులై యుండి యిపుడు
తత్కృతాద్వైతబోధ కందార్థములను
సరస తాత్పర్యయుతముగా సంగ్రహించి
యచ్చునొత్తించి తమ కీర్తి యవనియందు
నిల్పుకొని కృతకృత్యులై నిలచి రహహ
వారి ధార్మికగుణమెన్న దరమె విధికి.

క. హితసజ్జన బుధవర్యుం
డతిరాచకులావతంసుడైన గుణాఢ్యుం
డతులమతి గురవదాసుడు
సతతంబా యోగిసేవ సల్పుచునుండున్.

శ్రీ గురుభ్యోనమః.

శ్రీ శుద్ధాద్వైత ప్రబోధ గురుశిష్య సంవాదము.

పూర్వభాగవిషయ ప్రబోధిక.

శ్రీమత్పరాత్పరాఖండ సచ్చిదానంద స్వరూపాత్మానుభవాద్వైత సిద్ధాంత సర్వోపనిషత్సారభూత పరబ్రహ్మైకత్వైక్య సర్వజీవన్ముక్తి సంసిద్ధ్యాత్మకంబును కేవల నిర్వికల్పాచల బ్రహ్మసుఖానందపరవశానుభవంబును శ్రీమత్సమస్త నిగమాగమయోగ శాస్త్ర పురాణేతిహాసప్రతిపాదకంబును శ్రీమత్పరబ్రహ్మ విద్యాధికార గురుసాంప్రదాయకంబును నగు మదీయ్య దేశికేంద్ర శ్రీమదాది నారాయణగురు చిదానందస్వాములవారికిని యోగసాధనచతుష్టయ సంపద్విశిష్టాధికారియగు వివేకనిధియను నొక బ్రాహ్మణోత్తమునకు పూర్వము జరిగియుండెడు శుద్ధాద్వైతప్రబోధ సంవాదమనెడు నీకథను నిప్పుడు స్వపరకృతార్థోపయోగముగ నెల్లరకు ప్రబోధపడునటుల నాంధ్ర భాషలో పూర్వభాగ ఉత్తరభాగములను రెండు భాగంబులుగా నొనర్పం బడియె. అందు నీ పూర్వభాగంబున శ్రీగురుధ్యాన మహాసాధుజనప్రార్థన గ్రంథయుపన్యాస సూచన నిజగురు పరంపరాభివర్ణన గురుమందిరాగమ వివేకనిధికథావిధాన గురుశిష్య ప్రసరు సమాగమవిధాన భక్తి శరణాగత నిరూపణ విధాన తారకయోగోపదేశ విధాన జ్ఞానాజ్ఞానపరామర్శ సాంఖ్యయోగవిధాన రాజయోగామనస్క స[illegible]హిత మహావాక్యార్థోపదేశ విధాన జీవబ్రహ్మైక్యోపదేశ విధానములు తేటపడుక[illegible] షట్ప్రకరణంబులు కల్పింపఁబడియె.

ఉత్తరభాగంబున.

శ్రీమత్పరబ్రహ్మ విద్యాత్రయాంతర్గత భూమవేద విద్యాప్రతిపాదక అచ్చ[illegible], బ్రహ్మమూల మంత్రార్థోపదేశవిధాన సర్వాలంకారరహిత పరిపూర్ణాలంకారాన్విత పరసత్త్వ సూచనవిధాన పరిపూర్ణబోధవిధాన అఖండశ్రమవిసర్జన విధాన బ్రహ్మబుద్ధి నిరూపణ విధాన మహదానంద పరవశవైభవ విధానాదులు తేటపడుకథలతో షట్ప్రకరణంబులు గల్పింపంబడియె. ఏతద్ద్వాదశ ప్రకరణంబులు సర్వవేదాంతసారసంగ్రహంబులుగ శ్రీగురుశిష్యసంవాద ప్రబంధముగ సర్వ సాధుజనాళులకు సత్ప్రబోధనీయ్యముగ సులభ మృదుమధుర వాక్యార్థ సంశీలితో కందార్థములుగ రచియింపఁబడియె.

దీనిని ముముక్షు లత్యంతాపేక్షచే సావధానంబుగ శ్రవణపఠనాదు లొనర్చి మదీయ సర్వాపరాధంబులు క్షమించి రక్షింపవలయునని ప్రార్థించెద.

ఇట్లు బుధజనవిధేయుఁడు,

అన్నంరాజు రామయోగి

విషయసూచిక

సంపూర్ణము.

శ్రీ
గురుభ్యోనమః.

శ్రీ శుద్ధాద్వైత ప్రబోధ గురుశిష్య సంవాదము.

పూర్వ భాగము.

ప్రథమ ప్రకరణము.

శ్లో॥ ఆదినారాయణబ్రహ్మ సత్యం సత్యం సదాశివం ।
సత్యం సత్యం పునస్సత్యం సత్యమేవగురోః పరం॥

శ్లో॥ గురుర్బ్రహ్మ గురుర్విష్ణుః గురుర్దేవో మహేశ్వరః ।
గురుస్సాక్షాత్పరబ్రహ్మ తస్మై శ్రీగురవే నమః॥

శ్లో॥ అఖండాచలరూపాయ అఖండాద్వైతశాంతవే ।
ఆదినారాయణాద్వైత శ్రీగురుబ్రహ్మణే నమః॥

శ్రీ నిజగురుస్మరణ కందార్థములు.

శ్రీ మహితమోక్షలక్ష్మీ । న్యాయమోహితనిజపదాబ్జ వైభవవర న । ద్వైతమాతీత పరాత్పర । ధామామహనీయ్య దివ్యతారక నామా । మద్గురు సార్వభౌమాశ్రిత కామా । కామాది శత్రువి రామసన్నుత గుణ । స్తోమ పరిపూర్ణాబ్ధిసోమ సుందర దివ్యతా రకనామ । మద్గురు సార్వభౌమాశ్రిత కామా॥

తా. శ్రీ మోక్షలక్ష్మిచే కోరబడిన, వైభవకరమైన, పాదారవిందములు కలవాడా. ద్వైతాతీతపరమునకు పరమందుండువాడా, తారకనామా, ఆశ్రితుల కోరికెలు దీర్చువాడా, కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద, మత్సరములను, శత్రులను నిర్మూలము చేయువాడా, సన్నుతగుణములు కలవాడా, పరిపూర్ణమహాసముద్రమందు చంద్రుడా, నా యొక్క సద్గురు రాజేంద్రా యని శిష్యుడు స్మరించుచున్నాడని భావము.

కం. శరణుమహేశ్వర గురుభూ । ధరణాబ్జ భవాది దివిజ భవ్యహృ
దంతః । కరణస్థిత త్రిభువన సం । చరణా ప్రణతార్తిహారణ
సద్గురు నాథా । కరుణించు నిర్గుణతత్వబోధా । శరణు శ్రితశరణ
భవహరణ మృదుచరణ శ్రీ । పరతత్వనిర్వాణ ప్రణవనిర్గుణధీర
సద్గురునాథా । కరుణించు నిర్గుణతత్వబోధా. 2

తా. గురుపరమేశ్వరా, బ్రహ్మాది దేవతల హృదయములం దుండువాడా, త్రిభువనములందును సంచరించువాడ ప్రణతుల యొక్క యార్తిని పోగొట్టువాడా, సద్గురువరా, శరణు జేయుచున్న వాడను, పాపములను పోగొట్టు పరతత్వరూపా, పరిణామాత్మకా, నిర్గుణస్వరూపా, నాకు నిర్గుణతత్వ బోధను కరుణింపుము, వందనము లర్పించు చున్నానని భావము.

మహాసాధుజన ప్రార్థనామహిమా.

చామరవృత్తము. మహాజన స్తవం బఖండయోగమాన సాద్భుతం
బహో । మహాజన స్తవం బభేదమోదమానసాన్వితం బహో ।
మహాజన స్తవం బపారతత్వమర్మధర్మమంచునే । మహాజన స్తవం
బొనర్తు ముందు మత్కృతార్థసిద్ధికై. 3

తా. మహాజన స్తవము వలని నఖండయోగము లభ్యమగు ననియు, భేదరహితమైన మనసానందము గలుగుననియు, పారము లేనిపరిపూర్ణతత్వ మర్మము యొక్క ధర్మమనియు నెంచి, నేనుకడ తేరుటకై ముందుగా మహాజన స్తవం బాచరించెదనని భావము.

మహాదోభ్యనమః.

సాధుజనప్రార్థనాపూర్వక గ్రంథారంభ కందార్థములు.

కం. మహనీయ్యులార శ్రీగురు । మహనీయ్య కటాక్షలబ్ధ మహి
మాద్భుతస । న్మహనీయ్య విబుధ సమితికి । మహిలో సద్భక్తు
మొక్కి మనవి యొనరింతూ । వివేకవనధి మహిమవర్ణింతూ ।

యహరహమాత్మ సన్నిహితాచలానంద। బహుళవిధిజ్ఞ సద్విహి
తసంతతికెదుట మనవిగొనరింతూ।వివేకవసధియుహిమవర్ణింతూ. 4

తా. శ్రీ గురుని కరుణ వలన బొంద బడిన మహనియ్యము గలయట్టియు, సర్వకాలముల యందును నాత్మసన్నిహితమైన అచలానందముచే నొప్పియుండునట్టియు, మహనియ్యులగు, యాత్మవేత్తల బృందమునకు సద్భక్తిచే మ్రొక్కి వివేకవసధియనువాని మహిమను వర్ణించి మనవిచేయుచున్నానని భావము.

కం. మీసన్నిధిలో బ్రహ్మవి। లాసముగ వివేకనిధివిలాసము సుమ
నో। ల్లాసముగ మనవిజేసెద। మూ సర్వమహాపరాధములను
క్షమించి। వినవలయు విశ్వాసముగాంచి। భాసిల్లు మీముఖ్య
దాసకోటిలో నొక్క। దాసుగా నెంచి మద్దోష మహాపరాధము
లను క్షమించి। వినవలయు విశ్వాసముగాంచీ. 5

తా. తమయొక్క సన్నిధిలో మనోల్లాసము కలుగునట్లు బ్రహ్మవిలాసముగా, వివేకనిధివిలాసము మనవిజేయుచున్నాను. మీప్రియదాసులలో నన్నొకదాసునిగా నెంచి నా మహాపరాధములు క్షమించి నాయందు విశ్వాసముంచి వినవలయునని భావము.

కం. శృతిశాస్త్రార్థ పురాణ। ప్రతతులు నేనెరుగలక్ష్యపదగణఛంద।
స్థితిగతులొక్కటి నెరుగను। మతిహీనుడగనుక కరుణమానకు
డయ్యా। భవదియ్య సంతతివాడనయ్యా। గతిమీరెయని సత్య
గతికి పాల్పడివిద్య। చతురత లేక నీకథదెల్ప బూనితి మానకు
డయ్యా। భవదీయ్య సంతతివాడనయ్యా. 6

తా. శృతి శాస్త్ర పురాణాదులేవియు నేనెరుగను, ఛందోలక్షణముల స్థితిగతులేమో నాకు తెలియదు, తెలివిలేనివాడను, తమయొక్క సంతతివాడను, తమరే గతి యని నమ్మినాడను గనుక, నాయందు కరుణించవలయును, విద్యావిహీనుడనయ్యును, నీకథ దెల్పుట కుపక్రమించితిని, వినవలయునని భావము.

కం. ముద్దుగ తమతమ బిడ్డలు । వద్దికినేతెంచి మాటవచ్చియు
రాకన్ । యద్దద్దని పలికినవిని । తద్దయుమురిపెమును విడిచితరు
మగగలరా। చెంతకుచేర వద్దనగలరా। పెద్దలుమీరటుల రద్దిశా
యక తప్పు । దిద్ది సవరించినా పద్దుగెలిపింపక తరుమగ గలరా ।
చెంతకు చేరవద్దనగలరా. 7

తా. తమతమ బిడ్డలు తమ తల్లిదండ్రులవద్దకు మురిపెములు జూపుచూ వచ్చిరాని మాటలతో అద్దద్ద యని మాట్లాడి నట్టయిన మురిపెమును వదలి దగ్గరకు రానియ్యకుండ దరుమగలరా ? తరుమ లేరు. అటులనే నాత్మవేత్తలగు తమరు నేను జేసిన గ్రంథమును సవ రించి నాపద్దుగెల్పించెదరు గాని రద్దుజేసి తరుమగలరా ? తరుమ లేరని భావము.

కం. ఇదిసాంగముగనువిని న । మ్మదిగను సవరింపుడనుచు మరియడుగ
వలెనే । యదురుపడి నినుముపరుసము । గదిసినను స్వర్ణమయ
ముగను జేయమనునే। సన్నిధినుంటే కుదురుగతనుతానే । పొద
తెల్పునే తల్లికొదగి శిశునకటి । విధిలేనిపనివెంట నోదలకత
ము బాగు । గను జేయుమనునే । సన్నిధినుంటే కుదురుతను
దానే. 8

తా. లోకములో నినుముపరిశవేది సాన్నిధ్యమునకు బోయి నన్నుస్వర్ణముగా జేయుమని యడుగునా ? తల్లితావుకు పోయి శిశువు పాలియ్యమని యడుగవలెనా ? పరిశవేధి సన్నిధిన నినుముండిన తక్ష ణమే బంగారమవును తల్లిసన్నిధిన శిశువుండిన తానే స్తన్యమిచ్చును. ఇదివిధిలేని పనిగానున్నది. అటువలెనే నీ గ్రంథమును సాంగముగ చదివి సవరించమని నేనడుగవలెనా ? పెద్దలసన్నిధి నుంటే వారే సవరించెదరని భావము.

కం. చెలులుతముబెంచు చిలుకలు । పలికిన మురిపెముల ముద్దుపలు
కులటంచున్। చెలగునటుల మీపెంపక । ములలో నేనటులచాల

ముద్దుగబలుకా । వినకెటుకలుగు కలకచేలిలుకా । తెలిసితెలి
యక నేను తెలిపినవాటిలో । తెలివిలేనివిదిద్ది । తెలిసేవి నిలుపుము
ముద్దుగబలుకా । వినకెటు గలుగు కలకచేనలుకా. 9

తా. స్త్రీలు తాముపెంచు చిలుకలు పిల్లివచ్చె కొత్తమని
మురిపెముగా బలికినట్టియున ముద్దుపలుకులని సంతసించెదరు. అటు
వలెనే తమచే పెంచబడిన శిష్యుడనగు నాముద్దు పలుకులు విని
సంతోషపడుదురు గాని నాయందు కోపమెందుకు గలుగును. తెలిసి
తెలియక నేను పలికినవాటిలో తెలివిలేనివినవరించి తెలిసేవి నిలుపు
మని భావము.

కం. మునులార యీప్రబోధను । పునరుక్త లనేకగతుల బుట్టెను
వీటిని । విని యాగ్రహింతురేమో । కనుపించితి యర్థభేదగతు
లతో నేనూ । మెరిగెరిగికల్పనజేసినానూ । నెనరుగల తలిదండ్రు
లనిశము పసిబిడ్డ । లను పునరుక్తుల వినగోరునటుల సంగతులతో
నేనూ । మెరిగెరిగి కల్పనజేసినానూ. 10

తా. మునులారా నీ గ్రంథమందనేక పునరుక్త లున్నవి.
వానినిజూచి కోపపడెదరేమో । తలిదండ్రుల ముందర పసిపిల్లలనేక
పునరుక్తులు మాట్లాడినను వానిని వినగోరుదురు గాన వానినినే
నెరిగియు నర్థభేదములు గాగనుపించితినని భావము.

కం. ఘనసంస్కృతాది భాషల ♦ బెనగగకల్పించు కృతులుబెటని
యిదియుక । వినపేల్వంబగు తెలుగని । పనికేరాదవకు డితర
భాషవ్యర్థమెగా । చదివిననరులకైన నర్థమెగా । జననభాషలలో
నేజనులాత్మ స్థితిగతులు । గను శక్తిలేనపుడు మనసు కందని
యితరభాష వ్యర్థమెగా । చదివిన నరులకైన నర్థమెగా.

తా. సంస్కృతాది భాషలలో కల్పించు కృతులు వినుటకు
బెట్టుగాను శ్రావ్యముగానుండును. ఇది వినుటకు పేల్వముగానుండు

తెనుగు కవిత్వము పనికిరాదని తమరనకుడు. సంస్కృతాది భాషలు చదివిన వారికే నవియర్థగ్రాహ్య మగును గాని చదువని వారికి బొత్తిగా తెలియదు. జనభాషలోనే నాత్మస్థితి గతులు గ్రహించ లేనిజనులకు సంస్కృతాది భాష లెట్లు తెలియును. మనసు కందని భాషవ్యర్థమేనని భావము.

క. ఈచిట్టిపొట్టి కథలో । వైచిత్రములున్నవంచు నెంచక తుదకున్ ।
చూచిననిజ పరమార్థము । గోచరమగు గురుతదియ్యకోటికి నెపుడూ । పరధనమిందూదాచితి చూడూ । సూచనగను గురుడే
చందమున నాడు । వాచకుడై పల్కె నాచందమిదె గురుకోటికి
నెపుడూ । పరధనమిందు దాచితిచూడూ. 12

తా. ఈకొద్దిపాటి కథలో వైచిత్రములున్నవని యెంచక గురు పుత్రు లీగ్రంధమును కడవరకు జదివిన నిజమైన పరిపూర్ణార్థము కనుపడును. పరిపూర్ణధనమిందు దాచితిని. నాసద్గురు స్వామినావాక్కున నుండి యేప్రకారము పలికించెనో నా ప్రకారము యిట్లు పలికితినని భావము.

శ్రీనిజగురుపరంపరాభివర్ణనము.

క. ధరనాచంద్రార్కస్థితి । బరగిన మద్గురు ప్రవర్గపరతత్వ పరం ।
పరలకు ప్రణమిల్లి మహా । పరిపూర్ణాఖండ భక్తిప్రస్తుతి జేతూ ।
గురువర మూలపురుషులదలతూ । గురుమూల మెరుగక పరమూ
లమెల్లెరుగు । పరమూలాధారము గురుమూలమేగనుక ప్రస్తుతి
జేతూ । గురువర మూలపురుషుల దలతూ. 13

తా. భూమియందాచంద్రార్కస్థితిగా నుండిన నాగురుపరంపరలకు ప్రణుతు లొనర్చి పరిపూర్ణాఖండభక్తిచే ప్రస్తుతించి నాసద్గురుని మూలపురుషుల జెప్పుచున్నాడను । గురుమూల మెరుగక పరమూలమెట్లు తెలియును. పరిపూర్ణ మూలాధారము గురుమూలమేనని భావము.

కం. శ్రీమద్ఘన పరిపూర్ణ మ। హామహిమాఖండ గురుగుహాంతర్వి ద్యా। ధామపరబ్రహ్మంబున। శ్రీమత్పర శివుడుగలిగ శ్రీకరుడ నగా। పరతత్త్వాబ్ధి శశధరుడనగా। ఆమహేశుని కాత్మప్రేమ శిష్యుడు బ్రహ్మయామహాత్మునకు శిష్య। డమరే శ్రీరుభు బ్రహ్మ శ్రీకరుడనగా। పరతత్త్వాబ్ధి శశధరుడనగా. 14

తా. పరిపూర్ణఖండ గురువిద్యయగుధామపరబ్రహ్మంబునందు పరిపూర్ణా మహాసముద్రమున చంద్రునివలె పరశివుడు బుట్టెను. ఆ మహేశునాత్మయందు ప్రియశిష్యుండై బ్రహ్మజన్మించె నా బ్రహ్మకు ఋభుబ్రహ్మ ప్రియశిష్యుడాయెనని భావము.

క. శ్రీమద్వేదాంత మహా। ధీమణియగు రుభునిశిష్యధవుడు నిదా ఘుం। డామానికి వాసిష్టుం। డా మహనీయ్యునకు శుకుడాయె శిష్యడుగా। నామహనీయ్యు డఖిలభూతుడుగా। శ్రీమీార శుకు నకు ప్రేమసాందీపకు। డా మానికి కృష్ణుడతని కుద్ధవునాముడాయె శిష్యడుగా, నామహనీయ్యు డఖిలభూతుడుగా.

తా. వేదాంతధీమణియగు నాఋభుమహర్షికినిదాఘుడుశిష్యు డాయె నామహాత్మునకు వశిష్టమహర్షి శిష్యుడాయె. ఆమహనీయ్యునకు శుకులవారు ప్రేమశిష్యుడాయె. నాశుక బ్రహ్మకు సాందీపుల వారును వారికి శ్రీకృష్ణమూర్తియు, శ్రీకృష్ణునకుద్ధవులవారును శిష్యు లైరని భావము.

కం. ఆయుద్ధవునకునచల। శ్రీయుతసంసిద్ధయోగి శిష్యుండయ్యె। యీయోగికాత్మదర్శను। డాయెను నిజశిష్యుడగ్ర్యధీమణియనగా, యోగాంతర్విధాయకుడనగా। ఆయాత్మదర్శనుకాయెశ్రీధరస్వామి। యీయోగికిని శివరామయోగి శిష్యుడాయెనయముగా। యోగాంతర్విధాయకుడనగా. 16

తా. ఆయుద్ధవులవారి కచలానుభవులైన సంసిద్ధయోగిశిష్యుం

తమ్యెను. ఈ సంసిద్ధయోగికి యోగాంతర్విధాయకుడైన యాత్మదర్శ నుడును, ఆత్మదర్శునునకు శ్రీధరస్వాములవారును, శ్రీధరస్వామికి శివ రామయోగియు శిష్యులై రనిభావము.

కం. ఆశివరామసుదీక్షిత । దేశికునకు స్వప్రకాశధీమణులప్పా । ఖ్యేశ
శ్రీరామకృష్ణ మ । హేశ సదానందభూసురేంద్ర పంచకమూ ।
శిష్యకోటిభాసించె జగము । ఆశిష్యులఖిలప్రదేశములలో బ్రహ్మ।
దేశికమణులై ప్రకాశించిరటుభూసురేంద్రపంచకమూ । శిష్యకో
టిభాసించెజగమూ. 17

తా. ఆ శివరామదీక్షితులవారికి స్వప్రకాశభాస్కరుడు, అ ప్పారాధ్య, రామకృష్ణయ్యగారు, మహేశ్వరుడు సదానందులను నై దుగురు భూసురోత్తములు శిష్యులైరి. ఈ అయిదుగురు బ్రహ్మవే త్తలును సర్వదేశములందును బ్రహ్మదేశిక మణులై ప్రకాశించిరని భావము.

కం. ఆసాధులకగ్రజుడై । భాసిల్లెడు స్వప్రకాశభాస్కరునకు యో ।
గానక్తుడతనికచల వి । లాసాఖ్యుడుశిష్యుడాయె లావణ్యముగనూ।
గురుసంతతిభాసిల్లెధరనూ । ఆసర్వసమునకు భాసుబ్రహ్మణ్య ।
భూసుర డొకశిష్యుడాసక్తిప్రబలెను । లావణ్యముగనూ ! గురు
సంతతి భాసిల్లెధరనూ. 18

తా. ఆబ్రహ్మవేత్తలలో మొదటివాడైన స్వప్రకాశభాస్కరు నకు యోగాసక్తుడును, వీరికి సచలవిలాసుడును, అచలవిలాసునకు త్రిపురారిభట్ల సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరుడును, శిష్యులై యీప్రకారము భూ మియందు గురుసంతతివృద్ధియై ప్రకాశించెనని భావము.

కం. గురులోక కళానిధియై । సారదిక త్రిపురారిభట్లసుబ్రహ్మణ్యే ।
శ్వర బ్రహ్మదేశికాఖ్యుడు । స్థిరముగ స్వానుభవవిభవ సిద్ధాంతి
యనగా । ప్రబలెనుపరమ గురుతిలకమనగా । వారికి వ్యాకరణ

వరకులాబ్ధి హిమ । కరు డాదినారాయణమూర్తి శిష్యుడై సిద్ధాం
తియనగా । ప్రబలెను పరమగురుతిలకమనగా. 19

తా. ఈత్రిపురారిభట్ల సుబ్రహ్మణ్యేశ్వరుడు గురువులలో నగ్రి
గణ్యుడై స్వానుభవపరిపూర్ణసిద్ధాంతియని వినుతికెక్కి ప్రకాశించెను.
వారికి వ్యాకరణవంశపయఃపారావారసుధాకరులుగా నాదినారాయణ
మూర్తి శిష్యుడయ్యెనని భావము.

కం. ఆమునివరలోకైకశి । ఖామణియె మదీయదేశికాగ్రణి భాస్వ ।
ద్ధీమణి భక్తహృదబ్జ। వ్యామోహవికర్తనుండై వాసికెక్కెనుగా।
ఆదినారాయణబ్రహ్మమనగా । ఆమహాత్మునికృప నామదిలోనిల
చి। భూమిని కందార్థస్తోమమువిరచించె వాసికెక్కెనుగా । ఆదినా
రాయణబ్రహ్మమనగా. 20

తా. లోకమందలి బ్రహ్మవేత్తలకెల్లను శిఖామణియగు నామ
హామహుడే నాయొక్క దేశికస్వామివారు. భక్తుల హృదయములం
దుండువ్యామోహమునుపోగొట్టునట్టి ఆదినారాయణబ్రహ్మమని వినుతి
కెక్కెను. ఆమహాత్మునికృప నాహృదయమందు నిలచి యీకందా
ర్థములు రచించెననిభావము.

కం. బ్రహ్మకులాగ్రణియై త । ద్బ్రహ్మవిలాసకు డఖండప్రాభవఘనన।
ద్బ్రహ్మపదపీఠనివసిత । బ్రహ్మశిఖామణియనంగ ప్రబలెగుస్వా
మీ । బ్రహ్మాండభాండ బహిరంతర్యామీ । బ్రహ్మయోగియాది
నారాయణపర । బ్రహ్మఖ్యచే వేదబ్రహ్మభవనములోన ప్రబలెగురు
స్వామీ । బ్రహ్మాండభాండబహిరంతర్యామీ. 21

తా. బ్రహ్మవిలాసముచే నొప్పియుండు నాపరంధాముడు బ్ర
హ్మాండభాండముల వెలుపల లోపల నిండి వేదములను బ్రహ్మభవన
ములో బ్రహ్మపదపీఠమందునివసించి ఆదినారాయణపరబ్రహ్మయోగి
యనిపిలువబడి బ్రహ్మవేత్తలకు శిఖామణిగా ప్రకాశించె నని
భావము.

కం. ఈరేడగుజగములకు । న్నారాయణు డెట్లుకారణాత్మక సర్వా । ధారకుడగునటులను మ । త్కారణగురుమూర్తి వెలసె ఘనయోగప్రభగా । ఆదినారాయణబ్రహ్మమనగా । శ్రీరాజయోగవిహారతచ్ఛిష్యపరి । వారము లెల్ల విస్తారతదనుగొల్వ ఘనయోగప్రభగా । ఆదినారాయణబ్రహ్మమనగా. 22

తా. ఈజగత్తుకెల్లను శ్రీమన్నారాయణమూర్తి సర్వాధారుడై కారణుడుగానుండి నట్లు రాజయోగాభ్యాసులుగానుండు శిష్యసమూహములు తననుగొల్చుచుండగా కారణగురుమూర్తి యాదినారాయణపరబ్రహ్మము పరిపూర్ణయోగప్రకాశముగా ప్రకాశించెనని భావము.

కం. పరసాధురక్షణార్థము । పరహితమోక్షాదిదానపరధర్మనవ । స్ఫురణనవరత్నకంకణ । వరకలితప్రశస్తహస్త వైభవుడగుచూ । త్రిభువనమోహనగురుడగుచూ । ధరవిస్తరిల్లిభాసురశిష్యనక్షత్ర । పరివేష్టిత హిమకరుడగుచు । వరదివ్యవైభవుడగుచూ॥ త్రిభువనమోహనగురుడగుచూ. 23

తా. న సద్గురుస్వామి పరమునపేక్షించు సాధులను రక్షించుటకై ముముక్షులుకోరు మోక్షాదిదానము చేయుదునని పరిపూర్ణస్ఫురణయను నవరత్నకంకణమును తనహస్తమునధరియించి, ధరయందు వ్యాపించి శిష్యులను నట్టినక్షత్రములచే చుట్టబడిన గురుచంద్రుడు దివ్యవైభవముగలవాడై యొప్పియుండెనని భావము.

కం. ఈరీతిబ్రహ్మనభలం । దారూఢిగ శిష్యగణము కాత్మైక్యసుఖాధారపరిపూర్ణబోధల । కారణగురుడాజ్ఞయొసగు కాలములోనూ । గురుమహిమచేకూరె వేరుగను । ధారుణిను వేకఫరుజాత్మగురుని । జేరవచ్చెటికథ । యూరికెనానరెయూ కాలములోనూ । గురుమహిమచేకూరె వేరుగనూ. 24

తా. ఈవిధముగా నాకారణగురుడు బ్రహ్మనభలయందు శిష్యగణముల కాత్మైక్యసుఖాధార పరిపూర్ణబోధ లనుగ్రహించు కాలము

లో గురుమహిమవలన కాకతాళిన్యాయముగా నీభలో గురుమూర్తి సన్నిధికి వివేకధీరుడను బ్రాహ్మణుడొచ్చినకథ సమకూరెనని భావము

—♦ వివేకనిధికథాప్రారంభము ♦—

కం. అవనీస్థలిలోన సదా । శివపురివెల్గొందు గుణవిశిష్టత్వమహా
సువివేకాఖ్యనుగృహమై భవ సతిసుతబాంధవులతో ప్రబలెభూసు
రుడూ । సంసారసమ్మోహపరవశుడూ । అవివేక కామక్రోధాది
నివహములంగో । తవిలి బహుకాలము వివిధదుష్కృతములప్రబలె
భూసురుడూ । సంసారసమ్మోహపరవశుడు.

తా. భూలోకమందు సదాశివపురియను నొకపట్టణంబుగలదు. ఆపురియందు వివేకనిధియను బ్రాహ్మణుడు సతి సుత బాంధవులతో కూడి కాపురముండెను. ఆయన కామ క్రోధాది అవివేకవర్గములలో దగులుకొని బహుకాల మనేకవిధములగు దుష్కార్యములొనర్చుచు సంసార మోహపరవశుడై యుండెనని భావము.

కం. గతసకలజన్మదుష్కృత । వితతమహాక్రూరకర్మవిధులనువిప్రుం ।
డతులితవర్గత్రయముల । మతిహీనత వేదశాస్త్రమంత్రతంత్రము
లూ । చదివెనుబహుగతులసంగతులూ । వ్రతజపోపవాసక్రతు
తీర్థస్నాన స । త్కృతులు జేసి యాత్మహిత మొందుగుదరక మం
త్రతంత్రములూ । చదివెను బహు గతుల సంగతులూ. 26

తా. ఆబ్రహ్మణుడు పూర్వ జన్మమందు చేసినదుష్కృతక్రూరకర్మల విధివశముచే వర్గత్రయములచే మతిచెడి, వేదశాస్త్రపురాణాదులుచదివి, అనేకవ్రతములు, జపములు, తపములు, ఉపవాసములు, తీర్థస్నానములు, మొదలగుసత్కర్మములు జేసి, దేనివలననునాత్మహితము కుదురకుండెనని భావము.

కం. ఇటుజరిపెడివిప్రుడుమది । చిటిలిమహారణ్య పుణ్యక్షేత్రాదులునం ।
తట తిరిగితిరిగి మరి వేస । టచేనొకనాడుబల్కె సహజముగానూ ।

పూర్వపుణ్య ఫలసిద్ధితోనూ । ఎటులైనసిదిదుర్ఘటకర్మకడతేర
ఘటువుదెల్పెటి గురుడుఘటియించునోలేదో । సహజముగానూ
పూర్వపుణ్యఫలసిద్ధితోనూ. 27

తా. ఈవిధముగానుండువిప్పుడు మదికుదరక మహారణ్యములు పుణ్యక్షేత్రాదులునంతటతిరిగితిరిగి మనస్సువిసిగి నానానొకనాడు తన పూర్వజన్మఫలపరిపాకమువలన నేనిప్పుడుచేయుచున్నకర్మ మహాదుర్ఘటముగానున్నది. నేనుకడతేరుమార్గముగుపడలేదు. నన్నుకడతేర్చెటి గురుడునాకు ఘటియించునోఘటియింపఁడోనని వ్యాకులపడెనని భావము.

కం. అనియిటుభూదేవకులుం। డనుపము దైవజ్ఞకాముహితుశ్రోత్రియు
సజ్జనమణియు నయాచితుడగు । ఘనతర సద్బ్రహ్మనిష్ఠు గనుగొన
గలచీ । ఇలువిడచీ జనపదములుగడచీ । తనివిదీరగ స్వేచ్ఛజని
చనియొకనాటి । దినమందు నీసభగని నంతసిలి జేరె గనుగొన
దలచీ । ఇలువిడచీ జనపదములుగడచీ. 28

తా. వివేకనిధి యీప్రకార మనుకొని అనుపముడైన దైవజ్ఞుడును, శ్రోత్రియుడును, సజ్జనశ్రేష్ఠుడును, అయాచితుడును, నగు బ్రహ్మవేత్తదర్శనము చేయగోరి, యిల్లు విడచి తనివిదీరు పట్లనేక, పల్లెలు, పట్టణములు, తిరిగితిరిగి యొకనాడీ బ్రహ్మసభను జూచి సంతసించి జేరెనని భావము.

కం. వచ్చితనుబ్రహ్మసభలో । జొచ్చిమహాజనుల మధ్యదారువిభాస్వ।
త్సచ్చరితు దేశికుని గని । యచ్చెరువుగ నతని మహిమ నాత్మ
నుతిజేసీ । మోహౌసక్తి హెచ్చి కనుమూసీ । ముచ్చట సాష్టాంగ
ముగ వందనముజేసి । నిశ్చయసద్భక్తి సచ్చరిత్రుని మహిమ ।
నాత్మనుతిజేసీ । మోహౌసక్తి హెచ్చి కనుమూసీ.

తా. ఈరీతినాబ్రాహ్మణుడీ సభజేరి మహాజనులమధ్య ప్రకాశించు, మహామహులైన గురుసార్వభౌముని దర్శించి, వారి మహాత్మ్

నాత్మయందు స్తుతించి, మోహాసక్తి హెచ్చి కనులుమూసి, నిశ్చల భక్తిచే సాష్టాంగవందనము లిట్లాచరించెనని భావము.

భుజంగప్రయాతము. నిజగురుప్రార్థన.

శ్లో॥ నమస్తే నమస్తే నమోకారణాయ । నమస్తే నమస్తే నమోవిఘ్ననాయ । నమస్తే నమస్తే నమోశాశ్వతాయ । నమోశ్రీగురుబ్రహ్మరూపాయతస్మై॥

శ్లో॥ శ్రీమత్రిభువనా ఖండ । గురుభూమండలాంతరం । ఆదినారాయణం నిత్యం, నమామిగురు మద్వయం । నమో బ్రహ్మస్వరూపాయ । నమోబ్రహ్మకళాత్మనే । నమస్తేకారణేశాయ । గురూణాంగురు వేనమః॥　　30

సంధి కందార్థములు.

కం. ధ్యానార్చనాది క్రియలిటు । మానసమున జేసి బ్రహ్మమాసీంద్ర సభా । స్థానముఖమందు నిలచిన । వానిగనెఁ గురుడఖండవైభవముతోనూ । అంతలోశిష్యాగ్రణి తా నిట్లనెనూ । దీనదయానిధేస్వానుభవా ఖండ । జ్ఞానభిక్షాం దేహి మాంరక్షయనిప్రముక్తవైభవముతోనూ । అంతలోశిష్యాగ్రణి తానిట్లనెనూ.

తా. ఈవిధముగా ధ్యానార్చనాది క్రియలు మానసికమున జేసి బ్రహ్మవేత్తల సభాస్థానముఖమున నిలచియున్న భక్తుని మహావిభవముచే నొప్పియున్న సద్గురు చంద్రుడాదరమున జూచెను. అంతలో వివేకనిధి సాష్టాంగ నమస్కారములు జేసి దీనదయానిధే స్వానుభవాఖండజ్ఞాన భిక్షాం దేహి, మాంరక్ష యనియనెను. అనగా దీనులయందు దయగల స్వామీ. స్వానుభవముచే నొప్పియుండు పరిపూర్ణజ్ఞాన భిక్ష నిడి నన్ను రక్షింపుడని వేడుకొనెనని భావము.

శ్రీగురుభ్యోనమః.

శ్రీశుద్ధాద్వైత ప్రబోధ గురుశిష్యసంవాదము.

పూర్వభాగము-శరణాగతప్రకరణము.

ద్వితీయ ప్రకరణారంభము.

కం. గురునాథనీదు మహిమలు । గురు తెరుగక నాదుమూర్ఖ కుటిల విచిత్ర । స్ఫురణయను చిత్తవిభ్రమ । మరుదుగజని కాలకర్మ మదిగేమనుకొందు । ప్రార్థానుభవము విడదెందు । గురుతర మోహసాగరమునబడి పొరలు । నరుడ పామరుడ దుష్కరుడ పరహీనుడనదిగేమనుకొందు । ప్రార్థానుభవము విడదెందు.

తా. గురురాయా నాయొక్క మూర్ఖకుటిల విచిత్రమైన స్ఫురణయనే చిత్తభ్రాంతిచే తమ మహిమలు తెలియజాలక వృథాగా నింతకాలము జరిగె నేనేమనుకొందును. నా ప్రారబ్ధానుభవ మిట్లుండెను. పారములేని మోహసాగరమందుపడి పొరలెడి పామరుడను దుష్కార్యముల జేయువాడను. తెలివితక్కువ వాడనైన నన్ను రక్షింపుమని భావము. 2

కం. తెలియక జనుకాలము నీ । తలపుననే తలచబడక తలచినదె న । త్ఫలకాలమనుచు సౌఖ్యము । చెలగునహో యిపుడు గురుని చెంతలో నిలచి । కలవలె పూర్వకథలెల్ల మరచి । తెల్విగల్గిన మీద తెలివిలో తెలివింక । తెలియుమింతే చాలు తెలివితోలగ లోనా చెంతలో నిలచి । కలవలెపూర్వ కథలెల్ల మరచి.

తా. శిష్యా భ్రమచే తెలియక జరిగిన కాలమునునీవుతలచనేవద్దు యిప్పుడు మోక్షేచ్ఛగలిగి గురుచెంత నిలచి పూర్వకథలెల్లను కలలో

ముచ్చట్లవలెనెంచుము. ఇదేఫలకాలమని నెంచుము తెలివిగలిగిన
మీాకట తెలివిలో తెలివిని తెలిసికొమ్ము. యింతే చాలునని భావము.

కం. ననుగని కానకనిర్దయ । తనుగను మర్కటకిశోరధర్మము
లోకం । బునగలదనుకొని గురిచే । నినునేనును విడువజాల నిజ
మునీవేళ । నీమానసమం దనుమాన మేలా । తనువెరుక లస్థిర
మని ఘనులుదెల్ప నా । మనసు నిల్వదు నరక్షణము నికజనుపాకు
నిజము నీవేళా । నీమానసమం దనుమాన మేలా. ౩

తా. గురునాధా మర్కట కిశోరధర్మము లోకములో నున్న
దనుకొని నిప్పుడు నేను మిమ్ములవిడువను శరీర మెరుకలస్థిరములని
పెద్దలు చెప్పగా వినియుండి నామనసు నిల్వలేదు. నిమిషమైనను
నోర్వజాల. కాలము జరుపకుడని భావము.

కం. ననుజూచిన పిమ్మట నీ । కనుమానము లేదు లేదు యతులత
భక్తిక । ఘనతీవ్ర మోక్ష భిక్షాశన కాంక్షచె నిలుచు విజయశా
లికి నెపుడూ । తనుసంసిద్ధతానె యొనగూడూ । ఘనసద్గురుని
గన్నతనువొక్క క్షణమున్న । వినశక్తి లేకున్నత నెముక్తి నొందిం
చు శాలికి నెపుడూ । తను సంసిద్ధి తానె యొనగూడూ. ౫

తా. శిష్యా నాదర్శనము చేసినమీాదట నీ కనుమాన మెన్నటి
కిని లేదు. ఘనమైన భక్తిచే తీవ్ర మోక్షాశనాభికాపేక్షచేత వచ్చిన
జయశాలికి తనువు సంసిద్ధి తనంతట తానే యగును. ఘనుడగు సద్గు
రునిదర్శనమైన పిమ్మట శరీర మొక్క క్షణమున్నను వినుటకు శక్తి లేక
పోయినను సద్గురుడేముక్తిని జెందించునని భావము.

కం. ఓపరమేశ్వర కారణ । భూపాలక సర్వలోక పుణ్యాత్మక మ ।
త్పాప విమోచనమునకై । నీపదములె నమ్మికొంటి నిజగురు
చంద్రా । నిర్మలమోక్ష నిత్యయోగీంద్రా । దీపకసర్వదిగ్వ్యాపక
పరమ చి । ద్రూపకలాపనన్నిపట్ల బ్రోవావె నిజగురు చంద్రా ।
నిర్మలమోక్ష నిత్యయోగీంద్రా.

తా. కారణపరమేశ్వరా, సర్వలోక వ్యాపకా, పుణ్యాత్మా నిర్మల మోక్షము నిచ్చువాడా, సర్వ దిశలందు ప్రకాశించువాడా, పరిపూర్ణరూపా, నా యొక్క పాపవిమోచనకొరకు తమ పాదార విందముగే నమ్ముకొని యున్నవాడను గాన నన్నిపుడె కాచి రక్షిం పవలెనని భావము.

కం. పరముక్తి కగ్రిసాధన । నరయగ సద్భక్తియదియె యాత్మవి
చార । స్ఫురణకనురక్తి గావున । పరహితవరదేశికేంద్రభక్తి
యు లేక । భవఘోరవిముక్తి కాదిక। శక్తిచే వేదాంతయుక్తులు
బలికిన వ్యక్తిగలుగు నెబ్రహ్మసక్తిచేకూరున భక్తియు లేకా ।
భవఘోరవిముక్తి కాదికా.

తా. శిష్యా విచారించగా, పరముక్తికి మొదటి సాధన సద్భక్తిగానున్నది. ఇది యాత్మవిచారణచేయుట కనుకూలమైనది. గనుక పరిపూర్ణాచల గురువునందు భక్తిలేక ఘోరమగు పాతకము వీడి పోదు. పూరక తమతమ చాకచక్యముచే వేదాంతయుక్తులు పలికిన నమాత్రముననే పరబ్రహ్మశక్తి గలుగునా ? గలుగదని భావము.

కం. జాతకఫలమేమొ కదా । పాతకములొనర్చి సర్వప్రాణి విఘాత ।
ఖ్యాతిగ దుష్టుడనైతిని । యే తప జప మంత్రసిద్ధు లేరుగను
స్వామీ । నాజన్మ సంప్రాప్తమిదె మీ । భూతలమున తిరిగి
నీతు లెరుగక నత్యా । తురమున జేర నన్నేతీరున్ బ్రోచెదో । యెరు
గను స్వామీ । నాజన్మ సంప్రాప్తమిదేమీ.

తా. గురుదేవా నాజాతకఫలమేమో తెలియదు. నే ననేక పాతకములు జేసి దుష్టుడనని ప్రఖ్యాతి జెందితిని, నే నే తపములు, జపములు, మంత్రసిద్ధుల నెరుగను, నీతినిషిద్ధములు లేకుండా, భూమి మీద నంతట తిరిగి, నాపూర్వజన్మపుణ్య పరిపాకమువలన నత్యాతురముచే, తమ పాద సన్నిధి చేరితిని, నన్నెట్లు కడతేర్చెదరో నని భావము.

కం. ఎచ్చటనెచ్చట నేదో । సచ్చరితులఁజేరి పరమసాధన బలసం ।
పచ్చరితయోగ విద్యల । హెచ్చుగ నీవభ్యసించితే స్థలమందూ ।
వేదశాస్త్రభాష్యములు ముందూ యేయుపాయములలో నేనే
ధర్మము లెట్లు । సేయుచుంటివి మాతో దాయక దెల్ప రాదే
స్థలమందూ । వేదశాస్త్రభాష్యముల ముందూ. 8

తా. శిష్యానీవెచ్చట నేమహాత్ములనుజేరి పరసాధన కనుకూలించు యేయేయోగము లభ్యసించితివి ? వేదశాస్త్రవ్యాసు లేమైననుచదివినావా ? యేయే ధర్మము లెట్లుజేయుచుంటివి ? యవియన్నియు విపులముగా మాసన్నిధిని దాచకుండ దెల్పుమని భావము.

కం. సకలంకప్రజ్ఞాన్విత । ప్రకటమహా వేద శాస్త్రపౌరాణతతుల్ ।
యొకటయిన విడువజాలక । సకలము గ్రహియించి యోగసాధ
కుడనయితీ । సర్వమంత్ర తంత్రకుడనయితి । సకలవేద శాస్త్ర
సకలయోగములలో సుఖమొకటిలేక సద్గతికయి ప్రార్థనసేతూ
సాధకుడనయితి । సర్వమంత్ర తంత్రకుడనయితి. 9

తా. గురువరా! ప్రజ్ఞతో గూడుకొని మహాప్రఖ్యాతిగల వేద శాస్త్ర పురాణాదులనెల్ల నొక్కటైనను విడువకుండా గ్రహించి యోగముల సాధించితిని. సర్వమంత్రములను తంత్రములను నేర్చుకొంటిని సకలవేద శాస్త్రములలో సకల యోగములలో నేమియు సుఖముగానక సద్గతికొరకు తమను ప్రార్థనచేయుచున్నానని భావము

కం. ఔరా సీమది నేర్చిన । కారణకార్యముల ముక్తి గానక నేమో। నో
రెరుగని బాలుసిక్రియ । వేరొకవిధమునను బలుకవింటినిగదరా ।
కానరానిమరుగు నెరిగితి రా । ధరవైరాగ్యవిహార తీవ్రమోతు ।
కారణసత్యసంకల్పమోటుగల్గె వింటినిగదరా। కానరానిమరుగు నెరి
గితిరా. 10

తా. ఔరా శిష్యా, నీవునేర్చిని విద్యలవలని ముక్తిగానక యే

మామాటలు గాని బాలునివలె నేమీ తెలియనట్టి మర్మముగా జెప్పితివి. ఇంత తీవ్రమోక్షాపేక్ష సంకల్పము నీకెటులగల్గెనని భావము

కం. కలిగిన నా సంకల్పము । ఫలితంబగు నేని నిపుడె భవదీయదయా ।
కలితశుభవీక్షణయు । జ్వలలిత తనుదర్శనంబె చాలుగురునాథా ॥
బోధించుముజ్వలతత్త్వబోధా । వెలలేని మోహవాంఛలచేత మెలగితి । కలుషచిత్తుడనని తెలిసి బోధించావే చాలుగురునాథా॥ బోధించుముజ్వలతత్త్వబోధా. 11

తా. గురుచంద్రా తమ దయతో గూడుకొనిన శుభదృష్టిగల దివ్యతనుదర్శనమువలన నాకు గలిగిన మోక్షసంకల్పము సఫలమైతే నిప్పుడే కృతార్థుడనగుదును. మోహవాంఛలలో తగులుపడియున్న పాపచిత్తుడనని తమరు తెలిసికొని పరమాత్మబోధ నొసగుడని భావము.

కం. గురుపుత్రగణము జేరక । గురుభక్తియు లేక నాత్మగృహకృత్యములై । గురుగృహవాసముచాయక । గురువాక్యము వినక ముందె కుదురునె ముక్తి । ద్వాదశవర్షగురునిసాధ ముక్తి । గురుకులవాసస్థితి లేక నాత్మ । గురుమహిమ దెలియక గురుతత్త్వమెట్లెరుగు కుదురునె ముక్తి । ద్వాదశవర్షగురునిసాధ ముక్తి. 12

తా. శిష్యా, నీవు గురుపుత్రులలో జేరక, గురుభక్తిలేక నాత్మవిచారణకై గురునియింటనుండక, గురువాక్యము వినక, పండ్రెండు సంవత్సరములు గురుని సేవించి గురుమహిమ తెలియకముందే నీకు ముక్తెటుల లభించును? లభించదని భావము.

కం. పదిరెండగువర్షమ్ములు । మది చెదరక మీదు దివ్యమందిరమున నే ।
వదలక హోరాత్రులు నీ । పదముగు సుతులందు గలసి పడియుండగలనా । పరిచర్యలేర్పడ సేయగలనా । పదపడి నేనింక పదిరెండేండ్లకుగాను । పదిరెండుదండముల్ భక్తితో బెట్టి పడియుండగలనా। పరిచర్యలేర్పడ సేయగలనా, 13

తా. గురునాథా పండ్రెండేండ్లు మనస్సు చెదరకుండా నహోరాత్రులు తమదివ్యగృహమున గురుపుత్రులలోఁజేరి పరిచర్యలు జేయుచూ నేనుండగలనా? నేనుండఁగలనుగనుక పదిరెండేండ్లకుగాను భక్తిచే పండ్రెండువందనము లాచరించెదనని భావము.

కం. గురుసేవ కుదురుకొంటో । పరిపూర్ణసుఖంబు తనకు పాల్పడుటంతే ।
గురుసేవపూర్తిసేయుని । నరులపరోక్షమును జెంద నర్హులుగారూ ।
పామరులాత్మపరులుగాబోరు । గురుధర్మమున లేదు గురుమతమది
గాదు । గురుపుత్రులెరుగక గురుడుపదేశించు నర్హులుగారు ।
పామరులాత్మపరులుగాబోరు. 14

తా. శిష్యా! గురుసేవ నెంతమటుకు జేసితే పరిపూర్ణసుఖము గల్గుటంతే గురుసేవ పూర్తిగా జేయునివారు పరిపూర్ణబోధకర్హులుగారు. పామరులెన్నటికి నాత్మవేత్తలుగా జాలరు. నీవు చెప్పినసంగతి గురుధర్మములో లేదు. గురుమతమదిగాదు. గురుపుత్రులకు దెలియకుండ గురుడుపదేశమిచ్చును. ఇవ్వడని భావము.

కం. గురుసేవగోరు సుజనుని । గురుమూర్తి ననుగ్రహించఁగూడదనే సు ।
గురుపుత్రులందునాశ్రిత । గురుభక్తుడైనన్ను పూర్వగుణదోషము
లనూ । తద్ధర్మముల్ విన రే పెద్దలు ననూ పరమసాధులునన్ను పరి
భవింపరు నిను । కరుణేనో నాకర్మఘటనేమో నటువరుగూగు
ణదోషములనూ । తద్ధర్మముల్ వినరే పెద్దలునూ. 15

తా. సద్గురా రూ గురుపాదసేవగోరి వచ్చిన బుధుని గురువరుడనుగ్రహించకూడదనియు, నిదివర కనేక పాపకృత్యములుచేసినాడనియూ, చెప్పె గురుపుత్రులమాట లే పెద్దలును వినరు. ఆత్మవేత్తలునన్ను పరిభవపరచరు. తమకరుణయేమో నాకర్మఘటనయేమో నటుల జరుగునని భావము.

కం. గురుచెంతగోరు సుజనుని । గురుసుతులడలంచి పూర్వగుణదోష

ములన్ । పరికింపనతడొనర్చిన, నరకాబ్ధిమునుంగజొత్తురదినిజమా
రా ॥ గనుకను నీపై యలుక లెవరికి రా । పరహితులగువీరు పరిభ
వింపగనిన్ను । పరనిష్ఠగలనీకు పగలతోపనిగేమో యదినిజమా
రా । గనుకను నీపై యలుక లెవరికి రా. 16

తా. శిష్యా, గురుపాదసన్నిధిఁజేరి వచ్చినసుజనుని పూర్వగుణ
దోషములను నెన్నుగురుపుత్రులు నరకమహాసముద్రమున బడుటనిశ్చ
యమేయగును. గాన నీమీఁద నాకెన్నటికిని కోపము లేదు. పరిపూర్ణా
వలోకన జేయు వీరు నిన్ను పరిభవింపగ. బ్రహ్మనిష్ఠగల నీకితరులతో
శేమిపనియున్నది ? లేదనిభావము.

కం. గురువర నేనిప్పుడె నీ । గురుపుత్రులలోన జేరి గుణవంతుడనై । గు
రుమహిమ లెరుగుచుండుదు । గురుతత్వప్రబోధయొసగు గురుకుల
చంద్రా । సంపూర్ణకృపాలోకసాంద్రా । గురుదేవదేవ నీ చరణ
స్మరణయొసగి । గురుపుత్రులలోఁజేర్చి పరమొసగవే దేవ గురుకుల
చంద్రా । సంపూర్ణకృపాలోకసాంద్రా.

తా. సంపూర్ణకృపాదృష్టిగల గురుకులచంద్రా నేనిప్పుడే గురు
పుత్రసమూహమందు జేరి సద్గుణముల నార్జించెదను. అఖండతత్వబోధ
చేసి తమ చరణస్మరణనొసగుము. గురుసార్వభౌమా ! గురుపుత్రుల
లోనన్ను జేర్చి పరిపూర్ణునిగా జేయుమనిభావము.

కం. గురుకులవాసులలోపల । గురిగాగూర్చుండి నంతగుణిశీలివిగా ।
గురిమీర నింతలోనే । గురుకరుణాటులభ్యమా రాగురుసుతులెన్నా ।
దేహయోగ మెక్కువవారికన్నా । పరిపరివిధముల పరిచర్య జేసిను ।
స్థిరముగ సాధులమరుగునదిరుగుము గురుసుతులెన్నా । దేహయోగ
మెక్కువవారికన్నా.

తా. శిష్యా గురుపుత్రులలోపల గురిగాగూర్చుండినంతమాత్ర
ముననే మహాగుణశాలివై శీలివిగా, నింతలోనే గురుకరుణ యొట్లులభ్య

పడును. వారికంటె నేయోగమెక్కువనీకుగలను. స్థిరబుద్ధిగలిగి యనేకవిధముల గురుశిశ్రూషజేయుచూ బ్రహ్మవేత్తలమరుగున సంచరింపుచుండుమనిభావము.

కం. కరుణించవె కరుణించవె । కరుణించుమటంటిగాని ఘనయోగుల
తో ! సరియగుదునె గురియగుదునె । దరిజేర్చుమునన్ను పరమద్రై
వలలామా । అరమరసేయకఖండధామా । తరణోపాయముగురు
చరణస్మరణనుచు మీా । చరణతలముబట్టి స్థిరప్రమాణముజేతూ
ద్రైవలలామా । అరమరసేయకఖండధామా 19

తా. గురుపరంధామా, కరుణించుమని తమరిని వేడుకుంటినిగాని, ఘనమైన యోగులతోటి నేనుసరియగుదునా: గురియగుదునా, నాయం దరమరయుంచక కడతేర్చుము. కడతేరునుపాయము. గురుచరణస్మరణతప్ప వేరొండులేనని తమపాదారవిందములు బట్టుకొని ప్రమాణము జేయుచున్నాడనని భావము.

కం. మరిమరి సత్పరితాపము । యరయగ మత్కరుణవలన నణగును
నిదిగో । వరమిచ్చెదబ్రోచెదని । గురుపుత్ర జనాళిమధ్య కూర్చుం
డుపోరా॥ వెరువకవారి మరుగుగనుగొనరా॥ గురుపుత్ర కోటిగోస
రణి దెలిసికొపూర్వ । మెరిగి దగ్గర జేరి స్థిరమోక్షసుఖమందు
కూర్చుండుపోరా॥ వెరువకవారి మరుగు గనుగొనరా. 20

తా. శిష్యానీయందుమాకు గలిగినకరుణవలన నీయొక్క మోక్షవిషయ పరితాపమణగును. ఇదిగో నిన్ను రక్షించెదనని వరమిచ్చుచున్నాడను. నీవు భయపడకుము. నీవింక గురుపుత్ర సమూహమధ్య గూర్చుండివారి మరుగుదెలసికొని వారుపూర్వ మెటుల బోధనొందిరో యామార్గమెరిగి నాసన్నిధిజేరిస్థిరమైన మోక్షసుఖమును బొందుమని భావము.

కం. పరమగురు చంద్రగాశిహ । పరమగుసంసార విషయ భ్రమవి
డిచి మహా । పరవశమయ్యెను చిత్తము । పరమార్థము . దెలుపు

బ్రహ్మభావ ధివిజ్ఞా। పరమై క్యోపదేశ ప్రతిజ్ఞా॥ పరమసాధనచేత
పరయోగనిష్ఠత। త్వరునిచేసి సౌఖ్యకరమొనగవే బ్రహ్మభావ
విధిజ్ఞా। పరమై క్యోపదేశ ప్రతిజ్ఞా. 21

తా. పరిపూర్ణైక్యోపదేశ ప్రతిజ్ఞజేసిన గురుచంద్రా? నాకీలోక సంసార విషయ భ్రమయు, పరలోక విషయసౌఖ్య భ్రమయువిడిచి పోయినామనస్సు పరవశమయ్యెను. నాయందు కటాక్షించి పరిపూర్ణసమాధియోగ నిష్ఠగలుగజేసి పరసుఖమును గలుగజేయుమని భావము.

కం. ప్రతిలేనిత్రివిధభక్తుల। చతురంబుగ నతుల భావచిరశిక్షణమన్।
వితతచతుర్విధసాధన। గతులను పరమోపకారగతులలో మెదిగీ।
కారణయోగగతికి తానాదిగీ। హితమతి నాత్మసద్గతిగోరు సుజ
నుడు। సాతభక్తని సలిపి కృతకృత్యతను బొందు గతులలో మె
దిగీ। కారణయోగగతికి తానాదిగీ. 22

తా. శిష్యా త్రివిధభక్తులచే ననగా, బాహ్యభక్తి, అనన్యభక్తి, యేకాంత భక్తియని భక్తిత్రయములు, ఇందు బాహ్యభక్తి, శ్రవణము, కీర్తనము, స్మరణ, పాదసేవన, అర్చనము, వందనము, దాశ్యం, సఖ్యం, ఆత్మనివేదనమని తొమ్మిది విధములు. 1 శ్రవణమనగా? గురుబోధ శ్రద్ధతో వినుట. 2 కీర్తనమనగా? గురునామ సంకీర్తన జేయుచుండుట. 3 స్మరణయనగా? గురునామమును మరువక స్మరించుట. 4 పాదసేవనమనగా? గురుమూర్తికి పాదము లొత్తుట. 5 అర్చనమనగా? గురుపూజసేయుట. 6 వందనమనగా? గురుమూర్తికి సాష్టాంగవందనము లొనర్చుట. 7 దాశ్యమనగా? గురుసకుదాసత్వము జేయుట. 8 సఖ్యమనగా? గురునియందు మైత్రి గలిగి యుండుట. 9 ఆత్మనివేదనమనగా? గురుమూర్తికి మనస్సు సమర్పించుట అనన్యభక్తి యనగా? మనోవాక్కాయములచే నెప్పుడును నితరదైవముల దలచక గురుడే తన యిష్టదైవముగా దలచి

గురునికంటె వేఱులేదని భజింపుచుండుట. ఏకాంతభక్తి యనగా నేకాగ్రచిత్తము గలిగి తన గురువును పరంజ్యోతి స్వరూపునిగా నంతర్లక్ష్య మందు చూచుచూ పరమానందమును జెందియుండుట ఇట్టి త్రివిధభక్తులచే భావశుశ్రూష జేయుచు (1) నిత్యా నిత్య వస్తు వివేకము (2) ఇహాముత్రార్థ ఫలభోగ విరాగము. (౩) శమాదిషట్క సంపత్తి (4) ముముక్షుత్వము అను సాధన చతుష్టయ సంపత్తి గలిగి, యాత్మసద్గతి గోరి గురుకారణము కొఱకు కనిపెట్టుకొనియుండు సత్పురుషుడు కడతేరునని భావము.

కం. జ్ఞానాజ్ఞాన విహీనత । నానాదుష్కృతు లొనర్చు నరపశువును
నే । నీనియమాదుల నెఱుగను మానితముగ బ్రోవు సాధుమానస
లోలా । నామనవిగ్గైకొను మాత్మలీలా నేనొక భక్తునిగా నగుపడ
నాతో యానతిచ్చెద రేమో నేనన్న డెఱుగ మానసలోలా ।
నామనవిగ్గైకొను మాత్మలీలా. 23

తా. గురుదేవా నేనజ్ఞానమెట్టిదో జ్ఞానమెట్టిదో నెఱుగక యనేక దుష్కార్యములుజేసిన నరపశువును, ఇట్టినన్నొక శిష్యునిగా తలచెంచి నా మేమో యాజ్ఞ లిచ్చుచున్నారుగాని నేనెన్నడును నేమ నియమములను నెఱుగను దేవా నామనవి నంగీకరించి నన్ను రక్షింపుమని వేడుకొనుచున్నానని భావము.

కం. ఏమెఱుగని యజ్ఞానికి నేమహితవిచారులైన యేపరమార్థం
బేమని బోధించుట కొఱకు । సామర్థ్యము లేదు సకలశాస్త్రము
లున్నా, తెలుపుట తెలియుటనికి సున్నా । యీమాటవినుమని నే
మిపని లేదన్నా । నీమానసేంద్రియస్తోమకల కొనిలుచు శాస్త్రము
లున్నా । తెలుపుట తెలియుట నికసున్నా. 24

తా. శిష్యాలోకమంద నీక శాస్త్రములున్నను నేమియెఱుగని మూఢునకు నెటువంటి బ్రహ్మవేత్తలైనను బోధించుటకు సామర్థ్యము

లేదు, గురువు చెల్పుట, శిష్యుడు తెలిసికొనుట యున్న ఈమాట ప్రకారం యేమియూ ప్రయోజనము లేదని యూరకుండే నీ మనసున నుండు పరితాపమెల్ల మానును. బోధపడకయున్న మానదని భావము.

కం. దేవుడవని నిను నమ్మితి । నేవిధమున బ్రోవ నీవు నిశ్చయపడితో । యావిధిన నిపుడు బ్రోవుము । భావప్రభావాత్మస్వప్రభావము లెరుగా । సమాధిషడ్విధవిధు లెరుగా । కేవలాత్మజ్ఞానభావ సంసిద్ధికై । సేవజేసెద బ్రహ్మప్రభావబోధ యొసగు భావము లెరుగా । సమాధిషడ్విధవిధు లెరుగా. 25

తా. గురునాథా వినురే దేవ దేవుడని నమ్మియున్నాను. యే మార్గముచే నన్ననుగ్రహించుటకు నిశ్చయించితిరో నా మార్గముచే నన్నిపుడే కడతేర్చుడు. భావాభావముల నెరుగను. ఆత్మప్రభావము నాకు తెలియదు. షడ్విధసమాధి బోధ లెరుగను. పరిపూర్ణ భావసిద్ధికై నిను సేవజేయుచున్నాడను, బ్రహ్మబోధ నాకనుగ్రహింపుడని భావము. షడ్విధసమాధిబోధ చెప్పియున్న, (1) బాహ్యదృశ్యానువిద్ధసవికల్పక సమాధి (2) బాహ్యశబ్దానువిద్ధ సవికల్పక సమాధి. (3) బాహ్యనిర్వికల్పక సమాధి. (5) అంతర్దృశ్యానువిద్ధ సవికల్పక సమాధి. (5) అంతర్శబ్దానువిద్ధ సవికల్పకసమాధి. (6) అంతర్నిర్వికల్పకసమాధియని యారువిధములు. తనకంటె వేరుగా తోచెడు పిపీలికాది బ్రహ్మపర్యంతము సమస్తచేతనములును, గడ్డిపోచ మొదలుకొని మేరుపర్యంతమైన అచేతనములును, తన తెలివియందే పుట్టి నశించినవిగనుక నవి తన తెలివి వలన కల్పితమైన వనియు, ఆ తెలివియైన ప్రజ్ఞానమే పరబ్రహ్మమనియు, ఆపరబ్రహ్మమే తానని చూచుట మొదటి సమాధి లక్షణము.

రామ, కృష్ణ, గోవిందాది సకలనామములలో తనకు వినబడిన నామములు తాను గాననివిడచి సర్వనామములకు విలక్షణమైన పరబ్రహ్మమే నేనని యోచించుట రెండవ సమాధిలక్షణము అంత

ర్బాహ్యములయందు తనకు వేరుతోచక నొకవేళతోచినను సముద్రమందు ముంచిన కడవలోపల వెలుపల నీరునిండి యున్నట్లు పరిపూర్ణమై యుండుట మూడవ సమాధిలక్షణము. తనయందు కామాది వృత్తులు గలిగి నప్పుడు వానినన్నిటిని క్రమముగా నేను గానని త్రోసి వేసి వీనికన్నిటికి సాక్షియైన పరబ్రహ్మమునని భావించుట నాలవ సమాధి లక్షణము. కామక్రోధాదులతో గూడుకొనిన సకలాంతర వస్తునామములు నేనుగానని విడచి సకలముకు విలక్షణమైన పరమాత్మ నేనని యూహించుట యైదవ సమాధిలక్షణము. పైనజెప్పిన వృత్తులేవియు లేక అఖండ పరిపూర్ణ సచ్చిదానంద పరబ్రహ్మ స్వరూపమై యుండుట నారవ సమాధిలక్షణము.

కం. త్రివిధపరాత్పర సేవల । త్రివిధాత్మకుడైన పరమదేశికురాజ్ఞన్ ।
త్రివిధావస్థ విలక్షణ। త్రివిధమహాదీక్షనైన తెల్పిచేబూనూ । సవి
నయత్రివిధ భక్తులతోనూ । శివజీవైక్యముచే సచ్చిత్కళా
దర్శన । ప్రవిమలానంద సద్భావజ్ఞుడవయ్యి తెలివిచేబూనూ ।
సవినయ త్రి విధభక్తులతోనూ. 26

తా. శిష్యా వినయము గలిగి త్రివిధభక్తులచే త్రివిధములైన శుశ్రూషలు అనగా స్థానశుశ్రూష, అంగశుశ్రూష, భావశుశ్రూష, యీ సేవలు చేయుచు తత్పదత్వంపదాశివ దాత్మకుడైన పరమగురురాజ్ఞచే జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్త్యవస్థలకు విలక్షణమైన, త్రివిధ దీక్షలచే గలుగు జ్ఞానము నార్జింపుము. శివజీవైక్యసిద్ధి గలిగి సచ్చిత్కళాదర్శనముచే బ్రహ్మానందమును జెందెద వని భావము త్రివిధదీక్షలెవ్వియనిన. 1. స్వస్తికారోహణదీక్ష. (౨) స్పర్శదీక్ష. (౩) వేధదీక్ష. శిష్యుని సిద్ధాసనునిగా గూర్చుండ బెట్టుట. స్వస్తికారోహణము. శిష్యుని ముఖమందు బ్రహ్మవ్రాసినవ్రాత తుడిచి, తానొక వ్రాలు విభూతిచే వ్రాసి, సిరస్సున హస్త

ముంచి జన్మకు భయపడవద్దని అభయం బిచ్చుట స్పర్శదీక్ష యన బడును. వేదాంతశాస్త్రసమ్మతముగా నీవు చైతన్యమాత్రుడవు గాని మరి యేదియు గావని దృఢముగా బోధించుట వేధ దీక్ష యన బడును.

కం. నే నెరిగిన విద్యలలో । నే నెరిగినభాషలందు నిర్మలసుఖ వి ।
జ్ఞానము దెలుపుట కాత్మలో । బూనుము నామీఁద కరుణబుట్టి
నందులకుఁ। నీపదయుగమూ బుట్టినందులకు। మానాభిమానముల్
మానజాలని నాకు । స్వానుభవంబే విధానబోధించెనో బుట్టినం
దులకుఁ । నీపదయుగముబుట్టినందులకుఁ.

తా. గురుప్రభో నేను తమ పాదారవిందములు బట్టినందుల కును, నామీఁద తమ కనుగ్రహ మొచ్చినందుకును, మానాభిమా నము లొందలజాలని నాకు విజ్ఞానము దెల్పి, స్వానుభవము గలిగించు టకు నే నెరిగిన భాషలో నాకు దెలిసిన విద్యలో బోధించి సుఖము గలుగజేయుడని భావము.

కం. నీ వెరిగిన విద్యలలో । నివెరిగిన భాషలందు నీమత మెపుడే ।
త్రోవలజను నావిధమున । భావము గని పెట్టి యాత్మపదము
నెరిగింతూ । పరతత్వాను భవము గనుపింతూ । ఆవలీవల మది
బోవకను విను సత్పుత్రి । భావయోగ్యంబైన బ్రహ్మోపదేశపు
పదము నెరిగింతూ । పరతత్వాను భవము గనుపింతూ.

తా. శిష్యా నీ మనస్సు నావలీవలబోనియ్యక స్థిరబుద్ధితో వినుము. నీ నెరిగిన భాషలోనే నీకు దెలిసిన విద్యయుందే, నీమత మెప్పుడేగోవన బోవునో నావిధముగా నీమనసును కనిపెట్టి యాత్మ బోధజేసి పరతత్వానుభవము కనుపరచి బ్రహ్మోపదేశ మార్గము నెరిగించెదనని భావము.

కం. ముందేమియు బోధించెదా । సందేహములెల్లు వెనకనము

కూర్చెదో మీ । యందులనున్నది భారము । మందప్రజ్ఞుండ
నాకు మహిమ దెల్పగనూ । దెలుపుచు సుఖమంద జేయగనూ ।
ముందువిషయకలుష బృందమణచ యోగా । నందోపదేశ మిం
పొంద జేయవె దేవమహిమ దెలుపగనూ । దెలుపుచు సుఖమంద
జేయగనూ. 29

తా. గురువరా నేను ప్రజ్ఞలేని మందుడను నాకు నాత్మబోధ జేసి సుఖముగలుగ జేయుటకు మొదట నేమిబోధజేయుదురో వెనుక సందేహములెల్లు దీర్చెదరో యా భారము తమయందే నున్నది. మొట్టమొదట విషయభ్రమల నణచునట్టి యోగము నుపదేశమివ్వ మని భావము.

శ్రీగురుతారకమంత్ర సూచనము.

క. తారకబ్రహ్మవిచారా । ధారమునగు మూలమంత్ర ధనమును
నాత్మా । కారత కల్పితభవ ని । స్సారముగా నిగమార్థతత్వ
సారముగానూ । తనుగతభావ సంహారముగనూ । తారకమం
త్రవిస్తారము దెల్పి ని । న్నారూఢియోగవిహారుని జేతును సారా
ముగాను॥ తనుగత భావ సంహారముగనూ.

తా. శిష్యా! అధ్యారోపముగా కల్పితమైన జన్మరహితమగు నట్లుగాను, వేదార్థతత్వ సారముగా, తారక బ్రహ్మ విచారమున కాధారమైన మూలమంత్రమును బోధించి నిన్నారూఢయోగమార్గ మందు జేర్చెద నని భావము.

కం. ఈ తారకగురుమంత్రము । పాతకహరణార్థ మనుచు । పఠియిం
చితి వి । ఖ్యాతిగ మంత్రార్థము నే । నేతీరున జెంది యాత్మనె
రిగి సుఖింతూ । యేసనుపాయమేది యోచింతూ। యే తపోవిద్యా
విభూతిచె మోక్షార్థ । హేతువయగు సర్వోపాధి విరహితయోగ
మెరిగి సుఖింతూ । నే సనుపాయమేది యోచింతూ. 31

తా. గురుసార్వభౌమా! తమరుపదేశ మిచ్చిన తారకమంత్రము పాపహారణమని పఠించితిని. మోక్షము నొందించుటకు నీ పరమమంత్రార్థము నేనే తపోవిద్యాబలముచేత నెరిగి యాత్మసుఖమును జెందుదు, నాకేసదుపాయము దోచ లేదని భావము.

కం. తానైన ప్రత్యగాత్మకు । మానుగ పరమాత్మునకును మహినై
క్యపుసం । ధాన విధానపు యోగము । గాన సదాయోగమునకు
ఘనమంత్రమునకూ । ఇతరేతరాధార మొందఁలకూ । దీనికిమూల
మేగానక గురుకృప । దానివిడువకుము విజ్ఞానయోగమునకు ఘన
మంత్రమునకూ॥ ఇతరేతరాధార మొందుటకూ॥ 32

తా. శిష్యా! తానైన ప్రత్యగాత్మకును, (ప్రత్యగాత్మయనగా:- నాయుహము, నాదేహము, నాతల యని యెరుగుచుండెడి చైతన్యమే ప్రత్యగాత్మ). పరమాత్మకును, (అనగా పిపీలికాది బ్రహ్మపరియంతరం సర్వశరీరములయందునను వ్యాప్తమై యేచైతన్యముగలదో నాచైతన్యమే పరమాత్మ). నైక్యయోగమే మహాయోగముగనుక నాయోగమునకును, మంత్రమునకును, నొకదానికొకటి యాధారము లేదు, ఆధారము వేరేనున్నదనిగలచక, గురుకరుణచే ఐక్యానుసంధానయోగము విడువకుమని భావము.

కం. ఏయోగమంత్రవిధులును । జేయుగ నిపుడేమిశక్తి జిక్కదు దుష్ట
వ్యాయామకలుషములతో । నాయువివేకమును తొలగునట్టియో
గముకా । దెల్పుమది మీయధీనమాగా । యేయోగమంత్రవిధా
యకమున నెరాక । దాయకమగు సులభోపాయము నెరుగుదునట్టి
యోగముగా॥ దెలుపుమది మీయాధీనమాగా. 33

తా. గురునాథా! నాదుష్టవ్యాయామదోషములలో నేయోగముచేయుటకు, నేమంత్రవిధులు జరుపుటకును, నాకుశక్తి లేదు. నాయవివేకము తొలగిపోవునట్టి యోగమును దెలుపుట మీయాధీనమేగదా.

యోమార్గముచే సులభముగా మోక్షమును పొందగలనో యామార్గ మును దెలిపి రక్షింపుమని భావము.

కం. యోగము భోగములనునివి । బాగొప్పగ బ్రహ్మవిద్య భాగద్వయమా । యోగము సాక్షాత్కారము । భోగము బ్రహ్మానుభవము భువిని పెంపొందూ। సాధనసాధ్యసంపదలందూ । యోగవిద్యయందు భోగవిద్యకుపట్టు । భోగసంయోగములాత్మకు కడగట్టై భువిని పెంపొందూ॥ సాధనసాధ్యసంపదలందూ. 34

తా. శిష్యా! బ్రహ్మవిద్య యోగమనియు, భోగమనియు రెండుభాగములు. సాధనవలన లభ్యమగునది యోగము, యోగమువలన లభ్యమగునది భోగము, యోగము బ్రహ్మసాక్షాత్కారము, భోగము బ్రహ్మానుభవము, పరబ్రహ్మానుభవభోగవిద్యకు మొదట యోగవిద్య పట్టు, భోగసంయోగము లాత్మాతీతమని భావము,

కం. యోగము వరలక్ష్యర్ధము। ఆగమవిధులందువినగ నత్యద్భుతమా। నాగతప్రారబ్ధములో । సాగిఫలించేటి యోగసాధనగలదా । కడ తేర్చుబోధకుడరగలదా । రాగదుర్భోగము రాగతుడకునాకు। త్యాగవైరాగసంయోగమెట్లు కుదురుసాధనకలదా॥ కడతేర్చుబోధ కుడరగలదా.

తా. గురువరా! యోగముయొక్క లక్ష్యములు శాస్త్రము నందు వినగా నత్యద్భుతముగా నున్నవి. ఘటప్రారబ్ధవిషయ మమకార కలుషములలో సాగి నన్ను కృతార్థుని జేయుసాధన నాకు కనుపడదు. ఇటువంటి నాకు త్యాగవైరాగసంయోగము లెట్లు కుదురునని భావము.

కం. సత్యముబ్రహ్మము దృశ్యము । నత్యముతనువనుచు భ్రమవిసర్జించిమన । స్సత్యాత్పరకృతుడై శివ । సత్యములో నిలుచుటదియా సత్యయోగమురా । సత్యాఖండనిత్యభోగమురా । వ్యత్యాసములులేక నత్యంతగురుభక్తి । నిత్యమునిలుపగ గత్యంతరములేని సత్యయోగమురా॥ సత్యాఖండనిత్యభోగమురా॥

తా. శిష్యా! బ్రహ్మసత్యము, జగత్తనువులు మిధ్యయని భ్రమనువిడచి బ్రహ్మావలోకనమందు నిలుచుటే సత్యయోగము. మనో సంశయములువిడిచి నిశ్చలమగు గురుభక్తికలిగి యాప్రకారమెల్లప్పుడుండుట యఖండనిత్యభోగమని భావము.

కం. ఏసత్యయోగమైనను । నాసత్యకటాక్షమునకు మేలుగనరిగా । దానక్తిని మదినిల్పుట । నాసర్వస్వతంత్రమగునె సద్గురునాథా । సర్వస్వమునీదేపరబోధా । వానవశివ కమలాసనాదిసురలు । మీసత్కృపాలేశమాసించు నేనెంత సద్గురునాథా॥ సర్వస్వమునీదేపర బోధా. 37

తా. దేశికవరా! ఏసత్యయోగమైనను బ్రహ్మానుసంధానమందు మనసునిల్పుటకు నాస్వతంత్రమా? నాకు స్వతంత్రములేదు. యావత్తుపరబోధయు తమయాధీనముగానున్నది. ఇంద్ర, శివ, బ్రహ్మాదిదేవతలు మీకృపకాశించియుండగా నేనెంతమాత్రమని భావము.

కం. ఏసాధులసద్గోష్ఠిలో । నీసాధననూత్మబుద్ధి నెరిగితో నదెన। ర్వాసక్తితోడ నిలిపిన । భాసురతరచిద్విలాస పరమయోగమురా। గురుభక్తివిశ్వాస మొదలకురా । యీసర్వసమరసోల్లాసము గురుకులా । భ్యాసతనానునిర్వాపసమిది సత్యపరమయోగమురా॥ గురుభక్తివిశ్వాస మొదలకురా॥

తా. శిష్యా! ఏయోపెద్దల సాంగత్యముచే నీనూత్మబుద్ధి గ్రహించితివో నదేపరమయోగము గురునియందు భక్తివిశ్వాసము వదలకుము. ఈసమరసయోగము గురుకులవాసము వలన లభ్యమగునని. భావము.

కం. ఏమేమోపరసాధన । నీమములేర్పరచి తెలిపి నిజహస్తలో నామలకముగతి చూపిన । నామదికందని విలాసనటనలనేటులా । జరుపుదునీటికేమందు మరలా । కామాదిషట్క దుర్వ్యాళమోహ

విషయ వి । భ్రామికగల నేను నీమహితవిశేష నటనల నెటులా ।
జరుపుదు వీటికే మందుమరలా.

తా. సద్గురునాథా, కామ, క్రోధ, లోభ, మోహ, మద, మత్సరాది యరిషడ్వర్గముల మోహావిషయ భ్రాంతులచే తగులు పడిననాకు పరసాధనానుకూలమగు యేమేమో విషయము తేర్పరచి యరచేతిలో నుసిరికాయ వతుకనుపరచినను నామనస్సుకు గోచరము గాని బ్రహ్మబోధవలన నేమిప్రయోజన మున్నది. ప్రయోజనము లేదని భావము.

కం. నేనిన్నునననునీవును । మానుగగనుగొనుటకంటె మున్నేకతనన్
నిను విడువను నను వదలకు । మని మనకున్నట్టి సత్ప్రమాణమి
దేరా । భయమేల ననుగన్నకుమారా । నిను కడతేర్పగ నన్నదై
వము జూపె । ననఘ యాదైవమె నిను బ్రోచు మనసత్ప్రమాణ
మిదేరా. భయమేల నన్నుగన్నకుమారా. 40

తా. శిష్యా! నన్ను నీవును నిన్ను నేనును చూడకముందే దైవము నిన్ను కడతేర్చుటకు నన్ను జూపెనో, నాదైవమే నిన్ను రక్షించును, నిన్ను నేను విడువను. నన్నునీవు వదలకుము, ఇదే మన ప్రమాణము, నా కుమారా భయపడవద్దని భావము.

శ్రీ
గురుభ్యోనమః.

శ్రీ శుద్ధాద్వైతప్రబోధ గురుశిష్య సంవాదము.

పూర్వభాగము, శరణాగతి ప్రకరణము.

తృతీయ ప్రకరణారంభము.

కం. తారకమనగా నెయ్యది । తారకమునకురూపమెద్ది తారకమఖి
లా । ధారకమెట్లగుతత్పర । తారకమెరిగింపుపరమధీరసుశ్లోకా ।
భవార్ణవోత్తారణనౌకా । కారుణ్యమున మోక్షకారణ మొస
గిన । న్నారూఢగను తత్వధీరునిజాయవేదీరసుశ్లోకా । భవార్ణ
వోత్తారణనౌకా. 1

తా. పాపసముద్రమును దాటించు యోడవంటి గురునాథా! తారకమన నెయ్యది? తారకమునకు రూపమెట్టిది? సర్వమునకును తారకమెట్లాధారమగును? నాయందు కరుణించి మోక్షమునకు కారణభూతమగు పరమ తారకోపదేశమిచ్చి నన్ను తత్వారూఢుని జేయుమని భావము.

కం. తారకమపరోక్ష సుఖా। ధారక మాత్మస్వరూప తన్మయసాక్షా।
త్కారమఖండాద్వయగురు । తారక యోగోపదేశధర్మము విన
రా । సాధనలక్ష్యసరణి గైకొనరా । తారకమునకు పంచాకార
ముద్రలుండు। కారణాత్మకములై కనుపడుచుండు ని ధర్మము విన
రా॥ సాధనలక్ష్యసరణి గైకొనరా। 2

తా. శిష్యా! తారకమపరోక్ష పరిపూర్ణసుఖమున కాధార మైనది, ఆత్మస్వరూప సాక్షాత్కారమైనది. ఇట్టి మహాతారకోపదేశ

ధర్మమును జెప్పెద నాకర్ణించి సాధనలక్ష్యమార్గమును గ్రహింపుము. ఈ తారకమునకు గారణాత్మకములై కనుపడే పంచముద్రలున్నవి. వాని యొక్క మార్గము వినుమని భావము.

కం. పంచమహాముద్రలచే । సంచిత ప్రారబ్ధరహితసాధనములుబో । ధించిన నేనొకటైనం । గాంచి మహాత్మ్యంబుగాంచగ గలనా । యోగము నిర్వహించగగలనా । సంచు దెలియని నాడనంచు నిరసించక । వంచనలే కృపనుంచి బోధించవె గాంచగగలనా॥ యోగము నిర్వహించగ గలనా. 3

తా. గురుదేవా! సంచితప్రారబ్ధనాశన హేతువులైన పంచముద్రలను తమరు నాకు బోధించిన, నే నొకటైనను గ్రహింపగలనా? ఆ యోగమును సమర్థింపగలనా? నాచేతగాదు. ఏమి సందర్భము తెలియని మొద్దు నని నన్ను నిరసనచేయక తమ కటాక్షము నాయందుంచి బోధింపుడని భావము.

కం. తారకగురుచిన్ముద్రలు । సారముగను రూపనామసాధనములు వే । ర్వేరుగ బోధింతు తదా । కారమహత్త్వములు వినుము కారణమహిమా । నిరుపమనిస్తారణగరిమా । తారకసిద్ధిచే కూరుట కిబోధ । యూరికె నాత్మవిచారశ్రవణముజేయు కారణ మహిమా॥ నిరుపమ నిస్తారణగరిమా. 4

తా. శిష్యా! తారకసిద్ధి నీకు గలుగుటకు తారక చిన్ముద్రల యొక్క రూప నామ క్రియలు వేరు వేరుగా విభజించి చెప్పెదను వాటియాకారమహత్తులు ధారక వినుచు, నాత్మవిచార శ్రవణము జేయుచుండుమని భావము.

తారకయోగావస్థ్యక నత్కృత్య విధి.

కం. వితతము విజనము విమలము । నతిసుఖ సమభూమినత్కుశాజిన చేల । స్థితపద్మాసనపద సం । గతుడై సమకాయశిరోగ్రీవముల్

నిక్కించి । చూపులు నాసికాగ్రమెక్కించి । యతుడై సుధీసత్త్వ
వ్రతుడై కామాదిక । హితుడై యోగాభ్యాసహితుడై సద్విధినిల
చిగళముల్ నిక్కించి॥ చూపులు నాసికాగ్రమెక్కించి 5

తా. శిష్యా! విశాలముగా నుండునదియును, సందడి లేనట్టియు పరిశుద్ధమైనట్టియు ఈగలు, దోమలు మొదలగు వాని బాధ లేక సౌఖ్యకరముగా నుండునట్టియు, నేకాంతస్థలమున సమభూమియందు దర్భాసన, కృష్ణాజిన, వస్త్రముల నొక దాని మీద నొకటి బరచి దానిమీద కూర్చుండి, యోగాభ్యాసము జేయునప్పుడు నడుము, మెడ, శిరస్సును వీటిని చక్కగా నిల్పి తనుదృష్టిని నాసాగ్రమందు జేర్చి, రెండవ్వైపునకు జలింప నీక నిలుపవలయునని భావము.

పరమాత్మాభినివేశరహస్యము.

కం. కనుయుగ్మము కరములచే । గనిమూసుక బొమలనడిమి బాట
లోద్వాదశం । బునవిమలదృష్టి నిలుపుచు । కనిపింపగవలయులక్ష్య
ఘనసాధనములూ । యోగాంతర్విధానశోధనలూ । కనుచూపు
లో మెలగు మొనసు దిమోపులో । బెనగిసుషుమ్నలో తన రూపు
తానగుట ఘనసాధనములూ॥ యోగాంతర్విధాన శోధనలూ. 6

తా. శిష్యా! చేతులచేత కనులు రెండును మూసికొని కనుబొమలమధ్య నుండు ద్వాదశకమలమందు చూపునిలిపి కనుచూపులో నున్న సూది మొనమోపున నున్న సుషుమ్నలో తనరూపు తానగునట్టి లక్ష్యాంతరసాధనముల చూడవలయునని భావము.

కం. ఇదె భ్రూమధ్యము ద్వాదశము । నిదియాత్మారామనిలయమిదె దశ
రంధ్రం । బిదె బ్రహ్మరంధ్రసూక్ష్మము । యిదిగో నీవారశూక
మిదియే బ్రహ్మమురా । సుషుమ్నాంతస్సదనమిదేరా । యిదియే
యాపోజ్యోతియిదియె పరమహంసమిదియే శ్రీగురుతత్త్వమిదిసాధిం
చుటెముక్తియిదియె బ్రహ్మమురా॥ సుషుమ్నాంతస్సదనమిదేరా. 7

తా. శిష్యా! దీనికే భ్రూమధ్యము, ద్విదళము, ఆత్మారామ నిలయము, దశరంధ్రము, బ్రహ్మరంధ్రము, సూక్ష్మము, నీవారశూక ము, బ్రహ్మము, సుషుమ్నాంతస్సదనము, ఆపోజ్యోతి, పరమహంస, శ్రీగురుతత్వమని పేర్లు దీని సాధించుటే ముక్తియని భావము. 7

కం. తొమ్మిదిబొక్కలుగల వృ । క్షమ్మునకుపైరెండు తూట్లుగలవాటికి
మధ్యంబున నొక రంధ్రముక్రిం । దిమ్మగ యహిబలముతోడ నీ
తూట్లూరాల్గూ । నడిమిఛిద్రమ్మున నాత్మవెలుగూ।నమ్మి గురుకృ
పాయు । ధమ్మునపక్షియు । గ్మమ్ముద్భంచినయచలమ్మ నీసొమ్మ
గునీతూట్లూరాల్గూ॥ నడిమిఛ్ఛిద్రమ్మున నాత్మవెలుగూ. 8

తా. తొమ్మిదిరంధ్రములు గల శరీరమనునీ వృక్షమునకు పైన రెండు రంధ్రము లున్నవి. వానిపేరు. ఇడ, పింగళ, ప్రాణవాయు వీ రెంటిద్వారా ఉచ్ఛ్వాస, నిశ్వాసములను పక్షులుగా సంచరించు చుండును. ఈరెండు బిలములమధ్య సుషుమ్నయను బిలమొకటి యున్నది. ఈమూడు నాడులు భ్రూమధ్యమున నిలచును, కావుననే నీచోటునకు త్రికూటమని పేరు. ఈత్రికూటమునకు క్రిందుగా నూర్ధ్వ కుండలియని సర్పబిలమొకటియున్నది. నడిమిరంధ్రమునందాత్మప్రకా శించు చుండును గురుకరుణయను ఖడ్గంబున నీపక్షులరెంటిని ఖండించి నపరిపూర్ణము నీ సొమ్మగునని భావము.

కం. దేశికునికృపను మహదుప । దేశములోవిమలపూర్ణ దృష్టినిలుచు
టే । దేశముదృశ్యసమస్త వి। నాశస్థలమదెసుషుమ్న నాడికాంత
మునా । మెలగును వరనీవారశూకమునా । వాసిమీరగ సచరా
చరబ్రహ్మాండ । కోశమద్భుతసర్వ దేశముల్నిమిడిననాడికాంతము
నా॥ మెలగును వరనీవారశూకమునా. 9

తా. శిష్యా! దేశమనగా, కంటికి కనబడు సమస్తమునువినాశ మగునట్టియు సచరాచర బ్రహ్మాండము లన్నియు, నిమిడియున్నట్టియు

సుషుమ్నాంతనీవార శూకమున సద్గురుమూర్తి కరుణచే నిర్మల పూర్ణదృష్టి నిలుచుటయేనని భావము. 9

నాదోపాసనము.

కం. ఓంకారముఘంటారవ । ఝంకారముమింటినంటి ఝాంకృతమై
స । ర్వాంకపదశవిధనాదము । లంకురితములగు చునుండు నాలించి
వినుమా । బిందుకళలాలోకించికనుమా । కొంకకబిందు వేవంక
చదరకసర్వ । సంకోచములుమాని సత్కళాప్రభనీవు నాలించి
వినుమా॥ బిందుకళలాలోకించి కనుమా. 10

తా. శిష్యా! ఘంటానాదమువలె ఝంకారము చేయుచు, ఓంకారముమింటినంటి మ్రోగుచున్నది. దానియందు పదివిధనాదములు పుట్టుచున్నవి. బుద్ధిని నలుగనిటుచెదరనియక నీసంకోచము లొదలి యాలకించి వినుము, బిందుకళలను విచారించి తెలిసికొనుమని భావము.

కం. అనాదముతుద మొదలుగ । దేనందుదయావసానమేర్పడినిజసం ।
ధానవిధానసుచిత్కళ । స్వానుభవంబగుచునప్పుడు సత్యమై తో
చూ । సాధనచే సాక్షాత్కారమగుచూ । భూనభోంతరసర్వమూ
నినట్లగుపడు । జ్ఞానము నే నేవిధానగుర్తెరిగింతూ సత్యమైతోచూ ।
సాధనచే సాక్షాత్కారమగుచూ. 11

తా. అట్టి ఓంకారనాదము దేనియందుబుట్టి నెచ్చటలయమగునో, సాధనచే సాక్షాత్కరించునో స్వానుభవముచే సత్యముగా దోచుచూ భూనభోంతరములు అనినట్లగుపడు జ్ఞానము నే నేవిధాన గుర్తెరిగించెదనని భావము.

కం. చిణియని మొరయుచునాపై । చిణిచిణియని ఘంటశంఖచిత్రితవీ
ణా । ధ్వనితాళవేణుభేరీ । వినదమృదంగాభ్రఘోష నిర్ఝర మగు
చూ । దశవిధభేదములనుఘూర్ణిలుచూ । తనుమోహానంద

జనితసునాదము । లనువొంద మ్రోయఁగ విని సంతతము యాత్మ
నిర్భరమగుచూ॥ దశవిధభేదములను ఘూర్ణిలుచూ.

తా. ఓంకారము మొదట ఛిణియనియు తరువాత ఛిణీ, ఛిణీ నాదము, ఘంటానాదము, శంఖనాదము, వీణానాదము, తాళధ్వని, వేణునాదము, భేరీధ్వని, మృదంగనాదము, అభ్రఘోషమునను పది విధముల భేదముచే మ్రోగుచుండును. బ్రహ్మానందముచే నీనాదము లాలించి వినుమని భావము.

కం. గురువతురప్రణవము గో । మరుగులుగనన కారు కారమవలమకా
రాం । వరిబిందుమేళనంబై । పరమోంకారాక్షరంబు ప్రభవించెన
రిగా । ప్రఖ్యాతిచేపరహంస మనగ । ధరప్రణవనాదసుస్థిరఘంటా
రవమేక । సరణిహృదయాబ్జ మందిరవై । మ్రోయుచునుండు
ప్రభవించెసరిగా । ప్రఖ్యాతిచే పరమహంసమనగా. 13

తా. శిష్యా । అకార, ఉకార, మకారోపరిబిందువులను మూడవ యవములుజేరి ఓంకారమను ప్రణవమాయెను. దీనికే పరహంస యని పేరు. స్థిరమైన ప్రణవఘంటానాద మెడ తెగకుండ నొక రీతిగా హృదయకమలమందు మ్రోగుచుండునని భావము.

కం. నాదాభ్యాసముచేయని । వేదాంతులమనసు విషయవేదనచేనా।
త్మాదరణమొదలకను దు । ర్వాదములను భేదములను వదురుటె
కాదా । ఆదిలోతప్పుదారిబడలేదా । సూదిమోపను సందుబోదు
ముందెసాధ । నాదుల కుదరదుచేదుడుకు పనులగుచువదురుటె
కాదా । ఆదిలొతప్పుదారిబడలేదా. 14

తా. నాదాభ్యాసముచేయని వేదాంతుల మనస్సులు శరీర భ్రాంతులొదలక మొదటనేతప్పుదారులబడి, భేదబుద్ధిగలవారలై దుర్వాదములాడుటేగాని మరియేమియు ప్రయోజనము లేదు ముందె సాధనలకును దారిచిక్కక చెడుదురని భావము.

కం. నాదాంతమైన ఘంటా । నాదాభ్యాసకునకు నానావిధయో
గాదులు నాత్మవశీకర । ణాదాయతగలిగి బ్రహ్మానందాబ్ధిలోనూ ।
తన్మయుఁడౌను తత్వసంపదనూ । యిందుధరాద్యమరబృందము
నాయోగ । పొందికగనియాత్మ జెందనములను బ్రహ్మానందాబ్ధిలో
నూ । తన్మయుడౌను తత్వసంపదనూ. 15

తా. నాదాంతమైన ఘంటానాదార్థము నభ్యసించువారికి నానావిధయోగాదులు వశమై బ్రహ్మానందసాగరమందు నోలలాడుచుండెదరు. శివాదిదేవతా సమూహములెల్లను నీయోగముచేతనే గదా బ్రహ్మానందపరవశులై యుండ గలిగిరియని భావము.

పంచముద్రాప్రధానము.

కం. ముందుగగురుచిన్ముద్రలు । పొందుగ విభజించి వాటిపొందమరు
టకై । అందున్నయోగసాధన । సందర్భము దెలుపుచుందు
శాస్త్రదృష్టముగా । అనుభవసౌఖ్యమందు స్పష్టముగా । ముందు
బోధించేటి సందర్భములను । సందేహములు నాదుముందుతీర్చు
కొంత్రడీశాస్త్రదృష్టముగా । అనుభవసౌఖ్యమందు స్పష్టముగా,

తా. శిష్యా! తారకముద్రల సందర్భము నీకు తెలియుటకై ముందుగా వాటిని విభజించివాటియోగసాధనలు నీకుచెప్పెదను. అనుమానము లేకుండా అనుభవమునకు వచ్చికొనుము నేను బోధించబోవు విషయములందు సందేహములున్నను నాసముఖములోనే నివర్తిచేసుకొనుమని భావము.

శిష్యా! తారకయోగమనగా నాదుబిందు కళలనుప్రత్యేకముగా ననుభవించిన తరువాత వానిని పరబ్రహ్మమందైక్యము జేయుటయే ఈనాదు బిందుకళలు సాధారణములైన యింద్రియములకు దోచబడవు గనుక వాని ననుభవించుటకై ననుకూలముగనున్న ఇంద్రియ మనస్సుల నంతర్ముఖము జేయుటకు ముద్రయని పేరు. ఈముద్రలైదు

విధములు 1 ఖేచరి, 2 భూచరీ, 3 మధ్యమ, 4 షణ్ముఖ 5 శాంభ వియనునవి.

కం. హృదయమున గురుపదంబులు । వదలక నిర్మలవిదేహ వైభవ
సుఖసం । పదచే నిత్యనిరామయ । మృదుసాధన జేసి చూడుమదు
గో ఖేచరిరా । ఆత్మనుజూడు మదినిశ్చయమురా । అదుగో ఖేచరి
ముద్రద్వాదశాబ్జపీఠిలో । పదిలముగా జూడ బట్టబయలై యున్న
దదుగో ఖేచరిరా ॥ ఆత్మనుజూడుమది నిశ్చయమురా. 17

తా. గురుపాదారవిందములు హృదయమున నిల్పికను బొమల నడిమి భాగమున దృష్టినిలిపి పైభాగమునకు జూడుము ఖేచరి ముద్రబట్టబయలుగా గనబడుచున్నది. ఆత్మారాముని జూడుమని భావము.

కం. చూపును మనమును నేక । వ్యాపకముగ జేసిచూడ వరనిజరూపం ।
బే పారగ గన్పట్టును । నాపట్టును విడువబోకుమదిగో ఖేచరిరా । ఖే
చరిమదిలో గోచరమగురా ! చూపురూపొకటైన ! పాపప్రత్యక్ష
మౌ । పాపనిల్చిన ఆపోజ్యోతినీవై వెలిగేపదుగో ఖేచరిరా॥ ఖేచరి
మదిలో గోచరమగురా. 18

తా. ఈఖేచరీముద్రయందు చూపును, మనస్సును నేకముజేసి చూడగా నిజరూపము గనుపడను. చూపురూపు నొకటియైన పాప ప్రత్యక్షమగును. ఆపానిలిచిన మీాగ నాపోజ్యోతి నీవై ప్రకాశించెదవు. యీపట్టువదలకుము. ఈ ప్రకారము ఖేచరీముద్ర మనస్సుకు గోచరమగునని భావము.

కం వరనాదుబిందుకళలను । నిరతముతానభ్యసించి నిజగురుసాక్షా ।
త్కారమగు హటయోగముచే । నరయగ బ్రహ్మైక్యలక్ష్యమదుగో
షణ్ముఖిరా । ఆత్మనుజూడుమదినిశ్చయమురా । అదుగో షణ్ముఖి
ముద్రహృదయాకాశమధ్య । పదముజూడగ బ్రహ్మపదము నీకౌదు
రయ్యో నదుగో షణ్ముఖిరా॥ ఆత్మనుజూడుమదినిశ్చయమురా. 19

తా. శిష్యా! నాదబిందుకళల నెప్పుడును నభ్యసించి గురువుచే బొందబడిన హఠయోగముచే బ్రహ్మైక్యలక్ష్యమైన షణ్ముఖముద్రను హృదయాకాశమధ్యను జూడుము ఆత్మపదము నీకెదురుగా గనుపడు నని భావము.

కం. కర్ణసునాసికచక్షుల । నిర్ణయమగురంధ్రములనునిజహస్తములన్ ।
పూర్ణముగమూసియోగము । హార్ణవమునమునిగిచూడు మదుగో
షణ్ముఖిరా । ఆత్మనుజూడుమదినిశ్చయమురా। వర్ణసువర్ణపరిపూ
ర్ణమహార్ణవ । తన్మయముగుబ్రహ్మతత్వమీవై వెలిగేదదుగోష
ణ్ముఖిరా॥ ఆత్మనుజూడుమదినిశ్చయమురా. 20

తా. చెవులను కన్నులను ముక్కురంధ్రములను మూసి దృష్టి నీమనసుతోకూడ భ్రూమధ్యమందు స్థిరముగానిల్పి నాదబిందుకళల ననుభవించుటకు షణ్ముఖియని పేరు. దీని నీప్రకారముజూచితి వేని పరిపూర్ణమహాసముద్రమందు తన్మయుడవై యుండెదవని భావము.

కం. తనుమానసములుకేవల । తనుపరవశమగుచు నాత్మతన్మయసుఖ
చే । తనమైఘనమైనభమై । యనిశముగను యోగలక్ష్యమదియె
భూచరిరా । ఆత్మనుజూడుమదినిశ్చయమురా । అదుగోభూచరిము
ద్ర । హృదయచిదాకాశ । సదనముగనసర్వసాధన నీవయ్యెదదు
గోభూచరిరా॥ ఆత్మనుజూడుమదినిశ్చయమురా. 21

తా. శిష్యా! హృదయ చిదాకాశమధ్యమున భూచరీముద్రను గను గొనుము. శరీరమానసములు పరవశమొందించి యాత్మసుఖమును గలుగజేయు యోగలక్ష్యమిదే దీనిని జూచినసర్వ సాధకుడ వయ్యెదవని భావము.

కం. తుదనాసికాగ్రమందున । పదిలంబుగదృష్టినిల్పి పైనిటలాంత। స్స
దనమున నెదురుగనుగొను । మిదెయాత్మప్రభానముద్ర మదుగో
భూచరిరా । భూచరియాత్మగోచరమగుగా । యిదియదియనిభేద

మొదలి బ్రహ్మానంద । పదవిలోనసిత్రుబట్టబయలై వెలిగెదవుగో
భూచరిరా॥ భూచరియాత్మగోచరమగురా. 22

తా. నేత్రములు కదలనియ్యక ముక్కుకొనపై దృష్టినిలిచి నటులమునం దెమరుచూచుటగే భూచరీముద్ర గని జూచిభేదరహితుడవై బ్రహ్మానంద పదవిలో పరిపూర్ణుడవై ప్రకాశించెదవని భావము.

కం. తుద మొదలేకంబై చి । త్పదశివజీవైక్యమధ్య ప్రణవశిఖాంత ।
ర్వ్యోమమున తిలకముదగను । మది యంతర్మధ్యగోప్యముదుగో మ
ధ్యమరా । ఆత్మనుజూడుమదినిశ్చయమురా, మొదలచలము దెల్పి
తుది కెరుకవిడిపించ । పరమగుగోమధ్యనీకెమరెముకై తోచునదుగో
మధ్యమరా॥ ఆత్మనుజూడుమదినిశ్చయమురా. 23

తా. శిష్యా! అంతర్మధ్యగోప్యమైనమధ్యముద్రనుజూడుము. ఇది తుద మొదలేకంబై శివజీవైక్యసంధాన మధ్యప్రణవనాదాంతర్గతమగు పరంజ్యోతిని దర్శింపజేసి మొదట పరిపూర్ణమును దెల్పి తుద కెరుకను విడిపించుమార్గ మిదేనని భావము.

కం. సామర్థ్యముగనునాసిక । సీమాంతర్మధ్యపవనచలనహతాంత ।
ర్వ్యోమశిఖధూమలక్ష్యం । బామహిమానంద మొసగుమది గోమ
ధ్యమరా । మధ్యమముద్ర సాధ్యమాగదరా । కామక్రోధారణ్య
సీమదహనోజ్జ్వల । ధామమై భవసౌఖ్యమేమనిబోధింతు నది గోమ
ధ్యమరా॥ మధ్యమముద్రసాధ్యమాగదరా. 24

తా. కనులునగముమూసిసగము తెరచి, ముక్కుయొక్కమధ్యభాగమునందు దృష్టినినిలిపి అచ్చటినుండి పైభాగమునన్న భ్రూమధ్యమును జూడవలయును ఇట్లుజూచుటకు మధ్యమముద్రయని పేరు. ఈ ముద్ర నభ్యసించుటచే గలుగు నానంద మెంతయని చెప్పెదను. కాము, క్రోధాదివర్గములను నరణ్యమునుదహించు కార్చిచ్చువంటిదని భావము,

కం॥ పదములపరిపూర్ణభ్రమ । మదిగలసినసమాధిలోనమైమరచిశుభ ।
ప్రదముగనంతర్బాహ్యత । నదియిదినీవొదలిచూడు మదిగో శాంభ
విరా । ఆత్మనుజూడుమదినిశ్చయమురా । అదిగో శాంభవి మనకె
దురెదురై బ్రహ్మ । పదసమాధినిల్వ బట్టబయలై యున్న దదిగో
శాంభవిరా॥ ఆత్మనుజూడు మదినిశ్చయమురా. 25

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణ దృష్టిమనసునుంచి శరీరమునుమరచి లోపల వెలుపల నిదియది యను భేదమునొదలి శాంభవీముద్రనుజూడుము. బ్రహ్మసమాధియందుండిన నీముద్ర బట్టబయలై కనుపడు చున్నదని భావము

కం. అంతర్లక్ష్యమునిలుపుచు । నంతరహితబాహ్యదృష్టి సమకూర్చిన
మా । ధ్యంతరనిమిషోన్మేషము । లంతర్లయమొందజేయుమదిగో
శాంభవిరా । శాంభవిదృష్టి సంభవించునురా । అంతరాంతర
రహితానందపరిపూర్ణసం । తతాచలగురుకాంతినీవై యున్న దదు
గో శాంభవిరా॥ శాంభవిదృష్టిసంభవించునురా. 26

తా. ఒకవస్తువునందు దృష్టినిలుపుటయనునియమము లేకుండా కేవలము వెలుపలికిగాని లోపలికిగాని చూచుచు మనసును నిశ్చలము చేసి ప్రాణాయామాభ్యాసమువలన గాలినిబంధించి నాదబిందుకళల ననుభవింపవలయును. ఇట్లు జూచుటకు శాంభవీముద్రయని పేరు. ఈ ముద్రను నీవు సాధించి అంతరాంతర భేదములేని పరిపూర్ణానందగురుప్రకాశము నీవై ప్రకాశించెదవని భావము.

కం. ఈపంచముద్రలకు వెలి । లోపలమధ్యముల చూపులున్నవి త్రివి
ధవ్యాపకమగు హఠయోగవి । దీపితభావముల దివ్యతేజముగన
రా । చూపురూపుప్రాపొక్కటేరా । కాపట్యమునువిడిచి యాప
ట్టుత్రిపుటిలో । నేపట్టుపట్టిన జూపట్టుకనుగుట్టు తేజముకనరా॥ చూ
పురూపుప్రాపొక్కటేరా. 27

తా. శిష్యా! పైనవివరింపబడిన పంచముద్రలకు (1)లోచూపు, (౨) వెలిచూపు, (౩) మధ్యమచూపని మూడుచూపులున్నవి. ఖేచరి, శాంభవీ,షణ్ముఖియనునవి లోచూపుగలవి. (అనగా కన్నులుమూసి కొనిచూచుట). దీనికే అమావాస్యదృష్టి యనిపేరు. భూచరియును, శాంభవియును, వెలిచూపుగలవి. (అనగా కన్నులు తెరచిచూచుట) దీనికి పౌర్ణమిదృష్టియనియు పేరు. మధ్యమ మధ్యచూపుగలది. (అనగాఅరగంటజూచుట), దీనికి పాడ్యమదృష్టియనిపేరు. ఈ అభ్యాసభావములచే చూపురూపూనొకటిజేసి దివ్యతేజమునుజూడుమని భావము.

కం. సర్వాగమయోగములో । సర్వార్థప్రబోధజేయు సాధనముద్రల్ ।
సర్వముఖంబులు గలయవి । సర్వేశ్వరుకృపనునెరిగి సర్వజ్ఞుడవగు
మూ । సర్వకళాముద్రచేగనుమూ । సర్వకళాజాల సర్వస్వరూప
మై । సర్వపరిపూర్ణము సద్గురుప్రభనొచు సర్వజ్ఞుడవగుమూ । స
ర్వకళాముద్రచేగనుమూ. 28

తా. శిష్యా! శాస్త్రసంబంధమగు సాధనముద్ర లనేకవిధములుగా నున్నవి. అయితే వీనినెల్లగ్రహించి వీనికెల్లను కళయగు సర్వకళాముద్రయనుదాని జూడుము. దీనివలన సర్వకళలు, స్వరూపములు కనుపడి సద్గురుప్రభయగు పరిపూర్ణమునొచునని భావము.

కం. నేత్రయుగమ్ముకు ప్రక్కల । సూత్రముచేతర్జనులను చొరకొల్పి
మనో । మైత్రిగభ్రూమధ్యంబున। చిత్రపువెన్నెలనుగనుము చిత్క
ళామయమూ। సచ్చిత్కళాముద్రగనుగొనుమూ। ధాత్రిహృద్గహార
విచిత్రకళాజాల । సూత్రముద్రాఖ్యసపాత్ర మిదేపుత్రచిత్కళామ
యమూ॥ సచ్చిత్కళాముద్ర గనుగొనుమూ. 29

తా. రెండుకన్నులకు ప్రక్కల సూత్రముగా తర్జనులను అనగా చూపుడువేళ్ళనుచొప్పించి, భ్రూమధ్యమున మనస్సు నిల్పి సచ్చిత్కళాముద్రనుజూడుము. చిత్రవర్ణములుగల చిత్కళలు దహరాకాశ

యుందు గనుపడును. ముద్రాభ్యాసపరులకు పాత్రమైన ముద్రయుదేనని భావము.

కం. గురుకృపను పంచముద్రల। మరుగులుగురు తెరిగిబాహ్యమధ్యాం
తరసు । స్థిరయోగలక్ష్యసాధన । బరగెటిచిత్కళలగనుము పర
వశపడుచూ । గురుకులధర్మమెరిగి వర్తిలుచూ । ధరమండలత్ర
యవరనాదు బిందున , త్వరశివకళలంటి నిరతము తానందు పర
వశపడుచూ । గురుకులధర్మమెరిగి వర్తిలుచూ. 30

తా. శిష్యా ! గురుకరుణచే నీపంచముద్రలమరుగులెరిగి గురుకులధర్మము గురుతెరిగి, యీయోగలక్ష్యసాధనలచే నాదబిందుకళలను గురిచేసి చూచినయెడల మనసుగాని, యింద్రియములుగాని నెలుపలిలోపల సంచరింపక నాదబిందుకళలనే చూచుచు నిలచియుండును అప్పుడు శరీరము కొంచెమైనను చలింపక పరవశమగును గనుక నీ వీవిధముగా మనస్సు నిశ్చలముజేసి ముక్తినిజెందుమని భావము.

కం. యామద్వయమీయోగని । యామకమనవరత సాధనాభ్యాసమ
హా । ధీమహితునకీ తారక । నీమముషణ్మాసములకు నిశ్చయము
గనూ । సంసిద్ధిగుభూమిలోపలనూ । సామాన్యాభ్యాసులకే సం
వత్సరమధమ । పామరులకు ద్వాదశాబ్దములకు సిద్ధినిశ్చయముగ
నూ । సంసిద్ధిగుభూమిలోపలనూ॥ 31

తా. శిష్యా ! ఈయోగముయొక్క నియామకమేమనగా ప్రపంచమునందు తారకయోగమభ్యసించు తెలివిగల కుశాగ్రబుద్ధిగలవాని కారుమాసములకే యోగము సిద్ధమగును సామాన్యముగానభ్యసించువారికి నొకసంవత్సరమునకును, పామరులగు మందబుద్ధిగలవారికి పండ్రెండుసంవత్సరములకును సిద్ధియగునని భావము.

కం. నిటలాగ్రదృష్టియామీ । దటకుండలి శిఖరమునను తారకతేజ।
స్ఫుటయమృతమయుడవైతేను । ఘటత్రిపురాంతకుడ వీవుగావే

కుమారా । పరమహంస నటనగనుగొనరా । కుటిలసంసారాంధ పటలనిజితభాది । స్ఫుటస్వప్రకాశయుద్భట చిద్భానుడవీవుగా శేఖమారా ॥పరమహంస నటనగనుగొనరా. 32

తా. చిన్నికుమారా! పరమహంసనటనను తెలిసికొనుము. నిటలాగ్రదృష్టికిపైని పంకువెన్నెలయందుఅమృతపానముజేసినవాడవై త్రిపురాంతకుడవయ్యెదవు సంసారాంధకారమును పటాపంచలుజేయు స్వప్రకాశచిద్భాస్కరుడవయ్యెదవని భావము.

షట్కమలహంస తత్వయోగనిరూపణము.

కం. ఈపరమహంసమహరహ । మీపట్టుననిరువదొక్కవేలాఱున్నూ । ర్లౌ । తేపలుషట్కమలములను ! దీపితమైసంచరించుదిగ్భరితము గనూ । ఖండాఖండ ప్రాపకముగనూ । ఆపోజ్యోతిగస్వస్వరూప మునిలహృత్క । లాపనస్మేరిన పక్రియలు వినుదిగ్భరితముగనూ॥ ఖండాఖండ ప్రాపకముగనూ. 33

తా. శిష్యా! ఈపరమహంస వాయువతోగూడి యన్నికమలములందును విహరించుచుండును. సూర్యోదయము మొదలుకొని మరల సూర్యోదయమువరకును నిరువదియొక్కవేలు నారునూరుమార్లు సంచరించును. ఈప్రకారమాపోజ్యోతియైన హంస వాయువతోజేరి ఖండాఖండములుగానర్వమునందునసంచరించుచుండునని భావము.

కం. గుదముననమూలాధారము । వదలకమును వశిషసాఖ్యవర్ణచతు స్సంపదతప్త హేమనిభభూ । సదనంబైఘ్రాణమునకు సాధనమగుచూ గణేశ్వరుడధిదైవమగుచూ । పదపడితత్కమల పదము నందాఱున్నూరు । సదమలహంసలు జరుగునా గణపతికి సాధనమగుచూ ॥ గణేశ్వరుడధిదైవ మగుచూ॥ 34

తా. మూలాధారచక్రంబనగా గుదస్థానమందు వ, శ, ష, స, అను నాలుగక్షరములతోగూడిన నాలుగుదళములుగలదియు, పృ

టము వేసిన బంగారుకాంతిగలదియు, పృథ్వీభూతమున కాధారమైనది యు, ఘ్రాణ కారణంబగునదియు నగు మూలాధారచక్రంబుగలదు. ఆ చక్రాధిదేవతయగు విఘ్నేశ్వరున కారునూర్లహంస లచ్చటజపముజ రుగునని భావము.

కం. లింగముస్వాధిష్ఠానము । రంగుగనటబభమయరలరహిషడ్దలశో ।
భాంగారుణ కాంతోద్యదళ । సంగస్థలరసన హేతుసజ్జనమై వెలు
గూ । కమలజుడధిదైవముగాను జలగూ । పొంగుచునారువేల్
సాంగముగా హంస । లంగీకరించి విధిశృంగారసర్వసజ్జనమై వెలు
గూ । కమలజుడధి దైవముగానుజలగూ. 35

తా. లింగస్థానమున స్వాధిష్ఠానచక్రముగలదు. బ, భ, మ, య, ర, ల, అను అక్షరములతోగూడిన యారుదళములుగలిగి రక్త వర్ణముతో నాచక్రము ప్రకాశించుచుండును. అది జలభూతమున కాధారము. జిహ్వేంద్రియమునకుగారణము, దానికధిదేవతయగుబ్రహ్మ కచ్చట నారువేల హంసలు జపముసమర్పింపబడునని భావము.

కం. ధర నాభిని మణిపూరక । మరయగదళదళవిలాసమై డఢణలతో ।
సరిగూర్చితథదధనపఫ । లిరువుగతత్త్వార్ధవర్ణమిది తేజలయమూ ।
మహావిష్ణుడధిదైవతమూ । వరపీతవర్ణయుక్సరసిజాంతరహారికి ।
వరహంసలార్వేలువసల కర్పణజరుగునిది తేజాలయమూ ॥ మహా
విష్ణుడధిదైవతాము. 36

తా. నాభియందు మణిపూరకమను చక్రమున్నది. అది పచ్చ నిరంగుగలదియు, అగ్నిభూతమునకు వాసస్థానమైనదియు, నేత్రేంద్రియమునకు కారణమైనదియు నయి, డ, ఢ, ణ, త, థ, ద, ధ, న, ప, ఫ, అను బీజాక్షరములతోగూడి పదిదళములుగలిగి శోభించుచుం డును. దానికధిదేవతయగు విష్ణువున కచ్చట నారువేలహంస లర్పణ జేయబడునని భావము.

కం. హృదయస్థానమనాహత । సదనంబై కచద్వివర్గసార్వతురటత
లుగ వదలక ద్వాదశదళ సం । పద శ్వేతసు కాంతిమై తత్త్వార్థా
కారణమూ । సదాశివుడధిదైవతమూ । ముదమలర తత్కమలప
ద్మవాసుడగుశివున । కొదగియాఱ్వేల హంసలుజరుగుచుండు తత్త్వా
ర్థకారణమూ । సదాశివుడధి దైవతమూ. 37

తా. హృదయస్థానమందనాహతచక్రమున్నది, అది తెల్లటి వన్నెగలది, వాయుభూతమున కునికిపట్టు, త్వగింద్రియమునకు కారణమైనది, క, ఖ, గ, ఘ, ఙ, చ, ఛ, జ, ఝ, ఞ, ట, ఠ, అను వర్ణములతోటి పండ్రెండు దళములు గలిగి యున్నది. దాని కధిదేవతయగు రుద్రున కచ్చట నారు వేల జపములు జరుగునని భా.

కం. సమగళమున సువిశుద్ధము । నమరగ సంధకారవర్గ మదిరోక
ల్ప । క్రమనీలము శ్రుతి కారణ । మమరి మకుత్పదాంత రాలయ
మగుచూ శుద్ధజీవ దైవత్యమగుచూ । శమదమోపరతుల నమరు
జీవునకొక్క । విమలసహస్ర హంసలు జరుగుటకు నంతరాలయ
మగుచూ । శుద్ధజీవ దైవత్య మగుచూ. 38

తా. కంఠస్థానమందు విశుద్ధచక్రమున్నది, అది నీలవర్ణము గలది, ఆకాశభూతమున కునికిపట్టు. శ్రోత్రమునకు కారణము. అ, ఆ, ఇ, ఈ, ఉ, ఊ, ఋ, ౠ, ఌ, ౡ, ఏ, ఐ, ఓ, ఔ, అం, అః, అను అచ్చులతోటి పదియాఱు దళములు గలిగి ప్రకాశించుచున్నది. దానికధిదేవతయగు శమదమోపరతులచే నొప్పియుండు జీవున కచ్చట నొక వెయ్యి హంస లర్పింపబడునని భావము.

కం. భ్రూమధ్యస్థానంబున । నామహదాజ్ఞేయ చక్రమమరుచుహంసం
బీపుహింకర్ణద్వయిలో । కోమల మాణిక్యకాంతిగూడి విలసిల్లూ
అంతఃకరణాలయముప్పతిల్లూ । ప్రేమనరమాత్మశుద్ధాము నహస్ర
ము । నిమమైహంసలుజరుగుచునుండును కాంతిగూడివిలసిల్లూ । అం
తఃకరణాలయముప్పతిల్లూ. 39

తా. భ్రూమధ్యస్థానమునం దాజ్ఞచక్రంబుండును, అది మాణిక్యవర్ణము గలది, మనసునకు నివాసస్థానమై యున్నది, హం, క్షం, అను వర్ణములతో గూడిన రెండు దళములతో నొప్పుచుండును, అచ్చటదాని కధిదేవతయగు పరబ్రహ్మమున కొక్క వెయ్యి హంస లక్షణయగునని భావము.

కం. గురుగృహముబ్రహ్మరంధ్రాం । తరమునహస్రారమనగ తగునోం
కార । స్వరహితసహస్రదళభా । స్వరశతకోట్యర్క తేజ సమాన
మాగా । సద్గురు దేవుడధిదైవమాగా । గురువునకు హంసలక్షయు
సహస్రము । జరుగుచుండును మోక్షసరణి జీవన్ముక్తిసమానమా
గా । సద్గురు దేవుడధిదైవమాగా. 40

తా. బ్రహ్మరంధ్రాంతరమున కోటిసూర్యప్రకాశమై ఓంకారమను బీజముతో గూడుకున్న సహస్రదళములుగల సహస్రారమను పేరుగల కమలమున్నది. సుషుప్తియందు బుద్ధిమొదలగు నవి లయించు స్థానమదియే, దానికి గురుమూర్తి యధిదేవత, ఆయనకచ్చట నొక సహస్ర హంస లక్షణ జరుగునని భావము.

అష్టదళపద్మాంతర పరమహంస సంచారక్రమము.

కం. అష్టదళకమలమధ్యను । ద్రష్టనదానిలచిసర్వదిశలనుదిరుగుచు । స్ప
ష్టముప్రాగ్దళమున బహు । శ్రేష్టముగనుపుణ్యబుద్ధి జలగుకుమా
రా । నాజ్ఞేయతనిద్రాలస్యము రా । యిలయామ్యదిశక్రౌర్యత
లపున్నైరుతిపాప । మలవడపశ్చిమదళమున క్రీడలు జలగు కుమా
రా । నాజ్ఞచే యతనిద్రాలస్యము రా. 41

తా. శిష్యా! హృదయమందుండు అష్టదళపద్మము యొక్క మధ్యను హంసదీపాకృతిగా వెలుగుచు గాలిచే నన్నిదిశలను తిరుగుచు, తొమ్మిది దళములమీదను చలించి వాలును. తూర్పుదళముమీద వాలిన పుణ్యకార్యములు జేయు చింతయు, ఆగ్నేయమున నిద్ర

ఆలస్యము, దక్షిణదళమున క్రౌర్యము, నైరుతిమూల దళముమీద పాపకార్యచింతయు, పశ్చిమదళము మీద నాహంస వాలునప్పుడు క్రీడలయం దిచ్ఛయు గలుగు చుండునని భావము.

కం. గమనాగమనము వా యు । వ్యము నుత్తరమం దురతియు వసతీ
శాన । క్రమదిశ దానాదులు మ । ధ్యమమున వైరాగ్యబుద్ధిగన
రుకుమారా । కేసరముల జాగరణగురా । కమల కర్ణిక స్వప్న
మమలలింగము సుప్తి । కమలత్యాగమె తుర్యమమరినాదముగ
లసిల్లెనరు కుమారా । కేసరముల జాగరణగురా. 42

తా. శిష్యా! ఆహంస వాయువ్యదళమున నిలచియున్నప్పుడు నడువకలయునను తలంపును ఉత్తరదళమునందున్నప్పుడు రతియం దిచ్ఛయు, ఈశాన్యదళమున ధనధాన్యాదుల యందలి చింతయు గలుగును, కమలమధ్యముననున్నప్పుడు వైరాగ్యము పుట్టును, కేసరములయందున్నప్పుడు జాగ్రతయు, కర్ణికయందున్నప్పుడు స్వప్నమును, [illegible]డిమెయందున్నప్పుడు సుషుప్తియు ననుభవింపబడును. ఆహంస పద్మము విడచినప్పుడు ప్రణవార్థమైన ఘంటానాదమునందు లయము నొందునని భావము

కం. వేదమయం బానాదము । ఆధారబ్రహ్మరంధ్ర మాద్యంతము ని।
శ్వేదితశుద్ధస్ఫటిక ప్ర । భోదయమై సకలమందు పూర్ణమైయుం
డూ । యోగులకతి మోదమైయుండూ । యీదివ్యపరమార్థబోధ
తెలసితత్వ । వాదులీ పరహంససాధన సేయగపూర్ణమైయుండూ ।
యోగులకతి మోదమైయుండూ. 43

తా. శిష్యా! ఆనాదము మూలాధారము మొదలుకొని బ్రహ్మరంధ్రమువరకు శుద్ధస్ఫటిక ప్రభతోటి నొకటేవిధముగా సకలమందు వ్యాపించియున్నది. అదియే పరబ్రహ్మ తత్వరహస్యమని తెలిసికొని యోగులీ పరహంససాధన జేయుచుందురని భావము.

పరమహంసోపాసక జీవన్ముక్తిక్రమము.

కం. నిజపరిపూర్ణము గనుగొన।సుజనవరాత్మైక్య సుషిరసూత్మహృ
దంత । ద్విజనపరస్థలముననొక । అజముఖగోళకములోన హంసేతి
రవమా । ప్రబలెను ప్రత్యహమా ఘోషవినుమా । సంసార
బంధ వి । ధ్వంసకమగు పరమ । హంస గాయత్రీ ప్రశంసింపుచు
నాత్మ హంసేతిరవమా॥ప్రబలెను ప్రత్యహమాఘోషవినుమా. 44

తా. శిష్యా ! హృదయాంతరమున గోస్త్రముఖమువంటి నొక గోళకమున్నది. అందు హంసగాయత్రీ మంత్రముగా సోహంఅనుధ్వని సదాప్రబలి యున్నది. నీవు ముక్తుడవగుటకు నానాదము వినుమని భావము.

కం. ధారణవిధిలేక యనా । ధారణమగు మహిమ తెరుగనరమాయిల
నం । హారణమొనర్పగ మరినిర్ధారణగా మనము నిలుచు ధార
ణవిధులా । హంసేతిసంచారాత్మలీలా । మారుత రేచకాపూరక
కుంభక । సారపూర్ణపరమ హంసను గలియుముధారణవిధులా ॥
హంసేతిసంచారాత్మలీలా. 45

తా. శిష్యా ! ధారణాభ్యాసము లేకుండా యోగమహిమ తెరుగుటకు తరముగాదు, దీనివలన మనసు చలించకుండా నిలచును గాన హంససంచారమందు రేచక పూరక కుంభకములచే బరమహంసను గలియుమని భావము.

కం. కుడినిడ యెడమది పింగళ । నడినాడిసుషుమ్న యిట్టినాడీత్రయ
ముగా । కడునెరిగి ప్రక్కలంటక । నడినాడిననిలిచి నన్ను నమ్ము
కుమారా । పెడదారులు జడదృశ్యమారా । నడిలో సందడి విడి
చినాడిసుషుమ్నలోజ్ఞప్తి। నడిచియాత్మారామము నెడబడకను బొంది
నమ్ముకుమారా॥ పెడదారులు జడదృశ్యమారా. 46

తా. శిష్యా! కుడితట్టుయిడానాడి యెడమదిపింగళనాడి, నడిమిది సుషుమ్ననాడి, ఈమూడు నాడులవివరమును చక్కగా దెలిసికొని

మనసు ప్రక్కల ప్రసరింపజేయక మధ్యనాడియందు దృష్టినిలిపినన్ను నమ్మి యాత్మారామునియందు జేరుమని భావము.

కం. హృదయంగతప్రాణానిల । మదినాసిక వివరములను మసలుచు వె
లికిఁ । పదిరెండంగుళములకును యుదిజరుగును రేచకంబై యం
తలోపలనూ । అర్ధ సమయమిటు విలయమగునూ । ఇది బాహ్య
కుంభకమిదె ధారణాభ్యాస । మిదె యోగశాస్త్రార్థ మిదియె ప్రా
ణాయామమంతలోపలనూ ॥ అర్ధసమయమిటువిలయమగునూ. 47

తా. శిష్యా! హృదయమందున్న ప్రాణవాయువు నాసికనుండిపదిరెండంగుళములు వెలుపలకు వచ్చును. అదియే రేచకమనబడును. వచ్చినకాలములో సగము వెలుపల నిలచును దానికి బహిఃకుంభకమని పేరు. ఇట్టే లోపలికి జనుటకు పూరకమనియు నర్ధకాలమణగియుండుటకు నంతరకుంభకమనియు పేరు. ఇదే ప్రాణాయామమని భావము.

కం. యీమహితత్రివిధప్రాణా । యామములనుగాలిదిరిగి యలమానస
మం । దీమహితహంస మెలగెటి । యీమెలకువకాలమున తా
నభ్యాసవిధని । సేయగవలయు గురుబోధరతినీ । సోమసూర్యాగిన
చిద్వ్యోమానందమునొంది । కామావికారాదు । లేమి దగలని
ధారణాభ్యాసవిధినీ ॥ సేయగవలయుగురుబోధారతినీ 48

తా. శిష్యా! ఈత్రివిధప్రాణాయామ లక్షణములచే గాలిదిరిగి మనస్సుతోటి యీ హంసకూడిన మార్గముయొక్క రహస్యమునభ్యాసముచే గ్రహించినవారు, కామాది వికారరహితులై మోక్షమునుబొందెదరని భావము.

కం. దనరుహ కారముపూరక । మునుపొందిక జేసిముఖ్యముగ కుంభక
మం । దునబిందుగూర్చి రేచక । మునను సకారము నమర్చిముద
ముతోవీటి । తెలియు తెలివేనను బోధధాటి । ఘనహంస మఖల

చేతవతనుగతముల । నొనరుదీనికీలుగని సాధించిన ముక్తిపదము
తోపీటి ॥ తెలియు తెలివేసను బోధధాటి. 49

తా. శిష్యా! హంసమంత్రము జపించువిధము జెప్పెదను. పూరకమందు హకారమున్నదనియు, అంతరకుంభకమునందు బిందు వున్నదనియు, రేచకమునందు సకారమున్నదనియు, భావనచేసి జపించుజపమును తెలిసికొను జ్ఞానమను హంస మంత్రలచే తనతనువుల యందును నిండియున్నది. దీనికీలు దెలిసికొని సాధించుట ముక్తియని భావము.

కం. మానసపవనమ్ములకును స । న్మానతసమకూర్చి హంస మంత్రా
క్షర సం । ధానమునవజపజపితని । ధానతహృద్గగనమందుతగ
బిందు వెపుడూ । నిలుపుచునాదకళలందు నెపుడూ । జ్ఞానహకార
పూర్ణానంద జలధిలో । లీనమైదృశ్యస । కారమాత్మను పొందు తగ
బింబువెపుడూ । నిలుపుచునాదకళలందు నెపుడూ. 50

తా. శిష్యా! మనస్సును, గాలిని, నొకటిజేసి హకార సకారములకు బిందువుజేర్చి హంసమంత్రమును జపించి నాదబిందుకళలను పొందుము హకారమును ఆనందజలధిలో దృశ్యమగు సకారములీనమై పరమాత్మలో నైక్యమగునని భావము. " అనగా నాదబిందు కళాతీతమై సచ్చిదానంద స్వరూపమై ప్రకాశించుపరమాత్ముడు హకారమనబడును, దేహేంద్రియాది దృశ్యరూపిణియగు ప్రకృతి సకారమనబడును. ఈ పురుషప్రకృతులుగలసుటయే హకార సకార మధ్యమున్న బిందువు గనుక హంసయన బడునని తెలిసికొన వలయు.

శిష్యవచనము.

కం. శ్రీమద్గురు తారకప్రభ । నీమములిట్లెరుగ దల్ప నిజశిష్యుడనై ।
స్వామీనీమహానిష్ఠత । నామదిబోడగంటి సత్యమాశ్చర్యముగ
నూ । యేమందుబ్రహ్మానందమికను । దీమహితసూర్యాగ్ని ।

సోమకోట్యమృత । ధామమై భవమునే నేమానివినిపింతు నాశ్చర్య
ముగనూ॥ యేమందుబ్రహ్మానందమికనూ. 51

తా. ఈవిధముగా శ్రీగురుమూర్తి తారకమహిమలు శిష్యున
కెరుగజెప్పిన శిష్యుడీవిధముగానననెను. స్వామీ సత్యముగా తమమహ
త్తునుగంటిని. నాకాశ్చర్యమగుచున్నది. కోటిసూర్యచంద్రులకాంతిచే
నొప్పియుండు స్థలమై భవమింతంతని చెప్పుటకలవిగాదని భావము.

కం. కంటివిగద తారకప్రభ । వింటివిగద యోగలక్ష్యవిభవము నెల్లన్ ।
కంటికిమింటికిరెంటికి నంటకనరకంటచూడు నామహిమలెల్లా ।
వినుకనుతినుపనులన్నికల్లా । జంటవేఱుపులమిన్నంటి యారెంటిపై
రెంటినడుమనుముక్కంటిలోపల వెలుగునామహిమలెల్లా॥ వినుక
నుతినుపనులెల్లకల్లా. 52

తా. శిష్యా ! తారకప్రకాశముచూచితివిగదా, యోగలక్ష్య
ములు మార్గములు వింటివిగదా కంటికి మింటికి నంటక జంటవేఱుర
వమమిన్నంటి, వాటిమధ్యనుండు మూడు కంటియందు వెలిగె మహి
మలరగంటితోజూడుము. విను, కను, తిను పనులన్నియుకల్లయగునని
భావము.

కం. ఈముద్రలయభ్యాసము । నేమాత్రముచొరవలేనినీచాత్ములకిం ।
కేమైనముద్రలున్నవా । యామహిమలుదెల్పి బ్రోవుమమలవిచా
రా । అద్వైతపరానందసారా । యీమహిమలోగురుస్వాములనే
కము । లేమో దెలుపుదురట యామూలా మెరిగింపుమమలవిచారా॥
అద్వైతపరానందసారా. 53

తా. గురువరా ! యీముద్రలయభ్యాసము చొరవలేనినీచుల
కింకేమైనా ముద్రలున్నవా ? ప్రపంచమందనేకగురువు లేమేమో తె
ల్పుదురట. ఆసందర్భములేమో నాకుదెల్పి రక్షింపుడని భావము.

కం. ముద్రినుపంచకయోగస । ముద్రములోముద్రకొక్క ముద్రల
కోటుల్ । ముద్రితములయ్యె వెలిలో భద్రముగను యోగపట్టభద్ర

డవగుమా । తారకవీరాభద్రూడవగుమా । ముద్రలోపలముద్ర
నిద్రలోపలనిద్ర । ముద్రభద్రాతీతమూర్తి వినవేర భద్యూడవగు
ము ॥ తారకవీరభద్రూడవగుమా. 54

తా. శిష్యా! యీముద్రపంచకమును సముద్రమందునొక్క
కముద్రకు కోటానకోటిముద్ర లేర్పడినవి. ఈముద్రలలోని భద్రమును
గనుము. అనగా పరంజ్యోతిని దర్శించుము ముద్రలోపలిముద్రయు,
నిద్రలోపలినిద్రయు, ముద్రభద్రములకతీతుడవు నవుదువని భావము.

కం. గురునాథప్రణవనాదము । స్ఫురణించుట దేనియందు శుద్ధజగ
ద్బిం । దరయగ నేదహృద్గో । చరచిత్కళయనగ నేదో చర్చించి
తెలుపు । స్థిరముగువీటిమరుగులు దెలుపూ । పరిపరివిధములపరి
గత్తెవృత్తుల । తెరగు తెలియు టకేమి గురిగురుతుఁజక్కదు చ
ర్చించి తెలుపు । స్థిరమగువీటిమరుగులు దెలుపూ. 55

తా. సద్గురునాథా! పరిపరివిధములుగా పెరుగులెత్తు వృత్తుల
యొక్క మార్గము దెలియుటకు గురిగుర్తుచిక్క లేదు. ప్రణవనాదము
దేనియందుగలుగుచున్నది. బిందువనగా నేది ? హృదయమందుగోచర
మయ్యె చిత్కళనగా నెద్ది ? వీటిని వివరించి మరుగును నాకు జెప్పుమని
భావము.

కం. పవనప్రఘోష నాదము । జవసత్వ ప్రాణమాన నాగ్రస్థిత బు
ద్ధివికల్పమెబిందువు త । త్పవిమలబింబావభాసమది చిత్కళరా
నాదుబిందుకళలీవెగదరా । సవినయముగను నీ త్రివిధయోగా
భ్యాస । శివజీవైక్యభావచిత్సమాధిలోజూడు ప్రకటచిత్కళరా ।
నాదుబిందుకళలీ వేగదరా. 56

తా. శిష్యా సకలకర్మలనుజేయుచు పవనముతో గూడియు
న్న మనస్సుయొక్క అగ్రమందుండు కర్తృత్వాదిధర్మములుగల బుద్ధి
యే బిందువనబడును. వాయువుయొక్క ధ్వని నాదమనబడును. ఈబిం

దునాదములకు సాక్షియైయున్న యాత్మప్రతిబింబమే కళయనబడును. ఈత్రివిధయోగాభ్యాసములచే శివజీవైక్యసమాధిని జెందుననిభావము.

కం. వరనాదుబిందుకళలను । గురిచేసియు మనమునందుగూర్చి పదా
ర్థః । స్ఫురణానురక్తియుక్తిని । సరసముగను ముద్రసమితి సక
లాముజూడ । సాధనలక్ష్యమొకటాయెజూడ । ప్రకటితముగ బ్ర
హ్మపదమున విలసిల్లు । శుకరాజముఖములో ప్రకటచిత్కళగంటి
సకలాముజూడా । సాధనలక్ష్యమొకటాయెజూడా. 57

తా. గురువరా ! నాదబిందుకళలను మనస్సునగురిజేసి ముద్రలనుజూడగా సాధనలక్ష్యమొకటాయెను. బ్రహ్మపదమున బ్రకాశించు శుకరాజముఖములో, ననగా సుషుమ్నాంతమందుండు చిత్కళలు జూచితినని భావము.

కం. కొండలనేడింటికిపై । నిండేరులమూటిగలసినిజకనకనగం । బం
డగానిదశవిధాంత । ర్మండలములుదాటియండమధ్యను వెలుగు ।
నజపహంస కుండలిజెలగున్ । దండిసుషుమ్న హృత్పుండరీకాగ్రి
బ్రహ్మాండ భాండానత్యాఖండదర్శన మగుచు మధ్యను వెలు
గుః ॥ నజపహంసకుండలి జెలగూ. 58

తా. శిష్యా ! ఏడుకొండలకుపైన మూడునదులనుగలసి, కనకాచలమును అండచేసికొని, దశవిధనాదములగు నంతర్మండలములు దాటి, అండమధ్యమున అజపకుండలియున్నది. కుండలియనగా పామువలెనుండునాడి. అది సుషుమ్నానాడితో బెనగొని నిటలాంతముదాకా వెలుగుచుండును. అట్టి యజపకుండలిని సాధించిన సుషుమ్నాంతమందుండు బ్రహ్మాండభాండాఖండదర్శనమగుననిభావము.

కం. నాకొకమాహాత్మ్యముగను । నాకంటికి గానబడియె నదియేమ
గునో । నీకరుణామృతమేమో । యేకాలములేక తేజమేకాపైవె
లుగూ । గన్పడి సర్వలోకముల్ జలగూ । ఆకడనీకడనాకడగట్టె

ద్వి॥ చేకొనిదెల్పుచిదాకాశసర్వేశ యేకమైవెలగూ। గన్పడిన
ర్వాలోకముల్ జెలగూ. 59

తా. సద్గురుస్వామీ! తమయొక్క కరుణామృతమే మా నా కంటికి లోకమహత్మ్యముకనుపడెను. కాలాకాలములులేకుండా మహా తేజస్సుకనుపడి లోకాలోకములన్నియునిండి నిబిడీకృతమాయెను. దీనికి నెంతవరకు మేరయున్నదో నాకుదెల్పుడని భావము.

కం. లేకున్నది లేకున్నది। నీకున్నా కున్నదన్న నిజమందరిలో చేకు
న్నదిపోకున్నది। రాకలుపోకలును లేని రాజ్యములోని। రాజితదహ
రాకాశగవనీ। వాకిలిదీసినిరాకారముననిల్పి। కాకీముఖమునందే
కాగ్రముగజూడు రాజ్యములోని। రాజితదహరాకాశగవనీ. 60

తా. శిష్యా! రాకడపోకడలులేని స్థలమందు దహరాకాశగవనివాకిలిదీసి నిరాకారమున నిల్పి సుషుమ్నాంతమున నేకాగ్రదృష్టితో జూడుము. లేనిదిలేకనే పోయినది. నీకు నాకు నున్నదనుకున్న నిజమందరిలో పోకుండానున్నదని భావము.

దహరాకాశగవనివాకిలి దీయుటనుగురించి కొంతవివరించెదను బ్రహ్మనాడియగు సుషుమ్నవాయు జయంబునగాని సిద్ధింపదు. ఎట్లనగా పాపస్వరూపిణియగుమూలప్రకృతి, మహదాదితత్వములతోగూడు కొని ముఖమువిచ్చి సుషుమ్నామూల రంధ్రమునుగప్పి మూలాధారము మొదలుకొని వీణాదండాకారముగానున్న వెన్నెముకసంబంధ రీత్యామీదికి బాహ్యమధ్య నాడితోగూడా బ్రహ్మరంధ్రమును తోక చివరతో గప్పియుండును గాన వాయువునడిమి నాళమైన సుషుమ్నయందు జొరలేక ఇడా, పింగళాద్వారములను యెక్కుచు దిగుచు నుండును. గనుక నీరెండు వాకిళ్లనుమూసి గురుకరుణ వలన సాధన జేసినడిమి వాకిలయిన దహరాకాశగవని వాకిలిదెరవనేర్చి నవుడు వాయువు వశమైయుండును.

క౦. చూడగచూడగ ముద్రలు । వేడుక వేడుకలు నగుచు విడిబడితా
మేపోడిమగుపడకపరవశ । జాడగనై మరపుతోచెనత్యముస్వామీ।
తన్మయ మొక్కటాయనింకేమీ । నాడునాడె నాకీజాడ దెల్పిన
నెంత । వాడనాదునని వేడుకగలిగెను సత్యము స్వామీ ॥ తన్మ
యమొక్కటాయనింకేమీ. 61

తా. గురుచంద్రా! ఈముద్రలు చూడగా చూడగా నెన్నో చిత్రములుగనుపించి మనసునకు వేడుకలుగలుగజేసి యంతలో నేజాడ లేకుండా పోవుచున్నవి. ఎప్పటికిని నీలాగే యున్నది. మొట్టమొదట నేనివి నిలిచేవి కావనేజాడనాకు దెలిపియున్నట్టియున నేనిప్పటికి నెంత వానినాదునోనని తలచెదనని భావము.

క౦. ఆటలపాటలమాటల । పాటిగసత్క్రియుల యోగభాటల తెల్పన్
తేటగజూడని దేమో । నేటికి నామదికి తోచే నీ జన్మ ఫలమూ ।
సంసిద్ధిముమ్మాటికి నిజమూ । ధాటినీయెరుకను గోటమీటేటివి ।
నోటిమాటలు యీనాటికి వింటినే నీజన్మఫలము ॥ సంసిద్ధిముమ్మా
టికి నిజమూ. 62

తా. శిష్యా! ఆటలచేతను, పాటలచేతను, మాటలచేతను, సత్క్రియులచేతను, యోగమార్గముల నీకు జెప్పుచుండగా వానిభావము నీవు తేటగాజూడనిదెందుకో, యెరుకను గోటమీటివేసేమాట నీ నోట నీనాటికి వింటిని, సంతసించితిని, నీయొక్క జన్మఫలము నేటికి సంసిద్ధియాయెనని భావము.

క౦. వాచామగోచరంబగు । నీచిన్మయమునకు చిన్న లీవన్నెలుముక్
చూచినగతిదాచనిమతి । నేచందముగాను యోగ మేర్పరచిత
య్యా । యేర్పరచి ప్రబోధించితయ్యా । యీ చిత్రకల్పకమేచి
త్రమునగలిగె । యోచించిదెల్పినను గాచిరక్షించవే యేర్పరచి
తయ్యా॥ యేర్పరచి ప్రబోధించితయ్యా. ·63

తా. దేశికవరా ! ఇట్టిదనివర్ణించుట కలవిగాని నీచిన్మయము న నీచిన్నెలు, వన్నెలు చూచినట్టు యోగముకల్పించి నాకు బోధించితిరి, యీచిత్రమైన కల్పనయోచిత్రములోకలిగినది. ఈ సందర్భము యోచించి నాకుదెల్పి నన్ను రక్షింపుడని భావము.

కం. అడిగెటిశిష్యునిమనసు । నడవడికనిసించి యతనినమ్మికయర్థం ।
బొడగూర్చి నిహపరంబుల । కడితేర్చేఘనుడు గురుడుగాదటవో
యీ । పరహితమాత్మహితముగనవోయీ । అడిగినదొకటి తా
నుడివేదిమరియొకటి । చెడుబోధ గురుశిష్యులొడబడరెన్నటికిగా
దటవోయి । పరహితమాత్మహితము గనవోయీ. 64

తా. శిష్యా ! అడిగేశిష్యునియొక్క మనసు నడవడినికనిపెట్టి వాడడిగినదాని వాని మనస్సుకు సరిపోవునట్లు బోధించి యిహమునందును, పరమునందును, కడతేర్చేగురుడే గురుడుగాదా ! అడిగేదొక విషయము, చెప్పేది మరియొకవిషయముగానుండు చెడుబోధ యెన్నటికి ప్రయోజనములేదనిభావము.

కం. అడిగిననాప్రశ్నకు మీ । రొడబడిమును తగినబోధ నుడివితిరం
తట । అడిగెటివేళల నడుగని । జడమగులోపములు శిష్యజనుల
వెకావా । తెడబడుకర్మతంత్రములుగావా । గడచిన వేళలో జ
డుపుతను వెనుకల । విడిచియడిగిననిజమువిడువకమీరనరే జనుల
వెకావా । తెడబడుకర్మతంత్రములు కావా. 65

తా. గురునాథా! నేనడిగినప్రశ్నలకు తగినబోధజేసితిరి. అడిగె సమయమందడుగదగిన సంగతు లడుగనిలోపము శిష్యులదేగదా. కర్మతంత్ర మిట్లుజరిగినది. నీలోపమేమియును లేదు. తనువెనుకలస్థిరము లని వానిని విడచి తమరినియడిగియుంటే నిజమును బోధించకపోయినారా, బోధించేయుందురని భావము.

కం. సాకల్యముగను తత్వము । నేకముగా దెలుపువేళ నీతారకసాం ।

ఖ్యాక్రమవిధు లెఱిగింపరె । నీకేసంశయము వలదునిక నమ్ముపుత్రా ।
సాధులపూర్వాగతు లెరుగుమిపుత్రా । ఆకాలమునకది యీకాలము
నకిది । పాకభేదము కాని పరిపూర్ణమేకము యికనమ్ముపుత్రా ।
సాధులపూర్వాగతు లెరుగుమిపుత్రా. 66

తా॥ శిష్యా! గురువుల నేకవర్గములచే శిష్యులకు తత్వబోధ చేయు వేళల తారకసాంఖ్యములయొక్క క్రమవిధుల బోధించెదరు. నీకు సంశయము వలదు. సాధుల పూర్వస్థితులను తెలిసికొమ్ము, ఆకాలమునకది, యీకాలమునకిది, పాకభేదమేగాని పరిపూర్ణమొక్కటే నని నమ్ముమని భావము.

కం. సకల వ్రత జపతపములు । సకలాగమశాస్త్ర యోగ సాధకముల
నే । నొకటెఱుగనినె దైవము । యికనైనను కరుణజూడుమిందరి
లోనూ । జేర్చుముగురుపుత్రులలోనూ । యిక నావశమేమున్నదిక
మీచిత్తము నాభాగ్యము కేమిఘనము నే, నొక పుత్రుడను కొంటి
నిందరిలోనూ । చేర్చుముగురుపుత్రులలోనూ. 67

తా॥ సద్గురుదేవా! నేను వ్రతములుగాని జపములుగాని, తపములుగాని, ఆగమములుగాని, శాస్త్రములుగాని, యోగసాధనములుగాని, ఒకటియు నెరుగను నీవే దైవమని మాత్రమె యెరుగుదును. యింకనైనను కరుణించి గురుపుత్రులలో జేర్చుము యిక నావశమేమియు లేదు. మీచిత్తము నాభాగ్యము, యింతమంది తమపుత్రులలో నేను నొకపుత్రుడనేనని తలచితినని భావము.

కం. యేవేళకేమి యోచనో । యేవాంఛతో నిన్నుకన్నదే మొదలెందున్
నీవేమడిగిన యాచక । నావిధము దెల్పలేదా నాతండ్రి వినరా ।
మద్వరపుత్రగణములోనిలరా । నీవే నేనని యాత్మభావ మెరిగించి
గురు । దేవపుత్రులలోన । నిన్నొకనిగానెంతు నాతండ్రి వినరా ॥
మద్వరపుత్రగణములోనిలరా. 68

తా. నాకుమారా! నిన్నుచూచినది మొదలుకొని నే నేవాంఛతోనో నీవు నన్నే మడిగినను. దాచకుండా బోధించలేదా నా ప్రియశిష్యులలో నిన్నొకనిగా నెంచితిని శిష్యసమూహమందు జేరుమని భావము.

కం. నే వాంఛ లేదు లేదిక । దేవా మీపాదపద్మదివ్యామృతసం । సే
వావాంఛిత మొక్కటె । యే విధికడ తేర్చదలచితే వో మహాత్మా
యే మహిమ లేమని నేంతునాత్మా । దేవదేవయాదినారాయణగు
రు । దేవనాకిక బ్రహ్మభావము దెల్పవె యె వో మహాత్మా ॥ యే మ
హిమ లేమని నెంతునాత్మా. 69

తా. ఆదినారాయణ దేవా! తమ దివ్యపాదపద్మారాధన వాంఛతప్ప నాకింకే వాంఛయు లేదు. మహాత్మా నన్నేవిధిగా కడ తేర్చదలచినారో తమ మహిమ నేనెంతని తలచెదను నాకు నింక బ్రహ్మభావము బోధించుమని భావము.

కం. గురుసత్యహృదయుడై పర ! గురుమహిమ లెరింగి నాత్మగురు
ధర్మములన్ । గురిమీర నల్పుచుండెడి । గురుపుత్రున కిహపర
మ్ముకొదువ లేదోయీ । వానిసాటిగును లెవ్వరోయీ । గురుడు
బ్రహ్మవిష్ణువు గురడె పురహరుడని । గురుభక్తి సేవింప గురుడె
రక్షించును కొదవ లేదోయి ॥ వానిసాటిగును లెవ్వరోయీ. 70

తా. శిష్యా! సత్యహృదయముతోటి పరమగురుని మహిమ లెరిగి తన గురుధర్మములను గురిచే నెరవేర్చుచున్నట్టి గురుపుత్రున కిహపరములం దేకొరతయు లేదు. వానితోసాటి నెవరును కారు, గురుడే బ్రహ్మ గురుడే విష్ణువు, గురుడే పురహరుడని గురుభక్తి గలిగి సేవించితే గురుడే రక్షించునని భావము.

శ్రీ

గురుభ్యోనమః.

శ్రీ శుద్ధాద్వైత ప్రబోధ గురుశిష్య సంవాదము.

పూర్వభాగము, సాంఖ్య ప్రకరణము.

చతుర్థప్రకరణారంభము.

కం. మును తారకయోగప్రభ । గనుగొంటి తదీయబ్రహ్మకళమామక
హృ । ద్వనజమున బట్టబయలగు । ఘనతర విజ్ఞానసాంఖ్యకథ దెలు
పుస్వామీ । తెలిసిన తెలివి నిలువగ దేమీ । అనిశమూ ఆత్మా
నాత్మలను తేటపరచుచు । ధనబోధ జేసి చిద్ఘనుని గానను జేయుక
థ దెలుపుస్వామీ । తెలిసిన తెలివి నిలువక దేమీ. 1

తా. గురుస్వామీ తారక ప్రకాశమును గనుగొంటిని అట్టి బ్రహ్మకళమనస్సుకు గోచరమాయెను. అదేమో తెలిసిన తెల్వినిలుచుట లేదు. ఆత్మానాత్మలను తేటపరచునట్టి బోధనొసగి నన్ను ఘనునిగా జేయుడని భావము.

కం. ఘనజ్ఞానసాంఖ్యయోగము । వనజాసనవిష్ణురుద్రవాసవసురస ।
న్మునిగణములహృదయాంబుల । మనమున చెచ్చించుచుండె మార్గ
ముగదురా । బోధింతు నూరికెను వినరా । వినుఘనబ్రహ్మవిజ్ఞాన
సాంఖ్యాదిక । ధ. ముపనిషదర్థమనుసరించిన తత్వమార్గమిదే
రా ॥ బోధింతూ నూరికెను వినరా. 2

తా. శిష్యా! సాంఖ్యయోగము వుపనిషత్తులయొక్క అర్థము ననుసరించిన తత్వమార్గము. యిది బ్రహ్మ, విష్ణు, శివ, ఇంద్ర, దేవ

లాదు లెల్లప్పుడు మనసులందు విచారణజేయు మార్గము దాని నీకు బోధించెదను వినుమని భావము.

కం. అమలవిచారముసాంఖ్యము । సుమనస్కమహాసమాధి సురుచిర భాస్వత్సముచితబ్రహ్మానందం । బమనస్కంబగుటవలన నారెంటిలోనూ । సాంఖ్యమువశ్యాణి తుసీతోనూ । రమణీయ్యమగుసాంఖ్యక్రమముపనిషదర్థ । సుమహితాత్మానాత్మ విమలబోధద్వివిధమారెంటిలోనూ ॥ సాంఖ్యమువశ్యాణి తుసీతోనూ. 3

తా॥ సాంఖ్యమమలవిచారము అమనస్కము బ్రహ్మసమాధిని గలుగజేయునది. ఈరెంటిలో నుపనిషదర్థప్రతిపాదకంబై యాత్మానాత్మ బోధరూపమైయుండు సాంఖ్యమును నీకు దెలియజేయుదునని భావము.

కం. లేకంబై నిరుపమని । గ్లోకంబై యాత్మమూలలోకాదుల తా । లోకంబై సురుచిరమహా । దేకంబై బ్రహ్మసత్యమేకమై వెలుగూ । సచరాచర । నీకమైజలగూ । లోకాలోకేశులు లోకస్థులకుతుదా లోకమైనిత్యనిరాకులమై బ్రహ్మమేకమై వెలుగూ ॥ సచరాచరానీకమై లగూ. 4

తా॥ శిష్యా! సృష్టికిపూర్వము అనగా లోకములు లోకస్థులు లోకేశులు, మొదలగు తోపకములకు ముందు, లోకరహితమై తన కంటె రెండవది లేనిదై సచరాచరములందంతటను శాశ్వతసర్వాకారమైపరిపూర్ణ నిర్గుణస్వరూపుడై పరబ్రహ్మయొక్కడే ప్రకాశించుచుండునని భావము.

కం. జ్ఞానంబై సకలాధి । ష్ఠానంబై ప్రకృతిరహితస్వాత్మాంతర్వి । జ్ఞానంబై మోక్షార్థని । ధానంబై నిగమసత్ప్రధానమై వెలుగూ । పరమాత్మాభిధానముజలగూ । దానాదానాహీనమానసాధకసుప్ర । జ్ఞానఘనానందస్వానుభవైక్య ప్రధానమై వెలుగూ । పరమాత్మాభిధానముజలగూ.

తా. ఆబ్రహ్మము జ్ఞానరూపమైనది ఈ ప్రపంచమున కంతయు నాధారమైనది. మాయారహితమైనది. అంతటను వ్యాపించియున్నది. మోక్షమును గోరువారికి నిదానమైయున్నది. వేదములకునికిపట్టై అనగా వేదములు పరబ్రహ్మ నాశ్రయించుకొనియున్నవి. ఆయననిత్యవిజ్ఞాన స్వరూపుడు ఆనందరూపుడని భావము.

కం. సారంబై తత్త్వార్థవి । చారంబై యఖిలకలుషనాశకరవి। స్ఫా
రంబై నిత్యనిరా । కారంబై నట్టి బ్రహ్మకారమిదేరా। సరసభక్తి
ఘనసుకుమారా, ధీరనిర్గుణమోక్షధారామై వేదార్థ । సార
మైలోకవిహారమైన బ్రహ్మకారమిదేరా ॥ సరసభక్తిఘన సుకు
మారా॥ 6

తా. భక్తిచే నొప్పియుండు సుకుమారా ! సారమైన పరమార్థవిచారమై సకల కలుషములను పోగొట్టు నిత్యనిరాకారమైన బ్రహ్మకారమిదియే యీ పరబ్రహ్మము మోక్షమున కాధారమై యుపనిషదర్థసారమై లోకాలోకము లంతటను వ్యాపించి యున్నదని భావము.

కం. పరమైనిరుపద్రవసుఖ । కరమైపరమాణుసూక్ష్మతరమైమహాత్మో।
త్కరమైనిత్యనిరామయ । కరమైపరిపూర్ణమోక్షకరమైనదాత్మా।
కాలాకాలసరణిపరమాత్మా । వరమైసుజనాళికాదరమై త్రిభువన
సుం । దరమై చిన్మయచిరంబరమై చిరతరభాగ్యకరమైనధాత్మా।
కాలకాలసరణీపరమాత్మా. 7

తా. ఈయాత్మ మాయను తగులక మాయకంటె పరమై ప్రకాసింపుచు, బ్రహ్మానందసుఖమును గలుగజేయునదియై సన్నమునకు నతిసన్నమై అత్యున్నతమునకు ఘనమై నిరామయమై సుజనుల కాశ్రయభూతమై వెలుగులను వెలుగజేయువాడు గావున, త్రిభువనసుందరమైప్రకాసింపుచున్నదని భావము.

కం. దానాదానవిహీనత । హీనాహీనాదిరూపవిరహితవిషయ । జ్ఞా
నాజ్ఞానవిలక్షణ । స్వానుభవాఖండమైన సత్యమిదేరా । పరమా
ర్థనిధానమిదేరా । నానావిధజీవసంతానసమానస । న్మానరక్షణ
సర్వానుగతాద్వైతసత్యమిదేరా । పరమార్థనిధానమిదేరా. 8

తా. ఈ పరబ్రహ్మ యిచ్చట పుచ్చుకొనుట లేనిదియు ఉచ్చనీచములు లేనిదియు జ్ఞానాజ్ఞానములు లేనిదియు, స్వానుభవముచే నఖండమై తృణము మొదలు మేరువువరకు మానసాంతరములందు వ్యాపించియుండు పరమార్థ నిధానమైయున్నది. ఆత్మకు వేరైన వస్తువింకొకటి లేదని భావము.

కం. ఇదియది యని యింతింతని । మది నెంచ సకలవిగానిమహిమానంబే ।
దది యోపరసుఖవస్తువు । ఇదియని యింతింతటంచు నెరుగు తెలివేరా ।
దీనికిమించినది లేదల్లదరా । యిదిసత్యపరిపూర్ణ మిదినిత్యపరమా
త్మ । మిదియని సర్వముకదలికదలని మొదలు నెరుగు తెలివేరా ॥
దీనికిమించినది లేదల్ల దెరా. 9

తా. ఇది ప్రపంచమనిగాని, ప్రపంచమున కతీతమనిగాని, గుణరహితమైనదని గాని, గుణముతో కూడినదనిగాని, యింత పరిమితి యనిగాని, పరిమితి లేదనిగాని, దేనినిగూర్చి చెప్పుటకుశక్యముగాదో నా పరబ్రహ్మమై, యీ ప్రపంచము కానవచ్చు చున్నది. ఆ బ్రహ్మము కానరాలేదు, ఆబ్రహ్మము నిర్వికారమైనది, యీ ప్రపంచము వికారముతో గూడినది, ఈ ప్రపంచమునకు పరిమితిచెప్పగలము, ఆ బ్రహ్మమునకు పరిమితి చెప్పలేనము విచారించే జ్ఞానమైయున్నది, ఆ జ్ఞానమే పరబ్రహ్మమని భావము.

కం. యీపరిపూర్ణము నిశ్చయ । మాపూర్వబ్రహ్మసృష్టికటు పూర్వము
మున్నే పరమాత్మనిరంజన । వ్యాపక మద్వైతమచల వనధి
రూపముగా । వెలుగుచిదాత్మలోపలవెలిగా । కూపారమున బు

ద్బుదాకారమితములై । దీపించినలిలమైకాపట్టి నట్లచలవనధిరూపముగా । జెలగుచిదాత్మలోపలవెలిగా. 10

తా. ఇట్లు నిర్వికారమైన పరిపూర్ణ బ్రహ్మంబున బ్రపంచము బుట్టిన విధమెరిగించెద వినుము. ఈ ప్రపంచమనాదిగావున మొట్ట మొదటి సృష్టియని యొక్కటిలేదు, ప్రతికల్పమునకు తుదయందీ జగము నశించుటయు మరల బుట్టుటయు గలదు. గనుక నిట్టి నిరంజనవ్యాపకమైన పరిపూర్ణమునం దీజగము, సముద్రమున జలము బుద్బుదములై కనుపడి మరల నీరైన విధముగా బుట్టుచున్నదని భావము.

ఆత్మశక్తి వివరణము.

కం. అట్టి చిదాత్మునకును లో । పట్టుననొకయాత్మశక్తి ప్రబలియు
నాదిగ బుట్టి మహావ్యక్తంబై । అట్టిట్టిదటంచు నెంచనలవిగాకుండు ।
ఆద్యంతమభేద్యమైయుండూ । వట్టిమృత్తులలోన కట్టకడకునిల్వ ।
నట్టిఘటబ్రమపుట్టిగిట్టని యటులనలవిగాకుండు । ఆద్యంతమభేద్య
మైయుండూ. 11

తా. కుండగా నేర్పడునట్టి సామర్థ్యము మట్టి యందే యుండి మట్టికంటె వేరుగాకుండిన విధముగా, సృష్టికి పూర్వము నిర్వికారుడై యుండు పరబ్రహ్మమందొక యాత్మశక్తి ప్రబలి, అట్టిదిట్టిదని నిరూపించుట కలవిగాకుండును, యీ సృష్టికి మాయయే కారణ మని, భావము.

కం. బీజమునవృక్షశక్తియు । తేజమునం దుష్ణశక్తి ధీరసమీర ।
వ్యాజమున చలనశక్తిప్ర । యోజనమగునటుల నాత్మకొదవె శ
క్తియును । శక్త్యాత్మలొక్కటిగా నేర్పడెనూ । రాజిల్లు నీజగద్బీజ
మేనాత్మవి । రాజముగానయవిభాజ్య చిద్వస్తువకొదవె శక్తియు
నూ ॥ శక్త్యాత్మలొక్కటిగా నేర్పడెనూ. 12

తా. విత్తనమందు చెట్టును కలుగజేయు సామర్థ్యమున్ను, వాయువునందు చలించుశక్తియును కలదు, ఈ శక్తులీస్థలమునందుండుట యనుభవసిద్ధమే కదా, ఇవి తమ కాశ్రయభూతములైన విత్తనము మొదలగువాని కంటే వేరుగా కనుపడుటలేదు, వేరుగా గనబడకపోయినను, వృక్షాదులను బుట్టించుట మొదలగు కార్యములు జేయుచునే యున్నవి కదా, విత్తనము కంటె చెట్టున్నూ, గాలికంటె చలనమున్ను, వేరుగాగనబడనందున, భేదములేదన వలెను, కార్యములవలన భేదమున్నదన వలెను. ఇటులనే శక్త్యాత్మ లొక్కటిగా నేర్పడి బ్రహ్మకంటె-శక్తి వేరనిగాని వేరుకాదనిగాని చెప్పుటకు వీలు లేకుండా ప్రపంచమును పుట్టించు చున్నదని భావము.

కం. చైతన్యశక్తియాత్మ న । జాతకమైయఖిలజీవ జననలయాంత ।
స్హేతుకమైతత్సన్నిధ । నాతత త్రిగుణాత్మకముగ నాలంబమగు
చూ । తదధిష్టానమునకు వేరగుచూ । స్వాతంత్ర్య మాయా
విద్యాతంత్రములచాత । భూతవిభాగసంఘాతమేర్పడి జగదాలం
బమగుచూ । తదధిష్టానమునకు వేరగుచూ. 13

తా. ఆత్మయందు చైతన్యశక్తిపుట్టి అనగా చేష్టలు చేయునట్టి సామర్థ్యము గలిగి జననవిలయాదులకు హేతువై త్రిగుణములతో గూడుకొని అధిష్ఠానమునకు వేరుగా గనబడుచూ భూతవిభాగము మొదలగునవి యేర్పడెనని భావము.

కం. ఇది సత్తనియోచించిన । తుదకు మహాజ్ఞానమొగవతోచునభా
వం । బిదియునసత్తని దెలసిన । కదలుచు సకల ప్రపంచగతమై
యగుపడునూ । రూపనామక్రియల తోడుతనూ । సహసత్తను
చు బలుక మొదలులేకనుమధ్య । నాదవియంత్యమునకుకుదురైని
ల్వాదుసర్వగతమైయగుపడునూ।రూపనామక్రియలతోడుతనూ. 14

తా. ఇది యెల్లప్పుడు స్థిరముగా నుండునది యని యోచించితే బ్రహ్మను భవముగలుగగనే లేనిదైపోవు చున్నది. ఇసేలేనిదని

యోచింపగా యాతనామ క్రియలతోటి గదలుచూ సర్వప్రపంచమును గోచరమగుచున్నది ఇది సదసత్తులని యోచింపగా నొకటి లేక మధ్యగనుపడి కడకునిల్వదు. యిది యఖండియు లేనివస్తువుగా నున్నది. ఇది విరుద్ధముగానున్నదని భావము.

కం. అవయవముగాదుచూడని । రవయవమును గానునశ్వరము గాదు
సదా । యవివేక వివేకాలయ । జవసత్వవినాశశూన్య జాలమై
యుండూ । దృశ్యాదృశ్యత్రోవలగుచుండూ లవలేశమును దీ
నిభవివివర్ణింపగ । స్వవశముగాను మోహావిడంబమే కాని జాల
మైయుండూ । దృశ్యాశ్యత్రోవలగుచుండూ. 15

తా. కనపడే సకల పదార్థములు సుషుప్త్యవస్థయందు నశింపగా తానునశింపకుండుటచేత అవయవములతో కూడినదని చెప్పుటకును వీలులేదు. సమస్త ప్రపంచముయొక్క ఆకారముతో కనుపడుచుండుటచే నవయవములు లేవని చెప్పుటకువీలులేదు. పట్టి మోహావిడంబమే గానిదనివర్ణించుటకు శక్యముగాదని భావము.

కం. వినుదీనిననిర్వాచ్యం । బని నెన్నుదునాత్మవిదులు వాదిలో సర్వం
బును దెలసి యాత్మకదియును । ఘనభిన్నాభిన్న మనుచు గనుగొన
బోరూ । మాయాప్రకృతులనుదలచ రారూ । కనుదృష్టి చెదరిర
జ్జునసర్పమొకటితా । జనియించి వెనక నేమనక బోవురీతిగనుగొన
బోరూ । మాయాప్రకృతులను దలచ రారూ. 16

తా. కనుదృష్టిచెదరినందుచే త్రాడుపాడుగా గనుపించి వెనుక నేమియు లేకపోవునట్లుగా పరబ్రహ్మాద్వితీయుడయ్యును ప్రపంచముగా దోచుట అనుభవసిద్ధమై యున్నది. ప్రపంచమనగా నామరూపములు మాత్రమే గాని మరేమియులేదు ఇట్లేకమైన పరబ్రహ్మ భిన్నముగా దోచుట భ్రమ. మాయయనునది దొకటిలేదు. బ్రహ్మవేత్తలిది యని ర్వాచ్యమని నెంచి మాయా ప్రకృతులని తలచనే తలచరని భావము.

కం. అనుభవవిజ్ఞానమహా । వననిధివెలుఁగొందు యాత్మవరేచ్ఛాశ । క్త్య
నుగతసూక్ష్మవిలోకన । లౌకికవరదృష్టిబోడమగలిగెనుమాయా,
విభ్రమమూలమునజగములాయా । తనుభూతసృష్టిని విని యాత్మ
గనుమీఁద । గననేదిలేదో తానదియెమాయాతమము గలిగెను
మాయా ॥ విభ్రమమూలమున జగములాయా. 17

తా. స్వానుభవవిజ్ఞానమునందు ప్రకాశించు పరమాత్మ యిచ్ఛాశక్తిచేకూడుకున్న సూక్ష్మావలోకనచే లోకదృష్టికిపాడమగనే మాయగలిగెను. అట్టి భ్రమమూలమున జగము లేర్పడెను ఏకమైన పరబ్రహ్మము విశుద్ధమగు మరియొకరూపముగా దోచుటకు గారణ మెద్దియో ఏది భేదరహితమైన జ్ఞానము కలుగకనే బొత్తిగలేనిదై కానరాదో అదియే మాయయని భావము

కం. ఇదెమాయావిద్యాద్వయ । మిదెజీవేశ్వరవిభేదమిదెబ్రహ్మాండం ।
బిదెవాచ్యార్థద్వయపద । మిదియే సుమ్మాత్మశక్తిఇదిగనుము యు
క్తీ । భ్రమవిడువనదేసన్న్యాముక్తీ । తుదమొదటికి దీనికుదురొ
క్కటేగనుక । మదిచెదరినగన్ భ్రమసి రెండగు దీనిగనుగొనుము
యుక్తీ ॥ భ్రమవిడువనదేసన్న్యాముక్తీ. 18

తా. మాయావిద్యాద్వయము జీవేశ్వరభేదము, బ్రహ్మాండము ఉభయవాచ్యార్థములు ఆత్మశక్తి మొదలగునవి. ఈమాయయే యీభ్రమలిడచులే ముక్తి మనసుచెదిరితే గదాభ్రమవలన రెండగుచున్నవి. యుక్తిచేదీని గ్రహింపుమని భావము.

కం. యీయాత్మశక్తి యందోక । మాయావిద్యాద్వయంబు మహిజ
లగునునా । మాయాజగదుద్భవాది వి । ధాయకమననిఖిల భూ
తాధారకమనగా । సమష్ట్యంతరాత్మసుష్ట్యనగా । పాయకగుణస
ర్వాదాయులోకాలోక । ధీయుతజీవనసుపాయమహావ్యక్త్యాధారక
మనగా ॥ సమష్ట్యంతరాత్మసుష్ట్యనగా. 19

తా॥ ఈయాత్మ శక్తియందు, మాయయనియు, అవిద్యయని యురెండుగలిగెను. అసత్యజడ దుఃఖరూపిణియగు మాయయే జగదుద్భవాది జీవనదుపాయమగు సర్వమునకును నాధారమైయున్నది. అవిద్యయనినను, అవ్యక్తమనినను సుషుప్తియనినను నజ్ఞానమనినను నొక్కటేయని భావము.

పంచభూతోద్భవ విధానము.

కం. పరమోంకారమునందున । కరమరుదగ శబ్దగుణకకలితంబై త ।
త్పరశబ్దబ్రహ్మంబున । స్థిరముగనాకాశమొకటి సృష్టి కలిగెను
గా । ఆగగనమందనిలమేర్పడెగా । మరివాయువందగ్ని మరినగ్ని
యందుదక । మరయుజలములయందీధరణిబుట్టిజగముసృష్టి కలిగె
నుగా । ఆగగనమందనిలమేర్పడెగా. 20

తా. పరమోంకార బ్రహ్మంబున శబ్దగుణముతో గూడికొనిన ఆకాశము గలిగెను. ఆయాకాశమున వాయువును, వాయువునందగ్నియును, అగ్నియందుదకమును, ఉదకమునందు భూమియు నుబుట్టి జగదుద్భవ మాయెనని భావము.

కం. యీపంచభూతములుమరి । లోపలరెండగుచు సగము లొక్కొ
క్కటిన్నా । ల్గేపారిపంచవింశతి । ప్రాపంచస్థూల సూక్ష్మ పంచీ
కృతములై । ప్రబలెనుపంచీకరణ భాగములై । దీపిత స్థూలసూ
క్ష్మోపాధి కారణ । వ్యాపకతనుగుణరూపత్రయాత్మక పంచీకృత
ములై । ప్రబలెను పంచీకరణభాగములై. 21

తా. ఈయైదు భూతములును నొక్కొక్కటి రెండేసి భాగములై ఒక్కొక్క సగము నాల్గేసి భాగములై, స్థూలసూక్ష్మకారణదేహంబులంబొంది తనుగుణరూపత్రయాత్మకమగు అయిదయిదు లిరువదియైదు పంచీకరణ భాగములై ప్రపంచమాయెనని భావము.

సృష్టిపంచీకరణ వివరణము.

కం. ఆసర్వసృష్టి దెలిపెద । భాసురతరగగనమర్ధ భాగముజ్ఞాతై । యీ
 నగమును నాల్గంశలు । నై మనోబుద్ధి చిత్తాహంకారములుగా
 ప్రబలెను గగనపంచకమనగా । నీనూత్మ్నాకాశాంశలానమీరాగ్ని
 వి । కాసనలిలధాత్రిలేశాంశముల గల శహంకారములుగా । ప్రి
 బలెను గగనపంచకమనగా. 22

తా. సృష్టినిగురించి వివరించెదను వినుము. ఆకసమురెండు భాగములై అందులో నొకసగము జ్ఞాతమయ్యెను. కడమసగము నాల్గుభాగములై యితరనాలుగు భూతంబులైన వాయువు, అగ్ని, నీరు, భూమియనిం గూడుచున్నవి. అందులో గాలినింగూడుటచేత మనస్సుపుట్టెను. అగ్నితోకూడుట వలన బుద్ధియుదయించెను. నీటితో జేరుటవలన చిత్తము గలిగెను. భూమితోగూడుట వలన నహంకారము బుట్టెను. ఇట్లు పుట్టిన నాలుగును సమష్టిభూతంబులని పిల్వబడును. యీజ్ఞాన మనోబుద్ధి చిత్తఅహంకారంబులైదునునంతరింద్రియములనియును ఆకాశపంచకమనియు చెప్పబడునని భావము.

కం. మారుతమర్ధాంశమును । వేరై వ్యానంబునయ్యెవిడిబడుశేషం।
 బారీతినచతురంశల । పారముగసమానుదాన ప్రాణామపానా ।
 మునువాయుపంచకమయ్యెగానా। కోరినీమారుత సారాంశలాకా
 శ । భూరిదహనవారి ధారుణిగతములై ప్రాణామపానా॥ మును
 వాయుపంచకమయ్యెగానా. 23

తా. వాయువు రెండుభాగములై! అందులో నొకసగము వ్యానవాయువనే వ్యష్టిభూతంబయ్యె తక్కిన సగము నాలుగుభాగములై యితర నాలుగు భూతంబులైన, యాకాశ, అగ్ని, జల, భూములంగూడు చున్నవి నందు నాకాశముతో గూడుటచే సమానవాయువు గలిగెను. అగ్నిసంబంధముచే నుదానముపుట్టెను. నీళ్ళతో

జేరుటచే ప్రాణవాయువు జన్మించెను. భూమితో జేరుటచే సమానవాయువుదయించెను. యీనాలుగును సమష్టిభూతంబులు, వాయుపంచకంబగు నీదైదును పంచప్రాణంబులని చెప్పబడుచున్నవని భావము.

కం. దహనార్ధాంశము చక్షు । ర్విహితంబై భాగశేషవిధియొక నాల్గై
మహిలోవలశ్రోత్రత్వక్ । స్పృహజిహ్వాఘ్రాణవిషయ సూక్ష్మ
ములగుచూ । యిదియొకదహనపంచకమగుచూ । సహజగగనవా
యుజలభూచతురాంశల । మహాద్రైక్యముగ కలసి । మహితనందీ
పాగ్ని సూక్ష్మములగుచూ। యిదియొకదహనపంచకమగుచూ. 24

తా. అగ్ని రెండుభాగములై యందులో నొకభాగము నేత్రమనెడు వ్యష్టిభూతమాయెను. తక్కినభాగములునాలుగు శకలములై యితరనాలుగుభూతములైన ఆకాశము, వాయువు, నీళ్ళు భూమినింగలసుకొనుచున్నవి. అందాకసముతో జేరుటచే, చెవులుపుట్టెను. వాయువుతో గలయుటచే జర్మముగలిగెను. జలముతో జేరుటచే నాలుక పుట్టెను. భూమితో గలియుటవలన ముక్కుగలిగెను. యీనాలుగును సమిష్టిభూతములయ్యె. అగ్నిపంచకంబగు నీదైదును జ్ఞానేంద్రియములని చెప్పబడుచున్నవని భావము. .

కం. జలమర్ధాంశము రసమై । యలశేషమునాల్గుభాగములై శబ్దస్పర్శ
లురూపగంధములుగా । జలగెనుతన్మాత్రలగుచుసాధసగాగా । యి
దియొకయాపోపంచకమనగా । సలలితతత్సూక్ష్మజలాంశములతో
డ । కలితములై వ్యోమ । మరుదగ్నిభూములుసాధనగాగా యిది
యొకయాపోపంచకమనగా. 25

తా. జలము రెండుభాగములై యందు నొకభాగము రసమనెడి వ్యష్టిభూతమాయెను. తక్కిన సగభాగము నాలుగుభాగములై యితరభూతములైన ఆకాశ, వాయు, వహ్ని, పృథ్వ్యులం గూడుచున్నవి. అందు నాకసముతో జేరుటచే శబ్దముపుట్టెను. గాలితో జేరుట

వలన స్పర్శముకలిగెను. నిప్పుతో గలియుటచే రూపముప్పుట్టెను. భూమితో జేరుటచేత గంధముగలిగెను. ఈనాలుగును సమష్టిభూతములాయెను. పుదకపంచకంబగు నీయైదును జ్ఞానేంద్రియములకు విషయములు. ఇవే పంచతన్మాత్రలని ప్రసిద్ధములనిభావము.

కం. ఇలనర్ధాంశము పాయువు । కలశేషము నాల్గుభాగకములై మరితామిలకర్మేంద్రియ సమితిగ । జెలగుచు వచనాదిక్రియలూ జేయుచూనుండూ । ఇదిభూతపంచకమైతానుండూ। యిల తన చతురంశములువ్యోమమరుదగ్ని । జలములగలసిసులలితములై క్రియజేయుచునుండూ । కర్మేంద్రియపంచకమగుచుండూ. 26

తా. భూమి రెండుభాగములై యందులో నొకపాలు పాయువనెడి వ్యష్టిభూతంబయ్యె. మిగతసగము నాలుగుతునకలై యితరనాలుగుభూతంబులైన ఆకాశము, వాయువు, నిప్పు, నీళ్ళనుగూడుచున్నవి. అందాకాశముతో గూడుటచేత నోరు కలిగెను. గాలితోగలియుటచేత చేతులు గలిగెను. అగ్నితోగూడుటవలన గాళ్లుపుట్టెను. జలముతో గలియుటచేత శిసినముగలిగెను. ఈ నాలుగును సమష్టిభూతములని పిలువబడును, భూమిపంచకంబగు నీయైదును గర్మేంద్రియములని చెప్పబడుచున్నవనిభావము.

కం. భూతార్థభాగములుమును । జాతములైజ్ఞానవ్యానచక్షురసాంతర్జ్యోతకపాయువులగుచును । ఖ్యాతిగ గగనానిలాగ్ని ఘుంజలధరణి । ప్రబలెనుపాంచాభౌతికసరణి । నీతారెనిపంచ । భూతార్థములునితర । భూతజననమరణ హేతుకములునొంది ఘనజలధరణి ప్రబలెను పంచభౌతికాసరణి. 27

తా. జ్ఞానము, వ్యానవాయువు, నేత్రములు, రసనేంద్రియము, గుదము, ఈఅయిదును నిజాంశములవల్లనే (అనగా) ఆకాశమాకాశముతోను, వాయువు వాయువుతోను, అగ్ని అగ్నితోను. నుదకము

నుదకముతోను భూమి భూమితోను, గలియుటచేత గలుగుటబట్టి యివి వ్యష్టిభూతంబులాయెను. తక్కినయిరువది భూతంబులును మిశ్రమభూతంబులతో గలియుటచే సమష్టిభూతంబు లాయెను. ఈసమష్టి భూతంబులే మొదటలయించి తరువాత వ్యష్టిభూతంబు లయించునని భావము.

ఆకాశపంచకం	జ్ఞానము	మనస్సు	బుద్ధి	చిత్తము	అహంకారము	అంతరింద్రియములు
వాయుపంచకం	సమానవాయువు	వ్యానవాయువు	ఉదానవాయువు	ప్రాణవాయువు	అపానవాయువు	ప్రాణేంద్రియములు
అగ్నిపంచకం	శ్రోత్రము	త్వక్కు	చక్షువు	జిహ్వ	ఘ్రాణము	జ్ఞానేంద్రియములు
ఉదకపంచకం	శబ్దము	స్పర్శము	రూపము	రసము	గంధము	పంచతన్మాత్రలు
పృథ్వీపంచకం	వాక్కు	పాణి	పాదము	గుంహ్యము	గుదము	కర్మేంద్రియములు
	ఆకాశతత్వములు.	వాయుతత్వములు.	అగ్నితత్వములు.	ఉదకతత్వములు.	పృథ్వీతత్వములు.	

స్థితిపంచీకరణ కగంబవివరణము.

కం. జ్ఞాతసమానము శ్రోత్రము । ప్రీతిగ శబ్దమును వాక్కు పెంపుగ
నభసం । జాతకపంచకమిదియును । యీతరివృద్వ్యాన త్వక్కు
నిరువుగస్పర్శా । పాణితో వాయుపంచక విమర్శా । మరిమనీషా
దానవరదృగ్వ్యాపపదము । లిరువుగ వైశ్వానరపంచకమనదగు
నిరువుగ స్పర్శా । పాణితో వాయు పంచకవిమర్శా. 28

తా. జ్ఞానము, సమానము. శ్రోత్రము, శబ్దము, వాక్కు, ఈ అయిదు నాకాశపంచకము. మనస్సు, వ్యానము, త్వక్కు, స్పర్శము,

పాణి, ఈ అయిదును వాయుపంచకము. బుద్ధి, ఉదానము, చక్షువు రూపము, పాదము, యీయయిదు నగ్నిపంచకమని భావము.

కం. చిత్తముప్రాణము జిహ్వయు । సత్త్వాధికరసము పస్థమితీంద్రియ
ములా । పొత్తునజలపంచకమిది । యుత్తమహంకృతి మపానమొగి
నాసములునూ । గంధము పాయువులు గలసియునూ । మత్తిల్లి
భూపంచకోత్తమమిదియూగ । సత్త్వాదెలసిన బ్రహ్మవేత్త్వలకెల్ల
పుడునొగినాసములునూ । గంధముపాయువలుగలసియునూ. 29

తా. చిత్తము, ప్రాణము, జింహ, రసము, గుహ్యము, యీ యయిగు నుదకపంచకము. అహంకారము, అపానము, ఘ్రాణము, గంధము, గుదము, యీ యయిదు పృధ్వీపంచకమని చెప్పబడును. వీనియొక్క సత్త్వదెలసిన బ్రహ్మవేత్తలు కృతార్థులగుదురని భావము.

కం. అంతర్జ్ఞాతసహస్రా । రాంతరముననిలచి జ్ఞప్తిరాగొల్పుమరికా
స్వాంతముగళనిలయంబై । పంతతెయూహలను గలుగు వైఖారి
జేయూ । సంకల్పవికల్పము జేయూ । అంతను బుద్ధిముఖాంతమం
దునిలచి వింతవస్తువితతిసంతానకోరి యూనైఖరిజేయూ । సంక
ల్పావికల్పము జేయూ. 30

తా. జ్ఞాతసహస్రారమునందు నిలచి జ్ఞప్తిని గలుగజేయుచుం డును. కంఠస్థానమందుండి యూహలుబుట్టించుచు సంకల్ప వికల్పము లను గలిగించుచుండును. ముఖమందునిలచి వింతవస్తువులమీద కోర్కెనుగలిగించుచుండునని భావము.

కం. చిత్తమునాభీతలమున । నొత్తుగదానిలచి చింతలన్నిటిజేయుగా ।
మత్తిల్లి యహంకారము । సత్తుగరుధిరముననుండి సర్వామొనర్చా
నభపంచకమింతయొనర్చా । అంతరింద్రియమోహ భ్రాంతుల
చేయూకా । శాంతఃకరణజీవ చింతాపరంపరల సర్వమొనర్చా ।
నభపంచకమింత యొనర్చా. 31

తా. చిత్తము నాభియందునిలచి యావత్తు చింతలను గలిగించుచుండును. అహంకారము రక్తమందుండి యంతరంగమాహాత్మ్యాంతులచే సర్వకార్యములు జేయుచుండును. ఆకాశపంచక మింత జేయుచున్నదని భావము.

కం. ముంమనమానమునాభీ । కందకమున భుక్తయశనఘనరసపచ
నం । బందొప్ప జేసివాడీ । బృందమునకు భాగవిధిగా భోగ్యత నొస
గు । సర్వేంద్రియ సమరస మొసగూ । పొందువ్యానము సర్వసం
ధూలశీతోష్ణ ! ద్వంద్వసంస్పర్శ లానందముగ జేయు భోగ్యత
నొసగూ । సర్వేంద్రియ సమరస మొసగూ. 32

తా. సమానవాయువు నాభి బిలమందునిలచి భుక్తాన్నమును పచనముచేసి యాకసమును యావత్తునాడులకును భాగవిధిగా బంచిపెట్టుచుండును. వ్యానవాయువు సర్వసంధులందును శీతోష్ణస్పర్శలను జేయుచుండునని భావము.

కం. క్రమములరకంఠబిలమున । నిమిడును దానానిలంబు నేర్పుగ సంక
ల్పములొందజేశి మరియు । న్నమరగ శబ్దములు బలుకునటులొను
జేయూ । తనును స్తిజాగ్రతలలొ వెలయూ । సుమహితేంద్రియ
సర్వనమితిసు స్తినిమాశి । విమలజాగ్రతవ్యాపీకముల మరలనుని
లుపునటులాను జేయూ । తనును స్తిజాగ్రతలలొ వెలయూ; 33

తా. ఉదానవాయువు కంఠబిలమున నిమిడి సంకల్పములుగలిగించుచు శబ్దములను బలికించుచుండును. ఇంకను నది నిద్ర జాగ్రతలను గలిగించుచుండును. సర్వేంద్రియములను నిద్రయందు లీనము జేయుచు జాగ్రతయందు వానివాని స్థానములందు నిలుపుచుండునని భావము.

కం. ప్రాణముహృదయగతంబై । నానాముగను బ్రహ్మాండండి నంతటి
దూర్ధ్వ । ఘ్రాణముఖరంధ్రములప్రా। మాణ్యతను శ్వాసములను।

మానాశానిండీ । ఇడపింగళాఖ్యల నొదవుచుండీ । ఘ్రాణిశ్వాసాని
లశ్రేణివెలుపలకుబికి । రాణింపహృదయాంగుళము జనినటనిలుచు
మానకనిండీ । యిడపింగళాఖ్యల నొదవుచుండీ. 34

తా. ప్రాణవాయువు హృదయమందు జేరి బ్రహ్మాదండి నంటి ఘ్రాణరంధ్రములద్వారా శ్వాసములనిండి ఇడా, పింగళ యనుపేర్లచే వెలుపలకువచ్చి తిరుగా హృదయమునకుజని ఇట్లుశ్వాసవాయువు జరుగుచుండునని భావము.

కం. యిలనాధారాబ్జంబున । నిలచియపానానిలంబు నేర్పుగకుక్షిన్
మలమూత్రవిసర్జనములు ! సలుపును విషయోపరతికి సాధనగా
నూ । శుక్లానంద మలరి వేడుకనూ । కలకనధోశ్వాసకలితమై
గర్భసం । చలనమిదియే నిర్మలవాయు పంచకముసాధనగానూ ।
శుక్లానందమలరి వేడుకనూ. 35

తా. అపానవాయువు, ఆధారము, కమలమందునిలచి, కుక్షియందలి మలమూత్రములను వెలికిద్రోయుచు విషయరతికి సాధనమై శుక్లానందమును గలిగించుచుండును. ఇదియే వాయుపంచక మని భావము.

కం. శ్రోత్రముకర్ణయుగంబుల । సూత్రివ్యాపకముగాను సూక్ష్మనుశ
బ్ద । వాత్రితముదిక్కులతనువిను । ధాత్రిత్వగింద్రియము సప్తధా
తువిధులాకా । పైమునుకిదియే పసగన్పించుటకూ । నేత్రము నీ
బాహ్యనేత్రగోళకమూల । పాత్రతనిలచి సర్వత్రరూపము తెరు
గుధాతువిధులకు । పైమునుకిదియె పసగన్పించుటకూ. 36

తా. శ్రోత్రేంద్రియము కర్ణములందుండి శబ్దములను గ్రహించుచుండును. త్వగింద్రియము సప్తధాతువిధులకు ముసుకుగా నేర్పడి యాకారమేర్పడుచున్నది. నేత్రేంద్రియము బాహ్యమందుండు నేత్రగోళకములద్వారా రూపముల నెరుగుచుండునని భావము.

కం. జిహ్వేంద్రియమును బాహ్యత । జిహ్వేంద్రియమందు నిలచి చిత్రతషడ్రుచు । చ్యాహ్వాయముల భోగించును । సహ్యతఘ్రాణేంద్రియంబు సకమలనాసా । పుటములనిలచి పొసగువికాస । గహ్వరములత్రివిధగంధములను జెందు । విహ్వలమగుఁదహన విషయపంచకమిదియే నదమలనాసా । పుటములనిలచి పొసగువికాస. 37

తా. జింహ్వేంద్రియము ఁంహ్వాయందుండి షడ్రుచుల నెరుగుచుండును. ఘ్రాణేంద్రియము నాసాపుటములనిలచి సువాసన, దుర్వాసన, మిశ్రమవాసనలను గ్రహించుచుండును. దహన, విషయపంచకమిదియేనని భావము.

కం. నిరతము శబ్దముద్వివినా । వరణములను ధ్వనులుజేయువరనిజదేహం । తరమంతటసంస్పర్శము । గురు నెరుగును కఠినమృదుల గుణజాలములా । శీతోష్ణస్వందాదిమూలములా । స్థిరరూపు నేత్రగోచరవస్తునికరము । పరికించిచేజిక్కి పరిపాలింపగజేయు గుణజాలములా । శీతోష్ణస్వంద్వాదిమూలములా. 38

తా. శబ్దమెల్లప్పుడును చెవులయందు ధ్వనులుజేయుచుండును. స్పర్శము దేహమంతటను మృదుకఠినములను శీతోష్ణాదులను గురుతెరుగుచుండును. రూపము కంటికి కనుపడు వస్తుజాలములనెల్ల జూచుచుండునని భావము.

కం. రసమునహస్రచ్ఛద । బిసరుహమందుండిపదును బేర్కొను సర్వ । ప్రసరితమగుగంధేంద్రియ । మెసగనువాసనలగ్రోలి మెలగుతానెపుడూ । ఇదెజలపంచకము నాత్మవినుడూ । వసుమతిగగన దిగ్దశబ్రహ్మాండాఖండ । రసము వెలయుసిరసతన్మాత్రలతోటి మెలగుతానెపుడూ । ఇదెజలపంచకమునాత్మవినుడూ. 39

తా. రసము సహస్రారకమలమందుండి పదునుగలుగజేయుచు రసతన్మాత్రలతోటి భూమ్యాకాశాది దిగ్దశల బ్రహ్మాండాఖండరసము

ను ద్రవింపచేయుచుండును. గంధేంద్రియము స్పృదును వాసనల గ్రోలు
చుండును. యిదే జలపంచకమని చెప్పబడునని భావము.

క. వాగింద్రియము మనవరతము । వాగ్వేసితమైన సుకృతవాక్యంబుల
పుణ్యం । బాగమనించును దూషణ । వాగ్వైఖరివలన దోషవ
శముసు జెందూ । ఘనమృదు నీచకఠినాదులందూ । బాగుగ
ప్రాణేంద్రియము చేతులనిలచి । త్యాగపుణ్య పాపభోగక్రియలూ
జేయూవశమును జెందూ । ఘనమృదునీచకఠినాదులందూ. 40

తా. వాగింద్రియ మెల్లప్పుడును, మృదువైన సుకృతవా
క్కులు పలుకుటచే పుణ్యమును, కఠిన, నీచ, దూషణ, భూషణాలా
డుటవలన దోషమును జెందుచుండును, ప్రాణేంద్రియము చేతుల
యందు నిలచి త్యాగకార్యములను, పుణ్యకార్యములను, పాపకృత్య
ములను భోగక్రియలను జేయుచుండునని భావము.

కం. పాదేంద్రియభూతము నిరు । పాదములను నిలచిపుణ్యపాపము
లనురెం । డేదారినరాదగునో । యాదారిననడచినడచి యాయాస
మొందూ । తనుసంచారాపాయ మింపొందూ । పాయువుయోని
ప్రజాపతులందుండి । యాయుడశుక్లమూత్రములు విసర్జించి యా
యాసమొందూ । తనుసంచారోపాయమింపొందూ. 41

తా. పాదేంద్రియము రెండు పాదములయందుండి, పుణ్యపా
పము లేదారిన రాదగునో, యాదారిన నడచుచు, శరీరమును మోసి
కొని నడచుచుండును. పాయువు, యోని, ప్రజాపతులయందుండి
శుక్లమూత్రములను వెలికి ద్రోయుచుండునని భావము.

కం. మొదటను స్థేంద్రియమీ । గుదమందున నిలచిగర్భగోళక మందుజ
వదలక వెలికివిసర్జన । మదిజేయున మేధ్య మూత్రమాలిన్యమంతా
మానసనూత్మ్న గోచరమంతా । విదితముగ నాత్మపద మెరుగు
వారికి । పదముభూపంచక మదుగోగనుగోను ప్రూర్వమాలిన్య
మంతా । మానసనూత్మ్న గోచరమంతా. 42

తా. ఉపస్థేంద్రియము గుహ్యస్థానమందు నిలచి గర్భగోళమందుండు మలమూత్రమాలిన్యము నంతయు వెలికి విసర్జన జేయుచుండును. యిది పృథ్వీపంచకమని చెప్పబడును, ఆత్మపరతెరుగువారీ విచారణ జేయవలయునని భావము

లయపంచీకరణము.

కం. ఆకాశాంశపుబయలులో । ప్రాకటముగ పృథివికఠిన భాగముగలియన్ । లోకస్ఫుటసంభాషణ । లీకరణిని వెలిగి వాక్కులీన మైయుండూ । భూతార్ధాంశగల పృథివియందూ । వేరొని వాయు పంచలనాంశమునభూమి । దాకొన్న పాణి నిష్కర్మని స్థేడమై లీనమైయుండూ । భూతార్ధాంశగల పృథివియందూ 43

తా. పృథ్వియొక్క కఠినాంశము, ఆకాశముయొక్క బయలాంశముతో గూడిన మాటలు వెలిగి వాక్కులయించును. పృథ్వియొక్క కఠినాంశము వాయువుయొక్క చలనాంశముతో గూడిన కర్మరహితమై పాణి లయించునని భావము.

కం. స్థిరవైశ్వానర తేజాం । తరమున ధరకఠినభాగతత్వము గలియన్ తిరుగాడుటొదలిపాదము । నరయగనిష్కర్మమగుచు నపుడేలయమందూ । భూతార్ధాంశగల పృథివినొందు । నిరువుగజలద్రవము గలసిభూకఠినాంశ । చొరగనుగుహ్యము విసర్జనమును వొదలి యపుడె లయమందూ । భూతార్ధాంశగల పృథివినొందూ. 44

తా. పృథ్వియొక్క కఠినాంశము, అగ్నియొక్క తేజాంశముతో గూడినట్లయిన, తిరుగుట నొదలి కర్మరహితమై, పాదములయించును, పృథ్వియొక్క కఠినాంశము, అప్పుయొక్క ద్రవాంశముతోగూడిన విసర్జనమునొదలి గుహ్యము లయమునొందునని భావము.

కం. అలగగనాంశపుబయలులో । జలభూతముయొక్క ద్రవముజెందిన వేళన్ । కలకలము లేక ధ్వనులతో । వెలిశబ్దములు నిలచి

విలయమునొందూ । భూతార్ధాంశగల జలమూనందూ । కలిత
గంధవహాచల నాంశమునపూర్ణ । సలిలద్రవాంశనది కలియస్ప
ర్శేంద్రియమువిలయము నొందూ । భూతార్ధాంశగల జలము
నందూ. 45

తా. జలభూతముయొక్క ద్రవాంశము, ఆకాశముయొక్క బయలాంశముతో జేరిన ధ్వనిరహితమై శబ్దము లయమగును. అప్పుయొక్క ద్రవాంశము వాయువుయొక్క చలనాంశముతో జేరిన పతనమున స్పర్శేంద్రియము లయించునని భావము.

కం. వరదహనాంశములోపల । నిరువుగ జలభూతద్రవమునిగిరిన వేళన్ ।
పరదృగ్గోచరజాగ్రత । మను పైతద్రూపమెల్ల మరివిలయ మొం
దూ । భూతార్ధాంశగలజలమునందూ । ధరణి కఠినాంశము సా
రదిజలద్రవమంట । చిరతర వాసన లరయక తద్గంధములయము
నొందూ । భూతార్ధాంశగలజలమునందూ. 46

తా. అప్పుయొక్క ద్రవాంశము, అగ్నియొక్క తేజాంశముతోగూడిన నితర పదార్థముల చూచు జాగ్రత తప్పి, రూపములయించును, అప్పుయొక్క ద్రవాంశము, పృథ్వియొక్క కఠినాంశముతో గూడిన వాసనల గ్రహించు తెలివిపోయి గంధేంద్రియము లయించునని భావము.

కం. వియదంశవుగగనంబు లో । నాయనలాధిక్య తేజ మటు గలశిన
ని ర్వాయామతశ్రవణాది వి । ధాయక శ్రోత్రేంద్రియంబు
తగవిలయమొందూ । భూతార్ధాంశగ లవహ్నియందూ । వా
యుసంచలనాంశమూ యగ్ని తేజము । బాయకగలమండ బా
యుత్వగింద్రియము తగవిలయమొందూ । భూతార్ధాంశగలవహ్ని
యందూ. 47

తా. అగ్నియొక్క తేజాంశము ఆకాశముయొక్క బయలాంశ

ముతోఁ గలియు నప్పుడు వినుట మాని శ్రోత్రేంద్రియము లయిం
చును. అగ్నియొక్క తేజాంశము వాయువుయొక్క చలనాంశమునందుఁ
గలసిన త్వక్కు లయించునని భావము.

కం. ఉదకాంశము లున ద్రవములున । నదములనహాంశ తేజస
త్వముగలియన్ । పదునుగుణంబునురుచియును । నొదలుచుజి
హ్వేంద్రియంబునుసువణఁగుముందూ । భూతార్ధాంశగల వహ్ని
యందూ । యిదెపృథవీకఠినాంశ కెదురుగుదనానప్రభ । గడియనా
ఘ్రాణము చదిరినిజగుణములోనురువణఁగుముందూ । భూతార్ధాంశ
గలవహ్ని యందూ. 48

తా. అగ్నియొక్క తేజాంశము అప్పుయొక్క ముద్రాంశము
తోఁజేరినట్టి యనపతును గుణమును, రుచియనువగలి జిహ్వేంద్రియ
ములయించును అగ్నియొక్క తేజాంశము పృథ్వియొక్క కఠినాంశ
ముతోఁ జేరినయెడల ఘ్రాణేంద్రియము లయించునని భావము.

కం. ఆగగనపుబయలాంశను । తాగురుతుగ వాయు చలనతత్వముగలి
యన్ । భోగాశనపచనాదులు । సాగకవిలయముచు గొంతుశ్వాస
లుముందూ । తదర్ధాంశగల వాయునందూ । యోగాగ్ని తేజాంశ
భాగములోనుండు । తాగమచలనాంశ మొగినుదానముని శ్వాస
లుముందూ । తదర్ధాంశగల వాయువందూ 49

తా. వాయువుయొక్క చలనాంశము ఆకాశముయొక్క బయ
లాంశముతోఁగూడిన సమానవాయువులయించును. వాయువుయొక్క
చలనాంశము అగ్నియొక్క తేజాంశముతోఁగూడిన ఉదానవాయువు
లయించునని భావము.

కం. సలిలద్రవలేశములో । విలసితముగ వాయుచలనవీక్షణ గలియన్
మలమూత్రవిసర్జనచేడి । తలపనపానానిలంబు తత్వముజెందూ ।
తదర్ధాంశగల వాయువందూ । ఇలభూతకఠినాంశ ములవాయు

చలనాంశ । గలసిప్రాణానిలము నిజగుణములతోఁ దత్త్వము జెం
దూ । తదర్థాంశగలవాయువందూ. 50

తా. వాయువుయొక్క చలనాంశము అప్పుయొక్క ద్రవాంశ
ముతోఁ గూడినట్టయిన ప్రాణవాయువులయించును, వాయువుయొక్క
చలనాంశము పృథ్వియొక్క కఠినాంశముతోడం గలసినట్టయినఁ నపా
నవాయువు లయించునని భావము.

కం. నీరాంశపుద్రవభగలా । ధార కఠినాంశనూత్మతత్త్వముగలియన్ ।
కారణకార్యమువిడచియు । ధీరయహంకారమణఁగి ధీవిలయమం
దూ తదర్థాంశగలనభమునందు । భూరివహ్ని తేజమా రూఢిజలద్ర
వము। జేరచిత్తమువిషయ క్రూర విభ్రమములతోఁ ధీవిలయమందూ।
తదర్థాంశగలనభమునందూ. 51

తా. ఆకాశముయొక్క బయలాంశముతో పృథ్వియొక్క కఠి
నాంశము జేరిన కారణకార్యములోదవి యహంకారము లయించును.
వహ్నియొక్క తేజాంశము జలముయొక్క ద్రవాంశమందుఁ జేరినభ్ర
మలను విడచి, చిత్తములయించునని భావము.

కం. మారుతచలనాంశంబులో । దారుణగాఢాగ్ని తేజతత్త్వముగలి
యన్ । పేరడగియూహాపోహల । నోరెత్తగలేక బుద్ధినుగవణఁగు
ముందూ । తదర్థాంశగలనభమునందూ । చారుచిద్గగనవిస్తార
బయలులోవాయు।ధీరచలనముగలియ తారుమారై మనసు నురు
వణఁగుముందూ । తదర్థాంశగలనభమునందూ. 52

తా. మారుతముయొక్క చలనాంశముతో నగ్నియొక్క తేజాం
శము గలసినయెడల బుద్ధిలయించును. ఆకాశముయొక్క బయలాంశ
ముతో వాయువుయొక్క చలనాంశము జేరినట్లయిన మనస్సు లయిం
చునని భావము.

కం. తొలిచాతుర్భాగాంశలు। గలఁ యింద్రియ గణములిటులకడుగుణ
ములతో । విలయించి వాటియర్థాం । శలుగల భూతప్రపంచ

జాలములందూ । జేరును బ్రథమకోశములందూ । ఇలజలాగ్ని
వాయువులలితాంబరముల । విలసిల్లి నిర్విషయకలితములై యాత్మ
జాలాములందూ । జేరును బ్రథమకోశములందూ. 53

తా. ఉపరి కారము మొదటి చతుర్భాగాంశలుగల యింద్రియ సమూహములు వాని గుణములతోడ వాటి వాటి వ్యష్ట్యంశలు గల భూమి, జలము, అగ్ని, వాయువు, ఆకాశము వీటియందు లయించు నని భావము.

పంచభూతాత్మాంశలయము.

కం. వసుమతియర్ధాంశముదు । ర్వ్యసనావృతమైన పాయువదిని జనా
రాం । శనమానాంశచతుష్కము । పవనగలశితదంశనొదలి పా
యువేంద్రియమూ । లయమై పృథివీగతమేకమయమూ । వినుకు
చేతద్విషయప్రసరణమూనిని, ర్వ్యసనని స్తేజమై కొనకేయినగు పడ
కపాయువేంద్రియమూ । లయమై పృథివీగతమేకమయమూ. 54

తా. పృథ్వ్యర్ధాంశయొక్క చతుర్భాగములు పృథ్వియొక్క మిగతనగమై నపాయువునందు గలసి, విషయప్రసరణమూని తేజోరహితమై కనుపడకుండ పృథివీలోలయమై పోవునని భావము.

కం. జలమర్ధాంశమురసనం । కలితంబై తజ్జలాంశకళలవినాల్గుగా । నెల
వులువిడితను జేరిన । విలయించును తద్రసంబు విందాగానంతా
జలభూతమే కార్ణవమంతా । తెలివి లేకవిషయకలకలములు లేక ।
వెలిలోని స్తేజమై తోలగియేమియుగాక విందాగానంతా । జలభూత
మే కార్ణవమంతా. 55

తా. రసముతోఁ గూడుకొని యుండు జలార్ధభాగముతోడ తక్కిన జలార్ధభాగముయొక్క నాల్గు భాగములు చేరినప్పుడు రసహీనమై యావత్తు జలభూతము వికారరహితమై యేమియు లేకుండ జలభూతమందు లయించునని భావము.

కం. పావకమర్ధము చక్షువు । లావగు నిజభాగ చతుర్లవలును తనలో।
నే వేళ గలయు నిజకళ । లా వేళ నెవిడచి చక్షువగ్నిలోఁ గలయూ ।
తద్వహ్ని భూతాకారమరయు । భావసంజ్ఞవిషయభావ రూపము
లొందవి । సావధానము లేక సమసిని స్తేజమై యగ్నిలోఁ గలియు ।
తద్వహ్నిభూతా కారమరయూ. 56

తా. చక్షువుతోఁ గూడిన వహ్నియొక్క అర్ధాంశముతోడ తక్కిన యగ్ని యొక్క యర్ధాంశ చతుర్భాగములు జేరి నప్పుడు చక్షువు తన కళవిడచి తన భావసంజ్ఞలన్నియు విడచి, తేజోరహితమైయగ్నిభూతమునందు లయించునని భావము.

కం. పవనార్ధాంశము వ్యానము । నవిరళముగ శేషభాగ లచ్చటవిడిత।
న్నవలంబించినవ్యానం । బవయవసంచార మొదవి యనిలము
నొందూ । తద్వాయుభూతాంతరమందూ । ప్రవిమలాంతర్విషయ
వివిధకృత్యములొదవి । అవివేకనిలయమై జవసత్వహీనమై యని
లమునొందూ । తద్వాయుభూతాంతర మందూ. 57

తా. పవనార్ధభాగమగు వ్యానము తక్కిన పవనార్ధ భాగపు నాలుగు భాగములలో జేరఁగా, నవయవసంచార మొదవి జవసత్వహీనమై వ్యానముపవనమునందు లయించునని భావము.

కం. ఆకాశార్ధము జ్ఞాతయు । ప్రాకటముగ మిగులు నాల్గుభాగలు
తనలో। డాకొనగఁ జ్ఞాత జ్ఞానము । నేకాంతకువిడిచి నభమైనిండి
వెల్గొందూ । తద్గగనభూతము నాత్మజెందూ । నేకడనంటక
రాకపోకలు లేక। సాకారమెఱుఁగకలోకని స్తేజమై నిండివెల్గొందూ
తద్గగనభూతము నాత్మజెందూ. 58

తా. ఆకాశార్ధభాగమగు జ్ఞాతయందు తక్కిన యాకాశార్ధ భాగచతుష్కకలములు చేరఁగా జ్ఞాతజ్ఞానము నొదవి ఆకాశమందు లీనమై పోవును. ఆ యాకాశభూతము ఆత్మను జెంది దేని నంటక

రాకపోకలు లేక సాకారమెఱుఁగక లోకరహితమై ప్రకాశించుచుండు నని భావము.

బ్రహ్మాండవిలయ పంచీకరణము.

కం. ప్రళయంబున ననిలముచే । జలనిధిలోఁ బడినమృత్స్నకలముమాట్కి౯ । గలసివసుధాఖ్యలేకను । జలమై ప్రవహించి ధరకు శత భాగాధికము । పెంపగుసర్వవిలయ గోచరమూ । జలమొక్క బిందువై యలఘుతరాగ్నిపై । జలకసలిలాఖ్యత నిలువకవహ్ని యాశతభాగాధికమూ । పెంపగుసర్వవిలయ గోచరమూ. 59

తా. ప్రళయకాలంబున సముద్రమందు మట్టిపెళ్ళ కలసి తన రూపము చెడినట్లు నూరంతలు హెచ్చుగానుండు జలమందొక భాగమైన భూమిచేరి భూమి యను పేరు లేకుండా పోయి జలభూతము నిలచును. కాలిన యినుముమీఁద నీటిబిందువుపడి సమసిపోయిన విధముగా నూరు పాళ్లు జాస్తిగా నుండు యగ్నియం దొక భాగమైన జలముచేరి నశించి, అగ్నిభూతము నిలుచునని భావము

కం. ఈరీతియగ్నిసమసెడు । కారణసమయమున దీపకళికక్రియపై । భూరితరశతగుణాధిక । మారుతగతి వేగమగ్ని మరివిలయమొందూ । సర్వార్థైక్యసాధన యందూ । వాగాకనివాయు ప్రేరణ గలవహ్ని । పేరులేకననంగి యూగులేకనిలచి మరివిలయమందూ॥ సర్వార్థైక్యసాధనయందూ॥ 60

తా. మహావాయువుచే దీపము చల్లారినట్లు నూరంతలు హెచ్చుఁగాగల వాయువునందొక పాలైన యగ్నిచేరి వాయుప్రేరణగల యగ్ని యనుపేరు లేకుండా సమసిపోయి వాయుభూతము నిలచునని భావము.

కం. మారుతఘనవేగ వి । హారమునాకాశమందు నల్పానిలమై । వారకనాసాపుట సంచారపురవగాలిమాట్కి౯ సంభవమొందూ । దాని

తోనదియె సమయుఁ తానెందూ । సారములేని సమీరమెచ్చట
తొంటి । పేరులేకను సర్వాధారాంతరితమై సంభవమదూ ।
దానిలోనదియె సమయుతానెందూ. 61

తా. ముక్కురంధ్రముల ద్వారావచ్చు రవగాలి వెలుపలికి వచ్చి తెలియనివిధముగా నూరంతలు జాస్తియై ఆకాశమందొక భాగమైన మారుతముజేరి మారుతమనే పేరుచెడి సర్వాధారమగు ఆకాశభూతము నిలచునని భావము.

కం. ఆసర్వగతాకాశం । బానూత్మానందభూతమది కేవలచి । ద్భా
నురబ్రహ్మాకారవి । కాసములోఁగలసి సర్వలయమునూజెందూ।
తానుగాని తత్వార్థఁమందూ । యీసాధుజనులు నిన్నానచేసను
గని । ర్వాసనక్రమమును । ల్లాసముగను దెల్పలయమునుజెందూ।
తానుగాని తత్వార్థమందూ 62

తా. అట్టి సర్వగతమైన ఆకాశము స్వజాతీయ విజాతీయ స్వగతభేద శూన్యుండును సర్వకార్య కారణవిలక్షణుండును, నిర్గుణుండును నగు పరబ్రహ్మమందుఁ గలసి పరబ్రహ్మమై నిలచును. సాధుజనులెవరయినను నిన్నడిగినట్లయిన వాసనరహితమైన యీ మార్గమును సంతోషముగాఁ దెలుపుమని భావము.

కం. ప్రళయమున భూతకోటులు । విలయించుట వలన జననవిధులకు
హేతు । ర్విలయములగు కర్మత్రయ । మలప్రారబ్ధత్రయంబునందీ
భూతములూ । జన్మలు మరలగలిగి తొలఁగుటలూ । వెలయు
బ్రహ్మవిచారకులకు సమాధని । శ్చలమున తత్కర్మవిలయించుట
దెము క్తినందీభూతములు । జన్మలుమరల గలిగితొలగుటలూ. 63

తా. ప్రళయకాలములయందు భూతకోటులు నశించుటవలన జన్మములకు కారణమైన ఆగామి సంచిత ప్రారబ్ధకర్మములను, పంచ మహాభూతములను భూతములుజెంది జన్మములుగలిగి తొలఁగుచుండును బ్రహ్మ

విచారమువలన పంచభూతములును జన్మకారణములైన త్రివిధ కర్మములను లయించులే ముక్తియని భావము.

సర్వలయపంచీకరణము.

కం. ఇఁక సర్వలయము దెలిపెద । ప్రకటితబ్రహ్మాండపృథివిపంచకమెల్లన్ । ఒకజలపంచకమునజను । అకుటిల జలమగ్నియందు యణఁగిలయమందూ । ఆయగ్ని పంచక మనిలమందూ । సకలసమీరణాధికపంచకమెల్ల। నాకయంతరిక్షపంచకమందైక్యత నలరియణఁగిలయమందూ ॥ అయగ్నిపంచక మనిలమందూ. 64

తా. సర్వలయమును దెలిపెదను వినుము. పృథివీపంచకము జలపంచకమందు లయించును. జలపంచకం బగ్నిపంచకమందు సమయును. అగ్నిపంచకము వాయుపంచకమందు లయించును. వాయుపంచక మాకాశపంచకమందులయించునని భావము.

కం. కాటుకజీకటిలోను । ఘాటంబుగ మేఘపంక్తి గప్పనగతివా । నాటికినిలనభములుకన్ । దీటుకునగుపడక నేమి తెలియకున్నటులా । బయలుమ్రింగి బాట లేనటులా । పాటిగదోచువిక్షేపావరణశక్తి । ఘూటబ్రహ్మాండ కటాహ మెల్ల మ్రింగి తెలియకున్నటులా । బయలుమ్రింగి బాట లేనటులా. 65

తా. అంధకారబంధురంబైన చీకటికాలమందు గాఢమైన మేఘముకమ్మకొనఁగానిభూమి, ఇదియొకసమని తెలియకుండులాగున పరిపూర్ణబ్రహ్మ నావరించియుండు విక్షేపావరణశక్తి బ్రహ్మాండకటాహమునెల్ల మింగునని భావము.

కం. ఆయుంతిరిక్షమంత । ర్వ్యాయామసులీనసూక్ష్మవై భవనిత్యా । దామోదయలయయుతనం । ధాయక విక్షేపశక్తి తత్వమునొందూ । నదిడిందుయావరణశక్త్యందూ । యీయుభయశక్త్యుదయలయముల్ వటబీజ । ఛాయామూల ప్రకృతిలోనణుమాత్రమై తత్వమునొందూ॥ నదిడిందుయావరణశక్త్యందూ. 66

తా. ఆయంతరిక్షము ఉదయలయములతోఁగూడినవిక్షేపశక్తి యందుఁ గలియును. ఆవిక్షేపశక్తి యావరణశక్తియందు లయించును. ఈరెండుశక్తులయొక్క జననలయములు మూలప్రకృతియందులయించునని భావము.

కం. వటభూరుహమెల్లనునా | వటబీజమునందుఁ బుట్టివడినణఁగుగతిఁ |
దిటవుగమూలప్రకృతిలో | పటుయాత్మస్వశక్తియనఁగ ప్రబలుసూ
క్ష్మముగా | జగములు గలిగి సమయును బాగా | చటులజగద్బీజ
మటుల బ్రహ్మమెగాన | నటునుఁగయుఘటు విలయనటన బ్రహ్మము
జెందు ప్రబలుసూక్ష్మముగా|జగములుగలిగి సమయును బాగా. 67

తా. మఱ్ఱిచెట్టు సూక్ష్మమగు మఱ్ఱివిత్తనమునుండి ప్రబలి లయించినట్లు మూలప్రకృతియందాత్మ స్వశక్తి సూక్ష్మముగా గలిగి జగదుత్పత్తి లయములు గలుగుచున్నవి. జగద్బీజమైన యాత్మశక్తి బ్రహ్మమేగనుక నుదయ లయ నటన బ్రహ్మమునేజెందునని భావము.

క. మునుపృథివియొకటినమసిన | కనుపడువిశ్వముకుప్రాపకములేక చె
డుఁ | అనిశముజలరసహీనత | పనులన్నియుమాని నిష్ప్రపం
చమైపోనూ | విభ్రమకలితగుణములతోనూ | అనలప్రభలు సమ
యదనరూపమును లేదు | అనిలపూరిన శ్వాసగనరాకతానిష్ప్ర
పంచమైపోనూ | విభ్రమకలితగుణములతోనూ. 68

తా. మొదటనొక్క పృథివిలయముగాఁగానే విశ్వమునకుప్రాపకము లేకపోయినది. జలరసము లయింపఁగనేపనులన్నియు నిలచిపోయి ప్రపంచరహితమగును. అగ్నిప్రభ, నమయఁగనే రూపములేకపోవును. మారుతము లయింపఁగనే శ్వాస కానరాకపోవునని భావము.

కం. ఆకాశములయమైనను | నేకాఖండమ్ములోననట్లవకాశం | బీ
కరణిజెలఁగ సర్వాని | రాకారములోనరాకాపోక లేవానూ | మా
యావిద్యాలేకమైపోనూ | ఆకాలకర్మలోనే కొలదిజీవేశ | సా

కారవిభ్రమపోకపిదదె బయలురాక లేమానూ । మాయావిద్యలే
కమైపోనూ. 69

తా. ఆకాశము లయించినతోడనే నవకాశ రహితమైన యే
కాఖండ సర్వనిరాకారమందు మాయావిద్యలేకమై జననమరణములు
లేకపోవుచున్నవి. ఇట్టి సందర్భములో జీవేశ సాకారభ్రమ లెంతమా
త్రమున్నా పోకనిదే పరిపూర్ణమని భావము.

కం. ఆరాకపోకపోకని । మారాకిగురించనట్టి మహిమచలాఖ్యా । కా
రపరబ్రహ్మములో । నేరీతిన సృజనవిజన మెవరిచేవిన్నా । యేపం
చీకరణములందుగన్నా । వారొకటి వీరొకటి తారుమారుగ దెల్పి ।
పోరుమాన్పరే కాని దారి నెరుగనికథ యెవరిచేవిన్నా । యేపంచీక
రణములందుగన్నా. 70

తా. రాకడపోకడనంటని యేకాఖండమగు పరిపూర్ణబ్రహ్మ
మందు జగదుత్పత్తి, లయ విధాన మెవరిచేవిన్నను నేయేపంచీకరణ
ములందు గన్నను వారొకటి వీరొకటి దారి నెరుగని కథ తారుమా
రుగా దెల్పి పోరుమాన్పరే కాని వేరే కాదని భావము.

కం. కొందరుత్రిగుణవికారము । లందీతనువులునునింద్రియాదులు సృ
ష్టై । యుంచె సమసెనందురు । కొందరుయజవిష్ణు రుద్రకోటి
చేసృష్టి । గలిగితొలగునందురీవ్యష్టి । యుందరెన్నిగతుల సందేహ
భ్రమలచే । పొందిక పడదెల్పుచుందురిట్లు భూతకోటిచేసృష్టి । గ
లిగితొలగునందురీవ్యష్టి. 71

తా. రజస్సత్వతమోగుణములవికారములవలన నీతనువులును
నింద్రియాదులు జనించి, వానియందే లయించునని కొందరు చెప్పు
దురు. బ్రహ్మ, విష్ణు, రుద్రులచే నీ సృష్టిగలిగి సమయునని మరి
కొందరందురు. ఈ వ్యష్టి ప్రపంచంబునందీ ప్రకారము సందేహ భ్ర
మలచే పొంది కలవరపడు నట్లనేకమార్గములచే దెల్పుచుందురని
భావము.

క. ఈలయవిధములు జూడగ । చాలగ నేరీతి మొదట సర్వేంద్రియ
స । ర్వాలంబసృష్టి వెలగెను । నాలీలం భూతలయమునందెను సరి
గా । యే భూతమా భూతములోగా । పొలుపుచ్చెటివిధము చాల
మరల దెలుప । నేలనుదయమెంతో నీలయవిధమంతె నందెను సరి
గా । నేభూతమా భూతములోగా. 72

తా. ఈ లయ విధానములు చూడగా నేరీతిన సర్వేంద్రియాలంబమైన సృష్టి కలిగెనో నారీతిగానే యేభూతమా భూత మందు లయించును. భాగహార విధము మరల దెల్పుటెందుకు. జనన విధమెంతో లయవిధానమంతేనని భావము.

పంచకోశవివరము.

కం. యీపంచవింశతీంద్రియ । ప్రాపకస్థూలాంగమిదియె భక్ష్యోన్న
రస । వ్యాపకసంజనితాత్మక । మేపట్టుగ నోచుదీని మేదినిలోగా ।
బల్కెదరన్నమయకోశమనగా । దీపింపప్రాణ కర్మేంద్రియదశక
ము ప్రాణమయకోశమేపారగ విలసిల్లు మేదిని లోగా । బల్కె
ద రన్నమయకోశమనగా. 73

తా. అన్నరసముచే నేర్పడిన తల్లిదండ్రుల శుక్లశోణితంబులేకమై వృద్ధివించి యిరువైయైదు తత్వములతో గూడి స్తంభమువలె గనుపించు నిస్థూల శరీరమన్నమయకోశమనబడును. కర్మేంద్రియ పంచకంబును ప్రాణాదివాయు పంచకంబును గూడినది. ప్రాణమయ కోశమని చెప్పబడునని భావము.

కం. జ్ఞానేంద్రియపంచకమును । మానసమును గలియగోహ మమ
మైమదియ । జ్ఞానమనోమయకోశము । జ్ఞానేంద్రియ పంచకమ్ము
బుద్ధియుగలియా । అదే జ్ఞానమయకోశమరయా । తానంతఃకర
ణముపూని యజ్ఞానప్ర । ధానమేళనమై నానందమయ కోశము
దాబుద్ధిగలియా । అదేవిజ్ఞానమయకోశమరయా. 74

తా. జ్ఞానేంద్రియ పంచకంబును మనస్సునుగూడి యజ్ఞాన మనోమయ కోశంబనబడును. శబ్దాదివిషయ పంచకంబును, బుద్ధియు గూడి విజ్ఞానమయకోశ మనబడును. ప్రియప్రమోద వృత్తిమత్తై అజ్ఞానప్రదమైన అంతఃకరణ మానందమయ కోశమనబడునని॥భా॥

కం. అన్నమయకోశమేమును । పన్నుగస్థూలం బటండ్రు ప్రాణమనో
సం-జ్ఞన్నగవిజ్ఞానమయో-త్పన్నత కోశత్రయంబు నొకటిగ జేరి-
సూక్ష్మశరీరలింగామయలరి । ముందె యానంద మయోన్నతకోశ
ము । యెన్న కారణతనువన్న దెవినుమిటుల నొకటిగ జేరి । సూక్ష్మ
శరీర లింగాముయలరీ. 75

తా. అన్నమయకోశమే స్థూలమని చెప్పబడుచున్నది. ప్రాణమయ, మనోమయ, విజ్ఞానమయ, కోశములు మూడును జేరి సూక్ష్మశరీర మనబడును. ఆనందమయ కోశమే కారణ శరీరమని చెప్పబడునని భావము.

అవస్థాత్రయ వివరణము

కం. నయమరజ్ఞానకర్మేం । ద్రియమంతః కరణ గలసి దిటముగ
పదునా । ల్గయనించివిశ్వదేవ । క్రియలంజరించు విషయక్రీడన
మవస్థా । వ్యాపకమిదియె జాగ్రదవస్థా । స్వయమంతఃకరణేంద్రి
యచతుష్టయభాగా । లయముస్వప్న వికాసమయము తైజనదే
వక్రీడసమస్థా । వ్యాపకమిదియె జాగ్రదవస్థా. 76

తా. జ్ఞానేంద్రియ, కర్మేంద్రియ, అంతఃకరణ చతుష్టయము. ఈపదునాల్గును కలసి శబ్దాది విషయములందు ననుభవముగలిగి, విశ్వదేవక్రియయందు జరియించుచుండుట జాగ్రదవస్థ యని చెప్పబడును. జాగ్రత క్రమక్రమముగా క్షీణించి గాఢనిద్రను బొందక జాగ్రదవస్థయందలి విషయముల యనుభవముగలిగి తైజసదేవ క్రియలయందు జరియించుచుండుట స్వప్నావస్థ యనిచెప్పబడునని భావము.

కం. వినుమీజాగ్రత్స్వప్నము । లనగల స్థూలసూక్ష్మ ముఖలేంద్రియ
చే । తనగతులు పరతి జెందగ । ఘనతమనసుఖోపశాంతి గడగు
సుషుప్తీ । ప్రాజ్ఞాధిదైవముగనజ్ఞప్తీ । మునుజాగ్రతయు స్వప్న
మునదోచ దాస్వప్న । మునుజాగ్రతకు రాదీసనులు రెండెరుగక
గడగు సుషుప్తీ । ప్రాజ్ఞాధిదైవముగనజ్ఞప్తీ. 77

తా, జాగ్రస్వప్నములయందు జరిగుంచు మానసాది సర్వేం ద్రియశూన్యమై, గాఢమియు గోచక సుఖోపశాంతముగానున్న యవ స్థయే సుషుప్త్యవస్థయని చెప్పబడును. దీనికి ప్రాజ్ఞు డధిదేవత యని భావము.

కం. వినుమొకసూక్ష్మము దెలిపెద । కనబడుతనవస్తువితతికనిగుర్తిం
చే । మనసేజాగ్రదవస్థయు । కనికనిసించకను యన్యకార్యాము
లందూ । చేసెటి యోచనదస్వప్న మందూ । కనురూపు మరచి
యోచనసేయుటకు వెరచి । కనరాని వినరాని ఘనతమసమే సుప్తి
కార్యములందూ । చేసెటి యోచనద స్వప్నమందూ. 78

తా. నేనొక సూక్ష్మమును దెల్పెదను వినుము. కంటికి గోచ రమయ్యే వస్తుసముదాయమును గుర్తించెటి మనసే జాగ్రదవస్థ యన బడును. కనిపించకుండా నన్యకార్యములందు జేయుయోచనే స్వప్నా వస్థ యనబడును. కనుచూపుమరచి యోచనలేకుండా కన వినరాని గాఢతమసమే సుషుప్త్యవస్థయనబడునని భావము.

మోక్షైకయవస్థాంతరవిధానము

కం. జాగ్రతలోనను స్వప్నము । జాగరమునగాఢసుప్తిజాగర దశలో
జాగరము మహాజాగ్రతె । నీగురుతుగ త్రివిధదశల నెనగి పరాత్మా ।
చరియించు ప్రత్యహమంతరాత్మా । రాగలుగు పోగలుగులోగుర్తు
మధ్యబయు। లాగ్నియున్నది చూడుయోగానుభవమున నెనగిపరా
త్మా । చరియించు ప్రత్యహమంతరాత్మా. 79

తా. జాగ్రతలో స్వప్నము, జాగ్రతలో సుషుప్తి, జాగ్రతలో జాగ్రత, యీ త్రివిధదశలలో పరమాత్మ యెల్లపుడును సంచరించుచుండును. రాకపోకలుగల లోగుర్తుమధ్యను బయలాగియున్నది. యీగానుభవమువలన జూడుమనిభావము.

జాగ్రతలో స్వప్నమెట్టిదనగా గురువు బోధచేయుచుండగా వినుటకు పరాకుపడుటచే ఆవిషయములు జ్ఞాపకముండియునుండకయుండుట.

జాగ్రతలో సుషుప్తి యెట్టిదనగా గురుబోధ విననలయు నని వినునప్పుడు హెచ్చరికలేమిచే నవియేమియును బొత్తిగా జ్ఞాపకము లేకపోవుట.

జాగ్రతలో జాగ్రతయెట్టిదనగా గురుసన్నిధినిబోధవినునపుడడుగదగినవిషయములు నడిగి తెలిసికొని మనసున మరుపులేకయుండుట.

కం. స్వప్నములోపల జాగ్రత । స్వప్నములోపల సుషుప్తిస్వప్నములోనే । స్వప్నమగు త్రివిధ వృత్తుల । స్వప్నవిహారోపజీన సౌఖ్యమీయాత్మా । చరియించుప్రత్యహమంతరాత్మా । స్వప్నావస్థాదిలో స్వప్నమధ్యమునందు । స్వప్నాంతమున బయలునావ్రాప్తిం చేటియోగసౌఖ్యమీయాత్మా। చరియించుప్రత్యహమంతరాత్మా.

తా. స్వప్నములో జాగ్రత జాగ్రతలో సుషుప్తి స్వప్నములో స్వప్నము. యీ త్రివిధదశలయందును నంతరాత్మ సదా చరించుచుండును. స్వప్నాదియందును స్వప్నమధ్యను, స్వప్నాంతమునను పరబయలాగి యున్నది. యోగానుభవముచే దెలిసికొనుమని భావము, స్వప్నములో జాగ్రతయనగా, కలగని లేచి తాను కలలో గన్నదానినంతయు తప్పకుండ చెప్పుట. స్వప్నములో సుషుప్తియనగా కలగని మేలుకొని దాను చూచిన దంతయును మరచుట, స్వప్నములోస్వప్నమనగా కలగనిలేచి అందలివిషయములను మరచి మరవకుండుట.

కం. సుప్త్యావస్థనుజాగ్రత । సుప్తినిస్వప్నంబు పూర్ణసుప్తిని సుప్తే

సుప్త్యావసానవిస్మృతి । జ్ఞప్త్యంతరల యనమాధిజ్ఞాన మీయా
త్మా । చరియించు ప్రత్యహామంతరాత్మా । జ్ఞానమీత్రివిధవిధా
నావస్థలలోన । దేనినైనమూడో యీహంసతిరుగును జ్ఞానమీయా
త్మా । చరియించు ప్రత్యహామంతరాత్మా. 81

తా. సుషుప్తిలో జాగ్రత, సుషుప్తిలోస్వప్నము. సుషుప్తిలో సుషుప్తి, యీమూడు దశలయందును పరహంస సదా సంచరించు చుండును. సుషుప్త్యంతరమునను, సుప్త్యావసానమందును కేవలాత్మ ప్రకాశింపుచున్నది. యోగానుభవముచే గనుమని భావము. సుషుప్తిలో జాగ్రత యెట్టిదన. సుఖముగా నిద్రించిలేచి ఆనిద్రసుఖ మిట్టిదని తెలసి చెప్పుట. సుషుప్తిలో స్వప్నమెట్టిదన సుఖముగా నిద్రించియు, దానివలని సుఖమెట్టిదో తోచి తోచకుండుట. సుషుప్తిలో సుషుప్తి యెట్టిదన నిదురించి లేచిన పిమ్మట దాని సుఖ మిట్టిదని తోచకుండుట.

అ తీ తా వ స్థా త్ర య వి వ ర ణ ము.

కం. పరమాంతఃకరణాలయ । సరసిజత్యాగంబె తుర్యసదనములోక
స్ఫురణాఖలవిభ్రమజిత । పరతుర్యాతీతావస్థబ్రహ్మనిలయమురా ।
నిజపరభేదవిరహితాంతమురా । నిరతిశయాఖండపరిపూర్ణ గోచ
ర । పరమశివస్థాన మరయషడావస్థ బ్రహ్మనిలయమురా, నిజపర
భేదవిరహితాంతమురా. 82

తా. అంతఃకరణాలయమగు కమలత్యాగము. తుర్యము. సకల లోకస్ఫురణ రహితము. తుర్యాతీతావస్థ, నిరతిశయాఖండ పరిపూర్ణ బ్రహ్మానుభవ, మారనయవస్థయగు అతీతావస్థయని చెప్ప బడునని భావము.

ష డా వ స్థ ల తా ర త మ్య వి వ ర ము.

కం. తొలిత్రివిధావస్థలసా । ధులచేసాధనలచాతదుర్ఘటయోగా । దు
లచేవినదగుకనదగు । నిలనాపై మూడవస్థ లెరుగుటుల్కృక్తి । న

రగని చోటకలయుటుళ్ళక్కీ । తొలిమూడవస్థలే కలియలేనియా
త్మ । తెలివిలేక యావలిఃపూటి నెళ్లిరుగుటుళ్ళక్కీ నెరు
గనిచోట కలయుటుళ్ళక్కీ. 83

తా. మొదటిమూడవస్థలను సాధుజనులచేతను సాధనలచేతను యోగాదులచేతను వినుటకుగాని కనుటకుగాని తగినవియైయున్నవిగాని తక్కినమూడవస్థలును తెలిసికొనుట అబద్ధము యెఱుగనిచోట కలయుటయు నబద్ధమే మొదటిమూడవస్థలనేకలియలేని యాత్మతెలివి. లేకుండా నవతలిమూటి నెళ్లిరుగును? యెరుగలేరని భావము.

కం. ఇలజాగ్రత్స్వప్నసుషు । ప్త్యులవృత్త్యంతరము లెపుడుపొందకవె
లిలో । పలనిండి వెలుగునచలము । గలిసేసాధనము తెలియగలి
గితేచాలూ యిదిజన్మసంసిద్ధిపదివేలూ । తెలివితెలియ లేనినిల
కడగలచోట । చలగినావలి మూడుకలవోలేవో తెలియగలిగితె
చాలూం । యిది జన్మసంసిద్ధి పదివేలూ. 84

తా. ప్రపంచమందు జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్త్యులవృత్తుల జెందక వెలుపలలోపలనిండి ప్రకాశించు పరిపూర్ణమును బొందుసాధనము తెలియగలిగి తేజాలును ఇదేజన్మసంసిద్ధి యెరుకరహితమైనచోటనుండి యావలిమూడు నున్నవోలేవోనని తెలియగలిగితే చాలునని భావము.

శుద్ధాత్మవిచారనిరూపణము.

కం. నేనుశరీరేంద్రియములు । గానుమహీజలాగ్ని ఖానిలయములునే।
గానుమనోబుధ్యాదులు । గాను సదాస్థూలసూత్మ్కకారణములు
నూ । పంచకోశావస్థాత్రయములునూ । నేనుగానను వాడగాను
వానినిగాను । వానిగాంచెటి చిద్ఘనానందసాక్షినీ కారణములు
నూ । పంచకోశావస్థాత్రయములునూ. 85

తా. శరీరేంద్రియములునేగాని పృథివి, అప్పు, అగ్ని, వాయువు, ఆకాశములు నేనుగాను, మనోబుద్ధి, చిత్తఅహంకారాదులునే

గాను స్థూలసూక్ష్మకారణాదులు నేనుగాను, పంచకోశములు నేగాను అవస్థాత్రయములు నేగాను. నేనుకాదనే వానిని నేగాను, వీనినన్నిటిని గాంచు చిత్సాక్షినని భావము.

కం. నేనఖిలదృశ్యపటలము । గానుసదాదర్శనంబుగానికదృక్కున్ ।
గావనిపలికెడివస్తువు । గానుమహాఖండ పూర్ణఘనుడను నేనూ ।
నేననుదురభిమానముగానూ । కానని కనుగిటులోనబూని నిటు
రానిపోనిచోటతానుతానని పూర్ణఘనుడాను నేనూ । నేననుదు
రభిమానముగానూ. 86

తా. కనుపడునట్టి ప్రపంచము నేనుగాను, చూచువాడనుగాను చూడఁబడునదిగాను, చూపునుగాను, నేనుగానని పల్కెడి వస్తువును నేనుగాను, నేనుపుట్టు గిట్టుటలు లేనిచోటనేనై ప్రకాశించు పరిపూర్ణాఖండఘనుడనని భావము.

కం. ఇదిఘటపటమఠదృశ్యం । బిదిసకలేంద్రియప్రపంచమిదె తనుత్రి
విధం । బిదిపంచకోశదశలును । యిదియిదియని నేర్పరించి నెరి
గేటివాఁడా । యరిగెటియరుకమున్ పైనజాఁడా । యిదియాత్మ నా
త్మలునిదిజీవేశ్వరద్వివిధ । మిదియదివిడచినే మొగటిపరిపూర్ణము
నెరిగేటివాఁడా । యరిగెటి మెరుకమున్ పైనజాఁడా. 87

తా. ఇదిఘటము, యిదిపటము, యిదిమఠము, ఇదిదృశ్యము, ఇది ప్రపంచమనియు, ఇదిస్థూలము, ఇది సూక్ష్మము, ఇదికారణమనియు, ఇదియాత్మ, యిదియనాత్మయనియు, ఇదిజీవేశ్వర ద్వివిధమనియు, నేర్పరించి, ఇది యదివిడచి మొదటి పరిపూర్ణము నెరిగెటి వాడను నేనని భావము.

కం. అచలచలనహితదీపము । ప్రచురతఘటపటపదార్థపటలియు వెలు
గన్ । సుచరితముగ జేసిమహా । రచనచేతను వెలుగుకరణి రాజితము
గనూ । చతుర్గోచరమఖిలజగములునూ । ఉచితవిషయములలో ప్ర

చరించునటుల జూ । చుచు సాక్షినై యనిర్వచనీయుడనై యుందు
రాజితముగనూ ॥ చక్షుర్గోచరమఖిలజగములునూ. 88

తా. నివాతదీపము తన యెదుటనుండు ఘటపటాదివస్తుజాలములను బ్రకాశింపజేయుచు తానును బ్రకాశింపుచుండు విధమున నేను కంటికి గోచరించునట్టి యఖిలజగములను నుచితవిషయములందు బ్రచరించునటుల జేసి వానికెల్లను సాక్షినై యనిర్వచనీయుడనై యుందునని భావము.

కం. నామందిరధనములలో । నామానిని నాతనూజ నాహితసమితిన్ ।
నామకపశువ్రాతములో । నేమియు నెగానువీటి నెరిగేటివాడా ॥
నీనానిర్ణయము లేనివాడా । నామరూపకోశస్తోమావిలక్షణ । ధామ
సాక్షినగుచు నిమహిమ గల్పించి నెరిగేటివాడా । నీనానిర్ణయము
లేనివాడా. 89

తా. నా గృహ, ధనములలోను, నా భార్య పుత్ర మిత్రాదులలోను, నా పశుసముదాయములోను నేవియునుగాను. నామ రూప ప్రభ మహిమను గల్పించి వీనికెల్లను విలక్షణుడనై నీ, నా, నిర్ణయరహితుడనై సాక్షిభూతుడనై యున్నానని భావము.

నిజవిచారము.

కం. నేనను నెడిమాటకర్థము । మేనింద్రియగుణములనుచు మెలకువలేక న్ । జ్ఞానవినాశభ్రమలను । బూని ప్రమాదమున బుద్ధిపొందూ
నూనరుడూ । మానసమురభిమానగోచరుడూ । మానకనిలయాది
నానార్థములలోన । తానుగాని వెల్ల తానను దుర్బుద్ధిని పొందునూ
నరుడూ॥ మానసదురభిమానగోచరుడూ. 90

తా. జ్ఞానము లేని దురభిమానజనులు నేను యను మాటకు శరీర, యింద్రియగుణములని యర్థముచేసికొని, గృహారామక్షేత్ర విత్తాదులలో తానుగాని, వస్తువులనెల్ల తానని, భ్రమచే, దుర్బుద్ధిని పొందుదురని భావము.

కం. నేననటిదానికాత్మ । జ్ఞానసుఖానంద స్వప్రకాశాద్భుతస ।
ర్వానుగతమనుచునిజపం । ధానార్థ సమాధినొందుతన్మయుపరు
డూ । నిరుపమనిర్వాణగోచరుడూ । తాను నేనను భ్రమలేక నే।
నను బ్రహ్మ! భావమునిశము నేను నేననితలచు నుతన్మయుపరుడూ
నిరుపమ నిర్వాణగోచరుడూ. 91

తా. తన్మయత్వముచేనుండు బ్రహ్మవేత్త నే ననుమాట స
ర్వమునందును వ్యాపించియుండు జ్ఞానసుఖానంద స్వప్రకాశమైన యా
త్మయని యర్థముచేసికొని తాను నే నను భ్రమరహితుడై పరబ్రహ్మ
నేనే నని సదా తలచుచుండునని భావము.

కం. ఇటు నేనను శబ్దముకం । తటికే కార్థంబు సేయతగదిక ఘటనం ।
ఘటకాల కర్మవశమున । నటునిటు బాహ్యాంతరముల నర్థద్వయ
ముగా । నమరెనుబంధ మోక్ష హేతువుగా । స్ఫటికమునకు చి
త్రపట శ్వేత కాంతులు । నెటులనారోపితమటునాత్మవిలసిల్లునర్థ
ద్వయముగా ॥ నమరెనుబంధమోక్ష హేతువుగా. 92

తా. నిర్మల ధావళ్యముగానుండు స్ఫటికమునకు రంగువేసిన
పటముయొక్క కాంతు లారోపితమగునట్లు ఘటనంఘటన కాలకర్మ
వశమున బంధమోక్ష కారణములుగా, మలినరహితుడగు నేనను నా
త్మనకు జీవుడనియు, నీశ్వరుడనియు నర్థద్వయ మారోపితమయ్యెను
గనుక నేననుశబ్దమున కంతటికి నేకార్థము చేయదగదని భావము.

జీ వే శ్వ ర వి చా ర ము.

కం. ధరిమాయాప్రతిబింబము । తనుచుగతన్మాయతోడ తదధిష్ఠాన ।
స్ఫురణపరతత్వలక్షణ । పరమాద్భుతమోహమాయపరవశుడజు।
డూ । సర్వేశ్వరుడు సర్వసాధకుడూ । హరిహరబ్రహ్మపురంద।
రాదివేషధరుడై జగదుదయలయాదులతా జేయుపరవశుడజుడూ ॥
సర్వేశ్వరుడు సర్వసాధకుడూ. 93

తా. మాయయు మాయయందలి ప్రతిబింబమును, దానికాధారమగు శుద్ధ చైతన్యంబును కలసి ఈశ్వరుడనే పేరుచే నొప్పి, బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరులను రూపములచే జగదుత్పత్తిస్థితి లయాదులను జేయుచుండును. ఈయనే సర్వేశ్వరుడై సర్వసాధకుడుగా నున్నాడని భావము.

కం. పరగనవిద్యాదికన । త్పరిశుద్ధోదయవిలాస ప్రతిబింబకళా । ప
 రిపూర్ణమెజీవుడును । స్థిరతనుకారణ సూక్ష్మస్థూలమునొందీ ।
 అశాపాశాంతర భ్రమలజెందీ । సారదిజలమాధ్యమమ్మరవశకలక
 చే । పరులుతానని జననపరిపాల విలయములస్థూలమునొందీ ॥
 ఆశాపాశాంతర భ్రమలజెందీ. 94

తా. ఆ విద్యయు, ఆ విద్యాప్రతిబింబంబును, దానికాధారమగు శుద్ధచైతన్యమును గలసి జీవుడనే పేరుచే నొప్పియుండును. ఇతడు స్థూల సూక్ష్మకారణ శరీరములను పొంది ఆశాపాశముల భ్రమలలో జిక్కి మలినసత్వముచే తానని, ఇతరులని వ్యష్టిభావముచే జనన విలయాదులను జేయుచుండునని భావము.

కం. యితడు మహామహిముం । డితడునదానందమయుడు నితడేప్రా
 జ్ఞుం । డితడే పరమార్థజ్ఞుం । డితడేవ్యష్ట్యంతరాత్ముడితడాశకును
 డూ । త్రివిధావస్థలను జెందుపరుడూ । యితడేగుణవిహారుడిత
 డేక్షేత్రజ్ఞుడు । డితడే దేహిజీవుడితడే కార్యకోటికితడాకర్షకుడూ ।
 త్రివిధావస్థలను జెందుపరుడూ. 95

తా. ఈ జీవుడు మహామహిమగలవాడు సదానందముతో గూడుకొన్నవాడు, ప్రజ్ఞానుడు, పరమార్థజ్ఞుడు, పిపీలికాది బ్రహ్మపర్యంతరం సమస్తమునందు నుండుసంతరాత్ముడు, జాగ్రత్స్వప్న సుషుప్త్యవస్థల జెందుచు రజస్సత్వతమోగుణములచే విహరించువాడు. క్షేత్రజ్ఞుడు, దేహి, జీవుడు, యితడే సర్వకార్యకోటులను జేయుచుండు వాడనే భావము,

కం. మాయావిద్యాదికదు । ర్వ్యాయామత్రిగుణకలితవననిధిలోను ।
న్నీయింద్రియదేహాదులు । నాయెడలంబుట్టిగిట్టెయద్భుతమంతా ।
దెలిపితి సాంఖ్యసారాంశమంత । నీయఖిలోపాధు లాత్మనంటవు
నిక । నాయాత్మగను సదుపాయమునికవినగ నద్భుతమంతా । దె
లిపితిసాంఖ్యసారాంశమంతా. 96

తా. దుర్వ్యాయామ త్రిగుణములతో గూడుకొనిన మాయా అవిద్యా యను సముద్రమునం దీయింద్రియదేహాదులెల్లను నాయెడలనే పుట్టి గిట్టినవి. సాంఖ్యముయొక్క సారాంశమును బోధించితిని. పైనిచెప్పిన వుపాధులేవియు పరమాత్మనంటవు ఆపరమాత్మ నెరుగు సదుపాయమును గ్రహింపుమని భావము.

కం. సాంగముగను తారకసాం। ఖ్యాంగద్వయబోధజేసిఘనతరయమ
న । స్కాంగోపన్యాసమహా । శృంగారవుబోధజేయసిద్ధమైనేనూ
దలచితియంతరంగములోనూ । రంగులలరగ యోగిపుంగవ నీకా
త్మ । సంగతిబోధింపమంగళప్రదముగ శిద్ధమైనేనూ । దలచితి
యంతరంగములోనూ. 97

తా. యోగిపుంగవుడగు శిష్యా! తారక సాంఖ్య యోగముల నుసాంగముగాబోధించితిని. ఇంకమీదటశృంగారమైన అమనస్కబోధను మంగళకరముగా నీకు దెల్పుటకు నామనమున నుత్సహించి సిద్ధపడియున్నవాడను. సాంగముగా దెలుసుకొనుమని భావము.

కం. ఈజీవబ్రహ్మైక్యము । రాజీవభవాచ్యుశేశ్వరాదులకున్ని ।
ర్వ్యాజముగనలవిగాదట । నీజగతులనెవరు తెలియనెట్లగుతండ్రీ ।
దెలిపిన తెలియగలరే మాతండ్రీ । యేజన్మసంధతో జెందనీయాత్మ।
తేజరిల్లగసాంఖ్యరాజయోగము వింటినట్లగుతండ్రీ । దెలిపిన తెలి
యగలరేమాతండ్రీ. 98

తా. ప్రియశిష్యా! ఈ జీవేశ్వరైక్యానుసంధానము బ్రహ్మ,

విష్ణు, రుద్రాదులకైనను, నూరక నలవికాదట. యీ ప్రపంచములం దుండువా రెట్లు గ్రహింపగలరు. శోధించినను తెలియగలరా ! తెలియలేరు. నీవు నేఁ జన్మసంసిద్ధితోనో, నీయాత్మప్రకాశమువలన సాంఖ్యయోగమును వింటివని భావము.

తత్వవాక్యశ్రవణానంతర తీవ్రమోక్షాసక్తలక్షణము.

కం. గురుతత్వశ్రవణానం । తరమునశిష్యుండుగురుసుధాకరు నెదుటం ।
గురిమీఁదనిలచిసన్నిధి । పరిచర్యలొనర్చి బోధపరవశమందు ।
తత్క్రిమ మెల్ల నెరిగింతుమముందూ । నరుఁడుశీతబాధకోరకగ్నిదరి
విడువ । కరయనంటకకార్యసరణిజరిపినమాట్కి పరవశమందూ।
తత్క్రిమ మెల్ల నెరిగింతుమముందూ. 99

తా. దాసవరా! నరుఁడు చలిబాధకోర కగ్నిసాన్నిధ్యమందు జేరి అంటకుండా తన శీతలబాధను నివర్తిజేసికొనువిధముగా, శిష్యుడు గురుసాన్నిధ్యమందు గురిచేనిలచి పరిచర్యలొనర్చి బోధనొక్క పరవశత్వాన్ని జెందును దాని క్రమమును దెల్పెదనని భావము.

కం. ఆదృష్టాంతరమేమన । నాదరమున దేశికేంద్ర సాన్నిధ్యమునో ।
భేదవిహీనత మెలగుచు । మోదముగను కేవలాత్మమూలమునొడ
యూ । వినకనుతగుబోధతా బడయూ । వాదముచే మనవాడు
గురుడనినమ్మ । రాదనేభీతితో రాజభృత్యునిపగిది మూలమునొడ
యూ । వినకనుతగుబోధతాబడయూ. 100

తా. ఆ దృష్టాంతర మేమనగా: గురుమూర్తి మనవాఁడని, నమ్మరాదనే భయముచే రాజభృత్యునివలె దేశికుని సన్నిధానమందు భేదరహితముగా మెలగుచు మహాసంతోషముచే పరిపూర్ణమూలమునుబొంది సుఖించునని భావము.

కం. ఏడడుగకదూరముగా । పేదరికముతోడ నిలచిబెదరుచుమదిలో।
తాదుర్వ్యసనములొందుచు । శ్రీదేశికునెదుట కెపుడు చేరని వా

డూ । యేదారికెక్కడు మూఢతముడూ । యేదో తనుకడ తేరు
నాతోవనడిగడు । వాదభేదములుడి గిబోధనొందక గురునిచేర
నివాడూ ॥ గేదారికెక్కడు మూఢతముడూ. 101

తా. శిష్యాగ్రణీ! గురుసన్నిధిలో జేరి భేదవాదములుమాని యే
దో తాను కడతేరునట్టి మార్గ మడుగకుండా భయపడుచు దేబెవలె
నూరకుగానుండి, మనస్సున దుర్వ్యసనము నొందుచుండు మూఢు
డెప్పటికిని యేదారికి నెక్కక చెడిపోవునని భావము.

కం. ధరణీశుగొలుచు భృత్యుని । కరణిన్వినయమును పాము గన్నపు
డొనవే । వెరపును సుతవాత్సల్యత । స్థిరమగు విశ్వాసమెపుడీ
స్థితితోను గలిగీ । సద్గురుభక్తిగలిగి రతిజెలగీ । పరమాత్మానుసం
పత్కరయోగసాధన । వరచతుష్టయసహితపరవశాత్మక బుద్ధిస్థితి
తోను గలిగి । సద్గురభక్తి గలిగి రతిజలగీ. 102

తా. రాజునుసేవించు భృత్యునివలె వినయమును, సర్పదర్శ
నమైనప్పుడు దోచు భయమును, సుతునియందలి వాత్సల్యతయు, ధీర
మైన విశ్వాసమును యీస్థితులతోటి సద్గురునియందు భక్తిగలిగి సా
ధనచతుష్టయ సంపత్తిసహితముగా దేశికునివలన బోధింపబడవలెనని
భావము.

పంచమలబంధ వివరణము.

కం. అణురూపుదాల్చి మనమున । క్షణమునకొకసారి బ్రహ్మజ్ఞానము
బొడమగ । గుణమయకల్పితమునత । క్షణముననదిమరుగవజే
యుశక్త్యణవమలమూ । ఇది వసుధాంశ జనియించు నిజమూ ।
గణుతింపసంకల్ప గణజలధిలోజ్ఞాన । జనితవిస్ఫురణనిర్గుణ మండక
నుజేయుశక్త్యణవమలమూ।ఇదివసుధాంశజనియించూనిజము. 103

తా. శిష్యా! అణురూపుదాల్చి బ్రహ్మజ్ఞాన మప్పుడప్పుడు క
లుగగా, సంకల్పమను సముద్రమునందు దానిని మరుగుపరచునది,

అణవమలమనబడును. ఇది పృథివీ భూతమువలనబుట్టి జ్ఞానస్ఫురణము మరువజేయుచుండునని భావము.

కం. మును వేదాంతార్థములను। ఘనులుప్రబోధింప దాని గదియక వే
రే । పనిపనిలో జొరబడుటకు । కనిపించెటిబుద్ధిబలము కార్మికమల
మూ । యిదిసలిలాంశజలగు నిశ్చయమూ । తన చిత్తచలనము
తనకు బాగైబుధ । జనులు దెలిపెటిబోధ వినసయ్యపడకట్టిదికా
ర్మికమలమూ ॥ యిది సలిలాంశజలగు నిశ్చయమూ. 104

తా. శిష్యా! వేదాంతశాస్త్రములను సద్గురువులు బోధింపుచుండగా వానియందు బుద్ధిని చొరనియ్యకుండ వేరేపనిలో ప్రవేసించే బుద్ధి కార్మికమలమనబడును. ఇది సలిలాంశవలన జనించి, తన చిత్తచలనమే తనకు బాగైతోచి పెద్దల మాటలు వినకుండా జేయుచుండునని భావము.

కం. వకకాలములోనైనను । సకలేంద్రియచలనమణగి సత్యజ్ఞానా ।
త్మకవాసనలవగలుగక । యఖిలతమంబలరుబలము మాయికమల
మూ । ఇదిదహనాంశజలగు చంచలమూ । సుకృత కార్యమ్ముల
కుముఖమెత్తనియ్యక । వికట కర్మలకెపుడు ప్రకటాసక్తి గలుగు
మాయికమలమూ ॥ యిదిదహనాంశజలగు చంచలమూ. 105

తా. శిష్యా! ఒకానొక కాలమందైనను నింద్రియచలనమణగి పరబ్రహ్మజ్ఞానవాసనను కలుగకుండా జేయునది మాయికమలమనబడును. ఇది దహనాంశవలన గలిగె, సుకృత కార్యములకు మనస్సును పోనియ్యక వికటకార్యములయం దాసక్తి గలుగజేయుచుండునని భావము.

కం. గేయడలజాడతరగో । పాయముమదిజిక్కనీక పాపమునస్సం,
జాయతకృతదుస్సహజా । దాయములను మరిగి వ్యథల తగులు
దుర్బలమూ । యిదిదుర్వ్విషయు మాయెయకమలమూ । వాయు

భూతాంశమై పాయకదుష్క్రియల । లోయుక్తి హెచ్చి మదిరో
యని పరబోధ తగులుదుర్బలమూ । ఇది దుర్విషయమూ యీ
కమలమూ. 106

తా. శిష్యా! యెటుల జూచినను కడతేరునట్టి మార్గము చిక్కనియ్యక పాపకృత్యములయందు మనస్సునుచొరబెట్టునదిమాయేయమలమనబడును. ఇది వాయుభూతాంత వలన జనియించి, దుష్క్రియలయందు యుక్తి హెచ్చింప జేయుచుండునని భావము.

కం. సత్యమగుబ్రహ్మమున పర । సత్యాత్మకబుద్ధివిడచి సత్యేతరదు ।
ర్వ్యత్యంతర దైవమ్ముల । నత్యంతాసక్తిగొలుచు నదితిరోధా
నా । మలమనవెలుగూ గగనాంశవలన । ప్రత్యేకమగుజన్మ కృ
త్యాద్యవస్థలను । చిత్యతనొంది తన నిత్యమెరుగక గొలుచు నది।
తిరోధానా । మలమనవెలుగూ గగనాంశవలనా. 107

తా. నిత్యసత్య పరబ్రహ్మ పరిపూర్ణమునందు, అనిత్యబుద్ధి పుట్టించి, పరబ్రహ్మకంటె వేరగు నితరదేవతలును, మంత్రములును, క్రియలును, మతములును, కలవనియు, అవి నిత్యములనియు బుద్ధిని స్థిరపరచునది తిరోధానమలమనబడును ఇది గగనాంశవలన గలిగి జననమరణాది, దుఃఖముల ననుభవింపజేయుచుండునని భావము.

కం. యీపంచమలములనిశము । ప్రాపంచక దృశ్యవిషయ ప్రతిబం
ధములై । రాపాడమోసగలవర । కేపగిదిన బ్రహ్మబోధ కెటు
పట్టుచిక్కూ । చిక్కనిటక్క రేటులకడ కెక్కూ । ని పంచమల
బాధ వ్యాపక మొదలక । దీపింపమహావాక్య ప్రాపకార్థముకు
దుకు కెటుపట్టుచిక్కూ । చిక్కనిటక్కరెటుల కడకెక్కూ. 108

తా. ఈ పంచమలము లెల్లపుడు ప్రపంచమునకు ప్రతిబంధములై రాపాడుచుండువరకును బ్రహ్మబోధకు బట్టు చిక్కదు, వీటి యొక్క వ్యాపకమొదలక మహావాక్యార్థము కుదురనేరదు, మహావాక్యబోధ నొందక, కడతేరలేరని భావము.

శుద్ధామనస్కరాజయోగ ప్రభావము.

కం. అలయక సప్తార్ణవములు । గలయగనీదంగవచ్చు కరకమలములన్ । కులగిరుల నెత్తవచ్చును । నిలనభములుపగలదీయ్య నేర్ప
గవచ్చూ । కాని కార్యములు జేయవచ్చూ । యలమినీయమనస్క
ఫలమందనెవరికి । నలవిగాదుజ్ఞాన పరిపక్వమందక నేర్పగవచ్చూ ॥
కానికార్యములు జేయవచ్చూ. 109

తా. శిష్యతిలకా! కొంచెమైనను నాయానము నొందకుండా సప్తసముద్రముల, నీవలిదరినుండి, నావలి దరివరకు, నీదిన నీదవచ్చును, కులపర్వతముల నెత్తిన నెత్తనచ్చును, భూమ్యాకాశములను పగలదీసినను తియ్యవచ్చును, నెరవేరని కార్యములనైనను జేయవచ్చునుగాని ఆత్మానాత్మవిచారణజేయని వారికీయమనస్కయోగమును గ్రహించుట కలవిగాదని భావము

కం. జ్ఞానపరిపక్వమొందిన । మానవుడమనస్కయోగమహిమానము
న । న్మానముగ నెరిగిబ్రహ్మ । జ్ఞానము సమకూడియాత్మ గనివి
లసిల్లూ । వానికిశుభముసులభమైచెల్లూ । సన్నిహితకుసుమాళి
పూనిగోయుటకంటె । తానుకన్నవమూసి కనుతెరుచునంతలోగని
విలసిల్లూ ॥ వానికిసుఖము సులభమైజెల్లూ. 110

తా. శిష్యరత్నమా! ఆత్మానాత్మల, విభాగింపగల మహాత్ముడు చెంతనున్న కుసుమముల గోయునంతలోను కనులుమూసి తెరచునంతకాలములోను నమనస్కభావమును సులభముగా గ్రహించి బ్రహ్మానందసుఖము నొందునని భావము.

కం. జ్ఞానము నొకపరికతినము । జ్ఞానమునొకవేళ సులభగతమా నా
యా, మానవుల పూర్వగత ప్రార । బ్ధానుభవాధికవిముక్త ప్రా
ప్తముకోలదీ । సంభవమగుజ్ఞానమిూకోలదీ । గాన నేజన్మజన్మాని
కైన వి । జ్ఞానామనస్కముపూనితామందుట ప్రాప్తముకోలదీ ।
సంభవమగుజ్ఞానమిూకోలదీ. 111

తా. కుమారా ! అమనస్కజ్ఞాన మొక సమయమందు కఠినముగాను మరియొక సమయమందు సులభముగా నుండును. మానవులు వారివారి పూర్వజన్మ ప్రారబ్ధనాశముకొలది జ్ఞానామనస్కభావమును జెందెదరు. యేజన్మానికైనను ప్రాప్తముకొద్ది నమనస్కభావము లభ్యమగునని భావము.

కం. పనిలేదుపూర్వతారక । ఘనసాంఖ్యక్రమము దేహకష్టముమరినేఁ
పనిలేదు మనోజయమును । పనిలేదమనస్కయోగ భావ మందు
టకూ । పనులికగలవని భ్రమపడకూ । కనుగొనుమిదుగో చక్క
నిఫలముమనకు । గనుపించుగతిదోచే కనుగదలకచూడు భావమం
దుటకూ । పనులికగలవని భ్రమపడకూ. 112

తా. మానసపుత్రా ! అమనస్కభావము జెందుటకు దేహకష్టమును కలుగజేయునట్టి తారక సాంఖ్యయోగములవలన ప్రయోజనము లేదు. వీనివలన బ్రయోజన మున్నదని భ్రమపడకుము చక్కని ఫలముకనుపడేమార్గ మిపుడు దోచినది గను కదలకుండా జూడుమని భావము.

గు రు శి ష్య సం వా ద ప ద్య ము .

కం. అని యిటులజ్ఞాన సాంఖ్యము । వినుపించెటిగురునితోఁటి వినిశిష్యా।
గ్రణి మనమునసానందా । బ్ధినిమునుగుచు ననియెబ్రహ్మ ముని
కులవర్యా । శరణుఘనయోగ ధుర్యా । అనఘమహా వాక్య జని
తాఖండబోధ । వినమోక్షపదమందు ననువొందునది తెలుపు
మునికులవర్యా । శరణుశరణుఘన యోగధుర్యా. 113

తా. ఈ ప్రకారము గురుస్వామి జ్ఞానసాంఖ్యము నుపదేసింపగా శిష్యుఁడు మహదానందాబ్ధిని మునిగి మునికులసార్వభౌమా ! మహావాక్యాఖండబోధ నాకనుగ్రహింపుడు నేను మోక్షమును జెందెదను శరణుజేయుచున్నాడనని భావము.

కం. నామానినికులనుదీపక । నామరుభూరుహాపుష్పములక నామరుచిలు
కా । నాముద్దువరకుమారక । నామానసకమలమిత్ర ననుగన్న
పుత్రా । నీమదిశంక లేలశుభగాత్రా । ఆమహావాక్య శ్రవణామో
దాసక్తిసి । కె మహాదేశికస్వామి కృపనుగలిగె ననుగన్నాపుత్రా।
నీమదిశంక లేలశుభగాత్రా. 114

తా. నాముద్దుల వరమానసపుత్రా ! నీకు మనోసందేహాము వలదు. నీకా మహావాక్య శ్రవణమునందాసక్తి గామహాదేశికస్వామి కృపాకటాక్షమువలన గలిగెను. నీకట్టి యఖండబోధనిచ్చి రక్షించెద నని భావము.

కం. స్వామీయీమహావాక్యము । కేమంత్రము నేమిజపము యే
నియమములగ । నేమహిమలతో వెలుగుని । రామయ సహజా
మనస్క రాజయోగముగా । శాశ్వితభోగ సమరసమనగా ।
యీమంత్రమాశ్రయించే మహాత్ములకాత్మ । నీమక్రమాదు
లింకేమున్నావో దెలుపు రాజయోగముగా । శాశ్వితభోగసమర
సమనగా. 115

తా. గురుచంద్రా ! ఈమహావాక్యమునకేమి మంత్రము జపమెట్టిది. దానికేమి నియమములు శాశ్వితాఖండ భోగమునిచ్చు నిరామయ సహజామనస్క రాజయోగముగా నెట్టిమహత్తులతో ప్రకాశింపుచున్నది. ఈమంత్రము నాశ్రయించునట్టి మహాత్ముల కింకా నేమేమినీమక్రమధర్మములున్నవి, వీనినెల్ల సమగ్రముగా నానతియ్యవలయునని భావము.

గురుభ్యోనమః.

శ్రీ శుద్ధాద్వైత ప్రబోధ గురుశిష్య సంవాదము.

పూర్వభాగము, మహావాక్య ప్రకరణము:

పంచమ ప్రకరణము.

కం. నాసంశయముల నెల్లను । మీానసముఖములోన తీర్చి మీాకృపనా
త్మో । ల్లాససుఖ మొందజేయుచు । దేశికగురు సుప్రతిష్ఠి జెందు
ముతంఁడ్రీ । శరణాగత బిరుదునిల్పండీ । భాసురతరచిద్వి లాసవే
దాంతార్థ । మానదీరగ దెలుపు దోసిలొగ్గితికీర్తి జెందుముతం
డ్రీ । శరణాగత బిరుదునిల్పండీ. 1

తా. గురురాయా! నా సంశయము లెల్లను తమరు తీర్చి చిద్విలాసమైన వేదాంతార్థ బోధను నాకు ఆశతీరునటుల బోధించి నాయాత్మకు నుల్లాసము కలిగించి గురుప్రతిష్టను బొందుము. తండ్రీ దోసిలొగ్గినాను శరణాగత బిరుదు నిలుపుడు.

కం. వేదాధ్యయనముసేయక । వేదమహాయోగ భాష్య వివిధోపనిష
ద్భేదక శాస్త్రము లెరుగక । వేదాంతార్థప్రబోధవిధు లెటులం
దూ । దుర్వాద దుర్భేదమనమందూ । సాధనచతుష్టయాది సం
పత్తిలో । మేధకుఁడే బ్రహ్మ బోధాధికారియగు విధు లెటులందూ ।
దుర్వాద దుర్భేద మనమందూ. 2

తా. వేదాధ్యయనము సేయక, వేదయోగ భాష్యవుపనిష ద్భేదకములైన శాస్త్రములు తెలియక వాదభేదములతో గూడు కున్న నీకు వేదాంతార్థబోధ నెటులజేయుదును. సాధన చతుష్టయ సంపత్తిలో మేధగలవాడే బ్రహ్మబోధకు అర్హుడగును.

కం వేదచతుష్టయమెల్లను । నాదిమునీంద్రాదులైన నాద్యంతముగా
సాధించజాలరట త । త్పాదసహస్రాంశమైన పాఠకమగునా । త
ద్వాక్యశ్రవణముసేయగలనా। యేనోనాలుగుమంచి సాధకవాక్య
ముల్ బోధజేసినన్ను నీదరిజేర్పవే పాఠకమగునా । తద్వాక్యశ్రవ
ణముసేయగలనా. 3

తా. ఆదిమునులైనను నాలుగు వేదములు మొదటినుండి కడ వరకు సాధింపలేరట. అందులో వెయ్యోభాగమైనను నేను పఠించగలనా. వినగలనా నావలనగాదు. యేదో సాధకములైన మంచి వాక్యములునాలుగుబోధించి నన్ను తమపాదసన్నిధిజేర్చవలయును.

కం. ఐతేనికనూరికెవిను । మైతేమద్బోధ సత్యమైనీలో బై । లైతే
బ్రహ్మగునీవగు । ద్రైతే నయ వినయ సాంప్రదాయకబుద్ధీ । వి
నుభయభక్తిగలిగిప్రసిద్ధీ । నయశాలి శ్రవణాశ్రయములోనే నిజ
గురు । దయనొందునపుడే జయమగు పరసాంప్రదాయకబుద్ధీ ।
వినుభయభక్తిగలిగిప్రసిద్ధీ. 4

తా. నాయొక్క బోధసత్యమై నీలోచొచ్చితే బ్రహ్మస్వరూపమే నీవైతే నయవినయబుద్ధిలోటి భయభక్తులు గలిగి యూరకవినుము. సూక్ష్మబుద్ధిగలవాడు శ్రవణకాలములోనే దేశికుని దయకు పాత్రుడగునపుడే జయము కలుగును.

కం. చిత్తముగురుపరమేశ్వర । చిత్తముబ్రహ్మోపదేశసిద్ధాంతములో।
కోత్తరముగ గెలువు కృపా । యత్తము భవదీయ్య సత్ప్రయత్న
మేగాకా । మా స్వప్రయత్నము లేదుగనుకా । చిత్తముమామక
చిత్తభ్రమలననణచి । సత్తాచెల్పి బ్రహ్మవేత్తనుజాయ మీయత్న
మేగాకా । మాస్వప్రయత్నము లేదుగనుకా. 5

తా. గురుపరమేశ్వరా ! చిత్తము. బ్రహ్మోపదేశ సిద్ధాంతము నాకు చక్కగా బోధింపుడు తమయొక్క దయకు పాత్రుడను. నా

రొక్క యత్నమేదియునులేదు. నాకుండిన చిత్తభ్రమల నణచి సత్తా తెల్పి బ్రహ్మవేత్తను జేయుడు.

శ్రీ మ హా వా క్య గు రు బో ధ

కం. నాలుగువేదమ్ములలో పరి । శీలించగనచటనచట శివజీవాంత ।
   ర్యాలముతై పరమార్థ వి । శాలముతై జలగువేద శాస్త్రర
   త్నములూ । సాధకబోధ సత్ప్రియత్నములూ । నాలుగువాక్యము
   లాలోకింపుము సర్వ । మూలముదెలుసు భ్రమజాలమునిలుచు
   ను శాస్త్రరత్నములూ । సాధకబోధసత్ప్రయత్నములూ. 6

తా. రుగ్వేదము. యజుర్వేదము, సామవేదము, అధర్వణ వేధములనునాలుగు వేదములలో వెతకగా నచ్చట నచ్చటశివజీవుల కంతర్యాలముతై పరమార్థము తేటగా తెలుపునవియై బోధవలన సాధింపతగిన ప్రయత్నముతై యుండు వేదశాస్త్రరత్నములు నాలుగు దొరికినవి. ఆ నాలుగువాక్యములు విచారణజేయుము. శివజీవుల భేద కారణము తెలియును. భ్రమవీడును.

కం. ప్రజ్ఞానంబ్రహ్మమనే । సంజ్ఞచెవెల్గొకటిదాని సాధించిన సార్వజ్ఞ
   తహంబ్రహ్మను । నాజ్ఞేరెండవదిగా నికొసతిచ్చితిరా । సర్వంకష
   ప్రజ్ఞచేగనరా । విజ్ఞతత్వమసి సంజ్ఞచేమూడోది । ప్రాజ్ఞతఅయ
   మాత్మా బ్రహ్మనాల్గవదిగా నాసతిచ్చితిరా । సర్వంకష ప్రజ్ఞచే
   గనరా. 7

తా. ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మమను పేరుచే నుండువెలుగు మొదటిది. దానిని సాధించిన అహంబ్రహ్మస్మియనునది రెండవది. తత్వమసియను సంజ్ఞ మూడవది. అయమాత్మబ్రహ్మయనునది నాల్గవదిగా నీకుపదేశ మిచ్చినాను. వీనిని నీ ప్రజ్ఞచేత తెలిసికొనుము.

కం. ఈనలువాక్యమ్ములకును । స్వానుభవార్థములువాత్మసద్గురుకృప
   చే । తానెరుగ బ్రహ్మబోధర । సానందమహాబ్ధిజెందు చాలుచా

లునురా । సమరసయోగభోగమూలమురా । లీలలక్ష్యక్రమ జాల
లక్షణసర్వ । మాలోకింపగశ్రుతి మూలములైయుండు చాలుచా
లునురా । సమరసయోగభోగమూలమురా. 8

తా. జీవేశ్వరైక్యమునకు కారణమే శాస్త్రమూలములైన యీనాలుగు వాక్యములకు సద్గురుమూర్తి కృపవలన, స్వానుభవార్థములు తాను తెలిసికొనిన బ్రహ్మబోధ రసానందసాగరమందు నోలలాడును. వీనికి లక్ష్యలక్షణము లాలోచించిన చాలు చాలును.

కం. ఏపరమజ్ఞప్తి వెలుపల । లోపల కనువినుచుతినుచు లోమూర్కొ
నుచుగా । యోపిక స్పర్శనెరుంగుచు । జూపట్టునఖండప్రజ్ఞ సూ
క్ష్మధర్మమురా । ప్రజ్ఞానచైతన్యమర్మమురా । ఆపరవస్తువేప్రాప
కదీపక । వ్యాపకబ్రహ్మస్వరూపమిదియె మొదటి సూక్ష్మధర్మము
రా । ప్రజ్ఞానచైతన్యమర్మమురా. 9

తా. ఏయొక్క పరమతెలివి వెలుపల, లోపల చూచుచున్నదో, వినుచున్నదో, తినుచున్నదో, వాసనచూచుచున్నదో, స్పర్శనెరుగుచున్నదో ఆజ్ఞప్తిగా ప్రాప్తి ప్రకాశించునదియై, అంతటా వ్యాపించినదైయున్న బ్రహ్మస్వరూప మిదిగో ప్రజ్ఞానం యొక్క మొదటి సూక్ష్మధర్మము.

కం. అట్టిపరబ్రహ్మమునిక । ఘట్టిగనేననేటిస్ఫురణ గాఢసమాధిగా ది
ట్టముగనిల్పుయలకడ । గట్టునపరిపూర్ణ స్వప్రకాశమయమందూ ।
తనువెరుక పుట్టనిదేశమందూ । గట్టిగనచలమైనట్టిట్టు తిరుగని । ప
ట్టురెండవదాని గుట్టునర్థము స్వప్రకాశమయమందూ । తనువెరు
కపుట్టనిదేశమందూ. 10

తా. అట్టిపరబ్రహ్మము ఘట్టిగానేననెటి స్ఫురణనుతను వెరుకలులేని, అటుయిటు యెరుగని అచలమై ప్రకాశమందు నిలుపుటే రెండవవాక్యము యొక్క గుట్టర్థము.

కం. జీవేశ్వరప్రతిబింబిత । భావవికారాత్మదృశ్య భ్రమనిస్సంతే। హా విశ్వవతిత్వాంత। ర్భావితసద్వాచ్యలక్షు పరిశీలత్వమునా। త్రివిధోపదేశి కత్వమునా । నీయుభయవాచ్యార్థత్రోవ విడిచిలక్ష్య । భావద్వివిధమైక్య భావమేమూహోది పరిశీలత్వమునా ।। త్రివిధోపదేశికత్వమునా. 11

తా. కనుపడెటి జీవేశ్వర ప్రతిబింబభ్రమనం దేహ నివారణ కొరకు, వాక్యములయొక్క మూడు బోధలచేత, వాచ్యార్థలక్ష్యార్థములు పరిశీలించి జీవేశ్వరభ్రమ గలిగించు వాచ్యార్థము యొక్క మార్గము విడచి లక్ష్యార్థ మంగీకరింపగా జీవేశ్వరైక్య భావమే యేర్పడవదాని ముఖ్యార్థము.

క.. ఈయఖిలస్వప్రకాశక । మీాయపరోక్షానుభూతమీా పరమాత్మే । యేయెడలజూడతన్నెడ । బాయక బ్రహ్మంబుపట్టబయలాయనను చూ । సర్వముఖల్విదంబ్రహ్మమనుచూ । స్వయత్నపరయత్నమేయత్నమనకన ।ర్వాయత్తమైయందు బాయదునాల్గవది బయలాయననుచూ । స్వర్వముఖల్విధం బ్రహ్మమనుచూ. 12

తా. తనకు వేరులేక అఖిలములందు వెలిగే పరమాత్మే అంతటా నిండి సర్వంఖల్విదం బ్రహ్మమనుచు, స్వతసిద్ధమై యుండుటే నాల్గవదాని భావము.

కం. నేటగునీవాక్కులకుఁ। ధాటిగనర్థములుసేయదగువేదములుఁ। కోటానకోటిసంఖ్యలు । పాటింపుగలేవుబ్రహ్మ భావమునందూ॥ బోధాఖండపాటవమునందూ । మేటిగానినునీవే సూటిగాగనుమన్న । మాటాకే కోటానకోటిశృతులుదెల్పు భావమునందూ । బోధాఖండపాటవమునందూ. 13

తా. బ్రహ్మబోధయందు తమరు చెప్పు గూఢ వాక్కులకు అనేకవేల వేదములు తెలియజాలవు. నిన్ను నీవు కనుక్కొను మను మాటకే కోటానకోటి శృతులు తెలుపుచున్నవి. నావల్ల నేమవును.

కం. తెలిసితె నిదిచాల్చాలును । తెలియకపోయిననునాత్మ దేశికునా
దుటన్ । నిలచియరవిడిచిఘట్టిగ తెలియనిపరమార్థముల్ల తెలుసు
కోచాలా । దెల్పెద వేయి వేల వేదములా । తెలిసి తెలియక నవల
తెలివిమాలి తెగురుడు । తెలిపెనేమొ యొకటి తెలియదనకుముందు
తెలుసుకోచాలా । దెల్పెద వేయి వేల వేదములా. 14

తా. తెలుసుకుంటే యిదే జాలును. తెలియకపోతే సద్గురు సముఖములో అరవిడచి తెలియని పరమార్థము చక్కగా తెలిసికొనుము. అనేక విధములుగా బోధించెదను, యిప్పుడు తెలిసి, తెలియక తరువాత గురుదేమో, ఒకమాట చెప్పెను. అదినాకు తెలియక పోయెనని అనుకోవద్దు.

కం. సలలితనిజదేశికముఖ ! విలసిత వేదార్థబోధ విని శిష్యుడనే
తెలియదునీ వేదార్థము । తెలియకముందెట్లు నేను తెలుసుననేదీ ।
వ్యర్థమెగాదా తెలివిగలగనిదీ । తెలివిమాలిన నాదు తెలివికి వే
దార్థ । ములలోమహావాక్యమూలమెట్లుదెలుసు తెలుసుననేదీ ।
వ్యర్థమెగాదా తెలివిగలగనిదీ. 15

తా. దేశికులవలన వేదార్థబోధను విని స్వామీ వేదార్థము నాకు తెలియదు. తెలియనిసంగతి తెలుసునంటె వ్యర్థమేకాదా ! తెలివిమాలిన నాకు వేదార్థములలో మహావాక్యమూలము నాకెట్లు తెలియునని శిష్యుడనెను.

కం. వేదమహాభాష్యాదులు । వేదాంతార్థములుచాల వెదకి వెదకినే ।
వేదచతుష్టయ శిఖలచే . మోదముతో బ్రహ్మతత్వ మూలమెరు
గింపా । తెలియదంటె లేదుతరింపా । ఆదిలో బ్రహ్మరుద్రాదుల
బోధచే । గాదె జీవన్ముక్తి సాధకులైరిక మూలమెరుగింపా॥ తెలి
యదంటె లేదుతరింపా. 16

తా. శిష్యా ! వేదములు, భాష్యములు, వేదాంతార్థములు

నీకొరకు వెదకి వెదకి నాలుగు వేదములలో నాలుగు వాక్యములేరి బ్రహ్మ తత్త్వమూలము బోధించితిని. తెలియదంటే నీవు కడతేరు నుపాయములేదు. ఆదిలో బ్రహ్మదులీబోధచేతనేకదా జీవన్ముక్తులైరి.

కం. ఉపదేశకాలమున మ । ద్విపరీతపు చిత్త చపలవిభ్రమలేమో ।
యుపరమతఁబొందిబోధచే । విపులత తత్క్షణమె బ్రహ్మవేత్తనైన
టులా । దోచెనుగాని ఇపుడుండదటులా। అపుడారీతేమోమన। సి
పుడీరీతేమొ మిా । కృపచేత పరతత్త్వసఫలుని జేయవేవేత్తనైనటు
లా । దోచెనుగానియిపుడుండదటులా. 17

తా. గురువరా! తాము బోధించు సమయమందు నా చిత్త చలనమువలన గలిగిన భ్రమలణగి అప్పుడే బ్రహ్మవేత్తనై నటుల దోచెనుగాని తదనంతర మిపు డటులుండలేదు. అప్పుడారీతేమో యిప్పుడీరీతేమో తెలిపి పరతత్త్వమును నా కొసగుడని భావము.

కం. మును శ్రవణకాలముననే । గనుగొంటినినీదుచిత్త కలకలమెల్లన్।
వినుచోటమనసులేకను । మనసందినచోటవాక్య మహిమగనుపడ
కా । కనికానక తనువుమరుచుటెకా । ఘనతరమహావాక్యప్రణవ
ధ్వనులకుమనసు । కనుమూసెనేమోనది కలకాలముండునే మహి
మగనుపడకా ॥ కనికానక తనువుమరుచుటెకా. 18

తా. ఇదివరకు నీవు నాబోధను విను కాలములోనే నీయొక్క చిత్తచలనము నేను తెలిసికొంటిని వినుచోట మనసులేకను మనసున్న చోట వాక్యముయొక్క భావము తెలియకను మహావాక్యప్రణవధ్వనులను కని కానక శరీరము మరచుటేగాని యది యెల్లపుడుండునా ? యుండదని భావము.

సమాధిత్రయబోధశ్రవణవిధి.

కం. శ్రవణంబనగా నెయ్యది । శ్రవణేంద్రియములకు సర్వశబ్దగ్రా
హ్యం । బవిరుద్ధమగుచునుండగ । ప్రవిమలగురుబోధ జారని

ప్రారబ్ధమేమిరా । తత్ప్రతిబంధ మేది గురుస్వామీ । శ్రవణకాల
మున నాయవివేకమున కెదుట।వివిధదుష్కృతము లవశిష్టములై
కేలగు ప్రారబ్ధమేమిరా । తత్ప్రతిబంధ మేది గురుస్వామీ. 19

తా. శ్రవణమనగానేది. గురుస్వామీ చెవులకు సర్వశబ్దములు వినుట సహజమై యుండగా గురుబోధ చెవులలో జొరనినాప్రారబ్ధ మేమి ! శ్రవణకాలములో నా యవివేకము కెదురుగా అనేకదుష్కార్యములుతోచే బ్రతిబంధమేది ! నాకు తెల్పుడనిభావము.

కం. అవివేకవాసనత్రయ । వివిధేంద్రియదృశ్యసర్వ విషయమనః
ప్ర । భవకలుషదుర్గుణాదులు । సవిశేషముగాను విడిచే సర్వ
సాధనకూ । గావలయునీ శ్రవణమందరకూ । భువిలో మహావా
క్య శ్రవణముచేబ్రహ్మాను । భవమందుటకు నిదియెప్రథమ సమా
ధగు సర్వసాధనకూ । గావలయునీ శ్రవణమందరకూ. 20

తా. అవివేకసంబంధమైన లోకవాసన శాస్త్రవాసలును సర్వేంద్రియములకు గోచు విషయములు మనోజన్యమైన పాపములు దుర్గుణాదులు శేషములేకుండా విడచిపోవుటకెల్ల వారికి నీశ్రవణము కావలయును. మహావాక్యశ్రవణము చేత బ్రహ్మానుభవము జెందుటకీశ్రవణమే. మొదటి సమాధియని భావము.

కం. ఆవేదాంతశ్రవణము । లోవెలశిన యర్థమాత్ర లోమగ్నతస।
ర్వావస్థల నిజనిష్టగ । బావించుటకేదిపట్టు బయలు గన్పట్టూ ।
మత్ప్రారబ్ధ మెట్లుతుదముట్టూ । కేవలాద్వైత ప్రభావమునకు
దుర్వి । భావదుశ్చింతన లేవడ్డగించక బయలు గన్పట్టూ । మ
త్ప్రారబ్ధ మెట్లు తుదముట్టూ. 21

తా. గురుసార్వభౌమ తాముజేయుబోధలోని భావముయెల్లపుడు నిజనిష్టగా బావించుటకేదిపట్టు. కేవలాద్వైత ప్రభావమునకు

దుష్టభావనము దురుచింత మొదలగున వేవియు నడ్డగించకుండా నెట్లుపరి పూర్ణము తెలియును. నాప్రారబ్ధము తుదముట్టుదెట్లు అని భావము.

కం. గురువాక్యశ్రవణానం । తరమున తద్వాక్యముఖ్య తాత్పర్యము
న । త్పరమోపరతిని యంతః । కరణములో బయలునిండి గను
పింపుకొరకూ । మననము సేయు వలయునందరకూ । పరి పరివి
ధముల పరిగెత్తు పూర్వ సం । స్ఫురణలన్నియుమాని నిరతముసు
ఖమాత్మగనుపించుకొరకూ । మననము సేయ వలయునందరకూ. 22

తా. ఎల్లరకు గురువాక్యమును వినినతరువాత నావాక్యతాత్పర్యము నంతఃకరణలో పరిపూర్ణగా నిండి కనిపించుకొరకు మననము చేయువలయును. అనేక విధములుగా పరుగెత్తు పూర్వపు సంకల్పములుమాని యెల్లప్పుడు ఆత్మసుఖము గలుగుటకీ మననము రెండవ సమాధి యని భావము.

ని ది ధ్యా స ము

కం. దినదినమును నామానస । వనజములోపలతదీయ్య వాక్యార్థ
ముచిం । తనశాయగానె కేవల । ఘనతర చిత్సుఖ సమాధి క
ల్పితమగునా । నీమననము స్మనిజెందనగునా । పనిలేని పనిగ వా
జ్మనములచే ధ్యాన । మొనరజేసిన సర్వమును సమసి నిర్విష
య కల్పితమగునా । నీమనముస్మనిజెంగనగునా. 23

తా. ప్రతిదినమును నామనస్సునందు వాక్యముయొక్క బావమును చింతనచేసిన నిర్వికల్ప సమాధి నాకు గలుగునా ? లేనిపోని పనిగా వాక్కుచేతను, మనస్సుచేతను ధ్యానముచేసిన విషయభ్రాంతులెల్లను సమసిపోవునా యని భావము.

కం. మననసమాధిలో జెనగటి । ఘనబ్రహ్మవిచారమాత్మ గనిసించె
టినా । ధనగాగనిదిధ్యానకు । ననుకూలంబగుచు కలయునచల

మునందూ । మూడవసమాధిదెజగము నందూ। తనివి దీరక నా
త్మకనకాచలంబెక్కి । జననమరణ సంజ్ఞలను వెరుక లెరుగనినిశ్చ
లమునందూ । మూడవసమాధిదెజగమునందూ. 24

తా. మననసమాధి యందుండు బ్రహ్మవిచారణము, ఆత్మను తెలియుసాధనగా నిధిధ్యాసయందు కలసిఅచలమును పొందుచున్నది. తనివితీరేటట్లు ఆత్మయను బంగారు కొండనెక్కి చావుపుట్టుకలు, దేహి, దేహములను నెరుగని పరిపూర్ణమునందు జేరుటకే నిధిధ్యాసం మూడవసమాధియగునని భావము.

త్రివిధసమాధిసాధకుల తారతమ్యము

కం. తనమానచర్యలుయు । న్మనిలో నిలుపుటకు శ్రవణ మనననిది
ధ్యా । సనలగునీత్రిసమాధుల । కును సాధనకృత్యమొకటి కొక
టెక్కువౌనా । యెక్కువ తక్కువలులేకపోనా । వినుపింపుమ
భ్యాసవిధిలోన మునుయోగి । జనవాడికెమోనంతనలేమో వొక
టికొకటెక్కువౌనా ॥ యెక్కువతక్కువలులేకపోనా 25

తా. స్వామీ! తన మనస్సుయొక్క వృత్తులను నిర్వికల్ప సమాధియందు నిల్పుటకు శ్రవణ, మనన, నిధిధ్యాసలను నీ మూడు సమాధులను సాధించుపని ఒకదానికంటె యొకటి ఎక్కువ తక్కువ యుండునా? లేక ఎక్కువ తక్కువలులేక సమానముగానుండునా! పూర్వపుయోగుల అభ్యాసములేమో జనులవాడుకేమో దానిసంత నయేమో నాకు వినుపింపుడని భావము.

కం. అనిశమునీత్రిసమాధుల । మునుకొని సాధించునట్టి మోహోద్ధ
యుసా । ధనచాతనొకటొకటెహె । చ్చని శ్రీగురుకరుణవలన సా
ధించిమించూ । సర్వోపాధులెల్ల నిరసించూ । విను శ్రవణముకు
హెచ్చుమననమిబ్బడి యాను । మననమునకు ద్వివిధమునమాధు
నిదిధ్యానసాధించిమించూ ॥ సర్వోపాధులెల్ల నిరసించూ. 26

తా. శిష్యతిలకా! మోక్షేచ్ఛగలవాడు యీమూడు సమాధులను సాధించుటలో ఒక దానికంటె నొకటి హెచ్చని తన గురుకరుణచేత తెలిసికొని సాధించి సర్వవృత్తులను నిరసించి కృతార్థుడగును. శ్రవణమునకంటె మననము యిబ్బడిహెచ్చు, మననమునకంటె నిధిధ్యాస రెండంత లెక్కువగునని భావము.

మోక్షార్థికిసాధనత్రయసిద్ధి లేక జ్ఞానసిద్ధి గలుగదనేవిషయము.

కం. మునుత్రివిధసమాధివి । ధానములభ్యాసపడకతత్వము మిధ్యా ।
జ్ఞానజడబుద్ధిచేయను । మానించుచువిన్న యోగమహిమ లగుప
డునా ॥ నిష్ఫలమౌనుగాని స్థిరపడునా । మానాభిమానము మా
ననిమదికింక । లేనిసంశయములు పూనుగాని యోగమహిమలగు
పడునా । నిష్ఫలమౌనుగానిస్థిరపడునా. 27

తా. మొదట నీమూడు సమాధులభ్యాసముచేయక జ్ఞానములేని మందబుద్ధిచేత. అనుమానించుచు బోధవిన్నట్టయిన నిష్ఫలమగునుగాని. స్థిరపడదు. మానాభిమానములువదలని మనస్సునకు లేని సంశయములు తోచునుగాని యోగమహిమ కనుపడదని భావము.

కం. అందముగనుమద్బోధయు । పొందుగశ్రవణంబొనర్చి బుధ్యావర
ణం । బిందుతదర్థమునిడిని । స్సందేహముగానుమననసౌఖ్యతనొం
దూ । తన్మనమాత్మను నిలుపుమెందూ । ముందు నీమహావాక్య
సందర్భములోనేమి । సందేహమున్న నాముందుదీర్చుకొనుచు సౌ
ఖ్యతనొందూ । తన్మనమాత్మను నిలుపుమెందూ. 28

తా. కుమారా! నేను చేయుబోధను శ్రద్ధతో విని, దాని భావమును నీ బుద్ధియందుంచుకొని సందేహములేకుండా మనస్సును ఆత్మయందు కలిపి మననసుఖమును బొందుము. నేను జేయు మహావాక్యబోధయందు నీకు యేమి సందియములున్నను నావలన తెలిసికొని నివరణ చేసుకొని సౌఖ్యమును బొందుమని భావము.

కం. ఇకనీపరమార్థములో । నొకలేశాంశార్థమైన నూహింపగనిం ।
దొకటొకటికి మిక్కుటముగ । తికమకలై మనసుకేదీ తెలియదు
స్వామీ । నీమహావాక్యములమర్మమేమీ । వొకటి రెండు నాల్గు
సుకృతబోధలకెల్ల । సకలాధారముమూడోదొకటున్నాదట నేదో
తెలియదుస్వామీ । నీమహావాక్యముల మర్మమేమీ. 29

తా. గురుచంద్రా ! మీరు చేయుపరమార్థబోధ ఆలోచింపగా ఒకదాని కొకటి మిక్కుటమై నామనసు కలకజెంది యేమి తెలియకున్నది. యీమహావాక్యములలో ఒకటి రెండు నాలుగు వాక్యముల బోధలకు సర్వాధారమైనది. మూడోవాక్య మొకటి యున్నదట. దాని భావము నాకు తెలియదు. యీమహావాక్యముల మర్మమేమో నాకు తెల్పుడని భావము.

కం. మనకామహావాక్యార్థము । మనపాలిటిగురు డఖండ మహిమో
జ్వలుడై । మనవెనక మనకుముందర । మనకిరుపార్శ్వములనిలచి
మహిమదెల్పగనూ । తెలుసునెకాని తేటపడదికనూ । వినుమూ
మూడో వాక్యమున జీవబ్రహ్మైక్య । ఘనతత్వసంసిద్ధికలుగు । జీవ
న్ముక్తిమహిమనుదెలపగనూ । తెలుసునెగాని తేటపడదికనూ. 30

తా. శిష్యరత్నమా ! మనకామూడోమహావాక్యార్థము మనపాలిటి సద్గురుమూర్తి మనకు వెనుక ముందు రెండు పార్శ్యములను నిలచి మహిమ తెలిపితే తెలుసును. కాని లేనియెడల తేటపడదు. ఆమూడో వాక్యమువలన జీవబ్రహ్మైక్యసిద్ధిగలిగి జీవన్ముక్తుడగు నని భావము.

పంచమ ప్రకరణము సంపూర్ణము.

శ్రీగురుభ్యోనమ.

శుద్ధాద్వైత ప్రభోధ గురుశిష్యసంవాదము.

పూర్వభాగము జీవబ్రహ్మైక్య విచారప్రకరణము.

కం. నాలుగు వాక్యార్థముల । న్నెలీలందోచుబోధ లెరుగుటకొరకై ।
మూలమునే వాక్యార్థము । నాలోచనసేయ తెలుసునయ్యాగు
రునాథా । దీనికి మొదటకీ ద్దెల్పు మేధా । చాలదుర్విషయ దుశ్చల
మాయామోహాది । జాలము విడచియవలీల బ్రహ్మము నగుదున
య్యాగురునాథా । దీనికి మొదటికీద్దెలుపు మేధా. 1

తా. నాలుగు వాక్యార్థముల బోధలు తెలిసికొనుటకే వాక్యార్థము విచారణ చేయవలయును. దీనికి మొదటకీలుదెల్పుము. దుర్విషయములు మోహము మొదలగు మాయసంబంధ దుర్గుణములు విడచి నేవిధమున సులభముగా బ్రహ్మమగుదునని భావము.

కం. తెలిపినవాక్యమ్ములలో । తెలిపితినన తెలుసునన్న తెలియదుమూ
ఢా । దలతత్వమసీత్యర్థము । పలికెద నేమరలశుకుడు పరశివునివ
లనా । తొమ్మిది మార్గ్లు తెలుసుకొనెగానా । యల రహస్యోప
నిషత్తులఃసురాలమదిగాదె । తెలివిమాలిన తెల్వి తెలియక తెలు
సుకో పరశివుని వలన । తొమ్మిది మార్గ్లు తెలుసుకొనెగానా. 2

తా. నేను నీకుదెల్పిన వాక్యములలో నేను తెల్పినానని చెప్పినా తెలుసుననినా తత్వమసియను వాక్యార్థము తెలియదు. దీని భావమును పరశివుడు శుకులవారికి తొమ్మిదిమార్గ్లు బోధించిరి. యెరుక మార్గమును వదలి దీనిని గ్రహించుమని భావము.

కం. ఇదిమూడుపదములై త । త్త్వమనిత్వంపదమునసియను పదముల
తోడిం । పొదవెనుతత్పదమీశ్వర । పదమైత్వంపదముజీవపదము
గనలరె । అసియనుపదమైక్యార్థములరె । మొదట మా
యోపాధిప్రతిబింబమీశ్వరుడు । తుదకవిద్యోపాధి గతబింబమే జీ
వపదముగ నలరె । అసియనుపదమైక్యార్థములరె. 3

తా. ఈతత్త్వమసివాక్యము, తత్పదము, త్వంపదము అసిపదమని మూడు పదములైనది. తత్పదము యీశ్వరపదము. త్వంపదము జీవపదము. అసియనునది ఐక్యపదము. మాయాప్రతిబింబము యీశ్వరుడు. అవిద్యాప్రతిబింబము జీవుడు. యీశ్వరజీవులను యేకముచేయునది అసిపదమని భావము.

కం. ఈయుభయులకును వేరుగ । వాయకవాచ్యార్థలక్ష్య భావార్థము
లై । యేయర్థమ్ములనో । జేయగజీవేశద్వివిధ సృష్టిగలిగెను
గా । వ్యష్టిసమష్టిచేష్ట లమరెనుగా । నీయునికి లక్ష్యార్థఛాయా
లోకటేపట్టు । నీయనృతవాచ్యముల్ ద్రోయకడగట్టగు సృష్టిగలిగె
నుగా । వ్యష్టిసమష్టిచేష్టలమరెనుగా. 4

తా. ఈశ్వరజీవులకు వేరుగా వాచ్యార్థమని లక్ష్యార్థమనియు భావార్థమనియు నేమేమో అర్థములుచేయగా రెండు విధముల సృష్టిగలిగెను. అనగా యీశ్వరసృష్టి, జీవసృష్టి, గలిగి సమష్టియని వ్యష్టియనిచేష్టలు గలిగెను. యీఅబద్ధపువాచ్యార్థములువదలి లక్ష్యార్థముచేచూడగా జీవేశ్వరు లొక్కటేనని భావము.

కం. జీవునివాచ్యార్థమువిను । ధీవిలసితస్థూలసూక్ష్మదేహేంద్రియముల్।
ధ్యావరణశోకమోహాద । రావస్థలు జననమరణ రాకపోకలునూ
రాగద్వేషభావనాదులునూ । లావల్పములు విషయశా వరములు
జీవ । భావకర్తృత్వాదిపరిగణములు మళ్ళీ రాకపోకలునూ । రా
గద్వేషభావనాదులునూ. 5

తా. జీవునియొక్క వాచ్యార్థము చెప్పెదనువిను స్థూలసూక్ష్మ కారణదేహములు యింద్రియములు, బుద్ధి, శోక, మోహములు, బాల్య, యవ్వన, కౌమార, జరావస్థలు, జననమరణములు, రాకపోకలు, రాగద్వేషాదులు, లావు, అల్పములు, విషయేంద్రియ కావరములు, జీవభావము కర్తృత్వము మొదలగు పరివారములతోగూడి యుండుటయని భావము.

కం. ఈతనిలక్ష్యార్థమువిను । జాతతనుత్రయవిహీనజాగ్రత్స్వప్న ।
తీతాపరోక్షసాక్షా । ద్భూతమునై ప్రత్యగాత్మభువినీ పెంపొం
దూ । సర్వవిలక్షణాద్వైతమందూ। చేతనాచేతనవ్రాతములలోబ్ర
హ్మ । జాతాంశకాఖ్య విఖ్యాతిమీరగ సర్వభువిని పెంపొందూ।
సర్వవిలక్షణాద్వైతమందూ. 6

తా. జీవునిలక్ష్యార్థమేమనగా, స్థూలసూక్ష్మకారణ దేహము లేనివాడును, జాగ్రత స్వప్న సుషుప్తుల కతీతుడును. తనంతటతాను స్వతసిద్ధమైన వాడునునై సర్వమునకు సాక్షిభూతుడై చేతన అచేతనములలో పరబ్రహ్మమను పేరుతోటినుండుట యని భావము.

కం. వినుతత్పదవాచ్యార్థము । ఘనసర్వజ్ఞత్వసుగుణకల్పోక్తసమిష్ట్య
నుకూలత్రివిధదశలను । బెనగుచుకోశత్రయంబుపెంపొందుభువినీ ।
సర్వసృష్టిసంహారస్థితినీ । వనజభవాండములనుబెంచు దృంచుసా।
ధన బ్రహ్మవిష్ణీశజననమరణసంజ్ఞ పెంపొందిభువిని । సర్వసృష్టిసం
హారస్థితినీ. 7

తా. తత్పదవాచ్యార్థమేమనగా, సుగుణములతో గుమిగూడుకొని, సమిష్టిభావమును జెంది, మూడు దశలతోటి పెనగుచు, స్థూలసూక్ష్మ కారణదేహములు గలిగి, సృష్టిస్థితిలయములకు కారణుడై పుట్టించుటయందు బ్రహ్మయనియు, పెంచుటయందు విష్ణువనియు,

లయింపజేయుటయందు రుద్రుడనియు పేర్లు బెట్టికొని యుండుటయని భావము.

కం. క్షితితత్పదలక్ష్యార్థ । స్థితి సత్యజ్ఞానపరమచిద్గగనాంత । ర్గతబ్ర
హ్మానందసమా। గత యాత్మాకారమగుచు గన్పించుచుండా । ఆ
ద్యంతమాఖండమైయుండా । గతాగతములేక ప్రతిజాతిస్వజాతి
హితస్వగతభేదరహితమగు బ్రహ్మమైగన్పించుచుండా । ఆద్యంత
మఖండమైయుండా 8

తా. తత్పదలక్ష్యార్థమేమనగా, సత్యజ్ఞానానందమైన ఆత్మస్వరూపమై, మొదలు తుదలేక అఖండాకారమై, చావుపుట్టుకలు లేక, ప్రతిజాతియనియు, స్వజాతియనియు, భేదములేక పరబ్రహ్మమై తోచుటయని భావము.

కం. అసియనుపదమునకర్థము। పొసగన్నైక్యంబుగానభువితత్వాంతః
ప్రసరణలక్ష్యార్థద్వయ । మసదృశజీవేశకళల కైక్యమొక్కటిగా।
జేసినపట్టుసమాధిగాగా । కొనకుతత్త్వంపదముసుకులగువాచ్యా
ర్థ । బిసలురెండు పెరికివిసరివేసినకళలకైక్యమొక్కటిగా । జేసి
నపట్టుసమాధిగాగా. 9

తా. అసియనుపదమునకు, ఐక్యమని యర్థముగనుక, తెలిసికొని, తత్పదత్వంపదముల వాచ్యార్థములనే, ముసుకులు తీసివేసిన యెడల, జీవేశ్వరుల రెంటియొక్క కళ లొకటేనని నిశ్చయించుకొను పట్టే అసియను వాక్యమున కర్థమని భావము.

కం. యీమహిమపట్టు తెలియక । శ్రీమహిళాఢ్యశ బ్రహ్మశివదివిజేశ ।
స్తోమముజీవేశ్వరభ్రమ । నేమరివాచ్యార్థములతో నీటులనొప్పిరి
గా । రూపనామక్రియలమెలగిరిగా । సామర్థ్యముగనాత్మనీమ ల
క్ష్యార్థము । లామూలమెరుగరదేమో మాయావిద్యనీటులనొప్పి
రిగా । రూపనామక్రియలమెలగిరిగా. 10

తా. విష్ణు, బ్రహ్మ, రుద్ర దేవతలు మొదలగువారు యీ ఐక్యానుసంధానముయొక్క మహిమ తెలియక వాచ్యార్థముచేత జీవుడనియు, ఈశ్వరుడనియు, భ్రమజెంది రూపనామక్రియలచేత నొప్పియుండిరి. అదేమో మాయావిక్షేపలలో తగులుకొని లక్ష్యముచేత దీని మూలము తెలియలేకైరని భావము.

క౦. స్థిరమైనరూపనామ। స్ఫురణలవాచ్యార్థలక్ష్యసులలితజీవే। శ్వరులకు నైక్యమునికనే। వెరవునఘటియించు సర్వవిధులు వికటముగా। నగుచోట వాక్యములోదవెనరిగా। ధరలక్ష్యార్థములంగీకరణసేయవలయు। నరణిలక్ష్య త్రివిధ పరబోధలెరుగనివిధులు వికటముగా। నగుచోట వాక్యములోదవెనరిగా. 11

తా. గురువరా! వాచ్యార్థముచేత, స్థిరమైన రూపనామ క్రియలచేత, నెదుట కనబడుచున్నదానికి, లక్ష్యార్థముచేత నైక్యమే రీతి గలుగును. సర్వవిధులు వికటమైనచోట వాచ్యము లేర్పడినవి. గనుక లక్ష్యార్థ మంగీకారము చేయవలెనంటే, లక్ష్యముయొక్క మూడువిధములైనబోధలు, యెరుగనందువలన వికటముగా దోచుచున్నది గాన లక్షణత్రయబోధను దెలుపుమని భావము

లక్షణత్రయబోధ.

క౦. విడుచుటయుజహల్లక్షణ। విడువనిదజహత్వలక్ష్యవిధులివిరెండు। విడిచియువిడువనినడువడి। విడువకజహదజహల్లక్ష్య విహితములివిరా। వేర్వేరుగవిభజించికనరా। జహల్లక్షణవిడచి యజహల్లక్షణగడచి। జహగజహల్లక్షణమహరహముసాధించు విహితములివిరా। వేర్వేరుగవిభజించికనరా. 12

తా. జహల్లక్షణము, అజహల్లక్షణము, జహదజహల్లక్షణమని మూడు లక్షణములుగలవు. జహల్లక్షణమనగా విడచిన లక్షణము,

అజహల్లక్షణ మనగా విడువని లక్షణము, జహదజహల్లక్షణ మనగా విడచి విడువని లక్షణము వీనిని వేరువేరుగా విభజించి తెలిసికొనుము. జహల్లక్షణను వదలిపెట్టి అజహల్లక్షణను విడచి జహదజహల్లక్షణను నెల్లప్పుడు సాధించుము. యిదే హితమైనదని భావము

కం. మొదటిజహల్లక్షణవినుము । ముదమున కాశీగలొండు మునువిప్రుల
తో । నదెగంగాయాంఘోషను । పద మొకటవ్యక్తముగను పలి
కియురికెనుగా । దానికినర్ధవిధిలేకసరిగా। పదపడిగంగకుప్రవాహార్ధ
మెకాదా । రొదజేసునేగంగకుదరనిపద మొకటిపలికియురికెనుగా ।
దానికినర్ధవిధిలేకసరిగా. 13

తా. మొదటిజహల్లక్షణము వినుము కొంతమంది పెద్దలొక చోటసభజేసియుండగా కాశీకివెళ్ళిన నొకవిప్రుడువచ్చి గంగాయాంఘోషయని నొకయర్ధములేని మాటపలికి పగుగ త్రిపోయెనని భావము.

కం. గంగకునదియనుయర్ధ మొ । నంగుచు తత్తీరపురిని జనఘోషిత
మూ । నంగతినిజమీాయర్ధము । నంగీకారంబు సేయుమనిన ట్లున్నది
గా । వున్నది విడువవలెనన్నర్ధముగా ॥ వినుతద్వాక్యము దీనికను
కూలమనుకున్న । కనబడుతనువెరుకలన్నిపుడే విడచిపొమ్మనినట్లు
వున్నదిగా । వున్నదివిడువవలెనన్నర్ధముగా. 14

తా. సభయందలి పెద్దలాలోచించి గంగకునదియనియు ఆనది యొద్దున గొల్లపల్లెయున్నదనియు నిజమైనయర్ధమని బ్రాహ్మణుడు చెప్పిపోయినట్లున్నది. అనగా వున్నదానిని విడువుమని యర్ధమగుచున్నది. ఈవాక్యము జీవేశ్వరైక్యమున కనుకూలమనుకుంటే కనుపడే శరీరములుయున్నప్పుడే విడిచిపెట్టుమని చెప్పినట్లున్నదని భావము.

కం. ఏతత్సామ్యమువిడుమను । భూతలుగదత్వంపదార్ధ కూటస్థమ
హా । చైతన్యాంతమువిడవలె । ఏతరివిడచినమాయయును లెవరగుదు

డకా । ప్రత్యక్షవిరోధమాగాకా । దే తీరు జూడవిఘాతజహల్ల
క్ష్య । ప్రీతిజేసినవిపరీతమై మోక్షార్థులెవరకుపడకా ప్రత్యక్ష
విరోధమాగాక. 15

తా. ఈవాక్యము యొక్క భావము త్వంపదార్థుడైన జీవుడు మొదలుకొని యీశరీరపర్యంతము విడువుమని యర్థమగుచున్నది. గనుక నీవిడచిన లక్ష్యమును అంగీకరించి నట్టి యున మోక్షమును కోరువారెవరును లేక విపరీతమై ప్రత్యక్షవిరోధమగు చున్నది. గాన నీజహల్లక్షణపనికి రాదని భావము.

కం. ఇంచుకయజహల్లక్షణ । మెంచెదనొక మాధ్యవిప్రుడీమహిమ
న్నే । తెంచితను కేక వేయుచు । మంచాః క్రోశంతి యనెటిమా
టంచుజనెగా । దానికినర్థవిధిలేకసరిగా , మించినద్బుధు లాలో
చించిమంచెట్లరుచు । మంచెపైననరులా క్రోశించిరనిరి యీమా
టంచుజనెగా । దానికినర్థ విధిలేకసరిగా. 16

తా. అజహల్లక్షణయనగా విడువనిలక్షణము చెప్పెదను వినుము. పైనచెప్పినసభవద్దకొక మూఢబ్రాహ్మణుడొచ్చి మంచాఃక్రోశంతియని అర్థములేనివాక్య మొకటియరచి వెళ్ళిపోయెను. బుధవరులాలోచించి మంచాః క్రోశంతియనగా మంచలు అరచుచున్నవని యర్థము మంచలు జడములైనందున యెట్లు అరచును మంచలను విడువకుండా, మంచలమీదివారు అరచుచున్నారని అర్థముచేశికోవలెనని నిర్ణయించిరని భావము

కం. ఈసంధికిమంచెనుకడ । దీసిననర్థంబులేకదీనందొరులు, ల్లాసముగ
నరిచిరనునవు। డీసాధనజూడ వొస్తువుపీడదనుటా అర్థముయొనగూ
డమనకిచటా కడువడి మొదలేమొ విడువరాదను పెద్ద బడుగు
దృష్టాంతము యొడబడదిచ్చట విడువరాదనుటా । అర్థము యొన
కూడె మనకిచటా. 17

తా. ఈ సందర్భమంతాలోచింపగా కనుపడే భ్రమ రూపము విడువడని అర్థమగుచున్నది యెరుకను విడువకూడదను దృష్టాంతము జీవేశ్వరైక్యభావమందు పనికిరాదని భావము.

కం. ఇదియేమివికటమగునన । సదమలలక్ష్యార్థమెరుగ జడదృశ్యజగ।
త్సదనతనుపంచకోశా । స్పదవాచ్యార్థములు విడువ బడ వలసె
ముందూ । విడచి తెగాదా కడ తేరు టెందూ । విడువరాదను మో
హాజడపుదృష్టాంతమూ । గడమేగాకతత్వమొడగూడున విడువబ
డవలసె ముందూ । విడచి తెగాదా కడ తేరు టెందూ. 18

తా. ఇది విరుద్ధముగానున్నదని ఆలోచింపగా లక్ష్యార్థ భావము తెలిసికొనగనే కనుపడే పంచకోశ వికారాస్పదమైన జగత్సంబంధము గు వాచ్యార్థములు తమంతట తామే వదలిపోవుచున్నవి. అట్లువదలిపోతే నేకడ తేరుట విడువరాదను జడమైన దృష్టాంతరము యిచ్చుటకూడదని భావము.

కం. విడుజహదజహల్లక్షణ । యును విడిచియు విడువనట్టి యాత్మైక్య
లస । ద్ఘనజీవేశ్వరలక్ష్యము । గనుగొని పరిపూర్ణనిష్టకడ తేరవో
యీ ఇది దెలసితె పైన లేదోయీ । మునుసోయం దేవదత్తనుశృతి
మూలము । తనివిదీరగవిని నిను నీవేగనుగొని కడ తేరవోయీ,
ఇది దెలసితే పైన లేదోయీ. 19

తా. మానసపుత్రా! జహదజహల్లక్షణయనగా, విడచీవిడువని లక్షణమునుగూర్చి చెప్పెదను. ఇది జీవేశ్వరైక్యమును జేయు లక్ష్యము. సోయం దేవదత్తయను శృతియొక్క మూలమును తనివితీరేటట్టు గురువువలనవిని, నిన్ను, నీవు తెలిసికొని పరిపూర్ణమును జెంది కడ తేరుము. ఇది తెలిసితే దీనికి పైన లేదని భావము.

కం. ఇలగంగాతీరంబున । విలసితముగ దేవదత్త విప్రోత్తమునికా ।
తొలిముప్పది సంవత్సర । ములక్రిందట గన్న నరుడు మునికొని

మరలా । గనుగొంటి కావేరీ తీరములా । అలనాటికిలనాటి కల
విగాక దేహ । బలసంపదలు దేశకాలభేదములగుచు మునికోని
మరలా । గనుగొంటి కావేరితీరములా. 20

తా. ఇదివరకు ముప్పది సంవత్సరములక్రిందట దేవదత్తుడను బ్రాహ్మణుని గంగాతీరమున జూచితిని, తిరుగా వానినే, కావేరీతీరమున యిప్పుడు జూచితిని, ఆదేశ మీదేశముగాదు, ఆకాల మీకాలముగాదు, అప్పుడుండు బలమిప్పుడులేదు, యీకారణములవలన గురుతుపట్టుటకు వీలులేకపోయెనని భావము.

కం. జ్ఞానాభావముచేనను । మానించుటెగాని యుభయ మార్గప్ర
భావ । స్థానభేదములువిడిచిని । ధ్యానతగనదేవదత్తతను విదేయ
గునూ । భేదములేవాచ్యార్థములగునూ । మానరానిపోడు నా
నార్థములకీడు । లేనివాడుగాడు గానవాడెవీడు తనవిధేయగు
నూ । భేదములేవాచ్యార్థములగునూ 21

తా. జ్ఞానములేనందున అనుమానించుటేగాని, ఆదేశమును యీదేశమును, ఆకాలమును యీకాలమును, అప్పటిబలమును ఇప్పటిబలమును, విడచినదానముగా గుర్తుపట్టితే దేవదత్తునితనువిదేయగును. వాడే వీడు, నానార్థములచేత కీడుకలిగించునవి యీవాచ్యార్థములేయగునని భావము.

కం. గురిచిక్కని కాలములో । పరిపరివిధములవికార భ్రమలేర్పడు
నా । కరణిగజీవేశాఖ్యల । బెనగిన వాచ్యార్థద్వివిధ భేదోపా
యములా । గోచరములై మెరసె రూపములా । మరి దేవదత్తుని
మరుగునకుగనికాల । వరణిలో భ్రమలెల్లు జరుగు జీవేశ్వరుల భే
దోపాయములా. గోచరములై మెరసె రూపములా. 22

తా. దేవదత్తుని గురుతు చిక్కనికాలములో భ్రమ లెట్లేర్ప డెనో ఆలాగే వాచ్యార్థములచేత జీవుడని యీశ్వరుడని రెండు భేదములుగలిగి, రూపము వేరువేరుగా గనపడెనని భావము.

క. గురిగురుతుల మరవాచక । మరుగులుజీవేశ్వరాఖ్య మరినాత్మ
లకుఁ । స్థిరనిజ లక్ష్యార్థోభయ । పరిశుద్ధప్రత్యగాత్మ పరమా
త్మలకునూ । ఐక్యతకొక్క తెరగుగనుమికనూ । మరిజీవేశ్వరమ
లిన మరుగులు విడిచిన । పరలక్ష్యార్థములోన బ్రహ్మకళలేకము
పరమాత్మలకునూ । ఐక్యతనొక్క తెరగుగనుమికనూ. 23

తా. గురిగుర్తులు యేర్పడుటవలన యేకమైన ఆత్మకు, జీవుడని, యీశ్వరుడని, అబద్ధపుమరుగులు కలిగెను. పరిశుద్ధమైన ప్రత్యగాత్మ పరమాత్మలకు లక్ష్యార్థముచేత, ఐక్యమగుటకొక మార్గమున్నది. అదియేమనగా, జీవేశ్వరులయొక్క మలినమైన మరుగులను తీసివేసినయెడల లక్ష్యార్థములో బ్రహ్మకళలొక్కటేనని భావము.

కం. యీలక్షణత్రితయాంత । ర్మాలము తత్వమసివాక్య ముఖ్యార్థ
ప్రవహో । ధాలయము గానసర్వము నీలోనివెరుగ తెలుసు నిజ
ముకుమారా । ననుగన్న బంగారు సుకుమారా । యేలాగైన
తత్వ మూలమెరిగియోగ । శీలులాలోనన్ను మేలుమేలని పించు
నిజముకుమారా । ననుగన్న బంగారుసుకుమారా. 24

తా. ఈమూడులక్షణముల లోపలిమర్మము తత్వమశి యను వాక్యముయొక్క బోధకునునికి పట్టుగాన నిన్ను నీవు తెలుసుకుంటే నిజము తేటపడును నన్నుగన్నబంగారు సుకుమారా యేలాగునైనా యీఐక్యానుసంధాన మెరిగిపెద్దలవద్ద ప్రతిష్ఠనిలుపుమని భావము.

శిష్యవచనము

కం. శివజీవైక్యవిచారము । శివరూపకగురునివలన శిష్యుడువినితా ।

సువివేక త్రివిధభక్తుల । సవినయముగ దేశికేంద్ర చరణాబ్జము
లకూ । సాగిలిమ్రొక్కి సమరస మొలుకూ । ప్రవిమలాత్మధ్యా
న వివరణమృదుమధుర । రవముగులుకబలికె త్రిభువన దేశికు
చరణాబ్జములకూ । సాగిలిమ్రొక్కి సమరస మొలుకూ. 25

తా. శివస్వరూపుడయిన గురునివలన జీవేశ్వరైక్యబోధ శిష్యు
డువిని వినయవిధేయముగా దేశికేంద్రుని పాదారవిందములకు త్రివిధ
భక్తులచేత సాష్టాంగదండప్రణామము లాచరించి మృదుమధురవా
క్కులతోటి యిట్లనియెనని భావము.

కం. స్వామీయీవాక్యార్థము । లేమోసద్వేదపఠన వలెవినబడె
నిం । కేమోభాషాభేదము లేమోమీదివ్య మహిమ లేమో
కనిపట్టి । తెల్పవెనాదు భాషానుపట్టి । ప్రేమ మీరెరుగించే
నామహాబోధకం । కేమైనరుచిపుట్టు నీమలక్ష్యక్రమము లేమో
కనిపెట్టి । తెల్పవెనాదు భాషానుపట్టి. 26

తా. సద్గురువరా! తాము బోధించే యీ వాక్యార్థములు
వేదసారమువలెనున్నవి. నాకేమియు తెలియలేదు. భాషాభేదమేమో
తమదివ్యమహిమ లేమో నాభాషను కనిపట్టి నాకు బోధింపుము
దయచేత తమరునాకు బోధించేబోధకు యింకాయేమయిన రుచిపుట్టె
నీమములు లక్ష్యములున్నవేమో తెలుపుమని భావము.

కం. పేరైనబ్రహ్మవిద్యా । ధాగులుజపియించువేద తార్కికభాషా ।
ధారమగునట్టివాక్యము । లారీతిగనీకుమనసు కందునట్లుగనూ ।
తెల్పితి వేదసారతరముగనూ । ఆరూఢిబ్రహ్మవిచారములో మది
దూరక వేరొకమారు బానలనీకందునట్లుగనూ। దెల్పితి వేదసారత
రముగనూ. 27

తా. ప్రఖ్యాతిజెందిన బ్రహ్మను భవులుజపించే వేదతర్కభా

మకు ఆధారమైన వాక్యములు వేదసారముగా నీమనసుకందునట్లు వేరు భాషలో తెలిపితినని భావము.

కం. కుండయనఁ కుంభమనగను । కొండయనన్ గిరియనంగ కులభాష
లు వే । రుండిన యర్థం బొకటిగ । దండిగ గన్పించుగాన తనమ
నసుకందూ । నిజభాషచే నిందుసుఖమందూ । పండితులగు వా
రఖండబోధ శిష్య । మండలిగు తెలరుగుచుండు మాటలు దెల్ప త
నమనసుకందూ । నిజభాష చేనిందుసుఖమందూ. 28

తా॥ కుండయనగను కుంభమనగను వకేవస్తువున కర్థమగును. కొండయనగనుగిరియనగను వకేవస్తువున కర్థమగుచున్నను కుండయనియు కొండయనియు తెలుగువారు మాట్లాడుదురు. కుంభమనియు గిరియనియు సంస్కృతభాష మాట్లాడువారు మాట్లాడుదురుగాన వారి వారి భాషలచే బోధించినవారి మనసుకు సుఖముగలుగును పండితులగు వారుశిష్యకోటి భాషనుబట్టి బోధింపవలయునని భావము.

కం. వేదాంతబోధకెల్లను । పాదైయున్నట్టిబ్రహ్మ భావముదెల్పఁ ।
గా దోనాకిది తెలియగ । లేదంటివియితరభాష లేలనినీకూ । నీ
కులభాషలోనె దెలుపుటకూ । ఆదరింపవదేమో నిధరణిలో ల్పె
ట్టె । లో ద్రవ్యమెవరంటరాదంగురే జనులేలనినీకూ । నీకుల
భాష లోనె దెలుపుటకూ. 29

తా. భూమియందు తోలుపెట్టెలో పట్టిన ద్రవ్యము తాకకూడదని యెవరైనా అనగరాయని వేదాంతబోధకు తా ఆధారమగు బ్రహ్మభావమును నీ కులభాషలో నీకు తెలియునట్లు బోధించినను ఆదరింపవెందుకని భావము.

కం. తనకనుభవమునకందని । ఘనతర సద్వేదవిద్య ఘనులకెఘన
మై । గనిపించుగాని తదృచి । గనసప్పుడెనిప్ఫలంబు గాదెగురు

స్వామీ । మనసానంద మందదింకేమీ । ఘనసంపదలుగల జన
నాధునన్నము । తిననొల్లనట్లనె విననన్యబోధలు గాదెగురు
స్వామీ । మనసానంద మందదింకేమీ. 30

తా. గురుస్వామీ ! ఘనమైన వేదవిద్య ఘనులకే ఘనముగాని నాబోటి తెలియనివారికి మనసుకు తెలియనప్పుడు నిష్ఫలమే కదా ? నామనస్సు కానందము కలుగలేదు. యెక్కువగా సంపదగలరాజు అన్న మిచ్చిన నిచ్చలేనట్లు యితరబోధలు నేను విననని భావము.

కం. ఒకమాటకు వొకపూటకు । ఒకభాటకు వొక్కచోట వడినిల్వ
నినీ । వికటాలాపములణగుట । కిక నేమని బోధజేతు నెన్నిది
నములకూ । నీమదిభ్రాంతు లన్నివిడుచుటకూ । విన్నట్లెవిందు
వు కన్నట్లుకందువు । అన్నిదెల్పినవెనుక సున్నబెట్టెదవిక నెన్ని
దినములకూ । నీమదిభ్రాంతు లన్నివిడుచుటకూం. 31

తా. శిష్యా ! నీకొకమాటలేను, ఒకపూటలేదు, ఒకబాటలేదు. ఒక్కచోటనునిల్వని నీ వికటపుమాటలణగుటకును, నీ మనస్సునందలి భ్రాంతులు పోవుటకును, యెన్నిదినములేమనిబోధచేయుదును, విన్నట్టేవినెదవు, తెలిసినట్టే నటించెదవు అన్ని తెల్పినతర్వాత నాకు తెలియదని సున్నబెట్టెదవని భావము.

కం. ఎటుజూచిన నేత్రముకే । భటువొందకగాదె వేద భాష్యవచస్సం
ఘటితమహావాక్యంబుల । కటునిటు మాట్లాడకున్నా నయ్యాగురు
నాధా । మత్ప్రారబ్ధా ఘటనేమో కాదా । ఎటువంటి రోగుల
కటువంటౌషధమొసగి । ష యకున బ్రతికించు ధన్వంత్రివనుకున్న
నయ్యాగురునాధా । మత్ప్రారబ్ధ ఘటనేమో కాదా. 32

తా. గురునాధా ! నా ప్రారబ్ధానుభవమెటులనున్నదో, యెటులాలోచించినను, వేదభాష్యమూలములైన వాక్యములు తెలియక,

నేను కడతేరేమార్గముచిక్కక అటునిటు మాట్లాడకయున్నాను. యెటువంటిరోగుల కటువంటి ఔషధమిచ్చి తక్షణమే బ్రతికించేటటువంటి వైద్యులు మీరేనని నమ్మికొన్నాననిభావము.

కం. వేదచతుర్విధబోధలా । పాదగుతత్వంపదద్విపదలక్ష్యార్థార్ణ ।
భేదపరిపూర్ణసత్కళ । మోదముగను నచలమంత్ర మూలమే
ర్పరచీ । అభేద్య మఖండ మగుపరచీ । ఆదితత్వంపద భేదావా
చ్యార్థ ములు । సాధించినీరెంటి వాదముల్ కడద్రోతు మూల
మేర్పరచీ । అభేద్య మఖండమేర్పరచీ. 33

తా. ప్రియశిష్యా! నాలుగు మహావాక్యముల కాధారమైన తత్పద, త్వంపదములకు లక్ష్యార్థముచేత భేదరహితమైన పరిపూర్ణకళకు అచలమంత్రమూల మేర్పరచి భేదింపరాని అఖండమునుజూపిమొదట తత్పద, త్వంపదములయొక్క భేదమైన వాచ్యార్థములను నీకు చక్కగా అనుభవమగునట్లుచేసి యీరెంటియొక్క భేదములను బోగొట్టెదనని భావము.

కం. అటుజేసిననేబ్రతుకుదు । తటుకునకడతేర్చుపెద్ద ధారల్లదెగా ।
మటుమాయావిద్యల దు । ర్ఘటమగు వాచ్యార్థద్వివిధ ఘట్ట
మెప్పటికీ । అదెప్రారబ్ధపుట్టిల్లంతటికీ । యెట్లయిన నీదుష్టచేష్టలీ
రెండెరుక । పట్టుజెరచికడగట్టు జేర్చుటకిదిగో ఘట్ట మెప్పటికీ । అ
దెప్రారబ్ధపుట్టిల్లంతటికి. 34

తా. స్వామీ! ఆప్రకారము కరుణించితే నేను కడతేరెదను. నన్ను త్వరలో కడతేర్చు పెద్దబాట అదే. ఈరెండు విధములైన మాయావిద్యసంబంధమైన వాచ్యార్థములు రెండిటియొక్క ఘట్టమే ప్రారబ్ధముయొక్క పుట్టిల్లు. యెటులైనను శివజీవులనే భ్రమరూపకమైన యెరుకను పోగొట్టి నన్ను పరిపూర్ణుని జేయువలెనని భావము.

కం. ఏలాగునైననినుగుణ । శీలునిగా జేసికనుల జూచెదనని నే। నా
లోచింపుచునికవెయి । వేలకునీకొక్కఘడియవిమలబుద్ధిగనూ ।
నేర్పడచాలదేముక్తిగననూ । యేలీలనైన నేనాలోననాగురు ।
కీలకమెరిగించి యేలుకొందును పుత్రవిమలబుద్ధిగను । నేర్పడచా 35
ల దేముక్తిగననూ.

తా. పుత్రా ! యేవిధముచేతనైనను నిన్ను బ్రహ్మవేత్తనుజేసి కండ్లచూతామని నే నాలోచింపుచుందును. నీబుద్ధి నిర్మలమైన నొక ఘడియలోనే ముక్తికలుగును. భయపడకుము. యెట్లయినను నాగురు కీలకమెరిగించి నిన్ను జీవన్ముక్తుని జేసెదనని భావము.

షష్ఠమప్రకరణము సంపూర్ణము.

శ్రీశివాయగురవేనమః

శ్రీ శుద్ధాద్వైత ప్రబోధ గురుశిష్యసంవాదము.
ఉత్తరభాగవిషయప్రబోధిక.

శ్రీమత్పరాత్పరాఖండ మహాపరిపూర్ణాచల బ్రహ్మోపదేశమున కనుగుణ్యమగు పరబ్రహ్మవిద్య యనాదికాలంబున నుపదేశరహస్యత్రయాత్మకంబై అఠీ విద్య దహరవిద్య శామవిద్యాదిరూపంబుల విలసిల్లె. నందఠీ విద్య పాదత్రయంబై ప్రథమపాదం బంతస్తారక సూక్ష్మాణు తేజోమయంబై పంచమహాముద్రాది సందీప్య బాహ్యాంతర్మధ్య లక్ష్యత్రయ విరాజితంబై యలరె. ద్వితీయపాదంబభేద్య బాహ్యతారక జగద్బిందు చరాచరాంతర్గోచర భిన్నాభిన్నవస్తుత్వాది తేజోమయంబై యలరె. తృతీయపాదంబుమహాతారకస్వరూపంబై అంతర్బాహ్యాగోచ రాద్భుతైకాఖండ తేజోమయంబై యలరె. ద్వితీయరూపంబగుదహర విద్య పాదత్రయంబై ప్రథమ పాదంబున సర్వేంద్రియవశీకరణయోగ సాధనానుకూలంబై మహాఘటకఠిన హఠయోగసంఘటితబంధత్రయమూలక చతురుత్తర షష్ట్యాసనవిధానోక్త యమనియమాసన ప్రాణాయామ ప్రత్యాహారధ్యానధారణ సమాధ్యష్టాంగయోగ సంసిద్ధుల చేదనరి బాహ్యవ్యాపక రేచక కుంభక పూరకాదిష్టవాయుధారణాత్మకంబై యలరె. ద్వితీయపాగం బంతర్దహరకుండలీత్రయ మహాతేజో దర్శన సాధనానుకూలంబై యణిమాద్యష్టసిద్ధులందనరి సర్వజ్ఞత్వాదిసుగుణంబులనొప్పివియద్గమన పరకాయప్రవేశ భూమ్యాదిపంచమహాభూత స్తంభనాది సత్క్రియాతాంత్రికంబులమెలంగి యంతర్వ్యాపక వాయుధారణాత్మకంబై యలరె. తృతీయపాదంబుమహాసూక్ష్మదహరకుండ

లీ కుహార లసద్బ్రహ్మతేజోఖండ సందర్శనసాధనాంతర్లంబి కాయోగవిలీన పరవశగత బహుకాలజీవిత్వగశలకొప్పి తనుమనఃప్రాణేంద్రియ నిగ్రహత్వంబున ఏకాఖండ బాహ్యాంతర్వాయుధారణాత్మకంబై యలరె నీషడ్విధరహస్య సాధనంబు లొకటికొకటి కన్యోన్యసాధన వశీకరణంబులై వేదవిధ్యుక్తాఖండ మహాతారకయోగోపదేశ ఆత్మానాత్మ విమర్శజ్ఞాన సాంఖ్యబ్రహ్మ విచారాంతర్విహారములై ద్వివిధబోధోపకరణంబులై ప్రవర్తిల్లు తృతీయస్వరూపంబగు భూమవిద్య పాదత్రయంబై ప్రథమపాదంబున సాధనచతుష్టయ సంపద్విశిష్టాధికార నియామకంబున చతుర్విధ వేద మహావాక్యోపదేశ జీవబ్రహ్మైక్య లక్షణాన్వితంబై యలరె. ద్వితీయపాదంబున తత్పూర్వోక్తబ్రహ్మైక్య సమాధి సమరసభోగవంతంబగుటకు అఖండపరిపూర్ణాచల మహావాక్యార్థప్రతిపాదకంబై తదీయవిభవమహాచల దర్శనీయంబై యలరె. తృతీయపాదంబున అఖండభ్రమవిసర్జన సాధనానుకూలంబై సదాచార్యముఖోక్తబ్రహ్మబుద్ధ్యుపదేశమహానందభోగపరవశాత్మకంబై యలరె. నీత్రివిధవిద్యలం దనవరత బ్రహ్మానుభవసాక్షాత్కారభూతములైన యీతద్ద్వివిధనవగోప్యంబులుద్భవించె నివియే బ్రహ్మవిద్యాత్రయాంతర్గతనవవిధయోగోపదేశ రహస్యంబులని ప్రఖ్యాతిగాంచె నివియుయథాసాకల్యముగ నెరింగించుటకు గ్రంథవిస్తరభీతిచే వెరచియే నిప్పుడుపూర్వోత్తరభాగములలో సంక్షేపరూపముగా నీపరమరహస్యసారాంశములు పూర్వానుభవముల ననుసరించి యుపన్యసించితి నందుని గ్రంథపూర్వభాగంబున అక్షివిద్యదహారవిద్యాది ద్వివిధ రహస్యంబులమెలగు యోగశాస్త్రసాధనాన్వితమగు మహాతారకయోగ సాక్షాత్కారము సాంఖ్యయోగానుభవంబగుఆత్మానాత్మవిచారము తృతీయపాదంబగు భూమవిద్యలో ప్రథమపాదమగు వేదచతుర్విధమహావాక్యోపదేశ తత్త్వార్థసమాహిత జీవబ్రహ్మైక్యబోధయు నాచేవివరింపంబడియె నికమీద నుత్తరభాగంబున పూర్వోక్తభూమవిద్యారహస్యార్థ శేషాంశద్వయమును ప్రబోధింప నుపక్రమించితి

ద్రహస్యద్వయ మహాజ్ఞాన సగోచ రాప్రతర్క్యసర్వప్రపంచాతీతనిర్గుణా
చల పరమరహస్యములై యున్నవి తద్రహస్యాంశము లాత్మవేద్యంబై
పూర్వచతుర్విధ మహావాక్యార్థ సమర్థమై క్యానుభవంబగుటకుతదీయ్య
పూర్వోక్తభూమ వేదవిద్యా పరికల్పిత సహస్రాష్టోత్తర శతోపనిషత్ప
మాగత శ్రీమదనంతాచలోప నిషత్ప్రమాణప్రతిపాదకమగు శ్రీమదచ
లద్వాదశాక్షరీ షోడశాక్షరీద్వయప్రబోధము లాధారములై యున్నవి
తద్రహస్య మహావాక్యార్థప్రబోధలు అనాది మహాఋషిగణముఖోద్గత
ఋభుగీత బ్రహ్మగీత నారదగీతావధూతగీత అష్టావక్రగీత పూర్వోత్త
రభగవద్గీత బృహద్వాసిష్ఠ వసిష్ఠజనకసంవాదాది పూర్వవేదాంతప్రక
రణములచే ప్రసిద్ధములగుచుతదుపదేశకర్తలగు బ్రహ్మవేత్తలచేతదా
సక్తులగు మోక్షార్థులందరుప్రబోధలొందసి కృతార్థులగుచుండిరి. ఇట్లుం
డగా నానాటికి నీకలికాలసంప్రాప్త దుష్టప్రారబ్ధకశలకొలది వేదశా
స్త్రవిద్యలందునవరతాసక్తి గలుగక తదీయ్య శాస్త్రశబ్దావలోకనలేని
మోక్షార్థులు తచ్ఛబ్దజాల ప్రఘోషాస్వాతితద్బోధము మనోవృత్తికగో
చరంబై తద్వాక్యశ్రవణానందమే లేక తదుపరి తన్నిష్ఠాగతులు మనన
నిధిధ్యాసనసమాధివిధులంగక సంశయవ్యసనపరంపరలచే జ్ఞానసమ్పత్తిప్ర
యాసలొందుచుకొంతకాలంబుడాగెను తదనంతరంబున పరమాంతరం
గ ప్రబోధకులలో శ్రీ శివరామ దీక్షితస్వామియగుమదీయ్య బహుకా
లపూర్వాచార్యులవారవతరించి సర్వసాధులకుజ్ఞానోపదేశంబుసేయుచు న
డల నొకానొకసమయంబునను తద్విషయమంతయునిజాంతరంగసమా
ధియందవలోకించిసర్వభూతదయాళు తాచిత్తుతైయాలోకించిర దెట్లనగా
భూతభవిష్యద్వర్తమానములగు నేకాలములయందైనను వేదశాస్త్రప
ఠనద్వారా సంస్కృతభాషాభ్యాసులగు జ్ఞానులుతద్భాషప్రబోధకలగు
టచే పఠన సంస్మరణ శ్రవణ మనన నిదిధ్యాసాధికారములు గలిగి
కృతార్థులు కావచ్చును. తద్భాషావిహీనులగు మోక్షార్థులు యేత
ద్బ్రహ్మవిద్య నార్జించుటకు నిస్సాధనీభూతులైరని కొండొకనడవు

వితర్కించి బహువిధయోగ శాస్త్రాదుల పరీక్షించి ఆజ్ఞయొసంగి రదెట్లనగా—దీని కన్యసాధనోపాయము లేదను దురభిప్రాయముమాత్రము మిక్కిలి దుస్తరమై యున్నది యెట్లయినను సర్వజీవోపాసనార్హమగు పరబ్రహ్మవిద్య యొక్క సర్వభూతావశ్యమునకు ముందు హాని యగుచున్నది విశేషజ్ఞానమోహాసక్తత అనేక జన్మ సుకృత తపస్సంసిద్ధులచేత కలిగిన్ని వృధాగా వక స్వల్పకార్యమగు సంస్కృతభాషాజ్ఞానలోపముచేత అట్టి సాధులందరు నీజన్మలో నేమి జేయునది లేకను భవిష్యత్కాలమందు వ్యర్థమగు కొన్ని జన్మలు యెత్తవలసి వచ్చునను విపరీతధర్మమేర్పడి యున్నది యిందుకు నే సదుపాయము యాలోచించుటకు నే పెద్దలైనను నే కృత్యమైన సామర్థ్యములు లేవని చెప్పవలసియున్నది యిందువలన సర్వవిధములరహిమార్థమంతత్యంత విపరీతవిరుద్ధార్థము లిగ్లావహించి యున్నవిగావున నీదురభిప్రాయము లన్నియు సర్వదా అసంభావితమని స్పష్టముగా నెంచగగియున్నవి. వేదద్వైతసిద్ధాంతములో పూర్వశాస్త్రానుభవములు విచారించగా విశేషించి నే భూతములకైనను తీవ్రవైరాగ్యభక్తిజ్ఞానములు బహుజన్మసంసిద్ధులవలనంగాని గలుగవు అట్టి సాధనములవల్ల గాని పరిపూర్ణజ్ఞాన సిద్ధి కాదు యిందుకు ప్రమాణము.

శ్లో॥ మోక్షసాధనసామగ్ర్యాం భక్తిరేవగరీయసీ ।
స్వస్వరూపానుసంధానం భక్తిరిత్యభిధీయతే ।
బోధోన్యసాధనేభ్యోహి సాక్షాన్మోక్షైకసాధనం ।
పాకస్యవహ్నివజ్జ్ఞానం వినామోక్షోనసిధ్యతి ॥

ఇట్టిసాధనత్రయములు పరిపూర్ణజ్ఞానసిద్ధికాధారములై యున్నవి యీత్రివిధసాధనములు లేని పశుప్రాయులు యెన్నెన్ని జన్మలందు యోగయోగతపోధ్యయన వ్రతదానధర్మతీర్థస్నానాది యేకృత్యములొనర్చినను ఫలము యెంతమాత్రము లేదనుటకు ప్రమాణము.

శ్లో॥ కురుతేగంగాసాగరగమనం- వ్రతపరిపాలనమథవాదానం- జ్ఞానవిహీనస్సర్వమతేన - ముక్తింనభజతిజన్మశతేన॥ అని యున్నది.

శ్లో॥ అలంయాగైరలంయోగై - రలంత్యాగైరలంధనైః- జ్ఞాతంబ్రహ్మనవిజ్ఞేయ - మితివేదాంతడిండమః.

అనియున్నది ఇదియునుంగాక బహుజన్మతపస్సంసిద్ధిచే గలిగిన మోక్షాసక్తి కాలమునకు నే కాలము సరి కాదనియు అట్టికాలమునకెన్నిఅభ్యంతరములుగలిగినను జ్ఞానోపదేశము వకదెస కాలమనియుతత్కాలమందుపదేశించుటచేతశీఘ్రముగబ్రహ్మసిద్ధియగుననుటకుప్రమాణము.

శ్లో॥ తీర్థేదేవాలయేగ్రామే - మందిరేగహనేగుహే - శ్మశానే మోహ్యసంకీర్ణే- చండాలశ్వపచాలయే - అవేదశాస్త్రసాహిత్యే- అశుద్ధేఅప్రసక్తకే-అసంబంధేఅసత్కృత్యే-అవశిష్టేఅపాత్రకే- అనధ్యాయనదుష్కాలే - అశుభేజాడ్యపీడనే - అన్వాధీనేఅనాచారే - అపవిత్రే అయోమయే-జ్ఞానసంపత్సమాయుక్తం- సమకాలంవిదుస్తథా-తత్కాలేతత్వబోధేన । క్షణే మోక్షశ్చసిధ్యతి॥

అనుమాట సిద్ధాంతమైయున్నది. ఇకను వేదశాస్త్రభాషలవల్ల జ్ఞానసిద్ధి యెంతమాత్రము పొందలేరనుటకు ప్రమాణము.

శ్లో॥ ఆలోక్యచతురోవేదాన్ - ధర్మశాస్త్రాణిమానవాః- బ్రహ్మతత్వంనజానాతి - దర్వీపాకరసంయథా॥

అనియున్నది.

శ్లో॥ అలంవేదైరలంశాస్త్రై । రలంశృతిపురాణకైః । జ్ఞాతంబ్రహ్మనవిజ్ఞేయ మితివేదాంతడిండిమః॥

అదియునుంగాక బ్రహ్మజ్ఞానము బహుజన్మ తపోఫలిత జ్ఞానమునగాక తద్వ్యతిరేకముగు వేదశాస్త్రప్రసిద్ధభాషాగణ్య మెన్నటికి కాదని యిందువల్ల సిద్ధాంతమైయున్నది గావున దేభాషకాభాషే. అధికమై ఆయాభాష ఆయాజీవులకు మనోరంజకమై యున్నది అప్పటికి

జ్ఞానసాధన సర్వజీవులకు యేకరూపకముగా అత్యావశ్యకమైయున్నది యిందుకు పూర్వోక్త జ్ఞానోదయము లేక జన్మసిద్ధ్యను గతమైయున్నది. అట్టిజన్మ సంసిద్ధ్యను గత జ్ఞానముచాత జీవన్ముక్తి గలుగవలసినదై యున్నది. యిందువలన యేనేజీవులు నాయానస్వభావ ప్రబోధలచే తదుపదేశకర్తలవలన జ్ఞానప్రబోధనొంది ముక్తులగుటకు సేసందేహము లేదు. ఇదియే సర్వజీవన్ముక్త ప్రకరణసిద్ధాంతము ఏతద్విషయములోనింకను మదీయ్య గురుసాంప్రదాయ కానుభవములు వివరింపుచున్నాను.

౧. మహాయోగసిద్ధుండను మదీయ్య నిజాచార్యుండగు శ్రీ శ్రీధరస్వాములవారు పరమసాధు హితోపదేశం బొనర్చునెడల సామాన్యస్వభావాజ్ఞానవిహీనమానవులగు నానావిధమహావ్యక్తజడమూకబధిరాంధ అంగవైకల్యాది సమూహములకు హస్తనయన భాషసంజ్ఞలచే జ్ఞానసూచనము లొనర్చి విదేహకైవల్య జీవన్ముక్తి యొసంగి యున్నారు.

౨. వారియాచార్యుండగు మదీయ్యపరమగురుండు ఆత్మదర్శనావధూతగారు సాధుహితోపదేశం బొనర్చు సమయంబున అజ్ఞానావృతనానావిధ చతుష్పాత్పశుపక్ష్యురగకీటక పిపీలికాది నిఖిలచేతనాళులకు తత్తజ్జీవ కళాధ్వన్యంతరభావ సంజ్ఞలచే జీవన్ముక్తిప్రబోధ లొసంగియున్నారు.

3. వారియాచార్యుండును మదీయ్యపరమేష్టి గురుండగు సంసిద్ధయోగావధూతగారు సాధుహితోపదేశం బొనర్చుతరి పరలోకావహితభూతభేతాళ యక్షబ్రహ్మరాక్షస పైశాచిక గణాదులకు ఆత్మసంజ్ఞాధికారమువలన తత్తత్ప్రవృత్తి బంధరహితులంగావించి ముక్తులొసంగుచు మరియు వృక్షపాషాణ కంటకగిరికంధర కానన మహీనద్యాదులకు నిజపరిపూర్ణ బ్రహ్మావలోకనముల నిజశరీరస్పర్శజ్ఞాన సంజ్ఞాధికారముల సర్వజీవన్ముక్త ప్రబోధలొసంగి యున్నారు.

యింక ననేకులకు పరమహంస లాత్మజ్ఞానమాన నిరీక్షణలచే నాయాకాలముల సర్వసాధు కృతార్థతా ప్రబోధలాచరించి రక్షించి నటుల పూర్వయోగశాస్త్రంబులు ఘోషింపుచున్నవి గావున సర్వ జీవన్ముక్త సంసిద్ధియే నిజపూర్ణసిద్ధియనునది ముఖ్యముగా పూర్వదేశికాభిప్రాయమైయున్నది. ఈ వున దీనినవలంబించి సాధుసంరక్షణయొనర్చుట మాకును అత్యావశ్యకమై యున్నది. అని యోగురుకులోత్తముడగు శివరామ దీక్షితస్వాములవారు యేతత్సర్వభూత పశ్చాత్తాపచింత్తంబున సమస్తదేశభాషాదులలో బ్రహ్మవిద్యాకల్పక వేదమహావాక్యార్థంబులు సమన్వయంబుగ సంస్కృతభాష దేశభాషామేళనంబులనేకప్రబోధప్రకరణంబులు గల్పించి తత్తద్దేశకాలోచితవిధుల సాధులకు బ్రబోధించి రందు నీయాంధ్రదేశామేళన ప్రబోధలవలన నంతకు మున్ను కొందరు మహాత్ములు సంస్కృత భాషావిహీనులగు జ్ఞానాసక్తులకు తత్త్వోపదేశంబులు చేయుచుండిరి.

ఇట్లుండగా తదీయాచల పరిపూర్ణసాంప్రదాయక యోగనిష్ఠాగరిష్ఠుండగు మదియ్యగురుండఖండ కరుణాకటాక్ష వీక్షణంబున స్వాత్మప్రియుండగు వివేకనిధింగని తత్పూర్ణభావం బుపదేశించెతద్విధం బాక్కించుక నీగ్రంథ పూర్వభాగవిషయ ప్రబోధికలలో వివరింపంబడియెనవియెయ్యవియనిన బ్రహ్మవిద్యాంతర్గతగోచర భూమ వేదవిద్యాప్రతిపాదక అచల బ్రహ్మమూల మంత్రోపదేశవిధాన సర్వశంకారహిత పరిపూర్ణశంకాన్విత పరతత్త్వసూచన విధాన అఖండభూమివిసర్జన విధాన బ్రహ్మ బుద్ధి లక్షణవిధాన మహదానంద పరవశవైభవ విధానాదులతో షట్ప్రకరణంబులు నీయుత్తరభాగంబున సమగ్రముగ వివరింపంబడియె. దీని యత్యంతమోక్షాసక్తులగు మహాత్ములాకర్ణింపవలయు.   సర్వాపరాధాః క్షమధ్వం.

ఇట్లు సాధువిధేయుడు,

అన్నంరాజు రామయోగియతీంద్రులు.

శ్రీశివాయగురవేనమః

శ్రీ శుద్ధాద్వైత ప్రబోధ గురుశిష్యసంవాదము.

ఉత్తర భాగము

శ్రీమదఖండాచలోపదేశ ప్రకరణము.

కం. దేవేపమీకృపాప్ర । భావముచేఁబోవసకలభారముమీదే । గా
వుననిస్సంశయముగ । జీవన్ముక్తునిగనన్ను జేయుముతండ్రీ । భవ
దాజ్ఞకుబద్ధుఁడనండీ । ఏ వేళకేవిధ నేమిబోధించిన । నీవేతల్లివి
దండ్రివినీవేసద్గురుడవుజేయుముతండ్రీ । భవదాజ్ఞకుబద్ధుఁడనండీ. 1

తా. దేవా తమయాజ్ఞకు బద్ధుడనై యున్నాను. యెప్పుడెప్పుడేమి బోధించినను తమ కృపవలన నన్ను సంశయరహితుని జేసి జీవన్ముక్తునిగా జేయు భారము మీదే, మీరేతల్లిదండ్రి సద్గురులని భావము.

కం. కావలసినపరమార్థము । నీవడిగినక్షణమునందు నీకిచ్చెద దు ।
ర్భావవిపరీతసంశయ। త్రోవలనికవిడచి సూక్ష్మదృష్టిచేనిలచీ। శ్రీగు
రుసత్ప్రభావముదలచీ । కావలసినార్థము కావలయుననితత్వ ! భా
వమెరిగియడుగుబ్రహ్మపదంబిత్తుదుర్భ్రమలనణచీ । శ్రీగురుత్ప్రభా
వము దలచీ. 2

తా. మానసపుత్రా ! నీవిపరీతభావములను, సంశయమార్గములను విడచి, శ్రీగురుమూర్తి యొక్క ప్రభావము నెరిగి, యేక మనస్సుతోటి నీకు కావలసిన పరమార్థము నడుగుము, తత్క్షణమే నీకు పరిపూర్ణపదము నిచ్చెదనని భావము.

కం. ఎందాక మీదు మర్మము । గందును నెందాక తత్వకథలాశ్చర్యం ।
బెందక విందు మననుభవ । మెందాక నెరుంగ సాధ్యమిక యుక్తి లేదూ।
సాధనసాధ్యయుక్తి గనరాదూ । ముందు దెల్పెటి బ్రహ్మానందబోధ
నెరిగే । టందు కేసాధనబృందమున్నదొ తెల్పుమిక శక్తి లేదు ।
సాధనసాధ్యయుక్తి గనరాదూ. 3

తా. దేవా ! తమరు చేయు తత్వబోధ యందాక విందును, తమ మర్మ మెందాక కందును, సాధనచేత సాధించేయుక్తి కనుపడ లేదు, ముందు నాకు చెప్పబోయే బ్రహ్మానందబోధ నెరుగుట కేయే సాధనలున్నవో నాకు దెల్పుమని భావము.

కం. ఏసాధనలాసించిన । మోనము లేకాని లేదు మోక్షంబని మో !
హాశక్తి విడచి గురుని । శ్వాసము గానిలిచి యోగశక్తి చేబూనీ । స
ర్వాబద్ధయుక్తులు మానీ । గే సాధనలమీద నాసవదలితినని । బా
స జేసిన నీకు పరిపూర్ణ మెరిగింతు శక్తి చేబూనీ । సర్వాబద్ధయుక్తు
లుమానీ. 4

తా. దానవర్యా ! నీవే సాధనలు కోరినా, వాటివలన మోనము లేకాని మోక్షము లభింపదు, గురుని యందు విశ్వాసము గలిగి, సర్వాబద్ధమైన యుక్తులను వదలి వేయుము, సాధనల మీది ఆశవదలితినని నీవు ప్రమాణము జేసిన యెడల నీకు పరిపూర్ణబోధ నొసగెదనని భావము.

కం. సత్యము బ్రహ్మము జగమున । సత్యము తను వెరుకలనుచు సమరస
ముగ నే। వ్యత్యాసపడక గురుపద। సత్యము సత్యంబటంచు సత్యహృద
యమునా॥ పలికెద సర్వసత్యయోగమునా । సత్య త్రివిధమహాసత్య
మొనర్చెద । సత్యము విడువన సత్యమాసించను సత్యహృదయము
నా । పలికెద సర్వసత్యయోగమునా. 5

తా. గురుసార్వభౌమా । నేను మూటికి ముమ్మాటికి ప్రమాణము చేయుచున్నాను, బ్రహ్మసత్యము, జగత్తుశరీరాత్మలు అసత్య

ము, నేను సత్యమును విడువను, అసత్యము నాసించను, నామనఃపూర్తిగా శాసజేయుచున్నానని భావము.

క॥ నను గనియు మీరు కృపతో । ఘనతర పరమార్థమచలకథ దెల్పుద నే । గనియడుగుట విని తెలుసుట । మనకొకకలవలెను వెనక మాటవట్టిదిగా । బోధయు మేల్కనిననంటనుగా । వినసొంపుగనుక కలగని నీవు ముందేమే । ల్కొని నన్ను మేల్కొల్పుడని తెల్పుబోధింతు మాటవట్టిదిగా । బోధయు మేల్కనిననంటదుగా. 6

తా. దాసతిలకమా! నీవు నాసముఖమందు జేరి, పరమార్థమైన పరిపూర్ణకథ తెల్పుమని నన్ను నివడుగుట, నేను నీకు చెప్పిన దాని విని నీవు తెలుసుకొనుట నొక స్వప్నమువలె నబద్ధము, జాగ్రతయందు స్వప్నానుభవము నబ్బరకాదా; వినుటకు సొంపుగనుక స్వప్నమందు గనపడు పదార్థములు మేల్కనిన దేమియు లేవనే మెళకువను నీవు ముందు పొంది నన్ను మేల్కొల్పుమని భావము.

కం. మీరేమిబోధజేసిన । నూరికెవిన నేమిఫలమునొనరుతలర్థం । బె రీతిబోధపడునో । దారెరుగనివనిగాన దగ్గరదీసీ । నాజన్మకడతేరగజేసీ । సూరిజనులలో మీ పేరుప్రఖ్యాతివిని । చేరితి మీయంత వార్నిగానను జేయు దగ్గరదీసీ । నాజన్మకడ తేరగ జేసీ॥ 7

తా. దేశికవరా! మీరేమి బోధజేసినను, నేను వూరకవినందున నేమిఫలము గలుగును? బోధయొక్క భావము నాకేతీరున బోధయగునో, నేనేమియు మార్గము తెలియని మూఢుని గనుక తమదగ్గర జేర్చి నాజన్మసఫలము జేయండి, పెద్దలలో మీ పేరు ప్రఖ్యాతి విని తమ సన్నిధిలో జేరినాను, దయచేసి మీయంతటివారినిగా నన్ను జేయుడని భావము.

కం. మాటికిమాటికి మాటలు । బూటముగపల్కనగునె బోధయుమదిలో । నాకెనుచాల్చాలనినీ। నోటనునివన్నదనుక నుడువుచుండె

దరా। సాటువలచే లెన్నదెల్పదరా। కోటికొక్కటిజెల్లే మాటలు
చెల్పుము। మ్మాటికినసీవై సాటించీనదనుక నుడువుచుండెదరా।
సాటువలచే లెన్నదెల్పదరా॥ 8

తా. శిష్యా! పదేపదే బూటకములెందుకు, అనేక మాటల
కొకమాట చెల్లేటట్టు అనేకదృష్టాంతరములు చెప్పి బోధించెదను.
బోధ నీకు తెలిసినది చాలు చాలునని నీవుఅనేవరకు యింతయెందు
కు మున్మాటికి నేను నీవై నీవుచాటించేవరకు బోధించెదనని భావము.

కం. ముద్దుగముద్దుగమునుబహు। పెద్దలచేమీప్రసిద్ధి ప్రియమనుగ
వినిమీ। వద్దికిచనుదెంచితి నా। పద్దికగెల్పించి బ్రహ్మభావము
దెల్పూ। పరిశుద్ధబోధాసక్తి నిలుపూ। మొద్దుమోటులనైన
బుద్ధులుదెల్పి పరి। శుద్ధులజేయు ప్రసిద్ధిమీదేగనుక భావము
దెలుపు। పరిశుద్ధ బోధాసక్తి నిలుపూ। 9

తా. స్వామీ! నేను మొదట అనేక పెద్దలవలన తమయొక్క
ప్రసిద్ధి విని తమ సన్నిధికి వచ్చితిని, తెలివిలేని మొద్దులనైనను తమ
బోధ వలన పరిశుద్ధులను జేయు కీర్తి తమదే గనుక, నాప్రతిజ్ఞను
గెలిపించి బ్రహ్మభావమునాకు తెల్పుమని భావము.

కం. అచలమహాతత్వముశృతి। నిచయములో శామయోగనిత్తిష్ఠమ
హా। సుచరిత్రబ్రహ్మవిద్యా। భ్యుచితశిరోరత్నమగుచుభువిని పెం
పొందూ। అనంతోపనిషదర్థ మందూ। ప్రచురమగుపరమార్థ
రచనచేపరపూర్ణ! మచలోపదేశము పచియింతునీమహిమభువి
ని పెంపొందూ। అనంతోపనిషదర్థమందూ. 10

తా. పుత్రిరత్నమా! బ్రహ్మవిద్యకెల్ల శిరోభూషణమై అనం
తోపనిషత్తుయొక్క అర్థమైన అచల మహాతత్వము వేదములలో
శామయోగవిద్యయందంతర్భూతమై ప్రకాసింపుచున్నది. దానివలన
పరమార్థము నేర్పరచి అచలోపదేశమును జేసెదనని భావము.

క౦. పరిపూర్ణమనఁగ నెరుకన । నరయఁగ రెండిట్లు చెలఁగు నాదిలో నెరు
కే । తెరవునఁ గల్గెను నేనిక । యెరుకను విడుచుటకు విధము నేదిగు
రుస్వామీ । తెలుపుము నాకు సర్వాంతర్యామీ । పరిపూర్ణ
మే మొదట పరిపూర్ణముఁగ దెలిపి । పరికించి లేనెరుక పరిహరించు
ము వెనుక నేదిగురుస్వామీ । తెలుపుము నాకు సర్వాంతర్యామీ. 11

తా. గురువరా! విచారింపగా పరిపూర్ణమనియు యెరుక
యనియు, రెండున్నట్లు వున్నది. మొదట ఎరుక యే ప్రకారము గలి
గెను? ఇకను నేను ఎరుకను విడచుటకు మార్గమేది? నాకు తెల్పు
ము. మొదట పరిపూర్ణమును విశదముగా దెల్పి, తరువాత లేనియెరు
కను పోగొట్టుమని భావము.

క౦. మొదలచలము నెరుగుటకై తుదకు విమర్శించి యెరుకతొలిగించు
టకై । ముదమలర బ్రహ్మవిద్యా । భ్యుదయ మహావాక్య మంత్ర
మూలమునందూ । వేదోపనిషదర్థములందూ । పదిలముగను
మూఁడు బ్రహ్మమంత్రములున్న । విదిగో దెల్పెద నేను మదిగురువు
లనుదలచి మూలమునందూ । వేదోపనిషదర్థములందూ. 12

తా. శిష్యాగ్రణీ! వినుము మొదట నచలము నెరుగుటకును,
విచారణచేసి తుద కెరుకను విడచుటకును, మహావాక్యమంత్రమూల
ములో, బ్రహ్మమంత్రములు మూఁడున్నవి. నా గురువును నా మనసున
ధ్యానించి, ఆమంత్రములను నీకు దెల్పెదను, గ్రహింపుమని భావము.

క౦. ఏమోమీ మహిమలు నిం । కేమో సకలాగమముల కేమూలము
ము! దేమో నెను కేమో గురు । స్వామీ బోధింపు మంచిసమయ
మిదేగా । నన్ను బ్రోవ భారము మీదేగా । నామదిలో నీవే దేవుడవని
తోచె । యేమో చిత్రము యింకేమిదోచదు దేవ సమయమిదేగా ।
నన్ను బ్రోవు భారము మీదేగా. 13

తా. పరమపావనా! నన్ను రక్షించే భారము మీదే, ఇది యేమిచిత్రమో నామనసునందు మీరే దేవాదిదేవుడవని తోచుచున్నదిగాని మరియేమియు తోచుటలేదు. మీమహిమలింకా యేమో సకలమైన ఆగమములకు మూలమేమో; ముందేమో వెనుకేమో యిదే మంచి సమయము గనుక నాకు బోధించుమని భావము,

కం. మంత్రత్రయములుసర్వస్వ । తంత్రములై వెలుగువాటితాత్పర్య
మున । మంత్రముగాదెల్పెదనీ । మంత్రత్రయమెరిగి యచల
మహిమగ్గై కొనరా । బయలెరుకాలతంత్రముల్ గనరా । మంత్ర
తంత్రములలోమర్మ మెరిగీయచల । మంత్రమీవై యెరుకతంత్ర
ముల్ విడనాడుమహిమగ్గై కొనరా । బయలెరుకల తంత్రముల్
గనరా. 14

తా. పుత్రా! యీ మూడు మంత్రములును సర్వ స్వతంత్రములై ప్రకాశింపుచున్నవి. వీటియొక్క అర్థమును సమంత్రముగా దెలిపెదను. ఈ మూడు మంత్రముల నెరిగి, మంత్రతంత్రముల మర్మము తెలిసికొని, అచలమంత్రమేనీవై, అబద్ధపు యెరుకతంత్రములను విడనాడుమని భావము.

కం. ఆమంత్రత్రయములకును । నీమక్రమధర్మ కర్మనిర్ణయములు
ము । న్నేమర్మములోనున్నవో । యామూలము బోధజేయుమ
మలవిచారా । నిరుపమనిత్యనిర్వాణధీరా । మీమహాతత్త్వార్థ
మేమో మొదటనె దెల్పి । యామీదనీయెరుకనామమణగ జేయుమ
మలవిచారా । నిరుపమనిత్యనిర్వాణధీరా. 15

తా. తండ్రీ! యీ మూడు మంత్రములకును, నీమక్రమకర్మ ధర్మము లిదివరకేమర్మములున్నవో సక్రమంబుగాబోధించి పరిపూర్ణ తత్త్వమును మొదట తెల్పి, తరువాత నెరుకయొక్క పేరు లేకుండా జేయుమని భావము.

కం. పరిపూర్ణము నెరిగించెద । వరబయలిదుగో యఖండభావముచేత ,
త్పరమార్థసిద్ధిగ నదగు । పరిపూర్ణబ్రహ్మ మంత్రపటలమునందూ॥
వాక్యార్థ మొక్కటిజలగెముందూ । మరి యీవృత్తబట్టబయ లేమి
యు లేదను । వరణియీ ద్వాదశాక్షరి మొట్టమొదటిది పటలమునం
దూ.। వాక్యార్థ మొక్కటిజెలగెముందూ 16

తా. దాసరత్నమా ! పరిపూర్ణము నెరిగించెదను, అఖండ భావముచే పరిపూర్ణానుభవము పొందవలెను. అదిగో పరబయలు బ్రహ్మమంత్రములలో యీ యుత్త బట్టబయ లేమియు లేదు అనునది మొట్టమొదటిది. ఇదే ద్వాదశాక్షరియని భావము.

కం. ఇదితప్ప నేమి లేదా । యిదె మొక లేకత్వమనుచు తోచెని దేవా।
కదలక మొదలకనుండే । పరమచలంబిదియటంచు భావింపగలనా ।
ముదమలర బోధను జెందగలనా । యిదితప్ప వేరుంటె అదిముందు
జూపించు । ఇది యదిజూపించితుద కేమి జేసెదో భావింపగలనా । ము
దమలర బోధను జెందగలనా. 17

తా. గురువరా యిది తప్ప యిక నేమియు లేదా ? ఇదియుదా మొదలు నొక్కటిగాని తోచుచున్నది. కదలక మొదలకయుండే అచలపదమిదియని నేను భావించగలనా ? అది నాకు బోధపడునా ? యిదిగాక యింకొకటి వేరుంటె దానిని నాకు ముందు జూపింపుడు, యిది అది చూపించి కడపట నన్నేమి జేయుదురో యని భావము.

కం. ముదమాయెను నీమాటకు । మదిలోపలవిన్న నితరమహనీయ్యుల
తో । నెదిరించియిటువలెబల్కిన । చెకురుగదా వారిదివ్యచిత్తము
తండ్రీ । కుదిరినబుద్ధివదలాకుతండ్రీ । ఇదితప్ప వేరు లేదని తెల్పెనా
మాట । మొదటిమంత్రములోనే మునిగియున్నదిచూచుచిత్తాము
తండ్రీ । కుదిరినబుద్ధివదలకుతండ్రీ. 18

తా. ముద్దులకుమారా ! నీమాటకు నేను చాలాసంతోషించితిని, కుదిరినబుద్ధి కదలకుము. నాతో మాట్లాడినట్లితర పెద్దలతో

మాట్లాడినవారి దివ్యచిత్తము చెదిరిపోవును గనుక, నిటులవారితో పలుకకుము. ఇది తప్ప వేరులేదనేమాట మొదటి మంత్రములోనే యున్నది. ఆలోచించి చూడుమని భావము.

కం. రెండో మంత్రము దెలుపుము । ఖండాఖండ ధర్మములుగ గన్పడి వెలిలో । నిండిమరు పెరుకలనునివి । రెండును నన్నుండవిడువ లేదుని దేమో । అపుడేపుట్టిగిట్టుట దేమో । వుండివుండని యెరుక మొండి మేశముదీని । ఖండించే సాధననిండార దెలుపు పోలేమనీదేమో । అపుడేపుట్టిగిట్టుట దేమో. 19

తా. గురుసార్వభౌమా! రెండవ మంత్రము దెల్పుడు. యెరుకమరుపులు యెప్పుడును నన్ను విడువకున్నవి. అవి అప్పుడే పుట్టుటేమో, అంతలో నశించుటేమో, వుండి యుండని యెరుక మొండి మేశముగా నున్నది. ఈబాధను నేను పడజాలను. దీనిని పోగొట్టే సాధన నాకు చక్కగా బోధింపుమని భావము.

కం. బోధమహావజ్రాయుధ । సాధనచేపంచబద్ధసంశయశైల । చ్ఛేదమగుచును భో । సాధోమగు యచలమంత్రపటలములోన । కృత్యర్థ మొక్కటిజెలగుగానా । ఏదిమొదటలేదో అదియిక నేమిలే । దిద్ధమంత్రమేపంచదశిరెండవదివినుముపటలములోనా । కృత్యార్థ మొక్కటిజెలగుగానా. 20

తా. శిష్యశ్రేష్ఠా! అచలమంత్రములలో ఏది మొదట లేదో, అది యిక నేమీ లేదు. అనునది రెండవమంత్రము. ఇదే పంచదశి మంత్రము. ఇది పృథివ్యాపస్తేజోవాయురాకాశములను పంచభూతములకూడికచే నేర్పడిన సంశయమనే పర్వతము దీనిని గురుబోధ యను వజ్రాయుధముచే ఛేదించి పరసుఖము జెందవచ్చును.

కం. మూడవమంత్రము దెలుపుము । నాడుచుపాడుచునుమోహానటనాదులచే । కూడుచువీడుచతనువులు । మూడున్నేకీభవించి మరియు

మూలమొక్కటిగా । దృష్టికిదోచిపీడలంటెనుగా । ఆడాడకన్పడు
జాడలన్నినిలచే । కూడలింకేడనాకీజాజూపించా వేమూలమొక్కటి
గా । దృష్టికిదోచి పీడలంటెనుగా. 12

తా. గురునాథా! మూడవమంత్రమును దెల్పుడు, స్థూలసూక్ష్మకారణదేహము లొకటియై గూడుకొనుచు, విడచి పోవుచు, ఆడుచూ, పాడుచూ, అనేక మోహనటనలు గనబరచుచు, మురియుచూ, కంటికిగోచరములై పీడగలిగినదిగదా? యీ వ్యత్యాసపు రూపములచేత నగపడే జాడలన్నియు నిలిచిపొయ్యే సంధి యింకా యెచ్చటనున్నదో నిప్పుడే తెల్పుమని భావము.

కం. ఆమూడోమంత్రమునిద । నీమముగను కనులుమూసి నెమ్మదివిని
ని । సామర్థ్య బలముకొలదిని । నీమూరక మరవబోకు మీ
మంత్రసరణీ । వాక్యార్థమొక్కటిగలదు ధరణీ । ఈమూలములే
కగు త్రైరిగేశరీర । మేమిలేగనుమంత్రమిదేషోడశాక్షరి యీమంత్ర
సరణీ । వాక్యార్థమొక్కటి గలదు ధరణీ. 22

తా. శిష్యశ్రేష్ఠా: మూలములేకగు త్రైరిగేశరీరమేమీ లేదూ, అనునది మూడోమంత్రము ఇదే షోడశాక్షరీమంత్రము నీమముచేత కనులుమూసికొని నీసామర్థ్యము కొలది విని దీనిని మరువవద్దుసుమాయని భావము.

కం. ఈమంత్రత్రయమహిమలు । నేమరువినవినగ మనసువిభ్రమగత
మై । నీమీదోచనినిత్యని । రామయమైచెప్ప చూపరాకాయు
న్నదిగా । పరవశమేమిబలుక నియ్యదుగా । ఈమంత్రార్థములు
మూడేమూలనున్నావో । ఆమూలచెయిబెట్టి స్వామీచూపుము
గనరాకయున్నదిగా । పరవశమేమి బలుకనియ్యదుగా. 23

తా. దేశికవరా! ఈమూడు మంత్రముల ప్రభావములు పదే పదేవినగా యేమీతోచని నిరామయమై యిట్టిదని చెప్పుటకు నలవి

గకుండా నున్నది మనస్సు పరవశముజెంది పలుకలేక యున్నాను ఈమంత్రముల అర్థములు మూడున్నా మూడునున్నవో నన్నుచేయి పట్టుకొని ఆమూలచూపింపుము అనగా యేయేమంత్రార్థ మెచ్చట నున్నదో తెలుపుమని భావము.

కం. తొలియచలమంత్రమంతట । గలదావలిమంత్రయుగము గనుగొనుమిదె చెం । తలవింతలసంతినచే । తలపులలోతలపుకలిగి తానే
చూచేదీ । తలచేదిపిలచేదినిలచేదీ । చెలగివినుకనుతిను మెలుకువ
లవిగాపె । తొలిదానినమ్మినావల రెంటివిడనాడుతానేచూచేదీ
తలచేదిపిలచేదినిలచేది. 24

తా. మానస కుమారా, మొదటి అచలమంత్రము అంతటా నిండినిబిడీకృతమై యున్నది. కడమ మంత్రములన్ననో దగ్గరనే మనోరూపమై మహావింతగా తలపులలో తలపుగలిగి చూచేది వినేది పిలిచేది నిలచేది కనేది మొదలగు మెళకువలు గలిగియున్నవి. మొదటిదానిని నమ్ముకొని కడమరెంటిని విడచిపెట్టుమని భావము.

కం. ఎరిగితిసర్వార్థము నే । నెరిగెటిదీయెరుకయనుచు నెరిగితిమిము నే ।
మరిగితితద్బోధస్థితి । మరుపెన్నడురాదు దివ్యమహిమేమోకానీ ।
అయిననునాప్తయరమరమానీ । యెరిగినపరమార్థ మెరిగినట్లేనిల
చే । స్థిరసమాధిబోధ తెర వెరగింపు మీమహిమేమోకానీ । అయి
ననునాప్తయరమరమానీ. 25

తా. పరంధామా, నేను సర్వార్థమును గ్రహించితిని యెరిగేది యెరుకయని నెరిగితిని. నామనస్సును తమయందు చేర్చితిని తమ యొక్క మహిమయేమో తమరుచేసిన బోధ నాకెప్పుడు మరపురాదు అయినను నేనెరిగిన పరమార్థము యెరిగినట్లే నిలచియుండునట్టి స్థిరమైన సమాధిని కలుగజేయు బోధమార్గమును తెలియజేయుమని భావము.

కం. ఈమూఁడుమంత్రములలో । సామర్థ్యది నెరిగియావలావలిరెంటిన్ ।
నీమక్రమబోధలచే । సామర్థ్యమువలనగనుము సత్యమిామాటా ।
తెలియుము యోగక్షేమమిచ్చోటా । నేముందు బ్రహ్మసుఖానంద
మును దెల్ప । నీమందమతిమాని యాముందుకథవిను సత్యమిామా
టా । తెలియుము యోగక్షేమమిచ్చోటా. 26

తా. శిష్యా, ఈమూఁడు మంత్రములలో నడిమిదియనగా పంచదశిమంత్రమును నెరిగి యివతలి అవతలి మంత్రములనగా ద్వాదశాక్షర షోడశాక్షర మంత్రములను క్రమముగా నియతమైన బోధవలన తెలిసికొనుము. పరమార్థమును తెలియు క్షేమమిదే యికముందు నీకు బ్రహ్మసుఖానందమును బోధించెదను నీమందమతిని విడచి ముందు చెప్పబోవు బోధనువినుమని భావము.

కం. నడిమంత్రార్థము దేనికి । కడుమైత్రిగనోచి లోకకథలెరిగించున్ ।
కడకెందులోన లయమగు । నడిమంత్రము కేదిపట్టు నాకుసిగుట్టా ।
దెలుపుచుపరము జేర్చ్యాకడగట్టా । జడుపుచు లెస్సగవిడిచి బోధ
టువిందు । విడువకుండినకడు చెడు నాత్మహిత మెట్లు నాకుసిగుట్టా ।
దెలుపుచుపరము జేర్చ్యాకడగట్టు. 27

తా. గురువరా, పంచదశీమంత్రార్థమేమంత్రముకు సంబంధము కలిగి లోకనటనలను తెల్పుచున్నది. కడపటికెందులోన లయమగుచున్నది ఈనడిమంత్రముకు పట్టుదలయేది యీరహస్యమును దెల్పి కడగట్టైన పరిపూర్ణమునందు జేర్చుము నేనిట్లు అడుగుచున్నానని మీారను కొనెదరేమో భయము విడచి యడుగకున్న ఆత్మహితము చెడి నిష్ఫలమగుచున్నది గనుక స్వామీనాకు దయచేసి చెప్పుమని భావము.

కం. ఎరుకశరీరమునకు ప్రియ । కరమైతనలోనె తాను గల్పించుచు
శ్రీ । గురుబోధాచలవసథలో । సరసముగను బుద్బుదములు సలిల
మైనటులా । విలయమునొందుతను వెరుకలటులా । యెరుకచేత

నెయచలమెరిగి పరిపూర్ణమై । యరిగేటిమెరుకను గురుతుండ
నియ్యకునలిలమైనటులా। విలయమునొందుగను వెరుకలటులా. 28

తా. శిష్యరత్నమా ! వినుము సముద్రోదకమునందు బుద్బుదములు పుట్టితిరుగా ఆసేటియందే లయమగు రీతిగా యెరుక (అనగా తెలివి; దేహమునకు నిండా ప్రయకరమై తనలో తానే గనబడుచు తను వెరుకలు రెండును గురుబోధయను అచలమనానముద్రమునందు లయించుచున్నది. ఈయెరుకచేతనే అచలమిట్టిదని తెలిసికొని పరిపూర్ణమై యెరిగెటి యెరుకను వదలిపెట్టుమని భావము.

కం. గురువరమంత్రమ్ములలో । పరిపూర్ణము మొదటిమంత్రభావము
జెలుపున్ । యెరుకశరీరేంద్రియముల । నరయువిమర్శింప చాలున
ట్టివిరెండూ । మంత్రములొక్క సరణిచేనుండూ । యెరుకెప్పుడల
నడిమిమరుగు మంత్రములోన । తిరుగుగ జటక్కరి నెరగుబోధకుజి
కుక్కనట్టివిరెండూ । మంత్రములొక్కసరణిచేనుండూ. 29

తా. గురువరా ! మొదటిమంత్రము విచారించగా పరిపూర్ణభావమును దెల్పుచున్నది. కడమరెండు మంత్రములు దేహి దేహములను విమర్శింపగలవిగా నున్నవి. మంత్రములొక టే తీరుగానున్నవి. యెరుకయనునట్టి దేహి యెప్పుడున్ను నడిమంత్రములో మహామాయలమారిగా తిరుగుచున్నది. గాని గురుబోధకు చిక్కేటట్లుగానె యున్నదని భావము.

కం. కడుమొదటిమంత్రమీవై । నడిమంత్రపుపుట్టువిడుపు నమ్మికముల
తో । గడుపుచకడమంత్రార్థము । విడిబడిగు త్తెరిగి నెంటివిడరా
మాయప్పా । వినుమీమూఢుగడుసులేనప్పా । ముడతలేనిబోధ
మూటినొకటిగ తెలియ । నడిమీదిక్యెడలి తొడిమెమొదటిదెని
ల్చు విడరామాయప్పా । వినుమీమూఢుగడుసులేనప్పా. 30

తా. అబ్బాయీ! మొదటిమంత్రమనగా, అచలద్వాదశాక్షరిసిద్ధై, నడిమంత్రమైన పంచదశియొక్క పట్టు వదలును. నమ్మకముచే నీప్రకారముచేయుచు, కడపటి మంత్రమైన షోడశాక్షరిని విమర్శించి తుదకు రెంటిని విడువుము. వడినచ్ఛము లేని యీబోధచే మూటిని నకటిగా తెలిసికొనినయెడల నడిమంత్రపు, మొరుకకీలు విరిగిపోవును. మొదటిదియైన పరిపూర్ణమే నిలుచునని భావము.

కం. కావలయు మొదటిమంత్రమ । దేవక్కటి దెలుపజాలదా మేపనికై
యావలిమంత్రద్వయముల । తోవివరింపగను బలమైతో చేమూడే
లా । తెలుపుము యోగభావసంశీలా । దేవశ్రీగురుమహాదేవ విూ
పదపద్మ । సేవ జేసెద బ్రహ్మ । భావనాసిద్ధికై తో చేమూడేలా ।
తెలుపుము యోగభావసంశీలా. 31

తా. శ్రీగురుమహాదేవా! తమ పాదపద్మముల సేవించెదను, మొదటి మంత్రార్థము వల్లనే తమరుచేయుబోధ తేటపడుచున్నది. కడమమంత్రములు రెంటితో కూడా బోధించుచున్నారే యెందుకు. బోధబాహుళ్యమే కాని ప్రయోజనము కనుపడలేదు. ఇట్లు బోధించుటకు కారణమేమని భావము.

కం. ఇలమంత్రము తంత్రముతో । కలసిన కార్యములుజరుగుగద నిందొ
కటికై । తొలగినసంతనపడదిక । చెలువుగ నీమంత్రతంత్రచర్యల
తోనూ । సర్వక్రియలు జలగునీధరనూ । యీాలయమంత్రతంత్రవి
ధులలోమర్మము । తెలసినసద్గురుకలసి తెలియుము కార్యచర్యలతో
నూ । సర్వక్రియలు జలగునీధరనూ. 32

తా. భూమియందు మంత్రతంత్రములు రెండున్నూ కలసి సర్వకార్యములు జరుగుచున్నవి. యిందులో నొకటితొలగినను కార్యములు జరుగవు. లయించిపోయ్యే యీమంత్ర తంత్రములలోని మర్మమెరిగిన సద్గురుమూర్తిని జేరి తెలిసికొనుమని భావము.

కం. బోధాచార్యులునాదిలో । సాధుజనాళులకుముముక్షుసాధనచేయం ।
త్రాధారము లేర్పరచిరో । బోధప్రకరణము లెన్నో । పొలుపొందఁ
దెలుపూ । సంశయరహితమేధఁ గలుపు । శోధించిప్రారబ్ధగా
ధలుపరికించి । బోధచేపరతత్త్వసాధకమగు వాటిపొలుపొంగ తెలు
పూ । సంశయరహితమేధఁ గలుపూ. 33

తా. గురుదేవా! ఆదియందు బోధాచార్యులు, ముముక్షువుల కొరకు, యేయే మంత్రాధారము లేర్పరచిరి. అనుభవము యొక్క గాధలు విచారించి, పరతత్త్వమునకు సాధనభూతములగు ప్రకరణము లెన్ని నాకు తేటగా దెల్పి నాసంశయమును బోగొట్టుమని భావము.

సర్వమంత్రార్థసమాప్తి నిజగురుబోధ.

కం. పూర్వాచలోపదేశిను । లుర్వీస్థలిద్వాదశాక్షరోక్తిచాతన్ ।
సర్వాచలపరిపూర్ణపు । సర్వార్థము దెలియప్రథమసాధనమిదిగా।
జేయుచుబోధ నిర్వహించిరిగా । అర్వాణముగషోడశాక్షరితోడనా
తర్వాతనువెరుకమరుపులుఁదొలిగింపసాధనమిదిగా । జేసియుబో
ధనిర్వహించిరిగా. 34

తా. ఆదికాలమందే యీ ప్రపంచంబున ముముక్షువులకు బోధజేయు, అచలగురువులు, పరిపూర్ణము యొక్క పూర్ణానుభవము కలిగించుటకు, ద్వాదశాక్షరిని ప్రథమసాధనగా నేర్పాటుచేసి తర్వాత షోడశాక్షరిచే, తనువెరుకలయొక్క భ్రమను పోగొట్టుచు, వచ్చిరని భావము.

కం. యీమంత్రార్థముఁదోపల । శ్రీమద్గుణయచలభోగశిష్టాత్ములుకృ ।
త్యామూలముగవిధించిన । నీమంబగుభామవిద్యనీకు తెల్పితిగా ।
నీలోనాలోనిజముజూపితిగా । సామర్థ్యముగగురుదేవునికృపగలిగి ।

యీమూలమొదలక స్వామివై యిక బ్రతుకనీకు తెలిపితిగా । నీలో
నాలో నిజము జూపితిగా. 35

తా. దాసతిలకమా ! పరిపూర్ణానుభవముగల మహాపెద్దలు, ఉపనిషత్సారభూతముగా నేర్పాటు చేసిన, శ్యామవిద్యలోని యీ మంత్రార్థమును నీకు దెల్పితిని. నీలో నాలో నుండు నిజమైన మర్మము కనుపరచితిని, నీయొక్క శక్తి కొలది గురుదేవునిదయను, పొంది యీ మూలము నొదలక స్వామివై బ్రదుకుమని భావము.

శ్రీగురుభ్యోనమః.

శ్రీ శుద్ధాద్వైత ప్రబోధ గురుశిష్య సంవాదము:

ద్వితీయ ప్రకరణము.

అఖండసమాధి సార్ధాంతిక అచలశంకానిరూపణ ప్రకరణము.

కం. పరిపూర్ణబోధనాకే । తెరగునమదికందునట్టిదివ్యసమాధ్యం । త
రయోగనియమయుక్తుల । నెరిగింపుమనంగశిష్యు నెలమినిజూచీ ।
దయచేసిదగ్గరచారబిలచీ । గురుడుపలికెనుయచలగురుతులగుపదు
యోగ । మరుగులెరిగింతునేమరకుండవినుమనుచు నెలమినిజూచీ।
దయచేసి దగ్గరచారబిలచీ. 1

తా. దేవా! పరిపూర్ణబోధనామనస్సు కాగూఢమయ్యె సమాధియొక్క మగుడైన యోగమేమో, నీమహిమేమో తెలుపుమని శిష్యుడడుగగా, గురువరుడు దయాగసముచే, శిష్యునిజూచి, దగ్గర కూర్చుండబెట్టుకొని, నాయనా పరిపూర్ణగురుతులగుపదు యోగము యొక్క మరుగులు నీకు చెప్పెదను. శ్రద్ధతో, జాగ్రతగా వినుమని చెప్పెనని భావము.

కం. శ్రీమహితయచలబోధను। ధార్ణవమహిమంబుసద్బుధాళులకొరకీ।
భూమినిమున్నెగజల్లిన । యామూలముగుభవసిష్ఠయజ్ఞానులచే ।
శుకజనకసనకాదిమానులచే । నీమోక్షకధబుట్టిప్రేమమీరగశివ ।
రామదీక్షితులచే నీమహిమవిలసిల్లెయజ్ఞానులచే। శుకజనకసనకా
దిమానులచే. 2

తా. అచలబోధయను అమృతసాగరము యొక్క మహిమను సత్పురుషులకొరకు ప్రపంచమునందాదియందెగజల్లిన ఋభు, వశిష్ఠ,

బ్రహ్మ, శుక, జనక, సనకాది పురుషులచే నీమోక్షకథ పుట్టెను. తరువాత శివరామదీక్షితులవారిచే దీనియొక్క మహిమ ప్రకాశించె నని భావము.

కం. శివరామదీక్షితులనే । పవిమలముగదలచిసత్పరిభావగురుకులో ।
ద్భవశిష్యపరంపరలను । సవినయముగదలచియాత్మసద్గురునెంచీ ।
మద్గురుపుత్రసివహాము నెంచీ । జీవైక్యసువిలాసచిన్మయాచలబోధ।
భువిలోనదెల్పినీభవబంధమణచెసద్గురునెంచీ । మద్గురుపుత్రసివ
హాము నెంచీ 3

తా. శిష్యాగ్రణీ ! నేను వినయవిధేయములతోటి, శ్రీ శివరామదీక్షితులవారిని, వారిశిష్యపరంపరలను, నాసద్గురుమూర్తిని, నాగురుపుత్రసమూహమును వినుతించి, జీవభ్రాంతిని పోగొట్టి అచలమందైక్యమయ్యె పరిపూర్ణబోధజేసి, నీయొక్క పాపబంధములను పోగొట్టదనని భావము.

కం. శ్రీగురుపదసంస్మరణచే । నాగమపరిపూర్ణనిగుణానందమహా ।
యోగార్థభావవిధులను బాగొప్పగబ్రహ్మవిద్యపరులవినుతించీ ।
పలికెదపూర్వపలుకు లేగాంచీ । నాగురుతుర్యబయలులోదాగి సూచ
నసేతు । బాగువోగులుయచలభోగులుక్షమియుంప పరులవినుతిం
చీ । పలికెదపూర్వపలుకు లేగాంచీ. 4

తా. శ్రీగురుమూర్తి పాదపద్మముల నారాధించి, గుణరహితమైన కేవలానందముచే నొప్పు మహానుభావులను, బ్రహ్మవిద్యయందాసక్తిగల బుధవరులను కొనియాడి గురుపరంపరగావచ్చె నాగురుబోధవలన నేను గ్రహించిన అనుభవము యొక్క పలుకులే పలికెదను. నాయొక్క గుర్తు నేను పరిపూర్ణములో దాగి సూచన జేసెదను. మంచిచెడ్డలు అచలగురువులు క్షమించవలెనని భావము.

ని జ గు రు స్తు తి .

కం. నాగురుతత్వము నేనే । నాగురుతత్వోపదేశనటనయు నేనే । నాగురుమహిమను నేనే । నాగురునకుయధిక మొక్కనాటికి నెరు । గామెరుగ నేయెరుక కేగురుత్తిరుగా । నాగురునకుమ్రొక్కి నేగురుతు సూచింతు నాగురుతుకనువిను లోగురుతేకద యింకేనాటికి నెరుగగా । యెరుగ నేయెరుక కేగుర్తోతిరుగా. 5

తా. నాగురుతత్వమైన పరిపూర్ణము నేనే, నాగురువు చేసిన తత్వోపదేశమైన అచలముయొక్క నటన నేనే, నాగురుమహిమయును కేవలాత్మ నేనే, నాగురురూపమైన పరిపూర్ణము కంటె నెక్కువైన దానిని నే నెన్నడెరుగను, యెరుగన నే గుర్తెగో నేనెరుగను. అట్టి నాగురునకు వందనముచేసి నాగుర్తు సూచన జేయుదును, నాగురుతనగా చూచేది, వినేది, యగు లోగుర్తేకదా, లోగుర్తు అనగా తెలివిలో తెలివియని బావము

ప్ర థ మ శం కా సూ చ న ము .

కం. ఇదియే మిముహిమ శ్రీగురు । సదయున కే తెలియవలెను సత్యముగాను । మ్మదియనరానిగాని విదితంబుగ వారికైనా వివరింపరాదూ । శక్యముగాదు విధితోచబోదూ । యిదియని తెల్పుట కిదియని తెలుసుటకు । నదివికారమెసూచనచేత నోచవలెవివరింపరాదూ । శక్యముగాదు విధితోచబోదూ. 6

తా. ఇదియేమో చిత్రముగా నున్నది గురుస్వామిని అనరాదనిగాని వారికైనను యిట్టిదని చెప్పుటకలవిగానట్లే యున్నది గనుక ఇదియని చెప్పుట యిదియని తెలిసికొనుట వికారమేగనుక సూచన చేయగానే గ్రహించవలయునని భావము.

పూ ర్వ వా క్య ము .

ఇదియేమి గురుస్వామికే తెలియవలెను. అనరాదుగాని

వారికి శక్యముగానట్టి యున్నది. ఉన్నది చెప్పశక్యముగాదు. గనుక చెప్పేదివికారముగను సూచనచేత గనుగొనవలయునని తాత్పర్యము.

ద్వితీయశంకాసూచనము.

కం. వినుమదిసూచనమైతే । గనుగొననీకొక్క భ్రాంతిగలిగుండదునీ।
కనుసూచన నిజమైతే । యనిశము నేనుండబోనుయదియు నేగానూ॥
నాసమానమందరిలోనూ । గనుక భ్రాంతికి మూలమునతోచే దెను
కేచీ । కనరాదువినరాదు యనరానిదొకయెరుకే యదియు నేగా
నూ । నాసమానమందరిలోనూ. 7

తా. నేనుపరిపూర్ణ సూచనచేసి నీవదిగ్రహించిన వెంటనే నీకొక్క భ్రాంతియునుండదు వాస్తవముగా నాసూచనను గ్రహించిన యెడల నేనను భ్రాంతి యెన్నటికి యుండదు నాతోగూడా ప్రపంచమందంతట అందరియందును సమానముగా ఛీ, ఛీ, భ్రాంతికి మూలమంతా నొకఎరుకే నని భావము.

కం. పాయక నేనదిసూచన । జేయగ నేస్వప్నమందుసింహముగనుదం ।
తేయడనిల్వక ప్రాణము । పోయినగతియెరుక లేకపోనేపోయనురా ।
పరబయలుకపాయమెచ్చలరా । యీయుక్తిలోతోచే స్వాయత్న
బద్ధకుల । తోయట్టిసామ్యముగాయుండరన్నపుడే పోనేపోయనురా।
పరబయలుకపాయమెచ్చటరా. 8

తా. గనుక నేనది సూచన జేయగానే కలలోసింహమును జూచి నయేనుగకు ప్రాణమేమిలేక పోయినట్లు యెరుకయెన్నడో లేక పోవుచున్నది. సూచనచేయగానే గ్రహించుయత్నము చేయక యెరుకచేత బద్ధులైన ప్రపంచభ్రాంతిగల బద్ధకులతోటి పరిపూర్ణానుభవము జెందిన పెద్దలు సమానరహితులని భావము.

పూర్వవాక్యము.

అది సూచనైతే నీకొకభ్రాంతియుండదు ఛీ అదిసూచనైతే నేనువుండను నాయందు అందరియందు సమానముగా ఛీ ఛీ భ్రాంతికి

మూలమంతా వకయెరుకేగనుక సూచనశాయగా నేకలలో సింహము ను చూచిన యేనుగ ప్రాణము యేమిలేకపోయినటుల యెరుక లేకపో తున్నది గనుక యీతోపకముతోచే బద్ధులతో సమానముగావుండకని తాత్పర్యము.

తృతీయ్యాశంకాసూచనము.

కం. పరిపూర్ణమైనతనకొక । పరభ్రమలున్నవనుభ్రాంతి పలుకెన్నటి
కీపరిపూర్ణమునకు లేదిక । పరిపూర్ణమె పూర్ణమఖిలపరిపూ
ర్ణమంతా । బాహ్యాంతరమేకబయలంతా । పరిపూర్ణమున
కుదాంపత్యహిత కార్యము । పరనిర్ణయము లేని భావమువలెదా
నేపరిపూర్ణమంతా । బాహ్యాంతర మేకబయలంతా. 9

తా. పరిపూర్ణానుభవము జెంది అచలుడైన తనకు యితర భ్రమలున్నవను భ్రాంతిమాట యెన్నటికిని లేదు వెలుపల లోపల అంతాపరిపూర్ణమే యెరుకయుండుటకు చోటెచ్చటనున్నది. భ్రాంతి జన్యమైన లేని యెరుక లేనే లేదు భార్యాభర్తల అనుభవమిద్దరికిని తెలిసి యుండియు నితరులతో చెప్పుటకు నిర్ణయరహితమైనట్లు నిర్ణయరహిత మైన పరిపూర్ణమునకు తానను అర్ధము చేయవలెనని భావము.

పూర్వవాక్యము.

పరిపూర్ణమైన తనకు భ్రాంతివున్నదన్న భ్రాంతియెన్నడో లేదు దీనియర్ధము భార్యాభర్తల వుపమానమువలె నిర్ణయరహితమైన దానికి తాను అనే అర్ధము చాయగలరని తాత్పర్యము.

చతుర్ధశంకాసూచనము.

కం. పరిపూర్ణమునకుతనకొక । కొరవేగులు లేనియుక్తిపొడమితె
చాలుక । పరిపూర్ణమనినతానన । మరియొక్కటియనినచల
మహిమాగానరా । కనుగొనిబోధమరిగితిరుగకురా । అహర
హమిది సర్వసహజసమాధిగ । అహమువిడచికురుగుహాలోనహం
సోహమహిమాగానరా । కనుగొనిబోధమరిగితిరుగకురా. 10

తా. పరిపూర్ణమునకు తనకు వేరులేదనే దృఢయుక్తి తెలిస్తే చాలును పరిపూర్ణమనినను తాననినను వక్కటియనినను అచల మొక్కటె దానికే యర్థము యీబోధను మరిగి తిరుగకుము ఎల్లప్పుడును యిదేసహజసమాధిగా నుండుమని భావము.

పూర్వవాక్యము.

పరిపూర్ణమునకు తనకు వేరులేకుండా యుండే యుక్తి తెలిస్తే చాలును. పరిపూర్ణమన్నా తానన్నా వకటేనని తాత్పర్యము.

పంచమ శంకాసూచనము.

కం. మూలము లేకనుగురు తెరు । గాలయమగుతను వభేదమదినాకం టె । వాలాయము వేరందురో ! చాలగనందరునభేద సామ్యమే గదరా । అట్టియభేదమంతావక్కటెరా । లీలతనురాకకు మూల మేమి లేదు । ప్రేలికడకు బోన్యేదేలాగో తెలియదు సామ్యమేగద రా । అట్టియభేదమంతావక్కటెరా. 11

తా. మూలములేక గురుత్రరిగే శరీరమభేదము నాకంటేవేరే యెందరున్నారో అందరు అభేదమే అటువంటి భేదరహితమంతాసమా నమే ఈశరీరము వచ్చేటందుకు మూలము నేమియులేదు శరీరనటన జరిపి కొనకుప్రవేసించుటకును నేమిలేదని భావము.

కం. ఇలనీలోకములలో । పల లోచబడున్వికారగతులగుమనుతా । కలలెట్లోయాలాగున । నలపరమపవాద మెప్పుడుకూడితోచునురా । నేనుగానినిలకసత్యమురా । వెలయునభేదముతిలకింపగను నాతో । కలసినసర్వముతాను తొలగిపోవునుగనుకకూడితోచునురా । నేను గానినిలకసత్యమురా. 12

తా. ప్రపంచమునందీ భ్రమరూపకమైన లోకములలో తోచబడు అనుభవ వికారములు కలలో అనుభవమేలాగో నాలాగు

ననున్నది. అధ్యారోపాపవాదమనగా లేని యపవాదము కలుగు చున్నది. భేదరహితమని ఆరూఢియైనప్పుడు నాతోకూడా సర్వము మిధ్యయై పోవుచున్నది. నేనుఅనే ఎరుకలేనిది పరిపూర్ణమే నని భావము.

కం. ఇటువంటిసత్యమింతిం । తటువంటిటువంటిగాంచుననశక్యముగా ।
దటుగాననిదియభేద్యము । తెటుకునగుటింప బ్రహ్మేతరమానేచా
లా । గు తెఱుగ నెవ్వరునొక్కమూలా । గురు తెరుగుప్రభావము
రయగును తెరుగుటే । గురుద్రోహమని యచలగురుని చేవినబహుతర
నూనేచాలా । గు తెఱుగరెవ్వగునొక్కమూ.౹౹. 13

తా. ఇట్టి సత్యమైన పరబయలింత యంతయని చెప్పుట కలవిగాదు గనుక ఆదేభేదింప శక్యముగానిది ఈగుట్టుతెటుకున తెలియుటకు బ్రహ్మకునహా నలవిగాదు గుర్తెరుగుట కెవ్వరున్నారు గుర్తెరిగేదాని ప్రభావము గుర్తెరుగుటే గురుద్రోహమని యచలగురువులని భావము.

కం. ఇదినర్వానర్థములకు । కుదురైగన్పట్టుగనుక క్రూరులెరుకచే ।
మదిచెడియద్వైతంబని । పదిలతనిర్గుణమటంచుపలుకుభేదముగా ।
వాదములోనేభేదమున్నదిగా । పగసంధిలోనొక్కటౌదవి లేదని
యొక్క । టదినిజమనినొటవదిరినట్లగుపదుపలుకుభేదముగా । వా
దములోనే భేదమున్నదిగా. 14

తా. ఇదిసర్వానర్థములకు మూలము గనుక పామరులెరుకచేమతి భ్రష్టులై అద్వైతమనియు నిర్గుణమనియు భేదముగా బలుకుచున్నారు వాదములోనే భేదమున్నది. ఈపదములసంధి యోచించగా ఒకదానిలేనని విడచిపెట్టి ఒక్కటేనిజమని అనగా పరిపూర్ణమేనిజమని అర్థమగుచున్నదని భావము.

పూర్వవాక్యము.

మూలములేక గుర్తెరిగేశరీర మభేదము నాకంటె వేరే యెందరున్నారో అందరు అభేదము యీశరీరము వచ్చేటందుకు మూలము యేమీలేదు కొనకు ప్రవేసించుటకును యేమీలేదు యీతోపకముల తోచేయెడల కలలేలాగో ఆలాగుననను వాదము ముఖ్యముగా తోచుచున్నది. అభేదమన్నప్పుడు నాతో సర్వము పోతూవున్నది గనుక నేను గానిది సత్యముగనుక ఇంటువంటి సత్యము ఇంత యంతయని చెప్పడమునకు శక్యముగాదు గనుక అదే అభేద్యము గుర్తెరిగేదాని ప్రభావము గుర్తెరుగుటే గురుద్రోహము ఇది సర్వానర్థమూలము గనుక అద్వైతము నిర్గుణము అనునది వాదమేగనుక వీటిలో ఒకటిలేను ఒకటినిజమని తాత్పర్యము.

షష్ఠమశంకాసూచనము

కం. ఎరుకనుగడుపుటకఠినము । గురుని కరుణకు పాత్రుడైన గుణశాలై
నన్ । మరువుననీమత్తైనా । యెరుకనుసత్యముగనమ్మి యెట్లున్న
నరేరా । సర్వమునెరుకై సరిపడుపోరా । గురిదీనిప్రభావకరమహా
త్ములలోన । నొకటెరిగిసత్యమన్న గురుద్రోహమదె నిజముయెట్లు
న్ననరేరా ! సర్వమునెరుకై సరిపడుపోరా. 15

తా. ఎరుకనువిడిచి పట్టుట మహాకఠినమైనపని గురుకటాక్షమునకు పాత్రుడైన వాడైనను కొంచెమైనను పొరబాటున యెరుక సత్యమని నమ్మినానరే సర్వములోపల దీని ప్రభావముతో గూడుకొన్న మహాత్ములలో నొకదానినైనను సత్యమని నమ్మినానరే సర్వములోపల అదేగురుద్రోహమని భావము.

కం. చాలగసర్వము నెరుకే । మూలంబని గురుకటాక్షమూలము చే
తన్ । మేలైనషోడశాక్షర । మాలికపఠియించనెరుక మాయ

మైపోరా । ఇదియేమిలేదదినే నిజమౌరా । యదినిజముగుటకు కు
దురైన ద్వాదశ । పదమొదలబోకు నీకెదురేమిరాకదినే మాయ
మైపోరా । ఇదియేమిలేదదినే నిజమౌరా. 16

తా. సర్వమునకు నెరుకేమూలమని గురుకటాక్షముచేత షోడ
శాక్షరిమంత్రమును పఠియించిన యెడల యెరుకమాయమై పోవును
ఎరుకయేమీలేకపోవును పరిపూర్ణమేనిజము పరిపూర్ణము నిజముగుటకు
ద్వాదశాక్షరీ మంత్రమును వదలకుము నీకేదియు నష్టమురాదని
భావము.

పూర్వవాక్యము.

యెరుకనుగడిచేది కంనము గురుకటాక్షి పాత్రుడైనవాడు యీ
షత్తైనాయరుక సత్యమని నమ్మినానరే సర్వములోపల దీనిప్రభావము
తోగూడుకొన్న మహాత్ములతో ఒకటి సత్యమని నమ్మినానరే సర్వము
లోపలఅదే గురుద్రోహము సర్వమునకు యరుక మూలముగనుక గురు
కటాక్షముచేత నెరిగితే ఇది చేమిలేని అదియే నిజమని తాత్పర్యము.

సప్తమశ్లోకానుంచనము.

౧౦. వున్నదితనువందునలే । కున్నది నే చిన్నెలెన్నకున్నది బయలే ।
అన్నదికనపడనన్నది । కన్నదిదేగనుక నేదికావడము లేదూ । లే
నేలేదూతన్నరుగరాదు । అన్నిటినిగురుతెరిగే యహముతనువులు
రెండు । కన్నారగన్నాన వినునైన్న పోవునేగాని కావడములేదూ ।
లేనేలేను తన్నెరుగరాదు. 17

తా. ఉన్నదనగా ఏచిన్నెలెరుగని పరమయలీశరీరమందు లేక
నేయున్నది. అన్నదిలేకపోయినది గనుక కావడములేనే లేదు. ఈ
గురుతెరిగే యెరుకనే అహంకారము శరీరములేకనే యున్నది. సత్య
మైన పరిపూర్ణమీ శరీరమందు కకనేయున్నది. అన్నిటిని గుర్తె
రిగే అహముతనువులు రెంటిని కన్నారా చూచినా అవినిల్వకుండా
పోవుచున్నవి గనుకయేమిన్నికొనసాగలేదని భావము.

విడుచు బోధయును నీనడితి కెట్లగుగనుక పనికిరాడుగదా । రెండొక
దారిన నుచుటగలదా. 21

తా. తాను నడిచే శరీరమైయున్నాడుగనుక, శరీరమును నిర
సన జేసి, మెరుక సత్యమని నమ్మి, తెలిసి తెలియక. గాబారమ్యె
గురుడు పనికి రాడు. నడిచేది, విడిచేది, గాబారైన మెరుకే గనుక
మెరుక సత్యమని నమ్మే గురువు పనికిరాడని భావము.

కం. పూరికె కోరికతో తా । జేరినదొక మెరుక గనుక చెదరిన తనకున్ ।
వారక మెరుక నునిజమను । కారణగురు డెప్పుడైనా కడతేర్చగల
దా । నమ్మినవారి మీరిపోగలదా । వారు వీరికి రాగు వీరికెవ్వరు
లేరు । వారు వారికి దల్పబూరగ ఫలరీతి కడతేర్చగలదా। నమ్మినవా
రికి మీరిపోగలదా. 22

తా. పనిలేనిపనిగా, కోరికతోటి చేరినది మెరుకే గనుక,
మనస్సు చెదరి సత్యమును తెలిసికొనుటకు ఆత్మానాత్మవిచారణ చేయ
బూనిన వానిని, మెరుకే సత్యమనినమ్మిన గురువు కడతేర్చగలదా ?
కడతేర్చలేదు. అటువంటిముముక్షువు కిటువంటి గురువుబోధ జేసిన
బూరుగపండు రీతిగా నిష్ఫలమగునని భావము.

పూర్వవాక్యము

నడిచే శరీరమై తానున్నాడుగనుక విడిచి గాబారై యుండే గు
రువుపనికిరాడు నడిచేది విడిచేది గాబారైనదేను పూరికవుండేది వక
మెరుకగనుక మెరుకసత్యమని నమ్మేగురువు పనికిరాడని తాత్పర్యము.

దశమశంకాసూచనము.

కం. చంచలమగు నీతనువు చె నెంచినమును నీశరీర మేమీ లేదా । సం
చును స్మారకమమరితె । సంచితముగ సార్వకాలముందీశరీరా । మే
మీ లేనిసంచునిజేరా । మించితనకు తానేగాంచి స్వతస్సిద్ధ । మాం

చునెనుటనుగన్పించుచున్నదినిజమునందీశరీరా । మేమీలేదనంచు
నిదేరా. 23

తా. చంచలమైన యీ శరీరముచేతనే, యీశరీరమేమీ లేదని స్మారకమునకు వచ్చినపుడు శరీరమేమీ లేని దేవని తనకు తానే స్వతస్సిద్ధమై యున్నదని భావము.

కం. ఇనుమును తెగనరుకుటకా । యినుమేగదయైనయట్లు నీభ్రమమూ
పై జనియించునీశరీరము । గని లేమియు లేదటన్న జ్ఞానసాధనమూ।
తానెరిగ్గినతనుదా నేపోనూ । గనుక సద్గురుకృప యనుజ్ఞానస్ఫురణని
జ । తనువులోనే కలిగి జెనగవలయు నవు జ్ఞానసాధనమూ । తానె
రిగినతనుదా నేపోనూ. 24

తా. ఇనుమును తెగగొట్టుటకు ఇనుమే సాధనమైన విధముగా భ్రాంతిరూపమైన యీశరమే లేనే జ్ఞానము, సద్గురు కృపవలన యీశరీరమునందే కలుగవలయునని భావము.

పూర్వవాక్యము.

చంచలమగు నీశరీరముచేతను యీశరీరమేమీ లేదని స్మారకమువస్తే సర్వకాలము శరీరమేమి లేని దేనని తనకు తానే స్వతస్సిద్ధమైయున్నది యినుముచేతనే యినుము నేలాగున తగునో ఆలాగే యీభ్రాంతిరూపమైన యీశరీరమేమీ లేదనే స్మారకము యీశరీరముననే కలగవలయునని తాత్పర్యము.

ఏకాదశశంకాసూచనము.

కం. తేరకు శాస్త్రము చెప్పన । వారికితము చెప్పనట్లువడినడవరనే । కా
రణమునకోపముగద । యారముతచ్ఛాత్రవాసనాదులలో నీ ।
వారికి బోధసారజ్ఞపైనీ । పేర్నైనశాస్త్రవిచారులు దల్పేటిదారినడ
వకున్నవారికోపమువాసనాదులలో నీ । వారికిబోధసారజ్ఞపై కీ. 25

తా. శాస్త్రమును చెప్పినవారికి తాము చెప్పినట్లు నడవరనే

కారణమున కోపము వచ్చును. శాస్త్రవాసనలచేతనుండు శాస్త్రవి
చారులు, ఆరూఢబోధజెందిన గురుపుత్రునకు వారు దెల్పెటి దారిన
నడవకుంటే వానిపైని కోపపడుదురని భావము.

కం. ఈరీతిశ్రుతబోధల । వారలకోపములనణచునై పేమనిసన్ । సార
విద్వాండసన్కృశ । పూరితనిజనిష్ఠగురునిబోధవినువడుగా । ఇతరులు
దెల్పెదారినడువడుగా । యేరీతినైనకడతేరుటకై యెఱుక । పేరూ
రగన్నడని దారిలోపరిపూర్ణబోధవినువడుగా । ఇతరులుదెల్పే
దారినడువడుగా. 26

తా. ఇటువంటి క్రూర బోధ జేయు పండితుల కోపముల
ణచు పద్ధతేమనగా, ఆరూఢజ్ఞానము నొందినవాడు తన నిష్టచే తన
గురువు చెప్పిన యెఱుక పేరు, పూరు, కన్నడని పరిపూర్ణబోధ వీడు
వడు! నేలాగునైనా తాను కడతేరుటకై యితరులు దెల్పెడిదారిన
నడువక, తన కారణగురువు జేసిన బోధ వినువకుండుటే యితరులు
దెల్పేదారిన నడవకపోవడమని భావము.

పూర్వవాక్యము.

శాస్త్రమును చెప్పినవారికి చెప్పినట్లు నడవకుంటే కోపము శా
స్త్రవాసనలచేత నుండేవారికి నిజజ్ఞుడైనను శాస్త్రాదులలో చెప్పినట్లు
నడవకుంటే కోపము. తనకు నిష్ఠయేలాగంటె గురువాక్యము వినువక
పోవడమే వారు చెప్పినట్లు నడవడమని తాత్పర్యము.

ద్వాదశశంకాసూచనము.

కం. కాయములోపలవెదకిన । కాయము లేదియెనుండుగాని శరీరా ।
దాయ్రవయహేతువలే । ఛాయలలేవనెటి యచలచర్చ చాలును
రా । అదియేమోక్షోపాయముగదరా । కాయకూతలోనున్నమా
య తెలియబ్రహ్మ । కాయములోగుట్టుబాయక తావెతికే చర్చచా
లునురా । అదియేమోక్షోపాయముగదరా. 27

తా. శరీరమందెంత వెదకినా, శరీరము లేనిదయ్యే యున్నది. శరీరము వచ్చుటకును పోవుటకును హేతువెప్పటికిని లేని పరిపూర్ణానుభవమును జెందితే చాలును. ఇదియే మోక్షమున కుపాయము. యీ శరీరమునకు హేతువేదియని విచారించడమే శరీరమందు వెదకడమని భావము.

పూర్వవాక్యము.

శరీరమందు వెదకి నాశరీరము లేనిదై యున్నది. యీశరీరమునకు హేతువేది అని విచారించడమే వెతకడమని తాత్పర్యము.

కం. జ్ఞానమునోచేవలకును। మానని కర్మలునుబుట్టి మానుగ బెరుగున్।
జ్ఞానభ్రాంతులునిలిచిన। మానుగ నేమియును లేక మాయామైపో
రా। కర్మలన్ని కాలిపోగదరా। లేనియెరుకనునమ్మి పూనియుండే
వరకు తానేకర్మలుబుట్టి తానేగిట్టుచునుండి మాయామైపోరా।
కర్మలన్ని కాలిపోగదరా. 28

తా. జ్ఞానమున్నంతవరకును విరామము లేని కర్మలు పుట్టి పెరుగుచున్నవి. జ్ఞానభ్రమలు వీడిపోయినప్పుడేమియును లేక, కర్మలన్నియు పేరు లేకుండా పోవుచున్నవి. లేనియెరుకను నమ్మియుండే వరకున్న కర్మలన్నియు పుట్టిగిట్టుచుండునని భావము.

కం. కుజనులజ్ఞానమును దెల్పగ। రజకాంబష్ఠకులుగలసి రాజగృహము
లో। యజమానికిపనిశాయగ। రజకుడుతానవ్విపోయే రాటుకో
ప్పగనూ। మంగలిచెప్పకనుపోయేతానూ। ధాటిగుడ్డలువాడకా
టుకమయులంటు। మోటుకి త్తదెరోమకీటులుండేవరకు రాటుకో
ప్పగనూ। మంగలిచెప్పకనుపోయేతానూ. 29

తా. ఒక రాజగృహమందొక చాకలియు, నొక మంగలియు పనిచేయుచుండి, వస్త్రములెంత బాగా చలువచేసినా వాడుకచేయుగానే మురికి తగులుచున్నదే దీనికి అంతు కనుపడలేదని ఆశ్చర్య

పడి చాకలివాడు పోయెను. నేనెంత మన్నగా పనిచేసినను వెంటనే మొటుక లెత్తుచున్నవి. నే నెన్నాళ్ళీతీరని పనిచేయుదునని విసుకుజెంది మంగలివాడు చెప్పకుండా వెళ్ళెనని భావము.

కం. ఈపోటీ లేటువంటిదో । చాపాటము జేసిచూడవదలనిదుష్ట । వ్యాపక భ్రాంతిజ్ఞానపు । పాపాత్మక యెఱుకసమ్మె పర్యంతమిటులా । కర్మలుబుట్టికడ జెరుగునిటులా । ఆపోకనీరాక జూపట్టునిక పరి । తాపముబడ నెవరు కాపాడగలరంత పర్యంతము నిలా । కర్మలుబుట్టికడ జెరుగునిటులా. 30

తా. ఈపోటి లేటువంటిదనగా, చాకలి, మంగలుల పనియెప్పటికిని, యెట్లంచములేని పనిగానున్నదో, ఆలాగుననే దుష్టవ్యాపక భ్రాంతి జన్యమైన యెఱుకను, సత్యమని నమ్మియుండే పర్యంతమున్ను భ్రాంతులనే కర్మ లెడ తెగకుండా నుంటున్నవని భావము

పూర్వవాక్యము.

జ్ఞానమువున్నంతసేపు కర్మలు వుండనే వుంటున్నవి. యీరజకుడు సంతోషపడే అంబష్టుడు చప్పకపోయెను. వస్త్రములు యెంతచలవచేసినా వాడుకచాయగానే మలినముపుంటున్నది ధృఢములేనివాని కెంతన్నగా జేసినా తిరిగి మోటుక యెత్తుతున్నది. వీరికి నే లాగుననున్నదో ఆలాగే యెఱుక సత్యమని నమ్మినంతసేపు భ్రాంతులనేకర్మలు వుంటున్నవని తాత్పర్యము.

చతుర్దశశంకాసూచనము.

కం. చదివినఘనవిద్వాంసుల । కెంకెనుసంతతంబు రొదలేనిగిరుల్ । కదలనిమొద్దులుమోటలు । యెదుటనునిలుచున్న జడము లెల్లమేలగురా । దృక్సహితులంధులు నొక్కటేరా । చదువువచ్చినవారుచదువరానివారు । కదిసివదురుటకంటెకదల కుండని మొద్దులెల్లమేలగురా । దృక్సహితులంధులునొక్కటేరా. 31

తా. చదువుకున్నగొప్ప విద్వాంసుఁడేయు గాదకంటెను, యెప్పటికిన్ని గాదలేని కదలకుండానుండె కొండలు, రాళ్ళు, గుంజలు, గుదిగొయ్యలు, మొద్దులు, మోటులు మేలు కండ్లు గలిగినవారును గుడ్డివారును సమానమేగని భావము.

కం. పరతత్వనిర్ణయముతా । మెఱగక కస్త్రీకుటిలమూకలెల్లను సర్వం । బెరిగినగతినిర్ణయముల । పరిపరివిధములను నేమో బలుకుచుందురుగా । పలికినవెల్ల పరిహాసమౌరా । పరిపూర్ణమొక గుర్తుపరికించితేల్లదీ । సరణీగన్నరెండు తెరగులొక్కటిగనుక పలుకుచుందురుగా । పలికినవెల్ల పరిహాసమూరా. 32

తా. ఈనిర్ణయరహితమైన పరిపూర్ణమును తాను తెలియక చదువుకొన్న వారును చదువని మూఢులగువారును తమకు సర్వము తెలిసినట్లు సకలనిర్ణయములు చేయుదురు పరిపూర్ణమే నియమములను చేయలేదు. ఇట్లా చదువుకున్న కండ్లున్నవారును, అట్లాగే యేమీ తెలియనిగుడ్డి వారును సమానమేనని భావము.

పూర్వ వాక్యము.

చదువకున్న విద్వాంసులకంటె పూరికెవున్న రాళ్ళునయము రప్పలునయము గుంజలునయము గుదిగొయ్యలునయము మొద్దులునయము మోటులునయము కండ్లుకలిగినవారు గుడ్డివారు సమానమేను అయితే సమస్తముచదువు తెలిసినవారు యేమిచదువనిమూఢులగువారును యీనిర్ణయరహితమైన సత్యమును తమకు తెలియక సకలనిర్ణయములు తాముచేస్తారుగనుక అదిగో నియమములు చేయలేదు యిట్లా చదువుకొన్న కండ్లుగలిగివారున్ను అట్లా యేమి తెలియని గుడ్డివారున్నా సమానమని తాత్పర్యము.

పంచదశశంకాసూచనము.

కం. శ్రీకృష్ణుడుసనకాదుల । కేకాంతమహాసమాధి కిదెసూచనగా ।

వైకుంఠమిట్టిదనిమూను । తారకమునజూపిపోయే ద్వారాకాపురికీ।
మానులుమోక్షమందిరిప్పటికీ । ఆకరణినూచనచే గనవలెసింహా।
లోకామువకిభపంక్తి రాక జనుగతిభ్రాంతి ద్వారాకాపురికీ । మాను
లుమోక్షమంది రిప్పటికీ. 33

తా. సింహమును జూడగ ఏనుగలగుంపు వెళ్ళిపోయినట్లు శ్రీకృష్ణపరబ్రహ్మము ఏకాంతమౌనసమాధికి సూచనగా సనకాదులకు వైకుంఠమిట్టిదని చేతులతోచూపి పోయినారు సనకాదులా సూచన నుగ్రహించి భ్రమవిడచి మోక్షమును జెందిరని భావము.

పూర్వవాక్యము.

శ్రీకృష్ణభగవానులవారు వైకుంఠమిట్టిదని చేతితో చూపిపోయినారు అనగా సూచనచేత కనుక్కోవడమందు హరికి కరివతుగానని తాత్పర్యము.

షోడశశంకాసూచనము.

కం. దిటవుగనద్వైతముము। న్నెటువంటిదటన్న బ్రహ్మమేకంబనువా।
క్యటువుస్వతస్సిద్ధముగా ! ఘటియింపకతనకుతానే గన్పించుకొర
కూ। రెండనుమాట ఖండించుకడకూ ! యెటుల యోచించి నాకు
టిలమద్వైతమె । ప్పటికీదీనినమ్మేకటుకే భ్రాంతినిమదికీగన్పించూ
కొరకూ । రెండనుమాట ఖండించూకడకూ. 34

తా. అద్వైతమంటే బ్రహ్మమేకమనుమాట స్వతసిద్ధమై యున్నది. ఉన్నదానియెందు అనగా పరిపూర్ణమందునే యెరుకలేగో, అదే అద్వైతమని భావము.

కం. పరిపూర్ణములోపలనీ । యురుకెట్లుదయించెననగ నెలమినివం
ధ్యా । వరపుత్రివియుత్సరసిజ । శరమాయా హేమనగరవధ్వాధా
నములా ॥గలిగిమరల పరిసిపోనటులా । నరళముగతృష్ణలో బొర

లుజలభాతిగ । నరయరజ్జుసర్పనరణిగనరెను బావతద్విధానములా।
గలిగిమరలాపరిసిపోనటులా. ౩౫

పరిపూర్ణములోపల నీ యెరుకయెట్లు పుట్టినదనగా గొడ్రాలి బిడ్డవలెను, ఆకాశపుష్పమువలెను, ఎండమావులలోని నీళ్ళవలెను, అద్దములోని బింబమువలెను రాతిచెట్టువలెను, కుందేటికొమ్ముల వలెను, తాటియందుగోచుపాము వలెను నీభ్రమరూపమైన యెరుక పుట్టెను పైన చెప్పినరీతిగా లేనియెరుకను నమ్మడము లోకులస్వభావ మని భావము.

పూర్వవాక్యము.

అన్వయితమంటె తనకుతానే స్వతస్సిద్ధమైయున్నది వున్నదాని యందున నేదిలేనో అదే అన్వయితమని భావార్థకము అనగా వున్నదా నియందు వంధ్యాపుత్రినతుగా ఖపుష్పమువతుగా మనుమరీచిక లవ తుగా దర్పణబింబవతుగా శిలాతరువతుగా మృగశృంగవతుగా రజ్జుస ర్పవతుగా నీయెరుక లేదో ఆయెరుక నమ్మడం లోకుల స్వభావార్థ మని తాత్పర్యము.

కం. తనకునశక్యముగానిది । గని ఇతరులు తెల్పబోగ గన్పడనెపుడున్।
తెనుదానను పరిపూర్ణము । తెనుదానిటువంటిదనుచు దాచిదెలు
పుటకు । తోచనేతోచదెటుయోచించుటకుకు । తోచేతనువు
కునెరుకేతోచియున్నదిమొదలు । తోచనియచలము తోచకున్నది
ఇది దాచి తెలుపుటకు । తోచనేతోచదెటుయోచించుటకూ. ౩౬

తా. తనకు శక్యమేకాదు, యితరులు తెల్పబోతే వారికేమిన్ని జాడదొరకనేదొరకదు, తాను తానన్న పరిపూర్ణమునకు నేనిటువం టిదానినని తోచనే తోచదు। తోచే శరీరమునకు యెరుకే, తోచే దైయున్నది. తోచనిది పరిపూర్ణమేనని భావము.

పూర్వవాక్యము.

తనకు శక్యమేకాదు ఇతరులకు నేమి జాడదొరకదు తాను తానన్న పరిపూర్ణమునకు నేను యిటువంటిదాన్ని అని తోచనేతోచ

ము. తోఁచేశరీరమునకు తోఁచేదై యున్నది తోఁచనిది ఇటువంటిదని తాత్పర్యము.

అష్టాదశశంకాసూచనము.

కం. కనిమొరిగేదికటొక్కటి । కనకను మొరిగేద నేకగతులై బెనగున్ ।
వినుదీనికర్థమేమన । మనసున నిజమెరిగిబై టమాట్లాడేదొకడూ ।
పరిపూర్ణసూచనగనునతఁడూ । పనిలేక వారిమాటను బట్టుకొని
తాము । వినిపింతురందరిఘన యోగకథలన్ని మాట్లాడేదొకడూ ।
పరిపూర్ణసూచనగనునతఁడూ 37

తా. చూచి మొరిగేది వకటి, చూడకుండా మొరిగేవి అనేకము, దీనికి అర్థమేమనగా, మనస్సున నిజమైన పరిపూర్ణసూచన తెలిసి, బయట మాట్లాడువాడు వకడు, వాని మాటలనుబట్టి యోగ కథలన్నియు మాట్లాడేవారు అనేకులని భావము.

పూర్వవాక్యము.

కని మొరిగేదివకటి కానక మొరిగే వనేకము అనగా నిజము తెలిసిమాట్లాడేవాడు వొకడు వాడిమాటలుబట్టి మాట్లాడేవారు అనేకులని తాత్పర్యము.

ఏకోనవింశతిశంకాసూచనము.

కం. పుట్టనిచావనిబయలుకు । పుట్టుటగిట్టుటలు గ్రహణభాతిగనాగా ।
పుట్టుటవిడుచుటరెండును । వట్టిదియగునట్లుబయలు వొక్కటెరు
గదుగా । యెరుకేపుట్టిగిట్టుచుండునుగా । వట్టిమాటల భ్రాంతిబు
ట్టినచో తెలుగు । పట్టభ్రమని చెట్టబట్టికడ తేరిక ఒక్కటెరుగదుగా ।
యెరుకేపుట్టిగిట్టుచున్నదిగా. 38

తా. పుట్టని చావని పరిపూర్ణమునకు, పుట్టుచున్నది, గిట్టుచున్నదనేమాట, గ్రహణమువలెగానున్నది. యెట్లనగా, గ్రహణముపట్టి

విడిచినది అని అంటున్నారు, అది పట్టాలేదు, విడువాలేదు, ఇది అనగా పరిపూర్ణము పట్టాలేదు, చావాలేదు, భ్రమరూపమైన దేహము కేపుట్టిచచ్చుచున్నది, గాని, పరిపూర్ణమొక్కటియు నెరుగదు, అట్టి భ్రమపుట్టించో తొలగిన సద్గురుమూర్తి సన్నిధిచేరి కడతేరుమని భావము.

కం. తెలిసివిచారించి తెలివ । తెలివంతటనిండియున్న తెలియుగవలెనో ।
యిలక్షేత్రక్షేత్రజ్ఞులు । కలకాలము లేనిగతిలో కడకుపోవలదా ।
తెలిసికలిసి నెల వెరుగవలదా । తడిలేనితీర్థము పొడిలేనిప్రసాద మీ
డలేక గురునిచేబడసినగతిలోనికడకుపోవలదా । తెలిసికలిసి నెల వె
రుగవలదా. 39

తా. చక్కగా విచారించితే తెలివి అంతటా నిండియున్నట్లుండవలెను, ఎప్పటికిన్ని దేహి దేహములు లేకపోవలెను. సద్గురుమూర్తి చేత తడిలేని తీర్థమును పొడిలేని ప్రసాదమును గ్రహించి పరిపూర్ణమును జెందవలెను. తడిలేని తీర్థమనగా, బోధామృతము, పొడిలేని ప్రసాదమనగా, అఖండమైన పరిపూర్ణమని భావము.

కం. ఇది తెలిసినవారుమహా । పదసింహమువంటివారు భ్రాంత్యజ్ఞానా ।
న్పదకరిసంఘములొదవిన । నొదిగినభయమేమిగలుగు నుత్తముకె
దుటా । యేమనినా తప్పేతప్పులచేటా । ఇదియె సర్వానర్థములకు
మూలముగనుక । నెవరేమిమాట్లాడగదియుబోవుటతప్పు నుత్త
ముకెదుటా । నేమనినా తప్పేతప్పులచేటా. 40

తా. తడిలేని తీర్థమును, పొడిలేని ప్రసాదమును, విచారించిన పరిపూర్ణులు, సింహము వంటివారు, అట్టి వారి ముందర, భ్రాంతిలోబడి కొట్టుకునే జ్ఞానులను, ఏనుగు గుంపులెన్ని వచ్చినా పర్వాలేదు. వారి ముందర యేమి మాట్లాడినా తప్పే. మాట్లాడినదానితో కూడా యేమీ లేదు గనుక వారితో యెదిరించి మాట్లాడుట సర్వానర్థములకు కారణమని భావము.

కం. మాటాడెటిదానితో సహా । పటిగయెరుకేమిలేదు పట్టగబోతే ।
యేటక్కరియైపోవునో । పోటీబెట్టుదమటంటే భూమిలో లేదూ ।
ఏమీ లేదు యేమనరాదూ । భ్రమలనువిడువక యేమిలేదనుమాట।
తోమీది కెగబడి యేమిమూర్ణముకాయ భూమిలో లేదూ । యే
మీ లేదునే మనరాదూ. 41

తా. మాట్లాడగటనహా లేని యెరుకే, ఆయెరుకను పట్టబోతే కనబడకుండా బోవును దీనితో యింకొక దానిని పోటి బెట్టుదమనిన యెక్కడా లేకపోవుచున్నది. లేని దానికిపోటి ఏమున్నది. తమ భ్రమల నణచకుండా నేమీ లేదని యెగబడే మార్గము పరిపూర్ణముతో సమము కాదని భావము.

పూర్వవాక్యము.

పుట్టని చావని పరిపూర్ణము తానుగనుక గ్రహణముపట్టి విడిచిన దన్నారు అది పట్టలేదు విడువలేదు ఇది పుట్టలేదు చావలేదు వున్నదంటే లేదు లేదంటే భ్రాంతిపోదు విచారించితే అంతా అయి వున్నట్టు అయివుండవలె సార్వకాలములకు క్షేత్రాక్షేత్రజ్ఞులు లేకపో వలె పాడిలేని ప్రసాదము తడిలేని తీర్థము విచారించిన వారు సిం హామువంటివారు నేనుగులు యెన్ని గోచరమైనా ఫర్వాలేదు విచా రించినవారి ముందర నేమి మాట్లాడినా తప్పే మాట్లాడిన దానితో కూడా యేమి లేదు ఇది నేమిలేదని యెగబడిచేసే రాక్షసకృత్యము వంటిది గాదని తాత్పర్యము.

వింశతిశంకాసూచనము.

కం. చిల్లా కొల్లాగుగనిరు । వల్లలు గుర్రములు పరుగువారినవేళ ।
తల్లిని బిడ్డయు బట్టక । నల్లాడుచు తల్లికొడుకు నంటని తెరగూ॥య
క్కడివారక్కడనిల్చియురుగూ।కొల్లక బారుటవల్ల నెట్లగుకొనకు ।
ముల్లుముట్టనివాడు అల్లరేమిలేదూ అంటని తెరగూ । యక్కడి
వారక్కడ నిలచియురుగూ, 42

తా. అనేక గుఱ్ఱములు కట్టివేసిన చోట, అవియొకరి కట్లుతెంచుకొని, నలుప్రక్కలకు యెగబడితే, తల్లిని బిడ్డ, తండ్రిని కొడుకు, పట్టక, యెక్కడివారక్కడి కురికి, గాబరై అల్లాడుచున్నారు. ఇంతే కాని కొసకేమీ లేదని భావము.

కం. పరిపూర్ణముతనువందే । పరికింపగనున్నదిట్టి భ్రాంతిశరీరం । బి
రుపెమిలేదు చూచిన । ధరపుట్టకగిట్టకున్న తత్వామ చలమురా॥
అచలంబెపుడునచలమంటనురా । అదెసర్వపరిపూర్ణమదె బట్ట
బయలు నీ । కదిగేనాకదిగే సర్వముకదిగే సూచనతత్వామ
చలమురా । అచలంబెపుడు నగలమంటదురా. 43

తా. చక్కగావిచారించితే, పరిపూర్ణముశరీరమందే యున్నది. భ్రాంతివలన గలిగిన శరీరమేమియు లేదు. పుట్టకుండా, గిట్టకుండా యుండేది అచలమే. అచలమెప్పుడును, చలనము నంటదు. అదే సర్వపరిపూర్ణము, అదే బట్టబయలు, నీకు, నాకూ, కూడా అదే, సర్వము కదిగో. సూచనచేత తెలియవలె నని భావము.

పూర్వవాక్యము.

గుఱ్ఱములుయెగబడితే తల్లిని బిడ్డపట్టక తండ్రిని కొడుకుబట్టక యెక్కడివారక్కడనే గాబరైయున్నారు ఇంతేకాని కొసనేమీలేదు శుద్ధము శరీరమందేవున్నది. శరీరము నేమీలేదు పుట్టనిదిచావనిది పరిపూర్ణమని భావము,

ఏకవింశతిశంకాసూచనము.

కం. ఇదసంస్థవస్థలలో । నిదెసర్వప్రదేశములలోనిదెసర్వములో । ని
దియే చలింపకుండే । దిదెయచలముబట్టబయలునిదిగో సూచనరా ।
సూచనసేయకుదిరితేసరిరా । ఇదియాదిమధ్యాంత మెదురునదురు
లేని । పదసమాధిబ్రహ్మపదమునీనానందునిదిగో సూచనరా । సూ
చనసేయకుదిరితేసరిరా. 44

తా. ఇదే సర్వావస్థలందును, సకల దేశముల యందును, సమస్తవస్తువులందును, చలింపక, ఆదిమధ్యాంతరహితమై, యెదురు లేనిదై!, నీనాసందుంచు బ్రహ్మపదసూచనమై, బట్టబయలై యున్నదని భావము.

కం. ఇదిదే దుఃఖవిహీనము । ఇదద్వంద్వాతీతమఖిలమిదెయద్వైతం
బిదజ్ఞానకర్మరహితం । బిదెనీవును నేను లేనిదదియే రాతంద్రీ । భ్రాం
తిరహితమునిదిగో మాతంద్రీ । ఇదిగో యెప్పటివలెనిదెయున్న దిదె
యున్న । దిదెయున్నట్లెయున్నదిదే రా పరిపూర్ణముయిదిగో రాతం
ద్రీ । భ్రాంతిరహితమునిదిగో మాతంద్రీ. 45

తా. ఇది సుఖదుఃఖ విరహితమై, ద్వంద్వరహితమై, జ్ఞానకర్మ హితమై, నీవు నేను భ్రాంతి లేనిదియై, యెప్పటివలెనున్నది. ఉన్నదియున్నట్టేయున్నది. ఇది శ్రీ శివరామదీక్షితులవారిచే నాంధ్రభాషయందు తర్జుమా చేయబడిన, యిరువదియొక్క అచలశంకాసూచనల ప్రకరణము సంపూర్ణము.

పూర్వవాక్యము

ఇదే సర్వకాలములయందు సకలదేశములయందు సమస్తవస్తువులయందుచలింపక ఆదిమధ్యాంతరహితమై ఇదిసుఖదుఃఖవిరహితమై ద్వంద్వరహితమై జ్ఞానకర్మరహితమై నీవు నేననే భ్రాంతిరహితమై యెప్పటివలెయున్నది వున్నదివున్నట్టేవున్నది. ఇది శ్రీశివరామదీక్షిత ప్రణీతాఖండ పరిపూర్ణప్రభావాంతర్గతాంధ్రభాషోక్త యేకవింశత్యచలశంకాసూచనప్రకరణము సంపూర్ణము.

శంకాసమాప్తికరనిజగురుబోధాఖండసాక్షి సాధనము.

కం. పరమగురుచరణసాక్షిగ । పరికింపగయచలపూర్వభావపుశంకల్ ।
పరలీలావిస్మయముగ । పరమరహస్యమునవీకు బయలుపరచితి
గా । లేదికదీనికన్న నధికముగా । పరతత్వజ్ఞుల వలన పరిశీలించి

నాకు । పరమేష్ఠిగురుఁడొనగు పరిపూర్ణమిదేనమ్మి బయలుపరచితి
గా । లేదికదీనికన్న నధికముగా. 46

తా. పరిపూర్ణానుభవమునకు సాధనభూతములగు అచలశంకా
రహస్యమును నాపరమగురుని చరణారవిందముల సాక్షిగా నీకు తేట
పరచి చెప్పితినిగదా దీనికంటె అధికమికనేమియు లేదు అచలగురువుల
వలన విచారించి నాపరమగురువు నాకిచ్చిన పరిపూర్ణమిదేనమ్ము మని
భావము.

అఖండపరిపూర్ణసూచనము.

కం. నిదురింపఁగ తానవ్వై । నదితెలియక లోకసుఖమునంటక వెలిలో ।
నొదలక యచలమహాబ్ధిలో । పదిలపడి నిర్మగ్నమగుట బ్రహ్మసూచ
నగా। దీనికి యధికమేదందు సరిగా । ముదురు లేతలులేని మొద
లుతుద లెరుగని । యెదురు నడుమిగాని సదమల పరిపూర్ణ బ్రహ్మ
సూచనగా । దీనికి యధికమేదందుసరిగా. 47

తా. నిదురించు సమయమున తానవ్వై నదిన్ని తెలియక
లోకవాసనలకంటక ముదురులేతలు లేక మొదలుతుద నెరుగక పరి
పూర్ణమహా సముద్రమందు మగ్నమైయుండుటే పరిపూర్ణబ్రహ్మ
సూచనని భావము.

కం. ఈ పరవశ మహారముల । వ్యాపకమై సర్వపూర్ణ వైభవముగ
సం । దీపితమైతను వెరుకల । శాపురములు లేని సుప్తిగాఢసూచ
నగా॥ ఇదె పరసత్య భోగాలోచనగా । యోప్రొద్దయి నాస్ఫురణ
ప్రాపించుతరిసర్వ । రూపోహమనుచు గురురూపోహ మని బలు
కు గాఢసూచనగా । ఇదె పరసత్యభోగాలోచనగా. 48

తా. ఈపరవశత్వమెప్పటికి నొకరీతిగానుండి తనువెరుకలు
పుట్టని పరిపూర్ణమందు మగ్నమైయుండుటే అచలసూచన ఒకానొక

ప్పుడు స్ఫురణగలిగి వప్పుడు అంతా నేననే పరిపూర్ణమేను అంతా గురుస్వరూపమేనని యితరమును తెలియకుండా నుండుటే పరిపూర్ణ సూచనని భావము.

కం. ఇంతకు నధికము లేదిక । నింతే పరిపూర్ణసూచనింతేవనిరా ।
శాంతమునగురుడు దెల్పిన । వింతేనినాలోమర్మ మింతేరా తండ్రీ ।
నిజప్రభయెంతకంతేరా తండ్రి । యంత చెప్పుదు దీని కంతుముట్ట
దు నేచట । నంతర్బాహ్యతలేని నంతా తాచలభావమింతేరా తం
డ్రీ । నిజప్రభయంతకంతే నూతండ్రీ. 49

తా. నాముద్దులకుమారా ! ఇంతకు నధికములేదు నీలోనాలో నుండుమర్మమింతే పరిపూర్ణసూచనింతకంటె నేమిలేదు అంతులేని దీనిని గురించి యెంతని చెప్పుదును సత్యమైన అచలభోగమునుండే ఆలోచనసిది రాననిభావము.

కం. నానిత్యసత్యసుఖమిదే । నానిత్యవిలాసయోగనానార్థమిదే । నా
నిత్యభోగఫలమిదే । నానిత్యానంద కారణాద్భుతమిదెరా। నా
ధనకంకకానిదికదరా । నేనుగానిదిలేదు నేనైన దటుబోదు । నే
నౌనుకానుదాని మానిచూడు మద్భుతమిదెరా।సాధన కందరా
నిదికదరా। 50

తా. ఎల్లకాలములయందు నాయొక్క నిజమైన సుఖముయిదే నేనుభోగించే భోగముయొక్క ఫలమిదే నాయొక్క శాశ్వితమైన అద్భుతానందమిదే యిది సాధనలచేత బొందశక్యము కానిదైయున్నది. నేనుకానిదెక్కడనులేదు నేనైనదటుపోదు నేనౌనునా కానా యని అనుమానించక చూడుమని భావము.

సంపూర్ణము.

శ్రీగురుభ్యోనమః.

శ్రీ శుద్ధాద్వైత ప్రబోధ గురుశిష్య సంవాదము:

తృతీయ ప్రకరణము

ఉత్తరభాగము.

కం. చిత్తముశ్రీదేశికవర । చిత్తముపరిపూర్ణబోధసిద్ధికిసర్వా । య
త్తపడిమోక్షభిక్షకు । సత్తుగనేనిల్చినాడసద్గురుస్వామీ । చరాచ
రసర్వాంతర్యామీ । సత్తారూపముమీచిత్తామునాభాగ్య । మె
త్తెరగో తెల్పి సర్వోత్తమునిజాయవే సద్గురుస్వామీ । చరాచర
సర్వాంతర్యామీ. 1

తా. దేశికవరా! పరిపూర్ణబోధయొక్క సిద్ధికి సర్వాయత్తుడనై మోక్షభిక్షకొరకు తమసన్నిధిన నిలచినాను తమచిత్తమునా భాగ్యమెట్లున్నదో సత్తాదెల్పి యుత్తమునిజేయు మని భావము.

కం. మోక్షాశనార్థివై పర । భిక్షాందేహీయటంచు ప్రేరేపింపన్ । దా
క్షిణ్యామృతరసమున । రక్షించెదనిదిగో పట్టరామోక్షభిక్షా ।
గైకొనుసత్యాఖండభూదీక్షా । అక్షయపరిపూర్ణ లక్ష్యబోధరి
గింతు। నిక్షేపమునినీకుక్షింగోదాచుకోరామోక్షభిక్షా। గైకొను
సత్యాఖండభూదీక్షా. 2

తా. శిష్యా! నీవు మోక్షాశనము కొరకై మోక్షభిక్షాం దేహీ యని నాతావు కొచ్చితివి. నాకు నీమీదయుండు కరుణవలనని నురక్షించెదను ఇదిగో మోక్షభిక్ష పెట్టుచున్నాను. పరిపూర్ణదీక్షచేత గైకొనుము పరిపూర్ణబోధ సిద్ధినికలుగజేసెదను యిదినిక్షేపము నీవి కుక్షిలోదాచిపెట్టుకొనుమని భావము.

కం. మక్షికనివహము మధువున । పేక్షించినరీతిపరా పేక్షలు తొలగెన్
రక్షించు మీ ముఖోద్గత । సాక్షాత్పరతత్త్వ నవరసానందబోధా॥
వినుచుండు గురుదీక్షచే మేధా । అక్షీణపరిపూర్ణ లక్ష్యమెల్లను
నక్క । సాక్షత దెల్పు ప్రత్యక్షమానటుల నరసానందబోధా । వి
నుచుండు గురుదీక్షచేమేధా. 3

తా. తేనెటీగలు మధువునే యపేక్షించినరీతిగా నాకితరమైన కోరికలు తొలగిపోయినవి తమదివ్య వాక్కులచేత చెప్పు అచలానంద బోధ దీక్షచేత వినుచుండెదను తమరు నాయందు పరిపూర్ణకరుణ నుంచి నాకు ప్రత్యక్షముగునటుల బోధింపవలయునని భావము.

అచలగురువు చెప్పే ప్రబోధవచనము.

శిష్యా! అచలపరిపూర్ణ ద్వాదశాక్షర బ్రహ్మవిద్యా కల్పము నుబోధచేయు చున్నాను. దీని నెప్పటికిని మరువకుము ఈయుత్తబట్టబ యు లేమియు లేదు అను శృతివాక్యార్థబోధలో యీ అనునదే మొదటి సూచన ఇదే అఖండదర్శనము ఉత్తది బట్టబయలు అనునదే రెండో సూచన అనగా పరిపూర్ణ ప్రభావముయొక్క లక్షణము, నేమీ లేద నునదే మూడో సూచన అనగా యేస్ఫురణయు లేని పరిపూర్ణమంద్వై క్యసిద్ధియగుట సర్వపరిపూర్ణమిదే యికనేమీ లేదు యిదే సర్వదా జ్ఞాపకముంచుకొనుము. ఈత్రివిధలక్షణోపదేశ శ్రీమదచల పూర్ణగురు బోధచక్కగా వినుమని భావము.

కం. పరిపూర్ణబోధజేసెద । పరిపూర్ణాఖండమదుగొ పరిపూర్ణము
గా । పరిపూర్ణంబెప్పటికిదె । మరువకు పరిపూర్ణమనుముమ్మా
టికిదేరా॥ నిరతము దీని నెరిగుండవలెరా । పరిపూర్ణ మంతాట
పరిపూర్ణమయ్యేని । పరిపూర్ణమందు సుఖపరవశుడవగు మా
మ్మాటికిదేరా । నిరతము దీని నెరిగుండవలెరా. 4

తా. శిష్యాగ్రణీ! పరిపూర్ణబోధ చేయుచున్నాను. పరిపూర్ణ మంతటా నిండినిబిడీకృతమై సందులేక యున్నది అఖండమైన పరి

పూర్ణమదిగో మున్నాటికిదే చలించకుండా శాశ్వతముగా నుండునది దీని నెప్పటికిని మరువకు మని భావము.

కం. బయలేకనయెరుకేదన । ప్రియముగమరిరూపనామప్రేరేపణగా । క్రియలలో మెలగునునదిని । శ్చయముగు పరిపూర్ణ మహిమ శాస్త్రదృష్టముగా। వినుకనుమాత్మవిధముస్పష్టముగా । నయభయములనైన దయచేసిబోధింతు । బయలుబయలిదెయని జయభేరి వేయింతు శాస్త్రదృష్టముగా । వినుకనుమాత్మ విధము స్పష్టముగా. 5

తా. పరిపూర్ణమనియు ఎరుకయనియు ప్రేరేపణగా రూపనామ క్రియలలో లోకవ్యవహారములలో నున్నవే కాని నిశ్చయానకు పరిపూర్ణమహిమే కాని వేరులేదు ఆత్మస్వరూపముయొక్క విధము బాగా వినుము నయముచేతనైనను భయముచేతనైనను నీకు బోధించెదను ఇదే పరిపూర్ణ మిదే పరిపూర్ణమని నీచేతజయభేరీ వేయించెదనని భావము.

కం. తానును నేనును కన్నది: దేనికితానంటబోదు స్థిరబయ లదిగో। తానుతనలోనమరచిన । లేనేలేకనెటియుహము లేకపోయెనురా॥ తానొకటున్నా దేని నెరుగదురా। తానన్న నేనన్న మేనన్నగానన్న । కానన్న లేదన్న లేనియెరుకోయన్న లేకపోయెనురా । తానొకటున్నా దేని నెరుగదురా॥ 6

తా. తానును, నేనును, అనగా శరీరాత్మలు చూచినది దేనికీ నంటదు తానను అహము తనలోమరచి లేనియెరుక లేకపోవుచున్నది. పరిపూర్ణమొకటుంటే నది దేనిని యెరుగదు అట్టి స్థిరమైన బయలదిగో చూడుము తానని నేననిన మేనని అవునన్న కాదన్న లేదన్న లేని యెరుకేయని భావము.

కం. పరబయలేమనిబలుకుదు । బరులాబయలంచు నెట్లు బల్కెద రెం

దురా ॥ పరిశీలింపగనొకతరి । పరిశుద్ధములేనిచోటి బలుకేబయ
లౌరా॥ లేదనియుంటె వట్టిపల్కుదిరా । మరి మరి నేపలుకరసీనత
నలోనే తిరిగినట్లగపడుసరణి వెలిలో గలుగు పలుకే బయలౌరా ।
లేదనియుంటే వట్టిపల్కుదిరా. 7

తా. అచలమేమనిపలుకును, అచలానుభవులా బయలందెట్లుప
లుకుదురు. ఒకవేళ విచారించిచూడగా మలినసత్వములోనుండు జీవ
శివులనకలిగే పలుకే పరిపూర్ణమగును. అటులకాదంటే జీవుడుండు
టే వట్టిమాట. ఈధ్వనిని బాగాపరిశీలనజేయగా లోపల తిరిగినట్టును
వెలిలో కలిగినట్టును కనుపడుచున్నదని భావము.

కం. పలుకునగలయర్థములో । పలుకెట్టిదో పలుకువిడిచి పరబయలం
దుగా । నిలచెడిచోటదిగానో । పలుకాకట నేమిగలదో పలుకేటిద
దగో । పలుకరానిపరిపూర్ణమదుగో । పలుకొక్కటేగనుక తెలివి
దేహములలో । తెలివిదేహము బాసి కలయునిర్భయలందు పలుకే
టిదదుగో । పలుకరాని పరిపూర్ణమదుగో. 8

తా. పలుకుసందలి అర్థములో, పలుకెటువంటిదో, పలుకు
విడిచి నిలచేచోటదో, పలుకు కవలనేమియున్నదో, విచారిం
చగా, నిట్టిదని నిర్ణయించ శక్యముగాని పరిపూర్ణమేమైయున్నది.
అదిగో చూడుము, తెలివి, దేహము, యీరెంటిలోనున్న పలుకొ
క్కటే గనుక, తెలివి, దేహమును విడచి, పరిపూర్ణమునం దైక్య
మగునని భావము.

కం. జననముమరణములేనిది । తనుగుణసంకలితమెపుడు తగులకవెలి
లో । కనుచూపుమేరకందని । ఘనపూర్ణానంద వార్ధిగనుగొను
మదుగో । అచలాఖండధనశైలమిదుగో । జననమరణము గలత
నువెనుకలనునిదె । గనుగొనుగాని వేమనదువినదు తినదుగనుగొ
నుమదుగో । అచలాఖండధన శైలమిదుగో. 9

తా. చావుపుట్టుకలు లేనిదిన్ని, శరీరగుణముల నంటనిదిన్ని, వెలిలో కనుచూపుమేరకు అందని, పరిపూర్ణానంద మహాసముద్ర మదిగో, అచలమును, అఖండమనపర్వతమదిగో చూచుము, జననమరణమును గల యీ శరీరమును, మెరుకను. యచలము చూడ గలిగి యుండును గాని, యేమియుననదు, వినదు, తినదని భావము.

కం. జలనిధిలోపలగలిగే । జలచరములజననమరణ జడతలుసెల్లన్ । జ
లనిధితనుమెఱుఁగదో । సలలితపరిపూర్ణమట్టి సాక్ష్యమైయుం
డూ । మెరుగుననుటకెట్లు నోరుండు । ఫలబీజతరువులు కలుగు
టతొలగుట । ఇలనెల్లెఱుగదో సాలపెల్లెఱుగను బయలుసాక్ష్యమై
యుండూ । మెరుగుననుటకెట్లు నోపుండూ. 10

తా. సముద్రమునందు నివసించు, మత్స్యములు, మొసళ్ళు, మొదలగు జలచరములయొక్క పుట్టుట, పెరుగుట, నసించుట మొద లగు, అవస్థలను, సముద్రమెఱుంగదో, భూమియందు విత్తనములు బడుట, అంకురించుట, చెట్లగుట, ఫలించుట, మొదలగు కార్యములు, భూమి యెఱుగదో, నట్లే పరిపూర్ణము, మెరుకయొక్క చేతలేమి యునెరుగదని భావము.

కం. నిలచినదే పరిపూర్ణము । నిలువనిదెల్లపుడు నెరుకనిజమునిజము
గా । నిలిచినయచలమునిదిగో । నిలకడలేనట్టిదాని నెలవువర్ణింపా
అలసటగాదె తెలిసి తొలగింపా । నిలచేబయలుతో మెరుక కలసి
వచ్చినయైతే । నిలచినబయలుతో నిలువనలదే మెరుకనెలవు
వర్ణింపా । అలసటగాదే తెలిసితొలగింపా. 11

తా. ఎప్పటికిని నిలచియున్నదే పరిపూర్ణము, నిలవకుండాపో దేద్యే మెరుక, నిలచియున్న యచలమిదిగో చూడుము, నిలుకడ లేని మెరుక యొక్కచోటు వర్ణంచి తెలుసుకొని, దానిని, తొలగిం చుట, యలసటకాద, స్థిరముగా నుండు, పరిపూర్ణముతో కూడ

మెరుకవచ్చినదేఅదికే పరిపూర్ణముతోకూడా నుండవద్దా, అట్లుండద ని భావము.

కం. కనుమూసినకను తెరచిన । ఘనతరపరిపూర్ణ మదుగొ గనుపడు చుండుఁ । కనరానిదివినరానిది । యనరానిదియరుక । గను కనదియేమీ లేదూ । కాననివాదుబూనగ బోదూ । తనువె న్నెలయందుమునుగన్న వెలగకా । యనునట్లుగనో బయటకనగూ డదట్లెరుకఇదియేమీ లేదూ । కాననివాదుబూనగబోదూ. 12

తా. కనులుమూసికొనినను, కనులు తెరచికొనినను, పరిపూ ర్ణముకనుపడుచునే యుండును. చూడుము, చూడరానిది, వినతగ నిది. అనకూడనిది, ఎరుకే గనుక, యది లేనిదే యగుచున్నది. అది వరకు చెట్టునందుజూచిన, వెలగకాయను, వెన్నెలయందు జూచితే నెట్లు కానరాదో అట్లే మెరుక కనుపించదని భావము.

కం. కనుచూపులుచేతనువులు । గనుగొనుటదిసహజమానుగానిక మ రలఁ । కనులనుతనువులుగనెనన । వినసహ్యతపమనె ఛీఛీ విన రాదామాటా । విపరీతవర్తనలేదెచ్చోటా । పనిలేనిమెరుకాను బయులుగనుగొనుగాని । కనశక్తిలేనెరుకకనుగొనదుబయలునువిన రాదామాటా । విపరీతవర్తనలేదెచ్చోటా. 13

తా. భూమియందు, నేత్రములు, శరీరములను జూచుటసహ జము, శరీరములు కండ్లను చూచుచున్నవనేమాట, విపరీతముగానుం డలేదా, వినుటకు ససహ్యముగా నుండలేదా, ఛీ, ఛీ, ఆవిపరీత మాట వినకూడదు. అట్లేలేనిమెరుకను పరిపూర్ణము చూడగలుగు నుగాని, శక్తిలేని మెరుక పరిపూర్ణమును జూడజాలదని భావము.

కం. పరిపూర్ణమునందరికిని । మరుగించుకలేకనిలిచినకగుపడగా । పరిశూన్యమైన మెరుకయ । పరిశీలించినను గానబడనిదెందుకొగా

లేనిదిగనుక గురుతుకందదుగా । పరిపూర్ణమందెరుక ప్రబలిగిట్టి
నదన్న । పరమస్వామిద్రోహపరబోధ వినకనగుపడని దెందుకోగా
లేనిదెగనుక గురుతుకందదుగా. 14

తా. కొంచెమైనను, మరుగులేకుండా, మనకందరకును, గన
బడుచుండగా, శూన్యమైనయెరుకను యెంత వెదకిన గనబడని దెం
దుకు, లేవిదే గనుక, కనుపడలేదు, పరిపూర్ణమందెరుకపుట్టి గిట్టిన
దన్న, స్వామి ద్రోహపుబోధను నీవు వినకుమని భావము.

కం. పరిపూర్ణాక్షరపంక్తిని । యెరుకాక్షరపంక్తి యందునేకముగా
నీ । విరుపంక్తులజోడించే స్థిరమస్థిరములనుబాగా తెలుసుకొను
టకునూ ॥ అల్పాధిక మెరిగుండుటకునూ । ధరణిన్వ్రాసియర్థనరణి
జూడుమెరుక । యిరుగుపొరుగులేక పగిలెత్తునిది గుర్తు తెలుసుకొను
టకునూ । అల్పాధిక మెరిగుండుటకునూ. 15

తా. పరిపూర్ణము యొక్కయు, నెరుక యొక్కయు, స్థిరా
స్థిరములును, హెచ్చుతక్కువలును, తెలిసికొనుటకై, యెరుకాక్షర
పంక్తితో, పరిపూర్ణాక్షర పంక్తిని కలిపి, భూమియందు వ్రాసిచూ
చిన, యెరుక యిరుగుపొరుగులేకుండా పోవుచున్నదని భావము.

కం. నామమురూపమునటన । స్తోమములెన్నటికి గనదుసుకృతవికృ
తులన । కామక్రోధములంటవు । సామర్థ్యముచూపబోదు సత్య
మీబయలూ । హాశ్చర్యమే మందునీహాయలూ । యేమనదు
వినదుమరేమిబల్కదు దీనికే మ్రొక్కుచుందురు దేవుడనిసురలు
సత్యమీబయలూ । హాశ్చర్యమే మందునీహాయలూ. 16

తా. పరిపూర్ణముయొక్క హాయలు యిట్టివని చెప్పుట కా
శ్చర్యముగా నున్నది, నామము. రూపము, నటన లెన్నడు నెరుగదు.
సుకృత, దుష్కృతములు, కామక్రోధాగు లెప్పుడును లేవు, వినదు,
పలుకదు, తనశక్తిచూపదు, యిట్టి పరిపూర్ణమే దేవుడని, దేవతలం
దరు దీనికే నమస్కరింపుచుందురని భావము.

కం. ఒకపని తాఁ జేయఁడు వే । రొకపని చేయించఁబోఁడు వల్లఁడు వికట ।
ప్రకటితభాషలనదిక । యొకనై మెప్పటికిఁ గల్గి యున్నదిబయలూ
యెఱుకమఱుపు యెఱుఁగదు హాయలూ । సకలచరాచరనికరమంత
టనిండె । సుకృతదుష్కృతులనంటక ముట్టకున్నదియున్నదీ బయ
లూ । యెఱుకమఱుపు లెఱుఁగదు హాయలూ. 17

తా. అచలమొక పని తాను చేయదు, యితరులచే చేయిం
చదు, యేభాషలు మాట్లాడదు, యెరుకమరుపు లెరుఁగదు, సుకృత
మెరుఁగదు, దుష్కృతమెరుఁగదు, చరాచరము లందంతటా నిండి
నిబిడీకృతమై, యెప్పటికిన్ని నొక్కటే తీరుగా నున్నదని భావము.

కం. తలఁపులవలఁపులకందక । ములుమోఁపను నందులేక మొదలాఖరు
లా । వలసివలదరి దేలక । చెలఁగెటిదీబట్టబయలు చర్చింపకదుగో ।
గురుకీలకమర్చించు మదుగో । తొలఁగదుకలఁగదు మెలఁగదునలఁగదు
కలకాలమొకరీతిగలదానికిఁ దెలిసిచర్చింపకమగో । గురుకీలకమర్చిం
చుమదుగో. 18

తా. ఈ పరిపూర్ణము, తలఁపులకు, వలపులకు, నందకుండా,
మొదలని, కడయని, అంతులేక, ముల్లుమోపుటకైనను నందులేక,
కదలకుండ, మెదలకుండా నలఁగకుండ నల్లకాలమొక్కటే తీరుగానున్నది.
అదిగో చూడుము. గురుకీలకము, దాని కర్చనజేయుమని భావము.

కం. ఎఱుకగ నగపడుపరబయు । లెఱుఁగుటకై దానిజాడ లెఱిగినయెఱు
కే । యెఱుఁగుటయెఱుఁగకపోవుట । నెఱుకచే నెఱుఁగంగవశమే యీ
యుత్తబయలూ । బ్రహ్మాదులు నెఱుఁగరీహాయలూ । తిరిగిచూచి
నలేదు మఱుఁగులోఁకనరాదు । తరుఁగఁగాబోను నందరికొక్కటే
తీరు నీయుత్తబయలూ । బ్రహ్మాదులు యెఱుఁగరీహాయలూ. 19

తా. ఎరుకవలె కనుపడే పరిపూర్ణమును తెలిసికొనుటకై
పరిపూర్ణజాడ లెరిగిన యెరుకే తెలిసికొనుట, తెలిసికొనకపోవుట

గాని, పట్టి మలినమైన యెరుకచేత, నీపరిపూర్ణము నాకుగుటకు బ్రహ్మాదులకును సాధ్యము కాదు. ఇది తిరిగి చూచితే యెన్నటికిన్ని తరుగు లేకుండా అందరి కొక్కటే తీరుగా నున్నదని భావము.

కం. ఉదయలయాదుల నెరుగక । నుదయలయాదులనుజూడ నొల్లక నెదుటగ । కదలక మెదలక నిలచిన । దదిగో రా బట్టబయల ల్లదిగో
రాతండ్రీ । ఎరుక చెనెరుగ వలె రామాతండ్రి । మొదటి దేశికునోట
తుదముట్టిమాటనే । మ్మదిదెలసి యరుకానునద లెప్పెట్టె భాటా
లివిగో రాతండ్రి । ఎరుక చెనెరుగ వలె రామాతండ్రి, 20

తా. పుట్టుచావుల నెరుగక, నెదురుగా కదలి మెదలకుండా నిలచియున్న యెరుకను వదలిపెట్టే భాటయైన, పరిపూర్ణమదిగో చూడుము. దీనిని శుద్ధమైన నెరుకచే తెలుసుకొని, నా యెరుకను వదలి పెట్టుమని భావము.

కం. నాకంటె దేవుడెవ్వడు । నాకంటనుజూడబయలె నటలేదేమిగా । నా
కంటనునీకంటను । నా కంటను లేదు లేదు నాతండ్రివినరా । చేకొ
నిదీని పోకుండాగనరా । నీకునాకునుసర్వ లోకములకునచల ।
మేకాఖండముగాను వెలుగుచున్నదిఇదిగో నాతండ్రివినరా । చే
కొనిదీని పోకుండగనరా 21

తా. నాతండ్రీ, వినుము, నాకంటె దేవుడెవ్వడున్నాడు, నా కంటితో జూడగా పరిపూర్ణము తప్ప మరేమియు లేదు. నాకంటను, నీకంటను నేమియున్నది, ఏమియును లేదు, దీనిని తెలసికొని పోకుండ జాగ్రతగానుండుము. నీకు, నాకు, లోకమంతటికి పరిపూర్ణమొకటిగా ప్రకాశింపుచున్నదిదిగో చూడుమని భావము.

కం. నేను త్రిమూర్తుల నెరుగను । నేను త్రిలోకముల నెరుగ నిఖిలము
నెరుగన్ । నేనెరుగ ననెడిస్ఫురణను । నేనెరుగని వానిగాన నే నవరం
డూ । నీనాశంకములోనిబయలందూ । స్వానుభవాంత బ్రహ్మానంద

వారాశి। లోనాతాను నొరులు లేని నిర్బయలందు నేనవరందూ।
నీవానందులోని బయలందూ. 22

తా. నేను బ్రహ్మ, విష్ణు, రుద్రులని, త్రిమూర్తులను, త్రిలోకములను నిఖిలమును నెరుగను. నేనెరుగననే స్ఫురణకూడా నెరుగనివాడను గనుక స్వానుభవమైన నీనానందుదాను యితరులులేని, పరిపూర్ణబ్రహ్మానంద మహాసముద్రములో, నేనవరని చెప్పమని భావము.

కం. నేనెరుగ నెరుక నెపుడును। నేనెరుగను నెరిగితనగ నేరనుబయలౌ।
నేనెరిగిన దీయచలమె। నేనెరిగిన దెరిగినట్టుల నీకుజూపుదురా।
సూచనశాయగానే తొలగెనురా। లేనిపోనిశశ విషాణమునకును
భయ। మేనాడంటనీరీతిగాని యెరుకనుబట్టినీకు జూపెదురా।సూ
చనసేయ గానేతొలగెనురా. 23

తా. ఈయచలమునందెరుకను, నేనెప్పుడెరుగను, నేనెరిగితిననే సంగతిని నేనెరుగను, నేనెరిగినది పరిపూర్ణమొక్కటే. నేనెరిగినదాని నెరిగినట్లు నీకు సూచనజేయుచున్నాను సూచనజేయగానే కుందేటికెన్నటికిని కొమ్ములులేకపోయినట్లు, యెరుకతొలగిపోయెనని భావము

కం. నేగానిది లేదహాహా। నేగానిది కానిదాయ నేనైనదిదే। నేగాని
దినే నైనది। నేగనిగనిపించనట్టి నీబయలల్లనుగో। నీనానందు
దాగెనల్లదుగో। వేగులేదు వెనకసాగిపోమకంటి। కాగదునీగదు
మొగుతోణకెక్కనీ నీబయలల్లగో। నీనానందు దాగెనల్లదుగో. 24

తా. ఆహా! ఆశ్చర్యము అంతానేనే, నేను కాకుండానుండిన, యెరుక లేకపోయెను, నేను పూర్ణమే, నేనుకనికను పడకుండాయుండే అచలమదిగోచూడుము దానికి గుర్తులేదు. వెనకసాగిపోదు. యెంత దూరముచూచినా కంటి కాగక నీనానందుదాగియున్నదని భావము.

కం. నేనే నేననద్వైవము। నేనేనీవనెటియెరుక నేనెట్లందుణ। నేనేనే
నైతినహాహా। నేనేనీయచలమగుచు నేనిల్వగానూ। యెరుకను

మరువ నేనెవరిగనను నీనాసందున వెలుగుదాని పరిపూర్ణాముగా
ను నెరిగియవల నీనాభేదమువిడిచి నేనిల్వగానూ। యురుకనుమరచి
నే నెవరిగననూ. 25

తా. నేననే దేవుఁడును నేనే, నీవనే యెరుక నేనే, నీనాసంను ప్రకాశించువానిని, పరిపూర్ణమని తెలిసికొని, నీ, నాభేదము వదలి, నేనేపరిపూర్ణమైనప్పుడు, యెరుకను మరచుట కింక నెవరున్నారు. ఆహా! నిది చిత్రముగా నున్నదని భావము.

కం. తాబలు కేబలుకులకడ । తా బేలనుకున్నచోట తా బేలనియా ।
తా బేలుతోడమరచిన । తా బే లేనిదియుబయలె తత్వమువత్సా ।
తన్మయసుఖరూపమువత్సా । తాబలుకులోపల నాబలుకునంతట
నేబలుకువిడిచి వెలిగాబల్కునొక్కటె తత్వామువత్సా। తన్మ
య సుఖరూపము వత్సా. 26

తా. కుమారా! తాను పలికే పలుకుయొక్క, అంత్యమున తాను లేననుకున్నయెడల, తానులేనే లేడు తాననేస్ఫురణ సహా మరచిన తత్వమే పరిపూర్ణము, లోపలబలుకును, అంతటను, బలుకును, యీ పలుకులు లేక వెలిగానున్న దొక్క పరిపూర్ణమేనని భావము.

కం. ఏమీ లేదనిమనుపొక । టేమో కలదనుచుతోచు టేమో బయ
లౌ । నేమీ కలదని లేదని । నేమీ యనగూడదింక యాయుత్త
మైటా । అచలభోగాశ్రీమాంతోమాట । నేమీ లేనివాని క్షేమలా
భములుముం । దేమో వెనకేమో నేనేమాని దెలుపుదు నీయుత్త
మైటా । అచలభోగ శ్రీమాలోమాటా. 27

తా. ఈ పరిపూర్ణమందేమీ లేదని యిప్పుడు తోచుటెందుకో, యిదివరకేమో నున్నదని తోచుటెందుకో, యీ నిరామయమైన పరిపూర్ణమందేమియు ననగూడదు. యేమీ లేనివాని క్షేమలాభ

ములు నన్నడిగితే, వెనుక నెట్లుండెనో, ముందెట్లుండునో, నేనేమని చెప్పెదనని భావము.

కం. పరిపూర్ణ మెరిగితను వే। పరిపూర్ణంబగుచు నెఱుక పరిపూర్ణంబై
పరిపూర్ణ మెల్లెరుంగును । పరిపూర్ణము యెఱుక లేని పరిపూర్ణమం
దూ । భ్రాంతివిరహితపరిపూర్ణమందూ । పరిపూర్ణాచలబోధపా
రావారములోన । పరదర్శనాపేక్ష పరులెవ్వరుందురీ పరిపూర్ణ
మందూ । భ్రాంతివిరహితపరిపూర్ణమందూ. 28

తా. ఎఱుకరహితమైన, పరిపూర్ణమందు, పరిపూర్ణమిట్టిదని తెలిసికొని, శరీరమే పరిపూర్ణమై, ఎఱుక అచలరూపమైనప్పుడు పరిపూర్ణము నెల్లెరుంగును, అచలబోధయును, అంతులేని, మహాసముద్రమందు; పరమపదాపేక్ష గలవారెవరుందురు ? లేరని భావము.

కం. ఈపరిపూర్ణంబేమన । నీపరిపూర్ణానుభవము నెంతెంతని నే । న
పరిమితి నెంతునహో । యీపరిపూర్ణాఖ్యవార్ధి నెట్లుజూపుదురా।
సూచనచేత కాపాడుకొనరా । లోపాలవెలుపల దాపలనిలచి ని।
ర్వ్యాపారమున వెలుగు నీపరమార్థము నెట్లుజూపుదురా । సూ
చనచేత కాపాడుకొనరా. 29

తా. శిష్యరత్నమా ! లోపల, వెలపల, దాపల, అంతటా, నిండి, వృత్తిరహితమై ప్రకాసింపుచున్న పరిపూర్ణ పారావారమనే పరమార్థము నెట్లు జూపుదును, సూచనచే కాపాడుకొనుమని భా.

అఖండసాక్షాత్కారసాధన.

కం. అవికృతపరబయలులోబయ । లవలీలగ జూచిచూచియాచూపులా
చూ । పవశీకృతమగునిద్రలో । తవిలిననిర్నిద్రగను టె తత్వదర్శ
నమూ । యిదివర్వవిరహితసుఖపదమూ । ప్రవిమలాఖండ శ్రీశివ
రామాగాచలభావ । వివరణావరణ భావలయనిర్వ్యాపక తత్వదర్శ
నమూ । ఇదెసర్వవిరహితసుఖపదమూ. 30

తా. వికృతరహితమైన పరిపూర్ణమందు, పరిపూర్ణమునుచూడగా, ఆచూపులో, చూపులీనమై, వ్యాపకరహితమై, సుఖమును జెందుటే, పరిపూర్ణతత్వదర్శనము, ఇది సర్వగహితసుఖము నిశ్చ, శివరామదీక్షితులవారి, అచలదర్శన తత్వమని భావము.

కం. కోరికనిదురలోనిమురన । కూరుకుపాటొందిదాని కూరుకులోనే ।
పారెటిభూరినిరామయ । పారావారంబుగనుటే బ్రహ్మదర్శన
మూ । ఇదిగనుపైన లేదుసంశయముమూ । చేరిదీనిపొందువారి
తోనితరులె । వ్వారు సాటిరారువారువారిలొగనుట బ్రహ్మదర్శన
మూ ఇదిగనుపైన లేదుసంశయమూ. 31

తా. నిమురలో నిమురనగా, కూరుకుపాటు జెంది, ఆకూరుకు లోనే, అఖండనిరామయమై, తూష్ణీంభావమును జెందుటె పరిపూర్ణ బ్రహ్మదర్శనము, ఈ సుఖమును పొందువారితో యెవరున్నా సాటి రారు, దీనిని తెలిసికొనుము, నీకు సంశయముండదు. తూష్ణీంభావమనగా యేస్ఫురణయు లేక నిరామయముగానుండుట యని భావము.

కం. బయలంతర్బాహ్యములు । బయలందియుబాహ్యాన్తశ్శ్య భ్రమవిడిచి
మహా । బయలై బయలనుమాటయు । లయమై తానచలమయ్యె
లక్ష్యార్థమిదెరా । గురుకీలక మిదె తెలుసుకోరా । కయిపుకు
దిరినమీఁది వయిపులోజూడుని । శ్చయముగనున్నదా బయలు నీలో
నాలోలక్ష్యార్థ మిదెరా । గురుకీలక మిదె తెలుసుకోరా. 32

తా. ప్రపంచభ్రమయును కైపులేని పైవైపులో జూడుము, నిశ్చయముగా పరిపూర్ణము నీలో, నాలో, నంతటానున్నది. చూడుము పరిపూర్ణము వెలుపల, లోపల, అంతా పరిపూర్ణమై, పరిపూర్ణమనే మాటకూడా లయమై అచలమయ్యె లక్ష్యార్థమిదే యిదే గురుకీలకమని భావము.

కం. చూపేచూపనియర్థము । చూపించితిచూడుమిదుగొ చూచితివి
గదా । యీ పట్టులోనిరెంటిని । కాపట్యము లేక విడచికదిలేవా మీా

డా । కదిలేదంతా పాపమేకాదా । చూపులోపలనున్న ప్రాపుగం
టివిగద । చూపించచూచేదీన్నే ప్రొద్దుదలపాకు కదిలేవామీదా 33
కదిలేసంతా పాపమేకాదా.

తా. చూపీ చూపకుండాయుండు పరిపూర్ణమును చూపించితిని, చూడుము. ఈ పట్టుదలలో కపటములేకుండా ప్రకృతిద్వయదోషములనే నెగుకమరుపులను రెంటిని విడచిపెట్టుము యికమీద కదిలేవుసుమా కదిలేదంతా పాపమేనని భావము.

కం. ఏదెరుగని దీబయలని । లేదీయరుకనుచునీకు లెస్సగదృఢమై । భే
దమువదిలేదాకను । పాదుగనీమంత్రయుగము పఠియించవోయీ
నను మరువక బోధాగనవోయీ । లేదనుమెగుక యభేదమైవిడి
పోతే । యేదెరుగనచలము నీదుధనమెకాదా పఠియించ వోయీ
ననుమరువక బోధాగనవోయీ. 34

తా. పరిపూర్ణమేదీ యెరుగదనియు, ఎరుకలేని దేననియు నీ, కారూఢియై భేదమువిడిచే పర్యంతం యీరెండు మంత్రములు పఠించుచు నన్ను మరువవద్దు లేనియెరుక భేదములేకుండా పోతే యేమీయెరుగని పరిపూర్ణము నీధనమేనని భావము.

కం. సత్యపరిపూర్ణమిదుగో । ప్రత్యక్షముగానుబోధ పరుచుకొంబుధ
సాం । గత్యమునదాచుకొనుమ । ద్భృత్యుడవై బ్రతుకు పోయీ
భూమున్నదాకా । రవిశశవహ్నికీర్త్యున్నదాకా । నిత్యమదే నని
యత్యుక్తిదెల్పితి । కృత్యంతమోక్షో పరత్యంతసుఖివై యీభూ
మున్నదాకా । రవిశశివహ్నికీర్త్యున్నదాకా. 35

తా. అనేకయుక్తులచేత నెప్పటికిని యీపరిపూర్ణము తప్ప వేరు లేదని చెప్పితిని, సత్యమైన పరిపూర్ణమిదిగో ప్రత్యక్షముగా జూడుము పెద్దల సాంగత్యము వలన దాచుకొనుము ఈభూమి సూర్యచంద్రులుండేవరకు అనగా శాశ్వితముగా నాభృత్యుడవై బ్రతుకుమని భావము.

శ్రీగురుభ్యోనమః.

శ్రీ శుద్ధాద్వైత ప్రబోధ గురుశిష్య సంవాదము:

చతుర్థప్రకరణము

అఖండభ్రమనిరాసము.

కం. స్వామీ సకలహృదంత । ర్యామీ భవదీయ సత్కటాక్షామృతపూ।
ర్ణామోదహృదయమగ్నత । సీమహనీయమ్మును గంటి నిదె ప్రత్య
క్షముగా । సత్యాసత్య మత్యద్భుతముగా । శ్రీమహాగురుసార్వభౌ
మనామకచిత్త । భ్రమనుదొలగించి మీమహిమజూపవె నిదే ప్ర
త్యక్షముగా । సత్యాసత్యమత్యద్భుతముగా । 1

తా. దేవా ! తమకరుణామృతము వలన సత్యాసత్యములను ప్రత్యక్షముగా గ్రహించితిని ఇకమీద తమరు నాయందనుగ్రహముంచి నాయొక్క చిత్తభ్రమను తొలగించి తమ మహిమను కనుపరచవలెనని భావము.

కం. మును నే దెల్పిన బోధను । గనుమది పరిపూర్ణమహిమ గంటివిగద
నా । వెనకను సెదురాడక విను । ఘనతరమగుయరుక విడువ గలదొ
క్క తెరగూ । గురుతెరగు నీమన సెల్లకరుగూ । గనుక చక్కని బోధ
కడదాక విని దాని । కనుపించు నీయెరుక కనుమూసి మరిపించు గలదొ
క్క తెరగూ । గురుతెరగనీమన సెల్లకరుగూ. 2

తా. శిష్యా ! యిదివరకు నేను జేసిన బోధను గమనింపుము పరిపూర్ణాద్భుతమును చక్కగా గ్రహించితివిగదా ఇంక నాతో నెదురుమాటలాడకుండా వినుము చెప్పెదను గాఢమైన యెరుకను విడుచుట కొక మార్గమున్నది దానిని గ్రహించిన నాయెరుక రెప్పపాటుకాలములో సమసిపోవునని భావము.

కం. తానొరులు లేని బయలులో । తానరుదెంచెరుక గురుసుతాఖ్యాకృ
తులై లేనట్టిప్రశ్న ప్రవచన । జ్ఞానముకొనగూర్చి బోధకళలనగుప
రచీ । బయలెరుకలవివర మేర్పరచీ । పూనియచలముచూపి తాన
గుపడనివి । ధానమొకకథగలిగెదానినీ కెరిగింతుకళలనగుపరచీ ।
బయలెరుకల వివర మేర్పరచీ ౩

తా. తాను నితరులులేని నిరామయమ్మైన పరిపూర్ణమందు ఎరుక తానుతోచి గురువని శిష్యుడనిపేర్లు పెట్టుకొని లేని ప్రశ్నోత్తరములు గలుగజేసి అచలమిట్టిదనియు ఎరుకయిట్టిదనియు వివరము లేర్పాటుజేసి పరిపూర్ణమును చూపి తాను కనబడకుండా బోస్యోవిధానమొక కథగలిగెను దానినీకు జెప్పెదనని భావము.

గురువాక్యము.

శిష్యా! సర్వమును గుర్తెరిగెడి యీశరీర మేమిలేదు దీనినెప్పుడున్ను మరువవద్దు ఇంతకంటె నెక్కువలేదు ఈశరీరము నమ్మవద్దు కలలో జూచిన శరీరములు మేలుకొని నప్పుడు లేవనేనిశ్చయముండవలెను ఇదే భ్రాంతిరహితము ఇదియే షోడశాక్షర బ్రహ్మవిద్య. దీని నెప్పటికిని జ్ఞాపకముంచుకొనుము. మూలము లేనిగుర్తెరిగే శరీరము యేమీలేదు. అను వాక్యములో మూలములేదు అనునదే మొదటిసూచన. అనగా, శ్లోకం॥ అమూలంచాప్యసత్యంచ అకార్యం కారణాత్మకం । భ్రాంతిస్మృతిభ్రమాకారం తత్త్రద్భ్రాంతిస్తులక్షణం॥ దీని తాత్పర్యమేమనగా, ఎరుక మూలములేనిది; అసత్యమైనది, కార్యకారణరహితమైనది, భ్రాంతి, స్మృతి, భ్రమలే యాకారముగాగలదియై యున్నదని భావము ఈయర్థములో ఎరుకకు మూలములేదనే భావము సిద్ధాంతమైనది.

కం. లేనెరుకయీయఖండము । లోనే తాదోచిబయలులోనే తోలగక
లేనికలలోనిచిత్రము । గానక నెటుగలుగు మేలుకన్న విధాదటనూ ।

తద్భోగము తానొందుటకునూ । లేనిసర్పభ్రమ పూనునే రజ్జుపై ।
తానాబయలులోవచ్చి తానేపోయనుయెరుక కన్నమీాదటనూ ।
తద్భోగము తానొందుటకునూ. 4

తా. లేనికలలోఁబొందిన చిత్రమైన యనుభవమంతా మేలుకొనిన లేనట్టును, భ్రమసి త్రాడును సర్పమనినను పరీక్షించిన త్రాడుసర్పముగానట్టును, లేనియెరుక యీ యఖండపరిపూర్ణమందు దోఁచి పరిపూర్ణమునందే లయించుననిభావము.

కం. ఎరుకమరుపులకు రెంటికి। మరిమూలము లేదు వీటిమరణజననసం।
చరములు గలుగును వేరొక । టిరువున్నదన్నమాట నీయుత్తరైటా । తలచరాదాతర్వాతామాటా । యెరుకమరుపులు రెంటి నెరిగేదెట్టిబయలు । యెరుకలేనిచోట వేరొకటి గలదనుట నీయుత్తరైటా । తలచరాదా తర్వాతామాటా. 5

తా. ఆత్మకు, శరీరమునకు మూలము లేదు. ఇవిపుట్టుట, సంచరించుట, మరణించుటలు పైప్రకారం భ్రమవలన దోఁచుచున్నవేగాని నిజముకాదు. ఈనిర్గుణమైన సందులేనిపరిపూర్ణమందు వేరొకటుండుటకు చోటులేదు. యెరుక మరుపులను పరిపూర్ణమెట్లెరుగును ? యెరుగదనిభావము.

కం. ఎరుకమరుపులకు మూలము।పరబయలనితలచబోకు భ్రాంత్యాహములునై । ఎరుకకుమూలము మరుపగు । మరుపుకుమూలంబు యెరుకేమరియు నెప్పటికీ। రెంటికిమూల మెరుగ మెప్పటికీ । తెరువుమరుపులుగనుక సారది వెంటను రాక । నరయమూలము లేకనరుగునవి రెండెరుక మరియు నెప్పటికీ। రెంటికిమూల మెరుగ మెప్పటికీ ॥ 6

తా. ఎరుకమరుపులనగా ఆత్మ, శరీరములకు పరిపూర్ణము మూలమని నీ వెన్నటికినిదలచకుము. యీరెండును భ్రాంతియనియు, అహమనియు రేర్పడి, ఎరుకకు మూలము మరువు, మరుపుకు మూలము

యెరుకగానున్నది గాని, యీరెంటికిన్ని మూలమెప్పటికిన్ని లేదు. యీరెండున్ను లేనియెరుకేనని భావము.

కం. ఎరుగుచుయెరుగుచునెరుకే।మరుపుననొకవేళజిక్కి మమతై మరు
పౌ । తెరవుగన్పించనెరుకగు । నరయగనవినెపుడుభేదమని తలచ
రాదూ । ఎరుకనువిడిచిమరుపుండబోదూ । మరిధూమపావకులిరు
వురనుచుదోచే । సరణినెట్లగునట్లె నెరుకమరుపులుద్వివిధ మనితల
చరాదూ । ఎరుకనువిడిచి మరుపుండబోదూ. 7

తా. ఎరుగుచు, నెరుగుచు నొకవేళ మరుపుచేతమమతై, మరుపగును. తెరవుచిక్కగానే నెరుకయగును. గనుక నీరెండును వేరని తలపగూడదు. అగ్నియు, పొగయు వేరుగా తోచినను, ఒక్కటేఅయినట్లు, ఎరుకనువిడిచి మరుపు, మరుపును విడచి యెరుకలెప్పటికి నుండవు. యివిరెండు నొకటేనని భావము.

కం. బీజముతరువై పుట్టును । బీజము బీజంబురీతి పెంపగు ధరలో ।
బీజముకుభూజముకునొక । బీజము గలగన్నమాట పెడవాదుగా
దా । తమకై బుట్టి తాగిట్టుటరుదా । బీజభూజములను భూమెల్లెరు
గదానట్లె । తేజమీబయలు నింకేచిత్రమెరుగదు పెడవాదు
గాదా । తమకై బుట్టితాగిట్టుటరుదా. 8

తా. భూమియందువిత్తనముచెట్టై పుట్టును. విత్తనములువిత్తనములరీతిగావృద్ధియగును. విత్తనముకును చెట్టునకు వేరేయింకొకవిత్తమున్నదనేమాట, పెడమాటగాని సరియైనమాటగాదు. తమకుతాము పుట్టిగిట్టుట అరుదుకాదు. విత్తనమును, చెట్టును, భూమియెల్లెరుగదో నట్లే పరిపూర్ణ మేమియునెరుగదని భావము.

కం. తరువేమూలమువిత్తుకు । తరువుకు మూలంబువిత్తు ధరణిలోరెం
డుగ । పెరుగుటవిరుగుటతిరుగుట । నరయుగ తానెన్నడెరుగ నది
రాయీధరణీ । యీకరణినెరుగుము నాత్మసరణీ । మరిబుట్టుగిట్టు

చుపాదలుతను వెరుకల । పరికింపబోదు యీబట్టబయలెన్నటికినద
రాయాధరణీ । యీశరణీ నెరుగుము నాత్మసరణీ. 9

తా. విత్తునకు చెట్టుమూలము, చెట్టునకు విత్తుమూలము, భూమియందలి పుట్టుట, పెరుగుట, నశించుట, మొదలగు కార్యములభూమియెల్లెఱుగదా. అంతులేకుండ పుట్టుచు, పెరుగుచు, గిట్టుచుండే తను వెరుకలను పర్వాణాక మెప్పటికి నెరుగదని భావము.

కం. గురు తెగు నేటపుడెరుకకు । గురిమరచిన వేళమరుపుగానుని దిపిరెం
డెరుగసిబయలెరిగించుట । గురుకృపచే యెరుక మొకటి గురివిడువ
రాదా । విడిచినగురుతుమర చేదే కాదా । పరిపూర్ణా మెరుకనిపలు
మారుపదరేవు ! పరబయలును యెరుకపట్టిచూపర మొదటి గురి
విడువరాదా । విడిచినగురుతు మరచేదా కాదా. 10

తా. గురు తెలుగు సమయమందు యెరుకయగును, గురిమరచినప్పుడు మరపగుచున్నది సద్గురుమూర్తి కరుణవలన యీరెండెరుగని పరిపూర్ణము నెరిగి మొకటి గుర్తైన యెరుకను విశ్వము విడచిన గుర్తును మరచిపోమ్ము, అనేకమార్లు పరిపూర్ణమని యెరుకయని వదరెదవెందుకు పరిపూర్ణమన యెరుకను పట్టిచూపగలవా! చూపలేవని భావము.

కం. మరుపను మోహాతిరాబ్ధిలో । మరుపులనేకములుబుట్టి మాయగన
ణగుక । స్ఫురణించియెరుక చిత్రము । లెరిగించి యనేకవిధము లెం
తోవింతలుగా । ఇంతటికీబయలొక్క టెరుగదుగా । యెరుకన్న
మరుపన్న తెరపన్న మరకన్న స్థిరమన్నచరమన్ననివియెరుకకున్నపే
ర్లెంతో వింతలుగా । ఇంతటికీబయలొక్కటెరుగదుగా. 11

తా. మరుపను మోహ సముద్రమందు అనేక మరుపులుపుట్టి లయించుచున్నవి. యీయెరుక అనేకచిత్రవిచిత్రములైన పనులను

కనుపరచి కడకేమియులేక పోవుచున్నది. ఎరుకయనినను మరుపని నను స్థిరమనినను అస్థిరమనినను యెరుకకే పేర్లు యింతటికీ పరిపూర్ణ మొక్కటియు నెరుగదని భావము.

కం. మీ నెరుకలొకటికొకటియు ! దానికినిదిదీని కదియు ధరబుట్టుగతిం।
నానావిధసంకల్పవి । ధానము చేజగములెల్లతమకై తాగలుగూ ।
సంకల్పముమానినతొలగూ । లేనితెను వెరుకలు లేనిమూలమునం
దు । లేనివై నీరుండు లేని వేగదజగముతమకై తాకలుగూ । సంకల్ప
ముమానినతొలగూ. 12

తా. లోకములో శరీరమెరుక లొకదాని కొకటి బుట్టుచుండు నటులనే అనేక విధములైన సంకల్పములచేత జగములన్నియు తమంత టతామే గలుగుచున్నవి. సంకల్పముమానితే తొలగుచున్నది. మూల ములేక తోచేదానియందు అబద్ధపుతను వెరుకలు లేని వేగదా ? లేని వేనని భావము,

కం. ఎరుకతనువులనునొకటిగ।పరికింపగ రాదటంచుపల్కెదరుభువిన్।.
యరుకతనువులనుకడపట । గురిగురుతులు లేక రెండు గూడియొక
టౌరా । గురుతగుపడువరకే వేరౌరా । అరమర లేకనవ్వలిబోధవిన
కను। స్థిరముగనీరెంటిమరచినయచలమే గూడియొకటౌరా । గురు
తగుపడువరకే వేరౌరా. 13

తా. ఎరుక వేరనియు, తనువు వేరనియు, ఈరెండొకటి యని చెప్పగూడదనియు భూమియందు కొందరు వివేకులనియెదరు. కడపట నీయెరుక తనువులు రెండును గురిగురుతులు లేకుండా కూడుకొని ఒకటియగు చున్నవి. గురుతు అగుపడువరకు వేరుగా నగుపడుచున్నది అరమర లే కుండా నీరెంటిని మరచిన పరిపూర్ణమొకటే యగుచున్నదని భావము

కం. రాకకువిధిలేనెరుకకు ! పోకవిధంబొకటిజేసిబోధింపుమనే । వేకర

ణిదెల్పఁబూనిన । నాకేయపకీర్తిఁ గలుగు నన్నడుగఁబోకుమా । లోక
ముగనుచు వ్యాకులపడకుమా । రాక కావల లేక పోక కీవల బోక । లేకు
న్న మధ్యనిఁ దేకరణి యొకటుండు నన్నడుగఁబోకుమా । లోకముగనుచు
వ్యాకులపడకుమా. 14

తా. రావడానకు కారణము లేని యెఱుకకు పాఠ్యవిధి యేర్పరచి బోధింపమని యెదవు యెట్టుల చెప్పఁబోయినను, నాకే యపకీర్తి గలుగుచున్నది. నన్నడుగవద్దు. రావడానకవతల లేక, నివతల లేక, మధ్య నొకటెట్లుండును. ? లేదని భావము.

కం. ఎఱుకేయఱకను యెఱుగును । ఎఱుకచే పరిపూర్ణమహిమ నెఱుగన
శక్యం । బెఱుకవుపొడపొలుకువలెక । నెఱుగనియావృత్తి జయలేల్ల
రుగు నెఱుకా । ఎఱుగుసనవరకాముగనుకా మరిఇతరేతర మెఱుగ
వెప్పుడును భా । స్కరతమసముల రెండేతీరోయూరీతిగనే యెల్ల
రుగు యఱుకా । ఎఱుగునంచువరకాముగనుకా. 15

తా. ఎఱుక నెఱుగునది. ఎఱుకేగాని మరియొకటి లేదు. ఎఱుకచేత పరిపూర్ణమహిమ తెలియబడదు ఎట్లన సూర్యుని చీకటి, చీకటిని సూర్యుడెఱుగనట్లు ఎఱుకపొడ నెఱుగని పరిపూర్ణము ఎఱుక నెట్లెఱుగును? ఎఱుగదు, ఎఱుగునంటే నరకమొచ్చునని భావము.

కం. ఎఱుకను మఱుపును నెరిగే । మరి యొక్కటి గలదటంచు మహిలోపలనీ ।
యఱుక బలపరచి దెల్పెటి । గురుబోధలచాత మనసు కుదురునటో
యీ । గురిగురుతులమరచి పోవోయీ । తరుబీజముల కితరేతర
మూలకములవే ? తరుబీజముల రెంటికి రయమూలము లేదు కుదురు
నటోయీ । గురిగురుతులమరచిపోవోయీ. 16

తా. ఎఱుక మఱుపుల నెఱుగుట కింకొక్కటున్నదని భూమియందెఱుకను బలముచేసి చెప్పె గురుబోధలవల్ల మనస్సు కుదురదు. ఆబోధలను వినవద్దు. గురిగుర్తును మరచిపొమ్ము. చెట్టునకును, విత్తునకును

క౦. ఆకాశమెయావరణము । ప్రాకటపరిపూర్ణమమిత బాహ్యమవి
ద్దే । పాకృతమునిరావరణము - జేకొనినీరెంటి తెల్వి చేగని పెట్టా-
తెలిసిన తెల్విపోకటబెట్టూ । రాకపోకలకొక్క ప్రాకారమాకాశ
మీకడాకడ లేనియీకడదె నిర్బయులు చేగనిపెట్టు । తెలిసిన తెల్వి
పోకడబెట్టూ. 22

తా. ఆవరణమనగా ప్రాకారము నిరావరణమనగా ప్రాకారములేనిది ఆవరణమునకు ఆకాశమనియు, నిరావరణమునకు పరిపూర్ణమనియు పేర్లున్నవి. ఆవరణమునకు మితిమేరలున్నవి. నిరావరణమునకు మితిమేరలులేవు ఆవరణమైన తెలవిచేత నిరావరణమైన పరిపూర్ణము గ్రహించి తెలిసిన తెలివినిబోగొట్టుమని భావము.

క౦. ఆకసముబయలటంచును । కూకలుబెట్టుచునుభీతి గొల్పుదురత
రుల్ । నీకాభయములువలదిక । ప్రాకటముగబయలులోనపరశబ్ద
మున్నా । నీవదినమ్మరదే కరణిగన్నా । ఆకాశమేశబ్దలోకామెగుక
విడువు । మేకపరిపూర్ణామాలోకించిమది నుంచు పరశబ్దమున్నా ।
నీవదినమ్మగనే కరణిగన్నా. 23

తా. ఎరుకే సత్యమనిచెప్పే దుర్మార్గపు గురువులాకాశమే పరిపూర్ణమని కేకలుపెట్టి భయపరచెదరు ఆకాశము శబ్దగుణముగలదిసిజమేగదా ? శబ్దమేయెరుకగదా ? పుట్టుటకు గిట్టుటకు ఆయెరుకే కారణముగాదా ? పరిపూర్ణమందితర శబ్దములుండునా ? వుండవు ఈ సంగతులు నీకు ఆరూఢియైయున్నది గదా ? నీకాభీతిని గలుగ చేయు దుర్మార్గులబోధ వలన భయపడకుము పరిపూర్ణమునే నమ్మియుండుమని భావము.

క౦. కానని దేశూన్యంబని । కానగనొనట్టిదెల్ల కనుబయలనినే। నానా
డెదెల్పితిమరి । కానగనిదిబయలునిదిగో కనుగొనరాదా । ఎరుకే
శూన్యమనినమ్మరాదా । కానవచ్చెటిబయలు గనినమ్మితేచాలు ।

కానదిగానక నేగనుపించక దేపోదా గనుగొనరాదా - ఎరుకేశూ
న్యంబనినమ్మరాదా. 24

తా. కనుపడనిది శూన్యమైన ఎరుకయనియు కానవచ్చెదంతా పరిపూర్ణమని నిదివరకే నేనుచెప్పితిని కానవచ్చే బయలిదిగో చూడుము ఎరుకశూన్యమని నమ్ముము కనబడే పరిపూర్ణమును కనినమ్మితే చాలును కనుపించనిది కనుపడకుండా పోవునని భావము.

కం. యెరుకకుతనువింద్రియములు । స్థిరముగనవయవములగుచు తిరు
గుచునుండుగ । నురిశబ్దజనకనభమును । పరబయలనితలచబోకు
పాపివిగాకూ- మరచినప్రభతిరుగగనరాకూ । నిరతమూకాశమేపరి
పూర్ణమనువ్యర్థ । గురుబోధలనువిని గురిమరచిపోయ్యేవుపాపివి
గాకూ । మరచినప్రభతిరుగగనరాకూ. 25

తా. ఎరుకకు శరీరము, యింద్రియములు, అవయవములై తిరుగుచుండును. శబ్దగుణకమైన ఆకాశము పరిపూర్ణమని నీవెన్నటికిని తలచకుము పాపవిగాకుము మరచినగుర్తును తిరుగాచూడకుము ఆకాశమేపరిపూర్ణమని చెప్పలేప్పుడు గురుబోధలను విని పరిపూర్ణగురుని మరచేవు సుమాయని భావము.

కం. మనకెదుట బయలులోపల । కనవినలేదరుకదీని కలకాలమునే ।
గనిశూన్యము సూకవమని । యనవలసెనుదీనివిశ్వమనిరీ మాతంద్రీ
దృశ్యమునశ్వరామనిరితంద్రీ । విను ప్రకృతివికృతిచే తనమాయ
జగమని । పనికిరాలినయరుకపరికరములగువిశ్వమనిరి మాతంద్రీ
దృశ్యమునశ్వరామనిరితంద్రీ. 26

తా. శిష్యా! మనకెట్టయెదుట కనుపించు నచలమందు నెరుక కనా, వినాలేము దీనిని నేను కలకాల మనుభవముచే ఆకాశము శూన్యమని అనవలసివచ్చెను దీనినే పెద్దలు నిశ్చయమనియు కనుప

దేహంతానుండు నదికాదనియు పెద్దలనిరిగనుక పరిపూర్ణము తప్పమరే మియును లేదని భావము.

కం. ధ్వనిలేనిచోటుబయలని । ధ్వనిగలిగిన దెరుకయనగతగు రెండింట్లో ।
ధ్వనిమొదలగుతన్మాత్రలు । తనువిశ్వభ్రమలనెపుడు తానిండి
యుండు । ధ్వనిమరచియున్నని గనుచుండూ । తనలోనిరణగుణ
ధ్వనినిగురుబోధనా । ధనలోనెమరచినఘనుని మహిమంతట తా
నిండియుండూ । ధ్వనిమరచియున్నని గనుచుండూ. 27

తా. ధ్వనిలేనిచోటు పరిపూర్ణమనియు, ధ్వని గలిగిన దెరుకయనియు జెప్పబడుచున్నది యీ రెంటిలో నెరుకధ్వని మొదలగు తన్మాత్రలచే దేహవిశ్వభ్రమలచేత నిండియుండెను. నీలోపలి రణగుణ ధ్వనియైన ప్రణవమును గురుబోధనాధనచే మరచి యేమీ లేని నిరామయమైనయున్నని భావమును జెందుమని భావము.

కం. నేననియరిగెటిదేదో । మెనంగున లేక బయిట మెలగుచునుండు ।
గానని దియరిగె యెరుకను । మేనితో విడుచుటకుయచల మెలుకువ
గనరా । దీనికి కాలవాల మేలనురా । లేనియనుమానమేమైన గలిగి
యుంటే । మానక సద్గురుస్వానుభవము విని మెలుకువగనరా । దీనికి
కాలవాల మేలనురా. 28

తా. నేననియెరిగె ఎరుక శరీరమందు వెదకిన లేదు, బయటనే యున్నదిగనుక పరిపూర్ణమెరిగే యెరుక శరీరమును విడిచిన పరిపూర్ణమందు జేరేమెళకువను గనుము. దీనికింత ప్రచారమెందుకు, లేనియనుమానమేమైనా వున్నయెడల గురుమూర్తియొక్క స్వానుభవమును విని పరిపూర్ణుడవు కమ్మని భావము.

ఇదిశ్రీ అఖండభ్రమవిసర్జనప్రకరణంలో భ్రాంతియను యెరుక మూలము లేదను ప్రథమబోధవచనము సమాప్తము.

గురువచనము. శిష్య మూలము లేక గుణేరి గేశరీర మేమి లేదు అనుకృతి వాక్యార్థప్రబోధలో—

ఈగు తెఁరిగే శరీరము అనునదే ద్వితీయ్యసూచనము.

అనగా శ్లోకం. అహంకారక్రియామూలం । సర్వకార్యవినిగ్రహం । మాయామయంజగత్సర్వం । వ్యాపకభ్రాంతి లక్షణం। భ్రమేణ త్వంభ్రమేణాహం । భ్రమేణోపాసకంమనః । భ్రమేణేశ్వరభావత్వం। భ్రమమూలమిదంజగత్

అనునర్థములో యెరుక పూర్వోక్తవిధిగా తనకు మూలము లేక తానునమస్తమై సమస్తమునుగు తెఁరిగి సర్వకార్యకారణ నిర్వాహకముగా మూలము లేకనే వ్యవహరింపుచున్నదని సిద్ధాంతవివరణము.

కం. నీరంబౌ నారికేళము । చేరినగతియెరుక తాను జేసునుమధ్యన్ । వారణభుక్తకపిత్థసు । సారముగాబోవునెరుకీసరణీసివెరుగూ । రానిపోనిదానికనుమరుగూ । భూరిపరిపూర్ణము తేరి తాజూచెరుక । తారితనుతనుభ్రమింగినూరికేగన్పడేసరణీసి వెరుగూ । రానిపోనిదానికనుమరుగూ. 29

తా. టెంకాయలోనికి నీరు వచ్చిన విధముగా ఎరుక తనంతట తాను మధ్యవచ్చును. ఏనుగుతిన్న వెలగకాయ విధమున కడకే విూ లేకపోవును ఈగుర్తు తెలసికొనుము. లేనిపోని దాన్ని చూడకుము, శుద్ధయెరుక, పరిపూర్ణమును జూచి తనను తాను భ్రమింగి పరిపూర్ణమదన్య మార్గమును తెలిసికొమ్మని భావము.

కం. శ్వేతమురుచిమృదుగుణమును । ఖ్యాతిగనేవస్తువందుగలదోదాని । మాతురుశర్కరయనుచును । యా తెలివిపిగదియెరుకయదెయనరాదా । తెలియకున్నవినికనరాదా । ఈ తెలివిచేబయలులోతు తెలిసితివేని । యీ తెలివిసేసెలగదీతుతక్షణమునపదెయనరారా । తెలియకున్నవినికనరాదా. 30

తా. తెలుపు, రుచి, మృదుగుణముగల వస్తువును చక్కెర యని తెలుసుకొనుచున్నావు. ఆ తెలసికొను, తెలివియే ఎరుకయైయు

న్నది. నీకు తెలియకుంటే వినరాదా, కనరాదా, యీ తెలివిచేత పరిపూర్ణమ్ము యొక్క అంతు తెలిసికొంటివేని యీ తెలివిని క్షణము లోపల నేను తొలగచేసెదనని భావము.

కం. అండముపిండములోవెలి। రెండహములుమొదట జేరిరెండాల్మగ లై। నిండితనుశుక్లశోణిత। ఖండములోనొదిగినగుణకలితము బె నగీ। నొకటీకొకటియండాలై చెలగీ। దండీగనాల్గొక్క ఖండము జేరియా। ఖండా మెరుకసంతునిండే బ్రహ్మాండాముకలితము బెనగి। నొకటీకొకటియండాలై చెలగీ. 31

తా. అంతమనగా పంచభూతస్వరూపమగు మహాప్రకృతి, పిండమనగా పంచభూతవికారమైన ప్రకృతి. ఈ ప్రకృతుల రెంటిలో మొదటి రెండహములు జేరి, ఆలుమగలై శుక్లశోణితముల ముద్దలో నణగి గుణములతోగూడి రూపేర్పడి, ఒకదానికొకటి యండలై యుండును. పై జెప్పిన రెండుప్రకృతులును యీరెంటిలోని రెండహములు అనగా (ప్రత్యగాత్మ పరమాత్మలు, అనగా చిత్తును చిదాభాసుడును) ఈ నాలుగు ఖండములును జేరి అఖండాకారము నొంది ఎరుక సంతుబ్రహ్మాండము నిండెనని భావము.

కం. రెండహములలో నెరుకయు। పిండబ్రహ్మాండములును పెంపుగనాల్గుగ। ఖండము జేరినయరుకా। ఖండంబై ప్రబలెదీని కనుగొనుమదుగో। మూలము దీనికుండాబోదదుగో। కొండవలె నిదియు ఖండాఖండములగు। చుండుదీనిపట్టిఖండించు నచలము కనుగొనుమదుగో। మూలముదీనికుండాబోగదుగో. 32

తా. ఎరుకమైన ప్రత్యగాత్మపరమాత్మలు అనగా దేహిదేహ ములున్ను పిండబ్రహ్మాండము లనగా ప్రకృతి, మహాప్రకృతులును యీనాలుగు ఖండములును జేరి అఖండాకారమై నిష్కళారూపమై యున్న యెరుకను చూడుము ఇది ఖండాఖండములుగా నగపడుచున్న

ది. దీనికి మూలములేదు దీనిని ఖండించే పరిపూర్ణ మిదిగో చూడు మని భావము

కం. యరుకకు పేరులువినుమిపు । డెరుకనమరుపనగ చి త్తమింద్రియ మంతః । కరణమనమానసంబన । ధరలో సంకల్పమనగ నరేన మ్మదిగా । నిజపరభేదమరిగేదందురుగా । మరికనుతినునన్న మరు గులన్నజనన । మరణమొందేదన్న యెరిగియరుగనిదన్న దనరేన మ్మదిగా । నిజపరభేదమరిగేదందురుగా. ౪౩

తా. ఎరుకపేర్లు చెప్పెదను వినుము ఎరుకయనియు మరుపని యుచి త్తమనియు, యింద్రియము లనియు, అంతఃకరణమనియు, మన స్సనియు సంకల్పమనియు తానని యు నితరమనియు కనేదనియు తినేద నియు జననమరణము లొందేదనియు యెరిగేదనియు యెరుగనిదనియు ఎరుకపేర్లని భావము.

కం. ఎరుకేసర్వములగునీ । కరచరణశిరోజదంత కర్ణసునేత్రా । ధర శీర్ష హృదయముఖములు । పరికరములుగాను తిరుగు పరి పరి గతులా । భూజలవహ్ని మరుదభ్రతతులా । యరుకే విశ్వముల గుచు హరిహర బ్రహ్మాది । సురగిరితరుచరా చరకోటులై తిరుగూ పరిపరిగతులా । భూజలవహ్ని మరుదభ్రతతులా. ౪౪

తా. చేతులు, కాళ్ళు, తలవెంద్రుకలు, దంతములు, చెవులు, కండ్లు, అధరము, శిరస్సు, హృదయము, ముఖము, వీనిపరికరములు గాచేసికొని భూమియందును జలమునందును అగ్నియందును గాలియం దును, ఆకాశము మొదలగువాని యందును అనేకవిధముల నెరుక సంచరించుచుండును. ఎరుకేవిశ్వములై, బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వ రులై దేవతలై కొండలై చరాచరకోటులై, యున్నదని భావము.

కం. ఎరుకకువగుజననాదుల । నెరుగుటకున్నజభవాదిలేఖుల కెల్లన్ । తెరవగుపడదటహీనవు । నరుడెరుగు నటన్న మాట నగుబాటే

కాదా । మాటలచాత వ్యర్థమేకాదా । గురుభక్తి కేయచల
గురినిల్వకనునోటి పొరబాటుమాటల మరిజన్మలేదంటె నగుబాటే
కాదా । మాటలచాత వ్యర్థమేగాదా. 35

తా. ఎరుకపుట్టుక మొదలగునవి తెలిసికొనుటకు బ్రహ్మాదుల కలవిగాదు గురుభక్తిచే అచలగురినిల్వని నరుడు నేనాగురుడును నిక జన్మములేదనే పొరపాటుమాటల వలన ప్రయోజన మేమియులేదని భావము.

కం. జ్ఞానేంద్రియకర్మేంద్రియ । మానసముఖకరణవిషయ మాత్రా
దులుభూ । తానీకముమరిజీవవి । ధానములును స్థూలతనువిధా
నాంచితమెగుకా । గలగితనుతాగల్పించేగనుకా । వంచననీ పి
చ్చిసంచులో బయలున్న । దంచునల్పేబోధలించుకా వినకూక
ధాంచితమెరుకా । గలిగితనుతా గల్పించేగనుకా. 36

తా. జ్ఞానేంద్రియములు, కర్మేంద్రియములు, మనోబుద్ధిచిత్త అహంకారములు పంచతన్మాత్రలు, పంచభూతములు, స్థూలసూక్ష్మ కారణములు యివియన్నియు నెరుకే. ఇట్లెరుక తనంతటతాను కల్పించుకున్నది ఈపిచ్చి సంచులో పరిపూర్ణమున్నదనే దుర్బోధను కొంచెమైనను వినకుమని భావము.

కం. తల్లులుదండ్రులనుజులు । చెల్లెండ్రాత్మజకళత్ర జనసమితియు
గా । కల్లోలమగుచు నెరుకే । ముల్లోకములెల్ల తానై మునుగు
మోహమునా । చేటెరుగదు పిల్లమూర్ఖమునా । కల్లతమవెరు
కలవల్ల నేర్పడిబైటి । చల్లాటమెరిగిన నల్లల్లాడదేపోదే మునుగు
మోహమునా । చేటెరుగదుపిల్లమూర్ఖమునా. 37

తా. తల్లులు, తండ్రులు, నన్నదమ్ములు, అప్పచెల్లెండ్లు, పుత్రులు, పుత్రికలు, భార్యా మొదలగు వారుగా నమితమోహముచే

నల్లకల్లోలముగా ముల్లోకములు విండియున్నది. యీ ప్రకారం అబద్ధమైన తనువెరుకలవలన నేర్పడి పరిపూర్ణమును నెరుగగనే మాయమై పోవునని భావము.

కం. వనితానందనచందన । తనువిషయేంద్రియసుఖాది తన్మయభ్రమలం । దనవరతముసొక్కుటియా । మనసగు నెరుకచలవాథిఁ మహిమావాసనలా । యొక్కించుక గనినమయియానటులా । ఘన పుష్పమకరం దాజనసేయు భ్రమరమే । దినము చంపకకుసుమమునుసోకి మృతిబొందుమహిమావాసనలా । యొక్కించుకగని నమయునటులా. 38

తా. ప్రతిపుష్పము నందలి తేనెనుగోరిలి మదించి యానందముచేనుండు తుమ్మెద చంపకపుష్పముసోకిన వెంటనే మృతిబొందునట్లు, భార్యా పుత్రులు చందనాది విషయేంద్రియ సుఖముచే నెల్లప్పుడు సొక్కుచు ఆనందించుచున్న మనస్సైన యెరుక పరిపూర్ణ మహిమవాసన కొంచెమైనను సోకినయెడల నమసిపోవునని భావము.

కం. ఎరుకేవర్ణాశ్రమసం । చరయోగవిధానయజ్ఞ జపతపకర్మా । చరణాగమబలివిద్యా పరికరములగానుతాను ప్రబలితిరుగునురా । ఎప్పుడుబయ లెరుగబోనిదిరా । యెరుకేఇహపర సౌఖ్య మెరుకేప్రపంచము యెరుకేనీవునేను యెరుకేనమస్తము ప్రబలితిరుగునురా। యెప్పుడు బయలెరుగబోనిదిరా. 39

తా. వర్ణాశ్రమ ధర్మములు. యోగములు, యజ్ఞములు, జపతపకర్మలు, ఆగమములు, బలులు, మొదలగునవి ఎరుకే యిహ సుఖము, పరసుఖము, ప్రపంచమంతయు నెరుకే నీవు నేను సమస్త మెరుకేయగును, పరిపూర్ణము దేనిని నెరుగదని భావము.

కం. యెరుకేభక్తివిరక్తియు । యెరుకేభవబంధమోక్ష మెరుకేజ్ఞానం। బెరుకేనాదముబిందువు । లెరుకేకళగురువుశిష్యు లెరుకేధాతంద్రి ।

యెరుగనిదు త్తబయలానుకొండీ । యెరుకేవిదావిద్య లెరుకేమా
యాప్రకృతు । లెరుకేజీవేశ్వరు లెరుకేసర్వమువిను మెరుకేరాతం
డ్రీ । యెరుగనిదు త్త బయలనుకొండీ 40

తా. భక్తి, విరక్తి, భవము, బంధము, మోక్షము, జ్ఞానము అజ్ఞానము, నాదుబిందుకళలు, గురువు, శిష్యుడు, విద్య, అవిద్య, మాయ, ప్రకృతి, జీవుడు, యీశ్వరుడు, సర్వము యెరుకేనని తెలిసికొమ్ము. ఎరుగకుండా నుండునది పరిపూర్ణమేనని భావము.

కం. జపవేదధ్యయనాదులు । యుపవాసవికారజంకయాగ్రతపంబుల్ ।
అపరిమితయోగకర్మలు । కుపితమనోదానధర్మ ఘోరకృత్యము
లూ । మంత్రోపాసనాదులమితములూ । విపరీతముగనెరుకేజేసు
నునాకపరి । కపటబ్రహ్మాత్య దుర్వ్యాపములుసేయును ఘోరాకృత్య
ములూ । మంత్రోపాసనాదులమితములూ. 41

తా. జపము, వేదాధ్యయనము, వికారమైన వుపవాసములు, తపములు, యోగములు, కర్మములు, దానధర్మములు, మంత్రతంత్ర వుపవాసనాదులు, బ్రహ్మహాత్య మొదలగు ఘోరకార్యము లెల్లను నెరుకే చేయుచుండునని భావము.

కం. గంగాది సర్వతీర్థములు । లంగలయుగ దిరిగితరు శిలామృణ్మయ
లో । హంగప్రతిమాపూజలు । సాంగముగాజెసిపరమ సార్థక
మానా । సర్వార్థశృత్యర్థముల్ వినినా । అర్థానర్థబహుళ
వ్యర్థదుష్క్రియలభి । వృద్ధికై యరుకే దుర్బుద్ధితో తాజేయుసా
ర్థకమానా సర్వార్థశృత్యర్థముల్ వినినా. 42

తా. గంగ, యమున, సరస్వతి, మొదలగు యెన్నినదులలో మునిగినను కొయ్యలు, రాళ్ళు, మట్టిలోహములు మొదలగువానితో జేసిన ప్రతిమలకు పూజలెన్నిచేసినా, యెన్నిపురాణములు వినినా, నేమిప్రయోజనము కలుగును ? ఏమిన్ని ప్రయోజనములేదు అనర్థ

మును గలుగఁజేయు దుష్క్రియలు వృద్ధిఁజెందుటకై యెరుకేమఱుపున్నది
తో జేయుచున్నదని భావము.

కం. స్నానసంధ్యాచమనవి । ధానమహాయోగభోగదారుణలయనం ।
ధానసుకర్మసునిష్ఠప్ర । ధానపరాధీనదేవతారాధనములూ । ధర్మా
ర్థకామమోక్షాద్యనవద్యవిధులూ । లేనియెరుకే తాను పూని జేసును కాని।
కానని బయలు నే కథ లెరుఁగ దెన్నటికి యారాధనములూ । ధర్మా
ర్థకామమోక్షాద్యనవద్యవిధులూ । లేనియెరుకే తాను పూని జేసును కాని।
కానని బయలు నే కథ లెరుఁగ దెన్నటికి యారాధనములూ । ధర్మా
ర్థకామమోక్షాద్యనవద్యవిధులూ. 43

తా. స్నానము, సంధ్యావందనము, లయ, హఠయోగాదులు
దేవతారాధనలు, ధర్మార్థ కామమోక్షములు, మొదలగు విధులు,
ఎరుకే చేయుచున్నది గాని పరిపూర్ణమే సంగతి నెరుఁగదని భావము.

కం. యెరుకే చదివించును విను । యెరుకే తా చెప్పుకొనును యెరుకే దె
లుపున్ । యెరుకే యాక్షేపించును । యెరుకే కడ జిక్కి జిక్క కెగు
రు రా పుత్రా । బయలీకళ లెరుఁగదు పుత్రా । యరుక తా నొక వేళ పరి
పూర్ణసూచన । నెరిగి తేనిల్వక పరిశూన్యమై జిక్క కెగురు రా పు
త్రా । బయలీకళ లెరుఁగదు పుత్రా. 44

తా. చదివించేది ఎరుకే, వినేది ఎరుకే, చెప్పుకునేది ఎరుకే
చెప్పేది ఎరుకే, ఆక్షేపించేది, ఎరుకే ఇట్లు జేయుచూ నొకప్పుడు పరి
పూర్ణసూచననైన యెడల నెక్కడను జిక్కక శూన్యమై యెగిరిపోవు
ను. పరిపూర్ణమీ తిప్ప లెరుఁగదని భావము.

కం. కొందరు యరుకమగనిసా । క్ష్యందురు యుదిసాక్షిగా దహంకృతవ
త్వం । బందురు నేనును నదిగా । నందరిలో నహమె బుట్టి యం
దం దేపోనూ । యెరుకహములకు పొందొక్కటేనూ । యెందు
జెందని బయలు నందహముగల్గిని । స్సందేహముగ తానే నమసి

తాగనుపడక యుండందేపోనూ । యెరుకహములకు పొందొక్క టేనూ. 45

తా. కొందరెరుకను జూచి సాక్షియని చెప్పుదురు. కొందరది సాక్షిగాదు. సత్వగుణ ప్రధానమైన అహమని చెప్పుదురు. నేనట్లు చెప్పను. అందరిలోను అహముపుట్టి యుండే నసించి పోవుచున్నది. ఎరుక అహములు రెండునొక్కటియగును. దేనికీనంటని పరిపూర్ణము నందు అహముతోచి అందే నసమసిపోవు చున్నదని భావము.

కం. కొందరుకర్మలుశ్రేష్టం । బందురుహరిహరులభజన యత్యంతసు
ఖం । బందురుజపతపములు తె । న్నందురు నీవిట్టి భ్రమల సంశ
యపడకూ । దురపేక్షలు నిందెలకోరకూ । సందేహముల బొం
దీ వెందరినడిగిన । మందియరుకవృద్ధి బొందుకథదెల్పేరు సంశయ
పడకూ । దురపేక్షలు నిందెలకోరకూ. 46

తా. కర్మలు శ్రేష్టమని కొందరును హరిహరాదుల భజన జేయుట సుఖమని మరికొందరును, జపతపములు ముక్తికరములని కొందరును చెప్పుదురు, సందేహము పెట్టుకొని నీవెందరినడిగినను ఎరుక వృద్ధియగు సంగతులే చెప్పెదరు దురపేక్షలు నిందెలకోరకే గాని వేరు కాదు నీవిట్టిభ్రమలు పెట్టుకోవద్దని భావము.

కం. కొందరుభక్తివిరక్తుల । పొందిరమారమణునభవు పూజించుట
శా । గందురు భజనమహాఫల । మందురువ్రతదానధర్మ మహి
మలన్నిటినీ । దెలుపుచుపుణ్య మందురీభువిని । కొందరు షణ్మత
మునందు మోక్షముగల । దందురీబోధ లానందపడుచూ వినకూ
మహిమలన్నిటిని । దెలుపుచుపుణ్య మందురీభువినీ. 47

తా. భక్తివైరాగ్యములు గలిగి శ్రీమహావిష్ణును, శివుని పూజించుటమేలని కొందరెదరు, భజనచేయుట వలన మహాఫలమని

కొందరనేకరు వ్రతములు, దానములు చేయుమని ధర్మములు జేయుమని మరికొందరు చెప్పెదరు, మరికొందరు షణ్మతములందు పుణ్యము గలదని చెప్పుదురు. యెవరెన్ని జెప్పినను నీవానందపడుచూ వినకుమని భావము.

కం. కొందరుతారకముద్రల । యందభ్యాసంబులేక యపరోక్షములే
దందురు సాంఖ్యాదికముల । యందాత్మవిభూతియున్న దందురీ
ధరలో । పైబడి తెలుపుచుందురందరిలో । నొందకేమిదెల్ప నందు
బోకను నేను ముందుదెలిపిన బోధ చందమువిడువకు అందరీ ధర
లో । పైబడిదెలుపుచుందురందరిలో. 48

తా. తారకముద్ర లభ్యసింపకుండా అపరోక్షమైన పరిపూర్ణమెల్లు తెలియునని కొందరనేకరు. సాంఖ్యమునందు ఆత్మవిభూతి యున్నదని మరికొందరనేకరు యీ ప్రకారమీధరయందనేకులు పైపైబడిబోధింపు చుండెదరు. ఎందరెన్ని చెప్పినను వాటినినీవు వినక నేనిదివరకుచేసిన బోధను విడువకుమని భావము.

కం. స్వామినినీవునెరుంగవు । స్వామెరుగడుసర్వదృశ్య జడమగు నిను
నీ । వేమెరుగవునే దెల్పెద । నిమహిచాదస్తబోధ నేమి విననే
లా । చూడుమిదిగో దేవు నీవేళా । నామరూపములేని స్వామి
నెరిగినసర్వ । భ్రామికవిడిచిపై దేమోనన్నడుగుము నేమి విన
నేలా । చూడుమిదిగో దేవు నివేళా. 49

తా. నీవు దేవుని నెరుగవు కనుపడే ప్రపంచమును దేవుడెరుగడు. నీకేమిన్ని తెలియదు నేను చెప్పెదను విను ఈభూమియందీ చాదస్తపు బోధవినుటవల్ల నేమిప్రయోజనములేదు. ఇదిగో దేముని నేజూపుచున్నాను, చూడుమని నామరూపరహితమైన పరిపూర్ణమెరిగి నపిమ్మట పైనేమియున్నదో నన్నడుగుమని భావము.

కం. ఎన్నగవన్నెలునైదును । తిన్నగకలసున్నచోటు । స్థిరహృదయ

మునం । దున్న దెయగుకనిశ్చితులం । దన్నిటిలో నుండి తెలుపు
నదియేమోవింతా । అనుభవ మొక్కటున్నదీచంతా । ఇన్ని గాథ
లు నేలా వన్నె లెన్నిమీకీ । యున్న బయలుగాన కున్నము క్రైటు
గల్గు నదియేమోవింతా । అనుభవ మొక్కటున్నాదీచంతా. 50

తా. శిష్యా ! పంచరంగులొకటిగాగూడినచోటు హృదయప ద్మమని, అనగా సహస్రారమనియు, నెరుక యీహృదయపద్మమందు న్నదనియు, వేదములు వింతగా పలుకుచున్నవి. దీనిని దెలిసికొనుట మోక్షమని పెద్దలుచెప్పిరి. సర్వవర్ణములను మీరిన పరిపూర్ణమును, అనుభవముమీద తెలిసికొనకుండా మోక్షమెట్లుకలుగును ? కలుగద నిభావము.

కం. కంటికిలోపలికంటిలో । నొంటరిగా నున్న స్ఫటిక మూర్ధ్వముగా
మి । న్నంటగనీలోగనిము । కన్గంటివి లోకింపనెదుట గన్పిం
చుటేదీ । యగుకేలేని గంటుతప్పేదీ । కంటిమింటికినే మంటని
షైటనిలు । చుంటుయెరుకనిన్నంట గలుగునే తండ్రి గనుపించుటే
దీ । యెరుకేలేనిగంటు తప్పేది. 51

తా. కంటిలోనుండు పాపలనడుమ స్ఫటికకాంతిగల ఆపోజ్యో తియను నూర్ధ్వకుండలియున్నది. అదే యెరుక. దానికిపైన నేమియు లేని నిరామయమైన పరిపూర్ణమేమున్నది. నిల్వాని ఎరుకలేదంటుతప్పె మియున్నది. కంటికి మింటికి నంటని పరిపూర్ణమాదునవుంటే ఎరుక నిన్నంటునా ? అంటనిభావము.

కం. జోడగుకాటుకపక్షుల । కూడలి మధ్యమున నల్ల గ్రుడ్డున్నది
యా । నీడనడిగ్రుడ్డునడుమను । పోడిమినొక తేజముండు భువి
గనవోయీ । బయలిదెచాల వేడుకొనవోయీ । అవిరళరక్త
శ్వేతారుణపటలమై । భవకేవలాఖండ ప్రవిమలతేజమూ భువి
గనవోయీ । బయలిదెచాల వేడుకోవోయీ. 52

తా. శిష్యా ! కాటుకపిట్టలనగా కంటిపాపలు. అవి కూడియుం డుటకై నీలతోయదమనెడు నల్లగ్రుడ్డున్నది. అట్టిగ్రుడ్డునడుమ నద్భుత

మైన నొక తేజస్సున్నది. అదియే నిష్కళ, అదియే మహాలింగము, అదియే ఆపోజ్యోతి, అది పరిపూర్ణమందే వ్యాపించియున్నది. ఇదియే పరిపూర్ణము వేమకొనుము. అది ఎరుపు, తెలుపు, నలుపు, పసుపు, ధూమ్రము, ఆకుపచ్చ, యీ ఆరువర్ణములను మీరి పరిపూర్ణ మందు వ్యాపించియున్నదనిభావము.

కం. కంటిలోమెలగెటివస్తువు । కంటిలోవెలిలోనునెపుడు గనువస్తు
వులగ । జంటలుగపెణపరంబయి । గుంటలో తానొదిగిమూల
కుహరములోనా । యెరుకై పుట్టి రెంటి సఖమునా । మింటి దృష్టి
బెట్టి రెంటినట్టనడిమి । తంటబెరుగుబొక్క టంటురాయి తొక్కు
కుహరములోనా । యెరుకై పుట్టిరెంటిసఖమునా, 53

తా. కంటిలో ప్రకాశించు తేజమే లోపల వెలుపల నుండు వస్తువులను చూచుచూ, వ్యష్టిరూపమైన నొకమూలనుదాగి యెరుకై పుట్టి భ్రమకు కారణభూతమైనది. ఊర్ధ్వదృష్టిబెట్టి, ఇడాపింగళలనడుమ నాపోజ్యోతిస్థానమైన సుషుమ్నానాళమే యింత తంటాలు బెట్టుచు న్నది. ఆరంధ్రమునకంటురాయి తొక్కుము. అనగా దేనిచేతనైతే పరిపూర్ణము నెరగితివో నా గుర్తును మరచిపొమ్మనిభావము.

కం. పుట్టించదు తాపుట్టదు । పుట్టుటగిట్టుటల యొక్క పొల్పొందొక
టి । తట్టెరుగదన్య దుఃఖము । పట్టదెప్పటికి లేదా పరిపూర్ణము
నకూ । ప్రత్యక్షమైనట్టి దైవముకూ । వట్టినిందెలు దీని కెట్లుబెట్టు
దు నెరుక । పట్టువిడుపులువిడిచి ఘట్టిబయలికనమ్మి పరిపూర్ణము
నకూ ప్రత్యక్షమైనట్టి దైవముకూ, 54

తా. ప్రత్యక్షదైవమైన పరిపూర్ణమొక దానిని పుట్టించదు. తానుపుట్టదు పుట్టుచావులయొక్క పోలుపొందు తానెప్పుడు నెరుగ తనకు దుఃఖమే లేదు. ఇతరదుఃఖము తానెరుగదు. ఇటువంటి దీనికి వట్టినిందలు నేనెట్లుపెట్టుదును. ఎరుకపుట్టుటగిట్టుటయను భ్రమనువిడచి ఘట్టిగా పరిపూర్ణమును నమ్మమని భావము.

శ్రీగురువచనము.

శిష్యా! మూలములేక గుర్తెరిగే శరీరమేమీ లేదు. అను శ్రుతివాక్యార్థబోధలో ఏమీ లేదు అనునదే తృతీయసూచనము.

గురువాక్యము.

శ్లో॥ భ్రాంతిజ్ఞానం పరిత్యజ్య। సర్వంనాస్తీతినిశ్చితం। ద్రష్టాదృశ్యం జగత్సర్వం। సంభవంనాస్తిసర్వదా। వృథాభ్రాంతిర్వృథాభ్రాంతి। ర్వృథాజ్ఞానం వృథావృథా। వృథాపం దేహసమ్మోహో। వృథాజ్ఞానం పరిత్యజేత్। భ్రాంతిజ్ఞానేద్వయంనాస్తి। నాస్తినం దేహమద్భుతం। అస్తినాస్తిద్వయంనాస్తి। నిర్ణయో నాస్తి సర్వదా॥

గురువాక్యము.

ఎరుకకు మూలములేదు గదా? యిట్టి మూలములేక గుర్తెరిగే శరీరమునకు యిదివరకు చేసిన బోధప్రకారము యేమిమూలాధారమును ప్రవర్తించెనో తెలియదు గదా? యీసందర్భములో యేమీ లేనిదేనని యీవాక్యనిజార్థము. అయితే ఏమోకలదని అనాదిగా అనుభూసించుచూ వెంటనొచ్చేదే భ్రాంతి ఇదేవిభ్రమ ఇదే ఎరుక ఇదే జననమరణమూలము ఇదే జడ అనృతదుఃఖపుంజము ఇదే స్వప్నసమాన భోగము. ఇదియే కలలోని రూపములు మేల్కొనిననేమియు లేదు ఏమీ లేదను నీవాక్యముచేత సర్వభ్రాంతి జ్ఞానరహితసిద్ధాంతము స్పష్టమైనది.

కం. ఇలలోపల మనుజులకున్। కలకల్గిన వేళ కార్య కల్పితమై యా।
కలమేల్కొనిచూచినలో। పలసర్వవిచిత్రవస్తుభ్రమ లగుపడునా।
కలలో మెల్కొ కలగకపోనా। చెలగినియెరుకటుల కలగి మరల
తానే। తొలగిన వెనుకది తలపులోపల వస్తుభ్రమ లగుపడునా।
కలలో మెల్కొ కలగకపోనా.

తా. భూమియందుండువారికి స్వప్నమువచ్చినప్పు డనేకపనులు
వానియొక్క అనుభవము కలిగి మెలకువవచ్చినప్పుడు కలలో తాన
నుభవించిన భ్రమరూపమైన యనుభవము కనుపడునా! కలలో మెల
కువరాకపోనా? ఆప్రకారమే యెరుక తోచి తొలగిపోయినపిమ్మట
భ్రమ కలుగదని భావము

కం. కలలోపల నొకపొలతిని। గలసికతాబ్దములుగ కాంతులచేతన్
మెలగియపరిమితసుతతతి బలధనసంపదలుగలిగి భాసిల్లెమరలా।
ఘడియలో మేల్కనిజూచిబయలా। కల దెలసిపూర్వవికల్పభోగము
లొంద। నలవిగానిరీతి కలయ కెరుక తొలగుభాసిల్లి మరలా। ఘు 56
డియలో మేల్కని జూచి బయలా.

తా. స్వప్నమునం దొక స్త్రీని పెండ్లిచేసికొని మహాకాంతుల
చేత నూరు సంవత్సరము లనేకసుఖములబొంది అనేకమంది కొడుకు
లను కుమార్తెలను కనుక్కొని, విశేషముగా బల ధనసంపదలచే విఱ్ఱ
వీగుచుండి ఒక ఘడియలో మెలకువవచ్చి చూడగా తాను స్వప్న
మందనుభవించిన దేదియు లేకపోయినటులనే ఎరుక లేకపోవుచున్న
దని భావము.

కం. హెచ్చుసుషుప్తిలో మెలకువ। మచ్చిక నేలాగు గలిగి మరలసు
షుప్తిన్। జొచ్చినగుతీఱబయలులో। వొచ్చే పొగస్యొటి యెరుక
తెచ్చునుతండ్రీ। వొచ్చివిచ్చి చచ్చూరాతండ్రి। వచ్చూపోవుట
లోన అచ్చుగ బయ లెరుక। యెచ్చట నిల్వని ముచ్చట వినకుం 57
టె వొచ్చును తండ్రి। వొచ్చివిచ్చి చచ్చూరతండ్రి.

తా. గాఢనిద్రయందు మెలకువవచ్చి తిరిగి నిద్ర యేలాగువ
చ్చునో అటువలెనే నీ పరిపూర్ణమందు తోచితోచకపొయ్యే ఎరుక
భ్రమనుగలిగించును. ఎరుకవచ్చిపరిపూర్ణసూచన కాగానేమాయమై
పోవును. యీపరిపూర్ణమందెరుక తోచికనుపడకుండా పొన్యొబోధ
వినకుంటె భ్రమకలుగునని భావము.

కం. ఏలాగుననీయెరుకకు । మూలాధారంబు లేకమునునుదయలయా । ద్యాలంబ మెట్లుకలిగెను । చాలగ నాశ్చర్యమంది సంశయపడకూ । జూడగనింద్రజాలామాంఖరకూ । ఆలోచింపకు విగ్రహాలకేలాగు దై । వాలపేర్లొచ్చి యవలీలతొలిగినరీతి సంశయపడకూ । జూడగనింద్ర జాలమాఖరకూ. 58

తా. మూలము లేని ఎరుకకు పుట్టుట గిట్టుటలనే వ్యాపారమెట్లుగలిగెనని ఆశ్చర్యపడి అనుమానించకుము. విగ్రహాలకు దేవుండ్లపేర్లంతలోవచ్చి యంతలో పోయినరీతిగానున్నది. కడకాలోచింపగా యింద్రజాలముగా నున్నదని భావము.

కం. యింతలోవింతలాయెంతెగ । నంతంతట యెరుకపుట్టి నానామయమై । యింతటజూచినతెనుదా । నెంతటనో మాయమగుచు నేమగుపడదూ । గనుపడనట్టి భ్రాంతి కాబోదూ । సంతోష సుఖదుఃఖమెంతలోనుదయించి । యెంతలోబోనుని సంతనంత కాక నేమగుపడదూ । గనుపడనట్టి భ్రాంతి రాబోదూ. 59

తా. ఈ పరిపూర్ణమం దెరుక అంతలోనే మహావింతగాబుట్టి, అంతలోనే వృద్ధియై అంతటా వ్యాపించి తనను తా నెరిగినవెంటనే తనంతట తానే కనబడకుండా మాయమైపోవును. కనబడకుండావుండేది భ్రాంతి కాదు, సంతోషము, సుఖము, దుఃఖము, ఎంతలో గలుగుచున్నవి. ఎంతలో పోవుచున్నవి. అప్పుడే కలిగి అంతలోనే పోవుచున్నవి ఎరుకసంగతికూడా నిటువంటిదేనని భావము.

కం. వారధిలోపలవనగం । బ్లారి కెరటను దామెబుట్టియూరికేననగుట । ధారుణినీయెరుకయు సా । ధారణముగ బుట్టిగిట్టు స్వాధీనముగా । తనకల్మిలేములు తా మెరుగునుగా । నీరీతిపరిపూర్ణ వారాశిలో నెరుక । పేరులేకవచ్చి యూరులేకపోను స్వాధీనముగా । తన కల్మిలేములు తా మెరుగునుగా. 60

తా. సముద్రము దొడగండ్లు తమకుతామే పుట్టి తమకుదామ
ణగిపోవునట్లే జగత్తున నీయెరుక సాధారణముగాదోచి నామీలేకుం
డాబోవుచున్నది. యీ ప్రకారము పరిపూర్ణసముద్రమునం దెరుకపేరు
లేకుండావచ్చి పేరులేకుండ పోవుచున్నదని భావము.

కం. కట్టెలలోలేక నోకానోక । పట్టునదావాగ్నిబుట్టి ప్రజ్వలితంబై ।
గిట్టునని తెలిసి యచలపు । గట్టునతానిలచిచూడ గనుపించ దెరు
కా । గురుసూత్రపు గుట్టి దేగనుకా । వట్టిబైట తానే పుట్టిగిట్టేయె
రుక । నట్టేటముంచినీ పెట్టుజూపించును గనుపించ దెరుకా । గురు
సూత్రపుగుట్టి దేగనుకా. 61

తా. శిష్యా! కట్టెయందు నిప్పు కనుపించకుండా మరియొకస
మయమున నాకట్టెను మథించుటవలన నిప్పుగనుపించి, యానిప్పాకట్టె
నుకాల్చి తానును సమసిపోవును. తెలిసికొని పరిపూర్ణగట్టుననుండి
చూడ ఎరుక కనబడకుండును. ఎరుక తానేవచ్చి, తనకుతానే వృద్ధి
పొంది, తనకుతానే నశించిపోవును. చావుపుట్టుకలుకల యీ సంసార
సముద్రమున నిలుచుండి పరిపూర్ణమును తెలిసికొనినయెడల నాసంసా
రసముద్ర మింకిపోవునని భావము.

కం. వారిదములోన మెరుపులు । వారాశిని బుద్బుదములు వరరవికిర
ణా । ధారముననీలమణులిక । నూరికెగన్పించుమాడ్కి నుదయిం
చు నెరుకా । అంతట నెటకో పారిపోగనుకా । ధారుణికల కాల
మారీతినుండక । మారిమారిపగలు మరిరాత్రులై జరుగు నుద
యించు నెరుకా । అంతట నెటకో పారిపోగనుకా. 62

తా. మేఘమందు మెరుపులు, సముద్రములో బుగ్గలు, సూర్య
కిరణముల దీప్తివలన నీలమణులు నూరకనే కనుపడేరీతిగా ఎరుకతో
చుచున్నది. మరియు భూమియందొక టేవిధముగానుండక, పగలుగా
ను, రాత్రిగాను మారినట్లు ఈయెరుకపుట్టి అంతలోనే మటుమాయ
ముగా పోవునని భావము.

కం. దేహికి దేహావస్థలు । దేహములోఁగలిగి మరల తెరపగురీతిౘ। ఊహా లెరుంగనిబయలులో । సాహసమున లేనియెరుక సరిబయలుగాంచీ । తనరాకపోకలు తాను నెంచీ । వ్రాహింపతుణము మునమోహా రింపకతన । యూహాపోహలతోడ నాహద్దులోనణగు సరిబయలుగాంచీ । తనరాకపోకలు తానే నెంచీ. 63

తా. శిష్యా ! మానవుని దేహమం దనేకావస్థలుగలిగి పిమ్మట నవి లయమైపోవురీతిగా లేనియెరుక పరిపూర్ణమునుజూచి తననిజమును గహించి కొంతసేపైనను నిలచుటకు లేక తానెందును నిలువక సకలేంద్రియములు తన వెంటరాగా తన ముచ్చటలువిడిచి తనకు తానే మటుమాయముగా బోవుచున్నదని భావము.

కం. తనువెరుకలు రెండునుమరి । తనువొరులును లేనియచల దర్శనమెందా । కనుగాదోనంతవరకును । జననవినాశములు విడువజాల వెప్పటికీ । నీరెండనృతముగా వెప్పటికీ । పనిలేనిపనిబుట్టి పనులుబెరిగివట్టి । పనికిమాలినయెరుక పనులేపనులై విడువజాల వెప్పటికీ । నీరెండనృతముగా వెప్పటికీ. 64

తా. శిష్యా ! తనువెరుకలులేని పరిపూర్ణదర్శన మెందాక కాదో నంతవరకు యీరెండునబద్ధములుకావు. పనిలేనిపనిబుట్టి, పనులు వృద్ధియయ్యే పనికిమాలిన ఎరుక పనులు విడువజాలవు. జనన, మరణ, ప్రవాహము తప్పదుగాన, పరిపూర్ణదర్శనము చేసికొమ్మని భావము.

కం. కనుపడికనుపడదెరుకే । కనుపడసాగినను మేఘ గణమెల్లెడలం । పెనుచీకటిపెణపరమై । కనుచూపినమాట్కి తానే కదువిస్తరించూ । అంతలో శూన్యమైపోదలంచూ । కనుపడిభ్రమచేత ఘనమైలెక్కకుమిగిలి । వెనకతిరగదుదాని కనిపెట్టితగ్గించు కదువిస్తరించూ । అంతలోశూన్యమైపోదలంచూ. 65

తా. ఎరుక కనుపడి కనుపడకుండును, కనుపడ ప్రారంభించిన యెడల నాకాశమున మేఘములు కూడికొని దట్టముగా వ్యాపించి చిక్కచీకటైనట్టు విస్తరించును. నిమిషములో మేఘములెల్ల విచ్చిపోయి నిర్మలమైనట్టే, అంతలో యేమీలేకుండాపోవును. భ్రమగలవానికి ఎరుకదట్టమై, వెనుకకు తిరుగనివ్వదు. నీవు గనిపెట్టి భ్రమతగ్గించుమని భావము.

కం. అంకెకుడిప్రక్కసున్నలు । పొంకముగానున్న లెక్క భువిపెంపగు
నా । యంకెకు నెడమనుసున్నలు । సంకోచములేకనిలుప సాంఖ్య
లేర్పడునా । లేకుండునట్టుండుదూరమునా । సంఖ్యయెట్టిదోకాన
నింకనివాయెరుక । వంకమానిననీ రంతురమైపోదే సంఖ్యలేర్ప
డునా । లేకుండునట్లుండుదూరమునా, 66

తా. శిష్యా! అంకెకు కుడిప్రక్కన సున్నలుంచిన లెక్కయధికమగును. నాసున్నలు అంకెకు నెడమప్రక్కనుంచిన లెక్కకురాకుండా వృథమైపోవును. ఆసంఖ్య యెట్టిదో నీవాలోచించి పరిపూర్ణమును నమ్మి, అబద్ధపుయెరుకజోలి మానిన, ఎరుకే మాయమైపోవుచున్నది. పరిపూర్ణమేకరీతిగానే నిండియున్నదని భావము.

కం. నాదన్న దెరుకసున్నకు । మీనుతనువనెటిసున్న మీదనుసు
న్నై । పేదున్న నన్నిసున్నల । నాదయియున్నట్టిసంజ్ఞ నాకే తె
లుసునురా । సున్నలుతుడువ శుద్ధబయలౌరా । అదినీసున్నలకేది
దరిగాదోచేపాసు । వేరుడిచినాదిగువ గలసంజ్ఞలన్నియు నాకే తె
లుసునురా । సున్నలుతుడువ శుద్ధబయలౌరా. 67

తా. నాదియనునట్టి యెరుకయనుసున్నకు పైగానున్న శరీరమనునట్టి సున్నయు, యింకా నెన్ని సున్నలున్నను, శరీరమనునట్టి సున్నను తుడిచివేసినయెడల నాది యనుదాని సౌజ్ఞ నాకే తెలియుచున్నది. సున్నలన్నియు తుడువగా శుద్ధపరిపూర్ణమగుచున్నది. మొట్టమొదట

నీవున్నల కేదిఆధారముగా దోచెనో నాపాదము గురుకరుణనుపొంది తుడిచివేయుమని భావము.

కం. నాదములోపలినాదము । నాదములోపలి సునాదనాదాంతనిరా । చ్ఛాదననిశ్శబ్దమహా ! మోదిత పరమార్థతత్వ మూలమునందూ । సంశయ మేమిూ లేదు లేదందూ । సూదిమొనమూపు లోపల కొన్న బయట । వీధిలో యెగుకయున్నాదో లేదో చూడు మూలమునందూ । సంశయమేమి లేదు లేదందూ. 68

తా. ఓంకారాంత్య ఘంటా నాదాంతమైన నిరామయ నిశ్శబ్ద పరిపూర్ణతత్వమం దెంతమాత్రమును సంశయము లేదు. సూదిమొన బెజ్జములోనున్న పరిపూర్ణమం దరుకయున్నదో లేదో చూడుము. అటుల కనిపించిన నీకారూఢియగునని భావము.

కం. కనుపించనట్టియరుకను । కనుపించే బయలులోన కనుపించుననే । ఘనవాగ మేమిసుఖమగు । పనిలేకను జేసినారో భ్రష్టజనులెల్లా । ఛీవినకూయసహ్యకథలెల్లా । మునున మేధ్యమునంటి వెనకనీటితో గడుగు । మనుజునిక్రియ గోతయన కెట్లు జేసిరో భ్రష్టజనులెల్లా । ఛీ వినకూ యసహ్యకథలెల్లా. 69

తా. తానుతప్ప వేరులేని స్వతస్సిద్ధముగా కనుబడుచుండే పరిపూర్ణమం దెవ్వటికిని కానరాని యెరుక, కనుపించుననే వాదమును మూఢులగు భ్రష్టులు పనిలేక నెందుకుచేసినారో తెలియదు. ఛీ, ఛీ, యీ యసహ్యపుకూతలు నీవు వినవద్దు. మొదట నమేధ్యమునుపూసికొని తర్వాత కడుగుకున్న మనుష్యునివిధముగా నున్నదని భావము.

కం విను మిూబయలులో నెరుకయు । తనకై తా వొచ్చిమరల తనమూలంబా । ఘనయచలమెరుగ దలచిన । తనుదానే దృశ్యమయ్యే దానిగనుమిచటా । కలదోచదే తనకైన నెచటా । తనకుదానే తోచు తనకలమేల్కొని । గనజో తేలనులేని దిదియే దృష్టాంతము దాని కనుగొనుచటా । కలదోచదే తనకైన నెచటా. 70

తా. శిష్యా! వినుము. యీ అచలబ్రహ్మమునందెరుక తనంతట తాను తోచి తనమూలమైన పరిపూర్ణము నెరుగబోగా, దాను తానేయైయున్నది. అనగా తానే పరిపూర్ణమైయున్నది. ఎట్లనగా, తనకుతానే తోచుకల మేలుకొని తనకుతానే లేకపోవుచున్నది. నీ వీ దృష్టాంతమును చక్కగా గమనింపుమని భావము.

కం. గోడలచిత్తరువులనే । జాడల నెరిగితివో నిపుడు చక్కగమనస్సుం । గూడిన విశ్వము నెఱకను । పోడిమినీ యుత్తరైట బుద్ధినూహించూ । ప్రాహాపోహ లీడవిడిపించూ । తోచునిడయు లేని వేడుకా మాటమూ । నాడకకలియ నెవ్వడుజూడుచుతత్వబుద్ధినూహించూ । ప్రాహాపోహ లీడవిడిసంచూ. 71

తా. శిష్యా! భారత, భాగవత, రామాయణాదులలోని ప్రతిమలు మొదలైనవి వ్రాయబడిన చిత్రపుగోడలమీది రంగుల నీ వే తెలివిచేత తెలిసికొంటివో. ఆ తెలివిచేతనే నెఱకను, జగత్తును, పరిపూర్ణమును తెలిసికొనుము అట్టుల దెలిసికొని యీయెరుక జగత్తులను విడచినతరువాత నావలిమాట చెప్పుట కెవ్వరును లేరని నివు చక్కగా నూహించుమని భావము.

కం. పొడచూపజాలగలుగునే । గడునగుతిమిరంబుసూర్య కాంతికి నెదుటన్ । కడువడిస్వప్నముగోపలి । నడతలు మేల్కనిన నిలుచునా ధరలోగా । యరుకయునిల్వ బడునేనిజమూగా । యడలేనిగురుబోధనొడిసినమనుజుని । పడుబొట్లుల్లెక్క పరిశీలింపకచిక్క బడునే ధరలోగా । యెరుకటునిల్వబడునే నిజముగా. 72

తా. సూర్యునికాంతి కెదుటగాఢాంధకారము నిల్వలేనట్లును కలయందుదోచు అనుభవ కార్యములు మేలుకొనిన దబ్బరయైనట్లును పరిపూర్ణమందెరుక లేదు. చక్కని గురుబోధను జెందిన మనుజుడు చేయుకృత్యములు వుళ్ళెక్కగాని నిజముకాదు పరిపూర్ణమందెరుకను వెతకినాకానరాదని భావము.

కం. ఎరుకంతటకలదనినిజ । మెఱుగనివారెల్లబలుక నెక్కువయగునే ।
మరియెరుగనిచోటులలో । తరయట దాదోచుటెట్లు తానంతకల
దా । నిజమదియైతే నిలచుండవలదా । పరబయలొక్కటేపరిపూ
ర్ణమాగాని । పరిగత్తేయెరుకానూ పరికింపబూనితే తానంతకల
దా । నిజమదియైతే నిలచుండవలదా. 73

తా. ఎరుక అంతటా గలదని నిజము తెలియని అవివేకులు బలికితే యేమిప్రయోజనము నీటిలోతు తెలియనిచోట నీళ్ళలోదిగక లోతెట్లు తెలియును ఎరుకనిజమైతే నిలచియుండవద్దా? అట్లుండక వెదకినాకనుబడదు. లేనిదిగనుక కనుపడదు అచలపరిపూర్ణమొక్కటే నిండియున్నదని భావము.

కం. లేనిదియెరుకనకిదిగో । నేనిప్పుడు తెలిసితనకు నీవెరిగేవా । కాన
గరాదనినీచే । కానగవచ్చేది బయిట కనుపడవలదా । లేనిదిగ
నుక లేనేలేదు గదా । పూనియెదిరించకు దేని నెంచకు నెరుక ।
మానినీవేజోలి మానుమింతేచాలు కనుపడవలదా । లేనిదిగను
క లేనేలేదుగదా. 74

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణములేదని చెప్పవద్దు ఉన్నదిదిగో చూడుము నాకు తెలియునని చెప్పకుము. నీకు తెలియుటకది సాధ్య పడదు. దానియందు శబ్దముగాని స్పర్శముగాని రూపముగాని రసముగాని, గంధముగాని యహంకారరజోగుణముగాని సత్వగుణముగాని తమోగుణముగాని మితిమేరలుగాని లేనిదిగనుక దానికి సాటియేమున్నది. దానికిసాటిలేదు. శుద్ధయెరుకచేనట్టి పరిపూర్ణమును దర్శించి నీమాయయెరుకను నెక్కడను నుండనీయక పారదోలుము నిన్నునేవృత్తియునంటనేరదని భావము.

కం. ఆటలచే పిల్లలుపరి । పాటిగ బొమ్మలకు పెండ్లి పనిపాటలుతా ।
సూటిగనల్పుచునొకపరి । నీటుగ బాంధవ్యకలహ నిగ్రహముల
నూ । మాట్లాడియార్భాటముగానూ । మేటిగాదల్ప నాభోటుల

తల్లులే । పాటినిజమందూరా పాటియెరుక పనులు నిగ్రహములు
నూ । మాల్లాడియార్భాటముగానూ. 75

తా. శిష్యా! పిల్లలాటలాడుకొను నప్పుడు బొమ్మలపెండ్లిండ్లు జేయుచు బంధుత్వములు కల్పించి ఆర్భాటముగా సొమ్మునుగురించియు నడవళ్ళనుగురించియు కలహములు జేయుచుందురు. ఇవియన్నియునాపిల్లల తల్లులువాస్తవమని నెంచెదరా! ఎంచరు ఈప్రకారమే మానవులు కల్లసంసారమును నిజముగానెంచి యెరుక కార్యములు జేయుచున్నను గురుబోధను జెందినవారవి నిజమనినమ్మరని భావము.

కం. మాయలగారడి పెట్టెలో । కాయమునిండి యెరులుబిల్వగా వృ
క్షముపై । కాయగలేకనుగట్టున । హోయనితా బలుకుటరు
దాహోకనుకట్టూ । వలెనేయెరుకతాపుట్టిగిట్టూ । మాయయె
రుక మరలనేయడబుట్టిని । ఛాయనీనామధ్య బాయనిదదెబయలా
హోకనుకట్టూ । వలెనేయెరుకతా పుట్టిగిట్టూ. 76

తా. గారడివిద్య జేయువాడు, ఒకనిపెట్టెలోనుంచి పెట్టెబిగియించి పిలువగా పెట్టెలోపలలేక నెక్కడనుండియో చెట్టుమీదనుంచి ఓహో యని పలుకుచువచ్చును. ఇదికనుకట్టు ఇటులనే యెరుకపుట్టిగిట్టుచుండును. నీనాసందు, అంతటానిండియున్నదే అచలపరబ్రహ్మమని భావము.

కం. గారడియగు నీయెరుకను । పేరణగించుటకు నచల పెనువాధిలోముం । దారడిగమించివెలిలో । మారడుగిడకుండ నొక్క
మాత్రాగాజేసి । గురుబోధాగ్ని జ్వాలచేగాచీ । పోరిరాతంటు
బడ నూరినీళ్ళగలిపి । చేరెడైతే తాగి యూరికేనిద్రపో మా
త్రాగజేసీ । గురుబోధాగ్ని జ్వాలచేగాచీ. 77

తా. ఇంద్రజాలకుడైన యీయెరుక పేరణగించుటకొక యుపాయము జెప్పెదను వినుము యేమనగా యీ యెరుకను అచల మహా

సముద్రములో ముంచి మారడుగుపెట్టకుండా ముద్దచేసి గురుబోధ యను నిప్పులో కాల్చి, రాతంటుబడ మెత్తగానూరి నీళ్ళలోగలిపిత్రాగి పారిక నిద్రబొమ్మని భావము.

కం. బొమ్మనుమనుజుడుధరయం । దిమ్ముగతాత్రాడుబట్టి యాడ్లాడిం చా । బొమ్మగతియరుగయనియెటి । బొమ్మనునాడించునట్టి పురుషుడేకర్తా । సర్వమాయాకీమైనభర్తా । ఇమ్ముగజననమరణమ్ములుమాటికి । సమ్మిభోగించి మహాత్మ్యుగాదిరుగు పురుషుడే కర్తా । సర్వమాయాకిమైన భర్తా. 78

తా. బొమ్మలాటలాడు బొమ్మను కీలుత్రాడుబట్టి యాడించు నట్లే యెరుకనే బొమ్మనాడించు పురుషుడే యీమాయానటనకు కర్త గానున్నాడు ఈయబద్ధమైన మాయసంసారమే నిశ్చయమైనదని నమ్మకము గలుగ జేసి చావుపుట్టుకలను మాటిమాటికి గల్పించునా మహాత్ముడుగా తిరుగుచుండు నని భావము.

కం. వినుమొట్టమొదటబయలని । గనదీనికి పేరులేదు గనరానెరుకే । తినుబుట్టిబట్టబయలని । ఘనమగుపేరొకటిబెట్టి గనుపించదారా । పట్టబోతేవట్టిమాయేరా । తినుదానే పునరపిజననమరణసంజ్ఞలనుజెందుచునుగురిచే గనిబయలెరుగతెను గనుపించదారా । పట్టబోతే వట్టిమాయేరా. 79

తా. శిష్యా! వినుము ఈపరిపూర్ణమునకు మొదట బట్టబయలని పేరులేదు. యెరుకపుట్టి పేరుబెట్టి తాను కానరాక పరిపూర్ణమునందు జొరనేరక పునరపిజననం పునరపిమరణమును సొజ్ఞచేపుట్టుచు గిట్టుచూ గురిచేపరిపూర్ణమును దర్శించినయెడల నెరుకమరల పుట్టనే పుట్టను హరించిపోవునని భావము.

కం. చదలుప్పినతెరువెప్పుడు । మొదటికిబెడునొక్కసమయ మునబీజముకా । పదనొదవుగానిరెంటిని । వదలియువేధింపమూర్ఖోవస్తు

పుకలదా । బయలకు నేది నెను రానకలదా । పొదలువీటివేయు కథతెరుగదీధాత్రి విధివితులమొుక లెవ్వుకు వ్యథలుతను వెరుకలకే వస్తువకలదా । బయలకు నేదినెనురానకలదా. 80

తా. శిష్యశ్రేష్ఠా! ఒకప్పుడుచెట్టు గాలివానచే నశించును వేరొకప్పుడు విత్తనము నసించును చెట్టుకువిత్తుకు మూలముమూడొ దొకటుండునా ? ఉండదు ఈరెంటికి చావుపుట్టుకలు తప్పవు ఈరెంటి యొక్క తిప్పలుభూమెరుగదు. ఇటులనే శరీరాత్మలుండినను పోయినను యీతిప్పలు పరిపూర్ణంబెట్లెరుంగును యెరుగదు పరిపూర్ణము తప్ప వేరొండు లేదని భావము.

కం. మేనికిలోపలవెలుపల । పూనినపరిపూర్ణ మేదొ లుపుగనదెవి । జ్ఞానకులోపలవెలుపల । తానిండియఖండబోధతత్వమైనదిరా । తనుజగములు లేనివెన్నకురా । నూనకసద్గురు స్వానుభూతిలోని రెం । డనకబూనక తా నేతానై నిలచిబోధతత్వమైనదిరా । తనుజ గమూలు లేనివెన్నకురా. 81

తా. శిష్యా ! సద్గురుమూర్తియొక్క స్వానుభవబోధచేత తా నేతానైన పరిపూర్ణముగాకా శరీరమునకు వెలుపలలోపలనే పరి పూర్ణమునిండియున్నదో నాపరిపూర్ణ మేవిశ్వరూపమునకు వెలుపల లోపలనిండి సందులేక అఖండమై ప్రకాసింపుచున్నది. శరీరజగత్తులు లేనివై యున్నవి. వాటిజోలి నీకెందుకు ? లేనివాటిని విచారించవద్దని భావము.

కం. లేనిదననెదుటగనపడు। నేనెరుగుదునవిన రెండునిల్వవుగదన । జ్ఞా నకుయహమికవదలక । దీనికినొకమూలనున్న దెరుగరాదుగదా । దేనినంటరానిదాయుగదా । రాను పోను చోటు లేని యురుకకు నునే । గానినానాటికిదానిపేరుల్లక్కి నెరుగరాదుగదా దేని నంట రాదదాయెగదా. 82

తా. ఎరుక ప్రపంచములేదంటే, నెదుట గనుపించుచున్నది. నే నెరుగుదునంటే శరీరాత్మలు రెండును నిలువకుండా పోవుచున్నవి. నిజముకు నే నను అహము విడువకుంటే దేనిని అంటని పరిపూర్ణమి ట్టిదని తెలియబడదు. సందులేని పరిపూర్ణమం దెరుకపుట్టుటకును గిట్టు టకును తావులేదు గనుక దానిపేరు హుళక్కియని భావము.

కం. బయలుబయలనగ నెరుకే। బయలై లోబయలునిండి బయలాయ నదే। బయలనకుండిననావల। బయలగునో బయలుకాదో బయ లునేమగునో। పరవశమందీ బయలెట్లగుపడునో। బయలుగాని యరుకభయములేక పెద్ద। బయలుగో కనుమూసి బయలులోక ను తెరపబయలునేమగునో। పరవశమందీబయలెట్లగుపడునో. 83

తా. పరిపూర్ణము, పరిపూర్ణమనగా యెరుకే పరిపూర్ణమై లోపల వెలుపల నిండి అచలమాయెను. అప్పుడు పరిపూర్ణమని నెరు గుట కెవరున్నారు ? బయలను శబ్దముకూడా పరవశమందు లయమై బయలగునో, బయలుకాదో, పరిపూర్ణమెట్లగుపడును ? అనగా ఏమీ లేని నిరామయ నిర్గుణ తూష్ణీంభావము జెందునని భావము.

కం. ఎరుకనుకలవంటిదిగా। గురుముఖమున నెరుగ బయలు గురుతగుప దునా। గురిగురుతులికనుగననే। మరి కలలోనైన యరుకమా టదలచకురా। భ్రాంతికిమూలపీఠక మిదెరా। మాటి మాటికి యరుకతోటిప్రస్తావమీ। పూటతో నిల్పిపై బాటలో జేరి యామా టదలచకురా। భ్రాంతికిమూలపీఠకమిదెరా. 84

తా. శిష్యా ! గురుబోధవలన నెరుక కలవంటిదని తెలియగా, పరిపూర్ణమిట్టిదనే గుర్తు తెలియును. గురిగుర్తులనువిడచి కలలోనైన ను నెరుకమాట తలచవద్దు. భ్రాంతికిమూలపీఠ మీయెరుకే. గనుక నెరుకప్రస్తావన యీపూటతోనిల్పి పరిపూర్ణమందు జేరి యెరుకమాట తలచవద్దని భావము.

ఇదియె అఖండ భ్రమవిసర్జనప్రకరణములో భ్రాంతిఅనేయరుక సర్వాబద్ధమను ద్రుష్టాంతత్రితీయ్యబోధ సమాప్తము.

గు రు వ చ న ము.

శిష్యా! ఇకను అఖండాచల నిరూపణముజేసెదను = మూలములేక గుర్తెరిగే శరీరమేమిలేనిదే, అచలపరిపూర్ణమను చతుర్ధసూచన—అనగా, శ్లోక॥ అఖండబోధరూపస్త్వం। అదీర్ఘమజమవ్యయం అరూపగుణవర్ణాఖ్యం । తద్బ్రహ్మేత్యవధారయ.

సర్వపరిపూర్ణమూలబ్రాంతిజ్ఞానపరిత్యాగ బోధవివరణము

కం. బట్టబయలందునిపుడే, ఘట్టిగ నీవుండి లెస్సకని యరుకకానన్ । బుట్టును నీవని నేనని గుట్టుగ నీవెరిగి యెరుక కోల్పెట్టు తండ్రీ । యామరకుమీపట్టుమూ తండ్రీ । మట్టులేనిబ్రహ్మవిష్ణుశులను గొల్చు । నట్టి విభ్రమ మెల్ల చిట్టచివరకనంటి కోల్పెట్టుతండ్రీ । యామరకుమీపట్టుమూతండ్రీ 85

తా. తనయా నీవిప్పుడే పరిపూర్ణమునందుండి పుట్టునవి, గిట్టునవి దేహిదేహము లేనని గట్టిగా తెలిసికొని యెరుకను పోగొట్టుము. ఈ పట్టునేమరవద్దు. బ్రహ్మ, విష్ణు, రుద్రాదులను గొల్చు భ్రమలను బొత్తుగా విడిచిపెట్టి యూరకుండుమని భావము.

కం. ఇదికదలీకదలనిదెస । నుదయించు లయించు నెరుకనుజ్వాలయచలా । స్పద దర్శనాస్త్రమునతల । చిదిమినయావలను బైటచేరుండే దెవరూ । ఖండాఖండవిధినుండేదెవరూ । చదరాని యంద గోనాదుగుచీకటిరీతి । ముదిశిసతనువులు తుదముట్టవిడిచి నిక చేరుండేదెవరూ । ఖండాఖండవిధినుండేదెవరూ. 86

తా. ఈఎరుకమూలములేనిరావునబుట్టి లయించుచున్నది. దీని నచలపరిపూర్ణ దర్శనమనె ఖడ్గముచేత తలచియది గొట్టినమీదట పరిపూర్ణమునందు జేరేదెవరు వ్యష్టిసమిష్టి భావముచేసుండే దెవరు ?

ఎండయుం దిమిడియున్న చీకటివలెనే తుదముట్టలేని శరీరములను విడిచిన పిమ్మట పరిపూర్ణమేనని భావము.

కం. ఆకలినన్నముచాతను । చేకొని తృష్ణయును బొసగ చెలువగునీటను । దాకొనురోగము మందున । రీకరణికి బోనునట్లు నిల్వదీయరుకా । నా బోధనీ వినులసోకా । నాకూనతండ్రి కీలు దెలిసితే । నీకంటికెదుటకేరాక తానెప్పటికినిల్వదీయగుకా నాబోధనీవినులసోకా. 87

తా. నాముద్దుల కుమారా ? నేనుచేయు బోధనీవెరిగితే, అన్నముతిన్న నాకలిబోవునట్లును మంచినీరు దాహవినదప్పితీరునట్లును మంచియౌషధము వలన రోగము కుదిరినట్లును, నీయెరుక మటుమాయముగా బోవును. నీకీకీలుకు తెలిసి నట్టయిన నీకంటి కెప్పటికిని రాన రాకుండా యెరుకపోవునని భావము.

కం. పరిపూర్ణంబిదెయిడయని । యనుకేశూన్యంబటంచు నెరిగించితిగా । యరుగుమికయరుకయాకన । మిరుపదములునేక మనుచు నెరిగితే సరిరా, యెరుగనియరుక కెందుకీకథరా । యెరుగవచ్చే బయలుయెరిగి కనుమూసుకో । మరుమాటాడిన నిదుగో కొరడా దెబ్బతీతు నెరిగితేసరిరా । యెరుగనియరుక కెందుకీ కథరా. 88

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణంబిదేనని నీకుకనుపరచి లేనిదెరుకయని నీకుదెల్పితినిగదా ఇప్పుడు ఎరుక ఆకసమును రెండుపదములు నొకటేనని అనగా ఆకాశము శూన్యమే ఎరుకాశూన్యమేనని నీవెరిగితే చాలును లేనియెరుక కింతకథయెందుకు కనుపడే పరిపూర్ణమును కని కండ్లుమూసికొనుము అనగా తూష్ణీంభావమును పొందుము మారుమాట మాట్లాడిన కొరడాతో కొట్టెదనని భావము.

కం. ఎరిగినటులెరుగనటులను । మరి మరి నీపనులుసేయు మరిగిన దెరుకో । పరిపూర్ణంబిదె తెలుపుమునీ । వరలేకనుదెల్ప వేనివక దెబ్బ

వేతూ । ఇదిగాక నీయరుక పోదోతూ । గురిమీఱ నిను దెబ్బ కొ
ట్టయినభయపెట్టి । యరుక మెడ ఫెల్లునవిరిచి బొక్కను పెట్టి వేసి
దెబ్బ వేతూ । ఇదిగాకనీయరుకపోదూతూ. 89

తా. శిష్యా! తెలిసినటుల తెలియనటుల నీ ప్రపంచనటనలు
జేయునది యెరుకా లేక పరిపూర్ణమూ ! నాకిప్పుడరమర లేకుండా
జెప్పుము. అట్లుచెప్ప వేసి నిన్నుకొట్టెదను ఎరుకనుపోగొట్టెదను నిన్ను
కొట్టిగాని భయపెట్టిగాని యెరుకను బొత్తుగా లేకుండా జేసెదనని
భావము.

కం. ఎరుకపరిపూర్ణములుని । కెరిగించుచునీదుకంటికెదుటను నెరుక
సరిపరచియచలసుఖ నం । భరితపు పరిశుద్ధబోధ పాటిదెలుపుదు
రా । మద్గురుబోధాభాట గల్పుదు రా । యరుక యరుకను పేరు
తిరిగి స్మరించకు । పరిపూర్ణపరబోధ . మరువకు మరువకుపాటిదె
ల్పుదురా । మద్గురుబోధబాటగల్పుదురా. 90

తా. శిష్యా! ఎరుకను పరిపూర్ణమును నీకు చక్కగా బోధ
పరచి, నీకంటికెదుట ఎరుకను పోగొట్టి అచలసుఖముతో గూడుకున్న
పరిశుద్ధమైన బోధజేసి, నాగురుని భాటయగు పరిపూర్ణమార్గమందు
నిన్ను జేర్చెదను. ఎరుకయనే పేరు నీవు స్మరించకుము. పరిపూర్ణబోధ
మరువకుమని భావము.

కం. తనుత్రితయముమనపాలకటిగ । తనరగయరుకయును నాల్గాతనువ
కటిగనై । గనుపడబయలులో నెరుకను నెనయగసద్గురునికృపచేన
గరకొట్టిననూ । పోనుయెరుక లేనిదిగానూ । తెనుగుర్తు యెరుకలే
మినిజూచి యవతలివి । కనలేవోగనుకచాలునునిం తెని వెరుక నె
గరకొట్టిననూ । పోనూయెరుక లేనిదిగానూ. 91

తా. శిష్యా! మనువుతో గూడిన స్థూలసూక్ష్మకారణదేహము
లను మూడు తనువులును, నాలుగోతనువైన యెరుకయు నొకటిగా

గూడి, ఈ పరిపూర్ణమందు దోచగా, సద్గురుమూర్తి కరుణవలన నె ఱుకనువిడనాడినట్టయిన, నాయెరుక మటుమాయముగా బోవుచున్నది. పెద్దగుర్తైన ఎరుకపోగానే, తక్కినమూడుశరీరములు జడములైనందున కనుటకు, వినుటకు శక్తిలేక అవియు లేనివి యగుననిభావము.

కం. తనకన్యము లేదనుటకు । తనకన్యముగలిగియుఱల తనె లేదనెనో ।
తనకన్యము లేనప్పుడు । తనకన్యము లేదోకలదో తాననవలెనా ।
పరబయలులో తానునిజమేనా । తనువెఱుకలనురెండు తనుగురు
నకొసగిన । వెనుకతాను లేని వినువీధిలో తాను తాననవలెనా ।
పరిబయలులో తానునిజమేనా. 92

తా. శిష్యా! తనకు నితరము లేదనుటకు తనకంటె నితరమే మైన వుండి లేదనెనా? లేక లేకనెనా? పరిపూర్ణమైన తన కితరము లేనపుడు వున్నదని లేదని పరిపూర్ణమెట్లనును. శరీరయెరుకలను గురు నకు నమర్పించినతర్వాత తాను లేని పరిపూర్ణమందవుననని కాదని చె ప్పుట కెవరున్నారు. యెవరు లేరని భావము.

కం. అరమరలెరుగని శిష్యుని। పరితాపముగ్రొచ్చియెరుక బాపినగురుడే ।
గురుడౌనుగానికానపు । పరద్రవ్యార్జనముచాత బ్రతికేవారం
తా । గురువేషముల తిరిగేరుకొంతా । జతలుజతలుగశిష్య తతు
లగూర్చిముందు । గతులగానక యెరుక స్థితిమతులుదెలుపుచు బ్ర
తికేవారంతా । గురువేషముల తిరిగేరుకొంతా. 93

తా. కపటములేని శిష్యునియొక్క తాపత్రయములను చల్లార్చి యెరుకను పోగొట్టిన గురువే సద్గురువుగాని పరద్రవ్యాపేక్షచేత గురు వేషములు వేసికొని గుంపులుగుంపులుగా శిష్యులనుగూర్చి ముందొ చ్చేచేటు తెలియక ఎరుక నంగతులు చెప్పుచు భ్రమగల్పించి ద్రవ్య మును సంపాదించి బ్రతికెడునీచు లంతాగురువులు కారని భావము.

కం. నేనిన్ను తొలుతగనుగొని । నే నిజమగుమంత్రములను నేర్పడ
నీకు । యానాడు చెవిన వేసితి । నోనీవామాటిమాట నేమరువ

బోకుమా । ముమ్మాటికి దేనుయామరకుమా । మానకమరువక జేనం
దుతియుగాక ॥ నేనేనీవనుయాత్మ ధ్యానమొనర్పుమనుగని మరు
వబోకుమా । ముమ్మాటికిదేను యామరకుమా. 94

తా. శిష్యా! నేనునీకు మొదట నేమంత్రములుపదేశము లిచ్చితి
నో యామూడుమంత్రములను మానక మరువక, విడువకుండా జపించు
చుండుము. మూటికిముమ్మాటికి యెరుకనువిడనాడి మంత్రములనొద
లక, నేనేనీవని ఆత్మయందు ధ్యానింపు చుండుము నన్ను మరువకుముని
భావము.

కం. మంత్రత్రయములలోపల । మంత్రపుతంత్రములముఖ్య మాగ
ముగనిష్ఠా ।తంత్ర్యమగుచుచలద్వాదశి । మంత్రంబొకటాత్మనిలు
పు మాబుద్ధిశాలీ । ఇకవిడువుగో కాంతరపుజోలీ । జంత్రమైనకడ
మ మంత్రద్వయము వేగ । తంత్రములేక గురుదక్షిణలిటుబెట్టు
మాబుద్ధిశాలీ । ఇకవిడువుగో కాంతరపుజోలీ. 95

తా. శిష్యా! నేజెప్పినమూడుమంత్రములలోపలననగా, ద్వాదశి,
పంచదశి, షోడశాక్షరీ, మంత్రములలోమంత్రముయొక్కయుతంత్రము
లయొక్కయు ముఖ్యభావమును గ్రహించి తనకైతాను నేరులేక
నంతటా ప్రకాసించు అచలమంత్రమగు ద్వాదశాక్షరిని ఆత్మయందు
స్థిరపరచి ఎరుకజోలివిడువుము తంత్రములైన పంచదశ షోడశాక్షరి
మంత్రములను మనస్ఫూర్తిగా తక్షణమే గురుదక్షిణ లిమ్మనిభావము.

కం. తనుమానసధనములనే । కనకత్రయ దక్షిణలను గరిమగురున
కుగా । ఘనముగనర్పణజేసెటి । యనఘునిసద్బుధునితోటి యవ
రురాసాటి । లేరికగానక నెవ్వరామూటి । ఘనతరబ్రహ్మసుఖా
నందపరిపూర్ణ । మనుసత్యత్రివిధ ప్రసాదాములందిత్తు యవరు
రాసాటి । లేరికగానక నెవ్వరామూటి. 96

తా. శిష్యవరా! శరీరము, మనస్సు, ధనము యీమూడు
ఘనముగు దక్షిణలను గురునకు సమర్పించే నీవంటి బుద్ధిమంతునితో

సాటియెవరైన నున్నారా లేనుగనుక నీకు బ్రహ్మసుఖ ఆనంద పరిపూర్ణములను మూడువిధములగు సత్యమైన ప్రసాదముల నిచ్చెదగ్రహించుమని భావము.

కం. ఈతీరగుగురుదక్షిణ । లీతక్షణమొసగునాకు నిదియోగిరీశా । భూ
తమహాయోగాద్భుత । జాతకగురుశిష్యులుండే జాడలివేరా । ఇ
దెసర్వభూతహితమనుకోరా । యీతీరుదానప్రతిగ్రహ మొంది
న । భూతలమున చెయిజాతచేతురె బుధులుజాడలివేరా । ఇదె
సర్వభూతహితమనుకోరా. 97

తా. శిష్యా! ఇంకనాలశ్యమెందుకు యిటువంటి గురుదక్షిణల నీతక్షణమే నాకిమ్ము పరిపూర్ణయోగమందుండు గురుశిష్యులు వర్తించే ధర్మములివే యిది సర్వభూతములకు హితమైనదని నమ్ముము భూమియందిటువంటి దానప్రతిగ్రహము లే పెద్దలైనను చేజేతచేతురా చేయరని భావము.

కం. మంచగు పనులకునుపయో । గించేమంత్రముల దేశికేశ్వరుడా
శన్ । మించియు రెండడిగిననో । క్కించుక యేమయినమదినీ కే
మోదోచెనుగా । దాచక దల్పు మంచుకోరితిగా । మంచివయిననీ
వేయుంచుకోనిదివరకు ॥ వుంచుకొన్నఫలముగాంచి యావలనిమ్ము
యేమోదోచెనుగా । దాచక దలుపు మంచుకోరితిగా. 98

తా. శిష్యా! గురుడాశపడి ప్రపంచసుఖముల కనుకూలించే మంత్రములరెంటిని నడిగెనని నీమనస్సులో కొంచెమైనను దోచినదేమో నిశ్చయముగా దాచకుండా దలుపుము యీరెండు మంత్రములుమంచివేయైతే నీవుంచుకొని ఇదివరకు వీటిని నీవుంచుకున్న ఫలమిట్టిదని గ్రహించిన తరువాతనే నాకిమ్మని భావము.

కం. వేడుకననుగూడినతొలి । నాడేతనవెరుక లెటుల నైననువిడిచే ।
జాడలెరిగింపుమనినీ । వాడిన మాటలకునిచ్చు నభయమిదేరా ।

ఆమాటయీనాఁడేమాయనురా। నాఁడునాఁడే నన్ను వేడిన దిది
యొన। గూడిన దిదిగో మా రాఁడకు నీకిచ్చు నభయమిదే రా।
ఆమాటయీ నాఁడేమాయనురా, 99

తా. శిష్యా! నాతావుకు నీవువచ్చిన మొదటిరోజుననే ఎరుక శరీరము విడిచిపెట్టే మార్గమునాకు చెప్పుమని నీవడిగినందుకు విడిచి పెట్టెదనని అభయమిచ్చితిని యిప్పుడా మాటప్రకారము నెరవేర్చితిని గనుక మారుమాటమాట్లాడకుండా నేనడిగిన గురుదక్షిణల నాకిమ్మని భావము.

కం. మనసోత్సాహముగాని। చ్చినతృణమేచాలు మేరుశైలము మా
కున్। మనసెరుగక యజ్ఞానత। కనికానకనొసఁగు ద్రవ్య ఘననీచ
మంతా। యంతైనఛీ వినరాదీవింతా। గనకదీనిమరల కనవద్దు
వినవద్దు। కనివినిఁగలచుటే ఘనగురుద్రోహము ఘననీచమంతా
యంతైనాఛీ వినరాదీవింతా. 100

తా. శిష్యా! మనస్సంతోషముగా నిచ్చినగడ్డిపోచయైనను మాకు మేరుపర్వతముతో సమానము మాకదే తృప్తికరము అజ్ఞానముచే మనస్సు తెలియక యివ్వవలసివచ్చెనని మనోమలికితముగా నెంత గొప్పధన మిచ్చినను నదినీచము ఛీ, ఛీ, ఆసంగతి వినకూడదు. కాబట్టి యీయెరుకను కనవద్దు దీనిసంగతి వినవద్దు కని విని తలచుటేగురుద్రోహమని భావము,

కం. యెరుకతనువులనురెంటిని। గురుదక్షిణకొసఁగి మరల కోరుట లె
ల్లన్। ధరకక్కినకూటికినరు। డరయఁగ నాశించుమాటిక్ హాస్య
మే కాదా। యతికినిపూర్వ మరులుండకలదా। మరిసత్యవంతులు
మారాడుదురే త్యాగ। పరులిచ్చుద్రవ్యము తిరిగి హరియించుట
హాస్యమే కాదా। యతికినిపూర్వ మరులుండకలదా 101

తా. శిష్యా! యెరుక శరీరములను గురుదక్షిణకిచ్చి మరల కోరుట కక్కినకూటికి నాశపడు చున్నట్లున్నది కోరికలొదలి సన్యాస

ముపుచ్చుకున్నవానికి పూర్వపుమమతలుండునా వుండవు సత్యసంతుల న్నమాట తప్పుదురా తప్పరు దానపరులిచ్చిన ద్రవ్యమును తిరిగితీసు కొందురా తీసికొనరని భావము.

కం. అడిగినయర్థములిచ్చెద । కడువేడుక నెరుకనొక్క ఘడియలో నీవెం । బడినందడిసేయకనగు । పడకుండ గుఱుక్కమనుచు పట్టి ద్రింగుదురా । పట్టినపట్టు విడువకుండుదురా ।మడుగుపట్టున చలము తడిలేకుండగ యెరుక । కడరుణముదీర్చి నిలకడబయలు జేరుము పట్టిద్రింగుదురా । పట్టినపట్టు విడువకుండుదురా॥ 102

తా. నీవడిగిన కోర్కెదీర్చెదను యెరుకయొక్క రభసమునీకు లేకుండా దానిని పట్టకొని గుఱుక్కన ద్రింగెదను. నేపట్టినపట్టువిడువను నీవు యెరుకను మడుగుపట్టు చెలములో తడిలేకుండాచేసి అనగా నెరుకను బొత్తుగాపోగొట్టి దానిరుణము దీర్చి నిలకడగా నెప్పటికేక రీతిగానుండు పరిపూర్ణమును చెందుమని భావము.

కం. ఎరుకనుసంపూర్ణముగా । గురుతెరిగిసమస్తవిషయ గుణముల తోనా । ఖరురుణముతీరబైటను । తెరతీసినరీతిరుణము తీర్చితిన నుకో । తీరినరుణము తిరిగిరాదనుకో । మరుగేమిబెట్టక గురుపాద సంస్మరణ । పరవశాబ్ధిలో నెరుకమరచిపోమరచిపోతీర్చితిననుకో । తీరినరుణముతిరిగిరాదనుకో॥ 103

తా. శిష్యా! యెరుకయొక్క సమస్తవిషయ గుణములు సంపూర్ణముగా తెలిసికొని దానిగుణగణాదులతోటి వదలిపెట్టి ఆఖరు రుణము దీర్చుచున్నానని అనుకొనుము తీరిపోయిన రుణము తిరుగా రాదనుకొనుము సందేహమేమియు లేకుండా గురుచరణ స్మరణపర వశమునందు నెరుకను మరచి పొమ్మని భావము.

కం. గురుబోధలోననెరుకను । సరిపరుమకనచలభోగ సౌభాగ్యవశీ । కరమహదైశ్వర్యాధిక । పరవశుడగునీకుయెరుక పాటులగుపడు

నా । మెరుగుటకింక కొరతలగుపడునా । గురుడేతల్లిదండ్రి గురు డిష్టదైవాము । గురేడేసర్వంబనుచు ధరణినమ్మినకష్ట పాటులగు పడునా । ఎగురుటకింక కొరతలగుపడునా॥ 104

తా. శిష్యా! గురుబోధవలన నెరుకనువిడిచి పరిపూర్ణభాగ్యమును సంపాదించి పరిపూర్ణభోగైశ్వర్యముచే మైమరచిననీకు మెరుక భ్రమలగుపడునా కొరత యుండునా? కొతరలుండవు తల్లి, తండ్రి, దైవము, సర్వము గురుడేనని నమ్మినయెడల మెరుక భ్రమతోచదని భావము.

కం. పరిపూర్ణ ద్వాదశాక్షర । పరమంత్రవిచారపూర్ణ పరవశవార్ధిౘ । పరిపూర్ణషోడశాక్షర। పరమంత్రమునీటగలపి బైట నిలుచోరా । నిలచినబోధ నిజమచలమురా । గురిగురుతు లనెబోధ మరుగులారెంటిలో । గురుతుషోడశ మొదలు గురినీవై ద్వాదశి బైటనిలుచోరా । నిలచినబోధ నిజమచలమురా॥ 105

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణద్వాదశాక్షరి మంత్రవిచారము వలన కలిగిన పూర్ణమయిన పరవశమహాసముద్రములో పరిపూర్ణషోడశాక్షరిమంత్రమును కలిపిపరిపూర్ణమందునిలుపుము. నిశ్చయంగా నిలచియున్న దచలమే గురిగురుతులనురెంటిలో గురుతైన షోడశాక్షరిని వదలి గురినీవై పరిపూర్ణమునందైక్యముకమ్మని భావము.

కం. అనుమానించకవినుమీ । తను వెరుకల జననమరణ ధర్మములెల్లౘ । కనుగొనస్వప్నసమానము । జననవినాశములులేని జయభేరిబయలూ । కలలోనయినా కానాదాహోయులు । మునుపుబుట్టినతానే వెనకగిట్టినతానే । జనవార్తలో నిజము కనిపెట్టిచూచితే జయభేరిబయలూ ।కలలోనయినా కానాదాహోయులూ॥ 106

తా. శిష్యా ! యీశరీర మెరుకలయొక్క పుట్టుటగిట్టుటలు వాని ధర్మములువిచారించగా స్వప్నముతో సమానమైయున్నవి. జననమరణములు లేని శాశ్వితమైన జయభేరి పరిపూర్ణ మొక్కటే మొదటపుట్టినా మెరుకే వెనకగిట్టినా యెరుకే గాని పరిపూర్ణముకు పుట్టూ లేదు. చావూ లేదు. యెప్పటికి నొక్క తీరుగానే యున్నది. నీవనుమానించ వద్దని భావము.

కం. మానవులందరు దేవుడు । గానంబడ డనెటిలోక కథనిశ్చయమా ।
గానసకలాగ మోపా । ఖ్యానపు నవరత్నఖనియు గదరాయీ బ
యలూ । విడువదుభ్రాంతి జ్ఞానద్వావిధములూ । గానవొచ్చెటిరూ
పనామకర్మము లెరుక । దానివినకనుకనక మానిన నదేపోవు గ
దరా యీబయలూ।విడువదుభ్రాంతి జ్ఞానద్వివిధములూ॥ 107

తా. శిష్యా ! దేవుడెవరికి కానరాడనియు నామరూపకర్మములుగాని జననమరణములుగాని యాతనికి లేవనియు జనులుబలికే వాక్యములు నిశ్చయముగా పరిపూర్ణముకేనని చెప్పబడుచున్నవి. నీవనుమానించక నామరూప, కర్మ, జననమరణములుగలయెరుకనుచూడక వినక దానిని విడచిపెట్టిన పోవునని భావము ఇదే అఖండభ్రమవిసర్జన ప్రకరణములో భ్రాంతియగు యెరుక అచలగురు ప్రభావసూచనచే సర్వపరిత్యాగ మొనర్చు చతుర్థబోధము సమాప్తము.

గురువచనము

శిష్యా ! సర్వపరిపూర్ణ మిదియె నికనేమియు లేదు. ఇదేసర్వదాజ్ఞాపకము మూలములేక గుర్తెరిగే శరీర మేమీ లేనిదే అచలపరిపూర్ణముగదా సత్యము ఇదేబోధగదా ఏమీ లేదను నట్టివాక్య సూచనకూడా వేమీ లేదను బాహ్యైక్యార్థమగు పంచమసూచనము అనగా॥ శ్లో॥ అఖండాకారమచలం । అఖండాకారమద్భుతం । అఖండపూర్ణరూపత్వం । తద్బ్రహ్మేత్యవధారయ॥ అను వాక్యార్థములో

సర్వప్రతీతి రహిత అఖండసమర సైక్యబోధయే సర్వపరిపూర్ణమని భావము.

కం. పరిపూర్ణాచలతత్వము । పరసత్యాఖండ యోగ ప్రమాణ్యాలస । త్పరమార్థబోధ శ్రీగురు । పరమేశ్వరుకృపను నెఱగబలికితిగదరా। పరసుఖమొసగినిల్పితిగదరా । పరిపూర్ణమంతటపరిపూర్ణమని తెలిసి । పరనిష్ఠమరువకు పరిపూర్ణమైయుండబల్కితిగదరా । పరసుఖమొసగినిల్పితిగదరా. 108

తా. శిష్యా ! పరిపూర్ణాఖండ యోగ ప్రమాణములచేత పరిపూర్ణాచలతత్వమును నాసద్గురుమూర్తి కృపచే నీకు తెలిసేటట్టుగా బోధించితిని పరిపూర్ణసుఖము కలుగ జేసితిని పరిపూర్ణము లోపలవెలుపలనిండి అంతాతానై యెప్పటికి నొక్కటేతీరై కదలి మెదలక పూర్ణముగా నున్నదని తెలిసికొని పరిపూర్ణనిష్ట నొదలకుమని భావము.

కం. ఇదెసర్వభోగసమరస । మిదెసర్వాఖండమచలమిదె పరిపూర్ణం । బిదెమద్గురు పాదద్వయ । మిదె రానను గన్నతండ్రీ ఇక నేమీ లేదూ । యేమీ లేద నే దేమీ లేదూ । అదిఇదియనుభేద మొదలి లోపల వెలిలో । ముదురు లేతలు లేని నిదుర లో నిదురింప । నిక నే మీ లేదు । యేమీ లేద దేమీ లేదు. 109

తా. శిష్యా! సర్వభోగసమరసమనినను అఖండమనినను అచలమనినను పరిపూర్ణమనినను నాగురుపాదములనినను నీపరిపూర్ణమే ఇక నేమీ లేదు, యేమీ లేద నే మాటకూడా నేమీ లేదు ఇదియనుభేదము నొదలి లోపలా వెలుపలా అంతానీ వేయైఅనగా నచలమైనిదుర లోనిదురింపుము అనగా నున్మనిని చెందుమని భావము.

కం. బయలెరిగితిబయలెరిగితి । బయలెరిగితిననుచు తిరగబడవలదిక నీ । నయమచలబోధలోత । న్మయముగనీవుండినన్ను మరువకు తండ్రీ । బయలెరుకాలావలిలయలేతండ్రీ బయలునకు ఎరుకనకు

భయము జెందకుముందు । బయలుగానిదైట పరిపూర్ణమైనిలచీమ
రువకుతండ్రీ । బయలెరుకాలావలిలయలేతండ్రీ. 110

తా. ప్రియతనయా ! పరిపూర్ణమెరిగితి పరిపూర్ణమెరిగితిననినీ వనకుము. పరిపూర్ణమందు నీవు తన్మయముగానుండి నన్ను మరువకుము, నీవు బయలనియు, నెరుకనియు ననవద్దు. బయలెరుకలున్నవా యుండువరకే, బయలుగాని, నిర్బయలునందు పరిపూర్ణమై యుండుమని భావము.

కం, మనమిరువుర మొకచోటను । పనులెల్లనుమాని యచలపదమెరు
గుటకై । వినుకనుతినుపనిజేసే నినునీలోపలనెనెరుక నిజముగామ
రచీ । నినునీబయిటగనికన్నుదెరచీ । మనమందునేచోటుగనమందు
లేదుసా । ధనకందబోదు పరిపూర్ణబ్రహ్మముజెందునిజముగామ
రచీ । ననునీకైటగని కన్నుదెరచీ. 111

తా. శిష్యా ! మనమిద్దరమేపనిలేక నచలము నెరుగుటకై, యీస్థలమందు జేరితిమి, వినే, కనే, తినే, పనులు చేయునవైన యెరుకను మరచి, పరిపూర్ణమేనీవై, మనసుకిట్టిదని గోచరముకానిదియు, యేసాధనచేతను సాధింప నలవిగానిదియునైన, పరిపూర్ణబ్రహ్మమును జెందుమని భావము.

కం, ఈబోధసరిసమానము । నేబోధలుగావటంచు నేయుపదేశ। పా
బలికుడై నగురునిచే । నేబోధనువింటిదానినీకుదెలిపితిరా । దుష్టుల
కిదియుకాబట్టునటరా । నీబోధగురునైన నీబోధనివ్వకన । ర్వా
బిద్ధమగుయెరుకాలాబోధ దెలుపుమరునీకు దెలిపితిరా । దుష్టులకిది
యుకాబట్టునటరా. 112

తా. శిష్యా ! ఈబోధకు సమానమైన బోధనే బోధయుకాదనినా అచలగురువుచేత విన్నానో నాబోధను నీకు తెలియజేసితిని. దుష్టులగు నీచులకీ బోధ కాబట్టదు. సాధారణముగా లోకమందేగు

రుఁడైనా నీబోధ నివ్వక, సర్వాబద్ధభ్రమరూపకమైన యెరుకబోధే జేయుదురని భావము.

కం. ఎన్నోయుక్తుల దెలుపుచు । నన్నేనీవాశ్రయించినావనిబయిటన్ ।
కన్నారజూచితిదుగో । తిన్నగగనుగొనుము శిష్యతిలకయిదేరా ।
బట్టబయలై యున్నావుపోరా । నన్నునాబోధింకెన్నాటికికమరువ ।
కన్ననాయన్ననను గన్న చిన్నిశిష్యాతిలకయిదేరా । బట్టబయలై
యున్నావుపోరా. 113

తా. నాచిన్నిశిష్యతిలకా! నన్నే నీవాశ్రయించినావని, యె న్నెన్నో యుక్తులచే బోధించితిని, కన్నారాజూడుము, యిదే పరిపూర్ణము, నీవు పరిపూర్ణుడవైతివి. యింతకంటె నెక్కువేదియును లేదు. నన్నును నేను జేసిన పరిపూర్ణబోధయు నీ వెప్పటికిని మరువకుము, నీకింక కొరత లేమియు లేవని భావము.

కం. ఎరుకచెపరిపూర్ణమునిది । యరిగుండుమటంచుచూపియరుకనుత
నచే । బెరికికడవై చిబ్రోచెటి గురుడేసద్గురుడు కానీకుంభినీలోనూ ।
ఎరుకనునిల్పే గురుడెందుకికనూ । స్థిరముగనిజ దివ్యకరకమలమం
దున । ఎరుకదాలిగించేటి బిరుదుగట్టినగురుడేకుంభినీలోనూ । ఎరు
కనునిల్పే గురుడెందుకికనూ. 114

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణమిట్టిదని చూపి ఎరుకను, అంతరము లేకుండా పోగొట్టే బిరుదును, కరమందు గట్టిన గురువే సద్గురువుగాని, ఎరుకను బోధించేగురు డెందుకు పనికిరాడు. అట్టివారి సాంగత్యమెన్నటికిని కూడదు, వారు చెప్పుమాటలను వినకూడదని భా.

కం. ఇలలోసతిపతులిరువురు । గలిసియు రతిక్రీడలేకగతినల్పిసుతు ।
పుత్రులనలసిసొలసియవతల । తెలివొందియుపూర్వక్రియలు దెల్ప
బూనుదురా । నిర్లజ్జతో నిలిచిబలుకుదురా । విలసితగురుబోధక

లసి తెలిసిన వెనుక మలికితవుయరుశచే । ష్టలునిట్టిట్లనిమరల తెలప
బూనుదురా । నిర్లజ్జతో నిలిచిపలుకుదురా. 115

తా. శిష్యా! భూమియందు, భార్యాభర్తలు కలసి, రతియూ పరతులచే నలసి, నిద్రించి లేచిన పిమ్మట నాయిద్దరు తామొకరొకరు పడినపాట్లు సిగ్గువిడిచి చెప్పుకొందురా? చెప్పుకొనరు. అటులనే సమానరహితమైన, అచలబోధ పొందిన తరువాత, మలినమైన యొరుకచేష్ట లిట్టివని తెల్పుదురా! తెల్పరని భావము.

కం. తరుణులుతమరతిచతురత । తరుణులకును తమనుగన్నతలిదండ్రు
లకుగా । గురు తెరుగనివరుతమతమ । పురుషులకే తెలుసునన్న పో
లికవలెనూ । అట్లనెశిష్యవరుడుగురువులునూ । చాలాబోధింప గు
రుడాలసింప శిష్యు । డాలకింపగతత్వమూలముతా జెందూ పోలిక
వలెనూ । అట్లనెశిష్యావరుడు గురువులునూ. 116

తా. శిష్యా! లోకమందు స్త్రీలు తమ రతిచాతుర్యములు తమవంటి స్త్రీలవల్ల తమ తండ్రు లెరుగరనియు, తమ భర్తలుమాత్రమే యెరుగుదురనియు, తలంచెదరు. అటులనే గుణశాలి యగు శిష్యుడు తన గురుబోధించుట కాలస్యము చేసినను, దానా బోధ యందపేక్షగలిగి క్రమేణా బోధ విని కడతేరునని భావము.

కం. పరిపూర్ణబోధజేసెటి । తరుణములో కేవలాత్మ ధర్మముచేతగా ।
గురుశిష్యులేకముఖముగ । పరిశుద్ధబ్రహ్మతత్వపదరహస్యములా ।
ఎరిగించేటియెరిగేటివిధులా । నిరువురుదీపకర్పూరమువలెవెలిగి ।
తిరిగికనుపడనట్టి సరణినిచ్చుటదెలియుపదరహస్యములా । నెరిగించే
టియెరిగేటివిధులా. 117

తా. శిష్యా! సద్గురుమూర్తి తన గురువు తనకిచ్చిన పరిపూర్ణబోధను, శిష్యునకెరుగించెడు సమయమందును, ఆశిష్యుడా బోధ నెరుగునప్పుడును, వారిద్దరు, అగ్ని, కర్పూరములవలె వెలిగి,

మరల గనుపించరు. అటువలెనే, పరిపూర్ణము నెరిగిన పెద్దలు మరల నెరుక భావమును పొందరని భావము.

కం. పరిపూర్ణమైనబయలులో । నెరుకే గురుశిష్యరూపు లేర్పడియేమో సరిసరిగా గురిగురిగా మరిమరి వాదించి యెరుకమాటని ల్చెనుగా। నా నాటి కామరుపుగ ల్చెనుగా । ఎఱుగవలసినబయ లెరిగినపిమ్మట । ఎరుకతనువుళ్ళక్కి యేనునీ వుళ్లక్కి మాట నిల్చెనుగా । నానాటి కామరుపుగ ల్చెనుగా. 118

తా. అచలమైన బయలులో శుద్ధయెరుకే గురుడని, శిష్యుడని, రూపము లేర్పడియేమేమో, ప్రశ్నలు, ప్రవచనము లేర్పడి, కడకు యెరుక కనబడకుండా మాయమై పోయెను. తెలుసుకోవలసిన పరిపూర్ణము నెరిగిన పిమ్మట భ్రమరూపమైన, ఎరుకశరీరము వుళక్కే నీవు అబద్ధమే, నేను అబద్ధమేనని భావము.

కం. ఎరుకనుమరిచిన వెనుకను । నిరువుగ తనువున్న కార్యమెవరితో జేయుర । మరిదంపతులిరువురిలో । మరలనుభోగించు భర్త మరణించియున్నా । సంసారభారకు లెవ్వరున్నా । పురుషుడు లేనట్టి తరుణిజీవించిన । కరణిగా నీపూర్వపరణి భోగము లెట్లు మరణించియున్నా । సంసారభారకు లెవరున్నా. 119

తా. శిష్యా! లోకమందు భార్యాభర్తలలో, భర్త మరణించిన, సంసారమును భరించువారెవరు? యెవరును లేరు. పురుషుడు లేని భార్య జీవించినట్లుగానే. ఎరుకను విడచిన వెనుక, శరీరమున్నను, యెవరితో కార్యములు జరుపును, యేమియు ప్రయోజనము లేదని భావము.

కం. ఎరుకనుబయలునుగురిచే । నెరిగియునొకకొంతకాల మెరుకతో మెలగక । యెరుకనువిడుమని గురుడన । యెరుకనువిడిపించి శిష్యుడెట్లుండుననినా । నిష్ఫలమతని చర్యలు వినినా । బిరుసువిన

కోరలఁబెరికి విడిచినపెద్ద । యురగశరీరముతిరుగ నెవరికి భయము
యట్లుండుననినా । నిష్ఫలమతని చర్యలువినిరా. 120

తా. శిష్యా! యెరుకిట్టిదనియు, పరిపూర్ణ మిట్టిదనియు సద్గురువు వలన, శిష్యుడు గ్రహించి, కొంతకాలము శిష్యుడే మరక మార్గము లోనే వర్తించుచుండగా, ఎరుకను, విడువమని గురుడాన తిచ్చిన, శిష్యుడెరుకను విడచి యెట్లుండునంటే, విషముగల కోరలు పెరికిన సర్పమును జూచిన నెవరికి భయము? ఎవరికిని భయములేదు. అలాగుననే వాని చర్యలు నిష్ఫలములని భావము.

కం. నిజముగనిలువని తనువులు । నిజముగ మనమెంతవరకు నిలువవ
శంబా । నిజపరిపూర్ణప్రభగురు । నిజదేహమునీవటంచు నెరిగితే
సరిరా । యరిగేవరకు గజిబిజిగదరా । అజభవాములునైన నిజగు
రుప్రభగని । విజనదేశములో సుజనులై తమమహిమ నెరిగితేసరి
రా । యరిగేవరకు గజిబిజిగదరా. 121

తా. శిష్యా! నిలువకుండా పోయ్యే మాయాశరీరములను, మన మెంతవరకు నిలుపశక్యమగును? నిలుపుటకు వశముగాదు, బ్రహ్మ, విష్ణు, శివు లయినను, గురుస్వరూపమైన పరిపూర్ణమే తమ నిజదేహమని తెలుసుకుంటే చాలును. ఈ మర్మము తెలిసేవరకు, చిక్కుగా నుండునుగాన పరిపూర్ణమే నీశరీరమని నమ్ముమని భా.

కం. తెలవారినిదురమేల్కని । సలలితనిజవస్తుజనిత స్వానుభవోక్తుల్
తెలియుచుమదిసత్కుశలత । గలిగిప్రవర్తించు జన్మగలిగినందుల
కూ । సద్గురుపదముపట్టినందులకూ । కలకలేనిభక్తినలిపి నీవిటు
శాయ । తెలిపినమద్బోధఫలమునీకు జూపుగలిగినందులకూ । స
ద్గురుపదముపట్టి నందులకూ. 122

తా. శిష్యా! నీవు సద్గురువు పాదము పట్టినందుకును, జన్మ మెత్తినందుకును, తెల్లవారగానే, నిదుర లేచి, పరిపూర్ణ స్వానుభవమును

దెలియుచు, కలంకములేని గురుభక్తిని గలిగి యుండే నేను నీకు జేసిన పరిపూర్ణబోధ ఫలమును బొందెదవని భావము.

కం. పరిపూర్ణమానసోత్సవ । పరమానందైక్య సత్యపరవశయోగ ।
స్ఫురణయదృచ్ఛాలాభక । పరులకు పెద్దలకు మ్రొక్కి బ్రతుకు
ముతండ్రీ । తరుణోపాయమిదియే మాతండ్రీ । పరమతహితమి
హపరగతులకుముఖ్య । కరముసర్వసౌఖ్యకరమనినను దలచిబ్రతు
కుముతండ్రీ । తరుణోపాయమిదియే మాతండ్రీ. 123

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణ బ్రహ్మానందైక్య సుఖానుభవులగు, యదృచ్ఛాలాభసంతుష్టులైన, పెద్దలకు వందనములు చేయుము. ఇదియే నీవు తరించుట కుపాయము పెద్దలసేవ జేసి వారి హితమును బొందుటే, ఇహపరములకు ముఖ్యసాధనయని, నన్ను దలచి బ్రదుకుమని భావము

కం. పెద్దలగనుగొనిశరణను । పెద్దలకందరికి ముఖ్యప్రియశిష్యుడవై
పెద్దలనంతర్పింపుము । పెద్దలసేవాత్మసిద్ధి ప్రియమైనబుద్ధీ । విను
భయభక్తిగలిగిప్రసిద్ధి । పెద్దలొకవేళ పరమార్థ రహస్యము ।
పొద్దిక ఉల్పగశ్రద్ధచేవిను మనియుప్రియమైనబుద్ధీ । వినుభయభక్తి
గలిగిప్రసిద్ధీ. 124

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణానుభవులయిన పెద్దలనుజూచి, వారికి శరణుజేయుము. పెద్దలందరికిని ప్రియశిష్యుడవై, వారికి నన్నపానాదులిచ్చి పూజించుము. పెద్దలను సేవించుట వలన నాత్మసిద్ధియగును. ఒకానొక వేళ పెద్దలు పరమార్థరహశ్యము చెప్పగా, శ్రద్ధచేత వినుమని భావము.

కం. పెద్దలననుగాదలపుము । పెద్దలకందరికి నాత్మపెద్దలె పెద్దల్ ।
పెద్దలకొరకలకు మెప్పుడు । పెద్దలసేవాత్మసిద్ధి ప్రియమైనబుద్ధీ।

నీకిదిసర్వసత్యసమృద్ధీ । పెద్దలుదెల్పెటి విద్యాబుద్ధులు బ్రహ్మ ।
విద్యాభ్యాసము నభివృద్ధిజేయునునీకు ప్రియమైనబుద్ధీ । నీకిదె
సర్వసత్యసమృద్ధీ. 125

తా. శిష్యా! పెద్దలనగా, నాత్మానుభవులే, పెద్దలు. అట్టి పెద్దలను నమ్మిగా దలపుము, ఎప్పుడును పెద్దలను వదలకుము, ప్రియమైన బుద్ధిచే పెద్దల సేవించిన నాత్మసిద్ధి కలుగును. పెద్దలు చెప్పె, విద్యాబుద్ధులు, నీయొక్క బ్రహ్మవిద్యాభ్యాసమును వృద్ధిజేయునని భావము.

శ్రీగురుభ్యోనమః.

శ్రీ శుద్ధాద్వైతప్రబోధ గురుశిష్య సంవాదము:
ఉత్తరభాగము—పంచమ ప్రకరణము.

కం. పరమేశపరమకారణ। పరమానుగ్రహవిహార ప్రణవాకారా। పరమానందసుధీరా। పరశివతత్త్వార్థసార బ్రహ్మవిచారా। శరణుగురు శ్రీపరమావతారా। పరమవిజ్ఞాన సంభరితముగని హా। పరసౌఖ్యకరమైన స్థిరబోధనొసగింపు బ్రహ్మవిచారా। శరణుగురు శ్రీపరమావతారా. 1

తా. పరమకారణుడైనట్టియు, ప్రణవస్వరూపుడైనట్టియు, పరమానందమయుడైనట్టియు, పరతత్త్వసారభూతుడైనట్టియు, బ్రహ్మవిచారుడునైన సద్గురువరా, పరిపూర్ణ జ్ఞానముతో గూడుకొని, యిహపరములకు సాధనయగు స్థిరబోధనొసగుము. శరణుజేయుచున్నానని భావము

కం. పరమగురునాజ్ఞగొని నే। పరిపూర్ణాఖండయోగ ప్రభజూపిమహా। పరిపూర్ణముచే నెరుకను। పరిశీలనజేసితీసి బైటవేసితిగా వేసినయెరుక పరిసిపోయెనుగా। గురుతులేని యచలపరిపూర్ణజలధిలో। పరవశసత్యసంభరితుడవై వెలుగుబైటవేసితిగా। వేసినయెరుకపరిసిపోయెనుగా. 2

తా. శిష్యా! నేను నాపరమగురునాజ్ఞతీసికొని, అఖండపరిపూర్ణప్రకాశమునుచూపి, ఎరుకను బోగొట్టితిని, ఎరుకపరసిపోయెనుగదా? యింకనీకేమికొరత యున్నది. యింతంతనరాని పరిపూర్ణజలధిలో పరవశుడవై ప్రకాశింపుమని భావము.

శ్రీమత్ప్రారబ్ధశేషానుగతజీవపరితాప శిష్యవైరాగ్యము.

కం. గురుడిట్లనిబోధించిన । వరశిష్యాగ్రణివివేకవన నిధియనిమీ । పరిపూర్ణబోధపరసుఖ । పరవశమునజూడలేక భ్రాంతితొలగనుగా । నిజపరదేహస్ఫురణే మరచెనుగా । యెరుకతనువులరెంటినెరిగితొలగించేమీ । చరణాబ్జముల నొరిగిమరిచినిద్రబోగా భ్రాంతితొలగనుగా । నిజపరదేహస్ఫురణేమరచెనుగా.

తా. గురువరా! నేను దేవరవారి పాదపద్మములమీదబడి పరిపూర్ణ పరవశనిద్రబోగా, ఎరుకశరీరముల భ్రాంతి తొలగిపోయి నేను నిజగుణను స్ఫురణే మరచితినని భావము.

కం. నేనెక్కడనీమలినవి । ధానాన్వితసర్వసంస్థితాశేషజగ । జ్ఞానంబెక్కడతత్సం । ధానముఖశృంగవిధ మధర్మముగాదే । శశనోద్యానస్థానముగలదే । వానలేనిపిడుగు మానులేని తోడుగు । కానరానియుడుగు గానుపించునెయట్టిధర్మముగలదే । గగనోద్యానస్థానముగలదే. 4

తా. నేనెక్కడ, అనగా పరిపూర్ణమైన నేనెక్కడ? మలినములతో గూడుకున్న భ్రమమూలకమైన, యీకనుబడే ప్రపంచజ్ఞానమెక్కడ? నేనైన పరిపూర్ణమునకును, యీ ప్రపంచజ్ఞానమునకును యేమి సంబంధమున్నది? సంబంధమేమియును లేదు. ఈ సంబంధమెట్లున్నదనగా గాడిదకు కొమ్ములున్నట్టులను, ఆకాశవనమునందలి పుష్పములవలెను, వానలేని పిడుగువలెను, మండలులేని తోడుగువలెను, కానరానియుడుగువలెనున్నది. అనగా నీపైన జెప్పినవన్నియు లేనివేనని భావము.

కం. నాశోకలీలచూచుచున్నది । యీకాపురమెల్ల నెవరికెక్కునో నిక [illegible]ము । దేకరణిజరుగునో విధి । లోకాలోకములు నాకులోకువపడునా । లోకువపడక యేకత్వమగునా । సాకారామునినిరాకారము

నివేరు । లేకున్న తెల్పునేలోకవార్తలునాకు లోకువపడునా । లో
కువపడక నేకత్వమగునా. ౫

తా. గురురాయా! నాకొక సంగతి తోచుచున్నది. ఈదిక్కు
లేని భ్రమ లోక కాపుర మెవరికొరకు ? ముందెట్లు జరుగును ? పరి
పూర్ణామందేదియు తోచని నాకీలోకాలోకములగుపడునా ! అగుప
డకపోతే నొక్కటైన పరిపూర్ణమేయగునా ? సాకారమని, నిరాకార
మని, వ్యత్యాసము లేనప్పుడు లోకవార్తలు నాకెట్లు తెలియును ?
తెలియవని భావము.

కం. యెవరికిబట్టని కాపుర । మెవరికిసంసారధర్మ మెవరికివిశ్వం । బెవ
రికినెవరంటకహరి । శివయనరేముందుమాయ ఛీఛీనాకేలా । పో
యినపీడ వివరింపనేలా । కవలబిడ్డలరీతి భువిలో తనువెరుకలు ।
తవిలిబెరిగియెరుకయవలీలగాబోవు ఛీఛీనాకేలా । పోయినపీడవివ
రింపనేలా. 6

తా. భూమియందు శరీరము, ఎరుక, అమడబిడలవలె పుట్టి,
రెండు నొకటిగా బెరిగి, వ్యష్టిరూపములై, ఒకరికొకరు వేరై, హరి,
శివయను నామముల నుచ్చరించుచుండి యవలీలగా ఎరుక ఎప్పుడో
చెప్పకుండా పోవుచున్నది. ఛీ, ఛీ నిలువకుండా పోయ్యే పీడ నాకెం
దుకు. ఈ సంసార మెవరికి కావలెను. పోయినపీడను నెందుకు వివ
రించవలెనని భావము

కం. నా తెలివిమరుచునపుడీ । నీతినిషిద్ధములు లేనినిచప్రపంచం । బేత
త్వవిలయములలో నేతావునసీడ లేక నేమిగాబోనో । లయకా
రుబఘాతకేమగునో । శాంతి పెట్టినయుకు కేయాతీరుబోవ, దేహాత్మ
శక్తులనిపంచభూతాకృతులురజమై నేమిగాబోనో । లయకారుబఘా
తకేమగునో. 7

తా. నాయొక్క తెలివి మరచిన కాలమంతనగా, నేను పరిపూర్ణమైనప్పుడీపంచ ప్రపంచముండుట కెక్కడను తావులేక యేమిగాబోవుచున్నదో, భ్రమకు కారకులైనవారిపని యేమగునో, పాతిపెట్టిన, ఎరుకే యీప్రకారము లేనిదైపోతే, యేజాతినీతి కెక్కని పంచభూతములచే నేర్పడిన శరీరములు దుమ్మైపోవునని భావము.

కం. తానుంటే నేవిశ్వము । తానొప్పగకన్నుమూయు తరి నేమగునో ।
తానెంతనికనిపెట్టును । తానే తానగుచు నెరుక తానేపోయెనుగా
అచలములోన గానదాయెనుగా । తానెరుగనీప్రజ్ఞ లేనే లేదనియ
హాము । బూనిననీబయిట దేని నంటక తనలో తానే పోయెనుగా ।
అచలములోన గానదాయెనుగా. 8

తా. తానను నెరుకయుంటే నీవిశ్వమున్నది. తాను నిద్రించినప్పుడేమగునో, తానెంతని కనిపెట్టగలదు. ఎరుక తాను లేని దానిని నెరిగి తానే తానై పరిపూర్ణమందు దేని నంటక, కానరాకపోయెను. అనగా, పరిపూర్ణమైన, ఎరుకే పరిపూర్ణమని భావము.

కం. తానున్నప్పుడె లోకులు । నానాజాగ్రతత నిదినాదన రేమో
తానెరుకమరచు క్షణమున । పోనేమోజగము సర్వపూర్ణాముగా
నూ । పోకున్నజడమేమి జేసునూ । తానేమి జేయక పీనుగవలె
తనువు । దేనికైననుకలసిరానే రాదనుతోలగె పూర్ణాముగానూ ।
పోకున్నజడమేమి జేసునూ. 9

తా. తానుండే సమయమందే లోకులు, లోకములు, నీది, నాదియనుట, మొదలైన జాగ్రతలున్నవి తానెరుకను విడచిన తత్క్షణమే జగము పరిపూర్ణముగా పోవునేమో, పోకుంటే యీజడమైన మొద్దు యేమిచేయగలదు. ఎరుకపోయినప్పుడు, శరీర మెందుకును పనికి రాదు. ఎరుకే లేనిదైనప్పుడు శరీరమున్నా లేనిదేననిః భావము,

కం. ఓహోహోయెరుకేమో । సాహసమున సర్వవిషయ సంసార
ముని । ర్వాహకమొనర్చెనను తన । యూహానునిష్ఫలము జేసి
యొక్కటేగునుగా । తనువిపుడొకటే చిక్కుబడియెనుగా । దేహి
దేహములతో మోహబాహుళ్యమై । కుహకమున బెరిగి తానహి
తము నిల్వకయొక్కటే గెనుగా । తనువిపుడొకటే చిక్కుపడి
యెనుగా. 10

తా. ఓహో యిదియేమి చిత్రము, దేహికిన్ని, దేహమునకున్ను, యింతనురాగము గలిగివుండి, ఒకదాని నొకటి యెడబాయలేక నొకటిగా బెరిగి, దేహి తాను యావత్తు సంసారము నిర్వహించెదను, యేమేమో కార్యములు చేసెదనను, తన యావత్తు యూహలును నిష్ఫలముచేసి తానొక్కటే చెప్పకుండా, పేరూ, వూరూ లేకుండా పోవుచున్నది. ఇప్పుడు శరీరమున కొక్కదానికే చిక్కు గలిగెనని భావము.

కం. గురువులయెరుకనువిడిచే । తెరవడిగితిగాని రెంటి తెగదీసినికక్
కొరతలునిల్పకుమనియే । తరుణములోనడుగనట్టి తప్పునాదాగా ।
అందుకుశిక్షమరలనంటెనుగా । యెరుకతొలగినవెనుక గురిగురు
తులేనియీ । మురికిశరీరమేకరణిమారేగీతూతప్పునాదాగా ।
అందుకుశిక్షమరల నంటెనుగా. 11

తా. మొదట ఎరుకనువిడచు మార్గము చెప్పుమని నా సద్గురువు నడిగితినిగాని ఎరుక శరీరముల రెంటిని విడిచే మార్గమొక సమయమందైనను అడుగకపోతిని అడగనితప్పునాదే దానికి తగినశిక్షమరలనాకంటివచ్చెను. యెరుకపోయిన మీదట నీగురుతులేని జడమైన మురికిశరీరమును నెట్లు జరుపుదునని భావము.

కం. దానికినిదిదీనికినది । మేనెరుకలకొకటికొకటి మెళనమునిము ।
స్నేమూరుమార్గమింటిని । గానియొకానొక్కనాటి కాలమందైనా ।

రెంటినివిడుచు జ్ఞానాభ్యాసమునా । పూనియడిగినది తేనె లేకను
పోనే । గానతనువిపుడే విధానచరించు నే కాలమందైనా । రెంటి
నివిడుచుజ్ఞానా భ్యాసమునా. 12

తా. శరీరము, యెరుక నొకదానికొకటి మేళనంగానున్నవని యనేకపర్యాయములు నేను వినియుండిన్ని రెంటిని విడిచిపెట్టే సంగతినొక కాలమందైనా నడుగకపోతిని గనుక నిప్పుడీయెరుక లేని శరీర మే ప్రకారము చలించును ? నాకేమి యుగోచకున్నదని భావము.

కం. ఇతరేతరమూలకమై । స్థితితనువెరుకలకు భోగచర్యలు నొకటై।
జతగాపోకనుమృతి సం । గతికాలముభేదమైతే కడగండ్లే నిజమూ
తనువున్నపుడే వెతలున్నవనుమీూ । మతిలేనియీూదేహపతన ప
ర్యంతమూ । గతకార్యములలోన గతులుమగ్గతులేమో గడగం
డ్లేనిజమూ । తనువున్నపుడే వెతలున్నవనుము. 13

తా. శరీరమున కెరుక ఎరుకకుశరీరము ఒకదానికొకటియాధారములై భోగకార్యము లొకటిగా జరుపుచు రెండునొకసారి పోకుండా, మృతికాలము భేదమైనప్పుడు నిజముగా తిప్పలుగలుగును, శరీరమున్నపుడే కడగండ్లున్నవి. జడమైన శరీరముపడిపోయ్యే పర్యంతము జరుగుకార్యములలో కష్టమేనని భావము.

కం. ఘడియకొక బ్రహ్మకల్పము । గడిపినవిధమౌను యల్ల కాలము నేపే
గను నెరుకదోలగవిశ్వము । నడుపుదునావల్లగాని నాటికేమౌనో
తనువికశుద్ధ జడమగుదుబోనో । నడమంత్రమగు లోకనడతలకే
మిలో । జడలేనికాలముకడగండ్లెగదనాకు నాటికేమౌనో । తను
వికశుద్ధజడమగుచుబోనో. 14

తా. ఈనడమంత్రమైన, ఎరుకపోయిన వెనుక నీవిశ్వనటనల నేనెట్లు జరుపుదును. గడియకొక బ్రహ్మకల్పముగా నున్నది. ఈ

లోకనటనలునాచేగానినాడు, నాకు కడగంట్లనిజము. నేనేమి జేయు దునని సంశయము గలిగెనని భావము.

కం. అనియిత్తెరగువసంశయ । వననిధిలోమునిగి శిష్యవరుడేమియు దో । చనిమనమునతనుగుణవే । దనతోతనగురునిపైన తాను మూర్ఛిల్లి । వలికేనునశ్రువులు నుప్పతిల్లి । తనుశేషప్రారబ్ధమను భవింపగజాల । ననిదీనికేమిసాధన దెల్పుమని మ్రొక్కితాను మూర్ఛిల్లి । వలికెనుయశ్రువ్రుఃలు నుప్పతిల్లి. 15

తా. సద్గురువర్యా! ఇటువంటి సంశయ సముద్రమునందు మునిగి యేమియు తోచకున్నాను. నేనుయీశేషించినశరీరప్రారబ్ధము అనుభవింపజాలను. దీనికేమైనా సాధన యున్నదేమో తెల్పుమని అడుగుచూ, కన్నులవెంబడి నీరుకారుచు, గురుని పాదములమీద బడెనని భావము.

కం. స్మృతిలేకనుపదములబడి । నతిసంశయశోకభయము లమరినశి ష్య । స్థితిగతులు దెలసి శ్రీగురు । పతికరకమలముల లేవబట్టి తాన నియే । కౌగిటనుంచియతి ప్రేమగనియె । క్షితినిమద్భక్తసంతతు లలోనీకన్న । మతిమంతులెవ్వరీవెత లెందుకని లేవబట్టి తాననియే కౌగిటనుంచి యతిప్రేమగనియె. 16

తా. అతిసంశయముతోను, దుఃఖముతోను, భయముతోను, దేహముమీద స్మృతిలేక, తనపాదములమీద బడియున్న శిష్యునియొక్క స్థితి తెలిసి, గురుమూర్తి తన శ్రీహస్తములతో లేవనెత్తి, మహా దయచే కౌగిటజేర్చి, నాయనా, నాశిష్యులలో నీకంటే బుద్ధిమంతులెవరునులేరే, నీ వెందు కిట్లువ్యాకులపడెదవని గురువరుడు శిష్యునియడి గెననిభావము.

కం. ఈలాటియల్పసంశయ । మేలాగునతో చెదినికేమని నాతో । నాలోచింపగవలదే । కాలమునమకూడితనువు కడచెందే వర

కూ। భోగింపకతీరదా ఖరకూ। యేలీలనైన నాకాలములో
బ్రతికె, మూలమువిని గుణశీలుడవై మెలగుకడజెందేవరకూ।
భోగింపకతీరదాఖరుకూ. 17

తా. శిష్యశ్రేష్ఠమా ! నీకీలాటి స్వల్పసంశయ మేలాగుతోచి
నది. తోచితే నన్నడుగగూడదా ? కాలముతీరి శరీరము పడిపోయ్యే
వరకు ననుభవింపకతీరదు యేలాగునైనను నాకాలములో నెట్లుండ
వలెనో నామార్గము చెప్పెదను. విని, ఈశరీరముండువరకు బుద్ధిమం
తుడవై యుండుమనిభావము.

శ్రీమదఖండగురుప్రార్థన.

కం. బ్రహ్మశ్రీపరమేశ్వం। బ్రహ్మాదిబుధేంద్రహృదయపంకజహితస।
ద్బ్రహ్మానంద పరాత్పర। బ్రహ్మాండాఖండచర్యబ్రహ్మగురువర్యా।
సకలమోక్షశాశ్వితైశ్వర్యా। బ్రహ్మవిద్వర్యమీ బ్రహ్మసుఖా
నంద బ్రహ్మజ్ఞులకు నేనుబద్ధుడనైయుందు బ్రహ్మగురువర్యా। స
కలమోక్షశాశ్వితైశ్వర్యా. 18

తా. పరబ్రహ్మస్వరూపా, బ్రహ్మ, విష్ణు, మహేశ్వరాదుల
హృదయకమలములకు మిత్రుడా, పరానందస్వరూపా, బ్రహ్మాండాఖం
డరూపా, నిత్యమోక్షమనే శాశ్వితైశ్వర్యా। బ్రహ్మవిద్వర్యా, సద్గు
రువర్యా, పరిపూర్ణసుఖానందులైన బ్రహ్మవేత్తలందరికిని నేనుదాసు
డనై యుండెదననిభావము.

అఖండసమాధిబోధలక్షణము.

కం. గురుపరమేశ్వరుకరుణను। గురుబోధోపరతిమరిగిగురుతరభాస్వ।
త్పరిపూర్ణభావహర్మ్యం। తరశ్శ్రుతి నవహేమపుష్పతల్పమునం
దూ। పవళించితత్పరసుప్తినొందూ। మరిచి నిద్రించితే మరుపు
దానిలోకన్ను। దెరచితేనాస్మరణమరువకు మరువకు తల్పమునం
దూ। పవళించితత్పరసుప్తినొందూ. 19

తా. శిష్యా! గురుమూర్తి కరుణచేబొందిన, బోధోపరతి మరిగి పరిపూర్ణభావమనే, మేడలోనుండు శృత్యంతమను బంగారు పూలపాన్పుపై పవ్వళించి, అచలనిద్రపొమ్ము. మరచినిద్రించితే బ్రహ్మానంద పరవశమనుభవింపుము, కన్నుతెరచితే నాయొక్క స్మరణను మరువకుమని భావము.

కం. నిదురించెటివేళలగురు । పదకమలామృతరసాప్తిపరవశముననే ।
నిదురించి నిదుర మేల్కన । పదపడినీయుత్తబట్టబైటా నీబోధా ।
గనుగొనుమచలపదమనుచు మేధా । పదుగురు కేదహానునదియే
నీకు రాత్రి । యేదహాముసీకగునదిలోకనిశియగుబైట నీబోధా ।
గనుగొనుమచలపదమనుచు మేధా. 20

తా. శిష్యా! నిదురించే సమయములం గురుపాదారవిందమకరందపాన పరవశమున నిద్రించి, నిదుర మేల్కని, యీ పరిపూర్ణమే అంతటా నిండియున్నదనిచూడుము. లోకమున కేదిపగలో నదినే నీకురాత్రి, నీ కేదిపగలగునో అదినే లోకమునకు రాత్రియని భావము.

కం. ఎన్నెన్నొబోధలను । విన్నావుగదా యనేక వేదార్థములన్ ।
గన్నావుగనుక దెలిపెద । నిన్నటికిని బయలుకన్ననిక లేదు మిన్నా
నేబోధలెవ్వరిచాతవిన్నా । వున్నదున్నట్ల నేమున్న సాధుల
వలన । విన్నట్లు కన్నట్లు నన్నట్లు దెలిపితినిక లేదుమిన్నా । యేబో
ధలెవ్వరిచాతవిన్నా. 21

తా. శిష్యా! ఎన్నియోబోధలను, వేదార్థములను వింటివిగదా! నెవరిచేత నెన్నిబోధలనువినినా, పరిపూర్ణమునకంటే యెక్కువైనదేదియును లేదు. నే నిదివరకు పెద్దలవలన వినినట్లు చూచినట్లును న్నదున్నరీతిగా నీకు చెప్పితిని. యింతకంటె నెక్కువ లేదని భావము.

కం. నేనిట్టిబట్టబైటను । తనవారులకునలవిగానితత్వార్థముబ్ర । హ్మా
నందమహార్ణవముగు । నానిజరూపమున నిలచినాగురుని భాటా ।

వెంబడిదెలుపునానోటి మాటా । దేనికర్థము నీవుదానివై వెలుగ
వి । జ్ఞానభాస్కరయభిధాన మొసగుదు నింక నాగురుని భాటా
వెంబడిదెలుపు నానోటిమాటా. 22

తా. శిష్యా ! నేనిట్టిపరిపూర్ణమందుండి తనకు నితరుల కలివి గాని నాసద్గురుని భాటయగు పరిపూర్ణమును నీకుదెల్పితిని. నీవా పరిపూర్ణానంద మహాసముద్రమున ప్రకాశింపుచుండుము. ఇది మొదలుకొని నీకు జ్ఞానభాస్కరుడని పేరుపెట్టుచున్నాను. జ్ఞానభాస్కరుడనగా పరిపూర్ణజ్ఞానమను సూర్యుడని భావము.

కం. తనవృత్తికెరుకబొడమిన । ఘనబ్రహ్మజ్ఞానశూన్య కళతానొం
దుగ । తనుపరిపూర్ణవిలాసము । దనరినయాతత్వ చిహ్నముత
నకగుపడుగా । తరుకోటరాంతరవహ్ని జెలగా । కొనలిగిర్చనివృ
త్తమువిరళించునే । మననశీలుడటులబెనగూనే విషయాశతనకే
నగుపడుగా । తరుకోటరాంతరవహ్ని జెలగా. 23

తా. శిష్యా ! తానుజేయుగుత్తులలో యెరుకభావముతోచిన యెడల నాత్మజ్ఞానములేని శుగ్ధపామరుడగును. తానెచ్చట జూచినా పరిపూర్ణవిలాసమును పొందిన యెడల, నాపరిపూర్ణము తనకే యనుభవముగాని, యెరుకయందుండువానికి గోచరముకాదు. అగ్నివలన కాలి, కొనలిగిర్చనిచెట్టు ప్రబలునా ? ప్రబలము కాదు. అటులనే గురువాక్యార్థమును మననముచేయువాడు విషయాశలను బొందడని భావము.

కం. ఆకలినిద్రాతురరతి । వ్యాకులసమయముల నన్యవార్తలు చెవు
లకు । సోకగతీవ్రాశలనీ । వేకరణిన పేతుపడుదువీకరణీ బోధా ।
నాకలకుమటుల నీకున్న మేధా । ఆకార్యములరీతి చేకొని సంతు
ష్టి-నీకీబోధలసుఖమునా కొలదిగలదనుకో యీకరణిబోధా । నా
నలకుమటులనీకున్న మేధా. 24

తా. శిష్యా! నీవాకలిగొనినప్పుడును, కంటిమీదికినిద్రవచ్చినప్పుడును, రతివ్యాకులసమయమందును, నీకితరవార్తలేవియు వినబడక, వాటియందే నీమనస్సెట్లుమగ్నతజెందునో యావిధముననే నీతెలివికొద్ది సద్గురుబోధను వదలకుము. పై కార్యములయందెట్లు సంతుష్టిపొందెదవో నీకీబోధసుఖము, నాకొలదివున్నగనుకొనుమని భావము.

కం. గురుబోధకొరకు నెరుకను । గురుదక్షిణగా నొసంగిగురుగుహ్యాంత । సద్గురుయోగ సప్తభూముల । గురు తెరిగిమదీయ్య భక్తకోటి లోతిరుగా । గురుమంత్రార్థ స్మరణనుమరగా । గురుమనుసూపి నపెద్దగురుతులోగురిమరచే । పరిపూర్ణముగువరకు పరిపూర్ణమిదెభక్తకోటిలోతిరుగా । గురుమంత్రార్థ స్మరణనుమరుగా. 25

తా. గురుబోధకొరకెరుకను, గురుదక్షిణగానిచ్చి పరిపూర్ణ సప్తయోగభూముల నెరిగి, గురుమంత్రార్థమును స్మరణ జేయుచు నాగురు పుత్రులతోటినుండుము. గురుడుజూపిన గురుతులో, ననగా నచలమందు గురిమరిచేపర్యంతమిదే పరిపూర్ణమని భావము.

యోగసప్త భూములనగా

(1) సుఖేచ్ఛ, (2) విచారణ, (3) తనుమానసి, (4) సత్వాపత్తి, (5) సంసక్తినామిక, (6) పదార్థభావన (7) తురీయము — (1) సుఖేచ్ఛ:-బహుజన్మార్జిత సుకృతపరిపాకమువలన, జ్ఞానముగలవాడై, యీసంసారసాగరమెట్లుదాటగలనని పరితపించి, పెద్దలజేరి, వారికారణమువలన, సత్కర్మాచరణంబును, వేదాంతశాస్త్ర పరిజ్ఞానంబును గలిగిమోక్షమునపేక్షించుట,సుఖేచ్ఛయనంబడు— (2) విచారణ:-అద్వైతశాస్త్రపరిజ్ఞాన, సత్సంగవైరాగ్యంబులు గలిగి, బ్రహ్మమెయ్యదియని విచారించుట, విచారణ యనబడును— (3) తనుమానసి :- పై రెండుభూమికల సాధనపూర్ణముగాగలిగి, దారుణములగువిషయేంద్రియముల త్రోవులతో దగులక, మనస్సునక్షీణింపజేయుట తనుమా

నసితుమనబడును. దీనికేఅసంగమనిమరియొక పేరు— (4) సత్వాపత్తి:- యీమూడుభూమికల నభ్యసించి, ఇంద్రియార్థములందాశమాని, యితరసంకల్పములులేక బ్రహ్మనిష్ఠగలిగియుండుట సత్వాపత్తియనంబడును— (5) సంసక్తినామిక:-ఈ నాలుగుభూమికల అభ్యాసమువలన విషయసంగమము, గుణత్రయసంగము లేక బ్రహ్మనిష్ఠయందు పట్టుదప్పకయుండుట సంసక్తినామికయనంబడును — (6) పదార్థభావన:- ఈ యైదుభూమికల విశేషాభ్యాసముచేత బాహ్యాంతరదృశ్యములేక, స్వాత్మారాముండై బ్రహ్మము నేననుట పదార్థభావనమనంబడును— (7) తురీయము:- ఈ యారుభూమికల మార్గ మెరిగి, నేమిటను భేదములేదని తెలిసికొని, పరబ్రహ్మమాత్రుండైయుండుట తురీయమనంబడును— ఇందులో మొదటి మూడు భూమికలు జాగ్రదవస్థయనియు, నాలవభూమిక స్వప్నావస్థయనియు, ఐదవభూమిక సుషుప్త్యావస్థయనియు, ఆరవభూమిక తురీయావస్థయనియు, యేడవభూమిక అవాఙ్మానసగోచరమైనదనియు దెలియవలెను.

కం. నానిజరూపమెనీవని । నానావిధరూపనామ నటనాదుటనీ । వేన
  నినీనాభేదము । లేనేలేనుచు యచలలీలజూపితిగా । చూచినగురు
  తుమాను మంటినిగా । నేనేమిదాచకనీనియమాఖండ । జ్ఞానస
  మాధివిధాన మెరిగించి యాలీలదెలిపితిగా ! జూపినగురుతుమాను
  మంటినిగా. 26

తా. శిష్యా ! నారూపమైన పరిపూర్ణమేనీవని అనేకమైన రూపనామనటనలన్నియు నీవేనని, నీ, నా యనుభేదము లేనేలేదనియు, బోధింప పరిపూర్ణగురుతను చూపినానుగదా ? చూచిన గురుతును మరచిపొమ్మని చెప్పితినిగదా? నేనేమియు దాచకుండా పరిపూర్ణజ్ఞానసమాధిమార్గమునంతయు కొరతలేకుండా నమ్మజెప్పితినని భావము.

కం. ననుమరువకు ననుమరువకు । ననుమరువకు మచలబోధనాటినదా
  కట । ననుమరువకు ననుమరువకు । ననునీవై మరచిపొయ్యేనాటి

కేపోరా । మరిచేగుర్తు వెనక దేకదరా । వినుకనుతినుపనులుత
నువుకలదాకను । ననుమరచుటొందుకీ యనుమానమొందు కా నాటి
కేపోరా । మరిచేగుర్తు వెనక దేకదరా. 27

తా. శిష్యా! మాటికి మున్మాటికి నీకచలబోధ మనస్సున స్థిరమై నన్ను నీవై మరచిపోన్యే వరకును, నన్ను మరువకుము. విను, కను, తినే మొదలగుపనులన్నియును, శరీరముండువరకుంటున్నవి. ఇంత అనుమానమెందుకు, శరీరమున్నంతవరకును నన్ను మరచుటుండకు. నన్ను ధ్యానింపుచుండుమని భావము.

కం. నీకికఘటప్రారబ్ధము । సోకగతనువిషయపూర్వస్మృతిచే కార్యా
నీకములు జరుపుటకును వి । వేకములగు బ్రహ్మబుద్ధివిధినియమ
ములా । దెల్పెదష ట్త్రింశాఖ్యలక్షణలా । నాకరణీతనువున్ననాట
నుంచికడ । లేకనుపరిపూర్ణలోకమందునజెందు విధినియమములా
దెల్పితిష ట్త్రింశాఖ్యలక్షణలా. 28

తా. శిష్యా! ఇకముందునీకు శరీరసంబంధప్రారబ్ధముసోకగా, ప్రపంచవిషయిక కార్యములు జరుపుటలో, శరీరమున్నంతవరకు, పరిపూర్ణావలోకమందే నిలుపుటకు నియామకములైన, క్రింద జెప్పబడిన ముప్పదియారు ఆఖ్యలుగల బ్రహ్మవిధులచే నీకు దెల్పెదనని భా.

అఖండప్రసాదనియమము.

కం. త్రివిధభవద్దీక్షలలో । త్రివిధాకృతమద్గురూప దేశకళావి । ర్భవ
రూపత్రయములచే । త్రివిధప్రబోధలను జేసి తెల్పితిముందూ ప్రవి
మలశివజీవైక్యమందూ । త్రివిధదీక్షాశ్రమ త్రివిధోపశమములకు ।
త్రివిధప్రసాదములివిగో గైకొనువత్సా తెల్పితిముందూ ప్రవిమల
శివజీవైక్యమందూ. 29

తా. శిష్యా! జీవేశ్వరైక్య సంధానముజేసినపుడు, నాగురువు నాకిచ్చిన యనుభవరూపమైన, తత్పద, త్వంపద, అశిపదరూప

త్రయములచే, మూడుబోధలను బోధించితివి. త్రివిధదీక్షలు, త్రివిధా శ్రమములు, త్రివిధోపదేశములకు గాను, త్రివిధప్రసాదము లిచ్చెదను. గ్రహింపుమని భావము.

కం. అంగసుదీక్షనుగురుపర । మాంగప్రసాదమున । భావయంతదీ
క్షా । సంగతిభావప్రసాదము । పొంగికళాదీక్షచాత పొందువై
భవమూ । గురుకళ సుప్రసాదాశోభితమూ । రంగుమీరగను
స్థానాంగభావాత్మల । శృంగారశిశ్రూష సాంగోపాంగ క్రియల
పొందువై భవమూ । గురుకళసుప్రసాదాశోభితమూ. 30

తా. శిష్యా! అంగదీక్షచే గురువు యొక్క పరమాంగమైన పరిపూర్ణప్రసాదమును అట్టి గురుకళ అంతరమందున్నదనే భావము గల, అంతర్దీక్షచే భావప్రసాదమును, అట్టి గురుకళాదర్శనము కలుగ జేయు, కళాదీక్షచే, కళాప్రసాదమును పొందుము స్థాన శిశ్రూష, అంగశిశ్రూష, భావశిశ్రూష, ఆత్మశిశ్రూష, యీనాలుగుశిశ్రూషలు గురుమూర్తికి సాంగముగా జేసి కడతేరుమని భావము.

కం. ఏత త్త్రివిధప్రసాదవి । భూతులజెలువొంది యచలభూతార్ణవ
సం । భూతమహాపరవశవి । ఖ్యాతిగననుసీలోనిల్పి ఘనుడవై తిరు
గూ । నాయోగాంతర్ఖ్యాతి గురు తెరుగూ । భూతములలో సర్వ
జాతినీతిమత । భీతులొందక బ్రహ్మజాతులలోయోగ ఘనుడవై
తిరుగూ । నాయోగాంతఖ్యాతి గురు తెరుగూ. 31

తా. శిష్యా! ఇటువంటి త్రివిధప్రసాదము లనుభవించి పరిపూర్ణమహాసముద్రమునందు గలిగిన పరవశముచేనున్న నీలోనిల్పు ఘనుడవుకమ్ము సర్వభూతసమ్మతముగా జాతి, నీతి, మతభేదములు విడచి బ్రహ్మజ్ఞులలో శ్రేష్ఠుడవై నాయొక్క అంతర్యోగమైన పరిపూర్ణబ్రహ్మను గుర్తెరిగి ప్రవర్తించుమని భావము.

గురుశిష్యరహస్యపరమ గృహకృత్యవిధి.

కం. నేనున్నదాకనాయా । ధీనమునీప్రాణమాన దేహాదులునే । కాన
కునిక్కమునాయా । జ్ఞనిహపరములకు నింకేమిలేదనుకో । ఆజ్ఞ
కుమించికానేకాదనుకో । లేనేలేనియవల నానిజబోధాజ్ఞ । మా
నాకాజరుపుమనమేనులుండేవరకు గేమిలేదనుకో । ఆజ్ఞకుమించి
కానేకాదనుకో. 32

తా. శిష్యా ! నేనెంతకాల మందునో నంతపర్యంతం నీప్రాణ
మాన దేహాదులు నాయధీనము ఇహపరములకు నాయాజ్ఞతప్ప యితర
మేమియులేదు నాఆజ్ఞకుమించి యేదిన్ని కాదనుకొమ్ము కాబట్టి మన
శరీరములుండువరకును నాబోధాజ్ఞను విడువకుండా జరుపుకొనుమని
భావము.

కం. నను నెచట నెచటగనుగొన । మనసగునో నచటనచటమహనీయ్య
ముచే । ననిశమునగుపడుదును నీ । మనమే నామనమువత్స మన
మొక్కటేరా । ఇదిగురుసూత్రమని తెలుసుకోరా । కనికరమున
నిన్నుగని నేవిడువకున్న । మనముననాభక్తిమానాకని వున్నమన
మొక్కటేరా ఇదిగురుసూత్రమని తెలుసుకోరా. 33

తా. శిష్యా ! నన్నేసమయమందైనను నెచటనెచట జూడ
వలెనని నీవు కోరెదవో అచ్చటనెల్ల నేను నీకు దర్శనమిచ్చుచుందును
నీమనసున నామీఁద భక్తిమానక నీవుండి నీమీఁదికనికరముచే నేను
నిన్ను విడువకుండిన నీమనస్సే నామనస్సు మనమిద్దర మొకటేయగు
దుము. ఇది గురుసూత్రమని గ్రహించుమని భావము.

కం. నీవంటగలుగుభక్తికి । నావంటనుగల కటాక్షమటనెను రెదురై ।
దేవీదేవరవలె పర । దేవతులుగభూనభమ్ము తిరుగుచుందుముగా
నీవునేననుభావైక్యవిధిగా । నేవేళనెచ్చోట నీవాత్మలోఁదలప ।
34

నా వేళగన్పడుదు దేవునివలె నెదుటతిరుగుచుందుముగా । నీవు నేన
ను భావైక్యవిధిగా. 34

తా. శిష్యా! నాయందు నీకుగలభక్తియు, నీమీద నాకుగల
కటాక్షము, నీరెండు నొకదానికొకటి యెదురుపడి రెండు నొకటేననే
భావముచే, పర దేవతలవలె భూమ్యాకాశాదులసంచరించుచుందుము.
ఏవేళ నెక్కడనైతే నన్ను నీ వాత్మలో దలచెదవో, నప్పుడు దేవుని
వలె నీముందర ప్రత్యక్షమగుదునని భావము.

కం. విడువగజాలము మనమొక । ఘడియైననుయొకరికొకరు గనిపెట్టు
టలా । జడివర్షములోపలబడు । వడిగల్లుకుశకలమునకు వకరూపై
నటులా । వకటిని వకటి విడుచుండనటులా । విడువవునన్నీవు విడు
వనినునీతావు । గుడమధురములు రెండువిడిబడియగు పను నేవక
రూపైనటులా । వకటిని వకటివిడిచుండనటులా. 35

తా. శిష్యా! జడివానలోబడే వడిగల్లుకు, దాని శకలముకును
ఒకటేరూపై, ఒకదాని నొకటి విడచియుండవు. ఆలాగుననే మనమి
ద్దర మొక గడియయైనా నొకరినొకరము విడచి, యుండజాలము.
బెల్లము, మాధుర్యము, వేరువేరుగా గనుపించునా? కనుపించవు, ఆ
ప్రకారమే మనమిద్దర మొకటేననిభావము.

కం. తనుమనధనములుమునునా। కొనరగనపిణంచినీతిరకోరికలేక ।
ధనమొసగి మరలనిచ్చిన । ధనము నపేక్షించనీకు ధర్మమేనట
రా । నీతనుమనధన మెవరోగనరా । కనికనినీకొక్కత్రృణమైన
నీకిచ్చె – దనుకానాకొకటున్నాదని పలుకనీకిదిధర్మమేనటరా ।
నీతనుమనధన మెవరోగనరా. 36

తా. శిష్యా! మొదట నీతను, మన ధనములు నాకు గురు
దక్షిణగానిచ్చి, యేకోరికలులేక యుండి, యిచ్చినధనమును కోరుట
నీకు ధర్మమేనా? నీయొక్కతను మన ధనములెవరో కొంచెమూలో

చింపుము. నిన్నుమాది పాపములి తృణమైనా నేను నీకిచ్చేవరకు, నాకొకట్టున్నదని నీవనుకొనుట న్యాయమేనా ! న్యాయముకాదని భా.

కం. మనపరమరహస్యార్థము ! కనుగొనవలెననుచు సాధుకంటకులె
ప్రుడుక్ । కనిపెట్టియుందురేమా । కనిపెట్టియుబ్రతుకునన్ను కన్న
కుమారా । కనుగుట్టుగ కడ తేరిపోరా । ననునీవువిడుచుట నినునేను
మరచుట । కనురెప్పపాటులోగని హసింతురునన్ను కన్నకుమారా
కనుగుట్టుగ కడ తేరిపోరా. 87

తా. చిన్నికుమారా ! మనరహస్యార్థము తెలిసికొనవలెనని సాధుజనకంటకులైన దుర్మార్గులు కనిపెట్టియుందురు. అటువంటి వారికి తెలియకుండా కడ తేరిపొమ్ము నీవు నన్ను విడచిపెట్టినను, నేను నిన్ను మరచినను వారు నిమిషమాత్రములో కనిపెట్టి నన్నుహింసన జేయుదురు. గాన జాగ్రతతో నుండుమని భావము.

కం. పుట్టినిగిట్టనియచలపు । నట్టడవినితిరుగువాని నమ్మకమని నే । ప
ట్టితివిగాన చెప్పిన, మట్టుకువిని పెట్టినంతమట్టు కేతినరా । నన్నిక
మీదరట్టుసేయకురా । పట్టువిడువక చచ్చినట్లు బడియుండుమూ
గుట్టుతనువిక పోవ్వేమట్టకీ దేవట్టుమట్టు కేతినరా । నన్నికమీం
రట్టుసేయకురా. 88

తా. శిష్యా జన్మమరణములు లేని, పరిపూర్ణమహారణ్యమధ్యను తిరిగే నేను మహానమ్మకమని నన్నాశ్రయించి, నా చెంత చేరితివి, గనుక నేను చెప్పిన మట్టుకువిని, పెట్టినమట్టుకు తిని, యనగా నేను బోధజేసినవరకు గ్రహించి, నీకు నేనిచ్చిన పరిపూర్ణానందము ననుభవించుచు, నీమూలము లేని శరీరము పొయ్యేవరకు చచ్చినట్టు పడియుండుమని భావము.

శ్రీగురుకటాక్షము లేక పరిపూర్ణసాక్షాత్కారము గలుగదు.

కం గురుడెరుకపరచిచూపిన । పరిపూర్ణముక్షణములోన బట్టబయల
గుక్ । గురుడెరుకపరచకుండిన । పరిపూర్ణము తనకునెటులబట్ట

బయలగురా । బయలెరుగాని దెరుక కాదటరా । గురుస్వామి
శితసత్పరిపూర్ణరత్నము । గురుకృపగలిగితే గురుడేగుర్తెరిగించు
బట్టబయలగురా । బయలెరుగాని దెరుక కాదటరా. 39

తా. శిష్యా ! సద్గురుమూర్తి శిష్యునకు పరిపూర్ణమిట్టి
దని బోధించి, కనుపరచినట్టయిన, నిమిషములో బట్టబయలుగా దెలి
యుచున్నది. గురుమూర్తి కనుపరచకపోతే తనకు పరిపూర్ణమెట్లు
తెలియును ? తెలియదు పరిపూర్ణమెరుగనిది ఎరుకే గదా ! గురు
రాయుని యధీనములోనున్న పరిపూర్ణరత్నమును, వారి యనుగ్రహ
ముగలిగిన వారే గుర్తెరిగించెదరని భావము.

కం. చక్కెరమాధుర్యమురుచి । మెక్కనివరులెరుగనేల మేల్కనలే
క । చిక్కనిదక్కనిమిక్కిలి । టక్కరిసేతలకు ముక్తిరాయిగ
న్పడునా । చదువులవలన తిక్కలణగునా । చక్కనిగురుబోధనె
క్కువవినకున్న । దక్కునేపరిపూర్ణ మక్కమలభవుకైనరాయిగ
న్పడునా । చదువులవలన తిక్కలణగునా. 40

తా. శిష్యా ! శర్కరనెన్నడును తిననివారికి చక్కెరమాధు
ర్యము తెలియదు. అటువలెనే పామరులు గురుమూర్తికి పరిచర్యలు
చేసి బోధనుబొందుటకు పాలుమాలి టక్కరిగా అనుభవములేకుండా,
నూరికిగ్రంథములుచదివిన మాత్రముననేపరిపూర్ణసుఖముగలుగునా?
చదువులవలనతిక్కలణగునా? అణగవు. గురుబోధచక్కగా వినకుంటే
బ్రహ్మదేవునకైనను పరిపూర్ణమును దెలియుటకలవిగాదని భావము.

కం. నదినీదుకాంతుచేనరు । డొందలకదరిజేరినోటనాదిరిన నగునే । అ
దురునుబెదురునులేకను । పదపడిన బేటిమీద పడితాసీదకనూ ।
యీదెటివారిగదియకెట్లగునూ । యిదెవినముగురుచేత మొదలె
రుగకతన । మదిచమత్కృతి బ్రహ్మపదమెట్లు సాధించుబడితాసీద
కనూ । యీదేటివారిగదియకెట్లగును. 41

తా. శిష్యా! ఈతగొట్టుటకు నేర్చుకొనవలెనని యిష్టముగలవారు నదియొడ్డున జేరి, యీతమాకురావలెనని యెంతసేపు గొణిగిన నను యీతయెట్లువచ్చును? ఈతనేర్చినవారిని నదిలోదించి, భయములేకుండా, వారితోకూడా, నట్టేటిలో చేతులతో నీదకుంటె యీతిరానేరదు. ఇదేవిధముగా సచలగురువులను సేవించి, పరిపూర్ణభావమును గ్రహించవచ్చునేగాని, యితరగురువులవగా యొరుకభావము నొందినవారి వల్లను, తమ తమ చమత్కారము వల్లను, సచలబోధను పొందనేరడని భావము.

కం. వినుముపనయనవిహీనుడు । తనుముందుంగసంధ్యనేర్చి తద్విధిన
త్పే । పనిలోకాశ్చర్యమునా । మనుజుని దాద్విజుడటంచుమహి
లోనెంచుదురే । చంచలవృత్తిగనిసహించుదురే । తనుశూద్రు
డేనిజముతనవిద్యవిపరీత । జనవాడికగుయోగిజనులతో సరియగు
నేమహిలోనెంచుదురే । చంచలవృత్తిగని సహించుదురే. 42

తా. శిష్యా! వుపనయనముకానిదే సంధ్యావందనము నేర్చుకొని, సంధ్యవార్చిన వానిని బ్రాహ్మణుడని చెప్పుదురా? వాని చపలత్వమును గురించి సహించెదరా? వానిని శూద్రునిగానే చూచెదరు. ఈ విధముగానే సద్గురుని వలన, నుపదేశము బొందకనే, తానాయుపదేశమునకు మీదిభావము నెరిగిన, నది మిగుల విపరీతమగునేగాని, తెలిసినవాడు కానేరడు. అట్టివాడు చపలుడనబడును. అట్టి కపటాత్ముడు సాధులతోటి సాటిగాడని భావము.

కం. తనకఖిలవేదవిద్యా । ఘనబలచాతుర్యమెంత గలిగినగునా ।
ధునిమహాదుపదేశములో । విననేవినట్టివాని విద్యనిల్వదురా ।
తెలియనిజ్ఞానమేధలెందుకురా । మునువర్షబిందువులనువొంద శిల
మీ । దనుబడిపారలిపోయినగతి తద్బోధవిద్యనిల్వదురా । తెలి
యనిజ్ఞానమేధలెందుకురా. 43

తా. శిష్యా! బండమీద నెంత వర్షము గురిసినా, నీరు నిలువక జారిపోవు విధమున, దానెంత చతుర్వేదములు చదివినా, నెంత బలచాతుర్యముండినా, సద్గురుమూర్తివలన నుపదేశము పొందని వాని విద్య నిల్వదు. తెలియని జ్ఞానచాతుర్య మెందుకు? దేమిన్ని ప్రయోజనము లేదని భావము.

సర్వసాధుకోట్లకు సద్గురుకటాక్షము ప్రాముఖ్యముగా దెల్పుట

కం. హరిహరబ్రహ్మేంద్రసురా। సురకిన్నరసిద్ధసాధ్య సుజనాళులలో। గురుకారుణ్యముఁ బొందని। పురుషుండొకడైనకలడే పూర్వకాలమునా। గురుమహి మెరుగతరమే లోకమునా। గురిమీరయఖిల చరాచరకోటులు। గురుడే సర్వాధారగురుడనుచు గొలచిరి పూర్వకాలమునా। గురుమహి మెరుగతరమే లోకమునా. 44

తా. శిష్యా! పూర్వకాలమందు విష్ణుమూర్తి, ఈశ్వరుడు, బ్రహ్మ, యింద్రాది దేవతలు, రాక్షసులు, కిన్నరులు, సాధ్యులు, మొదలగు సుజనులు గురుకటాక్షము బొందని వారొకరైనను లేరు. గురిచే, చరాచరకోటులెల్లను గురుడే సర్వాధారమని, సద్గురుని సేవించి కృతార్థులైరి. లోకవాసనచే నుండువారికి, గురుమహిమ తెలియుటకు సాధ్యమగునా? సాధ్యము కాదని భావము.

కం. జననీజనకులమూలము। గనుగొనగురుయోగ కళలుగా వేతన కుఁ జననప్రభృతులజరిగే। పలిపలిలో బోధచేసి ప్రబలెశ్రీగురుడూ। నినువిడచి నేదినమున్నాడతడూ। విను బాల్యమోహయవ్వనవయోవృద్ధనం। తనలతద్వ్యభోపరతిగురుశిష్యులై ప్రబలె శ్రీగురుడూ। నినువిడచి యేదినమున్నాడతడూ. 45

తా. శిష్యా! నీతల్లిదండ్రులమూలము విచారించగా, గురుకళలే గాని, వేరు కాదు పుట్టుక మొదలు జరిగే కార్యకోటులలో, నీలోనేయుండి, నిన్నెడబాయకుండా, బాల్య, యవ్వన, కౌమార,

వార్ధిక, దశలయం దేశకాలమం దియేబోధ జేయువలెనో, ఆయా కాలములయం దాయాబోధ జేయుచు, గురుశిష్యులై, సదా నీతోనే యున్నాడు గాని, నిన్ను విడచియుండలేదని భావము.

కం. నీమనమున నేటికిగురు । దేవునిగను గొంటి ననుచు తెలియుని మోహా । భ్రమికపీడు నేనెప్పుడును । స్వామిగ నేమేలగ లేదే స స్వరూపములా । సాధకబోధసత్కాలాపములా । నామరూప క్రియ లేమో వేరగుగాని । యీమహిమ లెరిగి నన్నే మరక పూజించు సర్వ రూపములా । సాధకబోధసత్కాలాపములా. 46

తా. శిష్యా! నేటికి గురుమూర్తి దర్శన మాయెను. నేను కృతార్థుడనయ్యెదననే తెలియని భ్రమను విడిచి పెట్టుము, సర్వకాలములయందు, సర్వస్వరూపములచేత, సాధకములచేత, బోధచేత నేను మెలగుచుండలేదా? పేరు, రూపము, క్రియలు వేరుగా తోచునుగాని, నే కానకు నేనేకదా, ఇన్నివిధములచేతనుండువాడను, యీ మహిమ చక్కగా తెలిసికొని, నన్నే మరకుండా పూజింపుచుండుమని భావము.

గురుకటాక్షముకొరకు చతుర్విధ బాహ్యాంతర శిశ్రూషలొనర్చు క్రమము.

కం. గురుకులవాసముసేయుచు । గురుగృహమున సర్వకార్యకోటుల నెల్లన్ స్థిరముగ జరుపుచు బాహ్యత । గురుమదినంతోష పరచుకొనుటాత్మనిష్ఠా । యిదెస్థానశిశ్రూషసన్నిష్ఠా । గురుసర్వసత్కార్యపరిపాలకాధార । పరుడై నిరతము నాత్మగురుని సమ్మతిపరచుకొనుటాత్మనిష్ఠా । యిదేస్థానశిశ్రూషసన్నిష్ఠా. 47

తా. శిష్యా! సద్గురుమూర్తి యుండు నింట పలుమారుండుచు, గురుని యింటి యందలి కార్యముల జరుపుచు, గురుసంబంధమైన సర్వ సత్కార్యములు నెరవేర్పుటయం, దాధారభూతుడవై,

ఆత్మనిష్ఠచేత గురునిమనస్సు, సంతోషపరచుచుండుట, బాహ్యస్థాన పరిచర్యయని భావము,

అంతస్థానపరిచర్య.

కం. పరమార్థదేశికునిచే । పరమాణుప్రభృతి బ్రహ్మపర్యంతమునం ।
స్ఫురణానురాగద్రష్టా । వరణముగనుటంతరంగ వైభవనిష్ఠా ।
యిదెస్థానశిశ్రూషప్రతిష్ఠా । పరిపూర్ణసద్భక్తి పరవశమునదీని ।
నెగుకమరపులులేక నరయుటంతరాత్మవైభవనిష్ఠా । యిదెస్థానశి 48
శ్రూషప్రతిష్ఠా.

తా. శిష్యా! గడ్డిపోచ మొదలు బ్రహ్మపర్యంతం, కంటికికనుపడే యావత్తు సద్గురురూపమేనని, గురునిచే దెలిసికొని, అంతరంగమునందిది పదిలపరచికొని, పరిపూర్ణభక్తిచే నెల్లకాలము, మొరుకమరుపులు లేక, గురురూపమైన పరిపూర్ణబ్రహ్మమును సేవించుటే, అంతస్థానపరిచర్యయని భావము.

బాహ్యాంగపరిచర్య.

కం. గురునకుశయనాసనసుఖ। పరిమళచందనసుపుష్ప పరమాచ్ఛనలిం ।
పరయుగమజ్జనభోజన । పరిచర్యలుదానొనర్చ ప్రబలుప్రతిష్ఠా । ఇ
దెబాహ్యాంగశిశ్రూషనిష్ఠా । గురుగర్భజనితసద్వరపుత్రాదులనెల్ల।
మరిపించియుపచారసరణిజరుపుచునిలవ ప్రబలుప్రతిష్ఠా । ఇదెబా 49
హ్యాంగశిశ్రూషనిష్ఠా.

తా. శిష్యా! సద్గురునకు పడక, పీఠము, సువాసనగలచందనము, పుష్పములు, స్నానము, భోజనాదుల తృప్తిపరచుచూ, కాళ్లుచేతులు పట్టుచూ, గురుగర్భవాసమందు పుట్టిన పుత్రాదులను మరిపించి, పరిచర్యచేయుచుండుటే బాహ్యాంగ పరిచర్యయని భావము.

కం. పరతత్వవిలోకనమున । హరినారవిధిసూర్యచంద్రఅనలామరభూ
చరఖేచరబ్రహ్మాండము । పరదేశికుకోశమనుచు ప్రబలుప్రతిష్ఠా ।

అంతరాంగశిశ్రూషనిష్ఠా । స్థిరమాత్మదృష్టి గోచర మెంతవరకూ
ను । స్ఫురణించునదె బ్రహ్మగురురూపమనుచును ప్రబలుప్రతిష్ఠా 50
అంతరాంగశిశ్రూషనిష్ఠా.

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణదృష్టిచే, బ్రహ్మ, విష్ణు, రుద్రాదులు, సూర్య, చంద్రా, అగ్నులు, దేవతలు, భూచరులు, ఖేచరులు, బ్రహ్మాండము, యావత్తును, యింతయందుకు, ఆత్మదృష్టి యెంతవరకువ్యాపించుచున్నదో, అది యంతయు శ్రీగురురూపమని అంతరంగమందు స్థిరపరచుకొని, సేవించు చుండుటే అంతరంగపరిచర్యయని భావము.

బాహ్యభావపరిచర్య.

కం. గురుడేతల్లియుతండ్రియు । గురుడేయిలవేల్పు బంధుకోటులు నె
ల్లక । గురుడిహపరదైవంబని । నిరతముభావించు టాత్మనిజబా
హ్యనిష్ఠా । ఇదెభావశిశ్రూషప్రతిష్ఠా । కరణత్రయము లేకసరణి
జేసియాత్మ । గురుసేవలోనబహు గురిగలిగిమెలగుట నిజబాహ్య 51
నిష్ఠా । ఇదెభావశిశ్రూషప్రతిష్ఠా.

తా. శిష్యా! గురుడే తల్లియు, తండ్రియు, యిలవేల్పు, బంధుకోటి, యిహపరదైవమని మనస్సున, భావించి, మనోవాక్కాయ కర్మములచే నెల్లపుడును, గురుసేవయందు గురిగలిగి యుండి. సద్గురుడు భావమున దలచిన వస్తువును శక్తికొలది దెచ్చి సమర్పించుటే బాహ్యభావపరిచర్యయని భావము.

అంతర్భావపరిచర్య.

కం. గురుముఖసూచనచాతను । గురువర వాక్యార్థనిగమగోప్యంతర్భా
వరబ్రహ్మకళయుతానని । నిరతముభావించుటాత్మనిఖిల ప్రతిష్ఠా
అంతర్భావశిశ్రూషనిష్ఠా । తరగులేనియోగగురుతుల పరిపూ
ర్ణ । గురుపరాత్పరరూపమరిసి తానసుటాత్మనిఖిల ప్రతిష్ఠా । 52
అంతర్భావశిశ్రూషనిష్ఠా.

తా. శిష్యా! గురుమూర్తి సూచనసేయగానే బ్రహ్మకళను దర్శించి, ఆకళనే పరిపూర్ణ పరబ్రహ్మమనియు, ఆపరిపూర్ణబ్రహ్మమే తాననియు భావమున నిశ్చయించుకొని యుండుటే అంతర్భావపరి చర్య యని భావము

బాహ్యాత్మపరిచర్య.

కం. గురుమతమాత్మప్రియముగ । గురుతరపరమాత్మ ప్రియముగురు
రూపంబౌ । పరికింపననుచు క్రియలం । దిరిగెటిదీయాత్మయనే
టేక ప్రతిష్ఠా । ఇదెబాహ్యాత్మశిశ్రూషనిష్ఠా । గురునాకు ప్రియుమే
ద్రోనెరిగికార్యకోటి । జరుపుచుతానిహపర సౌఖ్యమందుటయేక 53
ప్రతిష్ఠా । ఇదెబాహ్యాత్మశిశ్రూషనిష్ఠా.

తా. శిష్యా! గురుమతమే తనకు ప్రియముగాతలచి, గురు రూపమే పరమాత్మస్వరూపమని, సర్వకార్యములయందు గురుమూర్తిననుసరించి వారి మనోభావమును గుర్తెరిగి, సర్వకార్యములు జరుపుచు, తాను యిహపరసుఖము పొందుటే బాహ్యాత్మ పరిచర్య యని భావము.

అంతరాత్మశిశ్రూష.

కం. పరమాత్మకుపరమాత్మే । పరమాప్తముగాననెపుడు పరభావల
నా । దరణయొనర్చక వెలిలో । పరిపూర్ణోహంబటంచు ప్రబలు
ప్రతిష్ఠా । అంతరాత్మ శిశ్రూషనిష్ఠ । పరమాత్మచై తన్యపర
చితనలోతానే । పరనిష్ఠతోలగక పరమప్రీతినొంది ప్రబలుప్రతిష్ఠా 54
అంతరాత్మశిశ్రూషనిష్ఠా.

తా. శిష్యా! సద్గురుబోధచే జూపబడిన పరమాత్మ గుర్తె పరిపూర్ణముగనుక వెలిలో నేనేపరిపూర్ణమని, గురునిచే నెరిగి, యే భ్రాంతులును లేనివాడై, యీలోకసంఘాతమును విడచి, లోకాతీతమైన పరిపూర్ణమే తానై యానందించుచుండుటే అంతరాత్మశిశ్రూష యని భావము.

బాహ్యనిష్ఠ అంతర్నిష్ఠకుసాధన.

కం. ఈసాధనబలసంపద । లోనముచితబాహ్యక్రియలతో మెలఁగుచు
తా । నాసక్తిగవర్తించుట । భాసురమంతర్విహార పరశుశ్రూష
లకూ । సాధనలగుచుసౌఖ్యమొసఁగుదకూ । దానభావములోన వే
సాటకొందక । దేశికేంద్రునికాత్మోల్లాసముగను జేయుపరశుశ్రూ
షలకూ । సాధనలగుచుసౌఖ్యమొసఁగుదకూ. 55

తా. శిష్యా! ఈప్రకారము సద్గురువునకు బాహ్యపరిచర్య లొనర్చుచు, ధ్యానముచేయుటలో విసుకు జెందకుండా నాసక్తిగ నుం డుటవలన, నీబాహ్యశుశ్రూషలంతర్నిష్ఠకు సాధకములై తుదకు పరి పూర్ణసుఖమును గలిగించునని భావము.

కం. వెలుపలగురుశుశ్రూషలు । సలుపకనాంతర్యబోధ సాధనలందన్
దలచెటిజనునకుజ్ఞానము । కలుగునసేవార్తవ్యర్థ కలగాదాతండ్రి ।
పైవలపులు నిలుచునేతండ్రి । యిలహాటకము లేక కలుగునేభూ
షణ । మలవడగురుభక్తినలుపని ఫలమేఁబలకలగాదాతండ్రి ।
పైవలపులునిలుచునే తండ్రి. 56

తా. శిష్యా! వెలుపలగురుశుశ్రూషలు చేయకుండా అంతర్య బోధయనగా పరిపూర్ణబోధ జెందుదమని తలచే దుర్మార్గజనునకు జ్ఞానము కలుగు ననుమాట కల్లోవార్తగాదా? పైతలపులు నిలు చునా? బంగారములేకుండా నాభరణము లొచ్చునా? అట్టి మంద మతికి పరమజ్ఞాన మెన్నటికిని గలుగనేరదు. గురుభక్తి సలుపనిది నిష్ఫలమని భావము.

అఖండగురుసేవావిధానము.

కం. పరమగురుడనుచునిహపర । వరసాధకుడనుచునాత్మ పరిపాలకన।
త్పరిపూర్ణుడనుచు కేవల । పరమేశ్వరుడనుచుబ్రహ్మభావజ్ఞుడనుచూ
పరమానందభరితుండగువనుచూ। నరుడిష్టదైవముకరసిపూజను జే

యు । శరణినాదరణ నీధరణిగురుపూజించు భావజ్ఞుడనుచూ । పర
మానందభరితుడగుననుచూ. 57

తా. శిష్యా! పరమగురుడనియు, యిహపరగతులకు సాధన
భూతుడనియు, ఆత్మను పరిపాలించు పరిపూర్ణుడనియు, పరమేశ్వరు
డనియు, బ్రహ్మస్వరూపుడనియు, పరమానందమయుడనియు, భావించి
నగుడిష్ట దేవునకు పూజసేయునట్లు గురుపూజ సలుపవలయునని భా.

క౧. గురువరపరచరణద్వయ । సరసీరుహములనుజెలగి సర్వనదీసా ।
గరతీర్థమహిమగలదను । గురుగీతార్థంబునెరిగి గురుపాదజలమూ।
స్నానముసేయగలుగుతత్ఫలమూ । గురుపాదోదకధారాపరిపూర్ణా
భిషిక్త। పరునిపదసంస్పర్శధరణీపావనమగుగురుపదజలమూ। స్నా
నముసేయగలుగుతత్ఫలమూ. 58

తా. శిష్యా! సద్గురుని పాదారవిందములకు సర్వపుణ్యన
దులు, సాగరములు, సరికావనే గురుగీతల భావమును తెలిసికొని,
గురునిపాదజలము స్నానముజేయ దానిఫలము గలుగును. గురుపాద
జలములధారచే పరిపూర్ణ రాజ్యాభిషిక్తుడైన పావనుని పాదస్పర్శ
చేత ధరణి పావనమగునని భావము.

కం. గురుచరణతీర్థములతో । సరియగునే యితరపుణ్య జలపానము
లుగ । గురుచరణధూళిధారణ । కరయగసరియగునె కోటియధ్వ
రములెల్లా । సత్కృత్యసాధనతపములెల్లా । గురుగృహవాసముక
రయగహరిహర । పురనివాసములైనసరిగతూగజాలునే యధ్వ
రములెల్లా । సత్కృత్యసాధనతపములెల్లా. 59

తా. శిష్యా! యెన్నిపుణ్యనదులజలము పానముజేసినను, సాల
గ్రామరాళ్ళు కడిగిన నీళ్ళు యెన్ని త్రాగినను, గురుపాదతీర్థముతో
సమానమగునా! సమముకావు. యజ్ఞయాగాదికృత్యము లెన్నిచేసి
నను గురుపాదధూళిని శిరస్సున ధరియించిన దానితో సమమగునా!

నములు కాదు. హరిహరాదుల నివాసములు సద్గురుమూర్తి నివసించుచోటులతో సమానమగునా ? సమానములు కావని భావము

కం. గురుభుక్తశేషభోజ్యము । గురుమూర్తిధ్యానమాత్మ గురుపుత్ర
ప్రథా । కరకోటితోటినఖ్యము । పరిపూర్ణసమాధికివియే పట్టుకొ
మ్మలురా । గురుదేవుచేగురు తెరుగవలెరా । గురుసేవలోతానుపరి
పూర్ణజయభేరి । కరణిమెరసిన జన్మకడతేరుటకునివియే పట్టుకొ
మ్మలురా । గురుసేవచే గురు తెరుగవలెరా. 60

తా. శిష్యా! శ్రీసద్గురుని భుక్తశేషభోజ్యము గురుమూర్తిని ధ్యానించుటయు, తనగురుపుత్రులతోటి సహవాసము, యివి పరిపూర్ణసమాధికిపట్టు కొమ్మలు, ఈసంగతి గురుమూర్తిచే తెలిసికొనవలెను. గురుసేవయందు పరిపూర్ణత నొందుటే కడతేరుటకు సాధనయని భావము,

కం. గురుమందిర మొక కాశీ । పురమది గురుపాదజలముపుణ్యనదీనం ।
చరజలముగురుడెసాక్షాత్పరమేశ్వరుడంచుభక్తిచేతనుడాసీ । గురి
నుతిజేసిగురితానుదెలసి గురుమంత్రపఠన శ్రీగురుతారకంబని । పరి
పూర్ణకైలాస పదవినొందుముపుత్రాభక్తిచేడాసీ । గురినుతిజేసి
గురి తానుదెలసీ. 61

తా. చిన్ని కుమారా! గురునివాస మొక కాశీపట్టణమనియు, గురుపాదోదకము పుణ్యగంగోదకమనియు, గురుడే సాక్షాత్పరమేశ్వరుడనియు, గురుడు చెప్పిన మంత్రపఠనే తారకమనియు, భక్తిచే నుతిజేసి పూజించి, గురిచే నచలపరిపూర్ణ కైలాసపదవిని బొందుమని భావము.

గురు ఋణప్రభావము.

కం. గురుమూర్తికిఁ కషారహంబుల । పరిచర్యలొనర్చి శిష్య పటలములా
త్మా । దరణతతనుమనధనముల । నరయగనర్పితముజేసి రమమా

టతో నే । గురురుణమంతటితో సరిపోనే । వెరువక కడజిక్కని ముురికితను సేవల । స్థిరపూజాద్రవ్యసత్పరికరముల నొసగిరను మాటతో నే । గురురుణమంతటితో సరిపోనే, 62

తా. శిష్యా! గురుమూర్తికి నెల్లపుడును పరిచర్యలు జేసి, శిష్యులు తనుమనోధనము లర్పించిరనే మాటతో నే గురురుణము తీరునా ? తీరదు. కడపటజిక్కినమాలము లేని మురికి శరీరమునకు సేవలు జేసి పూజాద్రవ్యాదులర్పించినారను మాటతో నే గురురుణము తీర్చుకొనజాలరని భావము.

కం. గురురుణముతీర్ప శిష్యుల । తరమగునేజన్మజన్మతరతరములను । ష్కరప్రారబ్ధప్రపీడిత । పరితాపముదీర్చి బ్రహ్మపదమున జేర్చ్వా । గురురుణమెటులగురు తెరిగితీర్చ్వా ॥ స్థిరముగతనుకడతేరు యాఖరు జన్మ ॥ తరుణములోదీనిసరిపుచ్చు టెట్లాగొపదమున జేర్చ్వా । గురురుణమెటుల గురు తెరిగితీర్చ్వా. 63

తా. శిష్యా! శిష్యులయొక్క ప్రారబ్ధసంబంధమైన పరితాపమును బోగొట్టి గురుమూర్తి శిష్యులను బ్రహ్మపదమున జేర్చుచున్నాడు శిష్యుల జన్మాంతరములకైనను, గురురుణము తీర్చగలరా ? తీర్చజాలరు. తాను కడతేరే ఆఖరు జన్మములోనైనా రుణముతీర్చుకుందామంటే ఆరుణమింతయని పరిమితిలేనందున తీర్చుటకు శక్యము కాదని భావము.

కం. ధరపత్రకోటిజన్మాం । తరములుపరికింపగురుచిదాత్మకరుణసా । గరమునబడిపొరలుచుజల । చరమేటిగశిష్యకోటిజరియించుగానీ । శిష్యులుతీర్చే తెరగు లేదవని ! వరుససాగరమెంతవడితృష్ణగొన్నజల చరకోటిజేసునే మరల ప్రత్యుపకృతీజరియించుగానీ । శిష్యులు తీర్చే తెరగు లేదవని. 64

తా. శిష్యా! సముద్రము జలచరములకునివాసమైయున్నది. సముద్రమెంత దాహముగొన్నను జలచరములు ప్రత్యుపకారముచేయజాల

నటుల శిష్యులు సప్తకోటి జన్మాంతరములకైనను సద్గురుమూర్తి కరుణాసముద్రమునబడి జలచరములవలె చరియించవలసినదే కాని శిష్యులు గురుఋణము తీర్చుకొనజాలరని భావము.

పరిశుద్ధబోధాసక్తలక్షణము.

కం. గురుమంత్రము చెవిసాటిన । తరువాతనుజన్మవిడచి తనుమరణించే । పరియంతముతద్బోధో । పరతిన్ సుఖయించునతడు బ్రహ్మవిద్వరుడూ । శాశ్వతభోగపరుడు చిన్మయుడూ ॥ పరిపూర్ణరవికిరణపరివేషమధ్యసు । స్థిరజ్ఞానభాస్కరపరిశుద్ధుడై వెలగు బ్రహ్మవిద్వరుడూ । శాశ్వతభోగపరుడూ చిన్మయుడూ, 65

తా. శిష్యా! సద్గురువు మంత్రము నుపదేశముచేసిన తర్వాత శరీరముంత్యమయ్యే పర్యంతరమున్ను బ్రహ్మవిద్వరుడు గురుబోధోపరతినిమరిగి శాశ్వతపరిపూర్ణభోగము ననుభవించు చుండును. వాడు స్థిరమైన పరిపూర్ణజ్ఞాన సూర్యుడై ప్రకాశించుచుండునని భావము.

క. రమణికి మంగళసూత్రము । రమణీయం బెటులనటుల రయమున నాత్మ । క్రమమెరుగు శిష్యవరునకు, స్తిమితంబగు నచలబోధశృంగారమహా । వానిచర్య బంగారమహారా । గంగాయమునల మహిమకంటుజలములె కాదా । సంగీతమునకు కంఠస్వారస్యమేము ఖ్యశృంగారమహారా ॥ వానిచర్యబంగారమహారా. 66

తా. శిష్యా! స్త్రీకి, మంగళసూత్ర మెటుల నలంకారమో నటువలెనే నాత్మజ్ఞాన మెరుగు శిష్యునకు స్థిరమైన నచలబోధశృంగారము వాని చర్యలు మహోయింపుగా నుండును. నదులకు జలమున్ను సంగీతమునకు కంఠస్వారస్యమును నెంత శృంగారమో అట్లే బుద్ధిగల శిష్యున కచలబోధశృంగారమని భావము.

పరిపూర్ణశుద్ధసాధుప్రవర్తన.

కం. పరిపూర్ణ బోధజెందిన । నరుడితరులస్తోత్రములను వాదనడెపుడున్ । పరనిందలకునువలగడు । పరసంభాషణము చెవులబట్టితా వినడూ ।

హారిమిత్ర సంకరములబడడూ । పరులు తానను భ్రమపరుగులు బా
రడు । ధరకలిమిలేముల కరుడండడిక మనసుబట్టి తావినడూ । అ
రిమిత్రసంకరములబడడూ. 67

తా. శిష్యా! గురునిచే పరిపూర్ణబోధ జెందిన సత్పురుషుడిత
రులుతనను స్తోత్రముచేయ సంతసపడడు పరులు తనను దూషించినకోప
పడడు యితరులమాటలను కావలెనని వినడు, శత్రులనియు మిత్రుల
నియు భేదముంచడు తానని నితరులని భ్రమనుంచడు కలిమిలేము
లోకరీతిని జూచునని భావము.

కం. తరుణులు మరి శ్రీవరులును । పరిచరులరిమిత్రబంధుజాలవర్గములున్ ।
పరిపరివిధములతనుగని । పరిహాసముచాయబుధుడు పరితాపపడ
డూ । ప్రస్తుతిసేయ పరవశుడుగాడూ । మరులుకొనిసేయ దభి
మాన కార్యములెపుడు । మహావడునిజబోధ సరణీవిడువడునాత్మ
పరితాపపడడూ । ప్రస్తుతిసేయ పరవశుడుగాడూ. 68

తా. శిష్యా! స్త్రీలు, సంపదగలవారు తనకుపచారముచేయు
వారు, శత్రులు, మిత్రులు, బంధువులు మొదలగు వారనేకవిధములు
గా తనను పరిహాసము చేసినను బ్రహ్మవేత్తపరితాపము జెందడు పొగి
డితే సంతోషపడడు, కార్యములు మరులుకొని చేయడు తాను సద్గు
రునిచే పొందినపరిపూర్ణ బోధనుమరువడని భావము.

కం. నళినీదళిమునకనపడు । జలకణములరీతికలశజలమునరవిదీ । ప్తుల
భాతి కార్యములలో । చెలగియు తాచెలగనటుల చెలగుసజ్జనుడూ ।
అంటియునంటడిలసర్వసముడూ । ఇలమృత్కటకము కేషులినమంట
నియటుల । మెలగి ప్రారబ్ధదుష్కలుషమంటక నెపుడు చెలగుసజ్జను
డూ । అంటియునంటడిలసర్వసముడూ. 69

తా. శిష్యా! భూమియందు సర్వముండగా నుండు పరిపూర్ణ
బోధజెందిన సాధువరుడు కార్యములు జరుపుటలో తామరాకుమీది

నీటిబింబమువలెను, కలశోదకమందు ప్రతిబింబించు సూర్యునివలెను, నంటియుంటక నుండును, కుమ్మరపురుగు బురదలో తిరిగినను దానికా బురదయంటనటుల ప్రారబ్ధకలుషము నంటకుండునని భావము.

క. దినకరుడు సర్వరసములు తనుగ్రోలుచు తద్వికారతరసారములన్ । బెనగొనని కరణి కేవల । ఘనతరపరిపూర్ణనిష్ఠ గాంచు సజ్జనుడూ। విషయములంటియుంట డెల్లపుడూ । అనఘుడగ్నిహోత్రుడనిశము సర్వథ । తృణగలిగినిర్దోషమున తేజరిలురీతిగాంచుసజ్జనుడూ। విషయములంటి యుంటడెల్లపుడూ. 70

తా. శిష్యా! సూర్యుడు భూమియందుండు సర్వరసములను పీల్చుకొనుచు నారసములయందలి మాలిన్యమును జెందునట్లును అగ్నిహోత్రుడు సర్వవస్తువులను భక్షించుచూ, నాదోషమును జెందనిరీతిగాను, పరిపూర్ణనిష్ఠజెందిన సజ్జనుడు విషయసుఖముల యందంటియంటకుండ నుండునని భావము.

కం. పరపురుషాసక్తిగల । తరుణీమణినిజగృహోచిత క్రియలందున్ । పురుషసుతసోదరాదుల । పరిచర్యలొనర్చవేదా భావభేదముగా । అట్టి భావమెరుగుచోటదెగా । నిరుపమపరిపూర్ణ నిష్ఠవిడువనినగుని । పరగృహకృత్యమానరణిజరుగుచుండు భావభేదముగా । అట్టి భావమెరుగుచోటదెగా. 71

తా. శిష్యా! పరపురుషునియం దిష్టముగిలస్త్రీ తనయింటియందలి పనులెల్లజేయుచు తనభర్తకు, సుతులకు, సోదరులకు పరిచర్యలు జేయుచు పరపురుషునియందు మనసేలాగు పెట్టియుండునో అట్లే అచలబోధనొందిన యోగి నోపనుల్లుజేయుచుండినను పరిపూర్ణనిష్ఠనొదలడని భవము.

కం. గానమునోటను బాడును । తానాడును నడముకరముతగుచిటికెల చే । బూనుకకుడిహస్తముశ్రుతి । చేనటుమీటుచునుదొంతిశిరము

నబెట్టూ । దానిమనసుచేబిగియబట్టూ । అనిలకగానేయానానోపా
ధికకర్మ । తానుశేయుచు యచలజ్ఞానదృష్టిని నిలచి శిరమున బె
ట్టూ । దానిమనసుచేబిగియబట్టూ. 72

తా. శిష్యా! నోటితో సంగీతము పాడుచు తానాడుచు యెడ
మచేతితో చిటికెలు వాయించుచూ, కుడిచేతితో తంబురమీటుచు,
తననిపుణత జూపుచూ, చమత్కారియగు నాట్యముచేయువాడు తన
నెత్తిమీదనున్న దొంతరను కొంచెమైనా నేమరక చిత్తమునంతయు
దానియందే నిల్పియుండుట లోకమున జూచుచున్నాము. ఇట్లే బ్రహ్మ
జ్ఞాని సర్వేంద్రియములతో సర్వవిషయముల ననుభవించుచున్నను
తనపూర్ణ స్వరూపమును జూచుచునేయుండునని భావము.

క. తనుదానెరుగని మనుజుని । మనమతి చంచలముచేత మరలికదిరు
గున్ । తనుదానగనుపరసాధకు । మనమచలానందవార్ధి మగ్నమై
పోరా । తనలోమనముతానేకాదటరా । తన్నుదానగనుదాని మన
ముదహనజ్వాల । వెనగునింధనమగ్ని కణజాలమగురీతి మగ్నమైపో
రా । తనలోమనముతానుకాదటరా. 73

తా. శిష్యా! ఆత్మావలోకనము చేయలేని వాని మనస్సు
చంచలముచేత నిరోధింపబడక నటునిటు బరుగెత్తుచుండును, భ్రాంతి
కివశుడైనందున వాని మనస్సువానిని చిక్కులుబెట్టుచుండును, ఆత్మా
వలోకనముచేసి తనను తానుయెరిగిన మహాత్ముని మనస్సు అగ్నియం
దువేసిన కట్టె యగ్నియైనట్లు పరిపూర్ణానంద సముద్రమునందు
మగ్నమై యుండునని భావము.

కం. కమఠమునిజదేహములో । నిమిడించును యింద్రియము లనెరికొక
వేళన్ । సమముగ స్వేచ్ఛావిహార। క్రమముగతనుసంచరించుకాల
కాలములా । నట్లనెనీవు సమయోచితములా । విమలయచలసర్వ
సముడై మనోనియమ । క్రమముగనిజవృత్తులమరనిగ్రహించుకాల
కాలములా । నట్లనె నీవు సమయోచితములా. 74

తా. శిష్యా! తాబేలు తన యింద్రియములనెల్ల తన దేహములో నిముడ్చి నొకానొక సమయమునందు తాను స్వేచ్ఛగా సంచరించు వేళల నింద్రియముల వెలికి తోపజేయును. అట్లనే నీవును పరిపూర్ణమందు వర్తించుచూ సమయోచితముగ వృత్తులను నిగ్రహించుమని భావము.

కం. ఇలప్రాప్తదుఃఖసముదయ । ములకును భయపడక నోర్చి మోహావి
తానా । జ్వలితయసంప్రాప్తసుఖా । ములుకోరినవాడె భువినిదుర్ని
రీక్షకుడూ । కాలత్రయములకులోబడడూ । లలిత దేహేంద్రియా
దులు నేనని యాత్మలో, పలనిలచివర్తించు సలలితానల యోగ
దుర్నిరీక్షకుడు కాలత్రయములకు లోబడడూ. 75

తా. శిష్యా! భూమియందు దా ననుభవించు దుఃఖములకు భయమునొందక ప్రాప్తములేని సుఖములు మొదలైనవానిని గోరక, దేహము, వాయువులు, యింద్రియములు, చిత్తము, మనస్సు, బుద్ధియివియన్నియు, నేనని తన యాత్మలోరూఢిచేసుకున్నవాడు దుర్నిరీక్షకుడనబడునని భావము.

చతుర్విధబ్రహ్మవేత్తలలక్షణము.

కం. వినుమానసదేహేంద్రియ । ఘనతరకర్తృత్వసహితగతుడై తద
పే । క్షనుగోరకఖిలసత్క్రియ । లొనరగ తాజేసిచేయనొల్లనటు
లుండూ । నతడొకబ్రహ్మవిదుడై తానుండూ । కనిచేసే పనులైన
తినయాత్మ సాధన । కనుకూలముగజేసి పనికిరానివి జేయనొల్ల
నటులుండూ । నతడొకబ్రహ్మవిదుడై తానుండూ. 76

తా. శిష్యా! బ్రహ్మవిదుడు, బ్రహ్మవేత్తయయ్యును సర్వప్రపంచంబును బ్రహ్మస్వరూపముగా భావించుచు, దేహేంద్రియాదులకుగల కర్తృత్వమును దనపై మోపుకొనక ప్రతిఫలమును గోరక నిత్యనైమిత్తికకర్మలను జేయుచు, పుత్రమిత్రకళత్రాదుల యందు వైరాగ్యము గలవాడయ్యును యదృచ్ఛాలాభముగా దొరికినధనముతో వారిని పోషింపుచుండెను. ఆత్మయందు తృప్తిజెంది ఆత్మస్వరూ

పావలోకనముచే సంతసింపుచూ నెన్ని కార్యములు చేయుచున్నను తనయొక్క స్వస్వరూపమైన పరిపూర్ణానందమందే సర్వదానొప్పు చుండు నని భావము.

కం. లౌకిక వైదిక కర్మములని । రాయానతనన్యసించి రహిమీరగని । ర్వ్యాయామతనకు సాధ్యా । పాయుస్వకార్యముల నెలగు పరమా

ర్థవిదుడూ । రెండవయోగబ్రహ్మవిద్వరుడూ । హేయాహేయా కార్యమాయామోహాది । దుర్వ్యాయామాదుల నెల్ల డాయక తావిడుచుపరమార్థవిదుడూ । రెండవయోగబ్రహ్మవిద్వరుడూ.77

శిష్యా ! రెండవవాడైన బ్రహ్మవిద్వరుడు లౌకికవైదికకర్మ లెల్లవిడచిపెట్టి తనుపోషణార్థమైన స్వకార్యమును మాత్రము జేయుచు శాంతి శమదమాదిగుణములపై వానితో సమానముగానుండి గుణాతీతలక్షణములు ప్రధానములై సర్వదాతన స్వరూపమైన పరిపూర్ణావలోకనముచేయు చుండునని భావము.

కం. కార్యాకార్యములన్నిటి । నిర్యాణము జేసితుధనుని ర్వేర్చుటకై । యార్యులుమేల్కొల్పనత । త్కార్యములను నెరుగు ఘనుడుకారణాత్మకుడూ । మూడవబ్రహ్మవిద్వర్యుడితడూ । వారివీరిగనడువ్రా రిపేరులనడు । నేరీతిపరులనగనారీతిబాలులకు కారణాత్మకుడూ । మూడవబ్రహ్మవిద్వర్యుడితడూ. 78

తా. శిష్యా ! మూడవవాడైన బ్రహ్మవిద్వర్యుడు పైలక్షణములతో నొప్పుచుండి, సర్వకాలములందు నిదురించువానివలె నిర్వికల్పసమాధియందు నుండునుగాని, ఆయా వుచిత సమయములందు పెద్దలచే మేలుకొలుపబడి తగినవరకు నాహారవిహారాదుల నంగీకరించునని భావము.

క. పరిపూర్ణనిజానందా । పరిమితసుఖవార్ధిమునిగి పరహితస్వాత్మే । తరదృష్టివిడచికేవల । పరమాత్మాహమునసుండు పరమసాధకుడూ । నాల్గవబ్రహ్మవిద్వరిష్ఠుడూ । తొరుక మరువులులేక పరులు

తానకయే । స్ఫురణదోచకనాత్మబరగునజగర వృత్తిపరమసాధ
కుఁడూ । నాల్గవబ్రహ్మవిద్వరిష్ఠకుఁడూ. 79

తా. శిష్యా! నాలుగవవాడగు బ్రహ్మవిదర్విష్ఠుడు పైవారివలె గాక నెప్పటికిని స్వయముగా గాని పరులప్రేరణవల్లగాని మేలుకొనక నెల్లప్పుడును పరిపూర్ణబ్రహ్మముకంటే వేరుగాక పరబ్రహ్మమే తానై ప్రపంచమును మరచి యజగరవృత్తిచే నుండునని భావము.

క. యీనలువిధజ్ఞానులలో । మానుగన పూర్వద్వయముమూగఁస్థితు
లన్ । దానమితములగు కర్మలుపూనినతిమమదికిమిధ్యభూతమైతో
చూ । వర్యునకేమో లేనిదై నిలచూ । లేనిప్రారబ్ధమురానిపోనిదిగను
క లేనేలేదనినాంగోజ్ఞానికిమరిమిధ్యా భూతమైతోచూ । వర్యునకే
మో లేనిదై నిలచూ. 80

తా. శిష్యా! ఈనలుగురిలో మొదటి యిద్దరికిని ప్రారబ్ధము కలదుగాని యిది శూన్యరూపమైయుండును, మూడవవానికి కొంచె ముండునుగాని యదిలేనిదే యగును నాలుగవవానికి బొత్తిగా ప్రారబ్ధములేనే లేదని భావము.

క. అనుభవ మొకటిగయున్నను । ఘనయోగులవృత్తు లొకటిగానుం
డవునీ । వనవరతమాత్మదృష్టిని । గనువారలనటన లెవుడుకనిసించ
బోకూ । అల్పాధికులనుచు పొరబడకూ । మనకువృత్తులతోటిప
ని లేదు పని లేదు । ఘనులదర్శించివందనము జేయుటెజాలుకనిసించ
బోకూ । అల్పాధికులనుచు పొరబడకూ. 81

తా. శిష్యా! ఈ నలుగురు బ్రహ్మవేత్తలయొక్క యనుభవ మొకటేయైనను యోగులవృత్తులొకటిగా నుండవు నీ వెల్లప్పుడును వారి యాత్మమహిమను గనుగొందువేగాని వాండ్లను కనుపెట్టవద్దు ఇందులో నొకరు హెచ్చని నొకరుతగ్గని పొరబడెదవుసుమా, పొరబాటు పడవద్దు మనకు వృత్తులతోటి పనియేమున్నది. అట్టి ఘనుల దర్శముచేసికొని వారికి వందనము లాచరించుటే చాలుననిభావము.

ప్రారబ్ధక్రియనిరూపణము.

క. కారణగురుబోధాగ్నిచే । ధారుణినాగామిసంచితాదులు రెండున్ ।
పేరణగిపోయెమూడవ । ప్రారబ్ధము దేహరీతి ప్రతిఫలించెనుగా। ఇది
ముందొక్కసారిబోవునుగా । ప్రారబ్ధమికదగ్ధ పటన్యాయముగ దే
హ । ప్రారబ్ధమున్న నిష్ఫలమైనికంటాను ప్రతిఫలించెనుగా । ఇత
ముందొక్కసారిబోవునుగా. 82

తా. శిష్యా! సద్గురుమూర్తి కారణబోధాగ్నివలన నాగామి సంచితములు రెండును పేరులేకుండా బోయెను. మూడవదైనప్రారబ్ధము శరీరముగా ప్రతిఫలించెను, ఇదిన్ని ముందున్నను పొయ్యేదే, యీశేష ప్రారబ్ధమైన శరీరమికమీద కాలినగుడ్డవలెనే నిష్ఫలమగును యిది నీకంటదని భావము.

క. యెరుకను తనువును నొకపరి । విరివిగతొలగింపరెంటి విధములు వే
ర్వే । రరయగజననలమాది । స్ఫురణలచేభేదమనుచు శ్రుతులుగ్గ
డించూ । కాలకాలసరణిజరియించూ । తిరిగే కాలముఒక్క తెర
గేగానివీటి। మరణసమయములొక్కతరిగల్గవనిబుధులు శ్రుతులు
గ్గడించూ । కాలకాలసరణిజరియించూ. 83

తా. శిష్యా ! ఎరుక, శరీరముల భ్రమనునొక్కసారె తొలగింపవలయునని వాటిరెంటియొక్క విధములు వేరువేరుగా విచారించగాపుట్టుట గిట్టుట మొదలగు స్ఫురణలుభేదమని శ్రుతులుచెప్పుచున్నవి పుట్టే కాలము గిట్టే కాలములయొక్క సరణియొక్క టేగాని వీటిమరణ సమయము లొక్కసారే గలవని, పెద్దలుచెప్పుచున్నారని భావము.

కం. జ్వాలానలసందీప్తవి । శాలమహారణ్యమందుజనవిహగవిమ। జ్వా
లోరగమృగనివహము । చాలగనచ్చోటనిల్వజాలని యటులా । పు
ణ్యాపాపగోళకమటులా । మేలుగనీయచల శీలాగ్ని ప్రభకెదుట ।
మూలమెరుగని భ్రమజాలాంధమెట్లుండు జాలానియటులా । పుణ్యా
పాపగోళకమటులా. 84

తా. శిష్యా! అగ్నిచేత దహింపబడుచున్న విశాలారణ్యమందు మనుష్యులు, మృగములు, పక్షులు, పాములు మొదలగు జంతుజాలములు, ఎట్లునిల్వలేవో నటువలెనే, పరిపూర్ణాగ్ని ప్రకాశమున కెదుటమూల మెరుగని భ్రమయను చీకట్లుండునా? వుండదని భావము.

జీవన్ముక్తునకు పునఃప్రారబ్ధసంస్మృతి కలుగదు.

క. శివజీవైక్యసమాధిలో । నవలీలంగలసిపూర్ణుడగు ధీరునకున్ । భవవిషయస్మృతిగలిగిన । తవులునె ప్రారబ్ధకర్మ తిరువాత నెపుడూ । పాలును పెరుగై తరువబడునపుడూ । కవగూరి వేరై నవనీత కబళము । భువిచల్లగలసు నేవివిధోపాయతజూడ తరువాత నెపుడూ । పాలును పెరుగై తరువబడునపుడూ. 85

తా. శిష్యా! పాలుపెరుగై, పెరుగునుతరువగా మజ్జిగలో వెన్నవేరై ముద్దయగుచున్నది. యెన్ని యుపాయములు జేసినను నా వెన్నముద్ద చల్లలో గలియనట్లు శివజీవైక్యసమాధిలో గలసి, పరిపూర్ణుడైన సిద్ధునకు, జన్మప్రారబ్ధముయొక్క స్మృతి గలుగునా ? కలుగదని భావము.

కం. దిననాథుడ స్తమింపగ । జనుతరికిరణములు వెంట జనువిధమునవీ। మనసగు యెరుకటుబోలసిన । వెనుకను సర్వప్రపంచవిభ్రమ లెల్లా తోచు నేమరల తనుపీడ లెల్లా । ఘనకాష్ఠమందగ్నికాంతి చల్లారిన। వెనుకనుష్ణప్రభ విలసిల్లునే పూర్వ విభ్రమ లెల్లా । తోచు నేమరల తనుపీడ లెల్లా. 86

తా. శిష్యా! సూర్యుడస్తమించుసమయమున సూర్యకిరణములతో కూడానే బోవునట్లును, కట్టెయందగ్ని చల్లారిన వుష్ణము దానివెంటనే బోయినట్లును మనసైన ఎరుకపోయిన పిమ్మట ప్రపంచభ్రమలు తనుపీడలు దాని వెంటనే బోవునని భావము.

కం. వుప్పును చక్కెరయును రెం। డెప్పుడునుదకములబడగవిరవగుపడకన్ । తప్పకకరిగినగతికను। తిప్పకతనుదానెగాంచు ధీరునియెరుకా

కనుబడిబయిటసమయునేమనకా । నిప్పులకుప్పకెల్లప్పటికిని చెదలు కప్పనేవిప్పునే చెప్పనూపగ రానిధీరునియెరుకా । కనుబడిబయిటన మయునేమనకా. 87

తా. శిష్యా ! ఉప్పును, చక్కెరయును, వుదకమునందు వేయగా వాటిరూపములు కనబడకుండా నీటి యందు కరగిపోయి నట్లును, నిప్పుకెప్పటికిని చెదలంటనట్లును, తనను తాను గాంచు సత్పురుషునకెరుకకనబడి సమసిపోవునని భావము.

క. తలపగగాఢవిరక్తియు । విలసితపరిపూర్ణబోధ వెలసినపరిమో।జ్వలదివ్యదేహునకుసిక । మలినమనోదృశ్యవిషయమహిమ లగుపడునా । ఛీఛీవాటితలచమేలగునా । కలగొపలనుగన్న బలిమిగ జగజమే । కొలదిమెలకువపడిన కలసినిలుచుయగుట మహిమలగుపడునా । ఛీఛీవాటితలచమేలగునా. 88

తా. శిష్యా ! స్వప్నమందుకనుపడిన మనవుకేనుగ మేల్కొనిన కనబడకుండా పోయినట్లు, విరక్తియు, పరిపూర్ణబోధ జెందిన మహానియునకు, మలినమనస్సుచే కనబడు ప్రపంచేచేష్టలగుపడునా, అగపడవు. ఛీ ఛీ వాటి ప్రస్తావనే తలచరాదని భావము.

క. పురుషుడుస్త్రీవేషమ్మును । ధరియించినమాత్రమునని తరుణౌనదగునా । అరయగస్థాణువుభ్రమగన । పురుషునివలె దోచుగానిపురుషుడనదగునా । తద్దృష్టాంతసరణెరుగుగానా । యెరుకజీవేశ్వరమరుగువేషము లొడలి । పరికింపగా మొదటిపరిపూర్ణమేనిజము పురుషుడనదగునా । తద్దృష్టాంతసరణెరుగుగానా. 89

తా. శిష్యా ! పురుషుడు స్త్రీవేషము వేసికొనిన మాత్రముననే ఆడుదని చెప్పవచ్చునా ? భ్రమచే చీకటియందొక కొయ్యమోటును చూచి దొంగయనుకున్న మాత్రముననే అది మానవుడగునా ? కాదు. యీలాగుననే ఎరుకజీవుడనే, యీశ్వరుడనే, మరుగు

వేషము లొదలి విచారించగా నొకటైన పరిపూర్ణమే నిజమని భావము.

కం. వారణవిభ్రాంతిని చెలు । వారినపురుషునకు దారువనుజ్ఞానమునిం। పారగ చేకురు నేనటు । దారువ నేనిజము తెలియదంతి యగుపడు నా । దేనికదియే నరిపోయెగానా । అరూఢి బ్రహ్మవిచారమెరిగిన నాత్మ । ధీయూనికీసర్వమేరీతిస్ఫురణించు దంతియగుపడునా । దే నీ కదియే నరిపోయెగానా. 90

తా. శిష్యా ! బచ్చన ఏనుగునుచూచి, యిది ఏనుగు అని తలంచువానికి, ఇదిఏగుగయనే కాని కొయ్యయని తోచదు. ఇదికొయ్య ఏనుగని తెలసికొన్న మీదట ఏనుగయని తోచునా ! తోచదు. అట్లే యిది ప్రపంచమని గూఢిగానుండు అజ్ఞానికి బ్రహ్మస్వరూప జ్ఞానము కలుగదు. ఇది బ్రహ్మము అని నిశ్చయంగలజ్ఞానికి ప్రపంచ భ్రాంతి గలుగదని భావము.

కం. ఎవేళ కేమిబోధల । నేవ్యాధుల నెట్టిచోట నేకర్మలచే । జీవన్ముక్తుడు దేహము । బోవిడిచిన బ్రహ్మపదమేబొందు సత్యముగా । అఖండైక్యమందు నిత్యముగా । భావాతీతముముండెజీవన్ముక్తిలో గన్న । నావలతనుకర్మమే విధితానెవరిబొందు సత్యముగా । అ ఖండైక్యమందు నిత్యముగా. 91

తా శిష్యా ! జీవన్ముక్తుడే సమయమునన్నైనను, ఎచ్చోటనైనను, యేకర్మచేతనైనను దేహమును వదలిన అఖండైక్యమైన బ్రహ్మ పదమునే జెందును జీవించియుండగనే బాహ్యాతీతమైన పరిపూర్ణ కళాదర్శనముపొంది అశరీరియైనవానికి శరీరకర్మ తరువాతనెవ్వ రెవరినిపొందును యెవరిని పొందుటకేమీ లేదు. గనుక నట్టిపరమ పురుషుడు పరిపూర్ణబ్రహ్మ పదమునే జెందునని భావము.

కం. వినుతమతమడగ్నాంతర । ఘనతరప్రారబ్ధదోషకౌటిల్యాన । జనన మరణనివహములు గని । మనుజులు తమలోనబలుకు మహిమల

ద్భుతమూ । యోగుల మృతులకిదియసంగతమూ । పనికిమాలి
నపుణ్యాపర్వదినములలోన । చనిపోవు మూర్ఖులను । గని సంతసి
లిబలుకుమహిమ లద్భుతమూ । యోగులమృతులకిదియ సంగ
తము; 92

తా. శిష్యా ! వినుము వారివారి జన్మాంతములందు చేయబ
డిన ప్రారబ్ధదోషమువల్ల కలిగినపెద్దల మరణమునుజూచి పామరుల్లౌ
లోకులుతమలో ననుకొనుమాటలు మహావిచిత్రముగా నున్నవి. పనికి
మాలిన పుణ్యాదినములలో పండుగదినములలో చనిపోవునట్టి మూర్ఖు
లనుచూచి సంతోషపడు జనులనుకొను మాటలున్ను అద్భుతముగా
నున్నవి. బ్రహ్మవేత్తలకివి యేవియునంటవు వారు పరిపూర్ణబ్రహ్మ
మందే చేరుదురని భావము.

కం. ఈలాటిలోకవిభ్రమ । కాలోచిత ధర్మశాస్త్ర కల్పితమోహా ।
స్వాలోలజీవనిర్గమ । కాలము లెడ తెగకవచ్చు కల్పాంతములకూ ।
దేహములలరురాకపోకలకూ । మేలుగానకయాత్మకీలక మెరుగక ।
తోలుప్రతిమలునాడి మూలబడినయటుల కల్పాంతములకూ, దే
హములలరురాకపోకలకూ. 93

తా. శిష్యా ! కాలమునకు తగినటుల కల్పనజేసి వ్రాయబడిన
ధర్మశాస్త్రములలో చెప్పినట్లు మూఢమానవులునమ్మి యీలాటి
భ్రమలయందే మనస్సుదృఢము చేయుచున్నందున పుట్టుచావులకీ
దేహము లెడ తెగకుండా కల్పాంతరముల పర్యంతముగలుగు చుండును
జీవశివైక్యానుసంధానమనే కీలుదెలియకుంటే తోలుబొమ్మలాడిమూల
బడినవిధముగా జన్మలు కలుగుచుండునని భావము.

కం. వాదార్థభేదకప్రతి । పాదకమేగాని కొండటపర దేశికుచే । నీదు
ష్టత్రివిధప్రార । బ్ధాదులు కాలత్రయములపరమాత్మ కెవ్వుడూ।వంట
వంచూ నెరుగించేనవ్వుడూ । అదివ్యతేజాముగాదా నివ్వుడున్న

దీ । నీదివ్యతత్వము కేదుఃఖమికనంటుపరమాత్మకెపుడూ । నంటు
వంచు నెరిగించేనపుడూ. 94

తా. శిష్యా! ఇదియంతయు యనర్థభేదవాదమే కాని మరేమి
లేదు. ఆగామిసంచిత ప్రారబ్ధాములు త్రికాలములయందును పరమా
త్మకంటవని యిదివరకే సద్గురుడు చెప్పియుండెను ఇప్పుడా దివ్యతేజ
మేకదా మన్నది ఇంకనీపరమాత్మకే దుఃఖమంటును యేదిన్ని అంట
దని భావము.

కం. తొలుతొలుతలో నెగురుముఖ । విలసిత బ్రహ్మైక్యబోధ విజ్ఞానా
గ్నిక । పొలసినతనుప్రారబ్ధము । నిలదగ్ధపటప్రభాతి నెనగు సా
ధునకూ । తగులునె పూర్వఫలిత మాఖరకూ । యెలమితొడిమే
నొదలుఫలసుఖకష్టము । చెలగి వృక్షముమరల జెందునే నటులనిల
నెసగుసాధునకూ । తగులునేపూర్వఫలితమాఖరకూ. 95

తా. శిష్యా! సాధువునకు మొట్టమొదట గురువువలన పొంద
బడిన బ్రహ్మైక్యబోధయను విజ్ఞానాగ్నిచే కాలిపోయిన శరీరప్రారబ్ధ
ము కాలిపోయిన వస్త్రమువలెనే యుండునుగాని ప్రయోజనములేదు
తొడిమవూడి క్రిందబడిన ఫలముయొక్క తిప్పలుతిరుగా చెట్టుకుజెందు
నా చెందవు అటులనే పోయినతను భ్రమబ్రహ్మజ్ఞానికి తిరుగారాదని
భావము.

అఖండపరిపూర్ణమహాతారక పంచముద్ర విధానము.

కం. యేలక్ష్యము పరిపూర్ణము । నాలోచించుమను బాహ్యతఖలేం
ద్రియస । ర్వాలంబముగను ఖేచరి । మూలమదే త్రివిధలక్ష్యమూల
ము గదరా । సర్వార్థసాధనగనుగొనరా । చాలగ నచల విశాల
దృష్టిచెనంత । క్లీలవృత్తులచూడనీ భోభూచరి ముద్రమూలముగద
రా । సర్వార్థసాధన గనుగొనరా. 96

తా. శిష్యా! బాహ్యమందు యింద్రియములకు గోచరమయ్యే
సర్వప్రపంచమును పరబ్రహ్మమును దృష్టిచే చూచుటే ఖేచరీముద్ర

యనబడును. అంతరవృత్తులెల్ల పరిపూర్ణమని యచలదృష్టిచే చూచు
టే ఖేచరీముద్రయని భావము.

కం. యేచూపుయచలసూచన ॥ లోచూపున వెలిలోనర్వలోకాంత
ములో । దా చతురత్వముగనుగొన । నీచిన్మయమధ్య లక్ష్యమి
దియేకుమారా । లక్ష్యత్రయగోచరమిదెరా । ప్రాచీనమౌన
సాద్యుచితమీషణ్ముద్రము । ఖేచరాచరదృష్టిచూచుటెషణ్ముఖి ఇ
దియెకుమారా । లక్ష్యత్రయగోచరమిదేరా. 97

తా. శిష్యా ! లోపల, వెలుపల, సర్వచరాచరములందు
సర్వలోకములంతా పరిపూర్ణమేనని నిశ్చయమైన దే మధ్యలక్ష్యము,
అనాదినుండివచ్చే భ్రమసంబంధమైన జ్ఞానేంద్రియములైదును,
మనస్సున్ను, పరిపూర్ణమందు లయింప జేసి సర్వపరిపూర్ణమేనని
చూచుటే షణ్ముఖియని భావము.

కం యీనలులక్ష్యమ్ములలో । గానంబడఖండయోగకళలైయచల ।
జ్ఞానపరిపూర్ణయోగసి । ధానముశాంభవిను ముద్రతన్మయమి
దెరా । పూర్వోత్తరారణిశాంభవగురా । చిన్మయపరతత్వ చిత్స
మాధిలోపూర్వ । తన్మనోస్ఫురణపరయున్మనిజెండెటి తన్మయమి
దెరా । పూర్వోత్తరారణిశాంభవిదెరా. 98

తా. శిష్యా ! ఈపైన జెప్పబడిన నాలుగు లక్ష్యములలో
నేపరిపూర్ణకళ గోచరమగుచున్నదో ఆ పరిపూర్ణము తానై సమాధి
యందు దాను పరిపూర్ణుడనైతిననే జ్ఞప్తి సహా మరచి నిరామయ
మై, ఉన్మని భావము జెందుటే శాంభవీముద్రయని భావము.

కం ఈతారకముద్రాదిప్ర । భాతతులాపూర్వయోగ భాగస్థితిగా ।
జాతువదేమోవిషయ । జ్యోతకములుగావుతనువు శోధించి తెలి
యా । శక్యమెవీటిసాధించికలియా । ప్రీతిపరిపూర్ణవిఖ్యాతనిజానం

ద। భూతుడవై బ్రహ్మజా తెరిగితేకాని శోధించి తెలియూ। శక్య
మెవీటిసాధించి కలియూ. 99

తా. శిష్యా! నీపరిపూర్ణ మహాతారకముద్రల ప్రభావములు పూర్వము జెప్పిన తారకముద్రల వలె చూచెదవేమో, శరీరమందు శోధించితే విషయముల కొంతమాత్రమును గోచరములు కావు. ఎంతకాలము శ్రమపడినను కాయక్లేశమే కాని ఫలితములేదు. కాబట్టి పరిపూర్ణానుభవమును జెంది పరిపూర్ణము నెరిగితేనే గాని యీ ముద్రలనుభవమునకు రావని భావము

అఖండపరిపూర్ణసాధకాష్టాంగయోగవిధానము.

కం. సమతంభూజలపావక। సమమారుతగగన సర్వస్థూలాకృతవి।
శ్వముబహిరంతర్లక్ష్య। క్రమమిదిదృగ్బ్రహ్మమూల కారణమిడె
రా। దృగ్దృశ్యరహితపదముగదరా। రమణీయ్య నిత్యనిరామ
యపరిపూర్ణ। విమలశుద్ధసత్వప్రముదితయమయోగకారణమిడె
రా। దృగ్దృశ్యరహితపదముగదరా. 100

తా. శిష్యా! పృధివి, జలము, అగ్ని, వాయువు, ఆకాశము, స్థూలసూక్ష్మకారణదేహములు, యింద్రియములు, ప్రాణము, మనోబుద్ధ్యహంకారములు, సర్వప్రపంచము, పరబ్రహ్మము కంటే వేరు కాదనియు, ఆపరబ్రహ్మమే తానని నిర్ణయించుకొనుటయమమను యోగమని భావము.

కం. ద్రష్టసుదర్శనదృశ్యవి। చేష్టలునెచ్చోటలయము జెందునొనచ
టక। దృష్టినిలుపంగవలయువి। శిష్టతయమనస్కబోధశిష్టుల
కంతా। నాసాగ్రసుదృష్టివలదంతా। వ్యష్టిపూర్వభోగనిష్ఠ
తారకయోగ। కష్టవిద్యలువిడచిస్పష్టమెరిగిన యచలశిష్టులకం
తా। నాసాగ్రసుదృష్టివలదంతా. 101

తా. శిష్యా! అమనస్కబోధజెంది పూర్వతారకయోగము యొక్క వ్యష్టిసంబంధకష్టవిద్యలు విడిచి స్పష్టమెరిగిన అచలశిద్ధులు,

చూచునది, చూపు, చూడబడువస్తువు, నెచ్చటలయమగునో అచ్చట చూపు నిలుపవలయును గాని యెంత మాత్రమున్ను నాసాగ్రమున దృష్టి నిలుప రాదని భావము.

కం. కనుగొనుచువినుచు నానుచు । తినుచునుమూర్కొనుచుమాట తెల్పులచేతన్ । పనిపాటలొనరజేయుచు । ననిశముతా జే యుక్రియల నాయాతరుణములా । సర్వార్థసాధక రూపకములా । కనిసించి వీటినంటనిసాక్షినని తన్ను । తనుదాగాంచెటి యోగము నునియమమిదిగాదే నాయాతరుణములా । సర్వార్థసాధన రూపకములా. 102

శిష్యా తననుతానెరుగు పురుషుని సీమ మేమునగా చూచుచు, వినుచు, త్రాగుచు, తినుచు, వాసనజూచుచు, మాటలాడుచు ప్రతి దినమూ యాతరుణములయందు తాను జేయు పనులయందంతటా కనిసించివీటినంటని సాక్షినని త్రిపుటిలయమగుచోట దృష్టినిలుపుటే వానిని యమాసనమని భావము.

కం. ఇలసంకల్పముచలనము । నలసటజాడ్యతసుషుప్త యాలస్యము దు । ర్మలికిత కాయక్లేశము । కలుగనిద్రయునికినది సుఖాసనమ గురా ! సర్వాధారోపాసనగదరా । తలపువాక్కులనెల్ల నిల్కడ జిక్కక యోగ । ములకుమూలంబగుచు వెలసిన సర్వసుఖాసనమ గురా । సర్వాధారోపాసనగదరా. 103

తా. శిష్యా ! తారక సాంఖ్యయోగుల యాసనములొక దాని కంటే భేదములుగా నేర్పర్చ బడినవి ఒక్కొకప్పుడవి చాంచల్యమును శరీరకష్టమును, పాలుమాలిక జడత్వము, నిద్ర, ఆలస్యము మొదల గువానిని గలిగించు చున్నవి అమనస్కయోగుల యాసనము పైకా యక్లేశములు లేనిదై శాశ్వత సుఖప్రదమైన బ్రహ్మనిష్ఠయేగనుక చల నాదులను గలిగింపవు ఇది యోగములకెల్ల మూలమగు సుఖాసనమని భావము.

కం. వెలిలోనిరూపనామా । దులు విలయము జేయుబుద్ధితోడను రే
చిం । చలవడసచ్చిత్సుఖమి । మ్ములమదిపూరించి బ్రహ్మమూలము
నందూ । నిజపరి పూర్ణస్థలవిహరణందూ । నలలితహోరాత్రు
లువిలసితకుంభక । బలయోగనిష్ఠచే నిలువప్రాణాయామ మూ
మూలమందూ । నిజపరిపూర్ణస్థలవిహరణందూ. 104

తా. శిష్యా ! వెలిలోని రూపనామాదులను విలయముసేయుటే రేచించుట. సర్వమును బ్రహ్మమేనని నిశ్చయించుటే కుంభకము. ఇట్లు గ్రహించిన పాణాదిరూపనామ క్రియలన్నియు నశించును. ఈ ప్రకారము సర్వమును తన రూపముగా జూచుటే ప్రాణాయామ మని భావము.

కం. సత్యానృతవిషయాఖిల । వృత్త్యంతరములను బ్రహ్మవృత్తిచె బోధ।
వృత్త్యంతరాత్మవిలస । త్ప్రత్యక్త్యాగమము జేయు ప్రత్యాహారము
రా । అహరహమేకాశ్రిత్యభోగముర । సత్యమైనయాత్మ సత్య
మునేనను । నిత్యానందముతోటియత్యుక్తి నిలుచుట ప్రత్యాహా
రమురా । అహరహమేకాశ్రితభోగమురా. 105

తా. శిష్యా ! లోకమందజ్ఞానులు కొన్ని వస్తువులు సత్యమని కొన్ని అసత్యములని చెప్పుచున్నారు. నిజములో ప్రపంచముశూన్యరూపమే అయినను కొంత యాలశ్యముగానుండు వస్తువులను సత్యమని యుత్వరలో బోవువాటి నసత్యమనియు వ్యవహరించు చున్నారు. ఇటువంటి సత్యాసత్యములను దొలగించి సర్వకాలముల యందును, సర్వపదార్థములను పరబ్రహ్మ స్వరూపముగా జూచుట ప్రత్యాహార మని భావము.

కం. తనువింద్రియప్రాణాసిల । మనసంతఃకరణదృశ్య మయమగు
వీటిన్ । గనుదృక్స్వరూపమునుతా । ఘనతరపరిపూర్ణనిష్ఠగనుట
ధ్యానమురా । ధ్యానముతో సమానమేదగుధా । వినుమహం

బ్రహ్మాస్మియనుమంత్రసాధన । తనలోనహరహ మొక్కటిగను
నోదలక మేలుగనుటధ్యానమురా । ధ్యానముతో సమానమేద
గురా. 106

తా. శిష్యా! దేహము, యింద్రియములు, మనస్సు, పంచభూతములు మొదలగు కనుపడే పదార్థములన్నియు, నాస్వరూపములు కావు. నేను పరిపూర్ణస్వరూపమని సర్వకాలములయందును అహం బ్రహ్మాస్మియను మంత్రమును మరువకుండుటే ధ్యానయోగమని భావము.

కం. తానని శమేదిగనుగొను । తాననిశంబేది వినునోతగనది పరిపూ
ర్ణానుభవమనెటిబ్రహ్మ । జ్ఞానముమది నిలుపుటదిగో జ్ఞానధారణ
రా, ధారణకను సంధానమిదెరా । ధారణానిల సంహారణని
ర్భయ । కారణాయోగవిహారపరమహంసజ్ఞానధారణరా । ధారణ
కనుసంధానమిదెరా. 107

తా. శిష్యా! తాను దేనిని చూచునో, దేనిని వినునో అనగా మనస్సు దేనిని సంకల్పించునో తన వృత్తిచేత దేనిని ప్రకాశింపజేయునో దానిని పరిపూర్ణబ్రహ్మస్వరూపము జూచుటే ధారణయోగమని భావము.

కం. సర్వపరిపూర్ణమిదిగో । సర్వప్రభూతాంతరాత్మసర్వజ్ఞుడవై । స
ర్వావస్థలయందున । సర్వముతాకనుటయాత్మసత్యసమాధీ । ఇ
దెపరిపూర్ణనిర్గుణోపాధీ । నిర్విషయానంద నిర్వాణసుఖబోధ ।
సర్వభావాతీత సద్గురూపదేశసత్యసమాధీ । ఇదెపరిపూర్ణనిర్గుణో
పాధీ. 108

తా. శిష్యా! జాగ్రదాది సర్వావస్థలయందును అనుభవింపబడు సర్వపదార్థములును పరిపూర్ణబ్రహ్మమని తాను తెలిసికొనుటే సమాధియోగము. యిదేపరిపూర్ణనిర్గుణ, నిర్విషయానంద, భావాతీతమైన యోగమని భావము.

కం. అష్టాంగయోగసిద్ధులు । శ్రేష్ఠతమణిమంత్రతంత్రసిధ్ధ్యాదితపో ।
నుష్ఠానఖేచరాదివి । శిష్టాదినమస్తకార్యసిద్ధులతోనూ । లేదు
ఫలమీచేష్టలతోనూ । కష్టకాయక్లేశ దుష్టమహిమలునాత్మ ।
భ్రష్టుజేయును బ్రహ్మనిష్ఠతప్పకుతంద్రీ సిద్ధులతోనూ । లేదూ ఫల
మీచేష్టలతోనూ 109

తా. శిష్యా! సాంఖ్య, తారకసంబంధములగు అష్టాంగయోగ సిద్ధులు, మణిమంత్రతంత్రసిద్ధులు, తపోనుష్టాన ఖేచరాదిముద్రలు మొదలైన చేష్టలవల్ల నెంతమాత్రము ప్రయోజనము లేదు. యివి యన్నియు కష్టకాయక్లేశములే లోకులకు భ్రమను కలుగజేయుచు, ముముక్షువులను భ్రష్టులజేయును గనుక నీవుపీటిజోలి బోకుము పరిపూర్ణబ్రహ్మనిష్ట వదలకు మని భావము.

కం. నీలోపలిమహిమలునీ । నాలోకించుటయె కేవలాఖండమహా ।
మూలపరిపూర్ణ మెరుగుట । చాలదెయీజన్మములనుచక్క జే
యగనూ । ఇతరమహిమలేలబొందగనూ । మేలుసేయుని భ్రమ
జాలములకునాల । వాలములగు వీటిజోలిదలపకునాత్మ చక్కజే
యగనూ । ఇతరమహిమలేలబొందగనూ. 110

తా. శిష్యా! నీలోపని మహిమలు నీవెరుగుటే అఖండపరిపూర్ణమును నెరుగుట. జన్మకడతేరుట కిది చాలదా? నీవితరమహిమల బొందు టెందుకు? మేలుసేయుని భ్రమలు కలిగించుటకు మూలకారణములైన యోగములు, ముద్రలు, మణిమంత్రసిద్ధ్యాదులజోలి నీవు తలపవద్దు పరిపూర్ణ నిష్టను వదలవద్దని భావము,

తుర్యాతీతపరమహంసలక్షణము.

కం. చిత్తమును పరతిజెందిన । తత్వజ్ఞుండంధబధిరతన్మయబాలో ।
న్మత్తజడమూకయజగర । సత్తామాత్రప్రభూతజాతులవలెనూ ।
తిరుగునుయోగమత్తగజముగనూ । ఉత్తమోత్తమ బ్రహ్మవేత్త

ద్రైయములజీవ । త్యక్తునిగతి నాత్మవేత్త దిరుగును భూతజాతులవలె
నూ । తిరుగును యోగమత్తగజముగనూ. 111

తా. శిష్యా చిత్తశాంతిగలపురుషశ్రేష్ఠుడు సర్వకాలములయం దును ప్రపంచమును మరచి. యింద్రియవికారములు లేక బాలుని వలెను, పిచ్చివానివలెను, జడునివలెను, మూగవానివలెను, అజగర మువలెను ప్రవర్తించుచుండునని భావము

కం. మదిరాపానమదాంధుడు । విదితముగను యాత్మపటము వ్రేలాడి
నపై । మొదలుండక పడిపోయిన । మదినెరుగనెనెరుగడమితమ
త్తతతోనూ । తద్వజ్జీవన్ముక్తుడు తానూ । పదిలముగను బ్రహ్మపద
యోగసంప్రాప్త । మదిరాపానముచేతి నెరుగ తన్నెరుగక మ
త్తతతోనూ । తద్వజ్జీవన్ముక్తుడు తానూ. 112

తా. శిష్యా! మధిరాపానము జేసిన పురుషుడు మత్తుచేత, తనుకట్టుకున్న వస్త్రము పీడిపోయినను, జారిపోవుచున్నను, లక్ష్య ముంచనట్లు జీవన్ముక్తుడు, బ్రహ్మానంద పరవశముచే తాను కూర్చు న్నను, లేచినను, నడచినను, తనశరీరస్పృహ లేకుండునని భావము.

కం. జనమృగవిహగోరగములు । యనుపమగానప్రమోద మభిరుచి
నైన । ధ్వనవేణువ్యాదుమానవు । గని విడువనిరీతి నాత్మఘనుని
విడువరుగా । భూతములతని వెనుక దిరుగునుగా । వినుసర్వప్రియ
రూపమైనబ్రహ్మనిష్ఠ । తనయందున్నదిగనుక దాని ననుసరించి
ఘనునివిడువరుగ । భూతములతని వెనుక దిరుగునుగా 113

తా. శిష్యా! జనములు, మృగములు, పక్షులు సర్పములును, పిల్లనగ్రోవిస్వరమునం దభిరుచిగొని, పిల్లనగ్రోవి ఊదువానిని విడువ నట్లు నాత్మవేత్తను భూతములాశ్రయించియుండును. సర్వప్రియమైన పరిపూర్ణబ్రహ్మత్వంతనయందుండుటను బట్టి యాఘనుని వెంట దిరు గుచుందురని భావము

క౦. భూరజముగప్పుకొన్నను । దారుణగాఢాగ్నియాత్మ తనువంటిన
ము । న్నారడిగ వానముంచిన । మారుతహతిచాలతనువుమరితూలి
పోయినా । దేహభ్రమ లేదేరీతినైనా । ఘోరసర్పమువిడుచు భూరి
కంచుకముపై । కోరికబెట్టునె యారీతిగను యోగిమరితూలిపోయి
నా । దేహభ్రమ లేదేరీతినైనా. 114

తా. శివ్యాపరిపూర్ణనిష్టగలయోగి తనశరీరమందుదుమ్ముకప్పుకొనినను అగ్ని తన శరీరమునకంటినను, జడివానలో తడిసినను, గాలి దెబ్బచే శరీరముతూలిపోయిన లక్ష్యపెట్టడు కృష్ణసర్పము కుబుసమును విడిచి తిరుగా దానియందు భ్రమయుంచనట్లా యోగికి నేవిధముచేత గూడా దేహభ్రమ లేదని భావము.

క౦. ఒకపరిజగములుతనలో । సకలముకల్పితమటంచుసంభ్రమమొం
దుఁ । ఒకపరిభూతములనుగని । పకపకనగుచుమిగుల పరవశ
మందూ । ఒకపరిసాక్షినని విరతిజెందూ । ఒకపరినాకన్యమిక
లేదనుచుబలుకు । ఒకపరివికృతసుకృతము లెఱుగనని పరవశమం
దూ । ఒకపరిసాక్షినని విరతిజెందూ. 115

తా. అట్టియోగీశ్వరుడొకసమయమున నీజగములెల్ల నాలోనే తోచుచున్నవని సంతోషించును. ఇంకొకసారి చరాచరభూతములను జూచి పకపకనవ్వి పరవశమును జెందును. మరియొకతేప నివియన్నియు నేను కాదు. నేను సాక్షినని విరక్తిజెందును. ఇంకొకదఫానాకంటె నితరమేదియులేదని, పలుకును. మరికొంతసేపటికి నేను సుకృత వికృతుల నెరుగనని చెప్పునని భావము.

క౦. ఒకపరినేనెవరనుకొను । నొకపరినీ వెవరటంచునొప్పకతిరుగున్ ।
ఒకపరి నూరికెనిలచు । నొకపరిసర్వాత్మననుచు నుల్లాసమందూ ।
పరిపూర్ణబోధోపరతులందూ । ఒకపరినేనెచట కేగుదునని నిలు
చు । ఒకపరివిధినిషేధములు లేదనిదలచునుల్లాసముందూ । పరి
పూర్ణబోధోపరతులందూ. 116

తా. శిష్యా! అటువంటిబుధుడు యింకా నొక పరిసేనవరిని అనుకొనును ఒకపరినీవు యెవరని తిరుగును, ఒకపరినేమియు నసక వూరికె నిలుచుండును. ఒకసారి నేను సర్వాత్మనని వుల్లాసపడి గంతులువేయును. ఒకపరి నేనెచటికి పోవుచున్నానని నిలుచుండును. ఒకపరి నాకు విధినిషేధములు లేవని వుల్లాసమందునని భావము.

మహాభోగిలక్షణము.

కం. ఎగ్గేనమయములనుభు । క్త్యాయానము లేక జిహ్వకలవడిషడ్ర । చ్యాయతవస్తువులమృత । ప్రాయముగభుజించి దేహపరవశమం దూ । తద్ఘనుడే మహాభోగియగుండ్రా । వాయుప్పైత్యశ్లేష్మకా యజనితదోష । మెయడనంటకస్వాయత్తమునదిరిగి పరవశమం దూ । తద్ఘనుడేమహాభోగియండ్రా. 117

తా. శిష్యా! శరీరజన్యములగు వాయు పైత్యశ్లేష్మములు తన కంట కుండా జిహ్వకు రుచిగల పదార్థములను భజించి భుక్త్యాయానము నొందకుండా దేహపరవశము జెందు చిన్మయుడు మహాభోగియని భావము.

కం. ఆచారమనాచారము । లేఛాయలనంటకుండ నింద్రియవిజయా ద్యుచితవైరాగ్యముచే । నేచందపుసుఖము దుఃఖమెరుగని యోగి । తద్ఘనుడేమహానందభోగీ ॥ చూచిచూడక కాల్చెయాచిగ గ్నికిదోష । సూచనలోకమైనతోచకతను విశ్వమెరుగని యోగీ తద్ఘనుడేమహానందభోగీ. 118

తా. శిష్యా! ఆచారమనియో, ననాచారమనియో, భేదము నెంచక వైరాగ్యముచే నేవిధమైన సుఖదుఃఖము లెరుగక, ప్రపంచ దోషసూచకము లొకమైనా, దనకు తోచక తనను విశ్వము లెరుగని ఘనుడే మహానందభోగియని భావము.

కం. కలకాలమచలధర్మా । కలతల వ్యాపించి యఖిలగురుతరయోగా దులమెలగునరునిచిన్మయ । కలితుండనియోగిజనులు గణనసేయు

దురా । వానికిమనమలర మ్రొక్కుదురా । బలుభూతములున
తనియఁగలఘుదివ్యతేజ । మలరఁదర్శించి మహాభోగియని చాలఁగణ
నసేయుదురా । వానికిమనమలర మ్రొక్కుదురా 119

తా. శిష్యా! ఎల్లపుడును పరిపూర్ణావలోకన జేయుచు తత్సంబంధమగు యోగములచేనుండు మహాపురుషునిజూచి, చిన్మయుడని పెద్దలాయనను పొగడి, ఆయనకు వందనములు చేసెదరు. యోగిజనులాతని బ్రహ్మతేజమును దర్శించి, మహాభోగియని వినుతించెదరని భావము.

౧౯. మహాత్యాగిలక్షణము.

కం. స్వానందాచలపరిపూ । ర్ణానంతమహాబ్ధిమునిఁగి యపరిమితాత్మ ।
జ్ఞానమున మోహవిషయము వి । తానమునిరసించు పరమతత్వ సం
యోగీ । తద్ఘనుఁడాత్మభోగివరత్యాగి । ఇదిస్వర్ణమిది మృత్తి
విదికార్యకారణ । మిదియదియని భేదమొదలితిరుగును బ్రహ్మతత్వ
సంయోగీ । తద్ఘనుఁడాత్మభోగివరత్యాగీ. 120

తా. శిష్యా! స్వానుభవపరిపూర్ణానంద మహాసముద్రమునందు మునిగి, ఆత్మజ్ఞానముచే విషయసుఖము నిరసించి, యిదిబంగారు, యిది మట్టిపెళ్ళ, యిది కార్యము, యిదికారణము, యిది, అది, యను భేదములేక సంచరించువాడు మహాత్యాగియని భావము.

కం. ఏవస్తువనిజసాన్ని । ధ్యావిర్భవమైనతరిని యావస్తువతా । నైవె
లసిలోను వెలుపల । నేవొస్తువుగాక వెలుగు నేకవిరాగీ । తద్ఘను
డాత్మభోగివరత్యాగీ । జీవభావజ్ఞులకావిధి గాదోచు । కేవలస్ఫటిక
ప్రభావమై తానిలుచు నేకవిరాగీ । తద్ఘనుఁడాత్మభోగివరత్యాగీ. 121

తా. శిష్యా! స్ఫటికసాన్నిధ్యమందే వస్తువునుంచితే దానివికారమే స్ఫటికమునం దారోపించ బడుచున్నది. జీవభావముగలవారావికారమే స్ఫటికగుణమని భావించెదరు. అటులనే పరమవేత్తసాన్ని

ధ్యానం జేవస్తువుకనబడినను, నావస్తువే తానై వెలుపలలోపల నేవస్తు
వు తానుగాక ప్రకాశించుచున్నాడు అనగా లోపలిజ్ఞానేంద్రియ మూన
సాదులును వెలుపలరూపనామక్రియలుగల, చరాచరములును తాను
గాక ప్రకాశించుచుండును అట్టివాడు మహాత్యాగియని భావము.

కం. భాగుణిలోవైరాగ్యవి । హారవినిర్మలునిగాంచిహాశ్చర్యభయా ।
శారమనోవిభ్రాంతుల । దేరికనుంగొనగలేరు దేవతలెల్లా । సం
సారమోహితులగుటవల్లా । పోరిప్రాణాధారాశ లేరితివిడిచెనో । నే
రముమనమంత వారముగామని దేవతలెల్లా । సంసారమోహితు 122
లగుటవల్లా

తా. శిష్యా! లోకమందట్టి మహాత్ముని జూచి, భయాశ్చర్యవి భ్రాంతులచే వారిని సందర్శించుటకు శక్తిలేక వారు ప్రాణములో దను, అర్థము మీదను ఆశ నెట్లు విడిచిరో మనము సంసారమోహితులమగుట వలన మనమంత వారముగాము, మనచేత గాదని యనెదరని భావము.

పరభూతహితమే పరమేశ్వరారాధనము.

కం. పరమేశ్వరుడఖిలచరా । చరకోటిహృదబ్జసదన సర్వాసితుడై । చరి
యించుగాననీకా । పరమేశ్వరపూజగాదె పరభూతహితమూ ।
సంతతమదియేసర్వసమ్మతమూ । పరమతహితమేకోనెరిగి బోధిం
చిత । త్పరమానందముచేత పరిపూర్ణమైయుండూ పరభూతహి 123
తమూ । సంతతమదియే సర్వసమ్మతమూ.

తా. శిష్యా! పరమేశ్వరుడు చరాచరములందల్లెడల హృదయకమలములందుండి చరించును గనుక, పరహితమే పరమేశ్వరునిపూజ ఎల్లప్పుడును నిదియే సర్వసమ్మతము పరులెట్టివారో వారి మతమునకు తగినటుల బోధించి పరమానందముచేత పరిపూర్ణుడవై యుండుమని భావము.

కం. గురుపుత్రులనెటినూచన । గురుకృపచేగని తదార్యకోట్యాదులు
నే । తరగతులనడుగుదురో త । త్పరభాషల ననుసరించి పలుకున
త్యముగా । పరహితక్షేమకరముమంచిదిగా । పరులెట్టివారో త
త్పరమార్థమే తెల్పి । పరహానిలేక నిహపరములలో మెలగి పలుకు
సత్యముగా । పరహితక్షేమకరముమంచిదిగా. 124

తా. శిష్యా! గురుపుత్రులెట్టివారో గురు కరుణచేత తెలిసి
కొని వారేయేతరగతులుగా నిన్నడిగెదరో వారివారి భాషల ననుస
రించి వారి వారికి హితముగలుగునట్లు సత్యముగా బలుకుము నిన్ను
బోధింపుమని అడుగువా రెట్టివారో ఆపరమార్థమే దెల్పి యిహపర
ముల సుఖింపుమని భావము.

కం. పలుకేశుద్ధప్రణవము । పలుకేశబ్దముంను బయలగువెలిలో ।
పలనిజపరకోశములో । పలుకది...లిపలుకుగాదే । పరమార్థతిల
కా । నీకెదురగుపలుకన్యమనకా । పలుకేబయలు గనుక పరి
పూర్ణముగ మొలక । పలుకుముద్దులుగులుక పరమానందము
జిలుక పరమార్థతిలకా । నీకెమరగు పలుకన్యమనకా. 125

తా. పరమార్థతిలకా! పలుకునట్టి పలుకే శుద్ధప్రణవము.
ఆపలుకే నిశ్చయమందు పరిపూర్ణమగుచున్నది వెలిలో నీకోశమం
దును నితరకోశములందును నీకెదురగు ప్రతిశబ్దమున్ను ప్రణవమయ్యే
యున్నది. అట్టి పలుకే పరిపూర్ణము గనుక పరమానందభరితమైన
పరిపూర్ణముతప్ప నింకేమి లేదని భావము.

మహాసాధుసన్మానవిధి ప్రబోధము

కం. గురుపుత్రులనిది మొదలుగ । ధరణిలో మత్కళలటంచునలచి శు
భశ్రీ । కరులగుత త్సాధువళీ । కరమహదైశ్వర్యధుర్య ఘనుడవై
బ్రతుకూ । నీకభివృద్ధికోరకు యామరకూ । మరివారిలోనుండే
మరుగేమరుగనిస్థిర । బుద్ధితోనన్నుమనుపవకు మరువకు ఘనుడవై 126
బ్రతుకూ । నీకభివృద్ధికోరకు యామరకూ.

తా. శిష్యా ! నీవిది మొదలుకొని భూమియందుండు గురుపుత్రులు నాయొక్క కళలుగా భావించి నీయభివృద్ధికొరకు వారిని వశీకరులనుజేసికొని వారిలోనుండే మసుగెగి స్థిరమనస్సుతోటి పరిపూర్ణ ఐశ్వర్యుడవై నన్ను మరువకుమని భావము.

కం. పెద్దలగనుగొను వేళల । వద్దికతో నన్నుగన్న వహిగను నీవా । పె
ద్దలసన్నిధిలోపల । ముద్దుగసద్భక్తినిలచి ముదముతో గొలచీ
తత్పరిచర్యశ్రద్ధలగుపరచీ । పెద్దలసేవనసేబుద్ధినిలపి యూత్మ । పెద్ద
లందరికొక ప్రొద్దుదండము పెట్టుముదముతో గొలచీ । తత్పరిచ
ర్య । శ్రద్ధలగుపరచీ. 127

తా. శిష్యా ! పెద్దల దర్శనమైనపుడు నన్ను జూచులాగుననే వారిని జూచి వారి సన్నిధిలో భక్తితోటి నిలచి వారిని సేవించి నీయొక్క సేవానిపుణత్వము గనుపరచుము పెద్దలు సేవనసేబుద్ధిచే వారికి పరిచర్య చేయుటలో శ్రద్ధ గనుపరచి ఆత్మవేత్తలగు పెద్దలకందరికిని నమస్కరింపుమని భావము.

కం. పెద్దలయాజ్ఞలమీరకు । పెద్దలకెదురించబోకు పెద్దరికముగా ।
పెద్దలతో వాదించకు । పెద్దలుసభచేసిపిల్వ పెడత్రోవజనకూ
పెద్దలకివ్వవద్దనకూ । పెద్దలయినవారి బుద్ధివృత్తులుగనపో ।
వద్దువద్దు వెనకదిద్దజాలరెవరు పెడత్రోవజనకూ । పెద్దలకివ్వవ
ద్దువద్దనకూ. 128

తా. శిష్యా ! పెద్దలయొక్క యాజ్ఞలనుమీరవద్దు. పెద్దలతో నెదిరించి మాటలాడకుము నేను గొప్పవాడినని వారితో వాదించకుము. పెద్దలు సభచేసి నిన్ను పిలచినట్టయిన వేరే దోవనబోకుము పెద్దలకు యివ్వవద్దని చెప్పకుము. అమ్మహానుభావులయొక్క బుద్ధివృత్తులను పరీక్షింపబోకుము. తర్వాత నెవ్వరునుదిద్దజాలరని భావము.

కం. పెద్దలమరుగొకటనిగో । ప్రొద్దునుమనసత్య దృష్టిబొదలుచునీ
వా । పెద్దలకందరికినొక । పెద్దకుమారునిగతిరిగి ప్రియమొం

దుతండ్రీ ॥ కుచ్ఛితబుద్ధులొద్దు రాతండ్రీ । ముద్దుముద్దుగ వారివద్ద
నీవుణా । ముద్దుబిడ్డను పేరుపద్దు ధరలోనిలువు ప్రియమొందుతండ్రీ ॥
కుచ్ఛితబుద్ధి లొద్దు రాతండ్రీ. 129

తా. శిష్యా ! పెద్దలమరుగే అభివృద్ధికి కారణమని నత్య
హృదయముచేనుండి నీవా పెద్దలకందరికిని పెద్దకుమారునివలె సేవజేసి
వారి దయను పొందుము నీకు కుచ్ఛితబుద్ధి వలదు. వారిసన్నిధిలో
నీవు నాప్రియశిష్యుడవనే ప్రఖ్యాతి ప్రపంచమందు నిలుపుమని భావము.

కం. కలకొలది పెద్దలకుపూ । జలు సేయుతదీయ్యమూనసాభీష్టాధా ।
దుల నెరిగియలవియగు ప । త్ఫలమధువర భక్ష్యభోజ్య పాకసద్విధు
లా । నర్పించు సాధనధనతతులా । ఇలను సాధులహృదయములలో
ననోన్నదక । ములు జేర బ్రహ్మాండములర తృప్తిని జెందు పాకసద్విధు
లా । నర్పించు సాధనధనతతులా. 180

తా. శిష్యా ! నీకు శక్త్యానుసారముగా పెద్దలకు పూజలు
సేయుము. వారికిష్టమైన పదార్థముల నెరిగి అలవియగుమట్టుకు ఫల,
మధు, భక్ష్య, భోజ్యాదిపాకములచే వారినితృప్తిపరచి సాధ్యమగు
నంతవరకు ద్రవ్యముతో పాదపూజసేయుము. భూమియందు సాధుల
హృదయములో ననోన్నగకములు జేర బ్రహ్మాండము తృప్తిజెందునని
భావము.

కం. మనమునననిశము శ్రీగురు । తనయులగుణనామరూప ధార్మికచ
ర్యల్ । వినియానందము గూర్చిని । మునుగుచుతత్సాధునివహము
లను బేర్కొనుచూ । నుండుము పరమగుణి నంతసిలుచూ । తనగృ
హము శ్రీగురుతనయాశ్రమంబని । తనధనములు సత్యధనులపాలని
సౌఖ్యములను బేర్కొనుచూ । నుండుము పరమమునినంతసిలుచూ.

తా. శిష్యా ! సద్గుణముగల గురుపుత్రుడెల్లప్పుడును తనతోడి
గురుపుత్రుల గుణములను, నామములను, రూపములను, ధర్మకార్య

ములను విని, మహానందమును పొందుచు తన యిల్లు గురుపుత్రుల యాశ్రమంబనియు, తన ధనము బ్రహ్మవేత్తల పాలనియు సంతోష పడుచుండునని భావము.

కం. మీనములు కృపాదృష్టిచే । మానుగవిహగాదు లమితమమకా
రముచే । మానససుఖసంకల్పని । ధానతకమఠములునిజ సంతాన
పోషణలూ-జేసెటివిధముగాను రక్షణలూ-జ్ఞానులెరిగిమహిసన్మా
నమొనర్తురే । కానికితత్సన్ని ధానములలో నిజసంతానపోషణ
లూ । జేసెటివిధముగాను రక్షణలూ. 132

తా. శిష్యా! మీనములు కృపగల చూపులచేతను నిండా మమకారముచేతను, మంచి సంకల్పముచేత తాబేలును వాటి వాటి సంతానముల నెట్లుల బోషింపునో నటులనే జ్ఞానులు శిష్యకోటికి బోధలొనగి రక్షించెదరు. గా కానకు వారి సన్నిధిన జేరితే రక్షించెద రని భావము

కం. మతసమ్మతబోధాంత । స్థితిగతులను దెలిసి యార్య సేవలొనీవు।
న్నతితీవ్రసూక్ష్మప్రజ్ఞా । మతివై చరియింపుమాత్మ మతమిదెవత్సా
సర్వభూతహితమిదెవత్సా । అతులితపరతత్వచతుర యోగాభ్యా
సవితతబ్రహ్మసంతతులగలసి బ్రతుకుము మతమిదెవత్సా । సర్వ
భూతహితమిదెవత్సా. 133

తా. చిన్నికుమారా? పెద్దలసేవలో నీవు సూక్ష్మప్రజ్ఞగల వాడవై వారి వలన మతసమ్మతబోధయొక్క స్థితిగతులను చక్కగా గ్రహించి సంచరించుము నామతమిదే. సర్వజనసమ్మతమిదే. పరిపూర్ణ యోగాభ్యాసులైన బ్రహ్మసంతతులలో గలసి బ్రతుకుమని భావము.

కుటిలదుస్స్వభావదుష్టజనమాన సలక్షణము.

కం. కుటిలవ్యభిచారులు తమ । రెటువలెనో జనులనటుల నెంచుట
సహజం । బటుదుష్టాత్ములు పెద్దలత్రుటిమాత్రము గానునెంచి

తూలనాడుదురూ । తామే శ్రేష్ఠులనుచు బలుకుదురూ । ఘటకు
లై తేలోకనటనాన్నపానసం । కటము లెందుకొవట్టి మటుమాయలి
వియని తూలనాడుదురూ। తామే శ్రేష్ఠులనుచు బలుకుదురూ. 135

తా. లోకములో కుటిలులైన దుష్టులు తామెటువంటివారో, లోకులందరును నట్టివారే నని తలచుట సహజము. యిట్టిదుర్మార్గులు బ్రహ్మవేత్తలనుజూచి వీరుపెద్దలైతే వీరికి లోకనటనలెందుకూ, అన్నపానాదుల కష్టములెందుకు, యివి యన్నియు బూటకములుగానున్నవి, వారికంటే మేమే శ్రేష్ఠులము, అని వారిని తూలనాడెదరని భావము.

కం. వాయసములునద్యాకర । నాయడలన్విడచితృష్ణయధకంబైకుం।
భాయతజలములుగైకొను । ఛాయగదుష్టాత్ములచల సద్గురుబోధా।
తెలియకగే మొసేయుచుమేధా । యీయాత్మసాధకోపాయామును
మీకుసరి । పోయెమాకిదిపట్టదాయపొమ్మందురు సద్గురుబోధా ।
తెలియకగే మో సేయుచుమేధా. 135

తా. శిష్యా! కాకులు, విస్తారముగా నిర్మలమైన జలములుండునదిలో తాము దాహమార్చుకొనుటకు నీరు త్రావక, కడవలలోనుండు మురికి నీరు త్రాగుచున్నవి. అటువలెనే దుష్టాత్ములచల సద్గురువుచేయు పరిపూర్ణ బోధ తెలియక నీయాత్మబోధ నీకే సరిపోయినది మాకు బట్టదు పోపొమ్మందురని భావము.

కం. మానవులనవరతమువి। జ్ఞానవివేకాదిపుణ్య కార్యఫలాపే। క్షనుగ
తులగుచునుందురు । గాని మహాదోషములను కాంక్షించరెవరూ।
కోరికెతోటికొనసాగనియరూ । పూనికేసేకఘుపుంజమే కానియే ।
కానికోకసారైన జ్ఞానసాధనబుద్ధి కాంక్షించరెవరూ । కోరికలోక
టికొనసాగనియరూ. 136

తా. శిష్యా! లోకమునందెల్ల మానవులు ఫలములను బొందుద యపేక్షచేత, పుణ్యకార్యములే చేయవలయునని కోరెదరు

గాని, దోషముల నెవరును గోరరు, యిట్లు కోరికలతోటి కొనసాగ కుండా దోషకార్యములే చేయుచుండెదరుగాని, నిత్యసుఖము నిచ్చు పరమాత్మావలోకనసాధన నెవరును కోరరని భావము.

కం. యీలాటిదుష్టకష్టపు। హాలాహలమనుజులకు నహాయమగునేసా ।
శ్వాలోకనబోధస్థితి । యాలోచననీకదేల యల్పాభోగములూ ।
శాంతించెటి వారివర్తనలూ । చాలాసాధుల గుణజాలములోర్చ
క । మేలుతామందక మూలమూలల చెలగు యల్పభోగములూ।
శాంతించేటివారివర్తనలూ, 137

తా. శిష్యా! ఇటువంటి దుష్టులైన కష్టజనులకు శాశ్వతసుఖమునిచ్చు అచలబోధ స్థితి నేలాగున కలుగును, అల్పభోగములను గోరుచు, సజ్జనులయొక్క గుణముల నోర్చకుండా, తాము మేలు జెందకుండా, మూలమూలదిరిగే వారి నడతలు నీకెందుకు, వారుకోరే అల్పభోగములు నీకేల, నీకు పనిలేదని భావము.

కపటశిష్యవర్తనము,

కం. కపటశిష్యవర్తన । మపవిత్రముదుశ్చరిత్రమనివార్యము నీ ।
యపసవ్యవికటభాషణ । లపసులపంచలవసింపతగదుకుమారా। అ
దివినమునకు నపవాదమగురా । వుపమింపతద్భృత్యవిపరీత దుర్వ్య
త్యయ । మపరిమితపాపశ్వపచజన్మార్జితమూ తగదుకుమారా । అ
దివినమునకునపవాదమగురా, 138

తా. శిష్యా! కపటముగల శిష్యులనడతలు, అపవిత్రములు, దుర్మార్గము, అనివార్యము, అపసవ్యము, వికటము, మన మట్టివారి పంచల నహా నివసింపగూడదు, అదిమన కపవాదము, వారి సాంగత్యము వలన, జన్మజన్మాలకు, కుక్క మాంసము తినువాడు చేసిన పాపమునకు పాలుపడుదుమని భావము.

కం. గురుసన్నిధిలో తానొక।గురుపుత్రునివలెను జేరకుటిలాత్ముండై।గు
రుః తమరహస్యము విని । మరిసద్గురుషిడిచి తిరుగు మానవాధము

సీ॥ ఛీఛీతలచనరకమౌగానీ। గురుద్రోహిగురుభక్తిగురిచేరి బోధ
రిగి। తర్వాత గురువిడచె దౌర్భాగ్యులబోధించమూఢవాదమును।
ఛీఛీతలచనరకమౌగానీ. 139

తా. శిష్యా! గురుని సన్నిధానమందు తానొక గురుపుత్రుని వలె చేరి, కపటము గలవాడై సద్గురువు చెప్పు పరమ రహస్యార్థములు విని, గురుమూర్తిని విడచిపెట్టి ద్రోహబుద్ధిచే దిరుగు నీచ పుదౌర్భాగ్యుని తలచరాదు, ఛీ ఛీ వానిని తలచితే నరకము గలుగునని భావము.

కం. గురుధిక్కార మొనర్చుచు। గురునిందకులైననరులగూడుచు ధర
లో। గురుస్మరణమరచితనుసుఖ। పరవశమున విషయమోహప
రవశుడైనా। వానినితలపబోరెవరైనా। గురునాజ్ఞలేక తాగు
రువై బోధచేసు। గురువంచకముచాతగురుతునిల్వని మోహపర
వశుడైనా। వానిని తలపబోరెవరైనా. 140

తా. శిష్యా! గురువును ధిక్కరించుచు, గురువును నిందించు వారితో స్నేహము జేయుచు, గురుస్మరణను మరచి, శరీర సంబంధమైన సంసారవిషయసుఖముచే మోహపరవశుడై గురునాజ్ఞలేకుండా తాను గురువై బోధ జేయుచునుండు, గురుద్రోహిని నెవరును దలచరాదని భావము.

కం. గురుయాజ్ఞలోన నిలువక। గురువరుచేసన్ని తెలుసుకొనిగురుకంటే।
మరిచక్కగ బోధించెటి। తెర వెరుగుదు సకలశాస్త్ర ధీరుడనను
చూ। పలుకును పీఠాధికారిననుచూ। గురుమర్మములుశిష్యావ
రులగూర్చి తెలిపి। ధరవిత్తమునుగు సంసారపోషణకొరకు ధీరుడ
ననుచూ। పలుకునుపీఠాధికారిననుచూ 141

తా. శిష్యా ఇట్టిగురువంచకుడైన దుష్టుడు, నేను గురువుచేత సన్నియుగ్రహించి, సకలశాస్త్రములుచదివినాను, గురునికంటే యెక్కు

వగా బోధజేయుగలను. యిప్పుడు నేనే పీఠాధికారిని, 'నని చెప్పుచు శిష్యులను కూర్చుకొని, గురుమర్మములు వారికి చెప్పి సంసారపోషణ కొరకు ద్రవ్యము నడుగుచుండునని భావము.

కం. తనశిష్యగణమువినగను । ధనకనకాభరణ వస్త్రతతులొసగుట
కై । పనిలేని పనిగగురువును । వినుతించును వారికెదుటవిపరీతము
గనూ । జపతపయోగధ్యానవిధులుగనూ । తనయింటి కెపుడైన
జనుదెంచిగురుడున్న । క్షణమైననుతిజేసి తృణమైన నివ్వడు విపరీ
తముగనూ । జపతపయోగధ్యానవిధులుగనూ. 142

తా. శిష్యా అట్టికుటిలశిష్యునింటికెప్పుడైనగురుడొచ్చిన క్షణమైనను వినుతించి, ఒక దమ్మిడైనా సమర్పించడు. అట్టి దుర్మార్గుడు తనకు తన శిష్యులు ధనము, బంగారు, ఆభరణములు, వస్త్రవాహనము లిచ్చుటకు గాను, పనిలేనిపనిగా, తన గురువు జపమునందును, తపమునందును, యోగధ్యానాదులయందును నిపుణుడని వారియెదుట పొగడునని భావము.

కం. గురునిమదిలోన విడిచిన । తెరవగుపడనీకకుటిల తెరవుల మాటల్
పరులకు బోధింపుచునే । గురుభక్తులలోన నధిక గుణశాలినను
చూ । వుండును సర్వగురువు నేననుచూ । గురుసంస్మరణే లేక గు
రుపుత్రదర్శన । స్ఫురణైనదోచకపరద్రోహబుద్ధిచే గుణశాలినను
చూ । వుండునుసర్వగురువునేననుచూ. 143

తా. శిష్యా! కపటగురుపుత్రుడు, తాను తన గురువును మనసునందు వదలిపెట్టిన సంగతి, పైకి కనుపడనియ్యకుండా కుటిలమార్గపుమాట లితరులకు బోధింపుచూ, నేను గురుభక్తులలో నధికుడను, నేనే సర్వగురువునని చెప్పుకొనుచుండును. వీడెప్పుడును గురుస్మరణే లేక, గురుపుత్రుల దర్శించు ధర్మమును స్ఫురణే కలుగక, యెల్లప్పుడును పరద్రోహబుద్ధిచే నుండునని భావము.

కం. తనుదేశికుగృహమునకును । జనుదెంచుటలేనెలేదుసద్గురుడొక
వేళనుతనయింటికిరాగను । గనుగొనియటుబోతు మీరెక్కడి
కొచ్చినారో । ఇకయన్నటికగుపడుతారో । మనకున్నమట్టుకే
మైననిచ్చేమంటే । వనరూగనాచేతనొక కాసైన లేదెక్కడికొ
చ్చినారో । ఇకయన్నటికగుపడుతారో. 144

తా. శిష్యా! నేనేమి చెప్పుదును, తాను సద్గురువు నింటి కెప్పుడైనను వచ్చుట లేనే లేదు. యెప్పుడైనా, నొకవేళ సద్గురుడు తన యింటికి వచ్చినట్టయితే చూచి, అయ్యగారెక్కడికి వెళ్ళుచు, యేమి పని నిమిత్తము వచ్చినారో, యిక నెన్నటికి దర్శనమగునో, మన కున్న మట్టుకేమయిన సమర్పించుకుందామంటే నిప్పుడు నాచేతు లోనొక కాసయిన లేదు. అని సాగనంపునని భావము.

కం. ఈలాటికుటిలశిష్యుని । జోలాంత్రపుకధలు చెవులజొరనియ్యకు
నీ యాలోచనచేనిహపర । మూలముచెడి నరకకూపములలో
బడుటేరా । జన్మజన్మప్రారబ్ధమిదెరా । చాలగనిట్టిచండాలకృత్య
మునర్వ । కాలములందుమనకేల విడువదినరకములలో బడుటే
రా । జన్మజన్మ ప్రారబ్ధమిదెరా. 145

తా. శిష్యా! నీవీలాటి కుటిల శిష్యుల సంగతులు వినకుము. ఈలాటి ఆలోచనలవలన, నిహపరహాని కలిగి, నరకకూపములో బడుటయే నిజము. జన్మజన్మానికిని దే ప్రారబ్ధము, యిటువంటి చండాల కృత్యము మన కెన్నటికిని పనికి రాదు. నీవు నేను జేసిన బోధను విడువకు మని భావము.

గురునిరాదరణభావము.

కం. దేశముదూరంబగుటను । కాశీజలములకు మహిమగల్గెనుమును
లా । జేసినపుణ్యముచేనీ । దేశమెయూకాశిగాదా తెలిసేనాలే
దా । ఈజలమెగంగాజలము కాదా । కాశీవాసులుమైలాపాచీపను

లాదిగ । కేసీమిగులపావనపోకసీళ్ళవి కాదా దెలిసెనా లేదా ఈ
జలము గంగాజలము కాదా. 146

తా. శిష్యా! కాశి, గంగా, చాలాదూర దేశములో నుండుట వలన, నానీళ్ళకు మహిమగలిగెను, యిదివరకు జేసిన సుకృతముచేత తనను తాను తెలిసికొని పూర్ణభావమునొందితే, ఈదేశమే యా కాశీగదా ? ఈనీళ్ళే గంగాజలము కాదా ? కాశీపట్టణమునందు కాపురముచేయువారు, పాచిపనివగైరా పనుల కుపయోగించి పారబోయు నీరు గంగాజలమే కాదా ? ఈసంగతి నీకు తెలిసినదా ? లేదాయని భావము.

క౦. అటుగాననకలమహిమలు । ఘటియింపగజేయు పరమకారణు
డింటగ । నటియింపగ నానాటికి । తృటిమాత్రముగాను గురుడు
తోచు శిష్యులకూ । దూరస్థుడతిమాన్యుడందరకూ । మటు
మాయదూర మెంతటిభక్తు జేసునా । కుటిలభ్రమవిడిచియప్పటికో
కటిగనుండు తోచుశిష్యులకూ । దూరస్థుడతిమాన్యుడందరకూ.

తా. శిష్యా! అటులనే నకల మహిమలు గలుగజేయు గురుడింటియందే యున్నయెడల శిష్యులకు, నానాటికి గడ్డిపోచమాత్రము తోచి, గురువునందు మర్యాదనుంచరు. దూరమందుండు వాడెట్టివాడైనను మిగుల మర్యాగ కనుపరచెదరు. మాయదూర మెంత భక్తి చేయునో చూడుము. నీవటువంటి కుటిలభ్రమ విడచి, యెప్పటికిని నొకటే విధముగా నుండుమని భావము.

దుస్స్వభావగురులక్షణము.

క౦. ఆశాపాశములుడగని । దేశికుడునుయర్థలుబ్ధధీరపిశాచా । క్రోశ
ముఖశిష్యవరుడిత । రాశలచేజెనగి పోతుమందాక్కరికిసీ ।
లేదుబుద్ధికుశలమత్తరిసీ । కాశిగనిరువురుపదేశమునకుబూన ।
లేశముమర్యాదకోసినదక్కదు మందాక్కరికిసీ । లేదుబుద్ధికుశ
లమత్తరిసీ. 148

తా. శిష్యా! ఆశాపాశములోఁదగిలి గురువును, ద్రవ్యలుబ్ధ పిశాచియగు శిష్యుఁడును ఎట్లయినా శిష్యునివద్దనుండి ద్రవ్యములాగు దమనెగురుఁడును, ఒకదుగ్గాణియైనను శిలవుచేయఁగూడదనె శిష్యుఁడును వీరిద్దరు నుపదేశమునకు బూనినట్లయిన నిద్దరికినికోసినా మర్యాద దక్కదని భావము.

కం. దేశఖ్యాతిగవీరలు । దేశికుఁడనిపించుకొనఁ దలఁచుఁ దిటవగుసన్మో । హా
శకుపరచెటిశిష్యుఁడు । వాసికినెక్కుదుమటంచు వారనుకొనుటా ।
వ్యర్థము కాదా జేసేదమచటా । దేశికేంద్రునకుని రాశాముఖ్యము
శిష్య । డాశవంచనలేక భాసిలుట ముఖ్యము వారనుకొనుటా ।
వ్యర్థము కాదా జేసేదమచటా. 149

తా. శిష్యా! ఇట్టి శిష్యునకు నేను గురువగుదామని అట్టిగురు డనుకొనుటయును యిట్టి గురువువలన మోక్షముఁబొందుదమని అట్టి శిష్యుఁడనుకొనుటయు వ్యర్థము, సద్గురునకాశలేక యుండుట ముఖ్యము శిష్యునకరమర లేక యుండుట ముఖ్యమని భావము.

జ్ఞానవిహీనగురుశిష్యలక్షణము.

కం. పరమార్థబోధనెరుగని । గురువర్యునిశిష్యుఁడొకఁడు కోరినమరి
యా । గురుశిష్యులకిద్దరికొక । గురుమూర్తిఘటింపకున్నకుదు
రదుబోధా । ఫలరహితమందురువినుడిమేధా । తరుణిపురుష వే
షతరుణితోరతిగలసి । పరులనిద్దరిమనకువనఁగూర్చు మన్నటుల
కుదరదుబోధా । ఫలరహితమందురు వినుడి మేధా. 150

తా. శిష్యా! ఒకస్త్రీ మరియొక పురుషవేషము వేసికొని యున్న స్త్రీనిఁజూచి మోహించి యిద్దరును రతిక్రీడకుపాల్పడి తమ యిద్దరికి నిద్దరు పురుషులు కావలెనని యనుకొన్నట్లు పరిపూర్ణబోధ నెరుగని గురుని నొకశిష్యుఁడు అచలబోధ జేయుమనిగోరిన యెడల నాయిద్దరికిని పరిపూర్ణబోధ నెరిగిన యచలగురువు సందర్భపడకుండిన వారిద్దరికిని బోధకుదరదని భావము.

కం. గురుడుపరిపూర్ణుడైనను । గురుబోధనుగొనిన శిష్యకోటి తరిం చుగా । గురుడుపరిపూర్ణ నిష్ఠను । గురు తెరుగకయున్న శిష్య కొరత లెట్లగురా । గురుబలిమి మొదలెరిగి దిగవలెరా । ధరద్రవ్యదాన తత్పరునికొలచిన బ్రతుకు , మరిలుబ్ధునిగ్రనుమరుగ నేమి ఫలము కొరతలెట్లగురా । గురుబలిమి మొదలెరిగి దిగవలెరా. 151

తా. శిష్యా ! ప్రపంచమం దెవరైనను ద్రవ్యముగలదాతను గొలిచినట్లయిన బ్రతుకునుగాని, ద్రవ్యహీనుడైన లుబ్ధునిసేవించిన ప్రయోజనమేమి గలుగును? ప్రయోజనములేదు. అటువలెనే, గురు మూర్తిపరిపూర్ణుడైన వారిని యాశ్రయించు శిష్యకోటి తరించెదరు. గురుడు పరిపూర్ణభావము నెరుగకపోతే శిష్యులకొరతలు తీరవు మొట్టమొదట గురువరుని శక్తి తెలిసికొని వారిపాదము లాశ్రయించ వలయుననని భావము.

గురువిశ్వాసప్రియలక్షణము.

కం. అతిదూరముగలశిష్యుం । డతిభక్తతో గురుని జేరి యటుబోందం దున్ । మతిలేనిదుష్టమానవుడతి గగ్గర జేరి ఫలమునంద డెప్పుడు నూ । దూరసమీపవిధు లెందుకిలనూ । వెతికిభృంగముకమల గతమధువుగ్రోలునీ । స్థితిమండూకముగననిగతిజలపడి ఫలమునంద డెప్పుడునూ । దూరసమీపవిధు లెందుకిలనూ. 152

తా. శిష్యా ! అడవిలో చెట్లమీదనుండు తుమ్మెద వెదకుచూ వచ్చి తామరపుష్పములో నుండు మధువును పానముచేసి యానందిం చును మండూకమాకమలమునకు సమీపమందుండియు నా మధువును గ్రహింపలేదు నీ విధముగనే గుణశాలియగు శిష్యుడు దూరమందుం డువాడైనను మిగుల భక్తిచే గురు సార్వభౌముని జేరి బోధనుబొం దును బుద్ధిలేని దుష్టుడు సమీపముననుండియును విషయాశలచే ఆత్మ బోధను పొంద నేరడని భావము.

క॥. జలసంగతజలచరములు । జలసాంగత్యంబు విడిచిజననొల్లనియా।
చెలువున దేశికనాథుని । తలపున నేమరకుశిష్యధర్మమిది వినరా ।
గురుపూజలు సలుపుకుమారా । సలలితగురుబోధ దెలసి కలకాల
ము । తలిదండ్రిగురుదైవములుగా దలచుము శిష్యధర్మమిదివినరా
గురుపూజలు సలుపుకుమారా. 153

తా. కుమారా ! జలములలోనుండు జలచరములు జలములను విడువనిచ్ఛలేనట్లు నీవు సద్గురువును నీమనస్సున సదానిల్పి గురుపూజలుజేయుచుండుము. గురుబోధ స్థిరపరచుకొని తల్లి, దండ్రి, గురువు, దైవము, అంతానసద్గురుడేనని తలచుకొనుము. యిదే శిష్యధర్మమని భావము.

సత్ప్రతిభావగురుశిష్యస్వరూపసూచనము.

కం. గురుశిష్యులెట్టివారన । కరమరుదుగ దీపకళికకప్పురములగా ।
నిరువురకనుపైగనుకను । పరుచుము నీవచలబోధపట్టుగురు తెరి
గీ । యీదృష్టాంతము గుత్తెరిగీ । కట్టెపాకముగాక వట్టిభ్రమల
పోక । నట్టిట్టుచదరకగట్టివారలమదిలో పట్టుగురు తెరిగీ । యీ
దృష్టాంతము గుత్తెరిగీ. 154

తా. శిష్యా ! నీవు కట్టెపాకముగాక వట్టి భ్రమలజెందక మనసు నటునిటు ద్రిప్పక అచలగురువులలో పట్టుదెలసికొని పరిపూర్ణబోధ పట్టు గుత్తెరిగి గురుశిష్యుల కిద్దరకు దీపకళిక కర్పూరము రెంటిని దృష్టాంతముచేసికొనుము ఈ దృష్టాంతమును మరువకుమని భావము.

అన్యపరమార్థోపదేశము పరసాధుల కతికష్టము.

కం. వున్నతమాతంగముతను । కన్నారగనిద్రమేపుగానకచెత్తన్।తిన్న
గడినునులిచీమలు . చిన్నవియై చక్కెరెపుడుచేరిమెక్కునుగా ।
పెత్తనమున కెన్నోతిప్పలుగా । పిన్నపెత్తనములిట్లున్నవీరెంటిలో।
దేన్నిబొందుటకిష్టమున్నదో దాన్నడుగు చేరిమెక్కునుగా । పె
త్తనమున కెన్నో తిప్పలుగా. 155

తా. శిష్యా! జంతువులన్నిటిలోను పెద్దదైన ఏనుగ కన్నార నిద్రపోక కడుపార మేతలేక ఆకులు, చెత్త మొదలైనవానినితినును. అన్నిటికంటె స్వల్పజంతువులగు నులిచీమ లెప్పుడును చక్కెర తినును. పెత్తనమున కెన్నితిప్పలున్నవో చూడుము. ఈ రెంటిలో నీకు పెత్తనముకావలెనా చిన్నతనము కావలయునా చెప్పుమని భావము.

కం. పదివేలకోట్ల గురువుల । మదిమెచ్చగసేవజేసి మరిశిష్యుండై । పదిలపడిమేలుగనదగు । కుదురుగ నొకశిష్యునకును గురువుగా రాదూ । పరులకుదెల్ప మదిసరసపడదూ । కదలకతమమూర్ఖము మొగలకనిదురించి । పదురుచుమీబోధ కుదరగనువారికి గురువుగా రాదూ । పరులకుదెల్ప మదిసరసపడదూ. 156

తా. శిష్యా! అనేకమంది గురువులకు సేవజేసి వారి శిష్యుడై వారికి మెప్పుకలుగజేసి వారివలన మేలు పొందవచ్చునుగాని బోధ జేయుచుండగా తమమూర్ఖము వదలక నిదురించుచు లేచి తమ బోధ నాకు తెలియుదనిచెప్పే నొక శిష్యునకు గురువగుటకష్టమని భావము.

కం. పరమతహితమెరుగనియా । పరమార్థము నిహపరములపరిహాసంబై । పరతత్వ బోధవార్ధిని । కరగింప మహానలంబుగా దేకుమారా । తరణోపాయసరణిదెట్లగురా । పరమతహితరహిత పరధర్మబోధచే । పరభేదభవనివహ ప్రారబ్ధమంటునుగా దేకుమారా । తరణోపాయసరణిదెట్లగురా, 157

తా. శిష్యా! ఇతరుల మతధర్మముల ననుసరించని పరమార్థబోధ నిహపరములకు పరిహాసమగును. పరిపూర్ణబోధయను సముద్రమునింకింప జేయును మహా అనలంబగును దీనివలన జననప్రారబ్ధమంటునని భావము.

గురునాజ్ఞ లేకను దేశాధిపత్యమువహింపకూడదు.

కం. నేగురువని నేగురువని । లాగులుకొట్టుచునుపరులలావల్పములు

తాగరుగక వాగరుగక। వాగుచు గురునాజ్ఞమీరువాడే గురుత్యా
గీ। దుర్విషయదుర్భోగిబైరాగీ। రగవిషయద్రవ్యభోగ దురాశ
ల। లోగిపెద్దలకెదుట జోగియైతాదిరుగువాడే గురుత్యాగీ। దుర్వి
షయదుర్భోగిబైరాగీ. 158

తా. శిష్యా! గురునాజ్ఞమీరి, నేను గురువును, నేను గురువు
వని గంతులువేయుచు, పరులయొక్క హెచ్చుతక్కువలు, మంచి
శ్రద్ధలు తెలియకుండా విషయ, ద్రవ్య, భోగదురాశలకు లోబడి
పెద్దల కెదురుతిరుగుచుండే జోగిసే గురుత్యాగి యని భావము.

కం. గురునాజ్ఞ లక్ష్యపెట్టక। గురువైతనుదాన శిష్యకోటులకెల్లన్।
గురుమర్మము దెల్పెటివా। గురుద్రోహియపారఘోరకుంభీపాక
మునా। గూలుటనిజము క్రూరనరకమునా। గురుద్రోహి యనితా
మునెరిగియాగురునిచే। పరమెరుగునరులిహపరశూన్యులై తునకుం
కుంభీపాకమున। గూలుటనిజము క్రూరనరకమునా. 159

తా. శిష్యా! గురువుయొక్క యాజ్ఞ లక్ష్యపెట్టక, తాను
గురువై తనకు తానే శిష్యుల గురుమర్మములు తెల్పేవాడు గురు
ద్రోహి, వాడు ఘోరమైన కుంభీపాకక్రూరమైన నరకమున గూలుట
నిజము. వీను గురుద్రోహియని నరులెరిగియు, యిట్టి గురువు వలన
పరబోధ నెరుగు నరులు యిహపరముల కెక్కక వీరును నరకమునకు
పోవుదురని భ వము.

కం. వేదశాస్త్రములలో। వాదములన్ బ్రహ్మవిదులవంచించుటకై।
చీదరచదువులచేమీ। లేదడిగిన దెలుపుదంచునరేననమనుచూ।
సంస్కృతభాషతో దెల్పెదనుచూ। తాద్రవ్యకాంక్ష దుర్వాద
ములనుతనకే-బోధలేక పరులసాధింతుమనుచు నరేననమనుచూ।
సంస్కృతభాషతో దెల్పెదనుచూ. 160

తా. శిష్యా! ఇట్టి గురుత్యాగియగు దుర్మార్గుడు బ్రహ్మవేత్త
లగు పెద్దలను వంచించి, తాను ద్రవ్యముమ సంపాదించవలెనని తన

శిష్యులతో మీరేదడిగినను సంస్కృతభాషతో చెప్పుచుండెదను. నేనేమి చెప్పినను సరేయని మీరనుచుండుడని చెప్పును, గాని తనకు నేబోధయును తెలియదని భావము.

కం. ఈయల్పభోగ దేశిక । మాయోపాయముల దిరిగి మదమున ద్ర
వ్యాదాయముల కెల్లలోబడి । నాయాజ్ఞకుమీరి నటులనటియించ
బోకూ । నీయెడదయబాయును నాకూ । నీయోగశక్తి విధాయక
మేగని । నాయుక్తి నీకెరుక జేయక మున్నె గురువై నటించబోకూ ।
నీయెడదయబాయును నాకూ 161

తా. శిష్యా! ఈలాటి అల్పభోగముల గోరు గురువుల మాయోపాయములలో జేర, ద్రవ్యాదాయములకు, నీవు లోబడెదవేమో నాయాజ్ఞకు మీరి నటియింపకుము. నాయాజ్ఞకు నీవు మీరినట్లు నాకు తోచిన యెడల నాదు నీయందుండు కరుణ తప్పును. నీయొక్క పరిపూర్ణయోగమును నేను పరీక్షించి నాయుక్తి నీకెరుక సేయక ముందే నీవు గురువై నటియించవలదని భావము.

పరమహితోపదేశమునకు సామర్థ్యముగలశిష్యుహృదయ మెరింగి గురుండాజ్ఞయొసంగుట

కం. ఈపట్టురహస్యార్థము । కాపట్యము లేక నిస్త్రిగదతత్వములో ।
నేపట్టెరుగనినరులకు నీపట్టివకింద్రపదము నిచ్చినవత్సా ॥ సర్వ
ముధారబోసినవత్సా । పాపాత్మకులు దుష్టవ్యాపకులతిమూర్ఖ
కోపతాపకులునీకే పరధనమైన నిచ్చినవత్సా । సర్వముధారబోసి
నవత్సా. 162

తా. ముద్దులకుమారా! పరిపూర్ణ తత్వములో రహస్యార్థము, కపటము లేకుండా నీకిచ్చితినిగదా? నీకు నింద్రపదము నిచ్చినను బ్రహ్మవిచారము లేనివారికి బోధ నివ్వకుము. సర్వము ధారబోసినను, నింకా యెంతధనమిచ్చినను, పాపాత్మకులు దుష్టకార్యముల

యందు వ్యాపకులు, మూర్ఖులు, కోపతాపములు గలవారు, ఇట్టివా రలకీబోధ నెంత మాత్రము నివ్వవద్దని భావము.

కం. నానావిధదుష్కృతములు । నానావిభ్రమలనీదినాదనుభేద । జ్ఞా
నులకీపరమార్థని । ధానమునిక । నీవు తెలుపతగదుకుమారా ।
అదెఇహపరహాని దెచ్చునురా । జ్ఞానులవలె బ్రహ్మజ్ఞానమడిగినవా
రి । జ్ఞానమజ్ఞానములపూని తెలియక తెల్పతగదుకుమారా । అ
దెఇహపరహాని దెచ్చునురా. 163

తా. శిష్యా! అనేక విధములగు దుష్కార్యములు, అనేకవిధ భ్రమలుగలిగి, నాది, నీదను భేదజ్ఞానము గలవారికి పరమార్థము దెల్పతగదు. యిదే యిహపరహాని దెచ్చును. జ్ఞానులవలెనే వచ్చి నిన్ను ఆత్మజ్ఞానము బోధింపుమని యడిగినట్టయిన వారి జ్ఞాన అజ్ఞానము తెలిసికొనకుండా నీపరమార్థబోధ నివ్వకూడదని భావము.

కం నినుశరణనుబుధమానస । వనజాంతర్నియమసత్ప్రవర్తనలెల్లన్
కనివిని నానాటికిదిన । దినముకు నొక యోగమహిమదెల్పగవలె
రా । పట్టువిడుపుగని మెలగవలెరా । తనకు తనగురుమూలమున
కుహానిలేని । ఘనతరాత్మబోధగనిపెట్టి తుదముట్టదల్పగవలెరా
పట్టువిడుపుగని మెలగవలెరా. 164

తా. శిష్యా! నిన్ను శరణుజొచ్చినను బుధులయొక్క మనోనియములను, మంచినడతలను, నీవు కనిపెట్టి యితరుల వలన విని, దినమున కొకసంగతివంతున క్రమేణ తెల్పవలయును. పట్టు విడుపులను తెలిసికొని నీకును నీగురుమూలమైన పరిపూర్ణమునకును హానిలేని యాత్మబోధ కడముట్ట బోధించవలెనని భావము.

పరమహంస గురుదీక్షావిధానము.

కం. అద్యంతమునాయంత । ర్వేద్యంబగు సకలబ్రహ్మవిద్యల నిపుణే!
బోధ్యముగ తెలుసుకొనిత । ద్విద్యాసంగ్రహము మరలగనుపింపు

తండ్రీ । నా తనయుడవనిపించుతండ్రీ । ఘనయోగిజనమధ్య నిను
జూచువారికి । ననుజూచునట్టుదోచ నెవరునిలుపుము బుద్ధివినుపిం
పుతండ్రీ । నా తనయుడవనిపించుతండ్రీ. 165

తా. శిష్యా! నాయొక్క హృదయమునందుండు సకల బ్రహ్మ విద్యలను నిపుడే చక్కగా తెలిసికొని, నీవు తెలిసికొనిన దానిని ముక్తసరిగా నాకు వినిపింపుము. తండ్రి బ్రహ్మవేత్తలమధ్యను నీవుండగా నిన్ను చూచువారికి నన్ను చూచునట్లుతోచే ప్రఖ్యాతిని నిలుపుమని భావము

కం. తలిదండ్రిగృహములోపల । మెలగెటిబాలికను నెవరుమీఱ్కడన
రా । పాలతుకనాటలపాటల । తలపులమురిపెముల మురిశి తలి
తండ్రికెదుటా । పనిజేయక తెలవార్చు మొగటా । ఇల నత్తవా
రింటచెలగినిందెలుపెట్టి । కలహించి తనుతిట్టికొట్టకపోదురే తలి
తండ్రికెదుటా । పనిచాయక తెలవార్చు మొగటా. 166

తా. శిష్యా! బాలిక పుట్టింటియందు పనిచేయకుండా తల్లిదండ్రుల కెదుట మురిపెములు జూపుచు నాట పాటలచే కాలము గడుపుచుండే నొకరును నేమియనరు. ఆచిన్నది నత్తవారియింటనుండు నప్పుడు పనిచేయనియెడల నాయత్తవారు నిందలుపెట్టి పోట్లాడి తిట్టి కొట్టకపోదురా! కొట్టెదరని భావము.

కం. అటుగాననిన్నునాము౦ । దట నెవరేమాటలిపుడు తటుకునన
రం । తటివారలైననావల । తృటిమాత్రముపరులమదికి తోచా
నీబ్రతుకూ । వ్యర్థుడవయ్యేఘుటనేమోతుదకూ । ఘుటికులగుపెద్దల
నటనల కెదుటని । హాటములు సాగవిచ్చట బాగావినుమిటులతో
చూనీబ్రతుకూ । వ్యర్థుడవయ్యేఘుటనేమోతుదకూ. 167

తా. శిష్యా! అటువలెనే నాముందట నెంతటివారైనను నిన్ను తటుకున నొకమాటైనను నవరు. తరువాత నిన్ను గడ్డిపోచకంటె

హీనముగా జూచెదరు. వ్యర్థుడవై పోయెదవు. ఘటికులైన బ్రహ్మవేత్తల ముందర నీహాటము లేమియు సాగవు. నేను చెప్పునంగతులు చక్కగా గ్రహించుమని భావము.

కం. తనయా నీవెటుబల్కిన, వినిసంతోషింతునచలవిస్మయమున నే ।
మనజాలగదా యెరుకను । కని విడిచిన దెరుగవేర కన్నకుమారా ।
కనువినుపనులు వెనకటివేరా । కనుమూసిఁబయలుకని బోధిం
చెటినాకు। కను దెరచి వినునీకుగలవార తెలుసునకా। గన్నాకుమార ।
కనువినుపనులు వెనకటి వేరా. 168

తా. కుమారా! నేను పరిపూర్ణానంద విస్మయముచే నీ వెట్లు పలికినను విని సంతోషించెదను. నే నేమియు ననజాలనుగదా? యెరుక యిట్టిదని తెలిసికొని విడిచిపెట్టినది నీవెనుగవా? కనే వినే పనులు వెనుకటివేగదా? కనుమూసి పరిపూర్ణమును కని బోధించేనాకును కను తెరచే వినే నీకునుగల వ్యత్యాసము తెలిసికొమ్మనిభావము.

కం. తనయుండుదయించగనే । జనకునిమదిసంతసంబుజలగునెమరియా
తనయునిసద్బుధనివహము । ఘనుడనికొనియాడ విననగలుగుసం
తసమూ । నాటికిజనకునకు పుత్రోత్సవమూ । గనుకనిజశిష్యుని
గనియోగిజనులెల్ల । వినుతింపగురుడదియు విననాటికెకాదా గ
లుగుసంతసమూ । నాటికిజనకునకుపుత్రోత్సవమూ. 169

తా. శిష్యా! కొమరుడు గలుగగనే తండ్రికి సంతోషము గలుగదు. తన కుమారుని గని బుద్ధిమంతుడని పెద్దలు కొనియాడు నాడు తండ్రికి పుత్రోత్సవము గలుగును. అటులనే తనయొక్క శిష్యుని గని బ్రహ్మవేత్తలు మెచ్చుకొనినప్పుడు గురుడు సంతోషపడునని భావము.

గురుశిష్యసమాగమాశ్చర్యవిధానము.

కం. నేనెవరో నీవెవరో । మానుగనొకరొకరిమునుపుమన నెరుగము
యే । కానికిదైవీకృతమున । నీనెలవుచమనము జేసుటని మేగురు

మహిమో । ఎవరికి తెలియు దేజన్మఫలమో । లేనిసంకల్పముమా
నాకపనిగలిగి । ఘానిరాయినర్చు విధాన మేమందు నిది హే గురుమహి
మో । ఎవరికి తెలియు దేజన్మఫలమో. 170

తా. శిష్యా ! నేనెవరో, నీవెవరో, మనమిదివరకొకరి నొకర మెరుగము. దైవకృతముగా మన మిద్దర మీచోట జేరుటే గురు మహిమో, యేజన్మఫలమో, లేనిపోని సంకల్పమొకటి గలిగి, అంతు లేని పనియొకటి గలిగెను. యీ ఆశ్చర్యమేమని చెప్పుదునని భా.

కం. వననిధిలోగలలవణము । వనమునగలయుశిరికలుసువక చోటను జే
రినబహురుచిబుట్టినగతి । మనమిరువుర మొకటియైన మహిమగ ల్గె
నురా । నీనామనసుకలిసేకగ్గనరా । నిను నేగను వేళేమో నను గ
న్న వేళేమో । మనమనసులో ప్రేమతనివితీరని యోగ మహిమా గ
ల్గెనురా । నీనామనసుకలిసేకగ్గనరా. 171

తా. శిష్యా అడవిలోని నుసిరకకాయలకును, సముద్రోదకము వలనబుట్టిన లవణమునకును సంబంధముగలిగి, రుచిపుట్టునటుల మనమిద్ద రమీస్థలమున గూడి మహిమగలిగెను, నీ, నా, మనసుకలసిపోయినది, నిన్ను నేను చూచిన వేళ యెట్టిదో, నన్ను నీవు చూచిన సమయ మెట్టిదో, మన కొకరి మీద నొకరికి తనివిలేని ప్రేమ గలిగినదని భా.

కం. నిన్నే తలిదండ్రులో భువి। కన్నప్పటినుంచి బెంచికడసారివృథా । స
న్న్యాసికిచ్చిరిదిమన । సున్నట్లుగ దైవకృతమునమరెకుమారా । నను
నీవుగలుసుకున్నదిట్లారా । యున్నిశ్రమలకోర్చి తన్నానినాసందే ।
యున్నా పరిపూర్ణముగన్నానన్నాదాక నమరెకుమారా । నను
నీవుగలుసుకున్నదిట్లారా . 172

తా. శిష్యా ! భూమిలో నిన్నే తల్లిదండ్రులో కనుకొని పుట్టినప్పటి నుంచి పెద్దవానిని జేసి, కడపట వృథాగా నొక సన్న్యాసి కిచ్చిరి నన్ను నీవు కలుసుకొనుట, యెన్ని కష్టములకో నోర్చి, నీ,

వా, వంటున్న పరిపూర్ణ బ్రహ్మమును దర్శించినావని, నీవన్వాంతవ రకు నీకధ గలుగుట, మనమనుకున్నట్లు దైవకృతము తటస్థించినదని భావము.

కం. తొట్టతొలినీవునేనొక । పట్టుగపరవురుగు చెవినబడకుండగలో। గు
ట్టునజరిగినపనికిటు । రట్టడినేబెట్టిబోధరాపీడిబెట్టి । విడిబడితిట్టివిసి
కినినుగొట్టి।వట్టిమాటలకేమిఇట్టిబాధలునేయ । ఘట్టిబిడ్డవుగనుక
పట్టజెప్పితిబోధ రాపీడిబెట్టి । విడిబడితిట్టివిసికినినుగొట్టి. 173

తా. శిష్యా! మొట్టమొదట నీవు, నేను, నొకచోటజేరి పర వురుగు చెవిన బడకుండా, నీకు నేనుపదేశమిచ్చిన పనికిట్లు రట్టడిచేసి, రాపిడిబెట్టి విసుకుచేత తిట్టి, దెబ్బలు కొడితిని. యిట్టి బాధలు పెట్టి నను గట్టి బిడ్డవు గనుక బోధ నీమనస్సుకు స్థిరముగా పట్టేటట్టు చెప్పితినని భావము.

కం. యెవరెవరేమనుకున్నను । చెవిబెట్టకఘట్టిమనసు జేసుకనీగు । ట్టె
వరికిదెలుపకనిలిచియు । నవిశేషముగానుబోధనమకూరువరకూ
నేబెట్టుబాధలకోర్చికడకూ । ప్రవిమలపరిపూర్ణ బ్రహ్మనిష్టుడవై
తి । భువిదివికలదాకసువివేకివై యుండుసమకూరువరకూ । నేబెట్టు
బాధలకోర్చికడకూ. 174

తా. శిష్యా! యెవరేమనుకున్నను, వినకుండా మనసు, ఘట్టి చేసికొని, నీగుట్టు నెవరికిని తెల్పక, నావలన పరిపూర్ణబోధ శేషము లేకుండా గ్రహించువరకును నేను బెట్టే కష్టములకోర్చి, కడకు నిర్మల పరిపూర్ణ బ్రహ్మనిష్టుడవైతివి, భూమ్యాకాశాదు లుండువరకును, పరిపూర్ణానందముచే నుండుమని భావము.

పరబ్రహ్మనిష్ఠప్రభావము

కం. సర్వనదీస్నానాదులు । సర్వక్షితిదానయజ్ఞ సత్ఫలంబుల్ । స
ర్వసుపైతృకకర్మలు । సర్వామరపూజఫలితసాధనలెల్ల । సర్వ

యోగసత్ఫలములెల్లా । సర్వాత్మదృష్టిలోక్షణముమదినిల్పిన । సర్వఫలములు దీనిసాటిరావు ఇతరసాధనలెల్లా । సర్వయోగసత్ఫలములెల్లా. 175

తా. శిష్యా! పరిపూర్ణ బ్రహ్మదృష్టిలో నొక క్షణము మనసు నిల్పిన కలుగు ఫలముకు భూమి యందలి సర్వ నదులలో స్నానముచేయుటవలనను, సర్వదానములు చేయుట వల్లను, యజ్ఞ యాగాదులు చేయుటవలనను, పితృకర్మలు చేయుటవలనను, సర్వ దేవతాపూజలు చేయుటవలనను, యోగములు సాధించుట వలనను గలిగిన ఫలములు సాటిరావని భావము.

కం. అట్టిమహాపరిపూర్ణము । ఘట్టిగనీమనసు నెల్లకాలమునొకటై । పట్టెరిగినగురుబోధలో । పుట్టితివిక నీవుమరలపుట్టగబోవూ । మరణములునీతట్టుకేరావూ । మొట్టమొదటమనలో నెట్టిప్రమాణము । బుట్టెనోనదికడగట్టెక్కె నేటికి పుట్టగబోవూ । మరణములునీతట్టుకేరావూ. 176

తా. శిష్యా! అటువంటిపరిపూర్ణము సర్వకాలసర్వావస్థలయందును నొకటియై యుండు ఘట్టిపట్టు నీవెరిగితివి గనుక నీకిక జన్మ లేదు. మరణములు నీతట్టురావు. మొట్టమొదట మనమే ప్రమాణము జేసికొంటిమో నది నేటికి సఫలమైనదని భావము.

కం విలసితముగనేకులమున । సలలితనిజబ్రహ్మవేత్తజన్మించిననా । కులముపవిత్రముజననియు ! తలపోయకృతార్థురాలు తండ్రీధన్యుడూ । బంధుకోటిపావనులెవుడూ । ఇలపూర్వత్రిసప్తకులజు లనఘులుపుణ్య । కలితులాశ్రితమిత్రబలసంతతులు సతనితండ్రీధన్యుడూ । బంధుకోటి పావనులెవుడూ. 177

తా. శిష్యా! అనుభవజ్ఞానియైన బ్రహ్మవేత్త యేకులమందు జన్మించునో నాకులము పవిత్ర మవును, తల్లి కృతార్థురాలు, తండ్రి

ధన్యుడు, బంధువులు పావనులు, ఆశ్రితులు, స్నేహితులు, త్రినప్త కులజులు పుణ్యులగుదురని భావము.

కం. నీవిట్టిబ్రహ్మవేత్తవు । గావుననిస్సంశయముగ కడతేరియుము।ధ్యావ
జుడవైతినీకుల । పావనమైజలగమత్ప్రభావమువలనా । పరతత్త్వా
నుభవమిదేగానా । నీవేనేననునాత్మ భావమునీవైతివి । గావున
పరిపూర్ణదేవుడవిక మత్ప్రభావము వలనా । పరతత్త్వానుభవ
మిదేగానా. 178

తా. శిష్యా! నీవిటువంటి బ్రహ్మవేత్తవుకాన సందేహము లేకుండా కడతేరితివి నా యొక్క మానసపుత్రుడవైతివి. నాప్రభావమువలన నీకులము పావనమయ్యెను. పరిపూర్ణానుభవమిదే నీవే నేనను నాత్మభావము నీవైతివిగనుక శుద్ధపరిపూర్ణ పరబ్రహ్మవు నీవేనని భావము.

గ్రంథబోధాసక్తలక్షణము.

కం. పరమార్థవేత్తలకు నిది। పరమార్థగ్రంథమనుచుభావనగలుగున్ ।
పరమార్థసారమెరుగని పురుషార్థములోటిదీని పొందెరుగగలరా । ఇ
దిగనినయర్థముశాయగలరా । నరులు టెంకాయలుదొరికిన తిన
గలరు । మరిమర్కటమువాటితిరిగైనజూచునే పొందెరుగగలరా।ఇ
దిగనిన యర్థముసేయగలరా. 179

తా. శిష్యా! ఈగ్రంథము పరమార్థవేత్తలకు పరమార్థ గ్రంథమని తోచును. పరమార్థ మెట్టిదో తెలియని యధములకు దీనిసంగతేమియు తెలియదు. దీని అర్థము వారికి దెలియదు. ఎట్లనగా టెంకాయలు నరులకు జిక్కిన భక్షించగలరుగాని, కోతులు వాటిని జూడనైనను చూడవని భావము.

కం. ఈబోధామృతగంధము । లోబలికెటి పద్యములకులోజాలితోచే।
ప్రాబల్యార్థద్వయములు । నీబుద్ధిచెచదివియర్థ నిల్కడగవరా।ని

జపరిపూర్ణతా సొంటుకువగవరా, నేబయలుపరచితినీబయలుగనుబో ధ। లోబుద్ధిచెదరక నాబుద్ధిమరువకనిల్కడగవరా। నిజపరిపూర్ణ మొలకువగవరా. 180

తా. శిష్యా! ఈ అమృతసారమైన గ్రంథములో వ్రాయబడిన పద్యములను చదివి వీటియొక్క అంతర్బాహ్యార్థములు చక్కగా గ్రహించి నిజపరిపూర్ణానుభవమునందలి నీయొక్కబుద్ధి చెదరకుండా నేను చెప్పినబోధ మరువకుండా పరిపూర్ణుడవై యుండుమని భావము.

కం. యేపెద్దలచలనిష్ఠులో। నాపెద్దలవద్దచదివి నర్థవిచారం। బేప్రొద్దు జేసిగ్రంథము। కాపాడగవలయునన్ను కన్నకుమారా। ఇదెపరమనిక్షేపమునుకోరా। యేపెద్దలును గన్నదీ పరిపూర్ణమే।యాపరిపూర్ణనిక్షేపమేనీకి స్తి కన్నకుమారా। ఇదెపరమనిక్షేపమను కోరా. 181

తా. నన్ను కన్నకుమారా! ఎల్లవుడును అచలనిష్ఠులగు పెద్దలసన్నిధిలో నీగ్రంథమును చదివి, అర్థవిచారముచేయుచు గ్రంథమును కాపాడుచుండుము ఇదే పరమనిక్షేపమని తలచుకొనుము, గొప్పపెద్దలు గనినను నీపరిపూర్ణమే. అట్టి పరిపూర్ణమును నీకిచ్చితినని భావము.

పరమరహస్యాంతర్గురుబోధ.

కం. నినుపరిపూర్ణసుధాకరు। డనినమ్మితి నేటివరకుననిశమునీయా। త్మనుచల్లబడుచునాకును। వనజభవాండములకెల్ల వడిచల్లనాయా। నీనాజన్మలును సఫలమాయా। మనయాత్మచల్లనై మనమును కడతేరిన। దినమేసర్వయోగిజననివహములు నలరివడిచల్లనాయా నీనాజన్మలును సఫలమాయా. 182

తా. శిష్యా! నేటివరకు నిన్ను పరిపూర్ణచంద్రుడవని నమ్మినాను, నీయాత్మచల్లదనముచే నాకును, బ్రహ్మాండముల కెల్లను చల్లనాయెను, నీనాజన్మములును సఫలమాయెను, మన యాత్మ స్థిమితపడి మనము కడతేరినప్పుడే, సర్వబ్రహ్మవేత్తల సమూహములును సంతసించి తృప్తిజెందిరని భావము.

కం. మనమొక ధురుశిష్యాఖ్యల।గనుపడిప్రశ్నోత్తరాది కార్యస్థితులన్। తనువెరుకల భ్రమలోదవే। పనితీరేవరకు బోధపరచితి నేనూ।వినుచుంటివికధనీమనమువనూ। వినుపించు వేళలను దీపకర్పుర। తనువులలరికడకుఘన తేజముగ యగుపరచితి నేను। వినుచుంటివి కధనీమనముననూ. 183

తా. శిష్యా! మనమిద్దరము గురువనియు, శిష్యుడనియు, కనుపడి, ప్రశ్న ప్రవచనాది కార్యములో శరీర, ఎరుకల, భ్రమపోవువరకును, బోధపరచితిని, నీవుగ్రహించుచుంటివి, దీపకర్పూరముల వలెమన శరీరములుండి కడకు తేజమొకటియైనట్లు నగుపరచితినని భా

కం. తెలిపితి తెలిపితి యచలము। తెలిపితినికమీద మరల తెలపపలదనే। పలుకిపుడు నీదునోటను। పలికితివికచాలుచాలుపరమార్థపుత్రా। నిజపరిపూర్ణశీలసుమిత్రా। ఇలలోన నాతపోఫలమున గలసిన। వెలలేనిమద్వంశజలధిచంద్రుడవీవే పరమార్థపుత్రా।నిజపరిపూర్ణశీలసుమిత్రా. 184

తా. పరమార్థపుత్రా! నీకచలబోధ విస్తారముగా జేసితిని, యికమీద బోధచేయవలదు చాలుననే మాట యిప్పటికొచ్చినది, యింకచాలును, పరిపూర్ణుడవైతివి, నాతపోఫలము వలన, పావనమైన, నావంశమను సముద్రమునకు చంద్రుడవు నీవేనని భావము.

కం. గురువరమీనసత్కృపచే । పరిపూర్ణుని జేసినన్ను బ్రహ్మమయునిగా।
గురు తెరిగించితిరిక । మరు గేమియు లేదుయచలమహిమలోపలనూ।
కొరతయు లేదీపరమబోధకునూ । పరబయ తెరిగినమీద పరభాష
లు । పరమేశ్వరాజ్ఞచే పరిపూర్ణమైయుండూ । మహిమాలోపల 185
నూ । కొరతయు లేదీపరమబోధకునూ.

తా. సద్గురువరా! దేవరవారి పరిపూర్ణ కటాక్షముచే నన్ను పరిపూర్ణుని జేసి, బ్రహ్మమయుని జేసితిరి. అచల మహిమలో కొరత లేమియు లేవు. పరిపూర్ణ మెరిగిన మీదట పరమేశ్వర కృప వలన పరభాష లెల్లను పరిపూర్ణమయ్యే యున్నవని భావము.

పంచమ ప్రకరణము సంపూర్ణము.

శ్రీగురుభ్యోనమః.

శ్రీ శుద్ధాద్వైత ప్రబోధ గురుశిష్య సంవాదము:

ఉత్తరభాగము—షష్ఠమ ప్రకరణము.

మహదానంద ప్రకరణము.

శిష్యపరిపూర్ణానుభవ మహదానంద ప్రశంస.

కం. గురుపరమేశ్వర కారణ । గురుభావానందతత్వగుణవిస్తారా । గురుభూమండలభాస్కర । గురుపరిపూర్ణావతార గురుతత్వాధీరా । పరాత్పరగురుబోధసారా । గురుసార్వభౌమమీపరమ యోగానంద పరవశాబ్ధిలో మునిగి పరిపూర్ణుడనై యుంటి గురుతత్వాధీరా । పరాత్పరగురుబోధసారా. 1

తా. గురుసార్వభౌమా! పరిపూర్ణస్వరూపా, మండల భాస్కర, పరాత్పరా, పరిపూర్ణానంద పరవశ మహాసముద్రమందు మునిగి పరిపూర్ణుడనై యున్నానని భావము.

కం. స్వామీనాయనుభవసుఖ । మేమోమీకృపను యచలమిక నిశ్చలమై । ఏమనను వినను కనదిక । నామహిమే మహిమగాను నాకగుపడెగా । నామనవి వినుడేమనక సరిగా । ఓమహాత్మక సర్వభ్రామిక తొలగినే । నీమహాపరిపూర్ణ దేవుడనైనటుల నాకగుపడెగా । నామనవి వినుడేమనక సరిగా. 2

తా. స్వామీ! గురునాథా, నాయనుభవముయొక్క సుఖమేమో తమకృపవలన నే నేమని చెప్పుదును. పరిపూర్ణము చెలించను. ఏమియునను, వినను, కనను, నామహిమే మహిమగా నాకగుపడుచున్నది. ఓమహాత్మా! నాకు సర్వభ్రమలు తొలగి నేను పరిపూర్ణబ్రహ్మమైనటుల నాకు నిశ్చయమైనదని భావము.

కం. తెలియఁగదగు పరమార్థము । తెలిపితిరికసకలశ్రుతుల తెలిసితినా
త్మక । వెలిలోపల సహరహముల । నిలిచిసపరిపూర్ణ బ్రహ్మనిష్ఠ
గలిగెనుగా । గలిగినభ్రమవిలయమందెనుగా । తెలిపేదేలేదు నే
తెలిసేదేలేదుసీ , తెలివిలేదు నేనుకలసీతిమీలోననిష్ఠగలిగెనుగా!
గలిగినభ్రమ విలయమందెనుగా. 3

తా. గురువరా! తెలియవలసిన పరమార్థమును కరుణించితిరి. సకలశ్రుతులునే గ్రహించితిని. వెలుపల లోపల నిండియున్న పరిపూర్ణ బ్రహ్మనిష్ట కలిగెను. తోచినభ్రమయెన్నడో పోయెను. యిక మీరు తెలిపేదేలేదు. నేను తెలిసేదేలేదు. తెలివేలేదు. నేను తమలోనైక్యమైతినని భావము.

కం॥ నాయనుభవపరిపూర్ణము । నాయతిశయభోగమహిమ నాపరవ
శమున్ । నాయపరిమితానందము । నాయంతర్బాహ్య సుఖము
నాలోననేనూ । నేమందహాహామీ యోగకృపనూ । నాయాత్మ
మీయాత్మయే యచలమునజెందూ । నాయఖండము నెడబాయక
నిలిచితి నాలోననేనూ । నేమందహాహామీ యోగకృపనూ. 4

తా. గురుదేవా! తమ యోగకృపచే నాపరిపూర్ణానుభవము నాయొక్క యతిశయమైన పరిపూర్ణభోగ మహిమ నాపరమానందము. నాయంతర్బాహ్యసుఖము. ఆహా యేమని చెప్పుదును. నాయాత్మ మీయాత్మయే పరిపూర్ణమందు జెందినదో యాపరిపూర్ణము నెడబాయక నిలచితినని భావము.

కం. తెలివికివెలిలో వెలిగే । తెలివినిగనలేక యెరుక తెలివిచెనేమూ।
తెలిపెడ తెలిసెదననిమును । బలికిన పలుకులను వినగ పరవశమా
యా । పలుకావలను పలుకేలేదాయా । తెలియచెప్పినదేదో తెలు
సుకున్నదియేదో । తెలియనలవిగాదు తెలివిలేదుచూడ పరవశ
మాయా । పలుకావలనుపలుకేలేదాయా. 5

తా. గురువరా! తెలివికి వెలిలోవెలిగే యుండగా నేఁబ్రజ్ఞ ప్రపంచజ్ఞానము నెరుగుచున్నదో నాకూటస్థునకు వెలిలో ప్రకాశించు పరిపూర్ణము నెరుగలేక నెరుక తెలివిచే నేను తెలిపెదనని నేను తెలిసికొనెదనని యిదివరలో నన్నమాటలు వినగా నాశ్చర్యమగుచున్నది. పలుకు కవతల పలుకే లేకపోయెను. తెలుసుకునే తెలివిపోయిన మీఁద తెలిసినదేదో తెలిసికొన్నదేదో, తెలియుటకు నలవిగాదని భావము.

కం. నాకును నావందనమెం । దాకనొనర్చెదనొనంతదా కాత్మన్వతం।
తాఁకల్పితకర్తృత్వము । నాకును నాలోనజెంద నాయాత్మగనగా।
తనుదాఁజేయులోకసమ్మతిగా । నాకు నేకర్తనుగాకున్నా ననుకు
న్న ఏకపరిపూర్ణమందెవరి నెట్టులగందు నాయాత్మగనగా । తను
తాఁజేయులోకసమ్మతిగా. 6

తా. దేశికేంద్రా! నాకు నేను నమస్కారమెంతవరకు జేసెదనో యంతపర్యంతరమాత్మకు గలిగిన కర్తృత్వము నాలో నేచెంది లోకనటన జరుగుచుండును, నాకు నేకర్తనుగాదనుకుంటే నిండిన యఖండ పరిపూర్ణ బ్రహ్మమందెవరని నెటులజూచెదనని భావము.

కం. పరిపూర్ణాంభోనిధినై । బరగెటినాయందునకల బ్రహ్మాండంబుల్।
వరఫేనబుద్బుదాదుల । కరణిన్ తనుదా నెకలిగికడక దేపోగా । భ్ర
మపడి వేర్వేరనుకుంటివృథగా । పరమాఖండసూర్యకిరనాళిలోలో
క । మరయమృగతృష్ణిక సరణీదోచియదిసో కడకదిపోగా।భ్రమ
పడి వేర్వేరనుకుంటివృథగా. 7

తా. సద్గురునాథా! అలలు, నురుగు, బుగ్గలు మొదలగునవి సముద్రమునందే బుట్టి యుందే నణగిపోవురీతిగా, పరిపూర్ణమహాసముద్రమై ప్రకాశించు నాయందు సకలచరాచరబ్రహ్మాండములు తమంతటతాము గలిగిపోవుచుండగా భ్రమపడివృథాగా వేరనుకుంటిని

అఖండపరిపూర్ణమందీ ప్రపంచము చూడగా నెండమావులవలెదోచి అబద్ధమైపోవుచున్నదని భావము.

కం. ఘనచిత్సమాధిసాధన । కనకాచలమెక్కి నూర్ధ్వఖచరుడనగునా । కనిశము తనుమనవిభ్రమ । బెనగున్నో లోకదృష్టి ప్రియమెటుల చాలా । కలదో లేదో ననుభయమేలా । మును జెందు భ్రమ కింత పని బుట్టి పెరిగిచి । ఘనగురు మహిమచే కడ తేరితినో ప్రియమెటు చాలా । కలదో లేదో ననుభయమేలా. 8

తా. పరమగురురాయా! తమ మహిమవలన నేను బ్రహ్మావలోకన సమాధియందు నూర్ధ్వదృష్టి యనగా, పరిపూర్ణావలోకన శీయునాకు, శరీరమన్నో భ్రమతో గూడుకొనిన యధోదృష్టి యనగా, ప్రపంచస్ఫురణ నేలాగు ప్రియమగును, లేనిభ్రమ కింత పని గలిగి పెరిగి తమ బోధచే కడతేరితిని, ప్రపంచమున్నదా లేదా యను భయము నాకెందుకని భావము.

కం. అందెరుగని పొందెరుగని । సందేహము లేదు బయలు చక్కగ వెలుగన్ । నిండేమి రాకపోకలు । సందున్నదటంచు బలికె సర్వాబద్ధముకూ । యంతగ దెల్పి తెందుకో నాకూ । యెందుకై నదీని పొందు దలపగ సమయ । సంగర్భములభ్రమబొంద పెట్టి తెచాలు సర్వాబద్ధమ్ముకూ । యంతగ దెల్పి తెందుకో నాకూ. 9

తా. కారణాచార్యా! నేమియు నెరుగని పరిపూర్ణజ్ఞాము సందేహము లేకుండా నిండి ప్రకాశింపుచుండగా దీనియందు రాకపోకలకేమో సందుకలదని చెప్పి సర్వాబద్ధపుమాట లెందు కింతగా నాకు బోధించితిరి. ఎప్పుడో నొకప్పుడెరుక పొడమిన సమయమున నీభ్రమను నిర్మూలము జేసితే చాలునని భావము.

కం. అదె బయలల్లదె యచలం । బిదె బ్రహ్మమటంచు బోధ సందేవరకే । గద్దయురుక రాకపోకలు । కదలని మొదలెరుగుమీద కథలు నాముం

ధ్రూ ॥ తనువెరు కాలు మెనలానినందూ । అదిగన్నపినపశేకుడుగుని
లువకదాని । కదెలయమఘకిని కిది గెలయమగుచైట కథలునా
ముందూ । తను వెరు కాలు మెకలానిసందూ. 10

తా. గురుచంద్రా ! అల్లదే పరిపూర్ణమని బోధకొందేవర కేగదా ? నీయొక్క రాకపోకల భ్రమగలుగు చున్నది. శరీర యొక్క లభ్రమ రహితమైన తత్వాత పరిపూర్ణ బ్రహ్మానర్మమైన తర్వాత నరుక యెక్కడ నున్నది. యొక్క తనకు తానే మూలము లేక పోవు చున్నది శరీరము దినిదినికి పోవుచున్నదని భావము.

కం. తెలవారెను నాజన్మము । తొలుతొలుతటి రామభ్రమల తొలగిం
చుకై । ఇలగురుశిష్యాఖ్యల । చలగిన తత్కాలమహిమ చ
ర్యాలు దెలుపా । నాకది పెద్దకల గాదే గలుపా । కలయుగుక మేల్కొ
ని మెలగిచూచిన బయులు । కలిమి లేములు లేక కలిగే పరిపూర్ణాము
చర్యలు దెలుపా । నాకది పెద్దకలగాదె గలుపా. 11

తా. గురుప్రభో ! ఇప్పుడు నాజన్మకడ తేరెను పుట్టపుటకట నాకుండిన భ్రమను బోగొట్టుటకై గురుశిష్యుల పేర్లచేత నటించిన పనులిప్పుడు తలచితే నాకొక కలగా దోచుచున్నది. భ్రమమూల మగు కలలో నుండి మేల్కొని చూచిన పుట్టుచావులు లేని స్థిరమైన పరిపూర్ణము తప్ప మరేమియు లేదని భావము.

కం. ఎరుకను నొక తెరచాటున । పారబాటుగనాడు తోలుబొమ్మలవలె
నీ । మరుగువనీనాయాటలు । జరిగెను బహుకాలమింద్ర జాలము
గానూ । యెరుకను మోహపర వశములోనూ । పరిపూర్ణవాయు
వా తెర గత్తికొనిపోయే । తెరలేని తెరగాయె మనయాట నటిపో
ర్తే జాలముగానూ । యెరుకను మోహపర వశములోనూ. 12

తా. దేశికేంద్రా ! ఎరుకయను తెరచాటున యింద్రజాల మగా తోలుబొమ్మలాడినటుల చాలకాలము నీ నా యాటలు జరి

గాను. యీభ్రమయను మోహపరవశమందు మనముండగా పరిపూర్ణమహా వాయువా యెరుక తెర నెగరగొట్టుకొని పోగా, తెరలేక పోయెను. మనయాట నంతటితో నరిపోయెనని భావము.

కం. మేటిగననునాలోనే । నాటిగగనుమన్నమాట సూక్ష్మముమదిలో । నాటనికాలములోనొక । కోటిపురాణాగమాది గురునియమములా । దెలుపుచునితర పోటిసాటువలా । ఆమాటకొరకు గే ఖ్యాటతొంబైయయిదు । పాటలుపాడి నన్నాటలాడి స్థిరి గురుని యమములా । దెలుపుచునితర పోటీసాటువలా. 13

తా. దేశికవరా! నిన్ను నీవు తెలిసికొమ్మని మొదట తమరానతిచ్చి యామాటయొక్క సూక్ష్మము నామనస్సున స్థిరపరచుటకు ననేక పురాణాదులు, సాటువలచే బోధింపుచూ యేడువందల తొంబదియైదు పాటలుబాడి నన్నాటలాడించి తుదకుకడ తేరిచితిరని భావము.

కం. పరిపూర్ణమునుజూపుచు । పరమకృపాలోకనమున భక్తుడనగుమ । త్వరవిభ్రమయెరుకణచియు । పరహితమొనరించునట్టి పరగురుస్వామీ । కడతేరీతి మరుగులేదేమీ । పరిపూర్ణమిక నేనై పరవశాబ్ధిలోనిలువ । పరభాషవినబడదు పరబయలుపలుకదు పరగురుస్వామీ । కడతేరీతి మరుగులేదేమీ. 14

తా. పరమకృపచే భక్తుడనగు నాకు మొట్టమొదట పరిపూర్ణమునుజూపి, తరువాత భ్రమరూపమైన నెరుకను నిర్మూలముజేసిన పరమగురుస్వామీ, నేను కడతేరితిని. అనుమాన మేమియులేదు. పరిపూర్ణ బ్రహ్మము నేనై పరవశముచే నేనుండగా నాకితర భాష వినబడదు. పరిపూర్ణము పలుకదని భావము.

కం. అనియిట్లఖండపరవశ । ఘనపూర్ణానంద వార్ధిగతుడై శిష్యుం । డనుపమవాగ్మధురసనం । జనితోక్తులుబలుక గురుడునంతనమందీ పలికెనుమహదానందమందీ । తనయానీపత్యసాధనభూతపరిపూర్ణ

యనుభవదశకు నామనమలరెననిసర్వ సంతసమందీ । పలికెనుమహా
దానందమందీ. 15

తా. ఇట్లు పైనిచెప్పిన ప్రకారము శిష్యుడచలానంద మహా సముద్రమందుండి మధురసమొలుకు పలుకులు బలుకగా సద్గురుడానంద మగ్నుడై, కుమారరత్నమా! నీయొక్క పరిపూర్ణానుభవదశకు నాకు చాలా సంతోషమాయెనని భావము.

కం. ఆనందమహార్ణవమున । ఆనందవిలాసదివ్య హర్మ్యాంతరయో ।
గానందతల్పమునబ్ర । హ్మానందసుషుప్తి జెంది తద్భుతమాయా ।
నాలోసుఖము నాదేనాదాయా । ఆనందమయమాయ ఆనందసు
ఖమాయా । ఆనందపరవశ మానంద మొకటాయ యద్భుతమా
యా । నాలోసుఖము నాదేనాదాయా. 16

తా. పరమగురుచంద్రా! ఆనంద మహాసముద్రము నందానంద విలాసమగు మేడలో పరిపూర్ణానందశయ్యపై, బ్రహ్మానంద నిద్రజెందితిని. నాలోని సుఖము నేనేజెందితిని. బ్రహ్మానందసుఖముచే నంతా యానందమయమై యఖండానంద మొకటేయాయెను. యిది మహా అద్భుతముగా నున్నదని భావము.

శ్రీమదఖండ బ్రహ్మోపరత్యేకాంత గురుశిష్య సంవాదము.

కం. గురుశిష్యులటుల కేవల । పరమానందమున నాత్మబ్రహ్మవిలాస ।
స్ఫురణానురాగమానస । ఘనులగుచుసుప్వార్వ శిష్టగణములతో
డా । సల్పిరిబ్రహ్మానందరతిక్రీడ । పరిపూర్ణచలయోగ బ్రహ్మో
పరత్యేక । పరమాఖండవిలాసపరవైభవము శిష్యగణములతోడ।
సల్పిరిబ్రహ్మానంద రతిక్రీడా. 17

తా. ఈప్రకారము గురుశిష్యులందరును పరమానందముచే పరిపూర్ణాచలయోగ మహిమగల యేకాంత బ్రహ్మానందక్రీడ పూర్వపుబ్రహ్మవేత్తలచే పరమానందముగా జరుపబడెనని భావము.

కం. పరచక్రమండలాకృతి । పరమవిలాసాను యోగపావిత్ర్యశుభా ।
కరపరమహంసతారక । పరివేషముమధ్య శీతభానునికరణి । శ్రీ
గురుమూర్తి మెరసేసీధరణీ । వర రాసమండలసరణి జేయగ బ్రహ్మ
నిరుపమ సత్యసంఘరితగురుడు శీతభానునికరణీ । శ్రీగురుమూర్తి
మెరసేసీధరణి. 18

తా. ఆత్మవేత్తలందరును కేవలాత్మ విలాసమహూహులై
చక్రాకృతిగా నిలచి రాచక్రీడలు సలుపగా పరమవేత్తలనే నక్షత్ర
సమూహముమధ్యను పరిపూర్ణస్వరూపుడగు సద్గురుమూర్తి చంద్రుని
వలె ప్రకాశించెనని భావము.

కం. గురుపరమేశ్వరుడద్భుత । కరనిరుపమ యోగ మహిమకల్పనచా
తర । గురునిజరూప సమావృత । గురుశిష్యమహావిలాస కోటు
లిట్లతిగా । నిలచిరి రాస మండలప్రభగా । గురుగురు మధ్యసద్వర
శిష్యాగ్రిణియుత । ద్వరశిష్యద్వయమధ్యగురురూప ములవిభుధకో
టులిట్లతిగా । నిలిచిరి రాసమండలప్రభగా, 19

తా. గురుపరమేశుని అద్భుతమహిమవలన, గురుని రూపము
లతో గూడిన గురుశిష్య సమూహము లెల్లను రాచమండలముగా
నిద్దగు గురువుల మధ్య నొక్క గురువును, యీ ప్రకారముగా మహ
దానంద విలాసముతోటి నిలచిరని భావము.

కం. వలయవలయముల గన్పడి । చెలగిగురుండతనిచెంత శిష్యుండిట్లా।
వలలోపలనిలువంబడి । రెలమిప్రకాశించెసర్వమేక బ్రహ్మముగా ।
పరవైభవమండలప్రభ గా । వెలసు నే దేశికుగలయు శిష్యునికచ
ట । నలలితాచలబోధనల్పినటుల సర్వమేకబ్రహ్మముగా । పరవై
భవమండలప్రభగా. 20

తా. ఒక గురువును, నొక శిష్యుడును, నీ ప్రకారము
వలయములు నిలుచుండి, ఏగురువుచెంతనున్న శిష్యనకా గురువు

అచలబోధ జేయుచు, సర్వమును పరిపూర్ణబ్రహ్మమయమైనటుల ప్ర కాసించిరని భావము.

కం. మండలమెల్లను యచలా। ఖండంబై యాత్మబోధమత్యంత మ హీ। మండలమున దివ్యముగా। నిండెను బ్రహ్మాండ భాండనిఖల ములెల్లా। పరమహంసమండలీవల్లా।తం ప్రతండములండ కండలు గన। త్వండితకోటిప్రచండమై భవకీ ర్తినిఖిలము లెల్లా। పరమహంస మండలీవల్లా. 21

తా. పరమవేత్తల సమూహములెల్లను, నిట్లు పరిపూర్ణ రాచక్రీడ సలుపగా, నఖండమైన పరిపూర్ణానందము బ్రహ్మాండ భాండము లెల్లను, నిండినిబిడీ కృతమై, భూమండలమున ప్రకాసిం చెను. ఈ బ్రహ్మవేత్తల కీర్తి లోకము లెల్లను వ్యాపించెనని భా.

కం. కొందరుపరమశివోహం। బందురు మరియందు కొందరాత్మను సోహం। బందురుకొందరజోహం। బందురఖండోహమచల మం దురుసరిగా। బ్రహ్మైవాహ మంను రేకముగా। కొందరా నందో హమందురుమరికొంద। రందురు పరమోహమంను రనంతోహ మందురు సరిగా। బ్రహ్మైవాహమంను రేకముగా. 22

తా. కొందరు బ్రహ్మవేత్తలు పరమశివోహమనియు, మరి కొందరు సోహంఅనియు, కొందరుఅజోహమనియు యింకాకొంతమంది యఖండాచలోహమనియు, కొందరానందోహమనియు, పరమోహ మనియు, కొందరనంతోహమనియు నందురు. అందరును గలసి బ్ర హ్మైవాహమనియందురని భావము.

కం. ఇతరేతరయోగముతో। నితరేతరపరమయోగ నిజవిద్యలతో। నితరేతరానుభవముల। నితరేతర చిత్సమాధినిష్ఠలతోనూ। యొకరితో నొకరుహితముదెలుపుచునూ। అతులితబ్రహ్మానంత తులెల్లనంతోష। మతిశయిల్లగ గురుపతిని సేవించుచు నిష్ఠలతో నూ। యొకరితోనొకరు హితము దెలుపుచునూ, 23

తా. గురుపుత్రులైన బ్రహ్మవేత్త లెల్లను బ్రహ్మానంద ములో నోలలాడుచూ, నతిశయమైన నిష్ఠలచే సద్గురురాయుని సేవిం చుచు, వారి వారి యోగవిద్యలతోను, వారి వారి యనుభవము తోను, సమాధినిష్ఠలతో నుండి యొకరితో నొకరు వారి వారి యను భవములను జెప్పుకొనుచు, బ్రహ్మవిచారము చేయుచుండిరని భావము.

కం. గానస్వరశ్రుతిలయసం । ధానమృదంగాది సప్తతాళధ్వనినా ।
ట్యానుగతసరససంగీ। తానందోల్లాసక్రీడలతివిహితముగా । సల్పిరి
బ్రహ్మమానసులతిగా । స్వానుభవానందజ్ఞానసమాధిలో । బూని
తనుమనభ్రాంతి । మానపరరతిక్రీడలతిహితముగా । సల్పిరి బ్రహ్మ
మానసులతిగా. 24

తా. పరమ హంసలు తమ శరీరమనో భ్రాంతులు లంఘించు టకు వారి స్వానుభవానందముచే మృదంగ, తాళ, గాన, స్వర, శృతి, లయ, సంగీతములచే నాట్యముచేయుచు పరిపూర్ణానంద రతి క్రీడలు, పరవశులై సలిపిరని భావము.

కం. ఏకాఖండమహార । త్యేకాంతరహస్యక్రీడ లేకాకృతమై । ఏకాగ్ర
బ్రహ్మనిష్ఠత । దేకతపోమహిమ జెలగియేకాధికమై । పరమండల
మేకచిన్మయమై । ఏకపరిపూర్ణ నిర్వ్యాకుల నిశ్శబ్ద । లోకనమై
బ్రహ్మలోకనమై యలరియేకాధికమై । పరమండలమేక చిన్మ
యమై. 25

తా. ఈయఖండమైన ఏకాంత రహస్యక్రీడ యేకాగ్రబ్రహ్మనిష్ఠ చేనేకాకృతమై పరమండలమెల్ల చిన్మయబ్రహ్మమై నిర్వ్యాకుల నిశ్శబ్ద నిరామయాఖండ పరిపూర్ణ బ్రహ్మలోకమై ప్రకాసించెనని భావము.

కం. ఈవిధమున శ్రీగురుపర । దేవుడుశిష్యప్రశిష్యధీరులతో బ్ర ।
హ్మావిర్భవపరమోత్సవ । భావైక్యక్రీడసల్పిపరవశపరచీ । నిజరూప
విభవమునరిపరచీ । యావలపూర్వస్వభావరీతిగగురు । దేవశిష్య

లుమాత్రమూవిధమునవిలచీ పరవశపరచీ। నిజరూపవిభవము నరి పరచీ. 26

తా. ఈప్రకారమున పరదేవుడగు శ్రీసద్గురుస్వామి శిష్యపరం పరలతోటి పరిపూర్ణబ్రహ్మానందక్రీడ భావైక్యవిధిగానల్పి, వారిని పర వశులనుజేసి తన నిజస్వరూపమిట్టిదని యనుభవముచే కనుపరచిన తరువాత మునుపటివలె గురుశిష్యులరూపములతోటి నిలిచిరనిభావము.

కం. అంతట గురుశిష్యులుబా। హ్యాంతరపరిపూర్ణచిత్సమాధియశశ్శ్రీ। కాంతులు పరవశమున భూ। కాంతులున్ వెలసిరఖిలఘనతరమ హిమా। సమరసనత్యశాంతసన్మహిమా। సంతతానంతవిశ్రాంత చరచరా। ద్యంతహ్యాద్యంతనద్యాంతరనివసితఘనతరమహిమా। సమరసనత్యశాంతసన్మహిమా. 27

తా. అంతట గురుశిష్యులసమరస, సత్య, శాంత, శమద మాదులుగల పరిపూర్ణచిత్సమాధియొక్క యశోకాంతులు ప్రపంచ మందంతటను వ్యాపించెను. సర్వకాలము లందును వారు చరాచర ముల యంతర్బాహ్యముల నందులేక ప్రకాసించుచుండిరని భావము,

గ్రంధపఠనమూ ప్తఫోగమహాజన స్తవము.

కం. మహనీయ్యులార శ్రీగురు। మహనీయ్యకటాక్షలబ్ధమహిమాద్బ్భ తన। న్మహనీయ్యవిబుధకోట్లకు। మహిలో సువివేకవనధిమ హిమగురుకథనూ। దెల్పితిబోధ నాద్యంతముగనూ। అహర హమాత్మసద్విహితాచలాఖండ। బహుళవిధిజ్ఞసాధకనివహముల కెమటమహిమగురుకథనూ। దెల్పితిబోధనాద్యంతముగనూ. 28

తా. శ్రీ గురుకటాక్షము గలిగి, యఖండ పరిపూర్ణవిధిని సాధించు మహనియ్యులగు బ్రహ్మవేత్తలారా! తమసన్నిధిలో సువి వేకవనధి యను బ్రాహ్మణుని కథను బోధనరూపముగా నాద్యంత ములు వివరించి చెప్పితినని భావము.

కం. ఈపరిపూర్ణవిలాసము । నీపరిపూర్ణానుభవము నెంతంతని నే । నే
పరిమితి నెంచుతునహో । నీపరిపూర్ణాబ్ధి నెంచ నెవరికితరమా । శ
క్యముగాదీయపరోక్షసుఖమూ । యేపట్టుచూచిన నాపట్టుపరిపూ
ర్ణా । దీపితమై సర్వవ్యాపారముగదోచ నెవరికితరమూ । శక్య
ముగాదీయపరోక్షసుఖమూ. 29

తా. ఆహా ! యీపరిపూర్ణ విలాసము, యీ పరిపూర్ణాను
భవము నెంత పరిమితియని నే నెంచెదను. యెచ్చటజూచితే నచ్చ
టంతా పరిపూర్ణమే ప్రకాశించుచున్నది. అపరోక్షసుఖమైన పరిపూర్ణ
మహాసముద్రమిట్టిదని నెంచుట కెవరికి శక్యమగును? ఎవరికిని శక్య
ముగాదని భావము.

కం. నావలననన్నదరమే । భావాతీతముగబట్టబయలై వెలిగో । నా
వలనీవలయచలమ । హావననిధిమధ్యనిలచి నటులదోచెనుగా ।
దోచినదాత్మభావసూచనగా । నేవిధికార్యము గావింతునిక దేని ।
భావింతునెద్దానిబోవిడిపింతు నాకిటులదోచెనుగా । తోచినదాత్మ
భావసూచనగా. 30

తా. వెలిలో నావల నీవలభావమున కతీతమైన పరిపూర్ణ
సముద్ర మధ్యను నేను నిలచినట్లు భావసూచనగా నాకుదోచెను.
యీపరిపూర్ణ మిట్టిదని చెప్పుటకు నాకు శక్యమగునా ? కాదు. నేనే
విధిచే కార్యము జేయుదును. దేనిని భావింతును దేనిని బోగొ
ట్టుదను, పరిపూర్ణమైన నేనేమియు జేయజాలనని భావము.

కం. యీశుద్ధాద్వైతార్థము । వాసిగకందార్థములుగవర్ణించితి మ ।
ద్దేశికనాథునిమహాదుప । దేశమహాద్భుతప్రబోధదివ్యముగానూ ।
పూర్వోత్తరభాగద్వయముగనూ । యేశాస్త్రవిద్యాదు లాసింపక
నుబ్రహ్మ । కోశగురుకృపవలన జేసితి గ్రంథముదివ్యబోధగనూ ।
పూర్వోత్తర భాగద్వయముగనూ. 31

తా. నేను యోగశాస్త్రవిద్యాదుల నాశింపకుండా, బ్రహ్మస్వ రూపుడగు నా సద్గురుని మహదుపదేశములో నాకు జేసిన బోధ కుగు నీయద్వైతార్థమును పూర్వభాగము నుత్తరభాగములని రెండు భాగ ములుగా, కందార్థముల జేసి వర్ణించితినని భావము.

కం. ఇలపూర్వభాగమందున । సలలితగురుతారకాది సాంఖ్యామన
స్కా । దులనారుప్రకరణంబుల ! దెలిపితి నే దెలసినంత దేశికుకృ
పనూ । యోగశాస్త్రముల మర్మములనూ । తొలి నే జేసినపుణ్య
ఫలముకొలది మోక్ష । ఫలితార్థశృతివాక్య పఠనశాయగలిగె దేశి
కుంకృపనూ । యోగశాస్త్రముల మర్మములనూ. 32

తా. పూర్వభాగమందున నే దెలసి నంత వరకు నా దేశికుని కృపచేత యోగశాస్త్రమర్మములను తారక, సాంఖ్య, అమనస్క ముల నారు ప్రకరణములుగా జేసి తెలసితిని, యిదివరకు నే చేసిన పుణ్యఫలముకొలదిని మోక్షమార్గమునిచ్చు శృతివాక్యములు పఠించు భాగ్యము నాకు గలిగెనని భావము.

కం. ధరనుత్తరకాలమునను ! పరమచలముజూపియరుక భ్రమవిడిపిం
చే । మరుగెరుకపరచిశిష్యుని । పరిపూర్ణుని జేయు బ్రహ్మపదవైభ
వమూ । బ్రహ్మానందపరవశాద్భుతమూ । గురుకటాక్షలబ్ధ పరి
పూర్ణసూచన । స్థిరముగ నారుప్రకరణముల దెల్పితి పదవైభవ
మూ । బ్రహ్మానందపరవశాద్భుతమూ. 33

తా. ఉత్తరభాగమందు పరిపూర్ణమును జూపి, తరువాత నెరుక భ్రమను విడిపించే గోప్యమును శిష్యున కెరుకపరచి శిష్యుని పరిపూర్ణుని జేయు మార్గము బ్రహ్మానందపరవశము గురుకటాక్షము వలన గలిగిన పరిపూర్ణసూచన వీని నారు ప్రకరణములు జేసి తెలిపితినని భావము.

కం. ద్వాదశప్రకరణములనిటు ! నాదులమధ్యాంతములను నచటచట
నున । ద్బోధలనవశ్యవిద్యల । వేదాంతమహా రహస్యవిధులొక

కథగా । గ్రంథముజేసిబోధజేసితిగా । వేదశుద్ధాద్వైతబోధగు
రుశిష్యసం । వాదములోబ్రహ్మబోధగలుగ సర్వవిధులొకకథగా ।
గ్రంథముజేసిబోధజేసితి గా. 34

తా. ఈ శుద్ధాద్వైతప్రబోధ గురుశిష్యసంవాదములో, బ్రహ్మ బోధ గలుగులాగున నాదులమధ్యను, అంత్యమునను, అచ్చటచ్చట వేదాంతరహస్యవిధులు జేర్చి పంద్రెండు పరికరణములు గల యొక, కథగా గ్రంథము జేసి బోధజేసితినని భావము

కం. మున్నూటరువదిలొకకథ । నన్నగనన్నూట డెబ్బదేనొకకథగా ।
నన్నియుకందార్థమ్ములు । పన్నగనొకసరణిగూర్చిపలికితి కృతిగా
నీపరమార్థమేకపాఠముగా । మున్నుసద్గురునిచే విన్నకన్నబోధ ।
లన్నిజేర్చియుమద్విన్నప మిదేయునిపలికితి కృతిగా । నీపరమార్థ
మేకపాఠముగా. 35

తా. ఇదివరకు నేను నాసద్గురుని వలన విని అనుభవమునకు దెచ్చుకొనిన బోధలన్నియు, జేర్చి, మొదటి కథ యిన్నూటిరువది. రెండవది నన్నూట డెబ్బదియైను, కల్లు (795) యేడు వందల తొంబదియైదు కందార్థము లొకటే పుస్తకమునందు గూర్చి, కృతిజేసితి నని భావము.

గ్రంథరచితభక్తాభిధానము.

కం. అన్నంరాజుసువంశో । త్పన్నుడశ్రీగురుకటాక్ష పాత్రుడమోక్షా
పన్నుడభూసురుడనుసుగుణో । న్నతమానసుడైన రామయోగిని నే
నూ । నార్యులుప్రేమగన్నపుత్రుడనూ । విన్నపమిందపెద్దలన్న
మహాత్ముల । సన్నిధిశిష్యుడై యున్నట్టిశ్రీరామయోగిని నేనూ। నా
ర్యులుప్రేమగన్న పుత్రుడనూ. 36

తా. అన్నంరాజువారి వంశమునందు బుట్టినవాడను, గురు కటాక్షమునకు పాత్రుడను, మోక్షేచ్ఛగలవాడను, బ్రాహ్మణు

డను, సుగుణములుగలవాడను, పెద్దలు ప్రియముచే గన్న పుత్రుడను, పెద్దలనబడిన మహాత్ముల సన్నిధిలో శిష్యుడనై యున్నట్టి రామయోగిని నేనని భావము.

కం. శ్రీరామనామపరశివ । తారకమంత్రాభిధానత నుపాసనవి । స్తా
రముగ జేసియాత్మవి । చారులచే యోగశాస్త్రసమ్మతిగానూ । గు
రు తెరిగి నేపరమార్థముననూ । తారకత్రయబోధలారూఢిగను స
ర్వ । కారణపరిపూర్ణధీరయచల బోధాసమ్మతిగానూ । గురు తె
రిగి నేపరమార్థముననూ. 37

తా. పరశివునకు నాధారమగు తారకమంత్ర మనుపేరుగల శ్రీరామనామమును విస్తరముగా, నుపాసన జేసి బ్రహ్మవిచారులచే యోగశాస్త్ర సమ్మతిగా పరమార్థమును గ్రహించి, తారకత్రయ బోధలారూఢి జేసికొని దేశికస్వామి కటాక్షమున పరిపూర్ణబోధను జెందితినని భావము.

కం. బాల్యముమొదలుగ యో । గలంబికమైనకృతులుగావించి త
దీ । య్యాలోలతఖండాచల । మూలము బోధించుటకును ముఖ్యా
ర్థముగా । గ్రంథముజేసిమేలు జెందితి గా । చాలగమునికుల శీలు
లైనయాత్మ । లీలావిలాసుల కాలవాలంబైన ముఖ్య గ్రంథము
గా । గ్రంధముజేసి మేలు జెందితిగా. 38

తా. నేను బాల్యమునుండియు యోగాలంబికమగు కృతులు జేసి తద్విచారముచే నఖండపరిపూర్ణమూలము బోధించుట కుపకరించు గ్రంథము జేసి కృతార్థుడనైతిని. ఈగ్రంథము గురుపుత్రులగు బ్రహ్మవేత్తలకెల్లరకు ముఖ్యమైన గ్రంథమని భావము.

క. ఈసువివేకవిలాసము । భాసురమభ్యుదయమగుచు పరిపూర్ణమ
నో । ల్లాసపరంపరవృద్ధివి । శాసతనాచంద్ర తారకస్థితిగానూ ।
వాసికెక్క నీసద్గ్రంథమునూ । యీసుచరిత్రమత్యాశచదివినవినిన

జానకోటులు మోక్షధీనమస్వ్రతులాశారకస్థితిగానూ । వాసికె
క్కుచేసినసద్గ్రంథమునూ. 39

తా. ఈసువివేక విలాసము పరిపూర్ణబోధను జెందగోరువారి పరంపరాభివృద్ధి జేయుచు సూర్యచంద్రులుండువరకు వాసికెక్కును. యీగ్రంథమత్యాసక్తితో చదివినవారికి వినగురుపుత్రులకు తప్పక మోక్షము గలుగునని భావము

కం. ఈకంధార్థములునుజను । లాకర్ణించినను చదువనర్థగ్రాహ్యా ।
లోకనగలిగినమోక్షము । చేకురు నిహసౌఖ్యములును జెందుదు
రిలనూ । అష్టైశ్వర్యాధిక భోగములునూ। ప్రాకట ధనకనకసీతా
పుత్రమిత్రలోకబంధులతోటి । శ్రీకరులై ముక్తిజెందుదు రిలనూ
అష్టైశ్వర్యాధిక భోగములునూ.

* ప్రక్షిప్తము. *

తా. జనులీ కందార్థములను వినినను, చదవినను, అర్థగ్రాహ్యజ్ఞానము కలిగినను మోక్షమును జెందుదురు. ఇహపరసౌఖ్యములు గలుగును. అష్టైశ్వర్యభోగము లనుభవించెదరు. ధన, కనక, వస్తు, వాహన, దారాపుత్ర, మిత్ర, బంధువర్గములుగలిగి లక్ష్మీసమేతులై ముక్తి జెందుదురని భావము.

కం. సకలాఘనిరాకరణ । వ్యాకరణంయాదినారాయణగురుకృపచే ।
శ్రీకరకందార్థమ్ములు । చేకొనిశ్రీరామయోగిచేనన్యే సరిగా ।
నవరించినది వేంకటప్పయగా । యీరామయోగివ । రారాధకు
డు వేంక । టరామిశెట్టి శిష్యరాజధనముచేనయ్యేనుసరిగా । నవ
రించినది వెంకటప్పయగా. 41

తా. అపరోక్షవిభవుడైనట్టియు, పుట్టుక లేనట్టియు. అచలస్వరూపుడైనట్టియు, ఆత్మప్రకాశుడైనట్టియు, బ్రహ్మానంద మయుడైనట్టియు, దివ్యమంగళ విగ్రహులైన యాదినారాయణ గురుసార్వభౌమునకు మంగళమని భావము.

కం. మంగళముగురుమహాత్మక। మంగళమపరోక్షవిభవమంగళమభవా।
మంగళమచలమహార్ణవ । మంగళమాత్మ ప్రదీపమహితకలాపా ।
ఆదినారాయణగురురూపా । మంగళప్రదదివ్య మంగళ విగ్రహా ।
మంగళమానందమంగళాత్మకజయమహితకలాపా । ఆదినారాయ
ణగురురూపా. 42

శ్లో. నమోబ్రహ్మస్వరూపాయ। నమోబ్రహ్మకళాత్మనే । నమ స్త్రీకారణే
శాయ । గురూణాంగుర వేనమః॥

ఇది శ్రీమత్పర బ్రహ్మవిద్యాధికారగురు సాంప్రదాయక శ్రీమదాదినా
రాయణ గురుపాద పద్మారాధక శ్రీ రామ యోగియతీంద్ర విరచిత
శ్రీమదఖండపరిపూర్ణాచల బ్రహ్మానందామృత సాగరంబను
శుద్ధాద్వైత ప్రబోధగురుశిష్య సంవాదంబున నుత్త
రభాగంబున శిష్యస్వాత్మగోచరాఖండ పరిపూ
ర్ణలక్షణ శ్రీమదఖండ బ్రహ్మోపరత్యే
కాంత గురుశిష్య విలాసలక్షణ
గ్రంథ పరిసమాప్త మహా
జన స్తవమహదా
నందవిధానాదులుం
గలషష్ఠమప్ర
కరణము.
సంపూర్ణము.
శ్రీ కృష్ణార్పణమస్తు.

శ్రీధూళిపాళ్ళ గోపాలకృష్ణయోగీంద్ర విరచిత

వేదాంతకీర్తనలు

చూర్ణిక.

నిత్య శుద్ధ బుద్ధ నిరంజన రూపం । ప్రత్యగాత్మ స్వరూపం । నిరవంద్య నిర్వికార నిశ్చైష నిశ్శబ్ద నిరామయరూపం । జగద్దీపం । పరమజ్ఞాన దురంధరాధిపత్య శ్రీరాజయోగప్రబోధ ప్రసన్న పూర్ణం। స్వయం జ్యోతిరానంద పరిపూర్ణం । క్షేత్రత్రయ దీక్షాత్రయ నేత్రత్రయ లక్ష్యానుభవ వేద్యం । ప్రకృతి విచ్ఛేద్యం । అస్త్రాలమణవ్వమ నిర్దేశ్య మగ్రాహ్యము స్పర్శమ రూపం । నిర్వికార స్వరూపం । గోపాలకృష్ణయోగి హృత్కమల కర్ణికాంతర్గత నిక్షిప్యమాన మార్కండ గురుపాదారవిందం । జగదేకకందం । భజామి । భజామి॥

కీర్తన - హిందుస్తాని - తోడి.

చిన్నికృష్ణుని పాదాములు చిత్తామందూ నుంచారే । నిన్నాతరమూ కాని వాని పన్నుగా ధ్యానించారే॥ చిన్ని॥ సంసారాలతాల విత్రు సాన్నిధ్యామూనొందారే । హింసారహితాధర్మామూనా । హం సోహంబనుచుండారే॥ చిన్ని॥ పదమాలాంగము జూడాజూడా మదికీవింతా తోచూనే । విదితా తేజముచాలా జూట్కకి విస్మాయం బొనరించూనే॥ చిన్ని॥ ముక్కోణపు చుక్కాణిలో వ్యక్తిచే గనుచుండారే । నొక్కాడాచూచినా వకడై పిక్కటిల్లామందూనే॥ చిన్ని॥ వాదాభేదారహితామైనా సాధూ సంగతిజేరారే । ఆదీ మధ్యాంతములూ లేని ఆపోజ్యోతినిగానారే॥ చిన్ని॥ వెల్లివిరిసీ గోపాలా హృత్పల్లావమునా వెలసీనా । చల్లా మార్కండేయూ గురుపద సరసిజమూ దర్శింపారే॥ చిన్ని॥

కీర్తన - హిందూస్తాని - బేహాగ్ రాగము.

పరమగురుని స్మరణంబె ధరలో పావనమైనదిగా । సారాసార విచారుల జేరుట సారంబైనదిగా॥ పరమ॥ యావలావలా లేని నట్టనడి దారినబోవలెగా । భావములందున సద్గురు నామమె భజియింపగవలెగా॥ పరమ॥ కాయక వాచక మానస పూజలు జేయుచుండవలెగా । శ్రాయక గురుని అండజేరి భవభయము నణచవలెగా॥ పర॥ శృంగారంపు బంగరు మేడలో సంగతి గనవలెగా । మంగళ కరుడగు మార్కండగురునీ మహిమ నెరుగవలెగా॥ పర॥

కీర్తన - నాదనామక్రియ రాగము.

బ్రహ్మానంద మిఠాయిగొనరే బ్రహ్మవేత్తలారా । మహదానంద మిఠాయిగొనరే మహాశయులారా । ఆత్మానంద మిఠాయిగొనరే ఆత్మవేత్తలారా । తత్వవిమలకును ఠాయిగొనగు యీ నిత్యమైన మిఠాయి । వేత్తల కెల్లను సత్తామాత్రము సత్యమైన మిఠాయి॥ బ్రహ్మ॥ ప్రజ్ఞచేత గురుయాజ్ఞనుచేసిన భోగ్యమైన మిఠాయి । సుజ్ఞానులకును సూటిగనుండును సులభమైన మిఠాయి॥ బ్రహ్మ॥ అధముల కెల్లను అందరాదు యీయుందమైన మిఠాయి । బుధవరులెల్లను భోగించెటి యతి మధురమైన మిఠాయి॥ బ్రహ్మ॥ లింగదేహమును భంగముజేసెటి శృంగారపు మిఠాయి । నింగి వెలుగు పంచరంగులుగల యీమంగళకర మిఠాయి॥ బ్రహ్మ॥ చల్లామార్కండ గురువరుపాదాపల్లవమందీ ఠాయి । కొల్లగాను గోపాలయోగి తాపల్లవించు మిఠాయి॥ బ్రహ్మ॥

కీర్తన.

మోక్షంబూ గావలసియుంటే తక్షణమే రండీ । రక్షించేటి గురుని జేరీ రక్షణ నొందండి॥ మో॥ తెనుమన ప్రాణా ధనములు గురునకు ధారాబోయండీ । వినయముతో గురుచరణమె గతియని

ననయము దలచండీ॥ మో॥ కులగోత్రా నామాదూలానూ కూల్చి
వేయండీ । వలగొని సద్గురునాకెరగీ వరమూలడుగండి॥ మో॥ గురు
శిశూశ్రిసానరణీ యొక్కాగురుతూ దెలియండీ। పరమాపద సోపానము
లను బాగుగనెక్కండీ॥ మో॥ గురుడే త్రిమూర్తులనుచూ గురిచేనుం
డండి । గురుడూ నరుడని భావములందున నరయాబోకండీ॥ మో॥
తానూ నేననెటీభ్రమను తగనూ విడువండీ । మానీతముగా భ్రాంతి
రహితామార్గా మొందండీ॥ మో॥ నీటీబుగ్గావంటిది దేహామునిజము
గ నమ్మండి యిది దాటిపోతేవేరే తెరవు లేదానుకోండి॥ మో॥ అభి
మానములుడిగీ గురునీయండ జేరండీ । దురభి మానాముచేతానెవరికి
దొరకదు పరమండీ ॥మో॥ త్రివిధ ప్రాసాదము గురునిచె చేకొనవలె
నండీ । వివిధామైన భేదములనూ విడువావలెనండీ। మో॥ వరగోపా
లుని పరగురుమార్కండ గురునీనమ్మండీ । తిరిగిరానీ పథమును వేగి మొ
చేరాదలచండీ ॥మోతుంబు॥

కీర్తన

(యతుప్రశ్నలమెట్టు.)

గురుసేవా విధులను నెరుగవలెరా । నితరమూ సేవలు
సేయవలెరా । తోరముగ శ్రీ గురునిగొల్వని వారలెవ్వారైన మో
క్షద్వారమార్గం బెరుగకను భవపారవారమునందు బడెదరు॥ గురు॥
పరతత్వార్థ సిద్ధిని జేయూనట్టి । పరమగురునెడ భక్తుడైనట్టి। వరవివే
కుడుబోధగొని సూ । స్థిరముగను భేదములు మానీ । పరమపదమం
దిరమునందున నిరతమును సుఖయింపుచుండును॥ గురు॥ ఆత్మానాత్మ
విచారీయైనట్టి । ఆర్యాడగుగురునీ । పదయుగమూబట్టి । అహారహ
ము సేవింపుచుండగ సట్టివారీ మనసుకరగీ । అద్వైతబ్రహ్మను భవ
మగు । నార్య మార్గంబెరుగజేతురు॥ గురు॥ గురుడు పరుడనుచు మది
నెన్నావలెరా । పరిపూర్ణుండనుచు । భావింపవలెరా । నరుడు దైవము
కరసిపూజలు సరసముగ నొనర్చువిధమున పరమగురునీ భక్తిచేతను।

నిరతమును బూజింపవలయును॥ గురు॥ గురుచరణ తీర్థము నంద వలెరా । గురు పాదాధూళిని దాల్చవలెరా । గురుని భుక్తశేష భోజ్యము । గురుతుమీరగ నారగించీ । పరిపూర్ణసమాధి నిష్టను గురునిచే బడయుంగవలయును॥ గురు॥ గురువరుని యిల్లే కాశీపురమూ। గురుచరణ తీర్థమె పుణ్యజలమూ । గురుడె విశ్వానాథు డనుచును గురుసుమంత్రమె తారకంబని । గురునికంటే వేరులేదని గురుతె లెలసీ మనగవలెధర॥ గురు॥ గురుమూర్తికి పరిచర్య । లొనరించి। సరసతనుమనుధనమూలర్పించి । కరము త్రివిధ ప్రసాదములనూ పరగ నొందిన భక్తవరునకు స్థిరసుబోధామృతము ద్రాపీ । పరమపద సుఖప్రాప్తి జేయును ॥గురు॥ మహిని గోపాలాదియోగి యీవిధమూ । మార్కండేయగురుని మహనీయపదము । మోదమొదవగ సేవజేసీ ముక్తినొందినట్టి మార్గము మానసంబుల సంతతంబును మరువకను వర్తింప వలయును ॥గురు॥

కీర్తన.

దేశికేంద్రా । సద్గురురాజేంద్రా । దేశికేంద్రా॥ దేశికేంద్ర మీసేవజేసెదను । భాసురాంగ మీదాసుబ్రోవవే ॥దేశి॥ పరమా తారాకా । మంత్రారాజామూ । పరమాగోప్యమానీ పరమవేత్త లూంబల్కుచు నుందురు । పరంధామ యామరుగుదెల్పవే ॥దేశి॥ దాసావార్యా । సద్గుణధుర్య । దాసావార్యా । యీశుడుపార్వతి కెరి గించినయా । భాసురబోధను పరగదెల్పెదను ॥దాసా॥ యింతంతన రాక । మంతనమునకా । యంతూనోచకా । వింతగనాపోజ్యోతి రూపమైకాంతిచేత ననంతమైనదీ ॥దాసా॥ పాతాకాహరణా । పరమ కల్యాణా । దాతానీవేగానా । జ్యోతియుచట నేరీతిగ నుండునో । ఖ్యాతిదెలపి నను గడతేర్పగదే ॥దేశి॥ కనులూమూశిమీరీ । కనుబొమ లానాడీ ఘనభాటలోజేరీ । అనయము సద్వాదశాంతరంగమున । మన సునిల్పి యామహిమ గాంచుము ॥దాసా॥ దారీదోచదూ ।

తారాశాజ్యోతి జూడా తెలియూదూ । శారడవిని నేకష్టము నొందగ । తీరము జేర్చే భారము మీాదే ॥దేశి॥ ఆరూచక్రమూలా । మీారీనాన హ్రస్రారమున జేరా । ఆరూఢిగ దేవదారియున్నదీ । దారినబోవగధీరుడ వగుదువూ ॥దాసా॥ తొమ్మిదీ రంధ్రములూ । గలవృతుమ్మికూపై గానూ । యిమ్మిగత్రివిధబిలమ్ములనడి । బీలమ్మునవెలిగే నార్యుండౌ వడో ॥దేశి॥ యిదియే బ్రహ్మమూ । మార్కండాగురునీ నదమలా రూపమూ । యిదెగోపాలదాసను భవతత్వము । యిదయోగాంత ఘునశోధనమూ॥ దాసా॥ శరణమూ పేశ్వర । జనదాధారా । శరణానద్గురూవారా । శరణజేయనను కరుణించితిరీ । స్థిరబోధనునే మరువ నెప్పటికి॥ దేశి॥

కీర్తన.

యెంత మంచీ గురువరుండు । ఇంతిరోజూడూ భవచింతలుడు ఫుటకును మనచెంతనున్నాడు॥ యెంత॥ భేదవాద రహితా పరబోధ రూపుడూ । ఆది మధ్యాంతములు లేని యనాదిపురుషుడూ॥ యెంత॥ ఎరుకపొందు విడచునాట్టి సెరవుజూపెనే। పరిపూర్ణమునందు మనసు పరగనిల్పెనే॥ యెంత॥ కులగోత్రా నామములను కోసివేసెనే । పలువిధ సందేహములను బాయుమనెనే॥ యెంత॥ తనుమనధన దక్షిణలను తానుగొనేనే । యనలేని ప్రసాదమూను మనకునొసగనే ॥ యెంత॥ గోపాలకృష్ణయోగికి ప్రాప్తియున్నాడూ దీపితమార్కండయచల గురు నేనన్నాడు॥ యెంత॥

కీర్తన - మలయమారుత ఏకతాళం.

పార్వతీపతీ ! సర్వలోకగతీ। పార్వతీపతీ॥ నిర్వికల్పభాతీ । నిరుపామానమతీ॥ పార్వ॥ కరుణాకర పరమేశ్వర । పురాణపురుషార్థసార పరమార్థము దెలుపవేర । పరమశివా కరుణించర॥ పార్వ॥ ఫాలనేత్ర భసితగాత్ర । పాపహరణ వరపవిత్ర। పాలితజనభక్త స్తోత్ర । పాహిమాం మురహరుని మిత్ర॥ పార్వ॥ స్వప్రకాశ జగధీశ స్వానుభూతి స్వాదురసా । పరమేశ్వరగోపదాస । పాలితకైలాస॥ పార్వ॥

కీర్తన - నవరోజు ఆదితాళం.

మనసా మోహజాలామేలనే నీకు । మనసా మోహజాలామేలనే॥ నీ నిజమును నీ వనిశము నెరిగేసు । జ్ఞానము నొందగలేకా॥ మనసా॥ కామమత్సరాదుల కెనగొనికదు । హీనతనొందగనేలే॥ వో మనసా॥ మందబుద్ధిచే । బంధములనుబడి । నిందలుబడ నీ కేటికే॥ మనసా॥ చిట్టచివరకును పుట్టని గిట్టని । గుట్టును దెలియగరాదటే॥ మనసా॥ ఖండముగా కాఖండరూపమార్కండ గురుని యండజేరూ॥ మనసా॥

కీర్తన - చాపుతాళము.

శ్రీమహాదేశిక స్వామీ పాదయుగళమే మారకకుదలచాలే। అమహాన్నతమ పాదయుగళము నీమముతో బూజింప సర్వభ్రామికలు విడిపోను మాయానామరూపా రహితమగునూ॥ శ్రీమ॥ సుత సహోదరాత్మ హిత బంధుమిత్రాదు । లతిచంచలంబనుచూనూ । మతిని స్పష్టంబుగను నెరుగుచు , సతతమును గురుమంత్రరాజమె । గతియటంచును నమ్మి యదియే పతితపావనమనుచు నెప్పుడు॥ శ్రీమ॥ స్వానుభూతి రసామృతమున బ్రహ్మానందమును గ్రోలూచూ । నేను నీవనుభ్రాంతి నొందక । మేను గుణములు విడచి సర్వము నేనుగానిది యేమిలేదని । పూనికతో పరతత్వములు గని॥ శ్రీమ॥ బహిరంతర వ్యాప్తసహజా బ్రహ్మానందమహితా మార్కండా గురునీ చరణాలవారహము గోపాలకృష్ణుడు విహితమున సేవించి విషయా గహనమును దహియించి మించిన మహిమనెన్నుచు మమత లుడుగుచు॥ శ్రీ॥

కీర్తన - మలయమారుతము - ఏకతాళము.

శరణాజేసెద। వరగురూరూవరునాకూను । శరణాజేసెదా । అరమరలులేక పరిపూర్ణా భక్తిచే నిరతామూ వేడూచూ నిర్గుణునకునే॥ శర॥ ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మనెటి । సంజ్ఞానూ దెల్పినా । యజ్ఞానా ముడిపీనా యా దివ్యామూర్తికి॥ శర॥ అహంబ్రహ్మాస్మీని । యారూఢీ

జేసీ ఇహా । మోహామెడబాపీన మహనీయూనాకూనే॥ శర॥ తత్వమ స్యార్థము నిత్యము బోధించీ । వేత్తనుజేసిన వేదవేద్యూనాకూను॥శ॥ అయమాత్మా బ్రహ్మానుభావము నందించీ । భయమెడలించీనా భవ్యతేజూనాకూను॥ శర॥ అంతా బ్రహ్మంబానూ । సంతానెరిగించీనా । చింతా బాపినయూ । నంతునకనయము॥ శర॥ ఆదీసి త్రివిధప్రసాదమూలామా తాభేదామూబాపీనా బోధాగురునాకూనే॥ శర॥ మహిగోపాలకృష్ణయోగీమానసవాసీయై మహిమాటల్పినయట్టి మార్కండాగురునాకు॥ శర॥

కీర్తనా - మలయమారుత - ఏకతాళం.

దారీ జేరవే । పాపిష్టిమనుస నీవు । దారీ జేరవే॥ గురిచేత మీారీ । పరమాగురుని జేరీ । అరమరలుదీరీ। పరమూచేరగోరీ॥ దారీ॥ గురుభక్తిలేని పా । మనులపొత్తు మాని । గురుసుతులగోసి । స్థిరసు నిష్టబూనీ॥ దారీ॥ భేదవాగమూడి । సాధుజనులకూడి । సరసవాక్కుతోడీ సద్గతిని వేడి॥ దారీ॥ పుట్టీ గిట్ట నట్టి । పట్టీ యొసుకబట్టీ । పుట్టీ ముంచునట్టి । గట్టిగుసుతుబెట్టి। దారీ॥ కన్న తిన్న నన్ని సున్నాయనుచు దన్నీ । మున్నాదన్నదాన్ని । పన్నాగాను నెన్నీ॥ దారీ॥ అకుటిల తనుబొందీ । ఆద్యూకగుణ నొందీ । అన్ని వృత్తులడించీ । అచల సుఖము నొందీ॥ దారీ॥ మహిపీగోపదాసు । మానానానివాసు । మార్కండాచలేసు । నీమమత వీడజేసు॥ దారీ॥

గురుశిష్య సంభాషణము - మహావాక్యవిచారము.

(శ్రీ) గురునాధా శరణుజేసెదను । శీఘ్రమెనను కరుణించూ । దేవా బాగుగానుమన్నించూ॥ తాపత్రయముల దావాగ్నిసినే । తల్లడమందితి స్వామీా । వేగ కాపాడుము యంతర్యామీా॥ సుగుణాకర నీసూత్మతకలరితి తగుబోధను నెరుగింతూ । నీ భయమెల్లను విడిపింతూ॥ సులభమైన మార్గంబుచేత నాచలసమెల్ల బోజిమ్మా । యాచల భావము నాకిమ్మా॥ మహావాక్య విచారజీవ పరమాత్మైక్య

మె మోక్షంబు యిది మలిన రహిత మార్గంబూ॥ మహావాక్యంబన
నాత్మైక్యంబన మరుగు నెరుగ గురుమూర్తీ । నీమరుగుజేర్చుసాకీర్తీ॥
ప్రజ్ఞానం బ్రహ్మంబనగా ప్రజ్ఞయె బ్రహ్మంబాయె । యది రుగ్వేదపు
రుశ్శాఖయే॥ ఆబ్రహ్మంబే నేననుభావము । అహంబ్రహ్మాస్మియానా ।
యది యలరె యజుర్వేద మూన॥ సమరసమున తత్వమసి వాక్య
ము సాధనజేయుచు నుండూ । యది సామవేదమున నుండూ॥
అయమాత్మా బ్రహ్మంబను వాక్యము అధర్వణమున నుండూ
యది అంతా తానై యుండూ॥ యీచతుర్విధ వాక్యార్థములచే
నింపుగ నను కడతేర్చూ । మీ పుత్రులలో నను జేర్చు॥ మూ
డవ వాక్యపు మునుకుదీసి సి మూర్ఖత మాన్పద నోయీ । యా
భావము గనుగొనవోయీ । తత్పద త్వంపద యసిపదములు । గణి
యింప పదములూ మూడూ । వాసిభావము దెల్పెదచూడూ। త్వంప
దార్థమే జీవుండగు మరితత్పద మీశుపరంబూ । చూడనశిపదార్థమై
క్యంబూ। జీవేశ్వర రూపంబులు తేటగ భావమునకు తగదెల్పూ ।
నిర్భావులలోననుగల్పూ॥ అధిష్టానచైతన్యాహూపెత అల్పత్వాది గుణాం
బూ । లవి యాజీవుని రూపంబూ॥ మాయోపెష్టత బ్రహ్మప్రతి ఫలిత
మది సర్వజ్ఞత్వంబూ । కనసిశ్వరు నీరూపంబూ॥ అసియనగా జీవేశ్వ
రైక్యమని యలరుచు తెలియగదోయీ । సిభావము స్థిరపరుచోయీ॥
స్వల్పగుణునకును సర్వగుణునకుచు సంధియోగుల వర్తించూ। పరసంధి
దెల్పిరక్షించూ॥ చిన్నితనయునికున్న కుశలతకు నెవ్వరాని ముదమన్యో।
నాకున్నధనమునీదయ్యో। వాచ్యార్థమువిరోధమైనచో లక్ష్యార్థము యో
చించూ।యదిమైక్యమందు బోధించూ। లక్షణలక్ష్యము లెరుగనినాకు
కటాక్షమునను వివరించూ । యీసూక్ష్మముతగవర్ణించూ॥ విడచిన
విడువని । విడచి విడువని లక్షణములు మూడుండూ వాసీ నడవడు
లను వినుచుండూ॥ కడుముదమున గంగాయాంఘోషన విడచిన
లక్షణమందూ । దాని బోధించెదనికముందూ॥ కడువడిమంచా। శ్రో

శంతనగను । విటువలి లక్షణమవ్వనూ దీని నడవడినిక తెల్పెనూ॥
సోయం దేవ దత్తాయనగను సారది విడచి విటువకదీ । యాభావము
తానై యుండి। గంగయందు గొల్లపల్లెయున్నదన గనుటకు బహు చో
ద్యంబూ । దాని దరినున్నది నిజంబూ॥ మంచ విటువకను మంచ
మీదివాడంచితముగ ఘోషించూ । నవినెంచి మదిని పరికించూ ॥
దేశకాల రూపంబుల ద్రోసిన వాసిగ దేవదత్తుండూ । వాడీటునివ
లెనే యుండూ॥ దేవదత్తుని లక్షణ భావమె విశ్వేశ్వర
హైక్యంబూ । యీ భావము బహు గోప్యంబూ॥ దృశ్యము నెరిగే
చైతన్యమె ప్రత్యగాత్మని తలచగదోయీ యావశ్యమునిదె నీవోయీ॥
సర్వజ్ఞుండవు, సర్వాత్ముండవు, సర్వమయుండవు నీవూ । యీబో
ధను నికమర చేవూ॥ చల్లామార్కండేయ గురుబోధను నెగజల్లెను గోపా
లుండూ । భువిపల్లవించె చేకొండూ॥

అచలకీర్తన - భైరవిరాగము.

అచలమహిమ తెలియనంగరి తరమౌనే నార్యులదయలేకనూ।
సచరాచరములెల్ల సర్వమూ తానై నచియుంచుటకు యుట్టిదనుచు
తెలియరాని ॥అచల॥ సత్యాసత్యము లేక సాక్షియు తాగాకయే యుక్తి
చేదెలియబడక । నిత్యనిరామయ । నిర్మల। నిర్గుణవృత్తిరహితమైన
ప్రత్యక్షైవము ॥అచల॥ పుట్టుట పెరుగుట గిట్టుటలును లేక చట్టు
వలెతానుండూనా । ఆశీర్దిట్టిక్రీనుచూసలవిగాదు తెలియా । వట్టి
భ్రమలచేతా । పట్టుపడనియట్టి ॥అచల॥ పెరుగదు విరుగదు । పోరు
గదు, తరుగదు । కదుగదెప్పటికైనా । నిరతమునొకరీతిగానే యున్న
దిబయలూగురుని సూచనచే తామరుగులేకనునుండు ॥అచల॥ స్త్రీ
పురుషరూపాదిచిన్నలేమియు లేక । సిద్ధముగనున్నాదీ । పాపపూదా
పూలేక రూపునామము లేక । నేత్రద్దుజూచీ నాదేకమైవున్నాదీ
॥అచల॥ జగమావలనిదియే । జగమీవలనిదియే అగణితముగనున్నా
దీ । మగువపండుడుగాక । పగలురాత్రియు లేక సకల వేదశాస్త్రం

బులు తాగానీ ॥అచల॥ అదియుదియని తెల్పనలవిగాకున్నాది యాదీ యంత్యము లేనిదీ । కదలక మెదలక । వదరక నెప్పుడు వచనాతీతం బగు సద్గురుపదమైనా ॥అచల॥ కర్మారాగ్నులు రెండుకలపీ తామేకమై కానూపించని విధమూనా । గురుశిష్యులని యేటికీ గురుతు దెలియకుండా పరగుచున్నది యీపరిపూర్ణబ్రహ్మము ॥అచల॥ యీవృత్తిబట్టబయలే మీలేనుచూ । నేద్వాగశాఘరి చెల్పానో । ఆయెత్తుగురు నీచేస్వాయత్తాపరచీనా । పైయెత్తూతానేయై బ్రహ్మమైనిలచూనూ ॥అచల॥ అంతూలేనిదీని నెంతని వివరింతు వింతాదోచుచున్నాదీ । పంతములాడదే చింతలగగులడు అంతట నిండియానంతమై యున్నాదీ ॥అచల॥ మహిలోనీగోపాల కృష్ణయోగీవరునకును । మహనీయాచల మార్కండగురుడూ । విహితసూచనచే తావిరచించీదెల్పినా బహుగోప్యమైనట్టి భావరహితమగు ॥అచల॥

పాటలు బువ్వము పంక్తిపాట

కూటస్థాచైతన్యాంబువ్వమూ । బోటీరోచిద్విలాసా వైభవమూ । దీటూలేనీస్వప్రకాశమూ। మేటీగురుకృప నిబోధాగనుమూ॥కూ॥ప్రణవరనమంగళ తూర్యములూ। గణనాతీతయోగాభోగశ్రీలూ।మణినూపుర అంతర్నాదములూ।ప్రణుతీగన రే యీపెండ్లిభోగములూ॥కూట॥ చిదాభాసాంగనలూ చెలగేగి।చిత్రచిత్రపూ ముగ్గులుదీర్చి। చిత్సమాధియను పీటాలూపరచీ। సత్సమాధియను విస్తళ్ళూవేసీ॥ కూట॥భగవద్భక్తులు పరగనొకపంక్తి విగతరాగులు వేరొకపంక్తి।ఆగామార్థవిచారులొకపంక్తి। యోగాభోగాదూలలరా నొకపంక్తి॥ కూటస్థా ॥ తత్వజ్ఞానానందాదీపములూ । నిత్యత్వమూ తోడా వెలుగా । వృత్తిరహితాకాంతాలెల్లా । వేతృత్వముతో వడ్డనజేయా ॥ కూటస్థా ॥ స్వానుభావానందామనెట్ । శాల్యాన్నపూపాదూలుంచా । మాన్యతతోనోంకారాఘృతమూ మనములలరా వేయూచుండా ॥ కూటస్థా ॥ భక్తివైరాగ్యంబూలానూ । పచ్చళ్ళూ వడ్డించాగానూ । ముక్తియనెటీ

కూరాలెల్లా । శక్తిలదీవడ్డనసేయా ॥ కూటస్థా ॥ దీక్షాత్రయంబూ
లనెటీ భక్ష్యభోజ్య । లేహ్యములనూ । పక్షా పక్షా రహితమనెటీ ।
లక్ష్యముచే వేయూచుండా ॥ కూటస్థా ॥ ఆత్మజ్ఞానానందా మనెటీ ।
అతిరసము లొడ్డించాగానూ । అహరహితంబను అప్పడాలొడియాలూ
ఆత్మలలరానటు వడ్డింపా ॥ కూటస్థా ॥ గురుబోధామృత క్షీరాన్న ।
ములూ । గురుకుచభరలొడ్డనసేయూ । అగుద్వైనాయూ నూభవమున
ఆర్యులెల్ల నానందముకొంద ॥కూట॥ గొల్లాగా గోపాలాయోగీ ।
యుల్లామూనావెలసీ యుండ్న । చల్లామార్కండ గురుపాదములు ।
యల్లమానుటు వినుతీసేయూ॥ కూట॥

బువ్వముపంక్తిపాట.

పరమాత్మునీ బువ్వముపంక్తికి । భోంచెయ్యారాండీ । తరు
ణులు । భోంచెయ్యారాండీ । పరసాధనపరులగుచూ మీరూ ప్రబలీ
యుండండీ॥ పర॥ పంచాముద్రాలను పన్నీటను బాగుగ గృహమలికీ ।
చేడెలు । బాగుగ గృహములికి । పంచానన్నెలముగ్గులు పలువిధ ।
సంచుగనూదీర్చి॥ పర॥ దశవిధమండల జ్యోతులకాంతులు । దిశలెల్ల
నువెలుగా । కాంతులు । దిశలెల్లను వెలుగా । దశవిధనాదములను
పాటలు బహు । విశదముగను బాడ॥ పర॥ రాగద్వేషరహితా మ
నెటీ । యోగాపీటలునూ । మంచీ । యోగాపీటలునూ । ఆగామాసు
విచారంబను యరిటాకులు బరువగనూ॥ పర॥ ఉపదేశంబను పాత్ర
భికరణము । సఫలతతో జేయూ । మంచీ । సఫలతతో జేయూ । తప
సాధనమను పంచాభూతా పచ్చళ్ళూ వేయూ॥ పర॥ అమనస్కమను
శర్కరలెల్లను । సుమనోహారముగనూ । జిహ్వకు । సుమనోహారము
గనూ । కమనీయంబగు తనువులు వేడుక । సమముగ వేయగనూ॥ప॥
స్వానుభవంబనుపక్వాన్నములూ। పూనికెవడ్డించాయన్నము పూనికెవ
డ్డించా। మనములలకసుజ్ఞాన సూపశాకాదులునందునచా॥పర॥ అక్ష
రయూపునిదలచుచు।దొప్పలచోష్యంబునునునచీ। ముదమున।చోష్యంబు

నునుసచీ। లక్షణాల క్ష్యవిలక్షణాలనుమధుభక్ష్యము లొడ్డించీ॥ పర॥ ఆత్మ జ్ఞానానందాకరమనునతిరసములు వేయా। తియ్యని। అతిరసములు వేయా। అహరహితంబను సప్పాడా లొడియాల్బహుగతులను వేయా॥ పర పంకేరుహాలోచనలు చెలగి। తమశంకలువిడనాడీ। తమ। శంకలు విడనాడీ। ఓంకారంబను సద్యోఘృతమును జంకక వడ్డించా॥ పర॥ సారా సారా విచారంబను క్షీరాన్నము నొడ్డించా। క్షీ। రాన్నము నొడ్డించా। తారకయోగా సారమనెడిగంధి కోరికెనందునచా॥ పర॥ మలినా రహితా గురుబోధనెటీ సలిలాధారలనూ। బోధా। సలిల ధారలనా। మలినరహితమైన యచల మందిర మందుననూ॥ పర॥ కొల్లగా గోపాలహృదయా। పల్లవనివసితుడా। హృదయా। పల్ల వనివసితుడా। చల్లమార్కండేయాగురుపద సరసిజముల గను మా॥ పర॥

గొబ్బిపాట - నాదనామక్రియ రాగము - ఆదితాళం.

శ్రీకరామార్కండా గురునీచేకొని గొబ్బాళ్ళరే। గొబ్బియ ళ్లో। గొబ్బియళ్లో॥ అకళంకుండగు। గురునీజేరీ ఆత్మాబోధా బడ యరే॥ గొ॥ గొబ్బియళ్లో। గురుడేబ్రహ్మ। గురుడేవిష్ణు। గురుడే పురహరుడాయనే॥ గొ॥ గొబ్బియళ్లో అట్టిగురుని కరుణామనపై దిట్ట ముగనూకలిగెనే॥ గొ॥ గొబ్బియళ్లో॥ నిరుపమ నిర్గుణ బ్రహ్మము నందీ నిఖిలలోక భ్రమగలిగెనే॥ గొ॥ గొబ్బియళ్లో॥ ప్రకటిత శుక్తి కరజితంబనుచును భ్రాంతి దోచినటులాయెనే॥ గొ॥ గొబ్బియళ్లో॥ అర యగస్థాణువుజూచి నరుడనుచునమ్మిన చందంబాయానే॥ గొ॥ గొబ్బి యళ్లో॥ దాగవుగనియిదిగంతియనుచు బహుతహతహపడినటులాయెనే॥ గొ॥ గొబ్బియళ్లో॥ యీరీతిగనూ భ్రాంతులు గలిగీ యింత నిజముగా దోచెనే॥ గొ॥ గొబ్బియళ్లో॥ సద్గురుమూర్తి కరుణచేతని। సంశయ రహితంబాయనే॥ గొ॥ గొబ్బియళ్లో॥ నిత్యుండగు మన గురుదేవునిచే నిజము నిజముగా దెలిసెనే॥ గొ॥ గొబ్బియళ్లో॥ కావున సర్వాదిష్ట

వంబగు కారణుడే పరుడాయెనే॥గో॥ గోబ్బియళ్లో॥ నీవేనేనికనితరము లేదని నిజమిదియనుచును దెల్పెనే॥గో॥ గోబ్బియళ్లో॥ జీవుడునేననిభ్రాంతియెన్నటికి జెందకుమని బోధించెనే॥గో॥ గోబ్బియళ్లో॥ నీవేజగములు నీవేసర్వము నిశ్చయ మిది యని బల్కెనే॥ గో॥ గోబ్బియళ్లో॥ సంతతబ్రహ్మానందోహంబను స్వానుభవము మన మందితిమే॥గో॥ గోబ్బియళ్లో॥ కరుణాచేత గోపాలయోగి తమ గురుబోధను మన కొసగెనే॥ గో॥ గోబ్బియళ్లో॥

తారహారతి - అసావేరి.

తారాహారతులివ్వారే । జిల్లెళ్ళపాట్సుర । రాముల్లాబ్రోలజేరరే॥ పారావారగభీరుని మనమునజేరి । సారాసారవిచారుల సంగతి జేరి । గురిమీరి । తమిడీరి॥ తారా॥ సగుణానిర్గుణా సాకారా ముల లేని । సర్వావస్థల సకలము తానగు వాని । మదిబూని । లోగోని॥ తారా॥ జలజపత్రమున సలిలమునంటనిభాతీ । వెలుపల లోపల నిండిన వానికి బ్రీతి । తగురీతీ బహునీతీ॥ తారా॥ సకల యత్నముల సాధనసంపద గలిగి । అకలంకుండగు దేశికు సన్నిధి మరిగీ । కడు నెరగీ । అహముడిగీ॥ తారా॥ ధరగోపాలుని హృద్గుహాంతరాళీ । మార్కండగురు పద । పంకజమధుగ్రోలీ । మెరుకజోలీ । మానిసోలీ॥ తారా॥

హారతిపాట.

హారతివ్వారే నిర్వి । కారగురూనాకు శృం । గారవతులు బం । గారు పళ్లెరముల॥ హార॥ తారకయోగవీ । చారముచేతను । ఘోరకలుష సం । హారునకనయము॥ హార॥ బూటకనటనలగోటను, మీటేత్రీ । కూటవాసునీ । సూటిగావేడుచు॥ హార॥ కాయకవాచక । మానసములమోతు । దాయిసేవవీ । ధాయక మెరుగుచు॥ హార॥ చండకోటి మార్తాండతేజమున । నిండివెలుగుముని మండలనుతునకు హార॥ పుట్టి పెరుగనట్టి । రట్టడిమాయను । తట్టివేసియచలాగట్టు॥

నా జేరి॥ హార॥ మహినీ గోపాలకృష్ణమూనన వాసీయై మమతలుడిపి
నట్టి మార్కండగురూనకు॥ హార॥

శ్రీరామనామామృత రసాయనము.

1. శ్రీకరంబుగ పరమశివు సుస్థిరసమాధియె రామనామము
2. ప్రాకటంబుగ పార్వతమ్మకు పట్టుకలదగు రామనామము
3 పంచరంగులు మించియున్నా పరమపదమగు రామనామము
4. సంచితాయాగామములను ద్రుంచివేసెటి రామనామము
5. భక్తజనహృదయంబులందున పాదుకొన్నది రామనామము
6. జీవభావ రహితుడగు పరదేవుడే శ్రీరామనామము
7. ఈ షణాదుల జిక్కువారల గాసిపెట్టెటి రామనామము
8. పాశములలో దగులువారల పాడుజేసెటి రామనామము
9. మనసునిల్కడ లేనివారికి మర్మమగు శ్రీ రామనామము
10. గురుని కృప జెందేటివారికి గురుతుజిక్కును రామనామము
11. ధర్మ కర్మంబులనురోసిన తత్వమే శ్రీ రామనామము
12. నిర్మలంబగు పరమపదమున నిత్యసౌఖ్యము రామనామము
13. ఇహవాంఛలనెల్ల నొదలిన విహితమగునది రామనామము
14. చూపులోన జూడ లోపలిచూపుయే శ్రీ రామనామము
15 మండలత్రయంబు దాటిన మరుగులేనిదె రామనామము
16. మోహమడచెటి వారికెల్లను మోక్షమొసగెటి రామనామము
17. శత్రువర్గము ద్రుంచువారికి శాశ్వతంబగు రామనామము
18. మనసు మర్మము దెలిసినిల్పిన మహిమయే శ్రీరామనామము
19. పరరహస్యము దెలియువారికి బ్రహ్మమగు శ్రీరామనామము
20. ఎల్లతనువులయందునను విలసిల్లియున్నది రామనామము
21. ప్రాణనాధుని జూడ నెరిగిన బట్టబయలగు రామనామము
22. మాయమూనని వారినెల్లను మాడ్చివేసెటి రామనామము
23. కాయముల శాశ్వతంబటన్నను కానరానిది రామనామము

24. దానధర్మము లేనివారల ధరనడంచును రామనామము
25. దబ్బరగు సంసారమృగముకు బెబ్బులియె శ్రీ రామనామము
26. ఘోరమగు కలుషంబు తెల్లను కొట్టివేసెటి రామనామము
27. సతీపతుల పొందు నెరిగిన విదితమగు శ్రీ రామనామము
28. మురికికొంప భ్రమను విడువక ముక్తి కొనగదు రామనామము
29. ఆర్యసేవలు సేయువారికి తుర్యమగు శ్రీ రామనామము
30. తనలో తననుగాంచువానీ తత్వమగునది రామనామము
31. కోపతాపము లుడుగువారికి ప్రాపుయగు శ్రీ రామనామము
32. తామసుల రాజసుల కెప్పుడు దారినొనగదు రామనామము
33. ఆడదాని పొందు దెలిసిన జాడనే శ్రీ రామనామము
34. మాటమంత్రము మనసు నిల్పిన ధాటియగు శ్రీ రామనామము
35. కోటలేడును దాటినను పర భాటయైనది రామనామము
36. సూటిగా భ్రూమధ్యమందున నాటియున్నది రామనామము
37. రెండు నిరసన జేయువారికి అండయైనది రామనామము
38. పుండరీకమునందు నెప్పుడు నిండియున్నది రామనామము
39. పండువెన్నెల బట్టబయట నఖండమైనది రామనామము
40. నిద్ర గోపల నిద్ర దెలసిన భద్రమగు శ్రీ రామనామము
41. ఊర్ణనాభి సగిదినంతట నొప్పియున్నది రామనామము
42. ముల్లుగ్రుచ్చను సందులేకను వెల్లివిరిసెను రామనామము
43. అంతతానై నొప్పియున్నది వింతగను శ్రీ రామనామము
44. సన్నమునకతిసన్నమై సత్యున్నతంబగు రామనామము
45. సిద్ధులగు పరవేత్తలకు స్వాశుద్ధ తెలివియె రామనామము
46. మింటిమంటీనంట నట్టీజంటలేనిది రామనామము
47. నీలతోయద మధ్యమందున నిలచియున్నది రామనామము
48. వాదభేదారహితమగు పరనాదరూపము రామనామము
49. సచ్చిదానంధములతోడను మచ్చికైనది రామనామము

102. మూఁడోదాని నొదలకను నడిమూల మొదలిన రామనామము

103. పదపడి మొదలింటి దానిఁబ్రాపుజెందిన రామనామము

104 తుదకు రెంటిని నొదలి మొదలిటి పదము జేరిన రామనామము

105. పరిపూర్ణము నేననుచు తుదపలుకు విడచిన రామనామము

106. చల్లామార్కండగుకుహృత్సరసిజంబగు రామనామము

107. గోపాలకృష్ణయోగికి ప్రాప్యమైనది రామనామము

108 దీనివ్రాసిచదివివినగను దివ్యసుఖమగు రామనామము

సర్వ జనులకు రామనామము
రమ్యమైనది రామనామము
సుఖ మొసంగును రామనామము
స్వప్రకాశము రామనామము
మోక్షప్రదమగు రామనామము
మనువకుడు శ్రీరామనామము

శ్రీ అచలసద్గురు పాదార్పణమస్తు.

రామా ముద్రాక్షరశాల, పవరుపేట—ఏలూరు.